

ΡΑΓΓΟΥ-ΒΑΝΣΑ

Ἢ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΡΑΓΓΟΥ,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΒΡΑΧΜΑΝΙΚΟΥ

ΠΑΡΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ,

ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

Νῦν πρῶτον Ἑλληνιστὶ ἐκδοθεῖσα,

καὶ

Μετὰ προλεγομένων καὶ παρατηρήσεων αὐξηθεῖσα,

Δαπάνῃ μὲν καὶ μελέτῃ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΤΥΠΑΛΔΟΥ,

Ἐφόρου τῆς Δημοσίου καὶ Πανεπιστημιακῆς Βιβλιοθήκης,

Ἐπιστασίᾳ δὲ καὶ διορθώσει

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ,

Βιβλιοφύλακος.

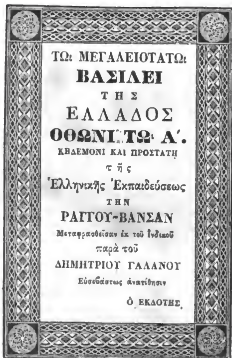
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Χαρτοφύλακος.

1850.

ΤΩι ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΩι

ΒΑΣΙΛΕΙ

ΤΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ

ΟΘΩΝΙ ΤΩι Α΄.

ΚΗΔΕΜΟΝΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗι

τῆς

Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως

ΤΗΝ

ΡΑΓΓΟΥ-ΒΑΝΣΑΝ

Μεταφρασθεῖσαν ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ

παρὰ τοῦ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ

Εὐσεβάστως ἀνατίθησιν

Ὁ ΕΚΔΟΤΗΣ.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Η ἔκδοσις τοῦ τετάρτου τόμου τῆς παρούσης συλλογῆς ἀνεβλήθη πρὸς καιρόν, ἕνεκα τοῦ ἀλγεινοῦ δυστυχήματος, ὅπερ αἴφνης, ἐπελθὸν οὐ μόνον τὴν ψυχήν κατέθλιψεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν σωματικήν μου εὐεξίαν βαθέως διετάραξεν (1). Ἀλλ᾽ ἤδη, ὑποτασσόμε-

(1) Ὁ πρωτότοκος υἱός μου Κωνσταντῖνος, ἔχων πολλὴν παρ᾽ ἡλικίαν παιδείαν, καὶ πρεσβυτικὴν φρόνησιν, ὅτι νέος ὢν, ὥσπερ γέρων ἦν· οὗτος, λέγω, ἀσθενήσας τὴν πρώτην τοῦ Ἰουλίου τοῦ προπαρελθόντος ἔτους (1848), τὴν δεκάτην ἕκτην τοῦ αὐτοῦ ἀπεβίωσεν. Ἡ συμφορὰ αὕτη, ὡς μαύρη θύελλα ἐκραγεῖσα ἐξάπινα καθ᾽ ἡμῶν, ἀπέσπασε διὰ παντὸς τὸν μηδέποτε ἀπ᾽ ἐμοῦ ἀπομακρυνθέντα φίλτατόν μου υἱόν. Καὶ τὴν μὲν ἐμὴν καρδίαν, πλήρη οὖσαν ἄχθους, διαῤῥήξασα κατεκερμάτισε· τὴν δὲ ψυχὴν εἰς ἰσόβιον πένθος ἐβύθισε, μεταβαλοῦσα ἐν ἀκαρεῖ τὸ μέγιστον πρὸς αὐτὸν φίλτρον, εἰς μέγιστον ἄλγος. Ὁ συμπαθητικὸς ἀναγνώστης ἐπιτρέψει, πέπεισμαι, εἰς ἄθλιον πατέρα, ὅπως χύσῃ ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ τάφου τοιούτου, καὶ τοσοῦτον πεφιλημένου υἱοῦ, τὸ πικρὸν τοῦ τελευταίου ἀποχαιρετισμοῦ δάκρυ, πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἄλγους, ὅπερ ὡς ὄρος μέγα, καταθλίβει τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐνθυμούμενος μάλιστα τὸν Ἰνδὸν ποιητὴν εἰπόντα, ὅτι « ἡ καρδία τοῦ τέκνου, εἶναι μέρος τῆς καρ» δίας. Τὰ σπλάγχνα, μέρος· τῶν σπλάγχνων· καὶ τὸ

νος ἀγογγύστως εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Θείας Προνοίας, καὶ τὸν Ὕψιστον εὐλογῶν, τὸν παιδεύοντα καὶ πάλιν ἰώμενον, ἐπιχειρῶ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ (1).

Σὺ οὖν, ὦ ἐκλεκτὴ καὶ ἐρασμία ψυχὴ τοῦ φιλτάτου Κωνσταντίνου μου, χαῖρε, καὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Θείας ὀλβιότητος ἀναπαύου· ἡμεῖς δὲ, μικρὸν εἰσέτι μακρὰν σοῦ ὄντες, ἀείποτε ἐνθυμούμενοι, νοΐ τε καὶ καρδίᾳ μετὰ σοῦ ἐσόμεθα (2).

» σῶμα ὅλον, μέρος τοῦ ὅλου σώματος τῶν γεννητόρων ».
» Ὥστε ὁ θάνατος τοῦ τέκνου, εἶναι θάνατος μέρους οὐσιώδους ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλγος ὑπερβαίνει πᾶν ἄλγος· ὅτι καὶ ἡ πληγὴ δεινὴ, καὶ μεγάλη σφόδρα.

(1) Καὶ γάρ τ' ἠΰκομος Νιόβη (μετὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων αὐτῆς) ἐμνήσατο σίτου. (Ὁμ. Ἰλ. Ραψ. Ω. στίχ. 602.)

(2) Ἐξετάζων τὰ διάφορα χειρόγραφα τοῦ υἱοῦ μου, μεταξὺ τῶν ἄλλων εὗρον καὶ τὸ ἑξῆς, ὅπερ, χάριν περιεργείας ἀναφέρω ἐνταῦθα.

Ὑπόθεσις καὶ σκέψεις ἐπὶ τοῦ διαλόγου τοῦ Πλάτωνος.
Ὁ Κρίτων.

« Ὁ Πλάτων παρέστησε τὸν Σωκράτην γλυκύτατα κοιμώμενον· τὸν δὲ Κρίτωνα καθήμενον πλησίον αὐτοῦ, καὶ μεγάλως θαυμάζοντα τὴν ἀταραξίαν ἀνδρὸς εἰς θάνατον καταδικασμένου.

« Ὁ Σωκράτης ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου, ἀπορεῖ πῶς ἦλθε τοσοῦτον πρωῒ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὴν αἰτίαν ἐρωτᾷ. Ὁ Κρίτων θαυμάσας ἔτι μᾶλλον τὴν σταθερότητα τοῦ ἀνδρὸς, εἶπεν, ὅτι ἦλθε φέρων λυπηροτάτην ἀγγελίαν· ὅτι δηλαδὴ ἡ ἱερὰ ναῦς μέλλει νὰ ἔλθῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς ὁποίας αὐτὸς

Ἡ ἀνθρωπότης φαίνεται ἐπὶ τῆς μεγάλης σκηνῆς τοῦ κόσμου ὡς ὅλον, σύνθετον ἐκ μερῶν, ἤτοι τῶν ἐθνῶν, κατὰ διαδοχὴν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐμφανιζομένων· ἐξ

» ὀφείλει ν' ἀποθάνῃ. Ἕνεκα τούτου παρεκάλει αὐτὸν θερμῶς
» ν' ἀναχωρήσῃ κρυφίως, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν ὑπ' αὐτοῦ,
» καὶ τῶν φίλων του ἑτοιμασθεῖσαν εὐκαιρίαν. Τὴν γνώμην
» ταύτην ὑποστηρίζει ὁ Κρίτων διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων.
» Πλὴν οὔτε τὸ μέγεθος τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου, οὔτε
» τῶν φίλων αἱ θερμόταται παρακλήσεις ἴσχυσαν νὰ πεί-
» σωσι τὸν Σωκράτην. Οὗτος ἐρωτᾷ ἔπειτα ὑπομειδιῶν τὸν
» Κρίτωνα, ἂν τὸ δραπετεῦσαι εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν δι-
» καιοσύνην. Ἐνταῦθα ἐγείρεται σφοδροτάτη συζήτησις, ἂν
» πρέπῃ δηλ. νὰ προτιμήσῃ τις τὸ ἀτομικὸν συμφέρον, ἢ
» τὸ κοινόν· ἂν πρέπῃ νὰ λάβῃ ὡς ὁδηγὸν τοῦ βίου τὴν
» σαλευομένην γνώμην τοῦ ἀνθρώπου, ἢ τὴν ἀμετάβλητον
» δικαιοσύνην· ἂν πρέπῃ ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον, ἢ νὰ
» προτιμήσῃ τὴν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν ἀρετὴν εὐπεί-
» θειαν. Ταῦτα δὲ πάντα ἐκθέτει ὁ Σωκράτης μετὰ τοσαύτης
» εὐκρινείας, ὥστ' αὐτὸς ὁ ἴδιος Κρίτων ἀναγκάζεται τελευ-
» ταῖον ν' ἀποδοκιμάσῃ τὴν συμβουλήν, ἣν πρότερον ἔδω-
» κε, καὶ ὡς ἐναντίαν τοῦ δικαίου καὶ νομίμου νὰ τὴν ἀπορρίψῃ.

Σκέψεις. « Τινὲς συμφωνοῦντες μὲ τὸν Κρίτωνα μέμφονται
» τὸν Σωκράτην, διότι δὲν ἐδραπέτευσεν, ὡς ἀδίκως δῆθεν
» καταδικασθείς. Ἀλλ' ἡ ἀδικία δὲν θεραπεύεται διὰ τῆς
» παρανομίας. Ὁ Σωκράτης ἐγκαλεῖται, καὶ δικασθεὶς κατε-
» δικάσθη παρὰ τῶν νόμων. Ὁ καθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα ν'
» ἀπολογηθῇ. Ὁ Σωκράτης ἀπολογηθείς, πάλιν κατεδικάσθη,
» ὥστε δυοῖν θάτερον· ἢ πρέπει νὰ δραπετεύσῃ, ἢ ν' ἀπο-
» θάνῃ. Ἀλλ' ὁ νόμος δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐκ τῆς αὐτοδικίας

ῶν, τὸ μὲν προηγεῖται, τὸ δ' ἕπεται, ἀκμάζον δηλ. καὶ παρακμάζον. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης διαμένουσα πάντοτε, κληρονομεῖ μετὰ τῆς ζωῆς τοὺς καθολικοὺς νόμους τῆς

» δραπέτευσιν. Ἂν ἕκαστος εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδικίας,
» δυνάμενος νὰ ἐπικρίνῃ τοὺς νόμους, καὶ ν' ἀνατρέπῃ τὰς
» νομικὰς ἀποφάσεις, δὲν ἦτον οὐδεμία χρεία νόμων, δικα-
» στῶν, καὶ δικαστηρίων· ἕκαστος ἤθελεν ἀποφασίζῃ τὸν
» νόμον, ἐξηγῶν αὐτὸν κατὰ τὸ δοκοῦν. Οὕτω καταστρέ-
» φεται καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ δικαιοσύνη· ὑπερισχύει ἡ
» αὐτοδικία, ἥτις ἐπιφέρουσα τὴν ἀτιμωρησίαν, ῥίπτει τὴν
» κοινωνίαν εἰς τὸ χάος τῆς ἀνομίας, καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς
» τὴν ἀρχαίαν θηριώδη κατάστασιν. Ὁ Σωκράτης δικασθεὶς
» καὶ καταδικασθεὶς, ἀπολογηθεὶς καὶ πάλιν καταδικασθεὶς
» εἶναι εἰς θέσιν ἢ νὰ ὑπομένῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν νόμων,
» ἢ παρανόμως νὰ δραπετεύσῃ. Τὸ πρῶτον ἦτο σύμφωνον
» μὲ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἀρετὴν, ἣν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ ἐδίδαξε
» καὶ ἠκολούθησε· τὸ δεύτερον ἐκ διαμέτρου ἐναντίον. Ὁ
» Σωκράτης διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος
» ἐπροσπάθει τὴν ἀνόρθωσιν τῆς κοινωνίας διὰ τῶν νόμων·
» καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ πολίτου διὰ τῆς ἠθικῆς. Ὁ δὲ
» Κρίτων, συμβουλεύων τὴν αὐτοδικίαν, ἤτοι τὴν δραπέτευ-
» σιν, καὶ τὴν πρὸς τοὺς νόμους παρακοὴν, εἰσάγει τὴν
» παρανομίαν· αὐτὴ δὲ τὴν ἀτιμωρησίαν· καὶ αἱ δύο ὁμοῦ
» τὴν διάλυσιν τῆς κοινωνίας. Ὁ Σωκράτης ἄρα ἔπρεπε
» ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ νόμου καὶ τῆς κοινωνίας, καθὼς ἔπρε-
» πε ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, τὴν
» ὁποίαν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θανάτου καθιέρωσε. Τοιοῦτος
» μοὶ φαίνεται ὁ νοῦς τοῦ διαλόγου τούτου ».

Κ. Κ. ΤΥΠΑΛΔΟΣ.

Ὁ ἐμβριθὴς ἀναγνώστης ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα κρῖναι δυ-

γνώσεως. Οὕτως ἡ μὲν Ἑλληνικὴ μεγαλοφυΐα καὶ καλλιτεχνία προηγήθησαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἀμφότεραι ἐμόρφωσαν τὴν σημερινὴν τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης πρόοδον.

Πλὴν ὑπῆρξε καὶ πρὸ αὐτῶν ἀρχαιοτέρα τις διανοητικὴ ἀνάπτυξις, ἤτοι ὁ τῶν Ἀσιατικῶν ἐθνῶν πολιτισμός, καὶ ἐξαιρέτως ὁ τῆς Ἰνδίας, ὡς βεβαιοῦσιν αἱ παρὰ τῶν σοφῶν ἀνιχνευτῶν τῆς Ἀνατολῆς γινόμεναι καθ' ἑκάστην ἔρευναι (1). Ἀλλ' ἕνεκα, φαίνεται, τῆς ἀποστάσεως, τῆς δυσκολίας τῶν σχέσεων, τῆς διαφορᾶς τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, τῶν προλήψεων καὶ τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ πολλῶν φυσικῶν καὶ πολιτικῶν περιστάσεων ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄγνωστος, οὐ μόνον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτήν, κατὰ μέγα μέρος, τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Ἡ ἔρευνα ὅμως τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας· ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἱερογλυφικῶν καὶ τῶν ἄλλων πεπαλαιωμένων χαρακτήρων διαφόρων τῆς Ἀσίας ἐθνῶν, ἐκίνησαν δραστηρίως τὴν περιέργειαν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ δὲ κατάκτησις τῆς Ἰνδίας παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἰδίως, τῶν Ἄγγλων· τὰ ἐν Καλκούτᾳ καὶ Βομβάῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα· ἡ γνῶσις τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, καὶ ἡ μελέτη ἐν αὐτῇ τῇ Ἰνδίᾳ τῶν Ἰνδικῶν μνημείων, καὶ φιλολογικῶν ἀριστουργη-

---

νάμενος, συγχωρήσει, πέπεισμαι, τὴν βαθεῖαν θλῖψιν πατρὸς τοιούτου υἱοῦ στερηθέντος.

(1) Ἰδὲ προλ. εἰς τὸν Πρόδρομον τῶν Ἰνδικῶν μεταφράσεων σελ. ϛ'.

μάτων, νέας γνώσεις εἰσήγαγον εἴς τε τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνορωμαϊκὸν πολιτισμὸν, καὶ τὴν ἐνεστῶσαν διανοητικὴν πρόοδον, δεικνυούσας, ὅτι ἡ ἐν ἡμῖν λογικὴ οὐσία μία καὶ ἡ αὐτὴ πάντοτε καὶ πανταχοῦ οὖσα, καὶ τὰς αὐτὰς διανοητικὰς δυνάμεις ἔχουσα, τὰ αὐτὰ ἀείποτε ἔσχεν ἀποτελέσματα, καὶ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς ἀπὸ τῆς Ἀσίας μετέβη εἰς τὴν Εὐρώπην. Καὶ ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ Ἰνδία ἐστὶ μία ἐκ τῶν ἀρχαίων ἑστιῶν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ ἀνακάλυψις ἑπομένως τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας ἐστὶν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων προόδων τῆς παρελθούσης καὶ ἐνεστώσης Ἑκατονταετηρίδος. Τοῦτο γινώσκων κάλλιστα ὁ ἀοίδιμος Γαλανὸς, ἀτρύτους, τῳόντι, κόπους καταβαλὼν, μετέφρασεν ἐκ τῆς ἀρχαίας Σανκρίτης διάφορα κλασικὰ συγγράμματα, ἐξ ὧν τρεῖς μὲν προηγουμένως, τέταρτον δ' ἤδη δημοσιεύοντες τόμον, προτάττομεν ὀλίγας, κατὰ τὸ δυνατὸν, παρατηρήσεις, ὅπως ὁμαλωτέραν τὴν πρὸς τὴν Ἰνδικὴν πορείαν ποιήσωμεν.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας ποίημα, καλούμενον Ῥαγχοῦ-Βάνσα ἤτοι γενεαλογία τοῦ Ῥαγχοῦ, περιέχει τὴν ἱστορικὴν διαδοχικὴν σειρὰν εἴκοσι καὶ ἐννέα Βασιλέων. Ὁ γενεαλογικὸς οὗτος πίναξ εἰς δύο διαιρεθῆναι δύναται, μέσον ὅρον τὸν ἥρωα Ῥάμαν ἔχων. Καθότι εἰς τὸν ἥρωα τοῦτον περιστρέφεται τὸ πλεῖστον, καὶ λαμπρότερον μέρος τοῦ ποιήματος, ὡς καὶ τὸ μέγα ἐπικὸν ποίημα τοῦ Βαλμίκη, ὅπερ ἐξ αὐτοῦ Ῥαμαϊάνα ἐκλήθη. Περὶ δὲ τῶν τεσσάρων προγόνων τοῦ Ῥάμα, καὶ μάλιστα περὶ τῶν εἴκοσι καὶ τεσσάρων αὐτοῦ ἀπογόνων, ὀλίγα καὶ ἐν συντόμῳ ἀναφέρει ὁ ποιητής. Ἀπεναντίας ἡ τε-

ράστιος σύλληψις τοῦ ἥρωος, ἡ γένεσις, ἡ ἀνατροφή, τὰ παράδοξα συμβεβηκότα, αἱ κατὰ τῶν ἀντιθέων Γιγάντων καὶ δαιμόνων νίκαι καὶ μονομαχίαι, ἡ κατὰ τοῦ πρωτοστάτου αὐτῶν Ῥαβάνα ἐκστρατεία καὶ νίκη, ἡ εἰς τὸν πατρικὸν θρόνον ἐπάνοδος τοῦ ἥρωος μετὰ τῆς ἁρπαχθείσης συζύγου, ἡ ἀποπομπὴ αὐτῆς ὕστερον, καὶ ὁ θάνατος τῆς Σιτᾶς, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου (ὃς ἦν ὁ ἐνανθρωπήσας Βισνοῦς) ταῦτα, λέγω, ἀποτελοῦσι τὸ πλειότερον καὶ περιεργότερον μέρος τοῦ ποιήματος. Ὥστε ἡ Ῥαγκοῦ-Βάνσα ἐστὶ συντομή, οὕτως εἰπεῖν, τῆς Ῥαμαϊάνας, ὡς ἡ ἐκδοθεῖσα παρ' ἡμῖν Βαλαβαράτα, τῆς Μαχαβαράτας.

Ἐξ ὅσων ἐδημοσιεύσαμεν μέχρι τοῦδε ὁ ἀναγνώστης λαμβάνει ὁπωσοῦν μικράν τινα γνῶσιν τῆς ἰνδικῆς ποιήσεως. Καθότι ὁ μὲν πρόδρομος τῆς παρούσης συλλογῆς περιέχει διαφόρων ποιητῶν καὶ φιλοσόφων γνωμικά, ἠθικά, οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ ἀποφθέγματα, καὶ ἠθικῆς φιλοσοφίας παραγγέλματα· ἡ Γιτὰ ἀναπτύσσει τὰς περὶ πανθεϊσμοῦ καὶ θεοσοφίας Ἰνδῶν ὑψηλὰς θεωρίας· ἡ δὲ Βαλαβαράτα, καὶ ἡ παροῦσα Ῥαγκοῦ-Βάνσα διαλαμβάνουσιν, ἐν συνόψει, τὰ δύο μεγάλα ἐπικὰ ποιήματα τῶν Ἰνδῶν, τὴν Ῥαμαϊάναν, λέγω, καὶ τὴν Μαχαβαράταν.

Πλὴν ἐκτὸς τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τεσσάρων τόμων, ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα ἀνέκδοτα, ὡς φαίνονται εἰς τὸν ἐκδοθέντα κατάλογον (1). Ταῦτα δὲ πάν-

(1) Ἴδε τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων, δημοσιευθέντα

τα, καίτοι ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις λίαν φιλοπόνου ἀνδρὸς (οἷος ἦν ὁ ἀοίδιμος Γαλανὸς), μόλις εἰσὶ τὸ πολλοστημόριον πραγματικῶς τῶν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ Σανκριτικῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν, ποιητικῶν καὶ φιλολογικῶν συγγραμμάτων, ἐξ ὧν πολλὰ μὲν μέχρι τοῦδε εἰς διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μετεφράσθησαν, ἢ πρωτοτύπως ἐτυπώθησαν (1). Πλειότερα δ' εἰσέτι εἰσὶν ἀνέκδοτα· πλεῖστα δ' ὅσα ἐξ ὁλοκλήρου ἠφανίσθησαν παρὰ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, καὶ οὐχ ἧττον παρὰ τῶν βαρβάρων κατακτητῶν τῆς Ἰνδικῆς, ἢ τῆς θρησκομανίας τῶν φανατιόντων αἱρεσιαρχῶν. Ἐκ τούτων ἁπάντων συμπεραίνει τις εὐκόλως τὴν ἀρχαιότητα, τὸν βαθμὸν τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ μεγαλείου, καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰνδικοῦ ἔθνους, ὅπερ καὶ ὁ Ἡρόδοτος, φαίνεται, βεβαιοῖ εἰπών· « Θρηϊκὸν γένος »μέγιςον μετάγε Ἰνδούς. » Ἡ ἔρευνα ἑπομένως τῆς πλουσίας αὐτοῦ γλώσσης, φιλοσοφίας, καὶ φιλολο-

---

εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Προδρόμου τῶν Ἰνδικῶν μεταφράσεων· ἐξ αὐτοῦ συμπεραίνει ὁ ἀναγνώστης, ἐκτὸς τοῦ κόπου, ὁποία ἀπαιτεῖται δαπάνη. Ὥστε ἄνευ τῆς καλοκἀγάθου συνδρομῆς τῶν φιλομούσων ἀνδρῶν ἀδύνατον ἵνα διεκπεραιωθῇ ἅπαν τὸ ἔργον.

(1) Ὅρα τὴν κατὰ τὸ 1837 ἔτος ἐκδοθεῖσαν Σανσκριτικὴν Βιβλιοθήκην Ἀδόλφου τοῦ Ἀδελούγκ, εἰς ἣν ἀναφέρονται τὰ μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς γνωστὰ Ἰνδικὰ πολυάριθμα συγγράμματα, καὶ μεταφράσεις. Ἀλλ' ἔκτοτε μέχρι τοῦδε ηὔξησεν ὁ ἀριθμὸς, καὶ καθεκάστην αὐξάνει, ὡς φαίνεται εἰς τὰς Ἀσιατικὰς ἐφημερίδας, τὰς Ἀσιατικὰς ἐρεύνας, χρηστομαθείας, Ἰνδικοὺς καταλόγους, κ.τ.λ.

γίας ἐξηγήσει τὴν ἀρχὴν τῆς γραμματικῆς, τῆς μυθολογίας, καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· διαλύσει τὴν ἀπάτην, εἰς ἣν ὑπέπεσον πολλάκις αἱ φιλοσοφικαὶ σχολαὶ τῆς παρελθούσης Ἑκατονταετηρίδος, καὶ σαφέστερον ἐξηγήσει τὴν καθολικὴν ἱστορίαν, καὶ τὴν βραδεῖαν μέν, σταθερὰν δὲ πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ Ῥαγχοῦ-Βάνσα, ἐπικὸν καὶ γενεαλογικὸν ποίημα τοῦ Καλιδάσα, τοῦ κορυφαίου δραματοποιοῦ τῶν Ἰνδῶν, θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν ἀξιολογωτέρων ποιημάτων τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας (1), καὶ παρὰ τῶν δοκιμωτέρων Ἰνδολόγων θαυμάζεται (2). Τὸ μὲν ποίημα διαιρεῖται εἰς δέκα καὶ ἐννέα κεφάλαια, ἢ ῥαψῳδίας· ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ ἡλιογενοῦς Διλήπα, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Ῥαγχοῦ, καὶ οὗτος, τοῦ Ἄζα, ὅστις ἔσχεν υἱὸν τὸν Δασσαράταν, ἐξ οὗ κατάγονται οἱ Δασσαρατίδαι, ὧν πρῶτος ἐστὶν ὁ ἥρως Ῥάμας, οὗτινος τὰ ἆθλα κατέχουσιν, ὡς ἐῤῥέθη, τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ παρόντος ποιήματος. Τελειόνει δὲ μέχρι τοῦ τρυφηλοῦ

(1) Das Heldengedicht Raghuvansa, geschlecht des Ranghu, oder Rama, hat den berühmten Kâlidassa zum Verfasser, und wird für eins des bewundernswürdigsten Produkte der Indischen Literatur gehalten. (Adel. Bibl. Sanscr. p. 258).

(2) Raghuvansam hodie etiam ab Indis inter praeclarissima antiquitatis monumenta haberi, λέγει ὁ κλεινὸς Κολεβρώκιος, καὶ ἀναφέρει ὁ Στενζλέρος εἰς τὸ προοίμιον τῆς παρ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης λατινικῆς μεταφράσεως τῆς Ῥαγχοῦ-Βάνσας.

Ἀγνιβάρνα, διερχόμενος ὁ ποιητὴς ΚΘ Βασιλέων τὴν διαδοχικὴν σειράν.

Τὸ Σανκριτικὸν χειρόγραφον τῆς Ῥαγκοῦ-Βάνσας εὑρίσκεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἀσιατικῆς ἑταιρίας (1). Ὁ Περικλεὴς Κολεβρώκιος ἐδημοσίευσε σύντομον ἀνάλυσιν ἐν ταῖς Ἀσιατικαῖς ἐρεύναις κατὰ τὸ 1821 ἔτος (2). Τῷ δὲ 1827 ἐτυπώθη ἐν Καλκούτᾳ τὸ Σανκριτικὸν πρωτότυπον ὑπὸ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· « Ῥαγγοῦ-Βάνσα, Σανκριτικὸν ἱςορικὸν ποίημα (3). Ὁ δὲ Ἰνδολόγος Ἄδολφος Φ. Στένζλερος, μεταφράσας αὐτὸ λατινιστί, ἐδημοσίευσε μετὰ τοῦ κειμένου τῷ 1832 (4).

Ἡ Ῥαγκοῦ-Βάνσα δὲν μετεφράσθη ἐξ ὁλοκλήρου γαλλιστί, ἀλλὰ μόνον δύο ἐπεισόδια· ἤτοι ὁ θάνατος τοῦ Ἰαδεναδάτα, καὶ ὁ θάνατος τῆς Ἰνδουματῆς. Τὰ ἐπεισόδια ταῦτα πλήρη ποιητικῆς καλλονῆς, κινοῦσι δραστη-

(1) Adel. Bibl. sanscr. σελ. 258.

(2) Asiat. Researches T. X. p. 426.

(3) The Raghu-Bansa a Sanskrit historical. Poëme. Calcuta 1827.

(4) Raghu-Bansa. Kalidassa carmen Sanskrite et Latine edid. A. J. Stentzler. London 1832. Τὴν ἔκδοσιν ταύτην χρεωστῶ εἰς τὸν ζῆλον τοῦ φιλομούσου Κ. Ζ. Τζιτζίνια, Ἑλληνικοῦ προξένου ἐν Μασσαλίᾳ, ὅστις οὐδέποτε ἔπαυσεν εὐεργετῶν τὴν Βιβλιοθήκην ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν φιλογένειαν τοῦ ὁποίου χρεωστοῦμεν τὰ πέντε ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ συγγράμματα, ἅτινα λαμβάνει πρὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἐκπαιδευτικὸν Κατάστημα.

ρίως τὴν συμπάθειαν, καὶ τὴν τραγικὴν εὐαισθησίαν τοῦ ἀναγνώστου ἐγείρουσι. Τὸ πρῶτον ἀναφέρει ἐν παρόδῳ ὁ ποιητὴς, καὶ κατ' ἔκτασιν ἐπροσθέσαμεν ἐν τῷ τέλει τῶν παρόντων προλεγομένων· τὸ δὲ δεύτερον εὑρήσει ὁ ἀναγνώστης ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ τοῦ ὀγδόου κεφαλαίου.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς Ῥαγχοῦ-Βάνσας ἐστὶν, ὡς ἐῤῥέθη, ὁ ποιητὴς Καλιδάσας, ὅστις ἐκτὸς τῶν τραγῳδιῶν, καὶ τοῦ παρόντος ποιήματος, συνέγραψε καὶ ἕτερα ἐπικὰ ποιήματα, λίαν θαυμαζόμενα παρά τε τῶν Ἰνδῶν, καὶ τῶν Ἰνδολόγων Εὐρωπαίων. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα ποιήματα· καθότι, ἐκτὸς τῶν δύο πρωτοτύπων μεγάλων ἐπικῶν ποιημάτων, Ῥαμαϊάνας, λέγω, καὶ Μαχαβαράτας, οἱ Παντῖδαι (σοφοὶ τῶν Ἰνδῶν) θεωροῦν ὡς ἐπικὰς ἐπίσης ποιήσεις ἑτέρας ἓξ 1ον· Τὴν Σαμβάδαν ἢ γένεσιν τοῦ Ἄρεως, εἰς 7 ᾄσματα, παρὰ τοῦ Καλιδάσα· 2ον τὴν Κιραταργουνιγίαν, ἢ θεῖον ὁπλισμὸν τοῦ Ἀρζούνα, παρὰ τοῦ Βαραβῆ· 3ον τὴν παροῦσαν Ῥαγχοῦ-Βάνσαν· 4ον τὴν Ναλαδιγίαν, ἤτοι τοὺς γάμους τοῦ Νάλα, εἰς 22 ᾄσματα παρὰ τοῦ Σχριάρχα(1)· 5ον τὴν Συσχουπάλαν-Βάδαν, ἤτοι τὸν θάνατον τοῦ Συσχουπάλα, φονευθέντος παρὰ τοῦ Κρισνᾶ, εἰς 20 ᾄσματα· καὶ 6ον τὴν Μεγαδούταν, ἤτοι τὴν νεφέλην ἐν πρεσβείᾳ παρὰ τοῦ Καλιδάσα (2).

Ἡ Ἰνδικὴ ἄρα ἐποποιία (Ἰτηχάσα) εἰς δύο διαιρεθῆναι δύναται· πρῶτον, εἰς τὰ ἀρχαῖα δύο μεγάλα ἐπι-

(1) Τινὲς λέγουσιν ὅτι ἡ Ναλαδιγία εἶναι ποίημα καὶ τοῦτο τοῦ Καλιδάσα. (Adel. αὐτόθι σελ. 262).

(2) ἰδὲ τὴν περὶ Ἰνδικῆς ποιήσεως διατριβὴν τοῦ Κολεβρωκίου. Asiat. Resear. T. X. 1808.

κὰ ποιήματα, ἤτοι τὴν Ῥαμαϊάναν, καὶ Μαχαβαράταν, ποιήματα λίαν ἐκτεταμένα, πλήρη ἀρχαϊκῆς καλλονῆς καὶ ἀφελείας τοῦ διανοεῖσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι, καὶ λαμπρᾶς αὐθορμήτου ἡρωϊκῆς ποιήσεως, ἅπερ καὶ μυθολογίαν, καὶ φιλολογίαν τοῦ ἔθνους ἐμόρφωσαν. Δεύτερον εἰς ἐπικὰ ποιήματα, σύντομα, μεταγενέστερα, ἐντέχνου καὶ κανονικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ποιήσεως, εἰς ἃ ὑπερισχύει ἡ μίμησις, ὁ ῥυθμὸς, καὶ ἡ κομψότης. Τὰ μὲν καλοῦσιν οἱ Ἰνδοὶ Ἀδικαβία· τὰ δὲ Καβία· εἰς τὸ πρῶτον ἀνήκει ἡ Ῥαμαϊάνα τοῦ Βαλμίκη, καὶ ἡ Μαχαβαράτα τοῦ Βεάσα· εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἡ Ῥαγκοῦ-Βάνσα, καὶ τὰ λοιπὰ πέντε μεταγενέστερα ποιήματα. Ἡ παράδοσις τῶν ἄθλων ἀρχαίας τινὸς μεγάλης ἐθνικῆς ἐπιχειρήσεως, μεταβαίνουσα διὰ τῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν, φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς θεσπέσιον τινὰ ποιητὴν, ὡς τὸν Ὅμηρον, τὸν Φερδευσῆ, τὸν Βαλμίκην, καὶ Βεάσαν, καὶ παράγει ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν· ἐν τῇ Περσίᾳ, τὴν βίβλον τῶν Βασιλέων· καὶ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ τὴν Ῥαμαϊάναν καὶ Μαχαβαράταν. Ἡ δὲ ἐποχὴ τῶν Καβίων, ἐστὶν ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ αὐθόρμητος ποίησις ἐκ τῆς ἀρχαϊκῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀφελείας, εἰς τὴν ἐσκεμμένην, ἀκριβῆ καὶ ἔμμετρον μεταβαίνει περίοδον. Ἐν δὲ τῇ Ἰνδίᾳ ἡ Γιτὰ-Γοβίνδα, καὶ αἱ Πουράναι κατέχουσι, φαίνεται, τὴν μεταξὺ Ῥαμαϊάνας, καὶ Ῥαγκοῦ Βάνσας περίοδον.

Τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος πρωτότυπα ἐποποιίας χυρίως εἰσὶν ἡ Ἰλιὰς, καὶ ἡ Ῥαμαϊάνα· οὐδὲ διαφέρουσιν ἀλλήλους οἱ δύο οὗτοι θεσπέσιοι ποιηταὶ, εἰμὴ καθόσον διαφέρει ἡ τῶν τόπων καὶ χρόνων, καὶ ἡ τῶν

δύο ἐθνῶν φυσιογνωμία. Ὁ μὲν τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὁ δὲ τὴν ἀρχαίαν Ἰνδίαν περιγράφει· ἀμφότεροι δὲ μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ἐθνικὰς ἐκστρατείας, μάχας ἡρώων, ἡμιθέων, καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ψάλλουσιν. Ἀμφότεροι εἰσήγαγον τὸν ἀνθρωπομορφισμὸν, προσωποποιήσαντες τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ ἁρπαγὴ τῆς Ἑλένης παρὰ τοῦ Πάριδος, καὶ ἡ ἁρπαγὴ τῆς Σιτᾶς παρὰ τοῦ Ῥαβάνα κινοῦσι τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν, καὶ γίνεται ἡ πρόφασις μεγάλων ἐπιχειρημάτων, καὶ ταῦτα ἵνα πληρωθῇ ἡ τοῦ Διὸς, καὶ ἡ τοῦ Βράχμα βουλή. Ὁ μῦθος, τὸ σύμβολον, καὶ χαρακτήρ τις ἡρωϊκὸς μορφοῦσιν ἀμφότερα τὰ ποιήματα, καὶ τὴν φαντασίαν τοῦ ἀναγνώστου ἐκπλήττοντα κυριεύουσιν. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἀκολούθως.

Νῦν δὲ περὶ τῆς Ῥαγγοῦ Βάνσας, ἥτις, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπιτομή ἐστι τῆς Ῥαμαϊάνας, ὡς ἡ τοῦ Λεσβίου Λέσχου μικρὰ Ἰλιάς· πᾶσα δὲ ἐπιτομὴ μεταγενεστέρα ἐστὶ τοῦ πρωτοτύπου. Αὐθόρμητος, καὶ ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτῆς ἀφελής ἐστιν ἡ πρώτη· ἔντεχνος δ' ἡ δευτέρα, ἀκριβὴς καὶ ἐν τῇ μιμήσει αὐτῆς κομψὴ μετὰ ἁβρότητος καὶ ῥυθμοῦ. Ἐν δὲ τῷ συντόμῳ προοιμίῳ, ὅπερ ὡς κομψὰ προπύλαια καλλιτεχνικοῦ ναοῦ προέθετο ὁ Καλιδάσας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος ποιήματος, δεικνύει τὸν μέγαν ποιητὴν, τοῦ ὁποίου ἠκολούθησε τὰ ἴχνη.

« Ποῦ ἡ ἐξ Ἡλίου, λέγει, μεγάλη γενεὰ, καὶ ποῦ
» ἡ ἐμὴ μικρὰ γνῶσις; Μωρός ἐστιν ὁ βουλόμενος
» διαβῆναι ἐπὶ ἀσθενοῦς σχεδίας τὸν μέγαν ὠκεανόν....
» Ἀλλ' ἐξεστί μοι τοῦτο ποιῆσαι· διότι ἄλλος πρὸ ἐμοῦ
» (ὁ Βαλμίκης) ἐξιστόρησε. Καὶ τὸ ἀσθενὲς νῆμα διέρ-

» χεται διὰ μαργαρίτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ σκληροῦ λίθου,
» ὄντος τετρυπημένου πρότερον δι' ἄλλου ὀξέως ὀρ-
» γάνου (1).

Ὥστε ὁ Καλιδάσας, ἠκολούθησε τὸν Βαλμίκην· ἤκμασε δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς τελευταίας π. χ. ἑκατονταετηρίδος, σύγχρονος ὢν τοῦ Βασιλέως Βικραμαδιτία, τελευτήσαντος περὶ τὸ 56 ἢ 57 ἔτος πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος (2).

---

(1) Ἴδε τὸ προοίμιον τῆς Ραγκοῦ-Βάνσας.

(2) Ἐνθυμεῖται βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς Γιτᾶς, σελ. ξή. λαβών, πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν, τὴν ἐποχὴν τοῦ Βικραμαδιτία, ὡς ἐγνωσμένον χρονολογικὸν σημεῖον, διέκρινα τέσσαρας φιλολογικὰς περιόδους τῆς Ἰνδίας, δύο π. Χ. καὶ δύο μ. Χ. Ἀλλ' ὁ ἐμβριθὴς τῆς Βόννης κριτικὸς, ὁ σοφὸς Λάσσενος, γράφων πρὸς ἐμὲ τὴν 2 Μαρτίου 1849 λέγει· « Καθόσον ἀφορᾷ τὴν διαίρεσιν τῶν » ἐποχῶν τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας, εἶμαι ἄλλης ἰδέας· κρίνω ὀρ- » θότερον ὅπως διαιρεθῇ εἰς τρεῖς περιόδους ἡ πρὸ τοῦ Βικρα- » μαδιτία φιλολογία. Εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἀνήκουν οἱ τῶν » Βεδῶν ὕμνοι· εἰς τὴν δευτέραν, ὅσα ἀφορῶσι τὴν ἐξήγησιν » τούτων συγγράμματα, ὡς ἡ Βραμάνα, αἱ Οὐπανισάδαι, οἱ ἀρ- » χαιότεροι γραμματικοὶ, ἡ Πρατισακαία, καὶ προσέτι ἡ Νι- » ρούκτα τοῦ Ἰάσκα, ἥτις περιέχει τὴν ἐξήγησιν τῶν λέξεων τῶν » Βεδῶν. Ἡ περίοδος αὕτη λήγει, ὡς ἔγγιστα, περὶ τὰς ἀρχὰς » τῆς δυναστείας τοῦ Νάρδα, ἤτοι, κατ' ἐμὴν γνώμην, περὶ τὰ » 403 π. Χ. Ἡ συλλογὴ τῶν νόμων τοῦ Μανοῦ εἶναι, κατ' » ἐμὲ, ἀρχαιοτέρα τῆς χρονολογίας ταύτης· αἱ δὲ ἐποποιίαι, » ὡς περιῆλθον εἰς ἡμᾶς, οὐ πολὺ ἀρχαιότεραι. Τοὺς λόγους » πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης μου ταύτης θέλετε εὕρει ἐν

Οἱ λόγιοι τῶν Ἰνδῶν δοξάζουσιν, ὅτι ὁ Βικραμαδιτίας, προστάτης ὢν τῶν μουσῶν, τοὺς λογίους τιμῶν, καὶ τὰ φιλολογικὰ αὐτῶν ἔργα βασιλικῶς βραβεύων, μεγίστην ἔδωκε κίνησιν εἰς ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης· ὥστε καὶ ποιήματα ἐξαίσια καὶ συγγράμματα σπουδαῖα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐφάνησαν. Ὅθεν ἡ ἐποχὴ αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ ἐπισημοτέρα τῆς φιλολογικῆς Ἰνδίας, ὡς ἡ τοῦ Περικλέους ἐν Ἀθήναις, καὶ ἡ τοῦ Αὐγούστου ἐν Ῥώμῃ.

Μεταξὺ τῶν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μονάρχου τούτου συναθροισθέντων διαβοήτων ἀνδρῶν ἐστι καὶ ὁ Καλιδάσας(1)

» τῷ πρώτῳ μέρει τῆς Ἰνδικῆς μου ἀρχαιολογίας, τῆς ὁποίας ἐν » ἀντίτυπον ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς διὰ τοῦ ἐν Λειψίᾳ φίλου. Ὡς » πρὸς τὴν φιλολογίαν μετὰ τὸν Βικραμαδιτίαν, εἶναι ἔτι δυσκολώτερος ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐποχῶν. Ἡ δραματικὴ ποίησις ἐξηκολούθησεν ἀκμάζουσα εἰς πολὺ μεταγενεστέρους χρό» νους... Τὸ κατ' ἐμὲ ἤθελον προσδιορίσει τὰς ἐποχὰς τῆς δευτέρας ταύτης περιόδου κατὰ τοὺς ἐπισήμους φιλοσόφους· » ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ ἑκατονταετηρὶς εἶναι ἔτι ἀπροσδιόριστος... Καθόσον ἀφορᾷ τοὺς 9 ἐπισήμους ἄνδρας, οἵτινες ἔζων » εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βικραμαδιτία, εἶναι πολλὴ ἀμφιβολία κ.τ.λ. » Διὰ τὸν Καλιδάσαν πιστεύω, ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχήν. » Εἰς αὐτὸν ἀνήκει ἡ Σακοντάλα, ἡ Βικραμυράνσα ἡ Μεγαδοῦτα, » καὶ πολλὰ πιθανῶς ἡ Ῥαγκοῦ-Βάνσα κ.τ.λ. ». Δημοσιεύων τὴν γνώμην τοῦ διασήμου τούτου ἀνδρός, ἀποδίδω τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ εἰλικρινῶς εὐχαριστῶ τὸν πολυμαθῆ σοφόν.

(1) Ἴδε προλεγόμενα τῆς Βαλαβάρ.

ὅστις τὴν Σακοντάλαν, τὴν Ῥαγγοῦ Βάνσαν, καὶ διάφορα ἄλλα ποιήματα συνέγραψεν.

Ἡ δραματικὴ ποίησις ἀπαιτεῖ τὴν γνῶσιν τῶν συγκινούντων τὴν καρδίαν παθῶν τε καὶ αἰσθημάτων· ἑπομένως παρουσιάζεται καὶ εὐδοκιμεῖ παρ' ἐμβριθοῦς ποιητοῦ, ὡς ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Καλιδάσας, εἰς ὥριμον ἐποχὴν, καὶ φιλόκαλον λαὸν, ὡς ἦν ἡ ἐπὶ Περικλέους καὶ Βικραμαδιτία. Καὶ τοιαύτη ἀνήκει εἰς τὴν τραγῳδίαν τοῦ Οἰδίποδος, καὶ τὴν τῆς Σακοντάλας (1), ἥτις καὶ λαμπρότητα ποιήσεως, καὶ ἁβρότητα ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, καὶ κομψότητα φράσεως καὶ ῥυθμοῦ περιέχει· τὰ πάντα εἰσὶν ἐν ἁρμονίᾳ εἰς τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο δράμα, ὅπερ ἀναγνοὺς ὁ περικλεὴς Γέτης (Gœthe), καὶ θαυμάσας λέγει·

« Ἂν θέλῃς ἄνθη ἔαρος, καρποὺς τοῦ φθινοπώρου,
Πᾶν τὸ εὐφραῖνον, τὸ τερπνὸν, τὸ τέρπον μέχρι κόρου,
Γῆν, οὐρανὸν, μ' ἓν ὄνομα, ἂν θέλῃς νὰ συμπλέξῃς,
Τὴν *Σακοντάλαν*, ὡς εἴπῃς, τὰ πάντα λέγ' ἡ λέξις (2).

Ἐκ τούτων συμπεραίνεται, ὅτι ἡ Σακοντάλα, καὶ ἡ Ῥαγγοῦ-Βάνσα, συγγραφεῖσαι παρὰ τοῦ Καλιδάσα, ἀνήκουσιν εἰς τὴν λαμπρὰν περίοδον τοῦ Βικραμαδιτία· ὁ

---

(1) Ὁ ἐν Παρισίοις Κύριος Σχέσιος ἐδημοσίευσε τὸ κείμενον τῆς Σακοντάλας, καὶ τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν. Τ. Ι. εἰς 4ον ἐλάβον δὲ καὶ ταύτην παρὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ἑλλ. Προξ. Κ. Ζ. Τζιτζίνια, ὃν εὐχαριστοῦμεν δημοσίως.

(2) Adel. Bibl. Sanscr. p. 314. Τὴν διὰ στίχων μετάφρασιν χρεωστοῦμεν εἰς τὴν φιλίαν τοῦ Κ. Ἀλ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ.

δὲ ποιητής, καίτοι ἀκολουθήσας τὴν 'Ραμαϊάναν τοῦ Βαλμίκη, ἀντὶ μικρᾶς 'Ραμαϊάνας, 'Ραγκοῦ-Βάνσαν ὠνόμασε τὸ αὐθύπαρκτον ἀνὰ χεῖρας ἐπικοϊστορικὸν ποίημα.

Εἶπον ἐπικοϊστορικὸν ποίημα, καθότι εἶναι μεγίστης ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἡ καθ' ὅλους σχεδὸν τοὺς κλάδους πλουσιωτάτη Ἰνδικὴ φιλολογία, στερεῖται παντάπασιν ἱστορικῶν συγγραμμάτων. Αἱ πηγαὶ τῆς ἱστορίας, καὶ αἱ τῶν χρονικῶν εὑρίσκονται ἐν τοῖς ἐπικοῖς ποιήμασι, καὶ ταῖς Πουράναις. Αἱ τελευταῖαι αὗται εἰσὶ μᾶλλον πραγματεῖαι Κοσμογονίας, Θεογονίας, Ἡρωογονίας κτλ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι προπάτορες τῶν ἡρώων τούτων ἀνάγονται, οἱ μὲν εἰς τὸν Ἥλιον, ἐξ οὗ οἱ Ἡλιογενεῖς· οἱ δὲ εἰς τὴν Σελήνην, ἐξ ἧς οἱ Σεληνογενεῖς, ἕπεται ὅτι καὶ αὗται τῶν γενεαλογικῶν Πινάκων αἱ πηγαί, οὖσαι μυθώδεις, οὐδεμίαν ἱστορικὴν βεβαιότητα ἔχουσιν. Αἱ γενεαλογίαι τῶν Ἰνδῶν συγκρίνονται, σχεδόν, ὡς πρὸς τὰς μυθολογικὰς χρονολογίας, καὶ θεογονίας τοῦ Ἡσιόδου, Ὁμήρου, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου· οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὰς ἱστορικὰς συγγραφὰς τοῦ Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου.

Ἡ ποικιλοχαρής, φαίνεται, τῆς Ἰνδίας φύσις· ἡ ἐναρμόνιος καὶ πλουσία Σανσκρίτα γλῶσσα καὶ μυθολογία, καὶ ἡ εἰς τὸν θεωρητικὸν βίον δραστήριος κλίσις καὶ ἕξις τῶν Ἰνδῶν, ἐξῆψαν τὴν ποιητικὴν αὐτῶν φαντασίαν, ὥστε κατέστη ἡ κυριωτέρα τῆς ψυχῆς αὐτῶν δύναμις, ὑπερέχουσα, καὶ κυβερνῶσα, οὕτως εἰπεῖν, τὰς λοιπὰς αὐτῶν διανοητικὰς δυνάμεις. Εἶναι ἀκατανόητος ὁ βαθμὸς τῆς θεωρίας καὶ τῆς ἀσκήσεως, εἰς ὃν ἔφθασαν οἱ

γυμνοσοφισταὶ, οἱ ὑλόβιοι, καὶ θεωρητικοὶ τῶν Ἰνδῶν. Ὁ νευρικὸς ὀργασμὸς, καὶ ὁ ποιητικὸς ἑπομένως οἶστρος κατέλαβε τὴν ἱστορικὴν κρίσιν. Οἱ δὲ Περικλεεῖς Ἴωνες καὶ Κολεμβρώκιος, μεγίστην ἐπ' ἰνδολογίᾳ δόξαν ἔχοντες, βεβαιοῦσιν ὅτι οἱ Ἰνδοὶ οὔτε κλίσιν εἰς τὴν ἱστορίαν, οὐδ' ἱστορικὸν νοῦν ἔσχον ποτέ (1). Ὁ λόγος διευθυνόμενος, οὐχὶ εἰς τὴν διάνοιαν, ἀλλ' εἰς τὴν φαντασίαν, εὐδοκιμεῖ μᾶλλον παρ' Ἰνδοῖς. Ὅθεν καὶ αὐτὸ τὸ λεξικὸν τοῦ Ἀμάρα-Σίγκα, καὶ αὐταὶ αἱ ἁπλούσταται ἐπιγραφαὶ, δι' ὧν παραχωρεῖται παρά τινος ἡγεμῶνος, πρός τινα πολίτην, τμῆμα μικρὸν γῆς, εἰσὶ γεγραμμέναι μετά τινος ποιητικοῦ ῥυθμοῦ, καὶ ἀσιατικοῦ ὄγκου· ὥστε ἡ ἱστορία τῶν Ἰνδῶν εἶναι ποιητικὴ, καὶ ἐνίοτε ἡ ποίησις αὐτῶν ἱστορικὴ, ὡς καὶ ἐν τῇ παρούσῃ Ῥαγκοῦ-Βάνσα, οὐδὲ διακρίνεται ἀκριβῶς ἡ γραμμὴ ἡ διαχωρίζουσα συνήθως τὸν ἐπιστημονικὸν, τοῦ ποιητικοῦ λόγου, ὡς παρατηρεῖται ἔντε τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, καὶ ἐν τῇ σημερινῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ.

Ἐν τούτοις αἱ γενεαλογικαὶ περιγραφαὶ, ἐξ ὧν γέμουσιν αἱ Πουράναι, καὶ πάντα τὰ ἐπικὰ τῶν Ἰνδῶν ποιήματα, εἰσὶν ἀναγκαῖαι εἰς ἔθνη, ἅτινα διὰ θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ νόμου εἰσὶ διῃρημένα εἰς πατριὰς καὶ οἴκους, εἰς φυλὰς καὶ προνομιούχους τάξεις, ὡς ἐν τῇ Ἰνδίᾳ. Αἱ Βέδαι, καὶ αἱ θεσμοθεσίαι τοῦ Μανοῦ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων διῄρεσαν εἰς διαφόρους τάξεις ἅπαν

(1) Jones Asiat. researches T. I. p. 430. Καὶ T. IX. p. 398.

τὰ Ἰνδικὸν ἔθνος, καὶ θρησκευτικῶς ἅμα καὶ πολιτικῶς ἐμπόδισαν τὴν ἑτερομιξίαν. « Ἡ τετρακτὺς τῶν φυ-
» λῶν, λέγει ἐν τῇ Γιτᾷ ὁ Κριςνᾶς, (ὃς ἦν ὁ θεὸς Βισ-
» νοῦς) ὑπ' ἐμοῦ ἐγένετο· καὶ ὑπ' ἐμοῦ αἱ ποιότητες καὶ
» τὰ ἔργα ἑκάστης κατὰ μέρος προσδιωρίσθησαν. Πᾶσα
» οὖν ἑτερομιξία θεωρεῖται παράνομος· τὰ γὰρ νόμιμα
» τῆς φυλῆς φθείρονται ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς τοῦ γένους.
» Τοῦ δὲ νομίμου φθαρέντος, τὸ ἄνομον ἐπιγίγνεται τῷ
» ὅλῳ γένει· αἱ μὲν γυναῖκες (διὰ τῆς ἑτερομιξίας)
» φθείρονται· τῶν δὲ γυναικῶν φθαρεισῶν, ἑτερογενεῖς
» καὶ νόθοι γίνονται· ἡ δὲ νοθεία, ᾅδου ἐστὶ πρόξενος.
» Οἱ δὲ παραβάται τῶν νόμων καὶ ἐθίμων τοῦ γένους
» καὶ τῆς φυλῆς, αἰωνίως ἐν ᾅδου μένουσιν. Οὕτως
» μανθάνομεν, λέγει, παρὰ τῶν ἱερῶν βιβλίων, ἤτοι τῶν
» Βεδῶν (1). »

Τὰ αὐτὰ διατάσσει καὶ ὁ Μανοῦς ἐν ταῖς θεσμοθεσίαις αὐτοῦ: (2). « Ὁ Βραχμάν, νυμφευόμενος μετὰ
» Σούδρας γυναικός, κολάζεται· τὸ δὲ παιδίον χάνει
» τὴν Βραχμανικὴν χάριν (3) »· « Ἤδη, λέγει πάλιν,
» γινώσκετε τὰ εἴδη τῆς συζυγίας τῶν τεσσάρων τά-
» ξεων. Τὰ μὲν εἰσὶ καλὰ (τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς φυλῆς)·
τὰ δὲ (ἑτερογενῆ καὶ ἐπίμικτα) εἰσὶ κακὰ καὶ ἐν τῷ

(1) Γιτὰ Κεφ. Α. δίστ. 40—44. Καὶ κεφ. Δ'. δίστ. 13.

(2) Lois de Manou, liv. I. δίστ. 13.

(3) Αὐτόθι βιβ. 3, δίστ. 13—17. Μανάβα Δαρμα-Σάστρα, ἢ πολιτικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ θεσμοθεσίαι τοῦ Μανοῦ, μεταφρασθεῖσαι ἐκ τοῦ Σανσκριτικοῦ παρὰ Loiseleur Deslongchamps.

» παρόντι βίῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι (1) ». Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ γνῶσις τῆς καταγωγικῆς κλίμακος καθίσταται ἀναγκαία καὶ ἀναπόφευκτος, καθότι πᾶσα βασιλικὴ κόρη, μετὰ βασιλόπαιδος συζευχθῆναι δύναται. Ὅθεν εἰς τὰς Αὐλὰς τῶν βασιλέων ὑπῆρχεν ἐξ ἐπαγγέλματος Κλειδοῦχός τις, γινώσκουσα ἀκριβῶς τὴν γενεαλογικὴν καταγωγὴν ἑκάστου μνηστῆρος, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὸν γάμον τῆς Ἰνδουματῆς (2). Ὁ βασιλεὺς Δουχμάντας εἶδε, κατὰ τύχην, τὴν Σακοντάλαν, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξαισίου αὐτῆς κάλλους ἐκπλαγείς, ἠρώτησεν ἐκ ποίας ἦν φυλῆς. « Ὁ πατὴρ αὐτῆς, εἶπον, ἐστὶν ὁ Ὅσιος Καυσίκας, δς ὢν Ξατρής, καὶ ἐξ οἴκου βασιλικοῦ, ἀσκητικὸν » ὕςερον βίον ἐξελέξατο, καὶ διὰ τῆς ἐγκρατείας ὑπέρτε- » ρος παντὸς ἀσκητοῦ ἐγένετο. Τούτων οὕτως ἐχόντων, » ἐφώνησεν ὁ Βασιλεύς, δύναμαι σύζυγον αὐτὴν λαβεῖν. » Ὥστε τῆς ἑτερομιξίας οὔσης ἀπηγορευμένης, ἡ γνῶσις τῆς καταγωγῆς ἑκάστου, καὶ ἑκάστης, καθίσταται ἀναγκαία. Ἐκ τούτου αἱ γενεαλογικαὶ σειραί, ἃς εἰς πᾶν σχεδὸν Ἰνδικὸν ποίημα ἀπαντᾷ ὁ ἀναγνώστης. Διὸ καὶ ὁ Καλιδάσας, ἐξυμνῆσαι θέλων ἐν συντόμῳ τὸν Ῥάμαν, Ῥαγχοῦ-Βάνσαν, ἢ γενεαλογίαν τοῦ Ῥαγγοῦ ὠνόμασε τὸ παρὸν ποίημα. Τοὺς δὲ προγόνους, καὶ μάλιστα τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ῥάμα, λίαν συντόμως ἐξιστόρησε· κα-

(1) Αὐτόθι. δίστ. 20.

(2) Ῥαγγοῦ Βάνσα, Κεφ. Η΄. σελ. 73, δίστ. 20. « Ἐνταῦθα ἡ Ῥαβδοῦχος θεραπαινίς, γινώσκουσα τὰς πράξεις καὶ » τὰς γενεὰς τῶν βασιλέων, ἀγαγοῦσα τὴν Ἰνδουματὴν ἐπὶ » τὸν βασιλέα τῆς Μαγάδδας, ἐφώνησεν· οὗτός ἐστιν κ.τ.λ.

θάτι ἀπὸ τοῦ πρώτου Κεφαλαίου μέχρι τοῦ δεκάτου, ἐξιστορεῖ τοὺς προπάτορας τοῦ ἥρωος, ἤτοι τὸν ἡλιογενῆ Δυλήπαν, τὸν Ῥαγγοῦν, τὸν Ἄζαν, καὶ τὸν Δασσαράταν. Ἀπὸ δὲ τοῦ δεκάτου, μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου, διαλαμβάνει τὰ κατὰ Ῥάμαν· ὥστε μόλις ἐν τοῖς τρεῖς ἑπομένοις Κεφαλαίοις, τὰ περὶ τῶν τεσσάρων καὶ εἴκοσι διαδόχων τοῦ Ῥάμα βασιλέων ἀναφέρει. Τὸ πλεῖστον ἑπομένως καὶ κυριώτερον μέρος τοῦ ποιήματος, τὰ περὶ τὸν Ῥάμαν διαπραγματεύεται.

Ἀλλ' ἡ ἀκόλουθος Σύνοψις τοῦ ὅλου ποιήματος, καὶ αἱ μετ' αὐτὴν παρατηρήσεις παρέξουσι καθαρωτέραν γνῶσιν τῆς παρούσης ποιήσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΡΑΓΓΟΥ-ΒΑΝΣΑΣ

(ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΡΑΓΓΟΥ).

Οὐ δύναμαι (α) ἐξιστορῆσαι τὴν ἐξ Ἡλίου καταγομένην μεγάλην γενεὰν τοῦ Ῥαγγοῦ. Νήπιός ἐστιν ὁ θέλων ἐπὶ ἀσθενοῦς σχεδίας τὸν μέγαν διαπλεῦσαι ὠκεανόν. Κατ' εὐτυχίαν ἄλλος ποιητὴς αὐτὴν περιγράψας, εὐκόλυνε τὴν τῶν μεταγενεστέρων πορείαν. Καὶ τὸ εὐλύγιστον νῆμα διέρχεται τὴν ὀπὴν τοῦ σκληροῦ μαργαρίτου, ὅν περ διεπέρασε προηγουμένως σιδηροῦν ὀξὺ ὄργανον.

§. 1. Ὁ Ἡλιογενὴς Μανοῦς, πρῶτος τῶν βασιλέων,

(α) Ὁ Καλιδάσας ἄρχεται δι' ἑνὸς προοιμίου ἐκ δέκα Σλοκῶν ἢ διστίχων.

ἔσχεν υἱὸν καλούμενον Διλήπαν. Οὗτος διαδεχθεὶς τὸν πατρικὸν θρόνον, ἐκυβέρνα τοὺς μὲν λαοὺς διὰ τῆς δικαιοσύνης, τοὺς δὲ θεοὺς ἐθεράπευε διὰ τῆς ὁσιότητος. Ὢν δὲ ἄτεκνος, ἐγκατέλιπε τὴν βασιλείαν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ὑπουργούς· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς βασιλίσσης συζύγου του Σουδαξινᾶς ἐπορεύθη εἰς τὴν μονὴν τοῦ ὁσίου Βασίστα, ὅπως τὴν χάριν αὐτοῦ ὑπὲρ τεκνογονίας δεηθῶσιν. Ὁ δὲ, γνοὺς ἐν θεωρίᾳ τὸ αἴτιον, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· « Σὺ, ἀπαντήσας ποτὲ τὴν Σουραβδὴν (6), » παρῆλθες. Ἡ δὲ κατηράσατό σου ἐπὶ ἀτεκνίᾳ· ἐξιλεωθήσεται δὲ, ἐὰν θεραπεύσῃς τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα, » δάμαλιν Νανδινήν. Περιποιήθη τι οὖν ταύτην, ἕως » ἂν εὐμενὴς ὑμῖν γένοιτο.» Οἱ δὲ ὑπακούσαντες, κατέλυσαν ἐν καλύβῃ, θεραπεύοντες τὴν δάμαλιν.

§. 2. Τῇ ἐπαύριον ὁ βασιλεὺς, λύσας τὴν δάμαλιν, ἐπορεύθη μετ' αὐτῆς εἰς νομὴν, ἀκολουθῶν αὐτὴν ὡς ἡ σκιὰ τῷ σώματι. Τρὶς ἑπτὰ κατὰ συνέχειαν παρῆλθον ἡμέραι· τὴν δ' εἰκοστὴν δευτέραν ἡ δάμαλις εἰσέδυ εἰς φάραγγα τοῦ ὄρους Ἰμαοῦ, ἔνθα λέων τις ἐπιπεσὼν ἥρπασεν· τοῦ δὲ Διλήπα, θέλοντος τὸ τόξον ἐντεῖναι, ἔμεινεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀκίνητος. Τότε ὁ λέων, λαλήσας ἀνθρωπείᾳ φωνῇ, εἶπεν· « Εἰς μάτην ἀγωνίζεσαι, ὦ βα- » σιλεῦ· ὑπηρέτης γὰρ ὢν ἐγὼ τοῦ Σίβα, κατ' ἐμοῦ » ὀργισθέντος, μετέβαλεν εἰς ταύτην τὴν λεόντειον φύ- » σιν. Ἡ δάμαλις ἡδεῖά μοί ἐστι τροφή· σὺ οὖν ἄπελ- » θε.» Ὁ δὲ, « Ἄφες, εἶπε, τὴν δάμαλιν τοῦ ὁσίου·

---

(6) Πρωτογενῆ θεὰν Δάμαλιν.

» θεράπευσον δὲ τὴν σὴν πεῖναν διὰ τῆς ἐμῆς σαρκός.» Ὁ
» δ' ἀπήντησε· «Σὺ ἀπερίσκεπτος εἶ, δοῦναι βουλόμενος
» ἀντὶ μιᾶς δαμάλεως, ζωὴν καὶ βασιλείαν· ζῶν δὲ, πο-
» λὺν λαὸν, ἐκ πολλῶν δεινῶν διασώσῃς· πολλὰς δὲ
» δαμάλεις τῷ ὁσίῳ χαρίσῃς. » Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν·
« Ἐγώ εἰμι ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ξατρῶν (πολεμιστῶν)· ἀνω-
» φελής μοι ἐστὶν ὁ βίος μετὰ ψόγου· ἄτιμος λογίζε-
» ται ὁ ὑποχωρῶν ἄνευ ἀγῶνος καὶ τραυμάτων. Μὴ
» φροντίζων οὖν περὶ τοῦ φθαρτοῦ τούτου σώματος,
» ἀλλὰ περὶ τοῦ αἰδίου κλέους, ἄφες τὴν δάμαλιν τοῦ
» ὁσίου, καὶ φάγε τὰς ἐμὰς σάρκας. » Καὶ ὁ μὲν λέων, πεισθεὶς, « Ἔςω, ἔφη, οὕτως· » ὁ δὲ Διλήπας παρέδωκε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα εἰς βρῶσιν τῷ λέοντι. Τότε βροχὴ ἀνθέων ἔπεσεν οὐρανόθεν ἐπὶ τὸν βασιλέα, καὶ φωνῆς ἤκουσεν·
« Ἀνάςα, λεγούσης, τέκνον· ἥσθην διὰ τὴν πρὸς τὸν ὅσιον
» εὐλάβειαν, καὶ τὴν πρὸς ἐμέσου εὐσπλαγχνίαν· αἴ-
» τησον οἵαν ἐπιθυμεῖς χάριν. » Ὁ δὲ ἀναστὰς, καὶ τὴν δάμαλιν ἐλευθέραν ἰδὼν, ᾐτήσατο υἱόν. Ἡ δὲ, « Ἔςω,
» ἔφη, ἄμελξον τὸ ἐμὸν γάλα καὶ πίε αὐτό.» Οὕτως λαβὼν ἄδειαν παρὰ τοῦ Βασίστα, ἔπιε τὸ ἐναπολειφθὲν γάλα ἐκ τῆς τροφῆς τοῦ μόσχου, καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ σπονδῆς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῆς βασιλίσσης, ἐχούσης ἐν γαστρί. Χρόνου δὲ παρελθόντος, ἡ Σουδεξινὰ ἔτεκεν υἱὸν, ὃν ἐκάλεσαν Ῥαγγοῦν, ὅπερ κίνησιν δηλεῖ. Μετὰ δὲ τὴν τελετὴν τῆς Βραχμασούτρας, οἱ μὲν Βραχμᾶνες ἐδίδασκον τὸν παῖδα τὰ τῆς Βέδας, ὁ δὲ πατὴρ Διλήπας, τὴν τοξικὴν μετ' ἐπῳδῆς.

§. 3. Ὁ βασιλεὺς λαβὼν τὸν νέον Ῥαγγοῦν συμ-

βοηθὸν τῆς βασιλείας, καὶ ἐπιθυμῶν, μετὰ τὰς 99 Ἱπποθυσίας, τὴν ἑκατοστὴν τελέσαι, φύλακα τοῦ ἱεροῦ Ἵππου αὐτὸν ἀνεδείξατο. Ἀλλ᾽ ὁ θεὸς Ἴνδρας, φθονήσας τὴν τοσαύτην ὁσιότητα τοῦ βασιλέως, ἥρπασε κρυφίως τὸν ἵππον. Ἐν ἀπορίᾳ οὖν πάντων ὄντων, ὁ υἱὸς τοῦ Διλήπα, νιψάμενος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ τῆς δαμάλεως τοῦ Βασίστα οὔρῳ, ἔγνω τὸν ἀφελόμενον τὸν ἵππον, πρὸς ὃν εἶπεν· « Ὦ Ἴνδρα, πῶς Θεὸς ὤν, ἐμποδίζεις τὴν θυσίαν τοῦ ἐμοῦ πατρός; εἰ σὺ ἐναντίος » ᾖ τῶν νομίμων, ὄλλυται ὁ νόμος ». Ὁ δὲ Ἴνδρας ἀπεκρίνατο· « Ἐγώ εἰμι Σαταχρατοῦς, ἤτοι τελεσιουργὸς ἑκατὸν θυσιῶν· πῶς ὁ σὸς πατὴρ ἐπιχειρεῖ ὅμοιος » ἐμοὶ γενέσθαι; » Ὁ δὲ μὴ πειθόμενος ἀπήντησεν· « Ἐπιλαβοῦ ὅπλων, » καὶ ῥίψας τὸ βέλος ἔτρωσε τὸν Ἴνδραν κατὰ τὸ στῆθος, ὃς ἀντέτρωσε τὸν Ῥαγγοῦν μεταξὺ τῶν βραχιόνων· ὁ δὲ ἐνέπηξεν ἕτερον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ διὰ τοῦ τρίτου διέτεμε τὴν σημαίαν καὶ τὴν χορδὴν τοῦ τόξου τοῦ Ἴνδρα, τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων θεωρούντων. Ὁ δὲ θεὸς μέγα ὀργισθεὶς ἔῤῥιψε τὸν κεραυνὸν κατὰ τοῦ Ῥαγγοῦ, ὅστις πεσὼν εἰς τὴν γῆν μετ᾽ ὀλίγον ἠγέρθη. Ὁ Ἴνδρας ἡσθείς, « Αἴτησον, εἶπε, χάριν ἄλλην, » ἐκτὸς τοῦ ἵππου· ὁ ἐμὸς ἀγγελιοφόρος ἀναγγελεῖ τὰ » γεγονότα τῷ σῷ πατρί. » Οὕτως ὁ Διλήπας, ἐπαινέσας τὴν ἀνδρείαν τοῦ υἱοῦ, καὶ τὴν πληγὴν θεραπεύσας, παρέδωκεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν ἔρημον ἀνεχώρησεν.

§. 4. Ὁ Ῥαγγοῦς, ἀναδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ καλῶς τὰ πάντα διατάξας, ἐξεστράτευσε μετὰ πολλῆς δυνάμεως, καὶ καθυποτάξας πᾶσαν τὴν χώραν τὴν πρὸς

ἀνατολὰς, ἐπέστη ἐπὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ ὠκεανοῦ, κατετρόπωσε τοὺς ἐν Βαγκάλῃ βασιλεῖς, ἔστησε τρόπαια εἰς Περσίαν, καὶ εἰς τὸ βόρειον τῆς Ἰνδίας· ἐταπείνωσε τοὺς περὶ τὸν Ἰμαὸν οἰκοῦντας, καὶ ἐπιστρέψας νικητὴς τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς γῆς τῆς Ἰνδίας, ἐτέλεσε τὴν μεγάλην θυσίαν, ἥτις Βισβαζίτα καλεῖται.

§. 5. Μετὰ τὴν βασιλικὴν ταύτην θυσίαν, δι' ἣν ἐξεκενώθησαν πάντες οἱ θησαυροὶ, ἦλθεν ὁ Βραχμὰν Καούτσας αἰτῆσαι βοήθειαν, ὅτι διδαχθεὶς πᾶν εἶδος μαθήσεως παρὰ τῷ θείῳ Βαραταντοῦ, οὐκ εἶχεν ἀποδοῦναι τὰ δίδακτρα. Φιλοφρόνως μὲν ἐδέχθη αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ λιτῶς· ἐξ οὗ ἐννοήσας ὁ Βραχμὰν τὴν ἀνέχειαν αὐτοῦ, « Παρὰ καιρὸν, εἶπεν, ἐλήλυθα· ὁ γὰρ ὅσιος » δεκατέσσαρα Κορόρια χρυσίου ζητεῖ, κατ' ἀναλογίαν » τῶν 14 μαθήσεων. Ὅθεν ἀπέρχομαι ». « Μεῖνον, » εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἕως ἂν τρόπον ποιήσωμαι », μελετῶν ὅπως κατὰ τοῦ Κουβέρα ἐκστρατεύσῃ. Ἑτοίμῳ δὲ ὄντι εἰς ἔξοδον, ἀνήγγειλον αὐτῷ οἱ θησαυροφύλακες ὅτι, βροχὴ χρυσίου πεσοῦσα, ἐπλήρωσε τὸ θησαυροφυλάκιον, ἐξ οὗ λαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔδωκε τὸ ὁσίῳ Καούτσᾳ. Οὗτος πρὸς εὐγνωμοσύνην ηὐχήθη ὅπως ἕξῃ υἱὸν ὅμοιον αὐτῷ, καὶ ἀνεχώρησεν· ἡ δὲ βασίλισσα ἔτεκεν υἱὸν, ὃν Ἄζαν ὠνόμασαν. Οὗτος παιδευθεὶς πᾶσαν μάθησιν κατέστη περίβλεπτος. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Βιδάρβας χώρας ἐκάλεσε τὸν νεανίαν, θέλων νυμφεῦσαι αὐτὸν μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, τῆς ὡραίας Ἰνδουματῆς. Ὁ Ῥαγγοῦς ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν μετὰ πολλῆς θεραπείας· οὗτος δὲ ἐλθὼν ἐστρατοπέδευσε παρὰ τῇ ὄχθῃ τῆς Ναρμαδᾶς. ἀλλ' αἴφνης ἄγριός τις ἐλέφας ἀνέδυσεν ἐκ τῶν πο-

ταμίων ὑδάτων, φερόμενος ἐπὶ τὴν ὄχθην ὡς ὄρος μέγα. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τούτου ἅπασα ἡ στρατιὰ ἐταράχθη· οἱ δὲ ἵπποι διαῤῥήξαντες τὰ δεσμὰ ἔφευγον, τὰ δὲ ἅρματα ἀνετρέποντο, οἱ ἄξονες διεῤῥήγνυντο καὶ οἱ στρατιῶται ἦσαν ἐν ἀμηχανίᾳ. Ὁ δὲ βασιλόπαις, ἐντείνας τὸ τόξον, ἔτρωσε τὸν Ἐλέφαντα κατὰ τὸ μέτωπον, ὃς πληγεὶς ἀφῆκε τὴν προτέραν μορφὴν καὶ λαβὼν ἄλλην οὐρανίαν, εἶπεν· « Ἐγώ εἰμι υἱὸς τοῦ Πριγεδαρσάνα, ἀρχηγοῦ τῶν » Γανδαρβῶν, ὄνομα δέ μοι Πριγεδάδας· ὑψίκομπος » δὲ ὤν, φύσιν ἔλαβον ἐλέφαντος ἐξ ἀρᾶς τοῦ ὁσίου » Ματάγκα, ἕως οὗ τρώσῃ ὁ Ἄζας τὸ μέτωπόν μου. » Ἤδη ὑπὸ σοῦ ἐλύθην τῆς ἀρᾶς· λάβε οὖν ὡς ἀμοιβὴν » τὸ βέλος τὸ καλούμενον Σαμμοχανὰμ, ὃ δι' ἐπῳδῆς » ῥίπτεται, καὶ πάλιν δι' ἐπῳδῆς ἐπιστρέφει ». Ὁ δὲ Ἄζας λαβὼν τὸ βέλος ἐπορεύθη εἰς τὴν πόλιν Βιδάρβαν, ἔνθα φιλικῶς ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ Βόζας.

§. 6. Ὁ Ἄζας ἐλθὼν εἰς τὰ βασίλεια εὗρε χορείαν βασιλέων ἐπιθυμούντων τὴν Ἰνδουματήν· καὶ αὕτη μὲν καθημένη ἐπὶ ἀνθρωποφόρου φορείου περιήρχετο τὴν σύνοδον εἰς αἵρεσιν νυμφίου· ἡ δὲ ῥαβδοῦχος ἐφώνει τὰ ὀνόματα, τὰς πράξεις, καὶ τὴν γενεὰν ἑκάστου. Ἀλλ' ἡ περίβλεπτος νέα, βλέπουσα καὶ μικρὸν χαιρετοῦσα παρήρχετο· προσελθοῦσα δὲ παρὰ τῷ υἱῷ τοῦ Ῥαγγοῦ, ἐξελέξατο τὸν Ἄζαν τῇ τῶν ὀφθαλμῶν ἱλαρᾷ βολῇ. Τότε ἡ ῥαβδοῦχος ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ τὸν ἐρυθροῦν ἔθετο στέφανον.

§. 7. Ὁ μὲν βασιλεὺς τῆς Βιδάρβας, συζεύξας τὴν ἀδελφὴν, ἀπέπεμψε τοὺς βασιλόπαιδας εἰς τὰ ἴδια· οἱ δὲ ἀποτυχόντες βασιλεῖς, συμφωνήσαντες ἁρπάσαι τὴν Ἰνδου-

ματήν, ἀπέκλεισαν τὴν ὁδόν. Ὁ Ἄζας οὖν, τάξας ἱκανὴν στρατιάν, καὶ τὸν πατρικὸν σύμβουλον εἰς φυλακὴν τῆς Ἰνδουματῆς, ἐκινήθη κατὰ τῶν ἡνωμένων βασιλέων. Μάχη δεινὴ συνεκροτήθη· ὁ μὲν γὰρ πεζὸς τῷ πεζῷ ἀντεμάχετο, ὁ δὲ ἱππεὺς τῷ ἱππεῖ, ὁ ἁρματηλάτης τῷ ἁρματηλάτῃ καὶ ὁ ἐλεφαντηλάτης τῷ ἐλεφαντηλάτῃ. Ἐν ταύτῃ τῇ συμπλοκῇ ἡ κόνις ἀπέκρυπτε τὸν ἥλιον, καὶ τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν τὴν γῆν. Ἀμφιῤῥεποῦς δὲ οὔσης τῆς νίκης, οἱ μὲν βασιλεῖς ἑνώσαντες ἁπάσας τὰς αὐτῶν φάλαγγας προσέβαλον ἀθρόοι· ὁ δὲ Ἄζας, ῥίψας τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ Γανδάρβα βέλος, ὑπνωτικὴν ἔχον δύναμιν, ἀπεκοίμισε τοὺς πολεμίους, καὶ γράψας ἐπὶ τῶν ἐχθρικῶν σημαιῶν, « ὁ Ἄζας ἐν πολέμῳ ἀφείλετο τὴν » εὔκλειαν ὑμῶν, ἀλλ' οὐ τὴν ζωὴν », διῆλθε τὴν στρατιὰν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἔφθασεν εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῆς Ἰνδουματῆς. Ὁ δὲ Ῥαγγοῦς, μαθὼν τὰ πάντα καὶ ἐπαινέσας τὴν ἀνδρείαν τοῦ υἱοῦ, παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα τῆς βασιλείας καὶ ἀπεσύρθη τῶν πραγμάτων.

§. 8. Ὁ Ἄζας, χειροτονηθεὶς βασιλεὺς καὶ ἑνώσας τὴν Βραχμανικὴν χάριν μετὰ τῆς Ξατρικῆς δυνάμεως, ἦν δυσανταγώνιστος. Ὁ μὲν Ῥαγγοῦς μετὰ ἀσκητικοῦ ἐνδύματος, καθήμενος ἐπὶ τῆς ἱερᾶς πόας Κούσσης, ἐθεώρει τὸ θεῖον φῶς· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ θρόνου διένειμε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐζωΐαν εἰς τοὺς λαούς. Καὶ ὁ μὲν μετά τινα χρόνον ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Ἄζας, κλαύσας τὸν πατέρα, ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων. Ἐγένετο δὲ εἰς αὐτὸν υἱὸς ἐκ τῆς Ἰνδουματῆς γενναῖος, Δασσαράτας καλούμενος,

ὅς ἐστιν ὁ πατὴρ τοῦ Ῥάμα, τοῦ ὀλετῆρος τοῦ δεκακεφάλου Ῥαβάνα.

Ὄντος δὲ τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς βασιλίσσης ἐν κήπῳ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Σίβα, εἶδον καταβάντα ἐξ οὐρανοῦ τὸν θεῖον Ναράνδαν, ὑμνῆσαι θέλοντα τὸν θεὸν μετὰ κιθάρας. Σφοδρὸς δὲ πνεύσας ἄνεμος ἀφήρπασε τὸν ἐπὶ τῆς κιθάρας στέφανον, ὄντα ἐξ ἀνθέων οὐρανίων ὑπερφυοῦς εὐωδίας, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῆς βασιλίσσης. Ἡ δὲ, αἰσθανθεῖσα τὴν θείαν ὀσμὴν, ἐλειποθύμησε, συνέπεσε δὲ καὶ ὁ βασιλεύς. Ἀλλ' ὁ μὲν μετ' ὀλίγον ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις· ἡ δὲ Ἰνδουματὴ ἔμεινεν ἀναίσθητος. Εἰς μάτην ἐπροσπάθησεν ἵνα ἀνακαλέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ζωήν· ὅθεν ἀπελπισθεὶς ἤρξατο θρηνεῖν. « Διατί, εἶπεν, ἐγὼ ἐπανῆλθον εἰς τὴν ζωήν; Διατί ἡ » ἐμὴ ψυχὴ πορευθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὄπισθεν τῆς συζύ» γου, ἐπανέστρεψεν ἄνευ ἐκείνης; Ὑπόφερε τοιγαροῦν, » ὦ κακὴ ψυχὴ, τὸ μέγα τοῦτο δεινόν. Ἀπὸ τοῦδε ἡ » καρτερία μου κατέδυσεν, ἡ ἡδυπάθεια ᾤχετο, τὸ ἔαρ » ἄχαρί μοι ἐγένετο, καὶ ἡ κλίνη μου κενή ἐστι διὰ » παντός ».

Ἐν τούτοις ὁ ὅσιος Βασίστας ἔγνω τῷ νῷ τὰ πάντα· ὢν δὲ ἐν θυσίᾳ, ἔπεμψεν εἰς παρηγορίαν τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, ὅς εἶπε τῷ βασιλεῖ· « Ὁ ὅσιος, γνωρίζων τά τε » ἐόντα πρό τ' ἐόντα, τάτ' ἐσόμενα τῶν ἐν τοῖς τρισὶ Κό» σμοις, λέγει σοι ὅτι, ὁ Ἴνδρας φοβηθεὶς τὴν μεγίστην » ἄσκησιν τοῦ Τριναβινδοῦ, ἐξαπέστειλεν αὐτῷ τὴν θεὰν » Χαρινὴν εἰς ἀναίρεσιν τῆς θεωρίας αὐτοῦ· ὁ δὲ κατη» ράσατο αὐτῆς εἰπών· « Ἔσο ἄνθρωπος· « ἡ δὲ εἶ» πεν. » Ἐγὼ ἦλθον ὑπακούσασα εἰς τὸν Ἴνδραν· ὁ δὲ,

» Μένε ἄνθρωπος, ἔφη, ἕως ἂν ἴδῃς θεῖον » τινὰ στέφανον. Τότε ἐνσαρχωθεῖσα ἡ θεία νύμ-« φη, ἐγεννήθη ἐν τῇ γενεᾷ τῶν βασιλέων Βιδάρβας, » καὶ ἐγένετο γυνή σου· ἤδη δὲ ἰδοῦσα τὸν οὐράνιον » στέφανον ἐτελεύτησε. Μὴ οὖν λυποῦ· ὁ θάνατος αὐτῆς » ἦν ἄφευκτος, ἡ δὲ ζωὴ τυχαία ». Ὁ βασιλεὺς εὐχαριστήσας ἀπέπεμψεν αὐτόν· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ πάθος τῆς λύπης διέῤῥηξε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὡς αἱ ῥίζαι διαῤῥηγνύουσι τὸν τοῖχον, ἠσθάνθη τὸ τέλος αὐτοῦ, καὶ ἀνέδειξε τὸν Δασσαράταν βασιλέα. Ἀποθανὼν δ᾽ ἐπορεύθη εἰς τὸν παράδεισον τοῦ Ἴνδρα, ἔνθα εὐφραίνετο ἄλυπον βίον μετὰ τῆς ἀγαπητῆς Ἰνδουματῆς.

§. 9. Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ πατρὸς (α) ἐβασίλευσεν ὁ Δασσαράτας τοσοῦτον ἐμφρόνως καὶ δικαίως, ὥστε οἱ ἄνθρωποι δύο ὠνόμαζον εὐεργέτας, τὸν θεὸν Ἴνδραν καὶ τὸν Δασσαράταν. Ἀναρίθμητοι βασιλεῖς προσεκύνουν αὐτὸν τὸν νικητὴν τῆς γῆς, ὅστις συνεζεύχθη μετὰ τῶν θυγατέρων τῶν βασιλέων τῆς Μαγάδδας, τῆς Κοσάλης, καὶ τῆς Κεκαίας χώρας. Συμμαχήσας δέ ποτε τῷ Ἴνδρᾳ κατὰ τῶν ἀντιθέων Τιτάνων, ἠρίστευσε (β), καὶ τὸν Θεὸν προσκυνῶν, παρὰ πάντων αὐτὸς ἐπροσκυνεῖτο. Μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἔαρος ἐπεθύμησε θηρεῦσαι· εἰσελθὼν οὖν εἰς πυκνὸν δάσος, πλῆρες ζώων θηρευσίμων, ὡς

(α) Ἀπὸ τοῦδε κυρίως ἄρχεται ἡ ὑπόθεσις τῆς Ῥαμαϊάνας.

(β) Ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ λαβὼν βαρεῖαν πληγήν, ἐθεραπεύθη παρὰ τῆς δευτέρας αὐτοῦ συζύγου Καουσσαλίας· εὐγνωμονῶν δὲ πρὸς αὐτήν, ὑπεσχέθη τὴν ἐκτέλεσιν δύο ὁποιωνδήποτε χαρίτων.

ἀγρίων χοίρων, βουβάλων καὶ λεόντων, ἐπλησίασε μέχρι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ἀκούσας τοῦ γοργορισμοῦ στάμνου πληρουμένης ὕδατος, καὶ νομίσας ὅτι ἦν φωνὴ ἐλέφαντος, ἀφῆκε τὸ βέλος κατὰ τοῦ μέρους ἐκείνου· ἀλλ' αἴφνης ἀκούσας ὀδυνερᾶς φωνῆς, « Ὦ πάτερ » ἐταράχθη μεγάλως, καὶ προσελθὼν, εἶδε νεανίαν πεπαρμένον τῷ βέλει. Οὗτος ἦν ὁ μονογενὴς υἱὸς δύο ἀομμάτων ἀσκητῶν, πρὸς οὓς ἐξωμολογήθη, ὅτι ἐξ ἀγνοίας ἔπραξε τὸν ἀνόσιον τοῦτον φόνον. Οἱ μὲν πικρῶς ἐθρήνησαν, ὁ δὲ τὸ βέλος ἐξήγαγε· καὶ τὸ μὲν παιδίον ἐξέπνευσεν, ὁ δ' ἀσκητὴς κατηράσατο τοῦ βασιλέως, εἰπών. « Καὶ σὺ, ὡς ἐγὼ, ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ θάνατον λήψῃ » ἐκ λύπης υἱοῦ. » Οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐπέστρεψεν εἰς τ' ἀνάκτορα, ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἀράν (γ).

§. 10. Ὁ Δασσαράτας ζήσας ἱκανοὺς χρόνους μετὰ τῶν τριῶν γυναικῶν, οὐκ ἔσχεν υἱόν· ὅθεν οἱ θεῖοι Βραχμᾶνες προσκληθέντες ἤρξαντο θυσίαν ὑπὲρ τεκνογονίας τελέσαι.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ, ἐνοχλούμενοι οἱ θεοὶ ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα (ἀρχηγοῦ τῶν πονηρῶν πνευμάτων Ῥασκάσων), κατέφυγον εἰς τὸν Βισνοῦν, ὃν εὗρον ἐν τῇ Γαλακτικῇ θαλάσσῃ, καθήμενον ἐπὶ τοῦ ὄφεως Σέσσα. Αὐτὸν οὖν προσκυνήσαντες ὕμνησαν ὡς μέγαν Θεὸν, ἀκατάληπτον, ἀμετάβλητον, καὶ ἀΐδιον· « Σὲ ὑμνοῦσι πάντα τὰ ἔθνη,

---

(γ) Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἀναφέρω πλέον ἐκτεταμένως εἰς τὸ τέλος τῶν παρόντων προλεγομένων.

» καὶ πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι αἱ δεήσεις τῶν πο-
» λυειδῶν θρησκειῶν πρὸς σὲ κατευθύνονται, ὡς οἱ ῥύακες
» τοῦ Γάγγου εἰσβάλλουσιν εἰς τὸν μέγαν ὠκεανόν ». Οὕτως ὑμνήσαντες οἱ θεοὶ τὴν μεγαλειότητα τοῦ ὑψίστου Βισνοῦ, καθικέτευσαν αὐτὸν, ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτούς τε καὶ τὸν κόσμον ἀπὸ τοῦ ἀντιθέου Ῥαβάνα. « Γινώσκω,
» ἔφη ὁ μέγας Θεὸς, ὅτι κατεπατήθη ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ὑπὸ
» τοῦ γίγαντος Ῥαβάνα. Οὗτος γενήσεται παρανάλωμα
» τοῦ ἐμοῦ τροχίσκου· ὅθεν ἐνανθρωπίσας γενήσομαι
» αὐτὸς ἐγὼ υἱὸς τοῦ Δασσαράτα, καὶ τὸν Ῥαβάναν κατα-
» πολεμήσω. Ἐχέτωσαν ἡσυχίαν οἱ μάκαρες θεοί· ἐγὼ
» δ' ἐνσαρκωθήσομαι, καὶ σὺν ἐμοὶ ὁ Ἴνδρας καὶ ἄλλοι
» θεοὶ εἰς φύσιν πιθήκων καὶ ἄρκτων καὶ ἀετῶν, πρὸς ἀφα-
» νισμὸν τοῦ τε Ῥαβάνα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ κακοποιῶν
» δαιμόνων ἢ Ῥασχάσων ».

Ἐν τούτοις οἱ Βραχμᾶνες ἐτέλουν θυσίαν, προσευχόμενοι ὑπὲρ τεκνογονίας τοῦ Δασσαράτα· ἐν δὲ τῷ τέλει ἀνεφάνη ἐκ τοῦ πυρὸς νεανίας ὑπέρλαμπρος, κρατῶν ἀγγεῖον πλῆρες ὀρυζογάλακτος, θείαν ἔχοντος δύναμιν. Ὁ μὲν βασιλεὺς, δεχθεὶς τὸ ἔδεσμα, διεμερίσατο εἰς δύο ἴσα μέρη, καὶ ἔδωκε τῇ Καουσσαλία, καὶ Καϊκεγῇ, διατάξας αὐτὰς, ἵνα δώσῃ ἑκάστη ἓν μέρος τοῦ ἐδέσματος καὶ τῇ τρίτῃ αὐτοῦ γυναικὶ Σουμάτρᾳ. Αἱ δὲ τρεῖς γυναῖκες ὑπερφυῶς ἐκ τούτου συνέλαβον, ὅτι ὁ Θεὸς εἰς ὧν διεμερίσατο ἑαυτὸν, καὶ ᾤκησεν ἐν τρισὶ γαστράσι τετραειδής. Ἡ μὲν πρώτη ἔτεκεν υἱὸν, ὃν Ῥάμαν ἐκάλεσαν, ἡ δὲ δευτέρα ἔτεκεν ἐπίσης υἱὸν, ὃν ἐκάλεσαν Βαράταν· ἡ δὲ τρίτη, γευθεῖσα ἐκ τοῦ ἐδέσματος καὶ τῶν δύο, ἔτεκεν υἱοὺς διδύμους, οὓς ἐκάλεσαν Λαξμά-

ναν καὶ Σατρούγναν. Αὕτη ἐςὶν ἡ ἀγαθὴ τετρακτὺς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Δασσαράτα. Πᾶσα δὲ ἡ κτῆσις, θλιβομένη ὑπὸ τῶν κακοποιῶν δαιμόνων, ἐσκίρτησεν ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ τετραμόρφου Θεοῦ· τύμπανα θεῖα ἐκρούοντο ἐν οὐρανῷ, καὶ βροχαὶ οὐρανίων ἀνθέων ἔπιπτον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δασσαράτα. Ἡ ἀγαθότης, ἡ μεγαλοφυΐα, καὶ ἡ μάθησις ηὔξανε σὺν τῇ ἡλικίᾳ τῶν παίδων, ἅπερ ἡ αὐτὴ ἀδελφικὴ ἀγάπη ἥνωνεν· ἀλλ' ὁ μὲν Ῥάμας ἐφίλει τῷ Λαξμάνᾳ μᾶλλον συνδιατρίβειν, ὁ δὲ Βαράτας τῷ Σατρούγνᾳ, ἐξ αἰτίας ἴσως τῆς μερίδος τοῦ ἐδέσματος, ὅπερ ἑκάστη τῶν δύο γυναικῶν τῇ τρίτῃ ἔδωκεν.

§. 11. Ὁ ὅσιος Βισδαμίτρας τελῶν θυσίαν ἐταράττετο παρὰ τῶν πονηρῶν δαιμόνων· ὅθεν ἐλθὼν, ᾔτησε παρὰ τοῦ βασιλέως Δασσαράτα τὸν Ῥάμαν, παῖδα μὲν ἔτι ὄντα, μεγαλόφρονα δὲ, πρὸς καταδίωξιν ἐκείνων καὶ διατήρησιν τῆς θυσίας ταύτης. Ἐλυπήθη μεγάλως ὁ πατὴρ, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν ὅσιον εὐλάβεια ἦν ἀνωτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ πατρικοῦ φίλτρου· ἔδωκεν οὖν ὁ βασιλεὺς τῷ ὁσίῳ τὸν Ῥάμαν καὶ τὸν ἀχώριστον αὐτοῦ ἀδελφὸν Λαξμάναν. Τούτων προσπεσόντων τοῖς ποσὶ τοῦ βασιλέως, ὁ πατὴρ τὰς κεφαλὰς δάκρυσιν ἔβρεξε, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ Βισδαμίτρα. Καθ' ὁδὸν δ' ἀντέστη κατ' αὐτῶν ἡ δαίμων Τατάκα, μαύρη, κρανία ὡς περιδέραιον, καὶ ἐντόσθια ἀνθρώπεια περὶ τὴν ὀσφὺν, ὡς ζώνην, ἔχουσα, καὶ νεκρικὰ ῥάκη φέρουσα. Αὕτη, λέγω, ὡς θύελλα ἐκ νεκρικοῦ τόπου ἐπῆλθε βιαίως ἐναντίον τοῦ Ῥάμα, ὃς ῥίψας εὔστοχον βέλος διεπέρασε τὸ στῆθος τῆς κακοποιοῦ δαίμονος. Καὶ ἡ μὲν πεσοῦσα ἔσεισε

τὴν γῆν· ὁ δὲ ὅσιος ἡσθεὶς ἔδωκε τῷ νικητῇ τὸ μετ' ἐπῳδῆς βέλος, ἀναιρετικὸν τῶν δαιμόνων. Τοὐντεῦθεν ἀφίκοντο εἰς τὸ ἀσκητήριον, ἔνθα ἤρξατο τῆς θυσίας, τῶν δύο ἀδελφῶν φυλαττόντων· ἀλλ' αἴφνης πληθὺς δαιμόνων προσελθοῦσα, ἐζήτει ἐμποδίσαι τὴν θυσίαν. Ὁ δὲ Ῥάμας, ἐπιθυμῶν τοὺς πρωτοςάτας τῶν δαιμόνων καταβαλεῖν, ῥίψας τὸ βέλος, ἔτρωσε τὸν Μαρίτσαν, ὃς ἦν πελώριος, ὡς ὄρος μέγα, καὶ δι' ἑτέρου βέλους διέτεμε τὸν ἕτερον, καλούμενον Σουβαλοῦν. Οὕτω διασκορπισθέντων τῶν λοιπῶν δαιμόνων, ἐτελέσθη ἡ θυσία.

Ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ὁ βασιλεὺς τῆς Μιτιλᾶς χώρας, μέλλων θυσίαν τελέσαι ἐκάλεσε τὸν ὅσιον Βισβαμίτραν· ὁ δὲ πορευθεὶς ἔλαβε καὶ τοὺς δύο ἀδελφούς. Τελεσθείσης τῆς θυσίας, εἶπεν ὁ ὅσιος τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὁ Ῥάμας ἐπεθύμει ἰδεῖν τὸ περιβόητον αὐτοῦ τόξον· ὁ δ' ἐλυπήθη, διανοούμενος τὸ δυσκατόρθωτον, καὶ οὗ ἕνεκα, ἆθλον ἔθετο ὑπὲρ τῆς ὡραίας Σιτᾶς. Ὁ δὲ ὅσιος ἔφη· «Ἡ δύναμις » αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τόξου φανήσεται.» Ὁ οὖν Ῥάμας, κάμψας εὐκόλως τὸ τόξον, ἔθετο τὴν χορδήν· ἐκ δὲ τῆς σφοδρᾶς ἑλκύσεως διαῤῥαγὲν, ἦχον μέγαν ἐποίησεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας ἔδωκεν αὐτῷ τὴν γηγενῆ Σιτὰν, ἀγέννητον οὖσαν ἐκ κοιλίας γυναικὸς (α), τὴν δὲ θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Λαξμάνᾳ.

Ἐπαναστρεφόντων εἰς τὰ ἴδια, σφοδρὸς κατὰ τὴν ὁδὸν

(α) Ὁ βασιλεὺς Ζανάκας, μέλλων θύειν ἔσκαψε τὴν γῆν κύκλῳ, ἵνα μή τι μόλυσμα ᾖ. Ἐνταῦθα εὗρε κιβώτιον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κοράσιον, ὅπερ λαβὼν Σιτὰν (γηγενῆ) ὠνόμασεν.

πνεύσας ἄνεμος, κατέθλιβε τὴν στρατιάν. Ὁ Ἥλιος ἀπεκρύβη, ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦν πλήρης ἐρυθρῶν νεφελῶν, οἱ δὲ ἱέρακες καὶ οἱ κυνόλυκοι, μέγα βοῶντες, τρόμον ἐπροξένουν. Ἐν τούτοις φῶς αἴφνης ἀνεφάνη ἀπέναντι τῶν ὁδοιπόρων, καὶ ἅμα ἀνὴρ πελώριος, ὃς ἦν ὁ Παρασσουράμας. «Ἐγώ, εἶπεν ἀπειλητικῶς τῷ Ῥάμᾳ, ἄσπον-» δός εἰμι ἐχθρὸς τῶν Ξατρῶν, οὓς πολλάκις ἐξολοθρεύ-» σας ἡσυχίαν εἶχον· ἤδη δ' ἀκούσας τὰ σὰ κατορθώμα-» τα, ἀνέστην ὡς ὄφις. Λάβε οὖν τοῦτο τὸ τόξον, καὶ εἰ » κάμψῃς αὐτό, νικηθήσομαι ὑπὸ σοῦ· εἰ δὲ μή, ζητήσεις » παρ' ἐμοῦ ἔλεος.» Ὁ μὲν Ῥάμας ὑπομειδιῶν ἔλαβε τὸ τόξον, καὶ κάμψας αὐτό, ἔθετο τὴν χορδήν· ὁ δὲ ταπεινὸς γενόμενος εἶπεν· «Ἀληθῶς σὺ Θεὸς μέγας ὢν » ἦλθες ἐπὶ τῆς γῆς φανείς. Ἐπαινετὴ ἐστιν ἡ ἧττα » γενομένη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω αἴσιον τὸ ὃ μέλλεις τε-» λέσαι θεῖον ἔργον (α).» Ταῦτα εἰπὼν ἐγένετο ἄφαντος. Οἱ δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν Ἀϊοδδεάν, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἐνηγκαλίσθη μετὰ στοργῆς τὸν νικητὴν αὐτοῦ υἱόν.

§. 12. Ὁ Δασσαράτας, προβεβηκὼς ὢν ἤδη τὴν ἡλικίαν γνώμην ἔλαβε καταλιπεῖν τὴν βασιλείαν τῷ Ῥάμᾳ. Ἡ φήμη αὕτη ηὔφρανε πάντα τὸν λαόν, ἐκτὸς τῆς Κανθάρας, ἥτις κατέπεισε τὴν Καϊκεγήν, εἰς ἣν ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη ποτὲ δύο ὁποιασδήποτε χάριτας, ὅπως ζητήσῃ· Α'. τὴν ἐπὶ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἐξορίαν τοῦ Ῥάμα, καὶ Β'. τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Βαράτα, εἰς τὸν τόπον

(α) Τὴν τοῦ Ῥαβάνα αἰνίττεται ἀναίρεσιν.

τοῦ Ῥάμα. Ἐλυπήθη ἐγκαρδίως ὁ Δατσαράτας· ἀλλ' ὁ Ῥάμας, συμβουλεύσας τὸν πατέρα ἵνα μὴ ἐπίορκος γένηται, ἐδέχθη χαίρων τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, καὶ ἐνδυθεὶς ὁδοιπορικὰ φορέματα ἀνεχώρησε μετὰ τῆς Σιτᾶς, καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ Λαξμάνα εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ὀδυρόμενος ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ φιλτάτου Ῥάμα, ἐμνήσθη τῆς ἀρᾶς τοῦ ἀσκητοῦ, οὗ τὸν υἱὸν ἐν ἀγνοίᾳ ἐτόξευσε (α), καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ πένθους ἐτελεύτησεν· οἱ δὲ βουλευταὶ ἐκάλεσαν τὸν ἀπόντα Βαράταν. Οὗτος ἐλθὼν καὶ τὰ πάντα μαθὼν, ἠγανάκτησε καὶ κατ' αὐτῆς αὐτοῦ τῆς μητρὸς, καὶ μεταπεμψάμενος ἐκάλει τὸν Ῥάμαν. Ἀλλ' ὁ μὲν, ὑποτασσόμενος εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ πατρὸς, οὐκ ἐδέχθη· ὁ δὲ Βαράτας, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς βασιλείας ἐκυβέρνα, καθήμενος ἐν ἑτέρᾳ πόλει, ὡς ἐπίτροπος τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ Ῥάμα, ὅστις φοβηθεὶς μήπως ἐνοχληθῇ καὶ αὖθις, ἀνεχώρησε μακρύτερα. Καθ' ὁδὸν δαίμων τις, Βιββάδας τοὔνομα, σῶμα ἔχων ὡς ἑσπερινὴ νεφέλη, ἀποκλείσας τὴν ὁδὸν ἥρπασε τὴν Σιτάν· ὁ δὲ Ῥάμας ἀποκτείνας τὸν δαίμονα ἔθαψε βαθέως, ἵνα μὴ τι μίασμα γένοιτο. Ἐν τούτοις ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τοῦ Ῥαβάνα, (ἀρχηγοῦ τῶν κακοποιῶν δαιμόνων) καλουμένη Σουρπανάκκα, ἔρωτι τρωθεῖσα, ἠθέλησεν ἄνδρα λαβεῖν τὸν Ῥάμαν· ὁ δὲ, « Ἔχω, » εἶπε, γυναῖκα· πορεύθητι πρὸς τὸν νεώτερον ἀδελφόν·» ἡ

(α) *Καὶ σὺ*, εἶπεν ὁ ἀσκητὴς πρὸς τὸν Δασσαράταν, *ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ θάνατον λήψῃ ἐκ λύπης υἱοῦ*· Ἴδε προλ. Σελ. λδ'.

δ' ἀποτυχοῦσα, ἐπέστρεψε πάλιν πρὸς τὸν 'Ράμαν, ἣν ἰδοῦσα ἡ Σιτὰ ἀπράκτως φερομένην, ἐγέλασεν· ἡ δὲ λαβοῦσα μορφὴν φρικώδη, κατηράσατο τῆς Σιτᾶς. Ὁ δὲ Λαξμάνας, ἐννοήσας ὡς κακοποιὸν δαιμόνιόν ἐστιν, ἀπέτεμε ξίφει τὴν ῥίνα αὐτῆς. Τότε ὑψωθεῖσα ἐν αἰθέρι ἠπείλει αὐτούς, καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Τιτάνων ἐλθοῦσα διηγήσατο τὴν πρὸς αὐτοὺς γενομένην ἀτιμίαν. Ἀγανακτήσαντες οὖν οἱ ἀντίθεοι Τιτᾶνες καὶ συμβούλιον ποιήσαντες, ἐκίνησαν κατὰ τῶν δύο ἡρώων, ὁδηγὸν ἔχοντες τὴν ῥινότμητον δαίμονα· ἀλλ' ὁ 'Ράμας, ῥίψας κατ' αὐτῶν ἀναρίθμητα βέλη, ἐθανάτωσε τοὺς τρεῖς τῶν Τιτάνων ἀρχηγοὺς καὶ κατέκοψε τὴν στρατιὰν αὐτῶν. Τότε ἡ Σουρπανάκκα, δραμοῦσα πρὸς τὸν 'Ραβάναν, διηγήθη τὴν παρὰ τοῦ 'Ράμα φθορὰν τῶν δαιμόνων· ὁ δ' ὀργισθεὶς ἐκινήθη κατὰ τῶν ἡρώων. Θέλων δ' αὐτοὺς ἀπατῆσαι, διέταξε τὸν δαίμονα Μαρίτζαν, ἵνα λάβῃ μορφὴν χρυσῆς ἐλάφου· ταύτην ἰδοῦσα ἡ Σιτά, ἐπεθύμησε λαβεῖν· καὶ ἡ μὲν ἀπεμακρύνθη, ὁ δὲ 'Ράμας ἐδίωκεν. Ἐν τούτοις ὁ 'Ραβάνας, ἰδὼν τὴν Σιτὰν μεμονωμένην ἥρπασε, καὶ θανατηφόρως ἔτρωσε τὸν βασιλέα τῶν Γυπῶν, θελήσαντα ἐναντιωθῆναι. Εἰς μάτην ἐφώνησεν ἡ Σιτά· « Ὦ 'Ράμα, » ὦ Λαξμάνα, σῶσόν με! » Οἱ δύο ἀδελφοὶ ζητοῦντες τὴν Σιτὰν εἶδον πεπτωκότα τὸν Γύπα, ὅστις ἀναγγείλας τὴν ἁρπαγὴν τῆς Σιτᾶς παρὰ τοῦ 'Ραβάνα, ἐξέπνευσεν.

Ὁ ἀγαθὸς δαίμων Καβδάνδας, εὐεργετηθείς ποτε παρὰ τοῦ 'Ράμα εἶπε πρὸς αὐτὸν σκεπτόμενον περὶ τοῦ τρόπου τῆς καταστροφῆς τοῦ 'Ραβάνα· « Ἐπὶ τοῦ ὄρους 'Ρισ- » σεμνήκα εὑρίσκεται ὁ βασιλεὺς τῶν Πιθήκων, ὃν νικήσας ὁ τύραννος Βάλης, ἥρπασε τήν τε σύζυγον καὶ

« τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Βοηθήσας οὖν αὐτὸν, μέγα σοι » ὄφελος ἐν ταύτῃ τῇ περιςάσει ἔσεται». Ὁ μὲν Ῥάμας πεισθεὶς, διευθύνθη ἀμέσως εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, καὶ ἀποκτείνας ἐν μάχῃ τὸν ἄδικον Βάλην ἀντεκατέστησε τὸν Σουγρήβαν· ὁ δὲ, πρὸς ἀμοιβὴν, ἐκίνησεν ὑπὲρ τοῦ Ῥάμα μυριάδας Πιθήκων, ἔχων καὶ ἀρχηγὸν τὸν πολυμήχανον Χανουμᾶνα, ὅστις μετ' ὀλίγον ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ Σιτὰ ἁρπαγεῖσα, μετεκομίσθη καὶ ἐφυλάττετο ὑπὸ θηλείων δαιμόνων ἐν τῇ νήσῳ Λακάνῃ, ἔνθα εἰσχωρήσας κρυφίως, ἔδωκε μὲν αὐτῇ τὸ δακτυλίδιον τοῦ Ῥάμα, ἔλαβε δὲ παρ' αὐτῆς ἀδάμαντά τινα, ὡς σημεῖον τῆς πίστεως· ἀλλ' ἀνακαλυφθεὶς ἀπέκτεινεν ἐν μονομαχίᾳ τὸν νεώτερον υἱὸν τοῦ Ῥαβάνα, ἐπυρπόλησε τὴν πόλιν, καὶ ἐπανελθὼν ἔδωκε τὸν ἀδάμαντα εἰς τὸν Ῥάμαν. Οὗτος παραυτίκα κινηθεὶς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἦλθεν ἐπὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ ὠκεανοῦ· ποιήσας δὲ συμμαχίαν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν παραλίων ἐκείνων, ὑπεσχέθη αὐτῷ τὴν Σεϊλανίαν καὶ πᾶσαν τὴν βασιλείαν τῶν Πιθήκων. Γεφυρώσαντες οὖν τὴν θάλασσαν βοηθείᾳ τῶν Τιτάνων, εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν πρωτεύουσαν.

Ἐνταῦθα συνεκροτήθη φρικτὸς καὶ μανιώδης πόλεμος μεταξὺ Πιθήκων, Τιτάνων, ἡρώων, θεῶν ἐνσαρκωθέντων, καὶ δαιμόνων. Ἐν ταῖς τεραστίαις μάχαις κορμοὶ δένδρων καὶ τμήματα ὑπερμεγέθη λίθων κατέθλιβον τὴν μὲν ἢ καὶ ἄλλην στρατιάν· οἱ ὄνυχες καὶ οἱ ὀδόντες ὑπερίσχυον ἐνίοτε καὶ αὐτῶν τῶν ὅπλων, καὶ οἱ βράχοι ῥιπτόμενοι συνέτριβον ἵππους, ἐλέφαντας καὶ ἐλεφαντηλάτας. Ὁ μὲν πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ῥαβάνα ἔτρωσε τὸν Λαξμάναν· ἀλλ' ἀναλαβὼν οὗτος καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινε

καὶ μετὰ τοῦ Χανουμᾶνος φθορὰν μεγίστην ἐποίησαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν. Ὁ δὲ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ραβάνα, καταστρέψας μέγα πλῆθος Πιθήκων, ἐζώγρησε τὸν βασιλέα αὐτῶν Σουγρῆβαν, καὶ ἐκινήθη ὡς ὄρος μέγα κατ᾽ αὐτοῦ τοῦ Ῥάμα· ἀλλὰ τρωθεὶς θανατηφόρως ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐτελεύτησε μετὰ πολλῶν ἄλλων πελωρίων Τιτάνων. Ἐπὶ τέλους συνηπαντήθησαν οἱ δύο μέγιστοι καὶ ἄσπονδοι ἐχθροί, ὅ,τε Ῥάμας καὶ ὁ Ῥαβάνας. Ἤδη ἐπλησίασεν ἡ τελευταία τοῦ ἑνὸς ὥρα, ἐν αὐτῇ τῇ πρὸ πολλοῦ προσδοκωμένῃ μονομαχίᾳ, ἥτις τρεῖς διήρκεσεν ἡμέρας. Συναπαντηθέντες οὖν, τῶν θεῶν πάντων καὶ τῶν δαιμόνων θεωρούντων, ὁ μὲν Ῥαβάνας πρῶτος ἐνέπηξε τὸ βέλος αὐτοῦ εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα τοῦ Ῥάμα· οὗτος δὲ ῥίψας τὸ βέλος διεπέρασε τὸ στῆθος τοῦ Ῥαβάνα. Ἡ μανιώδης ἔρις ηὔξανε· τὰ ὅπλα διεῤῥήγνυον τὰ ὅπλα, καὶ τὰ βέλη τὰ βέλη, καὶ ἐνῷ ἡ γῆ ἐκαλύπτετο ἐκ πτωμάτων, ἡ νίκη ἦν ἀμφίβολος. Ἐπὶ τέλους ὁ Ῥαβάνας ἔῤῥιψε τὴν Σατάγνην, σιδηρᾶ κέντρα ἔχουσαν· ὁ δὲ Ῥάμας, ἀποφυγὼν ἐπιτηδείως τὸν κίνδυνον, ἔῤῥιψε κατὰ τοῦ μισοθέου ἐχθροῦ μετὰ τῆς ἐπῳδῆς τὴν Βραχμάστραν, ἥτις, διαιρεθεῖσα ἐν τῷ αἰθέρι εἰς δέκα πυροειδεῖς ῥομφαίας, ἔτεμεν ἐνταῦτῷ τὰς δέκα κεφαλὰς τοῦ δεκακεφάλου Ῥαβάνα. Καὶ αὐτὸς μὲν ἔμεινε νεκρός· βροχὴ δὲ ἀνθέων καὶ ῥόδων ἐξ οὐρανοῦ ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ῥάμα, ὅστις νικητὴς ὢν παρέδωκε τὴν βασιλείαν εἰς τὸν σύμμαχον Βιβασσάναν· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν τὴν Σιτὰν, ἥτις ἦν ἄμωμος καὶ ἄχραντος, τὸν Λεξμάναν καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπανέζευξεν ἐπὶ τὴν Ἀϊοδδεὰν, ἐπὶ τοῦ πολυτίμου φορείου τοῦ κατατροπωθέν-

τος Ῥαβάνα· ἦν δὲ αὐτοκίνητον τὸ φρεῖον τοῦτο, καὶ αἰθεροβατικὸν, καὶ χωρητικὸν ἁπάσης τῆς στρατιᾶς.

§. 13. Ὁ νικητὴς, φερόμενος ἐναέριος ὑπὸ τοῦ θείου φορείου, ὅπερ κατὰ τὴν διάνοιαν καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ Ῥάμα ἐκινεῖτο, καὶ βλέπων ἐκ τοῦ ὕψους ἔλεγε τῇ Σιτᾷ· «Ἰδὲ » τὸν μέγαν ὠκεανὸν, ἐν ᾧ μαργαρίται καὶ πολύτιμα » πράγματα γεννῶνται· ἐπ' αὐτοῦ ἀνεπαύετό ποτε ὁ Βισ- » νοῦς, συμπεριλαβὼν τὸ Πᾶν ἐν ἑαυτῷ ἐν τῷ τέλει τοῦ » αἰῶνος· οὗτος πίνει καὶ διατηρεῖ ὅλους τοὺς ποταμοὺς, » ἐν ἑαυτῷ, καταδύοντας καὶ ἀναδύοντας τὰ μεγάλα » κήτη. Ἰδὲ τὰ δένδρα τῶν κοραλλίων. Αἰσθάνεσαι πόσον » εὐώδης ἐστὶν ὁ αἰθέριος ἀὴρ, καὶ περίστραπτος ἡ νε- » φέλη, ἣν ἔθιξεν ἡ σὴ χείρ; Ἰδοὺ, οὗτος ἐστὶν ὁ τόπος » ἔνθα ἀνιχνεύων σε εἶδον ἕν σου περιπέζιον (α). Ἰδοὺ, » ἰδοὺ πόῤῥωθεν καθορᾶται ἡ οὐρανομήκης κορυφὴ » τοῦ ὄρους Μαλεβᾶνος, ἔνθα αἱ βρονταὶ ἐπροξένουν σοι » τρόμον. Ἰδοὺ ὁ ποταμὸς Πανπᾶν, ὃν διήλθομεν. Ἰδὲ » τὸν τόπον τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς Ἀγαςέα. » Ἰδοὺ μακρόθεν φαίνεται ἡ χαρίεσσα λίμνη τοῦ ὁσίου » Σατακάρνα. Οὗτος ὁ ἄλλος ἀσκητὴς σκληραγωγίαν » ποιεῖ ἐν μέσῳ τεσσάρων πυρῶν. Τοῦτό ἐστι τὸ ἀσκη- » τικὸν καὶ καθαρτικὸν ἄλσος τοῦ πυρολάτρου Σαραβ- » βάγκα. Ἰδὲ τὸ ὄρος Σιτρακούτα, καὶ τὸν παρ' αὐτῷ » ποταμὸν Μαγδακινήν. Τοῦτό ἐστι τὸ ἄλσος καὶ τὸ

(α) Ἡ Σιτὰ, ἀγομένη ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα, διέσπειρε κατὰ τὴν ὁδὸν ἓν ἕκαστον τῶν ἑαυτῆς κοσμημάτων εἰς ἀναγνωρισμόν. Ὁ δὲ Ῥάμας δεικνύει τὸ μέρος, ἔνθα εὗρε τὸ περιπέζιον αὐτῆς.

» ἀσκητήριον τοῦ Ἀτρῆ. Ἰδὲ τὸν τόπον, ἔνθα τὰ ὕδατα
» τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Ἰαμουνᾶ συμμιγνύονται· οἱ λουό-
» μενοι τούτοις οὐ μετενσωματοῦνται μετὰ θάνατον.
» Αὕτη ἐςὶν ἡ Δεβά, ἧς πηγή ἐςιν ἡ Βραχμασάρα λί-
» μνη, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα φθάνουσι πλησίον τῆς μη-
» τροπόλεως ἡμῶν Ἀϊοδδεᾶς. Ἰδὲ καὶ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν
» Βαράταν, ἐρχόμενον εἰς προϋπάντησιν ἐμοῦ, μαθόντα
» τὰ περὶ τῆς ἐλεύσεως ἡμῶν παρὰ τοῦ Χανουμᾶνος, καὶ
» ἔχοντα ἔμπροσθεν τὸν ὅσιον Βασσίσταν, τὸν δὲ στρα-
» τὸν προπεμπόμενον. Οὗτος, ἔχων τὴν βασιλείαν οὐκ
» ἠθέλησε γενέσθαι βασιλεὺς, ἀλλ' ἐν τοσούτοις ἔτεσιν
» ἄκρᾳ ἐγκρατείᾳ ἐχρήσατο, καίπερ νέος ὤν. »

Ταῦτα εἰπόντος καθ' ὁδὸν τοῦ 'Ράμα, τὸ φορεῖον, ἅτε θεῖον ὂν καὶ νοητικὸν, ἐννοῆσαν τὴν γνώμην τοῦ 'Ράμα, κατέβη ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ δὲ Ῥάμας καταβὰς ἀπὸ τοῦ φορείου προσεκύνησε τὸν ὅσιον Βασσίσταν, καὶ δακρυῤῥοῶν ἐνηγκαλίσατο τὸν ἀδελφὸν Βαράταν, καὶ ὠσφράνθη τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ἣ, δυναμένη, οὐκ ἀνεδέξατο τὸ βασιλικὸν στέμμα. Εἶτα ἱλαρῶς ἠσπάσατο τοὺς γηραιοὺς Βουλευτὰς, καὶ ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς τὸν βασιλέα τῶν Πιθήκων, τὸν τῶν Ἄρκτων, τὸν ἀδελφὸν τοῦ καταβληθέντος Ῥαβάνα κ.τ.λ. Ὁ Βαράτας ἠσπάσατο τρυφερῶς τὸν Λαξμάναν. Τότε, προσταγῇ τοῦ Ῥάμα, οἱ ἄρχοντες τῶν Πιθήκων ἔλαβον ἀνθρώπειον μορφὴν (α).

(α) Ὅτε ὁ Βισνοῦς ἐνσαρκωθεὶς ἔλαβε μορφὴν ἀνθρώπου, τότε καὶ ἄλλοι δευτερεύοντες θεοὶ ἐνσαρκωθέντες, ἔλαβον, ὡς ἐῤῥέθη, μορφὴν Πιθήκων καὶ Ἄρκτων.

Ὁ δὲ Ῥάμας ἀνέβη καὶ αὖθις ἐπὶ τοῦ αἰθερίου ὀχήματος, ἔχων τὸν Λαξμάναν, τὴν Σιτὰν, ἥτις ὑπὲρ αὐτοῦ κατεφρόνησε τῆς προσκυνήσεως τοῦ Ῥαβάνα, καὶ τὸν Βαράταν, ὅστις κατεφρόνησε τῆς βασιλείας ὑπὲρ τοῦ Ῥάμα, καὶ οὕτως ἔφθασεν ὁ νικητὴς ἥρως πλησίον τῆς πρωτευούσης Ἀϊοδδεᾶς, ὅτε καὶ ἡ τῶν δέκα τεσσάρων ἐτῶν ἐξορία αὐτοῦ συνεπληροῦτο.

§. 14. Ἐνταῦθα ἰδόντες προσεκύνησαν τὰς ἡρωοτόκους αὐτῶν μητέρας· καὶ ἡ μὲν Σιτὰ κύψασα ἠσπάσθη τοὺς πόδας αὐτῶν· οἱ δὲ θεῖοι Βραχμᾶνες ἐλούσαντο τὸν Ῥάμαν, ὃς φθάσας δακρυῤῥοῶν εἰς τὴν πατρικὴν ἑστίαν, ἔδωκεν οἰκήματα καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα τοῖς συμμάχοις. Τέλος δ᾽ ἀπέπεμψε τοὺς ὁσίους Βραχμᾶνας καὶ τοὺς συμμάχους, τιμήσας αὐτοὺς δωρήμασι διὰ τῆς χειρὸς τῆς Σιτᾶς. Ἔπειτα προσέταξε τὸ φορεῖον ἀπελθεῖν πάλιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ θεοῦ Κουβέρα, καὶ ἐπανελθεῖν ὅταν αὐτοῦ μνησθῇ. Ταῦτα πάντα οὕτω διατάξας, ἐνησχολήθη εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, ὃν βλέπων εὐδαιμονοῦντα εὐφραίνετο. Μαθὼν δὲ ὅτι ἡ Σιτά ἐστιν ἔγκυος, ἠρώτησεν αὐτὴν εἴ τινος ἐπιθυμεῖ· ἡ δὲ, ἐλθεῖν, εἶπεν, εἰς τὸ ἄλσος τὸ παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Γάγγου. Ἔνευσεν εἰς τὴν ἔρεσιν αὐτῆς· ὢν δὲ ἡγιασμένος καὶ νικητὴς ὅλων τῶν ἐχθρῶν, ὁρῶν τὸν λαὸν εὐδαίμονα, τὴν σύζυγον ἐγκυμονοῦσαν, καὶ ἀπολαύων τὴν ἀγάπην τῶν μητέρων, ἀδελφῶν, συμβούλων καὶ τῶν λαῶν, ἦν μακάριος.

Ἐν τοιαύτῃ εὐημερίᾳ ὢν ὁ Ῥάμας ἠρώτησεν ὠτακουστήν τινα δύστροπον· « Τί λέγουσι καὶ φρονοῦσιν οἱ » ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ; » Ὦ βασιλεῦ, εἶπεν οὗτος, » πάντα τὰ σὰ ἔργα ἐπαινοῦσι καὶ θαυμάζουσιν, ἐκτὸς

» τοῦ ὅτι ἔλαβες πάλιν τὴν βασίλισσαν Σιτὰν, ἥτις διέτρι-» ψεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κακούργου Ῥαβάνα. »

Ὁ λόγος οὗτος διέῤῥηξε τὴν καρδίαν τοῦ Ῥάμα, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν· « Παραβλέψω ταύτην τὴν δυσφημίαν; ἢ » ἀποπέμψω τὴν ἀνέγκλητον γυναῖκα; » Πολλὰ δὲ ταραττόμενος ἐννοῖ, ἀπεφάσισε τὴν ἀποπομπὴν τῆς Σιτᾶς. Καλέσας οὖν τοὺς ἀδελφοὺς εἶπεν· « Ἡ Σιτὰ, καίτοι ἑτοίμη » ἐστὶ δοῦναι καρπὸν, καὶ γινώσκων ὅτι ἄμωμος ἦν » οὐκ ἔξιν ὅμως συζῆσαι μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ » κακούργου Ῥαβάνα διέτριψε. Παραλαβὼν οὖν αὐτὴν, ὦ » Λαξμάνα, ἐπὶ προφάσει διασκεδάσεως, ἄφες εἰς τὴν » ἔρημον (α). » Ὁ Λαξμάνας τεθλιμμένος, ὑπήκουσε καὶ ἤγαγε τὴν Σιτὰν, ἀγνοοῦσαν τὸ μέλλον αὐτῇ γενέσθαι δεινὸν, καὶ σταματήσας περὶ τὴν ὄχθην, διεβίβασε τὴν σώφρονα γυναῖκα εἰς τὸ πέραν τοῦ Γάγγου, καὶ δακρυῤῥοῶν εἶπε πρὸς αὐτὴν τὴν ὀλεθρίαν προσταγὴν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως.

Ἡ Σιτὰ ἀκούσασα τοῦ λόγου, ἔπεσε κατὰ γῆς, ἐξ ἧς ἐγεννήθη, καὶ ἐλειποθύμησεν· ἡ δὲ ἀνάληψις τῶν αἰσθήσεων ἀλγεινοτέρα ἦν τῆς προτέρας αὐτῆς ἀναισθησίας. Ἐν τοιαύτῃ γὰρ δεινῇ θέσει καὶ τοσαύτῃ ἀδικίᾳ οὐδὲν ἐκακολόγησε κατὰ τοῦ Ῥάμα, ἑαυτὴν δὲ μόνον ἐμέμφετο, ὅτι ἀντέχει καὶ οὐ θνήσκει παραυτίκα. Ὁ μὲν οὖν Λαξμάνας, δείξας τὴν πρὸς τὸ ἀσκητήριον τοῦ Βαλμίκη

(α) Οὗτος ἐστὶν ὁ Ὅμηρος τῆς Ἰνδίας, ὁ συγγράψας τὸ ἐπικὸν ποίημα, ἡ Ῥαμαϊάνα. Τιμᾶται ὡς ὅσιος Βραχμὰν, ὡς φιλόσοφος, καὶ ὡς μέγας ποιητής.

ἄγουσαν ὁδὸν, εἶπε· « Σύγγνωθί μοι, βασίλισσα, διὰ τὸ
» σκληρὸν ἔργον, ὅπερ διὰ προσταγῆς τοῦ Ῥάμα ἐκτε-
» λῶ, » καὶ πεσὼν προσεκύνει αὐτήν. Ἡ δὲ Σιτὰ, ἀναστήσασα
αὐτὸν, ἔφη· « Ζώοις ἐπὶ μήκιστον· σὺ γὰρ εἶ ὑπήκοος
» τῷ βασιλεῖ καὶ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ. Προσκύνησον
» τὰς ἐμὰς πενθερὰς καὶ δεήθητι αὐτῶν, ὅπως εὔχων-
» ται ὑπὲρ τοῦ γόνου τοῦ υἱοῦ αὐτῶν. Τῷ δὲ Ῥάμᾳ
» τάδε εἰπέ· « Ὅτι ὢν ἐκ φύσεως ἀγαθὸς, οὐκ ἔστιν ὁ
» αἴτιος τοσαύτης παρανομίας· ἡ ἀληθὴς αἰτία ἐστὶν ἡ
» ἐμὴ ἀτυχία. Οὗτος ἐγκατέλιπεν ἐμὲ ἐκ ψιλῆς ἀκοῆς
« φήμης κακῆς ἢ ὑπονοίας, καίπερ φανεῖσα ἄμωμος ἐν
» πυρί. Ἐγὼ μὲν ἠκολούθησα τὸν Ῥάμαν ἐν τῇ ἐρήμῳ
» ἐξόριστον ὄντα· νῦν δὲ, ἔχοντα βασιλείαν, ζητήσω κα-
» ταφύγιον πάλιν εἰς τὴν ἔρημον. Ταχέως ἐγκατέλιπον
» ἂν τὴν ζωὴν, εἰ μὴ ἦν ἐμπόδιον ὁ ἐν ἐμοὶ γόνος ἐκείνου.
» Γίγνωσκε, ὡς ἐγὼ μετὰ τὸν τόκον φροντίδα ἕξω ὑπὲρ
» τοῦ τεχθησομένου, καὶ ἄσκησιν ἐνταῦθα ποιήσω,
» ὅπως τύχω τῆς χάριτος, ἵνα καὶ μετὰ θάνατον συζήσω
» μετ' αὐτοῦ κ.τ.λ. »

Ἀναχωρήσαντος τοῦ Λαξμάνα, ἡ Σιτὰ, ἰδοῦσα ἑαυτὴν μεμονωμένην, ἤρξατο θρηνεῖν· ὁ δὲ θεῖος Βαλμίκης ἐξελθὼν τοῦ ἀσκητηρίου καὶ ἰδὼν τὴν Σιτὰν, « Μὴ θρήνει, εἶπεν·
» ὁ Ῥάμας νικήσας τὸν μισόθεον Ῥαβάναν, ἀτόπως καὶ
» ἀπανθρώπως πρὸς σὲ ἐφέρθη· ἀλλὰ μὴ θλίβου. Καὶ ὁ
» σὸς πατὴρ, καὶ ὁ σὸς πενθερὸς φίλοι ἐμοὶ ἦσαν, καὶ σὺ
» σώφρων καὶ φίλανδρος εἶ γυνὴ, καὶ παρ' ἐμοῦ ἕξεις πα-
» τρικὴν φιλοστοργίαν. Ἡσυχίαν οὖν ἄγε ἐν ταύτῃ τῇ ἐρή-
» μῳ· διὰ τῆς δεήσεως καὶ ἐργασίας ἄνεσις ἔσεται τῇ σῇ
» ψυχῇ καὶ παραμυθία. »

Ὁ μὲν Λαξμάνας ἐπανελθὼν διηγήσατο τῷ Ῥάμᾳ τὰ πάντα· ὁ δὲ εὐθέως ἄφθονα ἔχυσε δάκρυα. Ἀγαπῶν δὲ τὴν Σιτὰν, οὐκ ἠθέλησεν ἑτέραν γῆμαι, ἀλλὰ τὴν εἰκόνα αὐτῆς διηνεχῶς ἐθεώρει.

§. 15. Μετ' οὐ πολὺ δαίμων τις, Λαβάνας τοὔνομα, ταράττων τὰς θυσίας τινῶν ἀναχωρητῶν, ἠνάγκασεν αὐτοὺς βοήθειαν παρὰ τοῦ βασιλέως αἰτῆσαι· ὁ δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σατρούγναν κατ' αὐτῶν μετὰ δυνάμεως ἔπεμψεν, ὃς, νυκτερεύσας εἰς τὸ ἄλσος τοῦ Βαλμίκη, μετὰ χαρᾶς πολλῆς ἤκουσεν ὅτι ἡ Σιτὰ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ διδύμους ἔτεκεν υἱούς. Τῇ δὲ ἐπαύριον, κινήσας ἀπήντησε τὸν ἐχθρὸν Λαβάναν· ἦν δ' ὁ δαίμων πυῤῥόθριξ, μελανοειδὴς, κρεωφάγος, ἔχων καὶ πολλοὺς ἀκολούθους. Οὗτος ἰδὼν τὸν Σατροῦγναν ἀνέσπασε μέγα δένδρον, καὶ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτόν· ὁ δὲ ἀπέφυγεν εὐτυχῶς. Ἔῤῥιψε καὶ δεύτερον μέγαν λίθον, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἀπέφυγεν. Τότε ὥρμησε κατ' αὐτοῦ ὡς ὄρος, θέλων τοῖς ἰδίοις ὄνυξι κατασπαράξαι αὐτόν· ἀλλ' ὁ Σατρούγνας βαλὼν βέλος ἔτρωσε τὸν Λαβάναν κατὰ τὴν καρδίαν, ὃς πεσὼν νεκρὸς, σεισμὸν τῇ γῇ ἐποίησεν. Εἶτα δὲ διασκορπίσας τὴν στρατιὰν αὐτοῦ, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν Ἀϊοδδεάν.

Ἐν τούτοις ἡ μὲν Σιτὰ ἀνέτρεφε τοὺς διδύμους αὐτῆς υἱούς· ὁ δὲ Βαλμίκης ἐδίδαξεν εἰς αὐτοὺς τὰς Βέδας καὶ πᾶν εἶδος μαθήσεως, ἔτι δὲ καὶ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ ποίημα τὴν Ῥαμαϊάναν, ὅπερ ἐςὶν ἡρωϊκὸν ἐπικὸν ποίημα, διαλαμβάνον τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τοῦ Ῥάμα. Τοῦτο ᾄδοντες οἱ παῖδες ἐπαρηγόρουν τὴν μητέρα αὐτῶν, ἥτις ἐλυπεῖτο συγχρόνως διὰ τὴν στέρησιν τοιούτου ἥρωος.

Καί ποτε Βραχμάν τις, θανόντος παρὰ καιρὸν τοῦ

ἑαυτοῦ υἱοῦ, ἐθρήνει λέγων μεγαλοφώνως, ὅτι ἡ γῆ ἦν εὐτυχεστέρα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ δικαίου Δασσαράτα· ἀλλ' ἤδη πάσχει δεινῶς. Ὁ δὲ Ῥάμας ἀκούσας ἐλυπήθη, ὑποσχόμενος θεραπείαν· ὅθεν, ἀναμνησθεὶς τοῦ θείου φορείου, ἀνέβη ἐπ' αὐτοῦ ζητῆσαι τὴν αἰτίαν βουλόμενος. Πορευομένου δὲ, φωνὴ ἐν αἰθέρι ἠκούσθη λέγουσα· « Ὦ βασιλεῦ, » τῇ σῇ βασιλείᾳ παράνομός τις πρᾶξις ἐγένετο ». Ὁ Ῥάμας, καταβὰς ἀμέσως συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ τελέσαι ἱπποθυσίαν. Ἕνεκα τούτου προσεκάλεσεν ἀμέσως τοὺς βασιλεῖς τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς ὁσίους Βραχμᾶνας. Τελεσθείσης δὲ τῆς θυσίας, πᾶσα ἡ ὁμήγυρις εὐφραίνετο, ἔχουσα πλείω τοῦ δέοντος τὰ προσήκοντα. Ὁ δὲ Βαλμίκης ἔπεμψε τοὺς δύο παῖδας τῆς Σιτᾶς, Κούσαν καὶ Λάβαν· οὗτοι δὲ ἔψαλλον τὴν Ῥαμαϊάναν. Πᾶσα ἡ ὁμήγυρις ἀκούσασα τὴν ἀμίμητον ποίησιν τοῦ Βαλμίκη, προφερομένην ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῶν παίδων, ἐκινήθη εἰς θαυμασμὸν, εἰς συμπάθειαν, εἰς οἶκτον καὶ εἰς δάκρυα. Ὁ ἴδιος Ῥάμας δακρυῤῥοῶν ἐξίστατο, καὶ καλέσας τοὺς παῖδας ἠρώτησε· « Τίς ὁ ποιητὴς καὶ διδά» σκαλος ὑμῶν; « Ὁ Βαλμίκης, » εἶπον. Τότε ὁ Ῥάμας, παραλαβὼν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, προσῆλθε τῷ θεσπεσίῳ ποιητῇ, θέλων πᾶσαν τὴν βασιλείαν αὐτῷ δωρήσασθαι. Ὁ δὲ, « Οὐχ ἔχω, εἶπε, χρείαν βασιλείας· οὗτοι οἱ παῖδες » υἱοί Σοῦ εἰσι καὶ τῆς Σιτᾶς· ἐπανάλαβε αὐτήν τε καὶ » αὐτοὺς, καὶ οὕτω παύσεις παρανομῶν. » Ὁ δὲ βασιλεὺς, « Ὦ πάτερ, ἔφη, αὐτὴ ἁγνὴ μένει ἐστι, καὶ ἐν πυρὶ τοιαύτη » ἐφάνη· ὁ δὲ λαὸς ἀμφιβάλλει, ἕνεκα τῆς μοχθηρίας τοῦ » Ῥαβάνα. Πίστιν οὖν δότω ἡ Σιτὰ τῷ λαῷ· ἐγὼ δὲ εὐ» χαρίστως αὐτὴν δέξομαι. » Οὕτως ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν

ἐκ νέου τοὺς μεγιστᾶνας καὶ τὸν λαόν· ἦλθε δὲ καὶ ὁ Βαλμίκης μετὰ τῶν δύο παίδων καὶ τῆς Σιτᾶς, πρὸς ἣν εἶπεν ὁ θεσπέσιος ποιητής· «Ὦ θύγατερ, πρὸ τῶν ὀφ-» θαλμῶν τοῦ σοῦ ἀνδρὸς ἀνύποπτον ποίησον τὸν λαόν, » ὅτι καθαρὰ καὶ ἀμίαντος εἶ.» Ἡ δὲ Σιτὰ ἔλαβεν ἱερὸν ὕδωρ, καὶ πιοῦσα εἶπεν· «Ὦ θεὰ Γῆ, μῆτερ ἐμή, εἰ σώ-» φρων καὶ ἀμίαντός εἰμι, καὶ φίλανδρος ἔργῳ, λόγῳ, » καὶ διανοίᾳ, δέξαι με τοιαύτην ἐν τοῖς σαυτοῖς κόλ-» ποις.» Ταῦτα εἰπούσης τῆς ἀμώμου, φῶς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς· αὐτὴ δὲ ἡ θεὰ Γῆ ἀνεφάνη ἐν σχήματι μεγαλοπρεποῦς γυναικός, καὶ ἐν ἀγκάλαις τὴν ἄμωμον Σιτάν, ἀθῶαν δεῖξαι θέλουσα, ἐδέξατο. Ἡ δέ, τὸ ὄμμα προσηλωμένον ἔχουσα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ῥάμα, συνεβυθίσθη μετ' αὐτῆς εἰς τὸ μέγα χάσμα. Ἐβεβαιώθη μὲν ὁ Βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς περὶ τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς σωφροσύνης τῆς φιλάνδρου Σιτᾶς, ἀλλ' ἐστερήθη αὐτῆς ὁ βασιλεύς, ὅπερ ὑπερβαλλόντως αὐτὸν ἐλύπησεν. Ὅθεν, τιμήσας τοὺς θείους Βραχμᾶνας καὶ τοὺς συμμάχους βασιλεῖς, αὐτοὺς μὲν εἰς τὰ ἴδια ἀπέπεμψεν, ἔθετο δὲ πᾶσαν τὴν τῆς Σιτᾶς ἀγάπην ἐπὶ τοὺς διδύμους αὐτῆς καὶ αὐτοῦ υἱούς. Διαμερίσας δὲ τὴν ἀπέραντον βασιλείαν, τὴν μὲν Σινδοῦν χώραν ἐδωρήσατο τῷ Βαράτᾳ, ὅστις νικήσας τοὺς Γανδάρβας, ἐχειροτόνησε βασιλεῖς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. Ὁ δὲ Λαξμάνας ἀνέδειξεν ἐπίσης βασιλεῖς τῆς χώρας Καραπάθας τοὺς δύο αὐτοῦ υἱούς.

Τότε ἐλθὸν τὸ πλήρωμα τῶν ἡμερῶν τοῦ Ῥάμα, εἰσελθὼν ὁ Χρόνος εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Ῥάμα ἐν σχήματι ὁσίου ἀνδρός, ἔφη· «Ὅστις ἐλθὼν ἴδῃ ἡμᾶς συν-

» διαλεγομένους, τελευτήσει.» Συναινέσαντος δὲ τοῦ Ῥάμα, ὁ χρόνος, δείξας τὴν ἑαυτοῦ μορφὴν, εἶπεν αὐτῷ· «Τὰ πάντα ἐπληρώθησαν· τὸ σὸν ἔργον ἐτελέσθη· ἐλθὲ »ἤδη εἰς τὸν Οὐρανόν· τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ πρόσταγμα »τοῦ ὑψίςου Βράχμα.» Ἐν τούτῳ ὁ Λαξμάνας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ πρῶτος ἀπέθανε. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Λαξμάνα, ὁ Ῥάμας ἦν κεχαυνωμένος· ὅθεν ἀποδείξας βασιλεῖς τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς, ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ θείου ὀχήματος, πάντων θρηνούντων. Τότε οἱ Πίθηκες καὶ οἱ Ἄρκτοι, ὄντες ἀπόῤῥοια θεῶν, ἔτυχον τῆς ἰδίας θείας φύσεως. Οὕτως ὁ ἐνανθρωπίσας θεὸς Βισνοῦς, ἀνελὼν τὸν δεκακέφαλον Ῥαβάναν, κατὰ τὸ αἴτημα τῶν θεῶν, ἔλαβε τὴν ἑαυτοῦ θείαν φύσιν, ἥ ἐστι τὸ ἔρεισμα παντὸς τοῦ κόσμου.

§. 16. Ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ῥάμα, Κούσσας, ἀπόῤῥοια ὢν τοῦ Βισνοῦ, ηὔξησε τὴν εὐτυχίαν τῶν λαῶν κατασκευῇ γεφυρῶν καὶ λεωφόρων, καὶ προστασίᾳ τῆς γεωργίας, ἐμπορίας κ.τ.λ. Καί ποτε ἐν μεσονυκτίῳ, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, εἶδε γυναῖκα, ἥτις ἔφη αὐτῷ· «Νίκα, » βασιλεῦ· ἐγώ εἰμι ἡ μητρόπολις Ἀϊοδδεά, ἥτις ἐγκα» ταλειφθεῖσα παρὰ σοῦ, ἐρημός ἐστιν· ἐλθὲ οὖν πάλιν.» Συναινέσαντος τοῦ Κούσσα, ἡ γυνὴ ἄφαντος ἐγένετο. Τῇ ἐπαύριον ὁ βασιλεὺς, καλέσας τοὺς Βραχμᾶνας, ἐδωρήσατο αὐτοῖς τὴν Κουσσαβατὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ μετοίκησεν εἰς τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν, ἣν ὁρῶν ἐκ νέου πλήρη κατοίκων, ναῶν, ἱπποστασίων, ἐλεφαντοστασίων, ἀγορῶν καὶ ἐργαστηρίων, ἠγλαΐζετο. Ἐν δὲ τῇ ὥρᾳ τοῦ θέρους ὄρεξις ἐγένετο τῷ Κούσσᾳ παιδιὰν ποιῆσαι ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Δεβᾶς. Αὐτοῦ δὲ λουομένου ἔπεσεν εἰς τὸν

ποταμὸν τὸ ψέλλιον, ὅπερ ὁ Ἀγαστέας ἔδωκε τῷ Ῥάμα, ὁ δὲ τῷ Κούσσᾳ, ὑπὲρ οὗ ἐλυπήθη, ὅτι δῶρον ἦν πατρικὸν καὶ νίκης πρόξενον. Ἐρευνήσαντες δὲ οἱ κολυμβηταὶ, εἶπον τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὁ ἐν τῷ βυθῷ ὄφις Κουμούδας κατέπιεν αὐτό. Ὁ δὲ Κούσσας ἦλθεν ἐπὶ τῆς ὄχθης, εἰς ὄλεθρον τοῦ ὄφεως· ἀλλ' αἴφνης ἐταράχθη τὸ ὕδωρ. Ὁ δὲ ὄφις, ἐξελθὼν μετὰ κόρης, φερούσης τὸ ψέλλιον, εἶπε· «Λάβε καὶ τὸ ψέλλιον καὶ τὴν κόρην Κουμουδ-»βατήν.» Οὕτω, δεχθεὶς ἀμφότερα, φιλίαν ἐποίησε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὄφεων.

§. 17. Ἐκ δὲ τοῦ Κούσσα ἡ Κουμουδβατὴ ἔσχεν υἱὸν, ὃν Ἀτίτην ὠνόμασαν· οὗτος συνεζεύχθη ἐν καιρῷ κόρῃ βασιλικῇ, καὶ τὴν βασιλείαν ἔλαβε μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀποβίωσιν, καὶ εὐτυχῶς ἐκυβέρνα, ἑνώνων τὴν εὐσέβειαν μετὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀνδρείας. Καθότι ἡ πολιτικὴ μόνη ἴδιόν ἐστι τῶν δειλῶν, καὶ ἡ ἀνδρεία μόνη ἴδιόν ἐστι θηρίων· ἔχων οὖν ἀμφότερα, εὐτυχῆ ἐποίει τὸν λαόν. Βασιλεύοντος τούτου οἱ ἐμπορευόμενοι ἐν μὲν τοῖς ποταμοῖς ἦσαν ὡς ἐν λίμναις, ἐν δὲ τοῖς δάσεσιν ὡς ἐν κήποις, ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν ὡς ἐν ἰδίοις οἴκοις.

§. 18. Ὁ Ἀτίτης ἔσχεν υἱὸν καλούμενον Νισσάδαν, ὃν ἐκπαιδεύσας παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν καὶ εἰς οὐρανὸν ἀνῆλθε. Τὸν Νισσάδαν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ καλούμενος Νάλας· τοῦτον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Νάββας, καὶ τοῦτον ὁ Πουνδαρήκας, καὶ αὐτὸν ὁ υἱὸς Ξεμαδδανβᾶς, καὶ τοῦτον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀχηναγοῦς, ὃν διεδέχθη ὁ υἱὸς Παριγέτρας. Τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σίλας, καὶ τοῦτον ὁ υἱὸς Οὐνναβας· αὐτὸν δ' ὁ Βαξμανάβας. Τοῦτον ὁ Σαγχάνας, καὶ αὐτὸν ὁ Βιουσσιτάσβας· αὐτὸν δὲ ὁ

Βισβασέγας, καὶ αὐτὸν ὁ Χιρανενάβας. Αὐτὸν ὁ Καουσσαλέας· τοῦτον ὁ Βραχμίστας, αὐτὸν ὁ Πούτρας, αὐτὸν δὲ ὁ Πουσσέας, τοῦτον ὁ Δρουβασανδὴς, ὅστις ἐν θήρᾳ ἐθανατώθη παρά τινος λέοντος. Οἱ Βουλευταὶ συνελθόντες ἐχειροτόνησαν βασιλέα τὸν ἑξαετῆ μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν Σουδαρσάναν· οὗτος δὲ γενόμενος νεανίας, ἔγημε βασιλικὴν κόρην, καὶ ἔσχεν υἱὸν ὀνόματι Ἀγνιβάρναν.

§. 19. Ὁ Σουδαρσάνας, ἀναγορεύσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ βασιλέα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἡσυχαστήριον. Κατ᾽ ἀρχὰς ὁ Ἀγνιβάρνας ἐκυβέρνα καλῶς τὴν βασιλείαν· εἶτα παραδοὺς τὴν διοίκησιν τοῖς βουλευταῖς, ἀφιερώθη εἰς τὰς ἡδονάς· ὧν δ᾽ ἐρωτομανὴς διῆγεν ἐν εὐωχίαις μετὰ μουσικῶν ὀργάνων καὶ ἐρωτικῶν γυναικῶν. Καθηδυπαθῶν δὲ ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, οὐδόλως ἐφρόντιζε περὶ τοῦ λαοῦ, ὃς ἐπεθύμει θεάσασθαι αὐτόν. Οἱ βουλευταὶ παρεκάλουν ὅπως δείξῃ ἑαυτὸν τῷ λαῷ, ὁ δὲ μόνον τὸν πόδα ἐκ τῆς θυρίδος ἔδειξεν· ἐν δὲ ταῖς κατ᾽ οἶκον λίμναις ἐλούετο, παίζων μετὰ ἀσέμνων γυναικῶν, εἶτα ἤρχετο εἰς εὐωχίαν καὶ ἐνετρύφα, χορεύων δι᾽ ὅλης τῆς νυκτός. Οὕτω διῆγε φερόμενος ὑπὸ τοῦ ἀσελγοῦς ἔρωτος· μὴ πειθόμενος δὲ τοῖς ἰατροῖς, καί τοι πάσχων, καὶ μὴ θέλων ἐγκαταλιπεῖν τὰς ἡδονὰς, ὑπέπεσεν ἐπὶ τέλους εἰς φθίσιν, καὶ ὠχρὸς ἐγένετο, καὶ βαδίζειν ἄνευ βοηθείας οὐκ ἠδύνατο. Οἱ μὲν αὐλικοὶ ἔκρυπτον τὸ πάθος τοῦ βασιλέως· ἡ δὲ νόσος προβαίνουσα ἔφερε τὸ προσδοκούμενον τέλος. Τότε οἱ βουλευταὶ σκεψάμενοι ἐκήρυξαν βασίλισσαν τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐγκυμονοῦσαν· αὕτη δὲ, φέρουσα ἐν γαστρὶ, ἐδιοίκησε τὴν βασιλείαν μετὰ τῶν γερόντων βουλευτῶν, νομίμως τε καὶ ἀταράχως ἐπὶ τοῦ θρόνου καθημένη.

Ἐνταῦθα τελειόνει ἡ περίληψις τῆς Ῥαγγοῦ-Βάνσας, τοῦ περιβοήτου ποιητοῦ Καλιδάσα.

Ζητοῦντες ἤδη συγνώμην παρὰ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀναγνώστου, προσθέσωμεν ὀλίγα ἔτι τινὰ περὶ τῆς ὕλης τοῦ ποιήματος, πρὸς πλειοτέραν κατάληψιν τοῦ τε χαρακτῆρος τῆς Ἰνδικῆς Ἐποποιίας, καὶ τῆς οὐσιώδους διαφορᾶς αὐτῆς τε, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς.

Οἱ Ἰνδοὶ πιστεύουσιν εἰς τὴν ὕπαρξιν ἀγαθῶν πνευμάτων, καὶ πονηρῶν δαιμόνων. Τὰ πρῶτα καλοῦσι Σο ύρας· τὰ δεύτερα (διὰ τοῦ στερητικοῦ α) Ἀσούρας. Καὶ καθὼς ὑπάρχουσι διάφοροι τάξεις τῶν ἀγαθῶν, οὕτω καὶ οἱ δαίμονες διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις.

ά. Εἰς τοὺς καλουμένους Δετίας· οὗτοί εἰσι τέκνα τοῦ Κασυάπα, καὶ τῆς Δετῆς, ἐξ ἧς ἔσχον τὸ μητρογονικὸν ὄνομα, καὶ ὡς πρὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς υἱοὺς Ἑκατόγχειρας (τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας) παραβάλλονται (1).

β'. Εἰς τοὺς Δανάβας, υἱοὺς καὶ τούτους τοῦ Κασυάπα, καὶ τῆς Δανοῦς (ἑτέρας αὐτοῦ γυναικὸς), ὡς οἱ δευτερογενεῖς υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ, Κύκλωπες καλούμενοι (2).

γ'. Εἰς τοὺς Ῥασκάσας ἢ Τιτᾶνας, τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, οἵτινες, ἐκτὸς τῆς δυνάμεως, εἰσὶ μᾶλλον κακοποιοὶ, δυσειδεῖς, πολέμιοι τῶν θεῶν, τῶν ὁσίων,

---

(1) Οὐρανὸς, γήμας Γῆν, ἐτέκνωσε πρῶτον τοὺς Ἑκατόγχειρας, οἳ μεγέθει τε καὶ δυνάμει ἀνυπέρβλητοι καθειστήκεσαν. Ἀπολλ. Βιβλ. βιβ. I. κεφ. I. ἐκδ. Εὖν.

(2) Μετὰ δὲ τούτους δ'αὐτῷ τεκνοῖ Γῆ Κύκλωπας. (Αὐτόθ.)

καὶ πάσης ἀρετῆς. Τρέφονται μὲν ἐξ αἵματος καὶ ἐκ σαρκὸς ἀνθρωπίνης (1)· εἰσὶ δὲ καὶ τῶν δύο γενῶν, ἄρρενες δηλ. καὶ θήλειαι, ὡς οἱ Τιτᾶνες, καὶ αἱ λεγόμεναι Τιτανίδες (2). Ἐνταῦθα ὁ Ἰνδικὸς μῦθος ταὐτίζεται μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἡ δὲ φύσις τῶν ἀῤῥένων καὶ θηλείων Ῥασκάσων, τῶν Τιτάνων καὶ Τιτανίδων ἐστὶν ἡ αὐτή· διὸ Τιτανομαχία μὲν ἐκεῖ· Ῥασκασομαχία δ' ἐνταῦθα.

Τὸ τρίτον οὖν τοῦτο εἶδος τῶν Ἰνδικῶν δαιμόνων οἰκεῖ τὰ νεκροταφεῖα, καὶ τοὺς ἀγρίους τόπους· ὃν δ' ἀσεβὲς καὶ κακοποιὸν, ἀφήρεσεν ἐκ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων τὸ προνόμιον τῆς ἀτρωσίας, καὶ ὑπερισχύσαν, ἠνόχλει αὐτὰ, καὶ τοὺς θεοσεβεῖς ἄνδρας. Ἔχον οὖν πρωτοστάτην τὸν ὑπέροφρυν Ῥαβάναν, οἰκοῦντα τὴν Λακάνην ἢ Ταπροβάνην, νῦν δὲ Κεϋλάνην νῆσον, διεσκορπίζετο ἐκεῖθεν εἰς τὴν μεσημβρινὴν κυρίως Ἰνδίαν, καὶ ἐμόλυνε ταράττον τὰς θυσίας τῶν ὁσίων, οὐδεμίαν ἡσυχίαν παρέχον αὐτοῖς. Ἡ καταστροφὴ αὐτῶν ἦν ἀναγκαία. Ἀλλ' ἂν οἱ ὅσιοι, τὰ ἀγαθὰ πνεύματα, καὶ οἱ θεοὶ δὲν ἠδύναντο ἵνα καταβάλωσι τοὺς Ῥασκάσας, πολὺ περισσότερον ἦν ἀδύνατον εἰς τὴν ἁπλῆν τοῦ ἀνθρώπου δύναμιν· ἑπομένως εἰς Θεὸς

(1) Οἱ θρῆνοι τῶν ἀνθρώπων ἐσυγχέοντο μετὰ τῶν κραυγῶν τῶν θηρίων, καὶ τῶν ἀῤῥένων καὶ θηλείων σαρκοβόρων δαιμόνων, οἵτινες καταβιβρώσκοντες τὰς σάρκας τῶν πεσόντων ἡρώων, ἔπινον ἡδέως τὸ αἷμα αὐτῶν ἐντὸς τοῖς κρανίοις. (Βαλαδ. προλεγ.)

(2) Τεκνοῖ δ' αὖθις ἐκ γῆς παῖδας, τοὺς Τιτᾶνας, καὶ θυγατέρας τὰς κληθείσας Τιτανίδας.... Ἐκ δὲ τῶν σταλαγμῶν, λέγει παρακατιὸν, τοῦ ῥέοντος αἵματος Ἐριννύες ἐγένοντο. (Ἀπολλ. αὐτόθι).

μέγας καὶ ἰσχυρὸς, γινόμενος ἄνθρωπος, ἠδύνατο τόν τε 'Ραβάναν, καὶ τοὺς 'Ρασκάσας αὐτοῦ καταβαλεῖν.

Οἱ θεοὶ ὑμνήσαντες τὸν παντοδύναμον Βισνοῦν, ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν αὐτοῦ. Συνήνεσεν ὁ Θεός.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ ὁ βασιλεὺς Δασσαράτας, ὢν ἄτεκνος, ἐκάλεσε τοὺς θείους Βραχμᾶνας, ὅπως θυσίαν ὑπὲρ τεκνογονίας τοῦ Βασιλέως ποιήσωσιν. 'Ο δὲ Θεὸς Βισνοῦς, δεχθεὶς τὴν παράκλησιν τῶν θεῶν, καὶ τῆς δεήσεως τῶν Βραχμάνων εἰσακούσας, ἐνανθρωπεῖ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἑβδόμη τοῦ Θεοῦ τούτου Θεοφάνεια ἢ Αὐατάρα. Θυόντων οὖν τῶν Βραχμάνων, ἀνεφάνη ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς τοῦ θυσιαστηρίου νεανίας ὑπέρκαλος, φιάλην ἐν χειρὶ φέρων. Ταύτην μετ' εὐλαβείας λαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ θεῖον ἔδεσμα εἰς δύο διαμερίσας, ἔδωκε πρὸς τὰς δύο αὐτοῦ γυναῖκας, ἐπιτάξας ὅπως πίῃ ἑκάστη τὸ ἥμισυ, δώσῃ δὲ τὸ λοιπὸν τῇ τρίτῃ. Οὕτως ἡ μὲν συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν 'Ράμαν· ἡ δὲ, τὸν Βαράταν· ἡ δὲ τρίτη, ἐκ τῆς διπλῆς δόσεως, τὸν Λαξμάναν καὶ Σατρούγναν.

Ἡ τεράστιος αὕτη γέννησις τοῦ πρωτοτόκου 'Ράμα, καὶ ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἥρωος, παρέχουσιν ὕλην ἄφθονον εἰς τὸν ἐποποιὸν, καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ποιητάς· καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ 'Ράμα. Ἀλλ' ἤδη ἤγγικεν ἡ ὥρα· ἡ δὲ δύναμις τοῦ Θεοῦ βαθμηδὸν εἰς τὰς πράξεις αὐτοῦ φανερωθήσεται.

Ὁ ὅσιος Βισβαμίτρας θύων, καὶ παρὰ τῶν 'Ρασκάσων ἐνοχλούμενος ἐζήτησε ῥητῶς τὴν βοήθειαν τοῦ 'Ράμα· ὁ δὲ βασιλεὺς, μὴ θέλων ἵνα ἐκθέσῃ τὸν υἱὸν ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ, ἀνθίσταται, ὑποσχόμενος πᾶσαν ἄλλην συνδρο-

μήν· ἀλλ' ὁ ὅσιος, ἐπιμένων ἔλαβε τὸν 'Ράμαν σὺν τῷ Λαξμάνᾳ, καὶ ἀνεχώρησε.

Καθ' ὁδὸν ἀνθίσταται κατὰ τῶν ὁδοιπόρων, ὡς μέλαινα συννεφία, ἡ τρομερὰ δαίμων Τατάκα, παμμέλαινα οὖσα, κρανία ὡς ἐλλόβια ἔχουσα, καὶ ἐντόσθια ἀνθρώπινα περὶ τὴν ὀσφὺν, ὡς ζώνην φέρουσα. Ἀλλ' ὁ 'Ράμας, ἀφεὶς ὠκύθεον βέλος, καταβάλλει αὐτὴν, καὶ παρὰ τοῦ Βισβαμίτρα ἔλαβεν, ὡς ἀμοιβὴν, θεῖα ὅπλα, μετ' ἐπῳδῆς ἀναιρετικῆς τῶν δαιμόνων. (Οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς παρὰ τῆς Θέτιδος). Δι' αὐτῶν οὖν καταπολεμήσας τοὺς ταράσσοντας τὴν θυσίαν δαίμονας, καὶ τοὺς πρωτοστάτας Μαρίτσαν καὶ Σουβαχοῦν, υἱοὺς τῆς δαίμονος Τατάκας, διασκορπίσας, παρέσχεν εἰς τὸν θύτην τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς τελεσιουργίας. Ὕστερον ἀναστὰς ὁ ἄγριος Παρασουράμας, ὁ τῶν Ξατρῶν ἐξολοθρευτὴς, προεκάλεσε τὸν 'Ράμαν εἰς νέον ἀγῶνα· ἀλλ' ὁ ἥρως ἐταπείνωσε καὶ τούτου τὴν ὀφρύν. Ὁ δὲ ἡττηθεὶς, ὡμολόγησε τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Θεοῦ παρουσίαν, εἰπών· « Ἀληθῶς ἔγωγε γινώσκω σε ἀρχαῖον Θεόν· » ἐπαινετή ἐστιν ἡ ἧττα, ἡ παρὰ Θεοῦ γενομένη » (1). Ἐπορεύθη δ' ἔπειτα ὁ ἥρως εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Ζανάκα, ἔνθα ἦν τὸ τρισμέγιστον τόξον τοῦ Σίβα, ὅπερ οὐδείς ποτε ἔκαμψε, καὶ ἕνεκα τούτου ὡς ἆθλον ὑπὲρ τῆς συζυγίας τῆς ὡραίας Σιτᾶς ἐτέθη. Τοῦτο, λέγω, κάμψας συνέθλασε, καὶ τὴν γηγενῆ Σιτὰν ὡς σύζυγον λαβὼν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀϊόδεάν.

(1) Ῥαγγοῦ-Βάνσα· κεφ. ΙΑ'. δίστ. 85—86.

Ἐν τούτοις ὁ Δασσαράτας, προβεβηκὼς ὢν τὴν ἡλικίαν, βουλὴν ἔθετο, ὅπως τὸν Ῥάμαν διάδοχον τῆς βασιλείας ἀναδείξῃ. Τῆς φήμης ταύτης διαδοθείσης, ὁ μὲν λαὸς ἔχαιρεν· ὁ Ῥάμας καὶ ἡ Σιτὰ ἠγιάζοντο ἑτοιμαζόμενοι· ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπ' ἀλλοκότων ὀνείρων ἠνοχλεῖτο.

Ἡ Καϊκεγὴ, μήτηρ τοῦ Βαράτα, δευτέρα δὲ σύζυγος τοῦ Δασσαράτα, εἶχε μεθ' ἑαυτῆς τὴν γραίαν αὐτῆς τροφὸν, Μανθάραν καλουμένην, γυναῖκα κακόζηλον καὶ μελάγχολον, ἥτις τὸν μὲν Βαράταν ἠγάπα, τὸν δὲ Ῥάμαν ἐμίσει. Αὕτη οὖν, ἰδοῦσα ἀναπαυομένην τὴν Καϊκεγὴν « Σὺ » ἡσυχίαν ἄγεις, εἶπεν, ἐν ᾧ ὁ λαὸς πανηγυρίζει τὴν τοῦ » Ῥάμα ἀναγόρευσιν ». Ἡ μὲν ἀκούσασα, « Χαίρω » ἀπήντησε, καὶ τὴν τροφὸν ἐφιλοδώρησε. Τὸ δὲ γραίδιον ἔτι μᾶλλον ἐταράχθη. Μυρίους οὖν μεταχειρίζεται τρόπους, ἵνα διαταράξῃ αὐτήν· πλῆθος ἐπιφέρει δολίων ἐπιχειρημάτων, νῦν μὲν τὴν φιλοδοξίαν καὶ φιλαυτίαν, νῦν δὲ τὴν ἀντιζηλίαν καὶ ἀντιπάθειαν τῆς Καϊκεγῆς ὑποκινοῦσα, καταπείθει, ἐπὶ τέλους αὐτὴν, ὅπως ἀνατρέψῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ Ῥάμα ἀπόφασιν τοῦ βασιλέως.

Ἐνθυμηθεῖσα δὲ, ὅτι εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἀσούρων πόλεμον ὁ Δασσαράτας, βαρέως πληγωθεὶς καὶ μεγάλας λαβὼν παρὰ τῆς Καϊκεγῆς περιποιήσεις, ὑπεσχέθη αὐτῇ μεθ' ὅρκου δύο ὁποιασδήποτε χάριτας, ἀπήτησε Α'. τὴν δεκατεσσάρων ἐτῶν ἐξορίαν τοῦ Ῥάμα, καὶ Β'. τὴν τοῦ Βαράτα ἀναγόρευσιν. Ὁ βασιλεὺς ταραχθεὶς σφόδρα, μετεχειρίσθη μυρίους τρόπους εἰς ἀνατροπὴν τῆς αἰτήσεως. Ἀλλ' ἡ μὲν Καϊκεγὴ μένει ἀδυσώπητος· ὁ δὲ Ῥάμας, μαθὼν τὴν αἰτίαν τῆς ἀγωνίας τοῦ πατρὸς, καὶ μὴ θέλων ἐπίορκον αὐτὸν ἀναδεῖξαι, κα-

ταπείθει τὸν βασιλέα, καὶ ἐρημικὴν ἐνδυθεὶς στολὴν, ἀναχωρεῖ εἰς τὴν ἔρημον μετὰ τῆς φιλάνδρου Σιτᾶς, καὶ τοῦ ἀχωρίστου ἀδελφοῦ Λαξμάνα.

Ἐν τούτοις ὁ Βαράτας ἦν τότε ἀπὼν, καὶ ἐπανακάμψας, τὴν μὲν μητέρα καὶ τὴν τροφὸν ἐμέμφθη, τὸν δὲ πρωτότοκον ἀδελφὸν μεταπεμψάμενος ἐκάλει. Ἀλλ' ὁ Ῥάμας, ὢν ἀδυσώπητος, ἐπροτίμα πᾶσαν ἐξορίαν, παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἐπιορκίαν. Οὕτως ὁ μὲν ἔμεινεν εἰς τὴν ἔρημον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ τῆς λύπης ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Βαράτας ἐπιτροπικῶς τὴν βασιλείαν ἐκυβέρνησεν.

Οἱ τρεῖς ὁδοιπόροι, διερχόμενοι τὰς ἐρήμους ἐπισκέπτονται τοὺς περιφανεστέρους ἐπὶ ὁσιότητι καὶ μαθήσει ἐρημίτας, καὶ πολλὰ παρ' αὐτῶν διδασκόμενοι μανθάνουσιν. Ἐπὶ τέλους φθάνουσιν εἰς τὸ ἀσκητήριον τοῦ μεγάλου Ἀγαστέα, ὅστις φιλοφρονήσας τὸν ἥρωα, ἐδωρήσατο αὐτῷ τεράστιον τόξον, καὶ ἐσυμβούλευσεν, ἵνα τὴν προθεσμίαν τῆς ἐξορίας περιμείνῃ εἰς τερπνόν τινα τόπον, καλούμενον Πανκαβατήν.

Μετ' ὀλίγον ἡ δαίμων Συρπανάκα (ἀδελφὴ τοῦ Κόρου καὶ Ῥαβάνα), διαβαίνουσα ἐκεῖθεν εἶδε τὸν Ῥάμαν, καὶ ἐκ τοῦ κάλλους αὐτοῦ τρωθεῖσα, προτείνει τὴν μετ' αὐτῆς ἕνωσιν. Ὁ μὲν ἥρως ἀπέῤῥιψε τὴν ἄσεμνον πρότασιν· ἡ δ' ὀργισθεῖσα κινεῖται κατὰ τῆς Σιτᾶς. Ὁ Ῥάμας, ἀποκρούσας τὴν προσβολὴν τῆς δυσειδοῦς Ῥασκάσας, ἀποκόπτει διὰ τῶν βελῶν τὴν ῥῖνα· ἡ δὲ ὑψωθεῖσα πληρεῖ τὸν αἰθέρα δι' ἀγρίων κραυγῶν, καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν Κόρον διηγεῖται τὴν περιφρόνησιν. Οὗτος ἐξαπέστειλε κατὰ τοῦ Ῥάμα τοὺς ἀνδρειοτέρους Ῥασκάσας μετὰ τῆς ῥινοτμήτου Συρπανάκας· ἀλλὰ καταβληθέντες παρὰ τοῦ

ἥρωος, πίπτουσι νεκροί. Ὁ Κόρος κινεῖ ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλης στρατιᾶς Ῥασκάσων· ἀλλ' ὁ Ῥάμας, φονεύσας καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, διασκορπίζει τὴν λοιπὴν στρατιάν.

Παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης κατὰ ποῖον τρόπον τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἔργα τοῦ ἥρωος ἀναπτύσσουσιν, οὕτως εἰπεῖν, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὀλίγον, τὴν δύναμιν τοῦ ἀκαταμαχήτου Θεοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ Συρπανάκα κατέφυγε τότε πρὸς τὸν ἕτερον ἀδελφὸν Ῥαβάναν, πρωτοστάτην τῶν Ῥασκάσων, οἰκοῦντα τὴν νῆσον Κεϋλάνην, καὶ διὰ δαιμονικῆς εὐγλωττίας κινεῖ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ῥάμα, καὶ τὴν ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ὑπὲρ τῆς Σιτᾶς. Οὗτος, πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ φόνου τοῦ ἀδελφοῦ, τοσούτων Ῥασκάσων, καὶ τῆς περιφρονήσεως τῆς ἀδελφῆς, ἀποφασίζει τὴν διὰ δόλου ἁρπαγὴν τῆς Σιτᾶς. Ὥστε ἡ Ἰνδικὴ ἐποποιΐα, ὡς ἡ Ἑλληνική, στηρίζεται εἰς τὴν ἁρπαγὴν μιᾶς ἐπισήμου γυναικός· τῆς Ἑλένης, λέγω, καὶ τῆς Σιτᾶς. Ὁ δὲ ποιητής, τοιοῦτον ἔχον στάδιον, καὶ ἀντιπάλους ἀγαθοποιὸν Θεόν, καὶ τὸν πρωτοστάτην τῶν κακοποιῶν δαιμόνων, προχωρεῖ μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ ἐπικοῦ δράματος.

Ὁ Ῥαβάνας προσκαλεῖ τὸν ἄγριον Μαρίκην, ὃν εἶχε καταπολεμήσει ποτὲ ὁ νέος Ῥάμας, ὑπερασπιζόμενος τὴν θυσίαν τοῦ Βισβαμίτρα. Οὗτος, γινώσκων ἐκ πείρας τὴν ὑπεράνθρωπον ἀνδρείαν τοῦ Ῥάμα, ἀποτρέπει τὸν Ῥαβάναν· ἀλλ' ὁ πρωτοστάτης διαμένει ἀμετάτρεπτος· διότι, τοιαύτη ἦν ἡ βουλὴ τοῦ Βράχμα. Διὸς δ' ἐτελέετο βουλή. Ὅθεν ὁ μὲν Μαρίκης μεταμορφωθήσεται εἰς χρυ-

σὴν ἔλαφον, ἥτις παίζουσα ἑλκύσει τὴν προσοχὴν τῆς Σιτᾶς. Ὁ Ῥάμας, χαριζόμενος, διώξει τὴν ἔλαφον· ἡ δὲ ἀπομακρυνθήσεται καὶ μετ' αὐτῆς ὁ Ῥάμας. Ἡ ἔλαφος φωνήσει τότε ἀνθρωπείᾳ πεπλασμένῃ φωνῇ. «Λαξμάνα, »Λαξμάνα, σῶσον με!» Ἡ Σιτά, ὑποθέττουσα εἰς κίνδυνον τὸν Ῥάμαν, πέμψει εἰς βοήθειαν τὸν Λαξμάναν. Οὕτως ἡ μὲν Σιτὰ εὑρεθήσεται μόνη· ὁ δὲ καιροφυλακτῶν Ῥαβάνας ἁρπάσει αὐτήν, καὶ ἐπὶ τοῦ αἰθερίου καὶ νοητικοῦ ἅρματος ἐπανακάμψει εἰς τὴν Κεϋλάνην.

Ἡ μὲν ἐπιβουλὴ πληρέστατα εὐδοκήμησεν· ἡ δὲ Σιτὰ ἐν ἀκαρεῖ ἐγένετο ἄφαντος. Οὕτω τελεῖται τὸ μέγα ἀδίκημα, ἕνεκα τοῦ ὁποίου μεγίστη συμβήσεται πάλη μεταξὺ τοῦ Ῥάμα, καὶ Ῥαβάνα· τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Βισνοῦ, καὶ τοῦ πρωτοστάτου τῶν δαιμόνων. Σκυθρωπάζει ἐπὶ τούτῳ ἡ φύσις, καὶ τὸ πᾶν ἐξαγγέλλει παράδοξον συμβεβηκός. Ἡ μὲν Σιτὰ θρηνοῦσα ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν δύο ἡρώων, τῶν πρωτοστάτιδων θεοτήτων, καὶ πάσης τῆς κτίσεως, πλὴν εἰς μάτην.

Οἱ κλαυθμοὶ τῆς ἁρπαγείσης γυναικὸς ἐξυπνοῦσι τὸν γηραιὸν Καταγοῦν (ὅς ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀετῶν, καὶ τὸ σύμβολον τοῦ Βισνοῦ, ὡς καὶ τὸ τοῦ Διός)· οὗτος ἀνθίσταται ἐναερίως· ἀλλὰ καταβληθείς, αὐτὸς μὲν πίπτει· ὁ δὲ Ῥαβάνας φθάνει εἰς τὴν Κεϋλάνην. Καθ' ὁδὸν ἡ Σιτὰ ῥίπτει ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου πάντα αὐτῆς τὰ κοσμήματα, ὅπως εὕρῃ ἀκολούθως ὁ Ῥάμας τὸ μέρος τῆς διαμονῆς αὐτῆς.

Ἐν τούτοις ὁ ἥρως, ἀνακαλύψας ὑπὸ τὴν χρυσῆν ἔλαφον τὴν παρουσίαν πονηροῦ δαίμονος, ἐννόησε τὴν πλεκτάνην καὶ δρομαίως ἐπιστρέφων ἀπαντᾷ τὸν Λαξμά-

ναν, πρὸς ὃν εἶπεν· « Ὦ Λαξμάνα, πῶς μακρὰν εἶ τῆς
» Σιτᾶς; ἡ ἀπατηλὴ φωνή, ἧς ἤκουσας, ἦν τῆς ἐλάφου,
» ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο κεκρυμμένος Ῥασκάσας,
» καὶ οὐχὶ ἡ ἐμή! » Ταῦτα φωνήσας ἔδραμε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς κατοικίας. Διέρχονται ἀσθμαίνοντες πᾶσαν γωνίαν· καλοῦσιν ἐπανειλημμένως τὴν Σιτάν· Ἀλλ᾽ οὐδὲ φωνή, οὐδ᾽ ἀκρόασις. Τίς τὴν ἀγωνίαν εἴποι; τίς τοὺς θρήνους, τὰς κραυγάς, Δασσαρατιδῶν τὴν μῆνιν, φθάσασαν μέχρις οὐρανοῦ (1);

Ἐνταῦθα ὁ βαθμός, τῳόντι, τῆς ἀμοιβαίας συζυγικῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἀπελπισίας τῶν δύο χωρισθέντων συζύγων, ἡ ἁβρότης τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἰδεῶν, τῶν ἐκφράσεων, κ.τ.λ. ἀποκαθιστῶσι τὴν ἐποποιΐαν παθητικὴν καὶ θελκτικωτάτην.

Τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας οἱ ἥρωες διερχόμενοι τὸ δάσος ἐφώνουν, εἰς μάτην καλοῦντες τὴν Σιτάν. Τὴν τετάρτην εὑρίσκουσι τινὰ τῶν κοσμημάτων, καὶ τὸν Καταγοῦν κείμενον κατὰ γῆς. Οὗτος διηγεῖται τὴν ἁρπαγὴν τοῦ Ῥαβάνα· καὶ συμβουλεύσας ὅπως ζητήσωσι τὴν συμμαχίαν τοῦ Σουγρίβα, βασιλέως τῶν Πιθήκων (εἰς οὓς μεταμορφωμένοι ἦσαν ὁ Ἴνδρας καὶ οἱ κατώτεροι θεοί) ἐξέπνευσεν. Ὁ οὖν Ῥάμας, καταπολεμήσας πρότερον τὸν τύραννον Βαλῆν, ἐχθρὸν τοῦ Σουγρίβα, συνδέει μετὰ τοῦ τελευταίου στενὴν συμμαχίαν, καὶ ἑτοιμάζονται εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ῥαβάνα πόλεμον, ἀρχιστράτηγον

(1) Chi narrera le angoscie, i pianti, i gridi,
l' alta querella, che nel ciel penetra?
Ῥαμαϊαν. Γορῥ. Τ. ΙΙΙ. σελ. 18.

τὸν πολύμητιν Χανουμᾶνα ἔχοντες. Οὗτος συναθροίσας μεγάλην στρατιὰν, πορεύεται μόνος εἰς ἀνακάλυψιν τῆς Σιτᾶς, καὶ πυρπολήσας τὴν πόλιν, εὑρίσκει τρόπον, καὶ πρὸς μὲν τὴν Σιτὰν ἐγχειρίζει τὸ δακτυλίδιον τοῦ 'Ράμα· ταύτην δ' ἐνθαῤῥύνας λαμβάνει παρ' αὐτῆς ἕτερον, ὅπερ δίδει εἰς τὸν 'Ράμαν. Εἶτα κινήσας τὴν στρατιὰν, φθάνει μέχρι τῶν μεσημβρινῶν παραλίων τῆς Ἰνδίας, ἀπέναντι τῆς Κεϋλάνης.

Τοὐντεῦθεν ἄρχονται τὰ μεγάλα κατορθώματα. Γεφυροῦται τὸ μέγα διάστημα τῆς θαλάσσης, τῆς διαχωριζούσης τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἠπείρου. Διαβιβάζεται πᾶσα ἡ στρατιά· πολιορκεῖται ἡ Λακάνη· συγκροτοῦνται φονικώταται μάχαι. « Συνεχῶς ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς καλύ-» πτεται ἐκ πτωμάτων τῶν μαχομένων ἡρώων (1). Τὰ » μὲν δένδρα συνέθλων τοὺς μοχλοὺς τῶν δαιμόνων· οἱ » δὲ λίθοι συνέτριβον τοὺς κοπάνους· οἱ ὄνυχες ὑπερί-» σχυον τῶν ὀξέων ὅπλων· τὰ δὲ ὄρη συνεπίεζον τοὺς » μεγάλους ἐλέφαντας » (2). Κροτοῦσιν ἐν οὐρανῷ τύμπανα ὁσάκις νικῶσιν οἱ περὶ τὸν 'Ράμαν ἥρωες· ἀλαλάζουσιν ἐν αἰθέρι τὰ τελώνια, ὁσάκις ὑπερισχύουσιν οἱ 'Ρασκάσαι. Συναπαντῶνται ἐπὶ τέλους οἱ δύο ἀντίζηλοι· ὁ 'Ράμας καὶ ὁ 'Ραβάνας. Ἐνταῦθα εἷς ἐκ τῶν δύο απο-

---

(1) Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
Ἰλιάδ. Α'. στίχ. 3—5.

(2) Ῥαγγοῦ-Βάνσα. Κεφ. ΙΒ'. δίστ. 70—106. Ἔνθα οἱ χαρακτῆρες τῶν ἡρώων φαίνονται ὅλως Ὁμηρικοί.

λέσει τὴν ζωήν (1). Ἡ τρομερὰ αὕτη μονομαχία διήρκεσε τρεῖς ἡμέρας (2). Πληγώνει πρῶτος ὁ Ῥαβάνας τὸν Ῥάμαν κατὰ τὸν βραχίονα· τὸ δὲ βέλος τοῦ Ῥάμα διέπειρε τὸ στῆθος τοῦ Ῥαβάνα· ἀλλ' ἡ μάχη ἔμενεν ἀμφιῤῥεπής. Ῥίπτει ὁ Ῥαβάνας τὴν Σαταγὴν, ἣ εἶχε κέντρα σιδηρᾶ· ὁ δὲ, ἀποφυγὼν τὴν προσβολὴν, ῥίπτει τὸ θεῖον βέλος, καλούμενον Βραχμάστραν, ὅπερ διαιρεθὲν ἐν αἰθέρι εἰς δέκα φλογίνους ῥομφαίας, ἔκοψε διὰ μιᾶς τὰς δέκα κεφαλὰς τοῦ ἀντιθέου Ῥαβάνα. Οὕτως ἐκπληροῦται τὸ θεῖον ἔργον. Οἱ μὲν ὅσιοι ἐλευθεροῦνται ἐκ τῆς σατανικῆς κακουργίας· ὁ δὲ Ῥάμας, νικητὴς τῶν Ῥασκάσων, ἀναλαμβάνει τὴν Σιτὰν, φανεῖσαν διὰ τοῦ πυρὸς ἄμωμον, καὶ εἰς τὴν Ἀϊοδδεὰν ἐπανέρχεται.

Ἐνταῦθα ἡ ἑνότης τοῦ ποιήματος τελειόνει. Καθότι ὁ Ῥάμας, διπλῆν ἔχων φύσιν, θείαν δηλ. καὶ ἀνθρώπινον, διπλοῦν ἔσχε θρίαμβον. Ὁ μὲν Θεὸς κατέστρεψε τὸν πρωτοστάτην τῶν δαιμόνων, τὸν δεκακέφαλον Ῥαβάναν· ὁ δὲ ἥρως ἀνέλαβε τὴν ἁρπαγεῖσαν σύζυγον, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἴδια, τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς διεδέχθη. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἡ Ἰνδικὴ ἐποποιία ἐξακολουθεῖ. Καθότι ὁ Ῥάμας, διαμοιράσας τὴν βασιλείαν τοῦ Ῥαβάνα μεταξὺ τῶν συμμάχων, βραβεύει τοὺς φίλους, φι-

(1) Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τὴν μὲν, Ἀχιλλῆος· τὴν δ', Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών· ῥέπε δ' Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.
Ὤχετο δ' εἰς Ἀΐδαο. . . . . Ὅμηρ. Ἰλ. χ. στ. 209.

(2) Τὸ τοιοῦτον ἀναπολεῖ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κατὰ τοῦ Ἕκτορος δίωξιν. Ἰλιάς. χ. στ. 199.

λοδωρεῖ τοὺς θείους, βραχμᾶνας, καὶ εὐτυχῆ ποιεῖ τὸν λαόν· ἡ δὲ Σιτὰ ἐγκυμονεῖ.

Ὁ οὖν Ῥάμας, ὢν εὐδαίμων, καὶ εὐδαίμονας πάντας ποιήσας, ἐρωτᾷ τινὰ τῶν αὐλικῶν· «τί φρονεῖ ὁ λαὸς » περὶ ἐμοῦ; καὶ τί λέγει;» — Σὲ μακαρίζει, εἶπεν ἐκεῖνος, » κατὰ πάντα· μέμφεται δέ σε, διότι ἔλαβες ἐκ νέου τὴν » Σιτὰν, ἁρπαγεῖσαν παρὰ τοῦ ἀσεβοῦς Ῥαβάνα, καὶ ἐν » τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ διατρίψασαν ». Τὸ τοιοῦτον προσέβαλε τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος· ὥστε ἀπεφάσισε ἵν' ἀποπέμψῃ τὴν σώφρονα αὐτοῦ σύζυγον. Ὁ Λαξμάνας, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ὁδηγήσας τὴν Σιτὰν πέραν τοῦ Γάγγου, ἀναγγέλλει γονυπετὴς τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ὀδύναι ᾅδου περιεκύκλωσαν τὴν ἀθλίαν γυναῖκα· ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ ἀπελπισίᾳ, μηδόλως κακολογήσασα, ηὔχετο ὑπὲρ τῆς εὐζωίας τοῦ συζύγου αὐτῆς.

Ὁ θεῖος Βαλμίκης ἤκουσεν ἐκ τοῦ ἀσκητηρίου τῶν θρήνων τῆς Σιτᾶς, καὶ παραμυθήσας, ὡδήγησεν αὐτὴν εἰς καλύβην τινὰ, πλησίον κειμένην, καὶ τὰ μετ' ὀλίγον καιρὸν παρ' αὐτῆς γεννηθέντα δίδυμα τέκνα πατρικῶς ἀνέτρεφε διδάσκων.

Μετὰ δεκαετίαν ὁλόκληρον ὁ Ῥάμας, παρατηρῶν τὰ δυστυχήματα τοῦ λαοῦ, ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν ἀθῶαν σύζυγον ἀδικίας, προσεκάλεσε τοὺς Βραχμᾶνας, ὅπως διὰ θυσιῶν ἐξιλεώσῃ τοὺς θεούς. Μετὰ τὴν θυσίαν πανηγυρίζων εἶδεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμηγύρεως δύο χαριτωμένα παιδία, ψάλλοντα τὴν Ῥαμαϊάναν, ἤτοι τὰ ἆθλα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, καὶ ἐκπλαγεὶς ἐκάλεσεν αὐτά. Μαθὼν δὲ τὸ ὄνομα τοῦ θεσπεσίου ποιητοῦ, προσεκάλεσεν αὐτὸν, ὑποσχόμενος τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας. Οὗτος ἀπεκρίθη,

ὅτι οὐδὲν ἕτερον ἐπιθυμεῖ, εἰμὴ τὴν τῆς ἀδικηθείσης Σιτᾶς ἀνάκλησιν. Τότε ὁ Ῥάμας, καλέσας αὐτὴν ἐπρότεινεν, ἵνα ἑαυτὴν ἀθῶαν ἔμπροσθεν πάντων ἀναδείξῃ. Ἡ δὲ, λαβοῦσα ἱερὸν ὕδωρ, ἐπεκαλέσθη τῆς μητρὸς αὐτῆς Γῆς. «Ὦ μῆτερ, εἶπεν, ἂν ἤμην, καὶ εἶμαι φίλανδρος, καθαρὰ, καὶ ἄμωμος, δέομαί σου, ἵνα μὲ δεχθῇς ὡς τοιαύτην εἰς τοὺς κόλπους σου.» Τότε ἠνεώχθη χάσμα μέγα, καὶ ἐκ τοῦ χάσματος ἐξῆλθε γυνὴ μεγαλοπρεπὴς, ἥτις ἦν ἡ Γῆ, καὶ λαβοῦσα ἐν ἀγκάλαις τὴν θυγατέρα αὐτῆς Σιτὰν, ἐβυθίσθη πάλιν μετ' αὐτῆς. Καὶ ὁ μὲν λαὸς πεισθεὶς περὶ τῆς ἀθωότητος τῆς γυναικὸς, ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ ἄφωνος. Ὁ δὲ Ῥάμας, σφόδρα λυπηθεὶς, ἀνέλαβε τὰ τέκνα, εἰς ἃ μετὰ ταῦτα τὴν βασιλείαν μερίσας, καὶ πᾶν τὸ πεπρωμένον ἔργον τελέσας, ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν.

Τοιοῦτον ἐστὶν ἐν ὀλίγοις τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος τῆς Ῥαμαϊάνας τοῦ Βαλμίκη, καὶ κατὰ μέγα μέρος τῆς συντομῆς αὐτοῦ, ἤτοι τῆς Ῥαγγοῦ-Βάνσας τοῦ Καλιδάσα.

Ἐκ τῶν προηγουμένων πληροφορεῖται ἕκαστος, ὅτι ἡ Ἰνδικὴ ἐποποιΐα ἐστὶ πλήρης ποιητικῆς καλλονῆς καὶ χάριτος, τεραστίων περιπετειῶν καὶ συμβεβηκότων, τερπνῶν διηγημάτων καὶ ἐπεισοδίων, ἁβρῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν, καὶ εἰκόνων λαμπρῶν, γιγαντιαίων, καὶ πολλάκις ἀλλοκότων.

Τὸ μὲν ἱστορικὸν μέρος ἀνάγεται, ἴσως, εἰς παναρχαίαν τινὰ ἐκστρατείαν τῶν βορειοτέρων Ἰνδῶν, κατὰ τῶν μεσημβρινῶν τῆς Ἰνδίας τυράννων, καταφύγιον ἐχόντων τὴν Κεϋλάνην· ἡ δὲ ἀλληγορία ἐστὶν, ὡς

ἐῤῥέθη καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ θρίαμβος τῶν ἀγαθῶν, κατὰ τῶν κακῶν καὶ ἀδίκων.

Ἡ Ἰνδικὴ ἐποποιΐα δεικνύει ἐν γένει βαθμὸν πολιτισμοῦ, καὶ ἡδυπαθείας, λίαν τῆς Ὁμηρικῆς ἐποχῆς τελειότερον. Ὁ μὲν ποιητὴς Βαλμίκης περιγράφων τὴν πρωτεύουσαν Ἀϊοδδεὰν, κτισθεῖσαν παρὰ τοῦ ἡλιογενοῦς Μανοῦ, « Αἱ ἀγυιαὶ, λέγει, καὶ αἱ πλατεῖαι ἦσαν εὐθεῖαι, » εὐρύχωροι, σκιαζόμεναι ἐξ εὐοδῶν δενδροστιχιῶν, πο- » τιζομένων ἐξ ἀφθόνων πηγῶν. Μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ, » λαμπραὶ οἰκοδομαὶ, κῆποι καὶ ἀνθῶνες μέγιστοι » καθωραΐζον τὴν πόλιν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι, πάντες » δευτερογενεῖς, ἦσαν ἐγκρατεῖς, δίκαιοι, εὐσεβεῖς, φί- » λεργοι, κ.τ.λ.» Πολίχνιον τῳόντι φαίνεται τὸ Ἴλιον, ὡς πρὸς τὴν Ἀϊοδδεάν.

Ἐνῷ ὁ Βεάσας, ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου μέχρι τοῦ δεκάτου Κεφαλαίου τῆς σοβαρᾶς Μαχαβαράτας, ἤτοι περὶ ἔαρος, περὶ ἀνθολογίας καὶ ὑδροπαιδιᾶς, περὶ τῆς ἀνατολῆς τῆς Σελήνης· καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐν τῷ δεκάτῳ Κεφαλαίῳ τῆς Βαλαβαράτας δεικνύει ἐναργέστατα τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς ἡδυπαθείας καὶ φιληδονίας τῶν ἡρώων τῆς Ἰνδικῆς ἐποποιΐας, οἵτινες εἰσὶ πάντῃ διάφοροι τῆς ἀπαραμίλλου ἁπλότητος τῶν τοῦ θεσπεσίου Ὁμήρου·

Τῷ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσεύς, καὶ δῖος ὑφορβὸς
Ἐντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ, κειαμένω πῦρ·
Ἐκπεμψάν τε νομῆας ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν.
Τηλέμαχον δὲ περίσσαινον κύνες ὑλακόμωροι,
Οὐδ' ὕλαον προσιόντα, κ.τ.λ. (1)

(1) Ὀδύσσ. Π. ς. ι—κζ'.

Οὐχ ἧττον ἡ Ἰνδικὴ διαφέρει τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἥρωος. Καθότι ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἐστὶν υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος· ὁ δὲ Ῥάμας, αὐτὸς ὁ Βισνοῦς, ὅστις ἐνανθρωπεῖ. Τὸ στάδιον ἄρα τῆς Ἰνδικῆς ἐποποιΐας ἐστὶν ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, ὁ αἰθὴρ καὶ ἡ Ἰνδία, ἡ ἐν τῇ Γαλακτικῇ θαλάσσῃ κατοικία τοῦ Βισνοῦ, καὶ τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἀϊοδδεᾶς. Ὁ μὲν ἥρως, ὢν ἀνώτερος ἀνθρώπου, ἥρωος, καὶ ἡμιθέου, ἐστὶν ἐνταῦτῷ ἄνθρωπος, ἥρως, καὶ Θεὸς μέγας, ἤτοι ἓν τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἰνδικῆς Τριάδος· ἡ δὲ ἡρωῒς, ἀγέννητος ἐκ μητρὸς, θυγάτηρ οὖσα τῆς Γῆς, καὶ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς βυθιζομένη ἀναπολεῖ τὸν μῦθον τῆς Περσεφόνης καὶ τῆς Δήμητρος. Τοιούτου δ' ὄντος τοῦ ἥρωος, δυσκόλως δύναταί τις ἵνα τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποποιΐας ταύτης σαφῶς διορίσῃ.

Καθότι πάντες οἱ ἐν αὐτῇ ἥρωες, εἰσὶ θεοὶ ἐνσαρκωθέντες, ἢ θεῶν ἀπόῤῥοιαι. Ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἐστὶν ἥρως θεῖος, δῖος Ἀχιλλεὺς, κατὰ τὸν Ὅμηρον· ὁ δὲ Ῥάμας, Θεὸς ἥρως. Ὑπόκειται μὲν οὗτος εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας· ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐκλείπει πᾶν τὸ ἀνθρώπειον· αἱ δὲ ἀκτῖνες τῆς θεότητος διαλάμπουσιν εἰς πᾶσαν περίστασιν. Ὅθεν ὁ μὲν Ῥάμας ὑποφέρει ὡς ἄνθρωπος, μάχεται δὲ καὶ θριαμβεύει ὡς Θεὸς ἀήττητος (1). Ὁ

(1) «Γινώσκω (εἶπεν ὁ Βισνοῦς) ὡς ἡ μεγαλειότης καὶ ἡ ἰσχὺς ὑμῶν τῶν θεῶν κατεπατήθη ὑπὸ τοῦ γίγαντος Ῥαβάνα· αὐτος ηὔνας τὸν Βραχμᾶν, ᾔτησε παρ' αὐτοῦ ἄτρωτος εἶναι

δὲ Ἀχιλλεὺς ὑποφέρει ὡς ἄνθρωπος, μάχεται ὡς ἥρως, καὶ ὡς ἥρως ἀποθνήσκει.

Ἡ πάλη, ἐν τῇ Ῥαμαϊάνᾳ, παρίσταται μεταξὺ τοῦ ἀγαθοποιοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν κακοποιῶν Δαιμόνων. Ὁ Βισνοῦς ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ῥάμα ἐστὶ προστάτης τῆς ὁσιότητος, καὶ ἐξολοθρευτὴς τῶν ἀντιθέων Τιτάνων καὶ τεράτων. Ὅθεν ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς σκηνῆς παρουσιάζονται ὑπερφυσικὰ ὄντα, ὅπλα θεῖα, ἐπῳδαὶ τεραστίου δυνάμεως, καὶ ζῶα, εἰς ἃ ἐνσαρκοῦνται αἱ θεῖαι νύμφαι, καὶ οἱ δευτερεύοντες θεοί. Ἕνεκα τούτου τὸ τεράστιον, τὸ ὑπερφυσικὸν, καὶ τὸ θαῦμα μᾶλλον, ἢ τὸ θαυμαστὸν ἐπικρατεῖ, καὶ τὸ μυθικὸν ὑπερτερεῖ τοῦ ἐπικοῦ. Ὁ ἥρως ἐν τῇ Ἰλιάδι, μαχόμενος βοηθεῖται μακρόθεν παρὰ τῶν θεῶν· ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ, αὐτὸς ὁ Θεὸς ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργεῖ. Οἱ μὲν ἥρωες τοῦ Ὁμήρου διὰ τῆς ἐπενεργείας τῶν θεῶν πράττουσιν ἔργα θαυμαστά· οἱ δὲ θεοὶ ἥρωες τῶν Ἰνδῶν ποιοῦσι θαύματα. Ὅθεν τὸ ἀεροβατικὸν καὶ νοητικὸν ἅρμα, δι' οὗ ἐπέστρεψεν ἐναερίως ὁ Ῥάμας εἰς τὴν Ἀϊοδδεὰν μετὰ τῆς στρατιᾶς ἁπάσης ἐστὶ θαῦμα ὑπέρτερον τῶν νόμων καὶ ὅρων τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο αἱ ἐνσαρκώσεις τῶν θεῶν εἰσὶν, ὡς ἐῤῥέθη καὶ ἀλλαχοῦ (1), ὁ τῆς Ἰνδικῆς ἐποποιίας μέγας

οὐ θνητοῖς ἀνθρώποις (ἐπειδὴ ὡς οὐδὲν αὐτοὺς ἐλογίζετο)· ἀλλ' ἀθανάτοις θεοῖς. Ὅθεν γενόμενος ἐγὼ υἱὸς τοῦ Δασσαράτα ἀποκόψω τὰς δέκα κεφαλὰς τοῦ Ῥαβάνα· οὗτος παρανάλωμα γενήσεται τοῦ ἐμοῦ τροχίσκου. (Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφάλ. Ι'. δίστ. 37—46.)

(1) Προλεγ. Βαλαβ.

μοχλὸς, καὶ ἡ κυριωτέρα καὶ οὐσιωδεστέρα, μεταξὺ Ἑλληνικῆς καὶ Ἰνδικῆς ἐποποιίας διαφορά.

Παρατηρητέον δὲ, ὅτι ὁ ἐνσαρκωθεὶς Θεὸς ἐνεργεῖ ὡς τοιοῦτος ἐπὶ τῆς Γῆς, καὶ ταὐτοχρόνως ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἐνίοτε δὲ, πρὶν τελειώσει τὸ ἔργον τῆς πρώτης τοῦ Θεοῦ ἐνσαρκώσεως, νέα ἄλλη ἐνσάρκωσις δι' ἄλλο ἔργον ἑτοιμάζεται. Καὶ ἐπειδὴ αὕτη δὲν τελεῖται μονοειδῆς, ἀλλὰ τετραειδῆς, ὡς ἐν τῇ Ῥαμαϊάνᾳ καὶ Μαχαβαράτᾳ, δῆλον ὅτι ὁ αὐτὸς Θεὸς διαιρούμενος συγχρόνως, πολυειδῶς, πολυτρόπως, καὶ κατὰ διαφόρους τόπους ἐνανθρωπεῖ, κατὰ τὴν ἀκόλαστον παραφορὰν τῆς ἀτάκτως πλανωμένης φαντασίας τῶν Ἰνδῶν ἐποποιῶν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τραγῳδίᾳ καὶ ἐποποιίᾳ διὰ μόνης τῆς ἑαυτοῦ ἠθικῆς καὶ φυσικῆς δυνάμεως παλαίει ἐναντίον τῆς Εἱμαρμένης, καὶ, ἢ ὡς ἥρως θριαμβεύει, ἢ ὡς ἥρως ἀποθνήσκει, γινόμενος οὕτως τυπος καὶ ὑπογραμμὸς ἠθικῆς τινος τελειότητος. Ἀλλ' ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἀφανίζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἥρως· καθότι ὁ ἐνεργῶν ἐστὶν αὐτὸς ὁ ἐνσαρκωθεὶς Θεὸς, καὶ ὡς τοιοῦτος θριαμβεύει πάντοτε. Ἐκ τούτου δείκνυται οὐ μόνον ἡ μεταξὺ τῶν δύο ἐποποιιῶν οὐσιώδης διαφορὰ, ἀλλὰ καὶ ἡ σφραγὶς τῆς θεοκρατίας, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὴν Ῥαμαϊάναν καὶ Μαχαβαράταν, εἰς τὴν Βαλαβαράταν καὶ τὴν Ῥαγγοῦ-Βάνσαν. Ὁ πανθεϊσμὸς ἐνσαρκωθεὶς, οὕτως εἰπεῖν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ποιήσει, δίδει εἰς τὸν Θεὸν ἄνθρωπον τὴν παντοδυναμίαν τῆς θεότητος· ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο μηδενίζει τὴν ἀνθρώπινον ἀτομικότητα. Ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Γιτᾷ, ἔνθα

ἡ καθαρὰ διάνοια, μεγαλυνομένη ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἀποθεώσει αὐτῆς, μηδενίζει τὴν ὕλην καὶ πᾶσαν αἴσθησιν (1). Ἀπεναντίας ὁ ἀνθρωπομορφισμὸς ἐν Ἑλλάδι, λαβὼν τὸν ἄνθρωπον (τὸ τελειότερον τῶν δημιουργημάτων), καὶ περιβαλὼν εἰς αὐτὸν τὴν ἠθικὴν δύναμιν παρῆξε τὸν καθολικὸν τύπον τῆς καλλονῆς, ὃν γνωρίσαντες ὁ Ὅμηρος, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Ἕλληνες, ἐφήρμοσαν εἰς τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιστήμην, ὡς φαίνεται εἰς τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου, καὶ τοὺς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος, καὶ οὕτω διδάσκαλοι καλλιτεχνίας πρὸς πάντας ἐγένοντο. Οἱ δὲ Ἰνδοί, τὸ τεράστιον καὶ ὑπερφυσικὸν προτιμήσαντες, τὸ γιγαντιῶδες πανταχοῦ προήγαγον. Ἕνεκα τούτου ἐκπλήττουσι τὰ ἐν Εὐλόρᾳ ὑπερμεγέθη ἐρείπια· ἀλλ' ἡ θέα μόνη τοῦ ἀπαραμίλλου ἡμῶν Παρθενῶνος θέλγει ἅμα καὶ τέρπει τὸν παρατηρητήν. Ἀγάλλεται μὲν θεωρῶν τις τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ φρόνημα τοῦ Ἀχιλλέως· ἀλλ' ἐκπλήττεται καθορῶν τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ ἥρωος Ῥάμα, ὃς νεύματι μόνῳ μυριάδας πολλὰς πολεμίων Τιτάνων καὶ Δαιμόνων ἐν ἀκαρεῖ καταστρέφει (2).

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, τοιαύτη παρατηρεῖται εἰς τὰ καθέκαστα ὁμοιότης μεταξὺ Ἑλληνικῆς καὶ Ἰνδικῆς ἐποποιΐας, ὥστε τινὲς ὑπέλαβον (καὶ οὐχὶ ἴσως ἄνευ λόγου), ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ἐγνώριζον τὴν Ἑλληνικὴν ποίησιν. «Ἱστοροῦνται γὰρ καὶ Ἰνδοὶ εἰς τὴν σφετέραν διάλεκ» τον καὶ φωνὴν τὰ Ὁμήρου μεταβαλόντες· ὥστε καὶ

(1) Ἴδε προλεγόμ. τῆς Γιτᾶς.
(2) Ἀριστ. περὶ Ποιητικῆς.

« τῶν Πριάμου παθημάτων, καὶ τῶν Ἀνδρομάχης καὶ » Ἑκάβης θρήνων καὶ ὀδυρμῶν, καὶ τῆς Ἀχιλλέως « καὶ Ἕκτορος ἀνδρείας οὐκ ἀπείρως ἔχουσιν (1). »

Τινὲς τῶν νεωτέρων παρετήρησαν μάλιστα συμφωνίαν τινὰ τῶν Ὀρφικῶν καὶ Πυθαγορείων ἰδεῶν, ὡς πρὸς τὰς Ἰνδικὰς δοξασίας (2), καὶ τὰς τέσσαρας ἐποχὰς ἢ βασιλείας τοῦ Ὀρφέως, Οὐρανοῦ, λέγω, Κρόνου, Διὸς, καὶ Διονύσου, ὡς πρὸς τὰς τέσσαρας ἡλικίας τῶν Ἰνδῶν παρέβαλον, Σάτγα, Τρέτα, Δβαπάρα, καὶ Κάλη (3). Εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς μυθολογίας καὶ ποιήσεις παρατηροῦνται Θεομαχίαι, Γιγαντομαχίαι, καὶ Τιτανομαχίαι, καὶ ἐν γένει ἐπενέργεια καὶ σύμπραξις τῶν θεῶν πρὸς τιμωρίαν μὲν τῶν κακῶν, βοήθειαν δὲ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Καταβαίνουσιν ἐπίσης ἐπὶ τῆς γῆς οἱ θεοὶ

---

(1) Δίων ὁ Χρυσόστ. Λόγ. νγ'. Ὁ δὲ Αἰλιανὸς λέγει « ὅτι » οἱ Ἰνδοὶ τῇ παρὰ σφίσιν ἐπιχωρίῳ φωνῇ τὰ Ὁμήρου μετα» γράψαντες ᾄδουσιν οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ Περσῶν Βασι» λεῖς. » (Αἰλ. Ποικ. ἱστορ. βιβλ. ιβ'. κεφ. μη'.) Ἐννοεῖ, φαίνεται, ἐνταῦθα ὁ Αἰλιανὸς, τὴν Περσικὴν ἐποποιΐαν, ἣν *Σαχναμὲ* καλοῦσιν, ἤτοι Βασιλέων Συγγραφή. Αὐτὴν δ' οἱ Γάλλοι καλοῦσι Livre des Rois, ἢ Βίβλον τῶν Βασιλέων. Ἴδε Collection Orientale.

(2) Ἴδε τὴν σύγκρισιν τῶν Ἰνδικῶν καὶ Ἑλληνικῶν φιλοσοφημάτων εἰς τὰ προλεγ. τῆς Γιτᾶς.

(3) Christ. Lassen Alterthumskund. I. Liv. II. p. 775. καὶ p. 500. — Creüzer Symb. 3. Id. p. 346. — Μανοῦ Θεσμοθ. Βιβλ. I. — Ἴδε καὶ τὴν πολυμαθῆ πραγματείαν τοῦ σοφοῦ Κωνστ. Οἰκονόμου περὶ τῶν O. T. IV. Βιβλ. IV. Κεφ. II. Σελ. 37.

τοῦ Ὀλύμπου, ξενίζονται, καὶ τὰς πόλεις διερχόμενοι, ὕβριν, λέγει, καὶ εὐνομίην ἀνθρώπων ἐφορῶντες (1). Ἀναφέρουσι καὶ αἱ Θεῖαι Γραφαὶ τὴν ἐπὶ γῆς παρουσίαν Ἀγγέλων εἰς μορφὴν ἀνθρώπων, ξενιζομένων παρὰ τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, ἐξ οὗ φαίνεται μὲν ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀρχὴ τῶν τοιούτων ἰδεῶν καὶ ἐμφανήσεων· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τῶν ἐνανθρωπήσεων τοῦ Θεοῦ Βισνοῦ.

Τὰ ἔθνη, ἀναντιῤῥήτως, συνεμίγησαν, καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐξ αὐτῆς εἰς ἐκείνην πολλάκις μετέβησαν. Ἡ Ἑλλὰς ᾠκίσθη ἐκ τῆς Καυκασίας ἢ Ἰνδογερμανικῆς φυλῆς. Καὶ οἱ Πελασγοὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διέβησαν, καὶ τὴν ὁμοιότητα τοῦ θρησκευτικοῦ μύθου, τῆς γλώσσης, καὶ τῶν ἐθίμων διετήρησαν (2). Αὐτὸς δὲ ὁ Τρωϊκὸς δεκαετὴς πόλεμος

(1) Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν,
Παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας
Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.
(Ὁμ. Ὀδυσσ. Ρ. ς. 485—487).

(2) Αἱ οἰκοδομαὶ τῶν Πελασγῶν καλοῦνται σήμερον Κυκλώπεια τείχη. Ταῦτα δὲ παρατηροῦνται οὐ μόνον εἰς τὴν Ἐλάσσονα Ἀσίαν· ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ τῆς Ἑλλάδος μέρη, ὡς Ἀργολίδα, Ἀρκαδίαν, Βοιωτίαν, καὶ Ἤπειρον· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ δὲ Στράβων ἀριθμεῖ δεκατρεῖς τόπους εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζον οἱ Πελασγοὶ Λαρίσας, (βιβλ. IX. σελ. 440). Πάντες δὲ γινώσκουσι τὰς μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποικίας τοῦ Κέκροπος καὶ Δαναοῦ, τοῦ Κάδμου καὶ Πέλοπος, κ.τ.λ.

καὶ αἱ συμβᾶσαι ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὰ τρωϊκὰ ταραχαὶ ἠνάγκασαν τινὰς τῶν Ἑλλήνων, ἵνα συστήσωσι τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀποικίας. Αἱ ἐπιδρομαὶ οὖν αὗται ἤρξαντο ἀπὸ τοὺς ὑπεραρχαίους χρόνους (1), καὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου, τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων. Ἐκ τούτου ὁ Πανθεϊσμὸς, ὁ θρησκευτικὸς μῦθος, καὶ ἡ τῶν κυριωτέρων φιλοσοφικῶν δοξασιῶν, τῶν θεσμοθεσιῶν, καὶ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ὁμοιότης παρατηρεῖται εἰς ἀμφότερα τὰ ἔθνη (2).

Εἶναι δ' ἐπίσης, βέβαιον, ὅτι τὰ ἀρχαιότατα βιβλία τῶν Ἑβραίων ἀναγγέλλουσι τὴν ἐπὶ γῆς ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου, πρὸς λύτρωσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἔννοια οὖν αὕτη, διασκορπισθεῖσα εὐκολωτέρως εἰς πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, εἰσῆλθεν ἔκπαλαι καὶ εἰς τὴν Ἰνδικήν· ἡ δὲ γόνιμος φαντασία τῶν Ἰνδῶν ἐποποιῶν, λαβοῦσα αὐτὴν, καὶ μετὰ τῆς Ἰνδοελληνικῆς μυθολογίας συζεύξασα, τὸν ἰδιαίτερον χαρακτῆρα τῆς Ἰνδικῆς ἐποποιίας ἐσχημάτισεν, ὃν Θεοηρωϊκὸν ὀνομάζοντες ἴσως, οὐχ ἁμαρτήσομεν. Διὰ τοῦτο τὸ τεράστιον καὶ ὑπερφυσικὸν πανταχοῦ ἐν αὐτῇ ὑπερτερεῖ. Διαφέρει δὲ ἡ Ἑλληνικὴ τῆς Ἰνδικῆς

(1) Τῶν δὲ κοινωνησάντων αὐτῷ (τῷ Ἡρακλεῖ) τῆς ἐκστρατείας ἀπογόνους εἶναι τοὺς *Σίβας*, σύμβολα τοῦ γένους σώζοντας, τό τε δορὰς ἀμπέχεσθαι, καθάπερ τὸν Ἡρακλέα, καὶ τὸ σκυταληφορεῖν, καὶ ἐπικεκαῦσθαι βουσὶ καὶ ἡμιόνοις ῥόπαλον κ.τ.λ. (Στράβ. Ἰνδικὴ βιβλ. ιέ §. 6, 7, 8.) Ὁ δὲ Μαξιμ. Τυρ. λογ. ή. σελ. 139. Ἀλέξανδρος, λέγει, ἦλθεν εἰς τὴν Ἰνδῶν γῆν, ἄβατον οὖσαν τέως στρατιᾷ ξένῃ, ὡς Ἰνδοὶ ἔλεγον, πλήν γε Διονύσου καὶ Ἡρακλέους.

(2) Προλ. Γιτᾶς

ἐποποιίας, καθόσον διαφέρει ὁ ἥρως Ἀχιλλεὺς, τοῦ Θεοῦ ἥρωος Ῥάμα, ὅς ἐστιν ὁ ἐνανθρωπήσας Βισνοῦς.

Παραλείποντες ὅμως τὴν οὐσιώδη ταύτην διαφοράν, εὑρήσομεν τὴν Ἰνδικὴν, οὐχ ἧττον τῆς Ἑλληνικῆς διδακτικὴν, περιέχουσαν πολλὰ ὑψηλῆς ἠθικῆς παραγγέλματα. Ὁ ἐνάρετος π. χ. βίος καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Δασσαράτα· ὁ σεβασμὸς αὐτοῦ πρὸς τοὺς Βραχμᾶνας· ἡ πρὸς τὸν ὅρκον ὁσιότης· ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐλάβεια· ἡ πρὸς τὴν σύζυγον ἀγάπη· τὸ πρὸς τὰ τέκνα φίλτρον, καὶ ἡ πρὸς ἅπαντας φιλανθρωπία, εἰσὶ βασιλικαὶ τῷόντι ἀρεταί, τὰς ὁποίας δύναταί τις ἵνα συγκρίνῃ, ὡς πρὸς τὰς ἡγεμονικὰς ἀρετὰς τῶν Ὁμηρικῶν ἡρώων (1).

Ἀφ' ἑτέρου παρατηρεῖται ἡ ἀπεριόριστος ὑπακοὴ καὶ ἀφοσίωσις τῶν τέκνων πρὸς τὸν πατέρα αὐτῶν. Ἀγαπᾷ ὁ υἱὸς πάντας τοὺς οἰκείους· πρὸ παντὸς δ' ἄλλου σεβόμενος φιλεῖ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα. Ὅθεν ὁ ἥρως ἐδέχθη μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν τῆς διαδοχῆς ἀναγόρευσιν, καὶ περιχαρὴς ἠσπάσθη τὴν ἐξορίαν, ἵνα μὴ ὁ πατὴρ, ἕνεκα αὐτοῦ, ἀσεβὴς καὶ ἐπίορκος φανῇ.

Πολεμᾷ ὁ Ῥάμας τὴν δαίμονα Τατάκαν· ἀλλὰ δὲν τὴν φονεύει· « ὅτι ἵλεον δεῖ ἔχειν, λέγει, πρὸς τὴν θήλειαν. Πῶς γὰρ ἀνελεῖν θήλειαν; » Οὕτως ὁ ἥρως κηρύττει τὸ δίκαιον τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ τοῦ ἀδυ-

(1) Ὀδύσσ. Τ. ϛ. 10—114. Α. ϛ. 4—5. Ἰλ. 1. ϛ. 6-7 8—9—46—266—238—512.

Ἴδε γραμματικῶν ἢ ἐγκυκλίων παιδευμάτων βιβλ. Β'. *περὶ ἐποποιΐας παρὰ τοῦ σοφοῦ Κωνς. Οἰκονόμου.*

νάτου· ὅτε δ' ἐκινήθη κατὰ τῆς Σιτᾶς ἡ δαίμων Σουρπανάκα, ἀφεὶς (ἐξ ἀνάγκης) τὸν ἵλεον, ὃν δεῖ ἔχειν πρὸς τὴν θήλειαν, ἐνέτεινε τὸ ἑαυτοῦ τόξον.

Πρωτότυπον φθόνου καὶ κακίας ἐστὶν ἡ γραῦς Κανθάρα· γυναικείας ἀδυναμίας καὶ κενοδοξίας ἡ ὡραία Καϊκεγή· πραότητος καὶ ὑπομονῆς ἡ νουνεχὴς Καουσσαλή· καὶ συζυγικῆς ἀφοσιώσεως ἡ Σιτὰ, ἥτις ἀδίκως παρὰ τοῦ συζύγου ἀποπεμφθεῖσα, ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ συζύγου ηὔχετο. Ἡ μὲν Ἑλένη ἔχουσα ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ Πάριδος, καὶ ἐν φιλότητι μετ' αὐτοῦ διαμένει· ἡ δὲ, βίᾳ ἁρπαγεῖσα, ὀδύρεται, καὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτῆς ἀποστρέφεται καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν· καὶ φυλαχισθεῖσα παρὰ τοῦ ἅρπαγος, τὴν πρὸς τὸν φίλτατον Ῥάμαν διαφυλάττει ἀκραιφνῆ πίστιν. Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἐποποιίᾳ ἔχει τελείαν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν ἑαυτῆς σύζυγον. Αὐτὸς, ἀναπληρῶν πάντας τοὺς συγγενικοὺς δεσμοὺς, ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας· ἀλλ' ὑποτάσσεται πάντοτε σεβόμενος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καὶ διατηρεῖ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, ἥτις καθίσταται ἡ βάσις τῆς ἀρχαίας ἐκείνης κοινωνίας. Τὸ πρὸς τὰ τέκνα τοῦ πατρὸς φίλτρον, καὶ ἡ πρὸς τὸν πατέρα τῶν τέκνων ἀφοσίωσις εἰσὶν αἱ πρώτισται ἀρεταὶ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἀσίᾳ, ὡς ἐθέσπισεν ἔκπαλαι ὁ θεόπνευστος Μωϋσῆς, καὶ παρατηρεῖται ἐν ταῖς Βέδαις, ταῖς θεσμοθεσίαις τοῦ Μανοῦ, τοῦ Κομφυκίου κ.τ.λ. (1).

(1) Θεία γραφὴ ἔξοδ. κεφ. 20. Ἴδε Les livres Sacrés de l'Orient.

Ἡ δὲ ἀδελφικὴ ἀγάπη φαίνεται καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐντέλειαν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ τε Λαξμάνα, καὶ τὴν τοῦ Βαράτα. Ὁ πρῶτος ἦν πρόθυμος ἵνα πολεμήσῃ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Βραχμᾶ, ὅπως τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καταστήσῃ· ἀλλ' ἐμποδισθεὶς παρὰ τοῦ μεγαλοψύχου Ῥάμα, ἠκολούθησε τὸν ἀδελφὸν εἰς τὴν δεκατεσσάρων ἐτῶν ἐξορίαν, καὶ ἐσυμμερίσθη τούς τε κινδύνους, καὶ τὰς κακουχίας αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Βαράτας, μαθὼν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ τὰ γεγονότα, πικρῶς ἐπέπληξε τοὺς πρωταιτίους τῆς ἐξορίας τοῦ Ῥάμα· «Ἀγνοεῖτε, λέγει, τὴν ὅσην ἀθυμίαν »ἐπροξενήσατε εἰς τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ πόσον ἠδι»κήσατε τὸν ἐμὸν ἀδελφόν; Ἀγνοεῖτε, ὅτι ἡ πρωτογε»νὴς θεία Δάμαλις (1), ἀναρίθμητα ἔχουσα τέκνα, ἰδοῦσα »ποτὲ δύο αὐτῆς μόσχους ἐπιστρέφοντας ἐξ ἐπιπόνου »γεωργίας, ἰσχνοὺς καὶ ἀδυνάτους, ἔκλαυσε πικρῶς! »Ἂν οὖν ἡ πάνδωρος Δάμαλις ἐθρήνησεν ἐπὶ τῇ ἰσχνό»τητι τῶν τέκνων αὐτῆς, ὁποίαν ἀλγηδόνα αἰσθάνεται »ἤδη ἡ καρδία τῶν γονέων τοῦ Ῥάμα, ἕνεκα τῆς στε»ρήσεως τοῦ υἱοῦ αὐτῶν;»

Ἡ ἐφαρμογὴ ἐνταῦθα τοῦ μύθου ἐστὶ θελκτική, καὶ

(1) Ὁ βοῦς καὶ ἡ Δάμαλις, σύμβολα τῆς γεωργίας, ἥτις παράγει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν τροφήν, θεωροῦνται ὡς ἱερὰ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς Ἀσιανοῖς. Ἐν δὲ τῇ Ἰνδίᾳ μυθολογεῖται, ὅτι ἐκ τῆς δίνης τῆς Γαλακτικῆς θαλάσσης ἐξῆλθον δεκατέσσαρα Ῥάτινα, ἤτοι κειμήλια, ἐν οἷς ἐστὶν ἡ Λαξμή, ἡ θεὰ τῆς εὐδαιμονίας καὶ πάσης χάριτος· ἡ πάνδωρος Δάμαλις, κ.τ.λ.

ὅλως ὁμηρική, ὡσαύτως καὶ ὁ μῦθος τῆς δαμάλεως Νανδινῆς (1). Ἀλλ' ἡ κατὰ τῆς ἀδικίας ἀποστροφὴ τοῦ Βαράτα, καὶ ὁ πρὸς τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν σεβασμὸς αὐτοῦ ἐστὶ λίαν ἀξιοθαύμαστος. Καθότι ἐν ὅλῳ τῷ διαστήματι τῆς ἀπουσίας τοῦ Ῥάμα, ὁ Βαράτας ἐπιτροπικῶς τὴν βασιλείαν ἐκυβέρνησε, καὶ ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην αὐτὴν ἐθεώρησε, διδων οὕτως παράδειγμα ὑψηλῆς ἠθικῆς, αὐταπαρνήσεως, καὶ ὑποταγῆς τοῦ δευτεροτόκου, πρὸς τὸν πρωτότοκον ἀδελφόν· «Μὴ θέλοντος δὲ τοῦ Ῥάμα (ὃς πρεσβύτερος ἦν) ἀναδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ὁ Βαράτας παράνομον ἑαυτὸν ἐνόμιζεν, ἂν αὐτὸς αὐτὴν ἀναδέξηται, νεώτερος ὢν (2).» Ἐφάμιλλος ἐπίσης ἐστὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἡ Ἰνδικὴ ἐποποιία κατὰ τὸ παθητικὸν καὶ τραγικόν, εἰς ὃ τὸ Ἰνδικὸν ἔθνος ἔχει ἐκ φύσεως ῥοπήν, ὡς ἐκ τῆς ἐπενεργείας ἴσως τοῦ κλίματος, καὶ τοῦ θεωρητικοῦ βίου. Θλιβεροί εἰσιν οἱ θρῆνοι τοῦ Ἄζα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Ἰνδουματῆς· «Τί τῶν ἀγαθῶν, λέγει, οὐκ ἀφείλετό μου ὁ θάνατος, ὁ σὲ ἀφελόμενος; Σὺ γάρ μοι σύνευνος ἐτύγχανες, σὺ σύμβουλος, σὺ ἐρασμία, σὺ φίλη· ἀπὸ τὴν σήμερον ἡ καρτερία μου κατέδυσεν· ἡ ἡδυπάθεια ᾤχετο, ἡ φιλῳδία ἐμισήθη, τὸ ἔαρ ἀτερπὲς καὶ ἄχαρι ἐγένετο, ἡ περὶ τὰ κοσμήματα σπουδὴ ἐπαύσατο· ἡ δὲ

(1) Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφ. Ι. δίστ. 65—85 καὶ 70.

(2) Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφ. ΙΒ'. δίς. 16. «Καὶ ἐξάλειψιν, λέγει, δέ πως ἐποίει τοῦ ἁμαρτήματος τῆς μητρὸς, δεικνύων μέγα σέβας πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν, καὶ ἀποστροφὴν τῆς Βασιλείας.» (Αὐτόθι. δίστ. 19.)

»κλίνη κενὴ διὰ παντὸς ἀπεδείχθη (1)». Ὁ δὲ χωρισμὸς τοῦ Ῥάμα οὐχ ἧττον παθητικός ἐστιν, ἢ ὁ τοῦ Ἕκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης.

Ὑπερτέρα δὲ, ἀσυγκρίτῳ λόγῳ, ἐστὶν ἡ Ἑλληνικὴ τῆς Ἰνδικῆς ἐποποιίας κατά τε τὴν φιλοκαλίαν, τὴν καλλιτεχνίαν, τὴν τῶν μερῶν ἀρίστην ἁρμονίαν, τὴν κομψότητα τῶν εἰκόνων, τὴν καλλιέπειαν κ.τ.λ. (2). Ὑπερέχει ἐπίσης κατὰ τὸ εἰκονικὸν καὶ διαγραφικόν. Καθότι μία τις λέξις, ἢ ἐπίθετον ἀρκεῖ πολλάκις, ἵνα διαγράψῃ ἐντελέστατα ὁ θεσπέσιος Ὅμηρος τόπον, πόλιν, ἥρωα, λαὸν, καὶ ἔθνος ὁλόκληρον· ἐν ᾧ ἡ Ἰνδικὴ ἐνασμενίζεται εἰς ἐκτεταμένας περιγραφὰς, αἵτινες στεροῦνται τοῦ ὕψους, καὶ τῆς ἀπαραμίλλου ὁμηρικῆς καλλιεπείας.

Πλὴν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσιώδους διαφορᾶς, καὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ χαρακτῆρος πηγάζει ἡ ἠθικὴ διδασκαλία ἐπικρατεστέρα εἰς τὸν Ὅμηρον, τοῦ ὁποίου ὁ ἥρως εἶναι θεῖος ἄνθρωπος, παρὰ εἰς τὴν Ἰνδικὴν, εἰς ἣν ὁ ἥρως ἐστὶ Θεός. Ἡ ποίησις τοῦ Ὁμήρου ἐστὶν ὅλως ἠθική. «Πᾶσα μὲν ποίησις τῷ Ὁμήρῳ, ἀρετῆς ἐστιν ἔπαινος, »καὶ πάντα αὐτῷ πρὸς τούτῳ φέρει, ὅτι μὴ πάρεργον (3).» Ἐν ᾧ εἰς τὴν Ἰνδίαν ἡ Ῥαμαϊάνα καὶ ἡ Μαχαβαράτα, ἐκτὸς τῆς πρὸς τὴν τρυφηλότητα ῥοπῆς, ἐγέννησαν καὶ θρησκευτικὰς αἱρέσεις, ὅτι εἰς πολλὰ μέρη τὸν Ῥάμαν καὶ Κρισνᾶν, ὡς θεοὺς, μέχρι τοῦδε

(1) Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφ. ή. δίστ. 44—69.
(2) Ἰλ. Ζ'. στίχ. 466—484.
(3) Μ. Βασίλειος πρὸς τοὺς νέους.

λατρεύουσι. Καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ· διότι οἱ ποιηταὶ θεοὺς, καὶ οὐχὶ ἀνθρώπους ἁπλῶς παρέστησαν.

Ὁ δὲ πανθεϊσμὸς καὶ ἡ πολυθεΐα παρέσυραν πολλάκις τοὺς ποιητὰς, καὶ κυρίως τοὺς Ἰνδοὺς ἐποποιοὺς εἰς παραδόξους ἀντιφάσεις. Ὁ Δηλίπας, ἑτοιμάζων τὴν ἑκατοστὴν ἱπποθυσίαν, τὸν υἱὸν Ῥαγγοῦν φύλακα τοῦ ἱεροῦ ἵππου ἀπέδειξεν· ὁ δὲ Θεὸς Ἴνδρας, φθονήσας, τὸν ἵππον κρυφίως ἀφήρεσεν. Ὁ δὲ Ῥαγγοῦς, ἀπορῶν, λέγει πρὸς τὸν ἀφελόμενον τὸν ἱερὸν ἵππον Θεόν· « Οἱ ἐμ»ποδίζοντες τὰς θυσίας εἰσὶν ἄξιοι ποινῆς, καὶ ὑπὸ Σοῦ »τιμωροῦνται· ἀλλ' ἂν Σὺ, Θεὸς ὤν, ἐναντίος τῶν νο»μίμων εἶ, ὁ νόμος ὄλλυται. Σὺ παρανομεῖς, καὶ τοὺς »παρανομοῦντας τιμωρεῖς· ἀφ' ἑνὸς μὲν δεικνύεις τὴν »ὁδὸν τοῦ νόμου (τοῦ δικαίου καὶ τῆς ὁσιότητος), καὶ »ἀφ' ἑτέρου ὁδεύεις ὁδὸν ἄνομον, ἄδικον καὶ ἀνόσιον(1)». Οὕτω καὶ οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου τιμωροῦσι τὴν ἀδικίαν καὶ παρανομίαν, ἐνταυτῷ δ' ἀδικοῦντες παρανομοῦσιν. Εἰς τοιαύτας ἀτόπους ἀντιφάσεις ἐξοκέλλει ἡ πολυθεΐα, χωρίσασα τὴν ἠθικὴν ἀπὸ τῆς θρησκείας, καὶ τὸ δίκαιον, ἀπὸ τοῦ ὁσίου, ὅπερ ἐστὶν ἐνταυτῷ ἀγαθὸν, καλὸν, δίκαιον, καὶ ὅσιον.

Προσθέσωμεν ἐνταῦθα, χάριν τῶν νέων τῆς Ἑλλάδος ποιητῶν τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον, ἤτοι τὸν θάνατον τοῦ νέου Ἰαναδάττα, ὅπερ ἐν παρόδῳ ἀναφέρει ὁ Καλιδάσας, πεπεισμένοι ὅτι καὶ λωτοὶ, καὶ ἄλλα τοῦ Γάγγου εὐώδη ἄνθη καὶ φυτὰ, ἀνθίσωσι ταχέως ὑπὸ τὸν ποιητικὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος.

---

(1) Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφ. Γ'. δίστ. 44—46.

« Θλιβόμενος ὁ Βασιλεὺς Δασσαράτας ἐπὶ τῇ διαζεύ-
»ξει τοῦ 'Ράμα, καὶ ἐνθυμούμενος τὴν ἀρὰν, ἣν ἔλαβε
»παρὰ τοῦ ἀσκητοῦ ἐκείνου, οὗ τὸν υἱὸν ἐτόξευσε,
»μόνον τὸν θάνατον ἐνόμισεν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ (1).
»Ἦν δὲ ἡ ἀρὰ τοῦ ὁσίου τοιαύτη· « Καὶ σὺ, ὥσπερ
»ἐγὼ, ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ θάνατον λήψει
»ἐκ τῆς στερήσεως πεφιλημένου υἱοῦ» (2).

'Ο Δασσαράτας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ υἱοῦ 'Ράμα, ἦν ἀπαρηγόρητος. Πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας καὶ νύκτας ἀνέστιος ἔμεινε δακρυῤῥοῶν· περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον τῆς ἕκτης, λέγει πρὸς τὴν ἐν σιωπῇ θρηνοῦσαν Καουσσαλήν· «Ἄκουσον, ὦ γύναι, τὴν
»ἐκ παλαιᾶς ἀρᾶς θλιβεράν μου προαίσθησιν· καθότι
»πᾶν ὅ,τι καλὸν, ἢ κακὸν πράξῃ τις ἐπὶ τῆς γῆς, τάχιον
»ἢ βράδιον ἕξει ἀνυπερθέτως τὸν καρπὸν τῶν ἔργων
»αὐτοῦ (3) ».

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐμῆς βασιλείας, νέος καὶ ἄγαμος ὤν, καὶ τὴν ὡραίαν φύσιν ἀναζωογονηθεῖσαν ἐκ

---

(1) Ῥαγγοῦ-Βάνσα κεφ. Θ'. δίστ. 75—79. Καὶ κεφ. ιϐ'. 10—11.

(2) Ῥαγγοῦ-Βάνσα αὐτ. διϛ. 79.

(3) Ἠκολούθησα εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ παρόντος ἐπεισοδίου τὸν Σχέζιον. Yajnadatta bada, ou la mort d' Yajnadatta. Paris εἰς τόμ. εἰς 4 1826. —Loiseleur-Deslongchamps, La mort d' Yanadatta, publiée en Sanscrit, avec un épisode du Raghou Vansa sur le même sujet. Paris 1829. — Pietro Giuseppe Maggi. Due Episodii di poemi indiani la morte di Yajnadatta. Milano 1847. κτλ. Καὶ Ramaiana da Gorresio L. II.

τῶν ἐτησίων ὄμβρων, καὶ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος ἰδὼν, ἐπῆλθέ μοι ὄρεξις κυνηγεσίου· λαβὼν οὖν τὸ τόξον, καὶ τὴν πλήρη βελῶν φαρέτραν, ἐξῆλθον τῆς πόλεως, διευθυνόμενος πρὸς τὸ δάσος τὸ περὶ τὸν ποταμὸν Σαραϊοῦ (1), ἔνθα καὶ θηρία διάφορα, καὶ πτηνὰ παντοῖα, καί τινα οἰκήματα ἀσκητῶν εὑρίσκονται (2). Πλησιάσας δὲ μέχρι τῆς ὄχθης, κεκαλυμμένης οὔσης ἐκ θάμνων, ἤκουσα τοῦ γαργαρισμοῦ στάμνου πληρουμένης ὕδατος, καὶ τὸν ἦχον τοῦτον ἐκλαβὼν, ὥς τινος τῶν περὶ τῶν ποταμὸν διαιτωμένων ἐλεφάντων, ἕλκοντος διὰ τῆς προβοσκίδος τὸ ποτάμιον ὕδωρ, ἔῤῥιψα κατὰ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ἤχου ὠκύθοον βέλος. Ἀλλ' αἴφνης, ἀντὶ θηρίου, ἀκούσας γοερᾶς ἀνθρωπίνης φωνῆς, λεγούσης· «Οἴμοι, ὦ πάτερ, ἀπόλλυμαι φονευθείς!» ἐξεπλάγην, καὶ ἔντρομος γενόμενος ἔδραμον πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα οἰκτρὸν καὶ ἐλεεινὸν εἶδον θέαμα· νεανίαν, λέγω, τινὰ ἐκτάδην κείμενον, πλήρη αἵματος, καὶ τὸ θανατηφόρον βέλος ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ

(1) Ὁ μὲν σοφὸς Εὐγένιος Βυρνούφιος, εὑρίσκει τὸ ὄνομα τοῦ ποταμοῦ Σαραϊοῦ, σύμφωνον ὡς πρὸς τὴν προφορὰν καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς Ζενδικῆς λέξεως Ἀρωϊοῦ, ὅπερ εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας σημαίνει λίμνην, καὶ συμφωνεῖ ὡς πρὸς τὸν Ἀρείαν ποταμὸν τοῦ Πτολεμαίου (Zeit für die Kunde des Morgenl. VI, 56). Ὁ πολυμαθὴς Λάσσενος βεβαιοῖ, ὅτι ὁ Σαραιοῦ ἐστὶ κυρίως ὁ ποταμὸς Σάραβος τοῦ Πτολεμαίου. Ἴδε Lassen Alterthumskunde. Erst. B. p. 56. καὶ Πτολ. γεωγρ. βιβ. VII. κεφ. 1. σελ. 200. Περὶ δὲ τοῦ Ἀρεία, ἴδε Πτολ. βιβ. VI. κεφ. ιζ'. σελ. 192.

(2) Ῥαγγοῦ-Βάνσα, σελ. 128.

ἐμπεπηγμένον ἔχοντα. Οὗτος, στρέψας πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα, καὶ τὰς ἐκλειπούσας αὐτὸν δυνάμεις συναθροίσας· « Κατὰ τί εἶπεν, ὦ Ξατρῆ, σὲ ἠδίκησα, ἢ τίνα »ποτὲ ἄλλον ἔβλαψα, τὸ δάσος τοῦτο οἰκῶν, ἀομμάτους »καὶ ἀσθενεῖς γονέας θεραπεύων; ἐξῆλθον τῆς σκήτης, »ὅπως αὐτοφυεῖς ῥίζας συλλέξω, ὕδωρ δ' ἐκ τοῦ ποτα»μοῦ ὑδρήσω. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ πεινῶντες καὶ δι»ψῶντες περιμένουσιν ἀνυπομόνως τὴν ἐμὴν ἐπιστροφήν· »ἀλλ' ἤδη, τίς αὐτοὺς περιθάλψει; τίς θρέψει, καὶ τίς τὰ »χείλη αὐτῶν δροσίσει; Ἆ! τρεῖς, ὦ ξένε, δι'ἑνὸς βέλους »ἐθέρισας ζωάς· τὴν ἐμήν, τὴν τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν τῆς »μητρός...... Θλίβεσαι, ὦ Ξατρῆ! ἄκων, φαίνεται, καὶ ἐν »ἀγνοίᾳ ἐμὲ ἐτόξευσας. Ἀκολούθησον οὖν ταύτην τὴν »στενωπὸν, καὶ πορεύθητι ταχέως πρὸς τὸν πατέρα, καὶ »τὴν συγγώμην αὐτοῦ αἴτησον· ὅτι ἡ ἀρὰ ὁσίου πατρὸς »πυρπολήσει σε, ὡς ἡ φλὸξ τὰ ξηρὰ φρύγανα· ἀλλ' ἐκ »τοῦ στήθους ἔκβαλον πρότερον τὸ βέλος, ὅπερ δυσφο»ρήτους μοὶ προξενεῖ ἀλγηδόνας. » Ἐγὼ δὲ τότε, κατηφὴς καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ νεανίου ἐν σιωπῇ δεόμενος, ἀφήρεσα τὸ βέλος. Ἀλλ' ὁ μὲν εὐσεβὴς νεανίας ἐν τῷ ἅμα ἐξέπνευσεν· ἐγὼ δὲ, μείνας ἀκίνητος καὶ ἐν ὀδύναις θανάτου ἱκανὴν ὥραν, συνῆλθον, μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ πρὸς ζήτησιν τῶν ἀθλίων γονέων τεθλιμμένος ἐπορεύθην.

Πλησιάσας δὲ εἰς τὴν Καλύβην εἶδον μακρόθεν ἔντινι γωνίᾳ δύο ἀομμάτους γηραιοὺς, πλησίον ἀλλήλους καθημένους, καὶ ὡς ἀπτέρους καὶ ἀσθενεῖς νεοσσοὺς τὸν τροφοδότην αὐτῶν ἀνυπομόνως περιμένοντας. Ἡ μὲν θέα αὕτη, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ φόνου, ἐτάραττεν ἐκ βά-

θρων τὴν καρδίαν μου· ὁ δὲ ἦχος τῶν βημάτων μου ἔφθασε μέχρι τῶν ὠτίων τοῦ πατρός· ἐμὲ δ' ἀντὶ τοῦ υἱοῦ ἐκλαβὼν, ἐφώνησεν· « Ὢ τέκνον, ὢ φίλτατέ μοι » Ἰαναδάττα, λίαν ἐβράδυνας· τὰ χείλη ἡμῶν φλογί»ζονται ἐκ δείψης· ἀλλ' ἡ πολυχρόνιος ἀπουσία σου » ἔτι μᾶλλον καταθλίβει ἡμᾶς. Γινώσκεις, ὅτι στερη»μένοι ὄντες ὁράσεως, ὁρῶμεν καὶ κινούμεθα διὰ σοῦ· » ὅτι μόνος σὺ τρέφεις, σὺ παραμυθεῖς ἡμᾶς· μὴ ἀπο»κάμῃς οὖν περιθάλπων. Σύγνωθι, ὦ τέκνον ἄν ποτε σὲ » παρεπικράναμεν· ἀλλ' εἰς τὸ ἑξῆς μὴ διατρίβεις χρο»νοτριβῶν μακρὰν τῆς καλύβης, ὅτι πᾶσα ἡμῶν ἡ » εὐδαιμονία εἰς σὲ στηρίζεται. . . . . Πλὴν διατί δὲν » προχωρεῖς; διατί δὲν πλησιάζεις; διατί δὲν ὁμιλεῖς; πό»θεν ἡ τοιαύτη σου σιωπή; λάλησον, υἱέ μου, λάλησον! »

Τότε δακρυῤῥοῶν καὶ τὰς χεῖρας ἑνώσας εἶπον, μετὰ φωνῆς διακεκομμένης, ἐξηγούσης τὸ ἐνδόμυχον τῆς ψυχῆς μου ἄλγος· « Γεννηθεὶς Ξατρῆς, εἶμαι ὁ Δασ»σαράτας· καὶ γονυπετὴς ἱκετεύω ὑμᾶς, ὦ σεβάσμιοι » γηραιοὶ, μὴ κατ' ἐμοῦ ὀργισθῆτε, ἀθώου ὄντος, καὶ » ἐν ἀγνοίᾳ πταίσαντος. Καθότι κυνηγῶν ἐπλησίασα εἰς » τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἣν οὐκ ἔβλεπον ἕνεκα τῆς » πυκνότητος τῶν θάμνων. Ἐνταῦθα ἀκούσας τοῦ γαργα» ρισμοῦ στάμνου πληρουμένης ὕδατος, καὶ ὡς ἦχον ἐλέ» φαντος ἐκλαβὼν, ἔῤῥιψα βέλος, καὶ ἀντὶ ζώου, ἐπλή» γωσα θανατηφόρως, ὡς μὴ ὤφελε, τὸν υἱὸν ὑμῶν· » καὶ δραμὼν εὗρον αὐτὸν ἐκπνέοντα καὶ ὑπὲρ ὑμῶν » τῶν ἀομμάτων γονέων μᾶλλον, ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ στενά» ζοντα καὶ λυπούμενον ».

Οἱ δύο οὗτοι γηραιοὶ, ὡς ἀπὸ κεραυνοῦ πληγέντες,

ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ ἐκπεπληγμένοι.... Μετά τινα δὲ σιωπὴν, ὁ ἀνὴρ ἐκ βάθους καρδίας στενάξας εἶπεν· «Ἐξολοθρεῦσαι δυνάμεθα δι᾿ ἀρᾶς σέ τε καὶ πᾶσαν τὴν »σὴν γενεάν· ἀλλ᾿ ἐπειδὴ ἄκων, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἐφόνευ-»σας τὸν υἱὸν ἡμῶν, καὶ σὺν ἡμῖν λυπεῖσαι θρηνῶν, »ὁδήγησον ἡμᾶς πλησίον τοῦ παιδὸς, ὅπως ἐναγκαλι-»σάμενοι, καὶ τῆς κόμης αὐτοῦ ἁψάμενοι ἀσπασθῶμεν »τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν ». Τότε ἐγείρας τοὺς γηραιοὺς ὡδήγησα τρέμοντας μέχρι τοῦ τόπου, ἔνθα ἔκειτο ὁ νεκρός· λαβὼν δὲ τὰς δυσκινήτους χεῖρας αὐτῶν ἔθεσα ἐπὶ τοῦ τεθνεῶντος νεανίου, καὶ πλησίον ἱστάμενος ἐθεώρουν τὴν θλιβερὰν ταύτην σκηνήν.

Οὗτοι πολλὴν ὥραν ἐθρήνησαν ὀδυρόμενοι, καὶ μετὰ τοῦ νεκροῦ, ὡς ζῶντος, διελέγοντο κοπτόμενοι, οἰμώζοντες, καὶ τὰ ψυχρὰ τοῦ παιδὸς χείλη ἀκορέστως ἀσπαζόμενοι ἔλεγον· « Ὦ Ἰαναδάττα, ὦ φίλτατον ἡμῶν »τέκνον, διατί κλείσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸ στόμα »οὔτε λαλεῖς, οὔτε ἡμᾶς ὁρᾷς; Αὕτη ἐστὶν ἡ σὴ μή-»τηρ· ἐγὼ δ᾿ ὁ σὸς πατήρ· δὲν γνωρίζεις ἡμᾶς; εἰπὲ »μίαν λέξιν, καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν σῶν ἀθλίων γονέων »ἐλθέ. » Εἶτα δὲ, ἐναγκαλισάμενοι τὸν νεκρὸν, θερμοῖς δάκρυσι κατέβρεχον. Τέλος ἐγερθεὶς ὁ πατὴρ, καὶ τὴν ἡμιθανῆ σύζυγον ἐγείρας « Τετέλεσται, » εἶπε... »Πορεύθητι οὖν, ἀγαθὴ καὶ θεοφιλὴς ψυχὴ, εἰς τὰς »μακαρίους σκηνὰς, ἔνθα οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ὅσιοι ἀνα-»παύονται πλησίον τοῦ Βράχμα. » Εἶτα μετ᾿ εὐλαβείας ἡτοίμασαν, βοηθείᾳ ἐμοῦ, τό τε καθάρσιον ὕδωρ, καὶ τὰ φρύγανα τοῦ ἱεροῦ πυρός. Ἀλλ᾿ αἴφνης ἠκούσθη βροντὴ, καὶ ἐπὶ τοῦ αἰθέρος ἐφάνη ὑπέρλαμπρος ἡ τοῦ Ἰανα-

δάττα σκιά, ἐπ' οὐρανίου ἅρματος καθημένη, καὶ φωνήσασα « Παύσατε, εἶπε, θρηνοῦντες· οὕτω γὰρ ἦν πε»πρωμένον γενέσθαι, καὶ οὕτως ἐγένετο. Μετ' οὐ πολὺ »ἐντρυφήσομεν ἡνωμένοι πάντες ἐν οὐρανῷ. Ὁ βασι»λεὺς Δασσαράτας ἐστὶν ἀθῶος, καὶ ὄργανον ἐγένετο »τῆς κατ' ἐμοῦ ἀρᾶς, ἣν ἐν τῇ προτεραίᾳ γεννήσει »ἔσχον. » Ταῦτα εἰποῦσα ἡ μὲν σκιὰ ἐγένετο ἄφαντος· ὁ δὲ γηραιὸς ἐρημίτης πρὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ῥαίνων δάκρυα, κατηράσατό μου, εἰπών· « Ἐπειδὴ διὰ τῆς »σῆς χειρὸς στερηθεὶς τοῦ φιλτάτου υἱοῦ μου, τὸν βίον »καταλύσω· καὶ σύ, ὥσπερ ἐγώ, ἐν γεροντικῇ »ἡλικίᾳ θάνατον λήψει ἐκ τῆς στερήσε»ως πεφιλημένου υἱοῦ. » Οὕτως, ἐκεῖνος μὲν μετ' ὀλίγον ἐκ λύπης ἐτελεύτησεν (1)· εἰς ἐμὲ δέ, ὦ γύναι, σήμερον ἐκπληροῦται ἡ τοῦ τότε ὁσίου πρόῤῥησις· ἕνεκα δὲ τῆς στερήσεως τοῦ φιλτάτου μου Ῥάμα ταχέως τὸν βίον καταλύσω, καθότι αἰσθάνομαι κατ' ὀλίγον ὀλίγον τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας. Ὦ υἱέ, ὦ φιλτατέ μοι Ῥάμα! . . .

Οὕτως ἐτελεύτησεν ὁ δίκαιος καὶ φιλότεχνος βασιλεὺς Δασσαράτας πλησίον τῆς τεθλιμμένης Καϊκεγῆς, τῆς ἀθλίας τοῦ Ῥάμα μητρός· ἡ δὲ ἀρὰ τοῦ ὁσίου ἐτελέσθη. « Καὶ σύ, ὥσπερ ἐγώ, ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ »θάνατον λήψει ἐκ τῆς στερήσεως πεφιλημένου υἱοῦ».

---

(1) Les deux vieillards se brulent à l' instant même sur un bûcher que leur dresse Dassarata. (Chezy la mort d' Yadjnadatta p. 89).

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τῆς Ῥαμαϊάνας, ὅπερ ἐν παρόδῳ ἀναφέρει ὁ Καλιδάσας ἐν τῷ παρόντι ποιήματι, ἐστὶ λίαν παθητικὸν, θελκτικώτατον, καὶ πλῆρες τραγικοῦ πάθους, πρὸς ὃ εὐδοκιμεῖ τὸ Ἰνδικὸν ἔθνος, ῥοπὴν καὶ κλίσιν ἔχον πρὸς τὸν ἐρημικὸν καὶ θεωρητικὸν βίον. Ἅπασαι αἱ περιστάσεις συγκινοῦσι καὶ ταράττουσι τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου· ἡ θλίψις τοῦ βασιλέως ἀπέναντι τοῦ φονευθέντος νεανίου· ἡ θέσις τῶν περιμενόντων ἀομμάτων γονέων, καὶ ἡ τοῦ Δασσαράτα ἔμπροσθεν αὐτῶν· ὁ ἦχος τῶν βημάτων· ἡ ἀπάτη τοῦ πατρός· ἡ σιωπὴ τοῦ ἑνός· τὸ « λάλησον » τοῦ ἑτέρου· ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν τῶν γερόντων ἐπὶ τοῦ νεκροῦ· οἱ ὀδυρμοὶ αὐτῶν· ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἡ ἀρχὴ, τὸ τέλος, καὶ πᾶσαι ὁμοῦ αἱ περιστάσεις αὐξάνουσι βαθμηδὸν τὴν θλίψιν, συγκινοῦσι τὴν καρδίαν, καὶ τὸ πάθος μέχρις ἀνωτάτου βαθμοῦ φέρουσι.

Ταῦτα, κατὰ δύναμιν χάριν τῶν νέων, ἔγραψε

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΥΠΑΛΔΟΣ.

ΡΑΓΓΟΥ ΒΑΝΣΑ,

ΤΟΥΤΕΣΤΙ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΡΑΓΓΟΥ.

1. ΕΙΣ ἐπίτευξιν ὀρθοῦ λόγου, καὶ ὀρθῆς ἐννοίας, ὑμνῶ καὶ προσκυνῶ τὴν θεὰν Περβατὴν, καὶ τὸν θεὸν Σίβαν, οἵ εἰσι γεννήτορες τοῦ Κόσμου, καὶ ἀχώριστοι [1], καθὼς ὁ λόγος, καὶ ἡ ἔννοια.

2. Ποῦ ἡ ἐξ Ἡλίου μεγάλη γενεαλογία; καὶ ποῦ ἡ ἐμὴ μικρὰ καὶ ὀλίγη γνῶσις, ὃς βούλομαι (ἐφίεμαι) διαβῆναι ἐκ μωρίας τὸν δυσδιάβατον ὠκεανὸν ἐπὶ σχεδίας;

3. Ἐγὼ, ὁ ὢν μὲν ἀμβλὺς τὸν νοῦν, ζητῶν δὲ κλέος ποιητοῦ, κατάγελων ἔξω, καθὼς ὁ νάνος καὶ γαλεάγκων, ὃς ἀνατείνει ἐξ ἀνοίας τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς ὀπώραν, ἣν καταλαβεῖν δύναται ὁ πελώριος [2].

4. Ἀλλ' ἔστι μοι δύναμις ἐφικέσθαι εἰς ἐξιστόρησιν τῆς ἡλιακῆς γενεαλογίας, ἐξιστορηθείσης πρώην ὑπ' ἄλλων σοφῶν ἀνδρῶν, καθὼς καὶ τῷ νήματι δύναμίς ἐστι διελθεῖν διὰ μαργάρου, ἢ λίθου, τετρυπημένων ὑπ' ἄλλου ὀξέως ὀργάνου.

5. Ἐγὼ μὲν οὖν, εἰ καὶ οὐ δεινός εἰμι ἐν λόγοις, συγγράψω περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ, ἐκκεντούμενός τε

(1) Συνημμένοι, συναφεῖς.
(2) Ὑπερμεγέθης.

3. Σῶμα δ' εἶχεν οἰκεῖον τοῖς οἰκείοις κατορθώμασιν· εἶχε στέρνος εὐρὺ[1], καὶ στιβαροὺς ὤμους, καὶ ὑπερμεγέθης ἦν, καὶ μακρόχειρ· ἦν αὐτόχρημα Ξατρής.

4. Διὰ δὲ τοῦ ἑαυτοῦ σώματος, τοῦ ὑπερτέρου τῇ δυνάμει, καὶ κρείττονος τῇ ἀγλαΐᾳ καὶ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων πάντων, εἶχεν ὑφ' ἑαυτὸν πᾶσαν τὴν γῆν, καθὼς ἡ Μερόη, τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ὄρος.

5. Εἶχε κατὰ μὲν τὴν μορφὴν φρόνησιν, κατὰ δὲ τὴν φρόνησιν παιδείαν, κατὰ δὲ τὴν παιδείαν ἐπιχειρήματα· κατὰ δὲ τὰ ἐπιχειρήματα εἶχε καὶ τὰ ἀποτελέσματα.

6. Ἦν τοῖς ὑπὸ χεῖρα καὶ ἀπρόσιτος καὶ εὐπρόσιτος ἐκ τῶν φοβερῶν καὶ ἱλαρῶν αὐτοῦ βασιλικῶν ἠθῶν[2], καθὼς ὁ ὠκεανὸς ἐκ τῶν κητῶν καὶ μαργαριτῶν.

7. Καθὼς ὁ τροχὸς τῆς ἁμάξης οὐκ ἐκτρέπεται τῆς τετριμμένης ὁδοῦ, οὕτω καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου βασιλέως ουκ ἐξετρέπετο τῆς ὀρθῆς καὶ εὐθείας οὐδὲ μικρόν τι.

8. Ἐλάμβανε δὲ φόρον παρὰ τῶν ὑπηκόων εἰς πλεῖον κέρδος καὶ ὄφελος αὐτῶν, καθὼς ὁ ἥλιος ἀνιμᾷ ὕδωρ εἰς τὸ δοῦναι βροχὴν χιλιοπλάσιον.

9. Τὸ στράτευμα αὐτοῦ ἦν οὐκ εἰς πόλεμον, ἀλλ' εἰς κόσμον· δύω δὲ μόνα ἦν τὰ ἀποτελεστικὰ τῆς νίκης, ὁ ὀξὺς αὐτοῦ νοῦς εἰς μηχανάς, καὶ ἡ ἐντεταμένη χορδὴ τοῦ τόξου.

10. Τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ, τοῦ ἔχοντος βουλὰς μυστικάς, καὶ μηδὲν σημεῖον προεκφαίνοντος[3], ἐφαίνοντο ἐν τῇ ἐκτελέσει, καθὼς τὰ ἐν τῇ προτέρᾳ γεννήσει πεπραγμένα φαίνονται ἐν τῇ ἀπολαύσει.

11. Καὶ μὴ ὢν ἐν κινδύνῳ, ἐφύλαττε ἑαυτόν· καὶ μὴ ὢν ἐν

(1) Εὐρύστερνος ἦν.
(2) Δεῖ τῷ βασιλεῖ ἔχειν ἦθος φοβερὸν καὶ ἱλαρόν.
(3) Δεικνύοντος (Π. γρ.).

δεινοῖς, ἐποίει τὰ τοῦ νόμου· καὶ μὴ ὢν πλεονέκτης, συνέλεγε χρήματα· καὶ μὴ ὢν ἡδυπαθὴς, ἡδυπάθει [1].

12. Καὶ γινώσκων τὰ ἀλλότρια κακὰ, ἐσιώπα· καὶ δυνάμενος ἀμύνεσθαι, ἠνείχετο· καὶ δωρούμενος, οὐκ ἤθελεν ἔπαινον. Ταῦτα τὰ ἐναντία ὄντα [2], φιλικῶς εἶχον πρὸς ἄλληλα, καθὼς οἱ ὁμομήτριοι ἀδελφοί.

13. Καὶ νέος ὢν, ὥσπερ γέρων ἦν, ἐς ἄκρον ἐληλυθὼς πάσης παιδείας, μὴ ἑλκόμενος ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, καὶ προσκείμενος τοῖς τοῦ νόμου.

14. Πατὴρ ἦν τῶν λαῶν ἐκ τῆς εἰς τὰ ἀγαθὰ ὁδηγίας, ἐκ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ ἐκ τῆς τροφοδοσίας· οἱ δὲ γεννήτορες αἴτιοι ἦσαν μόνης τῆς γεννήσεως αὐτῶν.

15. Καὶ ἡ χρηματολογία καὶ ἡ τρυφὴ κατὰ νόμον ἦν αὐτῷ τῷ ἔμφρονι· ἐπαίδευε γὰρ τοὺς ἀξίους παιδείας χρηματικῇ ποινῇ εἰς εὐταξίαν, καὶ ἐγάμει εἰς τεκνογονίαν.

16. Ὁ μὲν Διλήπας ἤμελγε τὴν γῆν [3] διὰ θυσίαν πρὸς τοὺς θεούς· ὁ δὲ θεὸς Ἴνδρας ἤμελγε [4] τὸν οὐρανὸν διὰ καρπὸν τῆς γῆς· τῇ δ᾽ ἀμοιβαίᾳ δόσει ἀμφότεροι ἀμφοτέρους ἔτρεφον τοὺς κόσμους.

17. Οἱ λοιποὶ βασιλεῖς οὐκ ἐφικνοῦντο εἰς τὴν φήμην αὐτοῦ τοῦ Διλήπα, τοῦ φυλάττοντος τὸν κόσμον ἐκ τῶν δεινῶν, καὶ παιδεύοντος ἀξίως· ἡ γὰρ κλοπὴ στραφεῖσα ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων κτημάτων, ἔμενεν ἐπὶ τῆς φωνῆς τῆς λέξεως [5].

---

(1) Καὶ μὴ ὢν φιλήδονος, ἐτρύφα (Π. γρ.).

(2) Τὸ γινώσκειν, καὶ τὸ σιωπᾷν, τὸ δύνασθαι, καὶ τὸ ἀνέχεσθαι, τὸ δωρεῖσθαι, καὶ τὸ μὴ θέλειν ἔπαινον.

(3) Ἐλάμβανε φόρον.

(4) Ἔβρεχε.

(5) Τουτέστιν ὄνομα ἦν μόνον κλοπῆς καὶ οὐχὶ ἔργον.

18. Ὁ μὲν ἀγαθὸς καὶ ἀθῶος, εἰ καὶ ἐχθρὸς, φίλος ἦν αὐτῷ, καθὼς ἡ πικρὰ βοτάνη τῷ ἐμπαθεῖ· ὁ δὲ κακὸς καὶ ἔνοχος, εἰ καὶ φίλος, ἀπεκόπτετο, καὶ ἀπεχωρίζετο, καθὼς ὁ ὀφιόδηκτος δάκτυλος ἀποκόπτεται ἀπὸ τῆς χειρός.

19. Πάντως γε ὁ ποιητὴς Βραχμᾶς ἐποίησεν αὐτὸν ἐξ ἧς ὕλης ἐποίησε τὰ στοιχεῖα[1]· πάντα γὰρ τὰ ἰδιώματα αὐτοῦ ἦσαν εἰς ὠφέλειαν ἄλλων, καθὼς καὶ τὰ τῶν στοιχείων[2].

20. Ἐκυβέρνα δὲ μόνος αὐτὸς, ὥσπερ μίαν πόλιν, ἅπασαν τὴν γῆν, ἧς τεῖχος μὲν ἦν ὁ αἰγιαλὸς, τάφρος δὲ ὁ ὠκεανός.

21. Γυνὴ δ' ἦν αὐτῷ, ὥσπερ θεία νύμφη, θυγάτηρ Βασιλέως τῆς χώρας Μαγάδδας, ᾗ ὄνομα ἦν ἀγλαὸν καὶ εὔφημον Σουδαξινὰ, ὅ ἐστι, Περιδεξία, λίαν ἀγαθὴ καὶ σώφρων.

22. Καί τοι δὲ πολλὰς εἶχε γυναῖκας, ταύτην ὅμως μᾶλλον ἠγάπα τὴν Σουδαξινὰν, καθὼς καὶ τὴν Λαξμήν· διότι ἦν καὶ ἀγαθὴ τὴν γνώμην, καὶ ἀγλαὰ τὴν μορφήν.

23. Ἐπιθυμῶν δὲ τυχεῖν παιδὸς ἐκ ταύτης τῆς ὁμόφρονος καὶ ὁμοψύχου γυναικὸς, πολὺν χρόνον διήνυσε κεναῖς ἐλπίσι.

24. Βουλόμενος οὖν ποιῆσαι τρόπον παιδοποιΐας, ἀφείλετο ἐκ τῶν οἰκείων ὤμων τὸ βαρὺ φορτίον τῆς βασιλείας, καὶ ἔθετο αὐτὸ ἐπὶ τῶν βουλευτῶν.

25. Λατρεύσαντες δὲ, ὅ,τε Διλήπας, καὶ ἡ Σουδαξινὰ, καὶ

(1) Ἐκ τῶν λεπτῶν καὶ διαφανῶν πρώτων στοιχείων, τῶν καθαρῶν καὶ ἀμίκτων, ἅ εἰσιν αἱ ἰδέαι τῶν στοιχείων.

(2) Τοῦ μὲν αἰθέρος ἴδιον ἡ φωνὴ, τοῦ δὲ ἀέρος ἡ θίξις, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ σχῆμα, τοῦ δ' ὕδατος ἡ γεῦσις, τῆς δὲ γῆς ἡ ὀσμή.

θεραπεύσαντες καθαρᾷ καρδίᾳ τὸν Ποιητὴν Βραχμᾶν εἰς ἐπίτευξιν παιδὸς, ἥψαντο τῆς ὁδοῦ, τῆς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς Βασσίστα,

26. Ὀχούμενοι ἐπὶ λαμπροῦ ἅρματος, δοῦπον ποιοῦντος, ἡδὺν τῇ ἀκοῇ, ὡσπερεὶ ὁ Αἰραβάτας[1] καὶ ἡ ἀστραπὴ ἐπὶ νέφους βροντῶντος.

27. Ἵνα δὲ μὴ δι' ὄχλου γένοιντο τῇ τοῦ ὁσίου Μονῇ, ὀλίγους ἦγον ἀκολούθους καὶ ἀμφιπόλους· ἐκ τῆς ὑψίστης ὅμως δόξης αὐτῶν ἐφαίνοντο, ὅτι ὅλον στρατὸν ἦγον.

28. Ἡδύνοντο δὲ κατὰ τὴν πορείαν τῇ αὔρᾳ, τῇ πνεούσῃ δροσερὸν καὶ ἡδὺ ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ χυμοῦ τῶν πιτύων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθέων, καὶ ἠρέμα σαλευούσῃ τὰ δένδρα.

29. Δεξιοῦ δὲ τοῦ ἀέρος[2] ὄντος, καὶ ἠρέμα πνέοντος οὐκ ἠνωχλοῦντο οὐδ' ἐχραίνοντο ἐκ τῆς κόνιος, τῆς ἐξανισταμένης ἐκ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων.

30. Προσδεχόμενοι εὐμενῶς τὸ διδόμενον πρόσφατον βούτυρον παρὰ τῶν ἐγκρίτων βουκόλων, ἠρώτων αὐτοὺς τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν δένδρων.

31. Ὠσφραίνοντο δὲ καὶ τῆς ἐκ τῶν λωτῶν ὀσμῆς, ἥτις καὶ ψυχρὰ ἦν ἐκ τῶν κυμαινόντων λιμνίων ὑδάτων, καὶ εὐώδης, καθὼς καὶ ἡ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν πνοή.

32. Τῶν δὲ ταώνων ἡδομένων τῷ δούπῳ τοῦ ἅρματος, καὶ ἁμιλλωμένων[3], ἠκροῶντο τῆς θυμήρους φωνῆς αὐτῶν, τῆς οὔσης εὐρύθμου, κατὰ τὴν ἀνιοῦσαν καὶ κατιοῦσαν τῆς μουσικῆς.

33. Ἐθεώρουν τοὺς ἄῤῥενας καὶ θήλεις ἐλάφους, τοὺς πρου-

(1) Ὁ ἐλέφας τοῦ Ἴνδρα.

(2) Δεξιός ἐστιν οἰωνὸς, ὅτε ὁ ἀὴρ πνέει ὄπισθεν τοῦ ἀνθρώπου, πορευομένου εἰς ἔργον ἀναγκαῖον.

(3) Ὅτε βροντᾷ, τότε ὁ ταὼς ἥδεται, καὶ ἀντιφωνεῖ ἁμιλλώμενος.

πελάζοντας τῷ ἅρματι, καὶ ἐνατενίζοντας, καὶ ἐνόμιζον, ὁ μὲν Διλήπας, ὅτι ἡ Σουδαξινὰ ἔχει ὄμματα θηλείας ἐλάφου, ἡ δὲ Σουδαξινά, ὅτι ὁ Διλήπας ἔχει ὄμματα ἄῤῥενος ἐλάφου.

34. Ἀνέτεινον δὲ τὰ ὄμματα καὶ εἰς τὸν αἰθέρα ἐκ τῆς ἡδείας κλαγγῆς τῶν γεράνων, αἳ ἐπέτοντο ἰλαδὸν, καὶ ἐποίουν ὥσπερ σειρὰν ἐκ φύλλων [1], τιθεμένην ἐπὶ τῶν θυρῶν.

35. Ἐν δὲ ταῖς κώμαις, αἳ ἐδωρήθησαν παρ' αὐτῶν τοῖς θύταις, καὶ πολλὰ θυσιαστήρια εἶχον, τιμὰς εἰλικρινεῖς καὶ εὐλογίας διακαεῖς ἐλάμβανον.

36. Ἀγλαΐα δέ τις ἦν αὐτοῖς, οἳ συνεπορεύοντο, λευκὴν στολὴν ἔχοντες, καθὼς τῇ παμφαεῖ σελήνῃ καὶ τῇ Σιτρᾷ ἐν τῷ ἔαρι [2].

37. Δεικνύων δ' ὁ βασιλεὺς τῇ βασιλίσσῃ πάντα τὰ καθ' ὁδὸν ὑποπίπτοντα τῇ ὁράσει διάφορα πράγματα, οὐδαμῶς ᾔσθετο τῆς διανυθείσης μακρᾶς ὁδοῦ.

38. Ἀφίκετο δὲ τελευταῖον αὐτὸς ὁ πανεύφημος κατὰ τὴν ἑσπέραν μετὰ πολλοῦ καμάτου τῶν ἵππων εἰς τὸ ἀσκητήριον τοῦ Μεγάλου ὁσίου,

39. Ἔνθα πολλοὶ ἀναχωρηταὶ Βραχμᾶνες ἀνέστρεφον ἐκ τῆς ὕλης, ὀπώρας φέροντες καὶ *Κούσσαν*, καὶ ξύλα πρόσφορα τῷ πυρὶ τῆς θυσίας.

40. Καὶ ἄλλαι μὲν τῶν ἐλάφων ἵσταντο πρὸ τῶν θυρῶν τῶν καλυβῶν, ὥσπερ παῖδες, περιμένουσαι τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς *Νηβάρας* [3].

---

(1) Εἰρεσιώνην.

(2) Ἐν μηνὶ Μαρτίῳ συνανατέλλει τῇ παμφαεῖ σελήνῃ ἡ Σιτρά; ἥ ἐστιν ἀστήρ.

(3) Ἀγρία ὄρυζα αὐτοφυής, ᾗ ἐχρῶντο εἰς τροφὴν οἱ ὑλόβιοι Βραχμᾶνες.

41. Ἄλλαι δὲ μηρυκισμὸν ἐποίουν, καθήμεναι, ἐν ταῖς τῶν καλυβῶν αὐλαῖς, ἐν αἷς ἦν σεσωρευμένη [1] *Νηβάρα* κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

42. Αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ὁσίων ἐπότιζον τὰ φυτὰ [2], εἰς ὧν τὰς ἀμάρας καθίπταντο τὰ πετεινὰ ἀφόβως, καὶ ὕδωρ ἔπινον.

43. Ἐκ δὲ τῆς εὐώδους ἀναθυμιάσεως, τῆς ἀναδιδομένης ἀπὸ τοῦ προσφερομένου βουτύρου τῷ ἀσβέστῳ πυρὶ, ἐκαθαίροντο οἱ προσφοιτῶντες ξένοι.

44. Ἐλθὼν οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς ταύτην τὴν Μονὴν, προσέταξε τῷ ἁρματηλάτῃ ἀναπαῦσαι τοὺς ἵππους· καταβὰς δ' ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ἅρματος, κατεβίβασε καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα.

45. Οἱ δὲ αἰδέσιμοι καὶ ἐγκρατεῖς Βραχμᾶνες ἐτίμησαν ἀξίως αὐτὸν τὸν ἀξιότιμον καὶ δίκαιον βασιλέα μετὰ τῆς βασιλίσσης.

46. Μετὰ δὲ τὴν ἑσπερινὴν εὐχὴν καὶ τὴν εἰς τὸ πῦρ σπονδὴν, ἦλθεν εἰς ὄψιν τοῦ ὁσίου Βασίστα, ὅστις ἐκάθητο μετὰ τῆς Ἀρουνδατῆς, καθὼς ὁ Ἀγνὴς μετὰ τῆς Σβαχᾶς [3].

47. Ἥψαντο δὲ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα τῶν ποδῶν τοῦ Βασσίςα καὶ τῆς Ἀρουνδατῆς· οἱ δὲ ἐδεξιώσαντο αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς καὶ εὐλογίας.

48. Ἐπεὶ δὲ ἀνάπαυσιν ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐκ τῆς ὁδοιπορίας πόνου τῇ δεξιώσει καὶ φιλοφροσύνῃ, ἠρώτησεν ὁ ὅσιος, εἰ καλῶς ἔχει ἡ αὐτοῦ βασιλεία.

49. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὁ ὢν καὶ πτολίπορθος, καὶ ἄριστος τῶν λογίων (λίαν ἐλλόγιμος), λόγον ἔλεξε πλήρη φρονή-

---

(1) Κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν ἔθεντο αὐτὴν τὴν ἀγρίαν ὄρυζαν ἐν τῷ ἡλίῳ· κατὰ δὲ τὴν δύσιν ἐσώρευσαν.

(2) Τὸ κείμενον ἐκφράζεται ὑποκοριστικῶς, δενδρύφια.

(3) Σβαχὰ, γυνὴ τοῦ Πυρός.

σεως τῷ Βασσίστα, ὅς ἦν ἔμπειρος τῆς Ατάμβας Βέδης[1].

50. «Καλῶς ἔχει τὰ τῆς ἐμῆς βασιλείας, Πάτερ ὅσιε· σὺ γὰρ » ἀπαλλάττεις τὰ δεινὰ τὰ ἐκ Θεοῦ[2] καὶ ἐξ ἀνθρώπων.

51. «Η δύναμις σοῦ τοῦ θεοπρόπου ἰσχυροτέρα ἐστὶ τοῦ ἐμοῦ » βέλους· τὸ μὲν γὰρ βέλος βάλλει τὸν φαινόμενον ἐχ- » θρόν· ἡ δὲ δύναμις τῆς σῆς ἐπῳδῆς βάλλει μακρόθεν » καὶ τὸν ἀφανῆ.

52. «Η εἰς τὸ πῦρ λοιβή σου[3] κατὰ τὸν νόμον, ὦ θυηπόλε, » βροχὴ γίνεται τοῖς καρποῖς τῆς γῆς, τοῖς ξηραινομέ- » νοις τῇ ἀνομβρίᾳ.

53. «Η βραχμανικὴ σου χάρις αἰτία ἐστὶν, ὅτι οἱ λαοί μου » ζῶσι μέχρι ἑκατὸν ἐτῶν ἄνευ κινδύνων, παθῶν καὶ δει- » νῶν.

54. «Πῶς ἄρα οὐκ ἂν εἴη στερεὰ καὶ ἀμετάπτωτος ἡ εὐτυχία » ἐμοῦ τοῦ εὐδαίμονος, οὗ τοσοῦτον φροντίζεις σὺ ὁ πνευ- » ματικὸς Πατὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ Βραχμᾶ;

55. «Αλλὰ καὶ οὕτως, ἡ μεγάλη καὶ ὀλβία γῆ, ἧς βασιλεύω, » οὐδαμῶς ἀρέσκει μοι, μὴ σχόντι ἀξιόλογον υἱὸν ἐκ ταύ- » της τῆς γαμετῆς.

56. «Τὸ παρ' ἐμοῦ διδόμενον ὕδωρ πίνουσιν οἱ προπάτορές » μου χλιαρὸν ἐκ τοῦ οὗ ἐκφέρουσι θερμοῦ ἀναστεναγ- » μοῦ, ἐπειδὴ γινώσκουσιν, ὡς οὐ τεύξονται μετὰ τὸν » θάνατόν μου.

57. «Οἱ κατοιχόμενοι πρόγονοί μου οὐκ ἐσθίουσι κατὰ κό-

---

(1) Αὕτη διαλαμβάνει καὶ ἐπῳδὰς καὶ μαντείας εἰς ὄλεθρον τῶν ἐχθρῶν.

(2) Τὰ ἐκ Θεοῦ δεινὰ ταῦτά εἰσιν, ἡ πυρκαϊὰ, ἡ πολυομβρία, ἡ ἀνομβρία. ὁ λιμὸς, ὁ λοιμὸς καὶ ἡ νόσος· τὰ δὲ ἐξ ἀνθρώπων ταῦτα, ἡ ἀδικία, ἡ κλοπὴ, ἡ ἐχθρῶν καταδρομὴ, ἡ ἁρπαγὴ καὶ ἡ τυραννία.

(3) Η Βέδα καὶ ὁ Νομοθέτης Μανοῦς λέγει, ὡς ἡ εἰς τὸ πῦρ λοιβὴ προσέρχεται τῷ Ηλίῳ, ὁ δὲ Ηλιος ἀντιδίδωσι βροχὴν, ἐκ δὲ τῆς βροχῆς φύει καρποὺς ἡ γῆ, ἐκ δὲ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ζῶσι πάντα τὰ ἔμψυχα.

» ρον ἐν τῷ περιδείπνῳ, ἀλλ' ὑφαιρούμενοι, φυλάττουσι μοῖραν, ἐπειδὴ προβλέπουσιν ἔλλειψιν μετὰ τὸν » ἐμὸν θάνατον.

58. «Ἐγὼ καὶ ἠγλαϊσμένος εἰμὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς » τοὺς θεοὺς θυσιῶν, καὶ ἐσκοτισμένος διὰ τὴν ἀτεκνίαν, » καθὼς τὸ ὄρος Λοκαλόκα [1], ὅ ἐςι καὶ φωτεινὸν καὶ σκο» τεινόν.

59. «Ἡ ἐξ ἀγαθῶν ἔργων ἀρετὴ πρόξενός ἐςιν ἀνέσεως ἐν τῷ » μέλλοντι βίῳ· ὁ δὲ νόμιμος καὶ γνήσιος υἱὸς εἰς ἄνεσίν » ἐςι κἂν τούτῳ κἂν τῷ μέλλοντι βίῳ.

60. «Βλέπων ἐμὲ ἄγονον καὶ ἄτεκνον, ὡς δένδρον ἄκαρπον, ὃ » ποτίζεις, καὶ κομεῖς, πῶς οὐ λυπῇ, πάτερ ὅσιε;

61. «Γίνωσκε, ὦ θεσπέσιε, ὡς τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς μου » τελευταῖον χρέος [2] ἀνύποιςον θλῖψιν προξενεῖ, καθὼς ὁ » δεσμὸς τοῦ ἐλέφαντος, τοῦ μὴ δυναμένου ἐμβαπτι« σθῆναι τοῖς ὕδασι.

62. «Ἄξιος ἄρα εἶ τρόπον ποιῆσαι, ὅπως λυτρωθήσομαι τού» του τοῦ χρέους· ἐπὶ σοὶ γάρ ἐςιν ἡ ἐκπλήρωσις παντὸς » δυσποριστου αἰτήματος τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἰξβακοῦ.»

63. Οὕτω παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὁ ὅσιος, θεωρῶν τῷ νοΐ, ἀκίνητα ἔσχεν ἐν ἀκαρεῖ τὰ ὄμματα, καθὼς ἡ δεξαμενὴ τὰ ὕδατα, ἔνθα οἱ ἰχθύες ἡσυχάζουσι.

64. Καθαρὸς δ' ὢν τὴν καρδίαν, ἔγνω διὰ τῆς θεωρίας τὴν αἰτίαν τῆς ἀγονίας τοῦ βασιλέως, καὶ ἔλεξε πρὸς αὐτόν·

(1) Μυθευόμενον ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν πέριξ τῆς γῆς, οὗ τὸ μὲν ἐντὸς φωτεινόν ἐστιν, ὡς καταλαμπόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ δ' ἐκτὸς σκοτεινὸν, ὡς μὴ διήκοντος τοῦ ἡλίου.

(2) Τέσσαρα χρέη ἀπαραίτητά ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ. τὸ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς, ὅ ἐστι, τὸ τελεῖν θυσίας καὶ τὸ εὔχεσθαι, τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἁγίους Βραχμᾶνας, ὅ ἐστιν ἡ ἀνάγνωσις τῶν Βεδῶν, τὸ δὲ πρὸς τοὺς ξένους, ὅ ἐςιν ἡ ξενία, τὸ δὲ πρὸς τοὺς προπάτορας, ὅ ἐστι τὸ ποιεῖν τὰ ὅσια καὶ νομιζόμενα αὐτοῖς, τὰ νεκρώσιμα μνημόσυνα.

65. «Πάλαι ἀναστρέφοντός σου εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ, ἔνθα συν-
» διέτριβες τῷ Ἴνδρᾳ, ἣν κατὰ τὴν ὁδὸν ἡ Σουραβδὴ
» ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου Καλπαταροῦ.
66. «Ἐνθυμούμενος δὲ ταύτην τὴν βασίλισσαν, λελουμένην
» μετὰ τὰ καταμήνια, καὶ φοβούμενος τὴν παράβασιν
» τοῦ νόμου, παρῆλθες τὴν Σουραβδὴν ἐν τάχει, μὴ ϛρέ-
» ψας τὸ δεξιὸν μέρος πρὸς αὐτὴν, ὡς νενόμισται.
67. «Ἡ δὲ κατηράσατό σου, εἰποῦσα· *Ἐπειδὴ κατεφρόνη-
» σάς μου, διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται σοι τέκνον· τότε δ' ἔ-
» σται σοι, ὅταν θεραπεύσῃς τὴν ἐμὴν θυγατέρα.*
68. «Ταύτης δὲ τῆς ἀρᾶς οὔτε σὺ ἤκουσας, ὦ βασιλεῦ, οὔτε
» ὁ ἡνίοχος, δοῦπον ποιοῦντος τοῦ ἐλέφαντος τοῦ Ἴνδρα
» ἐν τοῖς νάμασι τοῦ οὐρανίου Γάγγου.
69. «Ἴσθι, ὡς ἐξ ἐκείνης τῆς καταφρονήσεως δεσμὸς ἐπεγέ-
» νετο τῆς ἧς ἐπεθύμεις τεκνογονίας· ἡ γὰρ παράβασις
» τῆς τιμῆς τοῦ τιμῆς ἀξίου, ἀπείργει τὸ ἐφετόν.
70. «Νῦν δ' ἐκείνη ἡ βοῦς διατρίβει ἐν τοῖς ὑποχθονίοις, εἰς
» τὸ διδόναι τὰ τῇ θυσίᾳ πρόσφορα τῷ Βαρούνᾳ, ὃς
» θύει θυσίαν πολυχρόνιον· πάρεισι δ' ἐν τῇ θύρᾳ ὄφεις
» καὶ δράκοντες.
71. «Ἀντὶ δὲ τῆς Σουραβδῆς θεράπευσον τὴν θυγατέρα αὐτῆς
» μετὰ τῆς σεαυτοῦ γυναικὸς, καθαρὸς ὤν· ἡ δὲ, χαρεῖ-
» σα, δώσει σοι τὸ ποθούμενον ».
72. Ταῦτα λέγοντος τοῦ θύτου, ἐπανάστρεψεν ἀπὸ τοῦ
ἄλσους, ἔνθα ἐνέμετο, ἡ ἄμωμος καὶ πολυγάλακτος δά-
μαλις, ᾗ ὄνομα ἦν Νανδινή.
73. Χρῶμα δ' εἶχε καὶ ἁπαλότητα, ὡς τὸ νεόφυτον φύλλον
τοῦ δένδρου [1], καὶ λευκὸν σημεῖον ἐπὶ τοῦ μετώπου εἰς
σχῆμα τριταίας σελήνης κατὰ τὴν ἑσπέραν.

---

(1) Τὸ νεόφυτον φύλλον τοῦ δένδρου ἐρυθρόν ἐστι καὶ ἁπαλόν.

74. Ότε δὲ εἶδε τὸν ἑαυτῆς μόσχον αὕτη ἡ ἔχουσα οὔθατα, ὥσπερ στάμνους, ἔῤῥεε γάλα κατὰ γῆς χλιαρὸν καὶ ἀγνιστικώτερον τοῦ μετὰ τὴν θυσίαν λουτροῦ.

75. Ἡ δὲ ἐξανισταμένη κόνις ἐκ τῶν ποδῶν τῆς δαμάλεως ἁγνὸν ἐποίησε τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, ἐγγὺς ὄντος, καθὼς τὸ ἐν ἀγιαστικῷ ὕδατι λουτρόν.

76. Ἰδὼν δ' αὐτὸς ὁ κρυφιογνώστης αὐτὴν τὴν δάμαλιν, ἧς ἡ θέα ἀγαθοπάροχος ἦν, εἶπε πάλιν πρὸς τὸν βασιλέα, οὗ τὸ αἴτημα ἀλυσιτελὲς οὐκ ἐγένετο·

77. «Ταχεῖαν ἴσθι τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐφετοῦ σοι [1], ὦ βασιλεῦ·
» αὕτη γὰρ ἡ ἀγαθὴ παρέστη, λεγομένου τοῦ ὀνόματος
» αὐτῆς.

78. «Ὑλοδίαιτος δ' ὢν [2], ἄξιος εἶ εὐμενῆ ποιήσασθαι, καὶ πε-
» ριποιήσασθαι ταύτην τὴν δάμαλιν διὰ τῆς συνεχοῦς θε-
» ραπείας, καθὼς τὴν μάθησιν διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης.

79. «Πορευομένης ταύτης, πορεύου· ἱσταμένης, ἵστασο· καθη-
» μένης, κάθησο· καὶ πινούσης, πῖνε.

80. «Ἡ δὲ γυνή σου, εὐλάβειαν ἔχουσα, καὶ ἁγνεύουσα, περὶ
» μὲν τὴν ἕω προπεμπέτω ταύτην τὴν σεβαστὴν μέχρι
» τῶν ὁρίων τοῦ ἀσκητηρίου· περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν προϋ-
» παντάτω.

81. «Πρόσκεισο οὖν τῇ θεραπείᾳ αὐτῆς, ἕως ἂν εὐμενισθῇ·
» εὖ πράττε· εἴης, ὡς ὁ πατήρ σου, κολοφὼν πάντων τῶν
» εὐτέκνων.»

82. Ταύτην τὴν εὐχὴν τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς ἐδέξατο ἄσμενος ὁ ἔμφρων βασιλεὺς μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, καὶ ὑπεφώνησε ταπεινῶς· « Γένοιτο » !

83. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα ἀπέμπεψεν αὐτὸν τὸν ὑπερένδοξον

(1) Τουτέστιν, ἀγαθὸς οἰωνός ἐστι.
(2) Ζῶν ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἐσθίων τὰ τῆς ὕλης.

βασιλέα εἰς κοίτην ὁ υἱὸς τοῦ Βραχμᾶ, ὁ ἡδυεπὴς καὶ ἀληθοεπὴς Βασσίστας.

84. Καί τοι δὲ δύναμιν εἶχε τερατουργικὴν, παρεσκευάσατο ὅμως τὰ πρὸς δεῖπνον καὶ ὕπνον τοῦ βασιλέως κατὰ τὸν ἀγροικικὸν καὶ ἐρημικὸν βίον, εἰς τὸ ἐθίσαι αὐτὸν εἰς σκληραγωγίαν.

85. Καταλύσας δ' ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς βασιλίσσης ἐν καλύβῃ, ἣ ἐπεδείχθη ὑπὸ τοῦ ὁσίου, κατακληθεὶς ἐπὶ ψιάθου, διήνυσε τὴν νύκτα, καὶ ἐξηγέρθη κατὰ τὸν ὄρθρον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως [1] καὶ μελέτης τῶν μαθητῶν τοῦ διδασκάλου Βασσίστα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

1. Περὶ δὲ τὴν ἕω ἔλυσεν ὁ βασιλεὺς τὴν δάμαλιν, εἰς τὸ πορευθῆναι εἰς νομὴν μετ' αὐτῆς, ἣ ἐχρίσθη κατὰ τὸ μέτωπον ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Σανδάνῳ εὐώδει, καὶ ἄνθεσιν ἐστεφανώθη· ὁ δὲ μόσχος, πιὼν γάλα, ἐδέθη.

2. Καθὼς δὲ ἡ ἐντολὴ τοῦ νόμου παρακολουθεῖ τῇ ἐννοίᾳ τῆς Βέδας, οὕτω καὶ ἡ βασίλισσα, ἡ οὖσα πανεύφημος, καὶ πασῶν τῶν σεμνῶν γυναικῶν κορωνὶς, παρηκολούθει τῇ τῆς δαμάλεως ὁδῷ, ἧς ὁ χοῦς ἡγιάσθη ἐκ τῶν ἰχνῶν αὐτῆς τῆς δαμάλεως.

3. Ἀποπέμψας δ' εἰς τὸ ἀσκητήριον ὁ εὔσπλαγχνος καὶ εὔφημος βασιλεὺς τὴν προπέμψασαν βασίλισσαν, διεφύλαττε τὴν βοῦν, ὥσπερ γῆν [2], βοὸς σχῆμα ἔχου-

(1) Οὐκ ἐξηγέρθη, ὡς ἔθος, ὑπὸ τῶν ὑμνολόγων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ἀναγινωσκόντων.

(2) Χρέος ἐστὶ τῷ βασιλεῖ διαφυλάττειν τὴν γῆν, ἧς βασιλεύει, καὶ φροντίζειν αὐτῆς, ἡ δὲ βοῦς ἔμβλημμά ἐστι τῆς παμφόρου γῆς, καὶ διὰ τοῦτο τιμᾶται καὶ λατρεύεται, ὡς θεά.

σαν, καὶ τέσσαρα οὔθατα ἀντὶ τῶν τεσσάρων θαλασσῶν [1].

4. Ὢν δ' αὐτὸς θεράπων τῆς δαμάλεως διὰ κακοπάθειαν τοῦ ἑαυτοῦ σώματος, οὐδένα τῶν ἑαυτοῦ θεραπόντων ἔλαβεν εἰς θεραπείαν· ἀλλ' οὐδὲ φρουρᾶς τοῦ σώματος αὐτοῦ ἦν χρεία παρ' ἄλλου· ὁ γὰρ ἀπόγονος τοῦ Μανοῦ μόνῃ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει φρουρεῖται καὶ διαφυλάττεται.

5. Ἐποίει δὲ θεραπείαν ἐπιμελῶς αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτῇ τῇ βοΐ, ἡ ἐπορεύετο ᾗ ἐβούλετο, δράγμασι πόας ἡδείας, καὶ κνήσμασι, καὶ ἀποσοβήσεσι τῶν οἴστρων.

6. Ἠκολούθει δὲ αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ ἡ σκιὰ τῷ σώματι· Ἱσταμένης γὰρ, ἵστατο· πορευομένης, ἐπορεύετο· καθημένης, ἐκάθητο· καὶ πινούσης, ἔπινε.

7. Καθὼς δὲ ὁ ἐλέφας, εἰ καὶ οὐ ῥέει ὁ μανικὸς αὐτοῦ ἱδρὼς, ἔχει ὅμως ἐν ἑαυτῷ τὴν μανικὴν δύναμιν, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς, εἰ καὶ παράσημα οὐκ εἶχεν, εἶχεν ὅμως βασιλικὸν ἦθος.

8. Τόξον δ' ἔχων ἐντεταμένον, καὶ τὴν κόμην ἀναδεδεμένην [2] φλοιῷ φυτοῦ, περιήρχετο τὸ ἄλσος, ὥσπερ ἀνιχνεύων θηρία ἄγρια προφάσει φρουρᾶς δαμάλεως.

9. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέβαλε τοὺς παρισταμένους ὑπηρέτας, τὰ παριστάμενα δένδρα τῆς ὕλης ἐπλήρουν τὸ τῶν ὑπηρετῶν ἔργον [3], ὥσπερ προσφωνοῦντα αὐτῷ διὰ τῶν φωνῶν τῶν ἐπικαθημένων ᾠδικῶν ὀρνίθων.

10. Καθὼς τὰ κοράσια τῆς πόλεως ἔῤῥιπτον πεφρυγμένην ὄρυζαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, ἐξιόντος, οὕτω

(1) Τέσσαρες αἱ θάλασσαι, ἡ ἑῴα, ἡ ἑσπερία, ἡ βορεία, καὶ ἡ νοτία, ὧν ἐν τῷ μέσῳ κεῖται ἡ γῆ, ὡς νῆσος.

(2) Ἔθος ἦν πάλαι τῷ Βασιλεῖ, μὴ κείρειν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς.

(3) Ἔθος ἐστι τοῖς βασιλικοῖς ὑπηρέταις προσφωνεῖν τῷ βασιλεῖ πορευομένῳ. Ζῆθι, βασιλεῦ! Νίκα βασιλεῦ!

καὶ τὰ δένδρα τῆς ὕλης ἔῤῥιπτον ἄνθη ἐπ' αὐτὸν τὸν σεβαστὸν καὶ λαμπρὸν, σαλευόμενα ὑπὸ τοῦ πνέοντος ἀνέμου.

11. Καί τοι δὲ τοξοφόρος ἦν, αἱ ἔλαφοι ὅμως, βλέπουσαι τὸ ἀγλαὸν σῶμα αὐτοῦ ἔγνωσαν ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀφόβου καρδίας, ὅτι πλῆρες ἦν οἰκτιρμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνητένιζον ἡδέως καὶ ἀκορέστως.

12. Ἤκουε δὲ ἐν συνηρεφέσι τόποις τὸ ἑαυτοῦ μέγα ὄνομα, ᾀδόμενον ὑπὸ τῶν νυμφῶν τῆς ὕλης ὑπὸ μέλος τῶν ἐμπνεομένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διατρήτων καλάμων καὶ ἠχούντων, ὥσπερ αὐλῶν.

13. Ὁ δ' ἀὴρ, πνέων ψυχρὸς ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους ῥεόντων ὑδάτων, καὶ εὐώδης ἐκ τῶν ἀνθέων, ἐθεράπευεν αὐτὸν τὸν ἄξιον θεραπείας, κάμνοντα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὡς μὴ ἔχοντα οὐρανίσκον.

14. Τούτου τοῦ βασιλέως ἐλθόντος εἰς τὸ ἄλσος, τὸ τοῦ ἄλσους πῦρ ἄνευ βροχῆς ἐσβέσθη· τῶν δὲ καρπῶν καὶ ἀνθέων πολλαπλασιασμὸς ἐγένετο· καὶ οὐδὲν τῶν σαρκοφάγων θηρίων ἀνήρει ζῶόν τι ποηφάγον.

15. Κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν ὁ μὲν ἐρυθρὸς ἥλιος ἔκλινεν εἰς δύσιν, ἡ δ' ἐρυθρὰ δάμαλις ἔστρεφεν οἴκαδε· καθαρὰ δ' ἐποίησαν τὰ ἐν μέσῳ πάντα διὰ τῆς ἑαυτῶν στροφῆς.

16. Ἠκολούθει δ' ὁ βασιλεὺς τῇ δαμάλει, τῇ διδούσῃ τὰ ἀνήκοντα εἰς τοὺς θεοὺς, εἰς τοὺς ἀποιχομένους, καὶ εἰς τοὺς ξένους· ἡ δὲ δάμαλις ἠγλαΐζετο σὺν τῷ βασιλεῖ, καθὼς ἡ πίστις σὺν τῷ νόμῳ.

17. Ἐπορεύετο ὁ βασιλεὺς, θεωρῶν ἅπαν τὸ ἄλσος, ἐπικεκαλυμμένον πλήθει ἀγρίων χοίρων, ἐξερχομένων ἀγεληδὸν ἐκ τῶν τελμάτων, καὶ πλήθει ταώνων, ἱπταμένων ἐπὶ τὰ δένδρα εἰς κοίτην, καὶ ἐλάφων, κατακειμένων ἐπὶ τῆς χλοερᾶς γῆς.

18. Καὶ ἡ μὲν δάμαλις κάμνουσα ἐκ τῆς βαρύτητος τῶν πολυγαλάκτων οὐθάτων, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ τοῦ καμάτου τοῦ σώματος, ἀμφότεροι ἐκόσμουν τὴν εἰς τὸ ἀσκητήριον ὁδὸν ἀγλαῷ καὶ σχολαίᾳ βαδίσει.

19. Ἐλθοῦσα δ' ἡ Σουδαξινὰ εἰς ὑπάντησιν, ἔπινεν ἀσκαρδαμικτὶ διὰ τῶν διψώντων ὀφθαλμῶν τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, ἀναστρέφοντα ἐκ τῆς ὕλης, καὶ τῇ δαμάλει ἀκολουθοῦντα.

20. Ἡ δὲ ἐρυθρὰ δάμαλις, ἔχουσα ἔμπροσθεν μὲν τὴν βασίλισσαν, ἣ ἦλθεν εἰς ὑπάντησιν, ὄπισθεν δὲ τὸν βασιλέα, ὅστις παρηκολούθει, ἠγλαΐζετο ἐν μέσῳ αὐτῶν, καθὼς ἡ ἐρυθρὰ ἑσπέρα μέσον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

21. Ἔχουσα δὲ ἐν χειρὶ ἡ Σουδαξινὰ ἀγγεῖον [1] τῶν προσηκόντων τῇ λατρείᾳ, λατρείαν ἐποίησε τῷ εὐρεῖ μετώπῳ τῆς δαμάλεως, ὥσπερ ὀργάνῳ τῆς τοῦ ποθουμένου ἐκτελέσεως· κἄπειτα προσκυνήσασα, ἐκ δεξιῶν περιῆλθεν αὐτήν.

22. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα ἐχάρησαν, ὅτι ἡ δάμαλις, καί περ ἀδημονοῦσα ἰδεῖν τὸν ἑαυτῆς μόσχον, ἔστη, καὶ ἐδέξατο τὴν λατρείαν· ἴδιον γὰρ τῶν καλοκἀγάθων δεικνῦναι πρὸς τοὺς εὐλαβεῖς σημεῖα αἴσια τοῦ προσδοκωμένου ἀγαθοῦ.

23. Ἐλθὼν δ' οἴκαδε ὁ τῶν ἐχθρῶν ὀλέτωρ Διλήπας, ἥψατο τῶν ποδῶν τοῦ Βασσίστα καὶ τῆς Ἀρουνδατῆς· καὶ τὴν ἑσπερινὴν εὐχὴν τελέσας, μετὰ τὸ ἀμέλξαι τὴν βοῦν, ἐθεράπευσεν αὐτὴν πάλιν καθημένην.

24. Θεὶς δὲ σιτία καὶ λύχνον παρ' αὐτῇ, καθημένῃ, ἐκάθισε καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός· καὶ κοιμηθείσης τῆς βοός, ἐκοιμήθη· καὶ ἐξεγερθείσης περὶ τὸν ὄρθρον, ἐξηγέρθη.

---

(1) Ἀγγεῖον ἐν ᾧ ἦν Σάνδανον καὶ ἄνθη.

25. Τοιαύτην σκληραγωγίαν ποιοῦντος τοῦ εὐφήμου καὶ φιλοπτώχου βασιλέως μετὰ τῆς βασιλίσσης διὰ τεκνογονίαν, τρὶς ἑπτὰ ἡμέραι παρῆλθον.

26. Τῇ δὲ εἰκοστῇ δευτέρᾳ ἐφιεμένη ἡ δάμαλις γνῶναι τὴν γνώμην τοῦ βασιλέως, εἰσέδυ εἰς φάραγγα τοῦ ὄρους Ἰμαοῦ, ἔνθα ἦν πόα, θάλλουσα ἐκ τοῦ καταῤῥέοντος Γάγγου.

27. Ἐνταῦθα λέων τις ἐπιπεσὼν, ἥρπασε τὴν δάμαλιν, μὴ ἰδόντος τοῦ βασιλέως, ὃς ἐθεώρει τὴν ἀγλαΐαν τοῦ ὄρους καὶ οὐ προσεῖχε τῇ φρουρᾷ, νομίζων, ὡς οὐδὲν τῶν θηρίων οὐδὲ ψιλὴν ἔννοιαν βίας ἕξει κατὰ τῆς βοός.

28. Τὸ δὲ θρηνητικὸν μύκημα τῆς βοὸς, ὃ ἀντήχησεν ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς σπηλαίοις, ἔστρεψε τὴν εἰς θεωρίαν τοῦ ὄρους τεταμένην ὅρασιν τοῦ οἰκτίρμονος βασιλέως.

29. Εἶδε δ' ὁ τοξοφόρος βασιλεὺς τὸν λέοντα ἐπικείμενον ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς δαμάλεως, ὡς δένδρον Λώδδραν [1] ἀνθοφόρον ἐπὶ γῆς ἐρυθρᾶς ἐν ὄρει.

30. Καὶ ἰδὼν, ἀγανακτήσας διὰ τὸ τόλμημα, ἠθέλησεν ἐξαγαγεῖν βέλος ἐκ τῆς φαρέτρης εἰς ὄλεθρον τοῦ ὀλέθρου λέοντος αὐτὸς ὁ ὀλέτωρ τῶν ἐχθρῶν.

31. Ἡ δὲ δεξιὰ χεὶρ αὐτοῦ ἔμεινεν ἀκίνητος, προσκολληθέντων τῶν δακτύλων τῇ τοῦ βέλους γλυφίδι, ἣ ἐλαμπρύνθη τοῖς ὄνυξι.

32. Χαλεπαίνων δὲ λίαν, διότι ἀκίνητον εἶχε τὴν χεῖρα, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀμύνασθαι τὸν ἐχθρὸν, πλησίον ὄντα, ἐθλίβετο τὴν ψυχὴν, καθὼς ὁ ὄφις, ὁ ἔχων ἀνενέργητον τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἐκ τῆς ἐπῳδῆς καὶ τῆς βοτάνης τοῦ ὀφιούχου.

---

(1) Λώδδρα, κοινῶς Λώδδα. Κιῤῥόχροά ἐστι τὰ ἄνθη τούτου τοῦ δένδρου, καθὼς καὶ ὁ λέων.

33. Ὁ δὲ κρατῶν τὴν δάμαλιν λέων, ἐλάλησεν ἀνθρωπείᾳ φωνῇ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, τῷ ὑπερασπιστῇ τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀπογόνοις τοῦ Μανοῦ ἀρίστῳ, καὶ εἰς πλείω θαυμασμὸν ἤγαγεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀνθρωπείαν φωνὴν, ἢ διὰ τὸ ἀνενέργητον τῆς χειρός.

34. «Ἅλις τοῦ πόνου σου, ὦ βασιλεῦ· εἰ γὰρ καὶ βάλοις τὸ
» βέλος ἐπ' ἐμὲ, ἀνεμώλιον ὅμως ἔσεται· ἡ γὰρ δύναμις
» τοῦ ἀνέμου, ἡ ἐκριζοῦσα δένδρα, οὐ κατισχύει ὄρους
» μεγάλου.

35. «Ἴσθι, ὡς ἐγώ εἰμι ἀγαπητὸς ὑπηρέτης τοῦ Σίβα, Κουμβ-
» βοδάρας[1] τοὔνομα· ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ γὰρ νώτου τίθησι
» τὸν πόδα ὁ Σίβας, ὅταν θέλῃ ἐποχεῖσθαι ἐπὶ τοῦ λευ-
» κοῦ ταύρου.

36. «Βλέπεις τοῦτο τὸ προκείμενον δένδρον Δεβαδαροῦ; αὐτὸ
» ἠγαπήθη, ὡς υἱὸς, ὑπὸ τοῦ Σίβα, καὶ ὕδωρ ἔπιεν ἀπὸ
» τῶν χειρῶν τῆς Παρβατῆς, χεόμενον ἐκ χρυσῶν στά-
» μνων, ὡς γάλα ἐκ μαστῶν.

37. «Καί ποτε ἐξελεπίσθη τὸ δένδρον τοῦτο ὑπ' ἀγρίου
» ἐλέφαντος, προστρίβοντος τὸν ἑαυτοῦ κρόταφον· ἰδοῦσα
» δ' αὐτὸ ἡ Παρβατὴ, ἐλυπήθη, καθὼς λυπεῖται ἐπὶ τῷ
» υἱῷ Σκάνδα[2], ὅταν τιτρώσκηται τοῖς ὅπλοις τῶν
» Γιγάντων.

38. «Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου ὡρίσθην ἐν ταύτῃ τῇ φάραγγι
» ὑπὸ τοῦ Σίβα, ὃς καὶ μετέβαλέ με εἰς φύσιν λέοντος
» ζωοφάγου διὰ φόβον τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων.

39. «Αὕτη ἡ δάμαλις, ἡ πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐν και-
» ρῷ, ἀρκετή ἐστι εἰς κόρον ἐμοῦ τοῦ πεινῶντος· τὸ δ'

---

(1) Σταμνόκοιλος, ἢ Πιθογάστωρ.

(2) Ὁ Σκάνδας στρατηγός ἐστι τῶν θείων δυνάμεων, καὶ οὐρανίων ταγμάτων κατὰ τῶν Γιγάντων καὶ Τιτάνων.

» αἷμα αὐτῆς πόμα μοι ἐστὶ γλυκὺ, καθὼς ἡ ἀμβροσία
» τῆς Σελήνης τῷ δαίμονι Ῥαχοῦ[1].

40. «Ὅ,τι ἄξιον ὂν φυλακῆς οὐκ ἔστι δυνατὸν φυλάττεσθαι
» ὅπλοις, τοῦτο οὐκ ἀμαυροῖ (οὐ μειοῖ) τὴν φήμην τῶν
» ὁπλοφόρων· ἀφεὶς οὖν τὴν αἰσχύνην, ἄπελθε· σὺ γὰρ ἔδει-
» ξας τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον ὑπακοὴν τοῦ μαθητοῦ.»

41. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνθρώπων, οὗ τὰ ὅπλα ἀνενέργητα ἐφάνη ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ Σίβα, ἀκούσας τοῦ βαθέος λόγου τοῦ βασιλέως τῶν θηρίων, οὐκ ἔψεγεν ἑαυτὸν, ὡς ἀνάξιον.

42. Ἀπεκρίνατο δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτὸς, ὃς ἀμηχανῶν καὶ ἀπορῶν ἐκ τῆς τότε πρῶτον ἐμποδισθείσης βολῆς τοῦ βέλους, καθὼς ὁ Ἴνδρας, ἐφιέμενος βαλεῖν τὸν κεραυνὸν, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν καὶ ἀπορίᾳ ἐκ τῆς προσβλέψεως τοῦ Σίβα[2].

43. «Ὅ,τι ἐγὼ, ὃς ἀνενέργητός εἰμι τὴν χεῖρα, βούλομαι
» εἰπεῖν, πάνυ καταγέλαστον ἐστιν[3]· ἀλλὰ καὶ οὕτω,
» λέξω· σὺ γὰρ, ὡς θεὸς, οἶδας τὰ ἐντὸς πάντων τῶν
» πνοὴν ἐχόντων.

44. «Καὶ ὁ Σίβας, ὁ αἴτιος γενέσεως, ὑπάρξεως καὶ φθορᾶς
» τῶν ὄντων, μὴ καταφρονηθήτω, καὶ αὕτη ἡ δάμαλις τοῦ

(1) Μυθολογοῦσιν, ὡς δαίμων τις, Ῥαχοῦς τοὔνομα, καταφαγεῖν βούλεται τὴν Σελήνην, καὶ διὰ τοῦτο ἔκλειψις γίνεται.

(2) Μυθολογεῖται, ὡς οἱ θεοὶ πάντες, πορευθέντες ποτε εἰς Καϊλάσαν, (ἔστι δ' ὄρος ἀργυρεοῦν ὑπερύψηλον, ἐνδιαίτημα τοῦ Σίβα) οὐχ εὗρον τὸν Σίβαν ἐν οἴκῳ. Ἰδόντες δέ τινα, ἱστάμενον παρὰ τῇ θύρᾳ (ὃς ἦν αὐτὸς ὁ Σίβας, μεταμορφωθεὶς) ἠρώτησαν αὐτὸν, ποῦ εἴη ὁ Σίβας. Ὁ δ' οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Ἀγανακτήσας δ' ὁ Ἴνδρας, ἦρε τὴν χεῖρα εἰς τὸ πατάξαι αὐτὸν τῷ κεραυνῷ. Ἀναβλέψαντος δ' ἐκείνου, ἡ χεὶρ τοῦ Ἴνδρα ἔμεινεν ἀκίνητος. Τότε ἔγνωσαν οἱ θεοὶ, ὡς αὐτός ἐστιν ὁ Σίβας, πλασάμενος ἑαυτόν.

(3) Τὸ ῥιδόναι δηλ: τὴν ψυχὴν ὑπὲρ βοὸς, ζώου ἀλόγου, ὅ ἐστιν ἴδιον μωροῦ.

» σπένδοντος τῷ πυρί, ἡ ἐν στόματι τοῦ θανάτου οὖσα,
» μὴ παραβλεφθήτω[1].

45. «Εὐδόκησον δοῦναι τροφὴν τῷ οἰκείῳ σώματι διὰ τοῦ » ἐμοῦ· καὶ ἀφεθήτω αὕτη ἡ δάμαλις τοῦ Μεγάλου ὁσίου, » ἧς ὁ μόσχος ἀδημονεῖ κατὰ τὴν ἑσπέραν, διψῶν γά- » λακτος.»

46. Γελάσας δὲ μικρόν τι ὁ λέων, διεσκέδασε τὸ ἐν τοῖς σπηλαίοις σκότος τῇ τῶν ὀδόντων μαρμαρυγῇ, καὶ εἶπε πάλιν πρὸς τὸν βασιλέα·

47. «Σὺ ἀπερίσκεπτός μοι φαίνῃ καὶ ἀδιάκριτος, βουλόμενος » δοῦναι πολὺ ἀντ' ὀλίγου, ἀντὶ μιᾶς δαμάλεως πλου- » σίαν βασιλείαν ἁπάσης τῆς γῆς, νέαν ἡλικίαν, καὶ σῶ- » μα ἀγλαόν.

48. «Εἰ ἔστι σοι ἔλεος πρὸς τὰ ἔμψυχα, μὴ δῷς τὴν σεαυτοῦ » ζωήν· μετὰ γὰρ τὸν σὸν θάνατον μόνη ἡ βοῦς αὕτη » ζήσεται· σὺ δὲ ζῶν, λαὸν πολὺν ἐκ πολλῶν δεινῶν » ἀεὶ διασώζεις.

49. «Ἀλλ' ἐὰν φοβῇ, μὴ ὁ πνευματικός σου πατήρ, ὃς ἔχει » μίαν μόνην δάμαλιν, καταχκύσῃ σε, ὡς πῦρ, θυμωθεὶς » διὰ τὸ παράπτωμα, δύνασαι καταπαῦσαι τὸν θυμὸν » αὐτοῦ, δοὺς χιλιοπλασίους σταμνομάστους δαμάλεις.

50. «Φύλαξον οὖν τὸ οἰκεῖον σῶμα, τὸ ὂν ἀκμαῖον, καὶ ἀπο- » λαυστικὸν πολυειδῶν ἀγαθῶν· τὴν γὰρ ἔχουσαν πολλὰ » ἀγαθὰ βασιλείαν λέγουσιν οὐράνιον δόξαν[2]· αὕτη δὲ » ἡ διαφορά, ὅτι ἐπίγειός ἐστι.»

51. Σιωπήσαντος δὲ τοῦ λέοντος μετὰ τὸ εἰρηκέναι ταῦτα,

---

(1) Καὶ ὁ ὑπηρέτης δηλ: τοῦ Σίβα κορεσθήτω, καὶ ἡ δάμαλις, ἡ διδοῦσα τὰ εἰς σπονδὴν ἀνήκοντα, βούτυρον δηλονότι, σωθήτω.

(2) Δηλονότι ὀλίγην διαφορὰν ἔχει ἡ ἐπίγειος βασιλεία τῆς οὐρανίου.

καὶ τὰ ὄρη πως εἰρήκασι τὰ αὐτὰ τῷ βασιλεῖ συμφώνως διὰ τῆς ἀντιφωνούσης ἠχοῦς τῆς φάραγγος.

52. Ἀκούσας δὲ τούτου τοῦ λόγου ὁ λίαν εὔσπλαγχνος βασιλεὺς, πρὸς ὃν ἀπέβλεπεν ἡ βοῦς ἐλεεινοῖς τοῖς ὄμμασι διὰ τὸν ἐπικείμενον λέοντα, εἶπε πάλιν πρὸς αὐτόν·

53. «Ἡ λέξις, Ξατρῆς [1], ἐτυμολογεῖται παρὰ τὸ διασώζειν » ἐκ δεινῶν. Τί δ' ὄφελος ἐκ τῆς ἐμῆς βασιλείας, ὅτε οὐ » διασώζω τοὺς ἐν δεινοῖς; ἢ τί ὄφελος ἐκ τῆς ἐμῆς » ζωῆς, ἥ ἐστιν ἀμαυρὰ καὶ ἐπίψογος;

54. «Γίνωσκε, ὡς αὕτη ἡ δάμαλις οὐχ ἧττων ἐστὶ τῆς Σου» ραβδῆς· σὺ δὲ κατίσχυσας αὐτῆς τῇ τοῦ Σίβα δυνάμει. » Πῶς δ' ἂν γένοιτο ἐξιλέωσις τῷ Μεγάλῳ ὁσίῳ διὰ δό» σεως ἄλλων πολλῶν δαμάλεων;

55. «Αὕτη ἡ δάμαλις ἀξία ἐστὶν ἐξαγορασθῆναι ἐκ σοῦ τῇ » τιμῇ τοῦ ἐμοῦ σώματος· οὕτω γὰρ καὶ σοὶ αὐτῷ τροφὴ » πρόχειρος ἔσεται, καὶ τὸ ἔργον τοῦ ὁσίου ἐξίτηλον οὐ » γενήσεται [2].

56. «Καὶ σὺ, θεράπων ὢν, καὶ φύλαξ ἐπιμελὴς τούτου τοῦ » δένδρου, οἶδας τοῦτο καλῶς, ὡς οὐ δύναται στῆναι ἔμ» προσθεν τοῦ ἑαυτοῦ κυρίου, ὅταν ὁ φύλαξ τὸ φυλαττό» μενον ἀπολέσῃ ἄνευ ἀγῶνος καὶ τραυμάτων.

57. «Εἰδὲ νομίζεις, ὡς οὐκ ἄξιός εἰμι θανάτου [3], μὴ φρόντιζε » τοῦ φθαρτοῦ μου σώματος, ἀλλὰ τοῦ ἀφθάρτου μου » κλέους [4]· παρὰ γὰρ τοῖς μεγαλόφροσι καταφρόνησίς ἐστι » τῶν ἐξ ὕλης τούτων φθαρτῶν σωμάτων.

58. «Οἱ σοφοὶ ἄνδρες λέγουσιν, ὡς φιλία κατὰ πρῶτον γίνε-

---

(1) Ξατρῆς λέγεται ὁ ὢν τῆς βασιλικῆς καὶ πολεμικῆς φυλῆς.
(2) Ἡ πρὸς τὸ πῦρ σπονδὴ, ἣ γίνεται διὰ γάλακτος καὶ βουτύρου.
(3) Καθὸ βασιλεὺς δηλονότι.
(4) Εὔκλεής δηλ: ἔσομαι, ὅταν οὕτω θάνω.

» ται ἐκ συντυχίας καὶ ὁμιλίας· φιλία δὲ καὶ ἡμῖν ἐγέ-
» νετο ἐκ συντυχίας ἐν ἐρήμῳ· οὐκ ἄξιος ἄρα εἶ ἀπο-
» ποιήσασθαι τὸ αἴτημα ἐμοῦ τοῦ φίλου[1].»

59. Εἰπόντος δὲ τοῦ λέοντος, «Ἔσω οὕτως, ὡς ᾔτησας», εὐθέως ὁ Διλήπας ἐλευθέραν ἔσχε τῆς ἀκινησίας τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα· καὶ θεὶς χαμαὶ τὰ ὅπλα, παρέδωκε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα τῷ λέοντι εἰς βρῶσιν.

60. Τότε ἀνθέων βροχὴ ἔπιπτεν οὐρανόθεν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν θεῶν ἐπὶ τὸν βασιλέα, ὃς περιέμενε τὴν ἔφοδον τοῦ φοβεροῦ λέοντος, καὶ κεκλιμένην εἶχε τὴν κεφαλήν.

61. Φωνῆς δὲ γλυκείας ἤκουσεν ὁ βασιλεύς, λεγούσης, «Ἀνάστα, τέκνον» καὶ ἀναστὰς, εἶδε πρόσθεν, ὥσπερ ἑαυτοῦ μητέρα, ἱσταμένην μόνην τὴν δάμαλιν, ἄνευ τοῦ λέοντος.

62. Πρὸς ὃν ἔφη ἡ δάμαλις, θαυμάζοντα· «Ἐδοκιμάσθης,
» ὦ ἀγαθὲ, ὑπ' ἐμοῦ, ποιησάσης ταύτην τὴν τερατουρ-
» γίαν· τῇ γὰρ δυνάμει τοῦ ὁσίου Βασίστα οὐδὲ ὁ θά-
» νατος αὐτὸς ἀνελεῖν με δύναται, πολλῷ μᾶλλον ἄλλα
» θανατηφόρα θηρία.

63. «Ἐγὼ ἥσθην, ὦ τέκνον, διά τε πρὸς τὸν πνευματικὸν
» Πατέρα εὐλάβειαν, καὶ διὰ τὴν πρὸς ἐμέ σου εὐσπλαγ-
» χνίαν· αἴτησον χάριν, καὶ γνῶθι ἐμὲ δότειραν μὴ μό-
» νον γάλακτος, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου ἀγαθοῦ, ὅταν
» χαρῶ ».

64. Ἑνώσας δὲ τὰς παλάμας ὁ μεγαλόδωρος καὶ μεγαλόψυχος βασιλεὺς ᾔτησεν υἱὸν ἐκ τῆς Σουδαξινᾶς[2], αἴτιον ἐσόμενον τῆς διαδοχῆς τῆς γενεᾶς, καὶ πανεύφημον.

(1) Φάγε δηλ: τὸ σῶμά μου, ὡς αἰτῶ, καὶ δός μοι κλέος.

(2) Ἡ ἐν νόμιμος γυνή.

65. Νεύσασα δ' ἡ δάμαλις, ἔφη τῷ λίαν ἐπιθυμοῦντι υἱοῦ βασιλεῖ. «Ἔστω οὕτω»· κἄτα προσέταξεν αὐτῷ, εἰποῦσα· «Ἀμέλξας τὸ γάλα μου ἐν φυλλίνῳ ἀγγείῳ, πίε αὐτό, » ὦ υἱέ ».

66. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· « Ὅταν λάβω ἄδειαν παρὰ τοῦ ὁσίου, » ὦ μῆτερ, τότε πίνω τὸ σὸν γάλα, τὸ ἐναπολειφθὲν ἐκ » τοῦ μόσχου, καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ σπονδῆς· οὕ- » τω γὰρ ποιῶ καὶ ἐπὶ τῆς προστατευομένης ὑπ' ἐμοῦ » γῆς, οὐ τὸ ὅλον τοῦ καρποῦ αὐτῆς δηλονότι λαμβά- » νω, ἀλλὰ τὸ ἕκτον μέρος ».

67. Οὕτως ἐκλιπαρηθεῖσα ἡ δάμαλις ὑπὸ τοῦ βασιλέως, μᾶλλον ἐχάρη· κἄπειτα ἐκ τῆς φάραγγος τοῦ ὄρους Ἱμαοῦ παρεγένετο ἀπόνως μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἀσκητήριον.

68. Φαιδρὸς δ' ὢν τὸ πρόσωπον [1], ὡς ἡ Σελήνη, ὁ βασιλεύς, ἀνήγγειλε τῷ πνευματικῷ Πατρὶ τὴν παρὰ τῆς δαμάλεως χάριν [2], ἣ ἐδεικνύετο ἐκ τῆς φαιδρότητος τοῦ προσώπου [3], ἀνήγγειλε δὲ καὶ τῇ ἑαυτοῦ γυναικί· τοῦτο δ' ἦν, ὥσπερ παλιλλογία.

69. Λαβὼν δ' ἄδειαν παρὰ τοῦ Βασίστα ὁ καλοκἄγαθος καὶ φιλάγαθος βασιλεύς, ἔπιε μετὰ μεγάλης δίψης τὸ ἐναπολειφθὲν γάλα ἐκ τοῦ μόσχου καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ πῦρ σπονδῆς, τὸ ὂν λευκόν, ὥσπερ πραγματικὸν (φανερὸν) κλέος αὐτοῦ [4].

70. Τελειωθείσης δὲ τῆς σκληραγωγίας τοῦ βασιλέως, ὡς προσετάχθη, περὶ τὴν ἕω ὁ ἐγκρατὴς Βασίστας, εὐξάμε-

---

(1) Εὐφραινομένης τῆς καρδίας, τὸ πρόσωπον θάλλει.

(2) Ὅτι ὑπέσχετο αὐτῷ υἱόν.

(3) Εἰ γὰρ μὴ ἔλεγε, φανερὸν ἦν ἐκ τῆς τοῦ προσώπου φαιδρότητος.

(4) Ἡ εὔκλεια καὶ εὐφημία εἰκονίζεται παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς λευκή, ἡ δὲ δύσκλεια καὶ δυσφημία μέλαινα.

νος τὰ ἀνήκοντα εἰς ἔξοδον, ἔδωκεν ἄδειαν τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ βασιλίσσῃ εἰς τὴν μητρόπολιν αὐτῶν ἀπελθεῖν.

71. Περιελθὼν δ' ὁ βασιλεὺς ἐκ δεξιοῦ τὸ ἄσβεστον πῦρ, τόν τε Βασίσταν, καὶ τὴν Ἀρουνδατὴν, καὶ τὴν δάμαλιν μετὰ τοῦ μόσχου, ἀνεχώρησεν, ἐνδυναμούμενος τοιαύταις αἰσίαις καὶ μεγάλαις δυνάμεσι [1].

72. Ἐπορεύετο δ' ὁ καρτερὸς βασιλεὺς ἅμα τῇ βασιλίσσῃ, ἐφ' ἁρμαμάξης, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ πληρωθείσης ἐπιθυμίας, ἡδυνούσης τὴν ἀκοὴν τῷ ἤχῳ τῆς τροχηλασίας, καὶ ἀταράχως φερομένης.

73. Ὁ δὲ λαὸς, ἐξελθόντες τῆς πόλεως, ἔβλεπον ἀκορέστως, ὡς τὴν νεοφανῆ Σελήνην, τὸν ἐπιθυμούμενον βασιλέα διὰ τὴν ἀπουσίαν, καὶ κατεσκληκὸς ἔχοντα τὸ σῶμα διὰ τὴν ἣν εἶχε σκληραγωγίαν εἰς ἐπίτευξιν υἱοῦ.

74. Εἰσελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν, τὴν ἔχουσαν ὑψηλὰς σημαίας, αὐτὸς ὁ ἔνδοξος, ὡς ὁ Ἴνδρας, ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀνεδέξατο τὸ τῆς γῆς φορτίον ἐν τῇ χειρὶ, τῇ ἰσοδυνάμῳ τῷ δράκοντι Σέσσᾳ [2].

75. Εἰς δὲ αὔξησιν τῆς γενεᾶς τοῦ βασιλέως ἐδέξατο [3] ἡ

(1) Τῇ εὐχῇ τοῦ Βασίστα καὶ τῇ χάριτι τοῦ ἀσβέστου πυρὸς. καὶ τῆς δαμάλεως.

(2) Μυθολογεῖται, ὡς δράκων μέγας, Σέσσας τοὔνομα, βαστάζει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἑαυτοῦ τὴν γῆν πᾶσαν. Ὁ δὲ δράκων ἔμβλημά ἐστι τοῦ θεοῦ, οὗ ἐν τῇ χειρί ἐστι τὸ πᾶν.

(3) Συνέλαβε δηλ: υἱὸν, λαμπρὸν, ὡς τὴν σελήνην, καὶ θερμουργὸν, ὡς τὸν Σκάνδαν, τουτέστιν, εὐειδῆ, καὶ πολεμικόν. Μυθολογοῦσιν, ὡς φῶς σωματοειδὲς ἐῤῥευσεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἀτρῆ, ὃς ἦν υἱὸς τοῦ Βραχμᾶ· λαβόντες δ' οἱ θεοὶ αὐτὸ τὸ φῶς, ἐτόρνευσαν, καὶ ἐποίησαν τὴν σελήνην, ἣν καὶ ἔθηκαν ἐν τῷ οὐρανῷ. Μυθολογοῦσι προσέτι, ὡς οἱ θεοὶ πάντες, προσελθόντες τῷ Σίβᾳ, ἐδέοντο, δοῦναι αὐτοῖς στρατηγὸν ἰσχυρὸν κατὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων· ὁ δὲ Σίβας ἔῤῥευσε γόνον πύρινον, ὃν λαβὼν ἐν τῇ παλάμῃ ὁ Ἀγνὴς, ὁ θεὸς τοῦ πυρὸς, ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ Γάγγῃ· ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ γόνου ἐγένετο ὁ Σκάνδας, ὅς ἐστιν ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν θείων δυνάμεων καὶ οὐρανίων ταγμάτων.

βασίλισσα ἐν γαστρὶ γόνον, ἔχοντα ἀπόῤῥοιαν τῆς δυνάμεως τῶν ὀκτὼ θεῶν τῶν ἐφόρων τοῦ κόσμου, καθὼς ὁ μὲν οὐρανὸς ἐδέξατο τὴν Σελήνην, τὴν γεννηθεῖσαν ἐκ τοῦ φωτὸς τῶν ὀμμάτων τοῦ Ἀτρῆ, ὁ δὲ Γάγγης τὸν πύρινον γόνον τοῦ Σίβα, τὸν ῥιφθέντα εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀγνῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

1. Ἐφάνη δ' ἡ Σουδαξινὰ, ὅτι συνέλαβεν υἱὸν, ἐφετὸν τῷ ἀνδρὶ (βασιλεῖ), χαροποιὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν φίλων καὶ ἀμφιπόλων γυναικῶν, καὶ αἴτιον τῆς διαδοχῆς τῆς γενεᾶς τοῦ Ἰξβακοῦ.

2. Καθὼς δ' ἡ νὺξ κατὰ τὴν ἕω φαίνεται, ὀλίγους ἔχουσα τοὺς ἀστέρας, καὶ ὀλίγον λάμπουσαν τὴν σελήνην [1], οὕτω καὶ ἡ Σουδαξινὰ ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἐφαίνετο, ὀλίγα ἔχουσα κοσμήματα, μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας, καὶ ὠχρόλευκον πρόσωπον [2].

3. Ὁ δὲ βασιλεὺς κόρον οὐκ εἶχεν, ὀσφραινόμενος [3] τοῦ τῆς βασιλίσσης στόματος, τοῦ ἔχοντος ὀσμὴν τοῦ οὗ ἤσθιε χοός [4], καθὼς ὁ ἐλέφας οὐκ ἔχει κόρον, ὀσφραινόμενος [5] τῆς ἐν ὕλῃ ἀνύδρου λίμνης [6], τῆς βρεχομένης ἐκ τῶν νεφῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ὥρας τῶν ὄμβρων.

(1) Ἡ μὲν σελήνη ἐστὶ τὸ πρόσωπον, τὰ δ' ἄστρα, τὰ κοσμήματα, οἱ μαργαρίται καὶ οἱ ἀδάμαντες.

(2) Ἐκ τούτου δεικνύεται ὅτι ἡ ἔγκυος βάρους αἰσθάνεται, καὶ ὠχριᾷ, ἐπίτεξ οὖσα.

(3) Τουτέστι, φιλῶν.

(4) Αἱ ἔγκυοι καὶ ἄλλων πολλῶν ἐπιθυμοῦσι γεύεσθαι, καὶ χοὸς πρὸς τούτοις.

(5) Τουτέστι, πίνων.

(6) Ὁ ἐλέφας διὰ τῶν μυκτήρων τῆς προβοσκίδος ἕλκει τὸ ὕδωρ, κἄπειτα

4. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σουδαξινὰ ἐγίνωσκεν, ὡς ὁ γεννηθησόμενος υἱὸς ἁπάσης τῆς γῆς βασιλεύσει, ὡς ὁ Ἴνδρας τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο ἔκλινεν εἰς τοιαύτην ἐπιθυμίαν βρώσεως χοὸς [1], ἀφεῖσα τὰ λοιπὰ βρωτά.

5. Ἠρώτα δ' ὁ βασιλεὺς ἀκριβῶς πολλάκις τὰς φίλας καὶ ἀμφιπόλους, τίνος ἐπιθυμεῖ βρωτοῦ ἡ βασίλισσα, νομίζων, ὡς αὐτὴ ἐξ αἰσχύνης οὐ λέγει αὐτῷ, τίνος ἐπιθυμεῖ [2].

6. Ἔχουσα δὲ τοιαύτην ἀήθη ἐπιθυμίαν ἡ βασίλισσα, ὅ,τι ᾔτει, τοῦτο ἦν πρόχειρον· εὐπόριστον γὰρ ἐγίνετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἰ καὶ ἐν οὐρανῷ ἦν τὸ ποθούμενον αὐτῇ.

7. Ἀπαλλαγεῖσα δὲ κατ' ὀλίγον τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας [3], ἠγλαΐζετο, παχέα ἔχουσα τὰ μέλη [4], καθὼς ἡ ἀναδενδρὰς, ἀποβάλλουσα τὰ παλαιὰ φύλλα, ἀγλαΐζεται τοῖς νέοις.

8. Χρόνου δὲ παρελθόντος, οἱ μαστοὶ, λίαν οἰδαινόμενοι, καὶ μελαινόμενοι κατὰ τὴν θηλὴν, ὑπερέβαινον τὴν ἀγλαΐαν, τῶν καλύκων τῶν λαμπρῶν λωτῶν [5], οἷς ἐπικάθηνται βομβύλιοι.

9. Ἐνόμιζε δ' ὁ βασιλεὺς τὴν κυοφοροῦσαν βασίλισσαν, ὥσπερ γῆν, ἔχουσαν ἔνδον θησαυρὸν, καὶ ὥσπερ Σαμὴν [6],

---

ἐγχέει αὐτὸ τῷ στόματι. Πολλαὶ δὲ λίμναι μικραὶ ἐν Ἰνδίᾳ ξηραίνονται ἐν ὥρᾳ θέρους· ἐν δὲ τῇ ὥρᾳ τῶν ὄμβρων πάλιν πληροῦνται ὕδατος.

(1) Οἱ κεραμεῖς ἐν Ἰνδίᾳ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ κολλύρια ἡμίοπτα, ἅπερ ἀγοράζουσιν αἱ ἔγκυοι, καὶ ἐσθίουσι.

(2) Πολυειδῶν εὐτελῶν βρωμάτων ἐπιθυμεῖ ἡ ἔγγυος, οἷον πεφρυγμένων ἐρεβίνθων, καὶ ἄλλων τοιούτων ὀσπρίων, καὶ σποδοῦ πρὸς τούτοις.

(3) Ὅτε γίνεται ἐπίτεξ ἡ ἔγκυος, οὐκ ἔχει ἐπιθυμίαν εὐτελῶν βρωμάτων, χοὸς, σποδοῦ, καὶ ἄλλων τοιούτων.

(4) Παχύτερα γίνονται τὰ μέλη τῆς ἐγκύου.

(5) Ὁ μὲν λωτός ἐστι λευκὸς, ὡς ὁ μαστός· ὁ δὲ βομβύλιος μέλας ὡς ἡ θηλή.

(6) Σαμὴ, εἶδος δένδρου, οὗ τὸ ξύλον ἔχει ἐν ἑαυτῷ πῦρ πλέον τῶν ἄλλων ξύλων· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ ξύλου τῆς Σαμῆς ποιοῦσι τὴν Ἀρανὴν, ἐξ ἧς ἐξάγουσι πῦρ οἱ πυρολάτραι.

ἔχουσαν ἐντὸς πῦρ, καὶ ὥσπερ Σαρασβατὴν[1], ἔχουσαν ἐντὸς ὕδωρ.

10. Τὰ δὲ νομιζόμενα[2] ἐν τῷ κυοφορίᾳ ἐτέλεσεν ὁ βασιλεὺς μεγαλοπρεπῶς κατὰ τὴν πρὸς τὴν βασίλισσαν ἀγάπην, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐλευθεριότητα, κατὰ τὸν ὃν εἶχε πλοῦτον ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν ἑαυτοῦ βραχιόνων, καὶ κατὰ τὴν ἣν εἶχε χαρὰν ἐπιτεύξεως υἱοῦ.

11. Ἐλθὼν δέ ποτε ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν γυναικῶνα, ἐχάρη[3] ἐξ αἰτίας τῆς εὐοφθάλμου βασιλίσσης, ἣ μόλις ἀνέστη ἐξ ἕδρας εἰς σημεῖον εὐλαβείας, καὶ μόλις ἐξέτεινεν τὰς χεῖρας εἰς προσηγορίαν, βαρυνομένη τῷ ᾧ ἔφερεν ἐν γαστρὶ ἐμβρύῳ ἐκ θείας ἀποῤῥοίας[4].

12. Γεγενημένης δὲ τῆς προσηκούσης θεραπείας τῷ ἐν γαστρὶ ἐμβρύῳ[5] ὑπὸ ἰατρῶν ἐμπείρων καὶ εὐδοκίμων, ὁ βασιλεὺς ἔβλεπε μετὰ χαρᾶς τὴν βασίλισσαν, ἐπίτεκα οὖσαν, ὡς τὴν ὑδροφόρον νεφέλην.

13. Ἐλθόντος δὲ τοῦ τοκετοῦ, ἡ βασίλισσα, ἡ ὁμοία τῇ Σακῇ[6], ἔτεκεν υἱὸν τρισευδαίμονα, καθὼς ἡ τριττὴ δύναμις[7] γεννᾷ αἴσιον τὸ τέλος παντὸς πράγματος· τοῦ-

---

(1) Σαρασβατή ἐστι χείμαῤῥος, ὃν σκάπτοντες ὀλίγον, εὑρίσκουσιν ὕδωρ.

(2) Ἐν τῷ τρίτῳ καὶ ὀγδόῳ μηνὶ τῆς κυοφορίας, εὐχολογία γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῇ ἐγκύῳ, καὶ θαλία ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις.

(3) Ἐχάρη, διότι ἦν ἐπίτεξ ἡ βασίλισσα.

(4) Ὁ βασιλεὺς ἀποῤῥοιά ἐστι τῶν θεῶν, τῶν ἐφόρων τοῦ κόσμου· διὰ τοῦτο τὸ ἐν τῇ γαστρὶ τῆς βασιλίσσης ἔμβρυον βαρύτερον ἦν τῶν λοιπῶν κοινῶν εμβρύων, ὡς ἔχον δύναμιν τοσούτων θεῶν.

(5) Ὅτε ἡ ἔγκυος ἐγγύς ἐστι τοῦ τοκετοῦ, οἱ ἰατροὶ διδόασιν αὐτῇ ποτὸν εἰς ῥῦσιν τοῦ ἐμβρύου.

(6) Γυνὴ τοῦ Ἴνδρα.

(7) Ἡ βουλὴ, ὁ στρατὸς, καὶ ἡ γάζα, ἢ ἡ βουλὴ, ἡ προθυμία, καὶ ἡ ῥώμη.— Ἡ βουλὴ, ἡ σκέψις, ἡ προθυμία καὶ ἡ δύναμις τοῦ σώματος.

το δὲ δῆλον ἦν ἐκ τῆς συνόδου αἰσίων πλανητῶν καὶ ζωδίων[1].

14. Ἐν τῇ γεννήσει πάντα τὰ μέρη ἠγλαΐζοντο, ἄνεμοι ἡδὺ ἔπνεον· τὸ δὲ ἄσβεστον πῦρ ἐδέχετο τὸ θυόμενον, στρέφον τὴν φλόγα εἰς τὰ δεξιά· πάντα αἴσια ἦν· ἡ γὰρ γέννησις τοιούτων εἰς ὄφελός ἐστι τοῦ κόσμου.

15. Ἐκ δὲ τῆς λαμπρότητος τοῦ λαμπρῶς γεννηθέντος βρέφους, τῆς ἐκτεταμένης πέριξ τῆς κλίνης, οἱ λύχνοι ἐν νυκτὶ ἠμαυρωμένοι ἐφαίνοντο[2], καὶ ὥσπερ ἐν γραφῇ γεγραμμένοι.

16. Τῷ δ' ἀγγέλῳ, τῷ τὴν ἀγαθὴν ἀγγελίαν ἀγγείλαντι, τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου, ἐχαρίσατο ὁ βασιλεὺς πᾶν ὅ,τι εἶχε περὶ ἑαυτὸν κόσμημα, ἐκτὸς τῶν τριῶν τούτων, τοῦ λευκοῦ οὐρανίσκου, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ῥιπιδίων.

17. Καθὼς δὲ ἡ ἄμπωτις τοῦ ὠκεανοῦ σφοδρὰ γίνεται ἐκ τῆς ὁράσεως τῆς παμφαοῦς Σελήνης, οὕτω καὶ ἡ χαρὰ τοῦ βασιλέως οὐκ ἦν ἐντὸς κεκρυμμένη, ἀλλὰ μεγάλη ἐξεφαίνετο, ὅτε ἔβλεπεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸ καλὸν πρόσωπον τοῦ παιδός.

18. Ἐλθόντος δὲ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς Βασίστα ἐκ τοῦ ἀσκητηρίου, καὶ τελέσαντος τὰ προσήκοντα τῇ γεννήσει[3], ὁ υἱὸς τοῦ Διλήπα λαμπρότερος ἐγένετο, καθὼς ἡ

---

(1) Ἅμα τῇ γεννήσει ὁ ἀστρολόγος καὶ γενεθλιολόγος θεωρεῖ τὴν κίνησιν τῶν πλανητῶν καὶ ζωδίων καὶ τὴν σύνοδον αὐτῶν.

(2) Ἡ ἐκ τοῦ παιδὸς λάμψις λαμπροτέρα ἦν τῆς τῶν λύχνων.

(3) Μετὰ τὴν γέννησιν εὐχολογία γίνεται τῷ παιδὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως· ὁ δὲ πατὴρ, ἐμβάπτων τὸν ἑαυτοῦ χρυσοῦν δακτύλιον ἢ ἄλλο τι χρυσοῦν, μέλιτι καὶ βουτύρῳ, ἐντίθησι τῷ στόματι τοῦ παιδὸς εἰς γεῦσιν κατὰ πρῶτον· ἔπειτα δὲ δίδωσιν αὐτῷ ἡ μήτηρ γάλα· τὸ δὲ χρυσοῦν δακτύλιον δίδωσιν ὁ πατὴρ τῷ ἱερεῖ.

ἐκ μεταλλείας πολύτιμος λίθος μετὰ τὸ κατεργασθῆναι ὑπὸ τοῦ τεχνουργοῦ.

19. Ἡδεῖς δ' ἦχοι μουσικῶν ὀργάνων μετὰ χορῶν καὶ ᾀσμάτων ὀρχηστρίδων οὐχὶ μόνον ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ ἠκούοντο καὶ ἐτελοῦντο, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ.

20. Ἀκριβῶς δὲ διοικοῦντος τοῦ βασιλέως, οὐκ ἦν δέσμιος ὃν ἔδει λῦσαι ἐκ τῶν δεσμῶν, ἐπειδὴ ἐχάρη ἐπὶ γεννήσει υἱοῦ[1]· μόνος δ' αὐτὸς ἐλύθη ἐκ τοῦ οὗ εἶχε χρέους πρὸς τοὺς κατοιχομένους προπάτορας[2].

21. Σκεψάμενος δ' ὁ βασιλεύς, πῶς ἂν ἔλθοι ὁ παῖς εἰς πέρας πάσης ἐπιστήμης, καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἔθετο αὐτῷ ὄνομα[3] Ῥαγγοῦν, ὃ σημαίνει ἐτυμολογικῶς κίνησιν.

22. Καθ' ἑκάστην δ' ἡμέραν ἐκ τῆς φροντίδος τοῦ πανευδαίμονος πατρὸς αὔξησιν ἐλάμβανεν ὁ υἱὸς ἐν ἅπασι τοῖς ἀγλαοῖς μέλεσι, καθὼς ἡ Σελήνη αὔξησιν λαμβάνει ἐκ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου.

23. Ἔχαιρον δ' ἐπὶ τῷ υἱῷ Ῥαγγοῦ ὁ Διλήπας καὶ ἡ Σουδαξινά, καθὼς ὅ,τε Σίβας καὶ ἡ Παρβατὴ ἐπὶ τῷ υἱῷ Σκάνδᾳ, καὶ ὁ Ἴνδρας καὶ ἡ Σαχὴ ἐπὶ τῷ υἱῷ Ζαϊάντα[4].

24. Ἡ δ' ἐγκάρδιος ἀγάπη τοῦ Διλήπα καὶ τῆς Σουδαξινᾶς,

---

(1) Ἅπαντες οἱ δέσμιοι ἐλευθεροῦνται ἐν τῇ γεννήσει υἱοῦ βασιλέως.

(2) Τέσσαρά ἐστι τὰ χρέη τοῦ ἀνθρώπου· πρῶτον πρὸς τοὺς θεούς, τὸ εὔχεσθαι καὶ σπένδειν· δεύτερον πρὸς τοὺς γονεῖς, τὸ γεννῆσαι υἱὸν εἰς τὸ προσφέρειν χοάς, καὶ τελεῖν μνημόσυνα· τρίτον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὸ ξενίζειν, καὶ βοηθεῖν ἐν ἀνάγκαις· τέταρτον πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα, τὸ φείδεσθαι αὐτῶν.

(3) Ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν γέννησιν εὐχολογία καὶ σπονδὴ τελεῖται, καὶ τὸ ὄνομα τῷ παιδὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τίθεται, καὶ θαλία μεγάλη γίνεται· τότε δὲ ἡ γεννήσασα καθαρὰ κρίνεται, πρότερον ἀκάθαρτος οὖσα, καὶ ἄψαυστος. Μετὰ δὲ τριάκοντα ἡμέρας πορεύεται καὶ εἰς τὸν ναὸν καὶ εἰς τὸν Γάγγην εἰς προσκύνησιν· τότε γὰρ ἐντελῶς καθαρὰ κρίνεται.

(4) Ζαϊάντας, Νικάτωρ.

ἣν εἶχον πρὸς ἀλλήλους, καθὼς οἱ Χηναλώπεκες, καί τοι ἐμερίσθη εἰς τὸν μονογενῆ υἱόν, οὐκ ἐμειώθη, ἀλλὰ μᾶλλον ηὐξήθη ἐν ἀλλήλοις.

25. Ἐλθὼν δέ ποτε ὁ παῖς πρὸς τὸν βασιλέα, ἁπτόμενος τοῦ δακτύλου τῆς τροφοῦ, προσηγόρευσε κατὰ πρῶτον, καὶ προσεκύνησεν, ὡς ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς τροφοῦ, καὶ ἐπλεόνασεν ἐκ τούτου τὴν χαρὰν τοῦ πατρός.

26. Ἀναλαβὼν δ' ὁ βασιλεὺς ἐν ἀγκάλαις τὸν παῖδα, κλείσας τοὺς ὀφθαλμούς, ᾐσθάνετο ἐπὶ πολὺ ἀφάτου ἡδονῆς ἐκ τῆς θίξεως τοῦ σώματος τοῦ παιδός, ὃς ἔβρεξεν ὥσπερ ἀμβροσίαν.

27. Ἔγνω δ' ὁ τῶν νομίμων φύλαξ βασιλεὺς διαμένουσαν τὴν ἑαυτοῦ γενεὰν διὰ τοῦ ὑπερφυῶς γεννηθέντος παιδός, καθὼς ὁ Βραχμᾶς γινώσκει διαμένουσαν τὴν ἑαυτοῦ κτίσιν διὰ τοῦ σάρκα λαμβάνοντος Βισνοῦ ἐν διαφόροις μορφαῖς.

28. Μετὰ δὲ τὴν κουρὰν[1] συνὼν ὁ παῖς ὁμήλιξι παισὶν ἀρχόντων καὶ βουλευτῶν, ἐμάνθανε τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων· διὰ δὲ τῆς μαθήσεως τῶν στοιχείων ἦλθεν εἰς γνῶσιν πάσης λέξεως, καθὼς ὁ ἰχθὺς διὰ τοῦ στόματος τοῦ ποταμοῦ ἔρχεται εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

29. Μετὰ δὲ τὴν τελετὴν τῆς Βραχμασούτρας[2] οἱ διδάσκα-

---

(1) Ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς γεννήσεως ἀποκείρουσι τὰς τρίχας πάσης τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδός, ἔνθα τελετὴ γίνεται καὶ εὐωχία μεγάλη. Μετὰ δὲ τέσσαρα ἔτη τῆς γεννήσεως ἄρχεται ὁ παῖς μανθάνειν καὶ γράφειν τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων. Ὁ ξυρός ἐστιν ἐκ χαλκοῦ κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Βέδας· νῦν δ' ἡ λαβὴ μόνη ἐκ χαλκοῦ ἐστι.

(2) Παρὰ μὲν τοῖς Βραχμᾶσιν ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς γεννήσεως, παρὰ δὲ τοῖς Ξατραῖς ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ τελεῖται ἡ τελετὴ τῆς Βραχμασούτρας, καὶ θαλία μεγάλη γίνεται· παρὰ δὲ τοῖς Βαϊσσέαις τῷ δωδεκάτῳ. Νῦν δὲ οἱ Βαϊσσέαι οὐ τελοῦσι τὴν τελετὴν τῆς Βραχμασούτρας, οὐδὲ τὴν Βραχμασούτραν φέρουσιν.

λοι ἐδίδασκον τὸν παῖδα τὰ τῆς Βέδας, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην, ὧν οἱ πόνοι οὐκ ἐγένοντο μάταιοι· ἦν γὰρ ὁ παῖς ὀξύνους καὶ ταχυμαθής.

30. Καθὼς δ' ὁ ἥλιος διὰ τῶν ποδηνέμων ἑαυτοῦ ξανθῶν ἵππων διέρχεται τὸν τετραπέρατον κόσμον, οὕτω καὶ οὗτος διὰ τοῦ ὀξέος ἑαυτοῦ νοὸς διῆλθε κατὰ τάξιν τὰς τέσσαρας μαθήσεις [1], τὰς οὔσας ὁμοίας ταῖς τέσσαρσι θαλάσσαις [2].

31. Φέρων δ' ὁ Ῥαγγοῦς δέρμα ἐλάφου [3], ἔμαθε τὴν τοξικὴν

Βραχμασούτρα μεθερμηνεύεται ἱερὸν νῆμα, ὅπερ ἀπαιωρεῖται ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου μέχρι τῆς δεξιᾶς λαγόνος. Ἔστι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τοῦτο τὸ ἱερὸν σπαρτίον, ὡς ἡ περιτομὴ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τὸ βάπτισμα παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς· καὶ διὰ τοῦτο τότε κρίνεται ἄξιος ὁ παῖς μανθάνειν καὶ ἀναγινώσκειν τὴν ἱερὰν Βέδαν, καὶ μυσταγωγεῖσθαι. Σημείωσαι, ὅτι οἱ μὲν Βραχμᾶνες καὶ μανθάνουσι, καὶ διδάσκουσι τὴν Βέδαν· οἱ δὲ Ξατραὶ μανθάνουσι μὲν, οὐ διδάσκουσι δέ· οἱ δὲ Βαϊσσέαι, οἱ ὄντες τῆς τρίτης φυλῆς καὶ τάξεως, οὐ μανθάνουσιν, ἀλλ' ἀκούουσι μόνον τῆς Βέδας· οἱ δὲ Σοῦδραι, οἱ ὄντες τῆς ἐσχάτης φυλῆς καὶ δουλικῆς τάξεως, οὐ κρίνονται ἄξιοι οὐδέ γε ἀκούειν τῆς Βέδας. Νόμος δ' ἐστι τοῖς μὲν Βραχμᾶσι ποιεῖν τὴν Βραχμασούτραν ἐκ βύσσου, τουτέστι, βάμβακος, τοῖς δὲ Ξατραῖς ἐκ λινοῦ, τοῖς δὲ Βαϊσσέαις ἐκ μαλλοῦ. Νῦν δὲ καὶ τοῦτο οὐ θεωρεῖται ἀκριβῶς· οἱ Βραχμᾶνες γὰρ καὶ οἱ Ξατραὶ ἐκ βύσσου ἔχουσι τὴν Βραχμασούτραν.

(1) Εἰς δύω μέρη ἡ Βέδα διαιρεῖται, ὧν τὸ μὲν καλεῖται πρακτικὸν, ἢ νομολογικόν· τὸ δὲ, γνωστικὸν, ἢ θεολογικόν· καὶ τὸ μὲν πρακτικὸν διδάσκει τὰ πρακτέα ἔθιμα καὶ νόμιμα ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου, καὶ τὰ περὶ εὐχολογιῶν καὶ θυσιῶν· τὸ δὲ γνωστικὸν διδάσκει τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων, καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ. Πρώτη μὲν οὖν μάθησίς ἐστι τὸ πρακτικὸν, ἢ νομολογικὸν μέρος τῆς Βέδας· δευτέρα δὲ μάθησις, τὸ γνωστικὸν, ἢ θεολογικὸν μέρος τῆς Βέδας· τρίτη δὲ μάθησις, ἡ ἐγκύκλιος παιδεία, τουτέστι πᾶσα ἐπιστήμη καὶ τέχνη· ἡ τετάρτη δὲ μάθησις, ἡ πολιτικὴ, οἰκονομικὴ, καὶ ἠθικὴ ἐπιστήμη.

(2) Τέσσαρές εἰσιν αἱ θάλασσαι, ἡ ἑῴα, ἡ ἑσπερία, ἡ βορεία, καὶ ἡ νοτία, ὧν μέσον ἐστὶ ἡ γῆ, ὡς νῆσος μεγάλη.

(3) Ὅτε τελεῖται ἡ τελετὴ τῆς Βραχμασούτρας, ὁ παῖς φορεῖ δέρμα ἐλάφου,

μετὰ τῆς ἐπῳδῆς[1] παρὰ τοῦ πατρὸς Διλήπα, ὃς ἦν μόνος τοξότης ἄριστος ἐν γῇ.

32. Καθὼς δὲ ὁ μόσχος, ὅταν γένηται ταῦρος, καὶ ὁ πῶλος τοῦ ἐλέφαντος, ὅταν γένηται μέγας ἐλέφας, ἔχουσιν ἦθος σοβαρόν, οὕτω καὶ ὁ Ῥαγγοῦς, ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐλθὼν εἰς τὴν νεανικὴν, ἔσχεν ἦθος σοβαρόν.

33. Μετὰ δὲ τὴν κουρὰν[2] ὁ πατὴρ συνέζευξε τὸν υἱὸν γάμῳ· αἱ δὲ βασιλικαὶ κόραι[3], γημάμεναι αὐτὸν τὸν καλὸν ἄνδρα, ἠγλαΐζοντο, καθὼς αἱ κόραι τοῦ Δάξα[4], γημάμεναι τὸν φωστῆρα τῆς νυκτὸς, τὴν Σελήνην.

καὶ ἓν μικρὸν διάζωμα εἰς σκέπην τῶν αἰδοίων, γυμνὸς ὢν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας, καὶ χαμευνίᾳ χρώμενος, καὶ ἐξ αἰτήσεως ζῶν, καὶ ῥάβδον ἔχων ἐν χειρὶ ἐκ δένδρου Παλάσα, ἀλλ' οὐδὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς κείρεται, οὐδὲ ἁλῶν γεύεται· καλεῖται δὲ Βραχματσαρῆς, ὅ ἐστι, παρθενικὸς, ἢ ἀσκητικός. Οὕτω δὲ διάγει, μανθάνων τὴν Βέδαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην, ἕως ἂν γένηται εἰκοσαετὴς, καὶ ἔλθῃ εἰς ὥραν γάμου· τότε γὰρ ἀποβάλλει αὐτὴν τὴν ἀσκητικὴν σκευὴν, καὶ φορεῖ τὴν κοσμικήν. Νῦν δὲ ἐθίζεται τοιαύτη ἀσκητικὴ σκευὴ καὶ δίαιτα μέχρι τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Βραχμασούτρας, καὶ οὐ περαιτέρω. Νόμος δ' ἐστὶν ἐν τῇ τελετῇ τῆς Βραχμασούτρας τοὺς μὲν υἱοὺς τῶν Βραχμάνων φορεῖν δέρμα ἐλάφου, τοὺς δὲ τῶν Ξατρῶν δορκάδος, τοὺς δὲ τῶν Βαϊσσεῶν αἰγός· νῦν δὲ καὶ ταῦτα ἀκριβῶς οὐ θεωρεῖται.

(1) Λέγουσιν ὅτι, ὅτε ἔβαλλον τὸ βέλος, ἔλεγον καὶ ἐπῳδάς· καὶ κατὰ τὴν ἐπῳδὴν ἢ βροχὴ ἐφέρετο μετὰ τοῦ βέλους κατὰ τῶν ἀντικειμένων, ἢ ἄνεμος, ἢ πῦρ, ἢ ὄφεις, ἢ λίθοι μεγάλοι. Τοῦτο δ' αἰνίττεται, ὅτι καταπέλτας καὶ μηχανικὰ ὄργανα εἶχον, δι' ὧν ἔρριπτον κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὕδωρ, ἢ πῦρ, ἢ φάρμακον, ἢ λίθους. Ἐπειδὴ δὲ μυστικὰς εἶχον ταύτας τὰς μηχανὰς, διὰ τοῦτο ὑποκρινόμενοι, ἔλεγον εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν, ὅτι δυνάμεις εἰσὶν ἐπῳδῶν, καὶ τερατουργίαι.

(2) Ἐπειδὴ μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Βραχμασούτρας οὐ κείρει τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας ὁ παῖς, ὡς προείρηται, ἕως ἂν, μαθὼν πᾶσαν ἐπιστήμην, ἔλθῃ εἰς ὥραν γάμου· διὰ τοῦτο ἐκ δευτέρου κείρουσι τὰς τρίχας αὐτοῦ, ὅταν ἀποβάλῃ τὴν ἀσκητικὴν σκευὴν καὶ δίαιταν, καὶ ἀναδέξηται τὴν κοσμικήν.

(3) Οἱ βασιλεῖς ἔχουσιν ἄδειαν λαμβάνειν πολλὰς γυναῖκας.

(4) Εἰκοσιεπτὰ ἦσαν αἱ θυγατέρες τοῦ Δάξα, υἱοῦ τοῦ Βραχμᾶ, ἃς ἔλαβε γυναῖκας ἡ Σελήνη. Σημείωσαι, ὡς ἡ Σελήνη ἀρσενικοῦ γένους ἐστὶ παρ' Ἰνδοῖς.

34. Νέος δ' ὢν ὁ Ῥαγγοῦς, ὑπερέβη τὸν πατέρα τῇ ἀγλαΐᾳ τοῦ σώματος, ἔχων χεῖρας, ὡς βόειον ζυγὸν (μακρὰς) [1] καὶ στέρνος, ὡς θύραν (πλατὺ), καὶ ὤμους καρτεροὺς, καὶ σαρκώδης ὤν· ἀλλὰ καὶ οὕτως, ὑποκλινὴς ἦν, καὶ ὑπήκοος τῷ πατρί.

35. Βουλόμενος δ' ὁ βασιλεὺς ἐλαφρὸν ποιῆσαι τὸ διὰ πολλοῦ φερόμενον βαρύτατον φορτίον τῆς βασιλείας, ἀπέδειξε συμβοηθὸν καὶ συνέριθον τὸν υἱὸν Ῥαγγοῦν, ἄξιον ὄντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ πράξεως.

36. Ἡ δὲ βασιλικὴ δόξα, ἡ ζητοῦσα ἄξιον ὑποκείμενον, ἦλθεν ἐν μέρει εἰς τὸ νέον οἴκημα, τὸν Ῥαγγοῦν, ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἰκήματος, τοῦ Διλήπα, καθὼς ἡ ἀνθηρὰ χάρις ἔρχεται εἰς τὸν νέον λωτὸν ἐκ τοῦ παλαιοῦ λωτοῦ [2].

37. Διὰ δὲ τούτου τοῦ βοηθοῦ Ῥαγγοῦ ὁ βασιλεὺς Διλήπας μᾶλλον ἀκαταμάχητος ἐγένετο, καθὼς τὸ μὲν πῦρ διὰ τοῦ ἀέρος, ὁ δ' ἥλιος διὰ τῆς ἀνεφίας, ὁ δ' ἐλέφας διὰ τῆς μανίας.

38. Ἀποδείξας δ' ὁ βασιλεὺς τὸν Ῥαγγοῦν φύλακα τοῦ ἵππου τῆς θυσίας [3] μετ' ἄλλων πολεμικῶν βασιλέων, ἐτέλεσεν ἀνεμποδίστως ἑκατὸν ἱπποθυσίας, μιᾶς δεούσης.

39. Μετὰ δὲ τὰς ἐννενήκοντα ἐννέα ἱπποθυσίας ἀφῆκε πάλιν

(1) Οἱ μακρόχειρες ἐπαινετοὶ παρ' Ἰνδοῖς, καθὼς καὶ παρὰ τοῖς Πέρσαις.

(2) Ὅταν ξηρανθῇ ὁ λωτὸς, ἕτερος νέος ἀναφύεται ἐκ τῆς ῥίζης.

(3) Τὴν ἱπποθυσίαν οὐδεὶς ἄλλος δύναται τελέσαι, ἀλλ' ἡ μέγας βασιλεύς· πρὸ γὰρ τῆς θυσίας γίνεται ταῦτα· ὁ ἵππος τῆς θυσίας ἀφίεται πορεύεσθαι ἀπολύτως καὶ ἐλευθέρως, ὅπῃ ἂν βούληται, στρατὸς δὲ ἐπίλεκτος ἀκολουθεῖ τῷ ἵππῳ, καὶ φυλάττει αὐτόν. Ἔστι δὲ πίναξ ἐκ χαλκοῦ, ἢ χρυσοῦ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἵππου, ἔχων ἐγκεχαραγμένα ταῦτα· «Ὁ ἥρως ἐλθέτω, καὶ λαβέτω.» Ἐὰν δέ τις βασιλεὺς ἔλθῃ μετὰ δυνάμεως, βουλόμενος λαβεῖν τὸν ἵππον, πόλεμος συγκροτεῖται· ἐκεῖνος δ' ὁ ἵππος ἄξιον θῦμα κρίνεται, ὃς ἔχει λευκὸν πάντῃ τὸ σῶμα, καὶ μέλανα τὰ ὦτα.

ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπὶ τῇ θυσίᾳ ἵππον ἀπόλυτον καὶ ἐλεύθερον, ὃν ἀφείλετο ὁ Ἴνδρας[1] ἀφανῶς ἔμπροσθεν τῶν φυλαττόντων ἡρώων.

40. Ἐνταῦθα ξύμπας ἐκεῖνος ὁ στρατὸς τοῦ Ῥαγγοῦ ἵστατο, ἀπορῶν καὶ ἀγνοῶν, τί ποιήσῃ· ἐφάνη δ' ἐξαίφνης, παραστᾶσα, ἡ ἐξάκουστος δάμαλις τοῦ Βασίστα, ἡ Ναν-δινή.

41. Ὁ δ' ἀγαθότιμος υἱὸς τοῦ Διλήπα, νίψας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑαυτοῦ τῷ τῆς δαμάλεως οὔρῳ, ἔβλεπε καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν αἴσθησιν τῆς ὁράσεως ὄντα.

42. Εἶδε δὲ κατὰ τὸ ἑῷον μέρος τὸν θεὸν Ἴνδραν, ἀφελόμενον τὸν ἵππον, ὃν καὶ ὑπέζευξε τῷ ἅρματι ὁ ἁρματηλάτης, καὶ μόλις ἠδύνατο ἀναχαιτίζειν.

43. Γνοὺς δ' ὁ Ῥαγγοῦς, ὡς αὐτός ἐστιν ὁ Ἴνδρας, ἐκ τῶν χιλίων[2] ὧν εἶχεν ἀκοιμήτων ὀφθαλμῶν, καὶ ἐκ τῶν ξανθῶν ἵππων, βουλόμενος αὐτὸν ἐπισχεῖν τῆς πορείας, ἐφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, διηκούσῃ εἰς τὸν οὐρανόν·

44. « Ὦ Ἴνδρα, οἱ σοφοὶ καὶ ἅγιοι ἄνδρες λέγουσιν, ὡς σὺ
» εἶ ὁ πρῶτος τῶν θεῶν, τῶν ἐχόντων μοῖραν τῶν θυο-
» μένων· πῶς οὖν ἐπιχειρεῖς διαφθεῖραι τὸ ἔργον τοῦ
» ἐμοῦ πατρός, τοῦ ἀεὶ τελοῦντος θυσίας;

45. « Οἱ ὄντες ἐχθροὶ τῆς θυσίας, κολαστέοι εἰσὶν ὑπὸ σοῦ
» τοῦ θεοῦ τῶν τριῶν κόσμων, καὶ παντεφόρου· εἰ τοί-
» νυν σὺ ἐναντίος εἶ τοῖς ἔργοις τῶν νομίμων ἀνδρῶν, ὁ
» νόμος ὄλλυται.

---

(1) Ἐπειδή, ὡς λέγουσιν, Ἴνδρας γίνεται, ὃς ἂν ποιήσῃ ἑκατὸν ἱπποθυσίας, διὰ τοῦτο ὁ Ἴνδρας, ἐλθὼν ἀφανής, ἀφείλετο τὸν ἵππον, ἵνα μὴ τελεσθείη ἡ ἑκατοστὴ ἱπποθυσία.

(2) Ὁ Ἴνδρας χιλιόφθαλμός ἐστι, καὶ ἀκαμμύστους καὶ ἀκοιμήτους ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς καὶ πάντες οἱ λοιποὶ θεοί.

46. « Ὅθεν ἄξιος εἶ ἀφεῖναι τὸ κύριον μέρος τῆς μεγάλης
» θυσίας [1], τὸν ἵππον αὐτόν· οἱ γὰρ σπουδαῖοι, οἱ δει-
» κνύοντες τὴν ὁδὸν τοῦ νόμου, οὐχ ὁδεύουσιν ὁδὸν
» ἄνομον. »

47. Ἀκούσας δ' ὁ ἡγεμὼν τῶν θεῶν τοῦ θαυμασίου λόγου,
τοῦ ἐξερευχθέντος ὑπὸ τοῦ Ῥαγγοῦ, ἔστρεψεν ἔκθαμβος
τὸ ἑαυτοῦ ἅρμα, καὶ ἀπόκρισιν δοῦναι ἤρξατο·

48. « Ὃ λέγεις, ὦ υἱὲ τῆς πολεμικῆς φυλῆς, ὀρθῶς ἔχει· δεῖ δ'
» ὅμως τοῖς φιλοτίμοις (εὐφήμοις) διαφυλάττειν τὴν ἑαυ-
» τῶν εὐφημίαν (ἀπ' ἐχθροῦ, θέλοντος αὐτὴν ἀμαυρῶ-
» σαι)· τὸ γὰρ ἐμὸν ὄνομα [2], τὸ γνωςὸν παντὶ τῷ κόσμῳ,
» ὁ σὸς πατὴρ ἐπεχείρησεν ἀφανίσαι διὰ τῆς θυσίας.

49. « Καθὼς μόνος ὁ Βισνοῦς λέγεται Πουρουσσοττάμας [3]
» καὶ μόνος ὁ Σίβας Μαχεσβάρας [4], καὶ οὐκ ἄλλος, οὕτω
» κἀγὼ λέγομαι ὑπὸ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν Σατακρατοῦς [5]·
» τοῦτο δὲ τὸ κατὰ μέρος ἐπίθετον ἡμῶν τῶν τριῶν οὐκ
» ἀναφέρεται εἰς ἄλλον δεύτερον.

50. « Διά τοι τοῦτο ὁ ἵππος οὗτος τοῦ σοῦ πατρὸς ἀφῃρέθη
« ὑπ' ἐμοῦ. Ἅλις οὖν τοῦ σοῦ πόνου μέχρι τοῦδε, μηδὲ
» βάλῃς τὸν πόδα εἰς τὴν ὁδὸν τῶν υἱῶν τοῦ Σαγάρα [6]·
» ἐγὼ γάρ εἰμι μιμητὴς τοῦ Καπίλα ».

---

(1) Μεγάλη θυσία λέγεται κατ' ἐξοχὴν, ἡ ἱπποθυσία.

(2) Σατακρατοῦς ὀνομάζεται, ὅ ἐστι, τελεσιουργὸς ἑκατὸν θυσιῶν.

(3) Ὑπεράνθρωπος, ὑπέρθεος.

(4) Μέγας ἡγεμών.

(5) Τελεσιουργὸς ἑκατὸν θυσιῶν.

(6) Οἱονεὶ ἔλεγε, μή με παροξύνῃς, καθὼς οἱ υἱοὶ τοῦ Σαγάρα παρώξυνον τὸν Καπίλαν, ὃς καὶ κατέκαυσεν αὐτούς. Μυθολογεῖται, ὡς ὁ Σαγάρας, ὃς ἦν μέγας βασιλεὺς, καὶ ἑξηκοντακισχιλίους εἶχεν υἱοὺς, ἐβουλήθη τελέσαι ἑκατὸν ἱπποθυσίας. Κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς τελευταίας ἱπποθυσίας, φθονήσας ὁ Ἴνδρας, ἀφείλετο ἀφανῶς τὸν ἀπολύτως φερόμενον ἵππον, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τοῖς ὑποχθο-

51. Ὁ δὲ φύλαξ τοῦ ἵππου Ῥαγγοῦς, γελάσας πάλιν, εἶπεν ἀφόβως τῷ Ἴνδρᾳ· « Εἰ οὕτω φρονεῖς, ἐπιλαβοῦ ὅπλων· » οὐ γὰρ ἕξεις τὸν ἵππον, ἂν μὴ νικήσῃς τὸν Ῥαγ-» γοῦν ».

52. Οὕτως εἰπὼν τῷ Ἴνδρᾳ κατὰ πρόσωπον, προσήρμοσε τὸ βέλος τῷ τόξῳ, καὶ ἔστη, στήσας τὸν πόδα καὶ τὸ σῶμα, ὡς ἄλλος Σίβας [1].

53. Τρωθεὶς δὲ κατὰ τὸ στῆθος ὁ Ἴνδρας ὑπὸ τοῦ στερεοῦ βέλους τοῦ Ῥαγγοῦ, ἀγανακτήσας ἔθετο εὔστοχον βέλος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ τόξου, ὅ ἐστιν ἡ Ἶρις [2].

54. Ἐμπαγὲν δὲ τὸ βέλος τοῦ Ἴνδρα, τὸ γευσάμενον πολλάκις αἵματος φοβερῶν γιγάντων, μεταξὺ τῶν βραχιόνων τοῦ Ῥαγγοῦ, ἔπινεν ἡδέως αἷμα ἀνθρώπειον, οὗ τέως οὐκ ἐγεύσατο.

55. Ὁ δὲ νεανίας Ῥαγγοῦς, ὁ ὅμοιος τῷ Σκάνδᾳ κατὰ τὴν γενναιότητα, ἐνέπηξεν ἕτερον βέλος, ᾧ ἐνεγέγραπτο τὸ αὐτοῦ ὄνομα [3], τῇ στιβαρᾷ καὶ ἀγλαᾷ χειρὶ τοῦ Ἴνδρα.

56. Τρίτῳ δὲ βέλει διέτεμε τὴν σημαίαν τοῦ Ἴνδρα, τὴν

νίοις πλησίον τοῦ ὁσίου Καπίλα, ὃς ἐχρῆτο ἀσκήσει καὶ θεωρίᾳ. Περιελθόντες δὲ πᾶσαν τὴν γῆν οἱ ἑξηκοντακισχίλιοι υἱοὶ τοῦ Σαγάρα, καὶ μὴ εὑρόντες τὸν ἵππον, ἀνώρυξαν τὴν γῆν, βουλόμενοι ἐρευνῆσαι καὶ τὸν ὑποχθόνιον κόσμον. Ἐκ δὲ τοῦ διορύγματος ἐκείνου ἐγένετο ὁ ὠκεανὸς, ὃς καὶ ὠνομάσθη Σάγαρις ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως Σαγάρα. Κατελθόντες δ' οἱ υἱοὶ τοῦ Σαγάρα εἰς τὸν καταχθόνιον κόσμον, ἰδόντες τὸν ἵππον πλησίον τοῦ ὁσίου Καπίλα, ἐνόμισαν, ὡς αὐτός ἐστιν ὁ κλέπτης, καὶ διὰ τοῦτο πληγὰς αὐτῷ ἐνέθηκαν πολλὰς καὶ ὕβρεις· ὁ δὲ ὀργισθεὶς, ἀπετέφρωσεν αὐτοὺς πάντας. Ὁ Καπίλας ἦν μέγας φιλόσοφος καὶ θεωρητικὸς, ὃς ἐδόξαζε τὴν ὕλην ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον, καὶ αἰτίαν, καὶ ἐνεργὸν, τὸν δὲ Θεὸν ἀναίτιον, ὡς ἀπαθῆ.

(1) Ἄριστος ἦν τοξότης ὁ Σίβας.

(2) Ἡ ἐν οὐρανῷ Ἶρις ἐστὶ τὸ τόξον τοῦ Ἴνδρα.

(3) Ἐκ τούτου δεικνύεται, ὡς οἱ παλαιοὶ ἥρωες τῆς Ἰνδίας ἐχάραττον τὰ ὀνόματα ἑαυτῶν ἐν τοῖς βέλεσιν.

ἔχουσαν ἐντετυπωμένον τὸν κεραυνόν· λίαν δ' ἠγανάκτησεν ὁ Ἴνδρας κατ' αὐτοῦ, ὃς ἔτεμε τὴν σημαίαν, ὡσπερεὶ ἔτεμε τὴν κόμην [1] τῆς θείας δόξης.

57. Φρικτὸς δὲ πόλεμος ἐγίγνετο ἐκ τῶν βελῶν ἀμφοτέρων, ἐφιεμένων νίκης· ἄλλα μὲν γὰρ βέλη ἄνωθεν ἐβάλλοντο ὑπὸ τοῦ Ἴνδρα, ἄλλα δὲ κάτωθεν ὑπὸ τοῦ Ῥαγγοῦ, καὶ ἐφαίνοντο, ὥσπερ πτερωτοὶ φοβεροὶ ὄφεις· οἱ δὲ θεοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἵσταντο κατὰ μέρος, θεωροῦντες.

58. Τοῖς δὲ ἀλλεπαλλήλως καταπίπτουσι βροχηδὸν βέλεσιν ὁ Ἴνδρας οὐκ ἠδύνατο κατασβέσαι τὸ πυροειδὲς τοῦ θυμοῦ τοῦ Ῥαγγοῦ, καθὼς ἡ ὑδροφόρος νεφέλη οὐ δύναται κατασβέσαι τοῖς καταφερομένοις ὕδασι τὸ ἐκ τῶν νεφῶν ἐκρηγνύμενον πῦρ.

59. Βέλει δ' ἐν σχήματι ἡμισελήνου [2] διέτεμεν ὁ Ῥαγγοῦς τὴν χορδὴν τοῦ τόξου τοῦ Ἴνδρα, τὴν ποιοῦσαν μέγαν ἦχον, ὡς τὴν ταραττομένην θάλασσαν, ὅτε ἀφίεται τὸ βέλος, καὶ πλήττουσαν τὸν καρπὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

60. Μεγάλως δ' ὀργισθεὶς ὁ Ἴνδρας, εἴασε τὸ τόξον καὶ ἔλαβεν ἐν χειρὶ εἰς ὄλεθρον τοῦ δυνατοῦ ἐχθροῦ τὸν φλογεγερὸν κεραυνὸν, τὸν διατμητικὸν τῶν πτερῶν τῶν ὀρέων [3].

---

(1) Καθὼς ἡ κόμη κόσμημά ἐστι τῆς γυναικὸς, οὕτω καὶ ἡ σημαία κόσμημα τῆς βασιλικῆς δόξης· καὶ καθὼς ἡ γυνὴ χήρα φαίνεται, οὖσα ἄνευ κόμης, οὕτω καὶ ἡ θεία δόξα, ὥσπερ χήρα, ἐφάνη, οὖσα ἄνευ σημαίας.

(2) Πολυειδῆ ἦσαν τὰ βέλη τῶν παλαιῶν ἰνδικῶν ἡρώων, ἄλλα μὲν ὀξέα εἰς τὸ διαπείρειν, ἄλλα δὲ στρογγύλα εἰς τὸ συντρίβειν τὰ ὀστᾶ, καὶ ἄλλα ἐν σχήματι ἡμισελήνου εἰς τὸ διατέμνειν χεῖρας, καὶ πόδας, καὶ λαιμοὺς τῶν ἐχθρῶν.

(3) Μυθολογοῦσιν, ὡς πρότερον τὰ ὄρη πτερὰ εἶχον, καὶ ἵπταντο· καὶ ἔνθα καθιπτάμενα, ἐκάθηντο, φθορὰν ἐποίουν καὶ πόλεσι, καὶ ἀγροῖς. Ὁ δ' Ἴνδρας ἀπέτεμε τὰ πτερὰ αὐτῶν διὰ τοῦ κεραυνοῦ, καὶ οὕτως ἔμειναν τὰ ὄρη ἀκίνητα μέχρι τῆς σήμερον.

61. Πληγεὶς δ' ὁ Ῥαγγοῦς ἐν τῷ στήθει ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ, ἔπεσε κατὰ γῆς σὺν τοῖς δάκρυσι τοῦ στρατοῦ· ἀναλαβὼν δ' ἐν ἀκαρεῖ, ἀνηγέρθη σὺν τῇ φωνῇ τῆς χαρᾶς τοῦ στρατοῦ.

62. Ἥσθη δ' ὁ Ἴνδρας ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τῆς ἀνδρείας τούτου, ἱσταμένου γενναίως ἐπὶ πολὺ ἐν δεινῷ καὶ φρικτῷ πολέμῳ· ἡ γὰρ ἀρετὴ παρὰ πᾶσι τιμᾶται, καὶ ἐπαινεῖται [1].

63. Πρὸς ὃν καὶ εἶπεν· « Ἐκτὸς σοῦ, οὐδεὶς ἄλλος ὑποφέρειν » δύναται τοῦτό μου τὸ ὅπλον, τὸν κεραυνὸν, ὃς συντρίβει καὶ τὰ ὄρη· ἴσθι ὡς ἥσθην, καὶ χάριν αἴτησον, » ἐκτὸς τοῦ ἵππου ».

64. Ὥσας δὲ ὁ βασιλικὸς παῖς τὸ βέλος τὸ ἐξ ἡμισείας ἑλκυσθὲν ἐκ τῆς φαρέτρας καὶ γανώσαν τὰ δάκτυλα διὰ τῆς χρυσῆς γλυφίδος, ἀπεκρίνατο τῷ Ἴνδρᾳ, τῷ χαρίεντα ῥήματα φιλοφρόνως εἰρηκότι·

65. « Ἐπειδὴ, ὦ Κύριε, οὐ κρίνεις ἀφιέναι τὸν ἵππον, ἐχέτω » ὁ ἐμὸς πατὴρ, ὃς προσέχει ἀεὶ θυσίαις, τέλειον τὸν » μισθὸν [2] τελείων θυσιῶν, ὡς νενόμισται.

66. « Ποίησόν μοι δὲ καὶ ταύτην τὴν χάριν, ἵνα παρὰ τοῦ » σοῦ ἀγγελιαφόρου τὴν ἀγγελίαν [3] ταύτην ἀκούσῃ ὁ » ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ καθήμενος ἐμὸς πατὴρ, δυσανάσχε- » τος [4] γάρ ἐστιν, ὡς ἔχων μίαν ἀπόῤῥοιαν τοῦ Σίβα [5] ».

---

(1) Οἶδε γὰρ καὶ πολέμιος θαυμάζειν ἀνδρὸς ἀρετήν.

(2) Οἱονεὶ ἔλεγε· «Μὴ ἔστωσαν μάταιαι αἱ τοσαῦται θυσίαι τοῦ ἐμοῦ πατρός·» λέγουσι γὰρ, ὡς εἰ ἐμπόδιόν τι γένοιτο τοῦ τέλους πράξεώς τινος θείας, οὐ μόνον μάταιοί εἰσιν οἱ γεγενημένοι πόνοι, ἀλλὰ καὶ ἔνοχος κρίνεται ὁ μὴ ποιήσας τὸ τέλος.

(3) Τὴν τοῦ ἵππου δηλ: ἀφαίρεσιν, καὶ τὴν μονομαχίαν.

(4) Φοβεῖται, μήπως, ἀναγγείλαντος αὐτοῦ τὴν δεινὴν ταύτην ἀγγελίαν, ὀργισθῇ ὁ πατήρ.

(5) Πρ. γρ. Ὡς ὁ τριόφθαλμος Σίβας.

67. Κατανεύσας δ' ὁ Ἴνδρας εἰς τὰ αἰτήματα τοῦ Ῥαγγοῦ, ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν· ἦλθε δὲ καὶ ὁ Ῥαγγοῦς ἄθυμος εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἔνθα ἦν ὁ βασιλεύς.

68. Ὃς, μαθὼν πρότερον τὰ γεγονότα παρὰ τοῦ ἀγγελιαφόρου τοῦ Ἴνδρα, ψήξας χειρὶ ἀμβροσίᾳ τὸ πεπληγμένον (τετρωμένον) σῶμα τοῦ υἱοῦ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Ἴνδρα, ἐχάρη σφόδρα, καὶ ἐπήνεσεν αὐτόν.

69. Οὕτως ὁ Διλήπας, ὁ ἔχων ὑπήκοον λαὸν, καὶ ἀναβῆναι ἐφιέμενος εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐτέλεσεν ἐννενήκοντα ἐννέα μεγάλας θυσίας, ὥσπερ βαθμίδας κλίμακος, ἀγούσης εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ θάνατον.

70. Ἐκκλίνας δὲ ἀπὸ πάσης ἡδονῆς τῶν τοῦ κόσμου, ἔδωκε κατὰ τὸν νόμον τῷ νέῳ υἱῷ τὸν λευκὸν οὐρανίσκον [1], ὃς σύμβολόν ἐστι βασιλικόν· κἄπειτα ἀνεχώρησεν εἰς ἔρημον μετὰ τῆς βασιλίσσης, διατρίβων ὑπὸ σκιὰς δένδρων. Οὕτω γὰρ ἔπραξαν καὶ ἄλλοι ἀπόγοι τοῦ Ἰξβακοῦ ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

1. Ἀναδεξάμενος ὁ Ῥαγγοῦς τὴν βασιλείαν, τὴν δοθεῖσαν παρὰ τοῦ πατρὸς, μᾶλλον ἐλαμπρύνετο, καθὼς τὸ πῦρ μᾶλλον λάμπει ἐν νυκτὶ, ἀναδεχόμενον τὴν λάμψιν, τὴν διδομένην παρὰ τοῦ ἡλίου δύοντος [2].

2. Τὸ δὲ πῦρ τοῦ φόβου, ὃ εἶχον ἐν καρδίᾳ πρότερον οἱ βασιλεῖς, μᾶλλον ἐξήφθη, ὅτε ἤκουσαν, ὡς ὁ Ῥαγγοῦς ἐβασίλευσε μετὰ τὸν Διλήπαν.

---

(1) Ἐχειροτόνησε δηλ: αὐτὸν βασιλέα.

(2) Λέγεται ἐν τῇ Βέδᾳ, ὡς ὁ ἥλιος, ὅτε δύει, δίδωσι τῷ πυρὶ τὴν ἑαυτοῦ λαμπρὰν δύναμιν· διὰ τοῦτο τὸ πῦρ ἐν νυκτὶ μᾶλλον λάμπει.

3. Πάντες δ' οἱ λαοὶ ἔχαιρον, ἀναβλέποντες τὴν ἀνύψωσιν τοῦ νέου βασιλέως, καθὼς χαίρουσιν, ἀναβλέποντες τὴν ἀνυψωθεῖσαν σημαίαν τοῦ Ἴνδρα [1].

4. Ἐν ταὐτῷ δ' αὐτὸς ὁ σοβαρῶς βαδίζων, ὡς ἐλέφας [2], πατήσας, ἀνέβη (ἐκάθισεν) ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ θρόνου, καὶ καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάντων τῶν ἐχθρῶν.

5. Ἐκ μὲν τοῦ ἀγλαοῦ ἤθους, οὗ εἶχεν αὐτὸς ὁ παντάναξ, ἐφαίνετο, ὡς αὐτὴ ἡ Λαξμὴ [3] ἀφανῶς παρίσταται, κρατοῦσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λωτὸν, ὡς οὐρανίσκον.

6. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ καιροὺς ἁρμοζόντων καὶ ἀληθευόντων ὕμνων εἰς αὐτὸν τὸν ἀξιοΰμνητον ἐφαίνετο, ὡς αὐτὴ ἡ Σαρασβατὴ θεραπεύει αὐτὸν, ἐν στόματι οὖσα τῶν ὑμνολόγων [4].

7. Ἡ δὲ γῆ μᾶλλον ἠράσθη τούτου τοῦ νέου βασιλέως [5], ἢ τῶν πρὸ αὐτοῦ τοσούτων ἀξιοτίμων καὶ ἐνδόξων βασιλέων, τοῦ τε Μανοῦ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ λοιπῶν.

8. Κολάζων δὲ μήτε εὐτόνως μήτε ἀνειμένως, εἵλκυσε πρὸς ἑαυτὸν τὴν καρδίαν παντὸς τοῦ κόσμου, καθὼς ὁ νότος [6], πνέων μήτε θερμῶς μήτε ψυχρῶς.

---

(1) Ἐν καιρῷ ἀνομβρίας ἵστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θύρας ὑψηλὴν σημαίαν εἰς ὄνομα τοῦ Ἴνδρα, ἣν καὶ ἐτίμων, καὶ ἐλάτρευον οἱ λαοὶ, παρακαλοῦντες δοῦναι ὄμβρον· συμπιπτόντων γὰρ δεινῶν, ὁ λαὸς ἐνόμιζεν, ὡς ὁ βασιλεὺς ἄνομός ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο προσανεκλαίοντο αὐτῷ, αἰτοῦντες ἀπαλλαγήν.

(2) Σοβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς βάδισμα ἔχει ὁ ἐλέφας.

(3) Λαξμὴ, περιφανὴς, περίβλεπτος. Ἡ Λαξμὴ γράφεται κρατοῦσα ἐν χειρὶ λωτὸν, ἥ ἐστιν ἡ θεὰ τῆς ἀγλαΐας, τῆς εὐδοξίας, καὶ τῆς λοιπῆς εὐδαιμονίας.

(4) Ἡ Σαρασβατή ἐστιν ἡ θεὰ τοῦ λόγου.

(5) Παρ' Ἰνδοῖς ἡ γῆ λέγεται συμβολικῶς γυνὴ τοῦ βασιλέως.

(6) Ἐν Ἰνδίᾳ ὁ μὲν Ἀπηλιώτης θερμός ἐστιν, ὁ δὲ Ζέφυρος ψυχρὸς, ὁ δὲ Βορέας, καὶ ὁ Νότος, μέτριοι.

9. Καί τοι δὲ οἱ βουλευταὶ ἐδίδασκαν αὐτὸν τὸν νέον βασιλέα καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ἀπατηλὸν, ἔπραττεν ὅμως τὸ δίκαιον, ἢ τὸ ἀληθὲς, καὶ οὐχὶ τὸ ἄδικον, ἢ τὸ ἀπατηλόν [1].

10. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐπελάθοντο τῆς πρὸς τὸν Διλήπαν ἀγάπης, βλέποντες τὰς πολλὰς ἀρετὰς τοῦ Ῥαγγοῦ, καθὼς ἐπιλανθάνονται τῆς πρὸς τὸ ἄνθος τῆς Ἄμρας ἀγάπης, βλέποντες τὸν καρπόν [2].

11. Βασιλεύσαντος τούτου τοῦ νέου βασιλέως, πάντα τὰ ὄντα, νέα πως ἐγένετο· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ αἱ ποιότητες αὐταὶ τῶν στοιχείων ἀγλαώτεραι καὶ ἡδύτεραι ἐγένοντο.

12. Καθὼς ἡ μὲν σελήνη φερωνύμως [3] λέγεται Σάνδρα, διότι χαροποιεῖ καὶ ἡδύνει, ὁ δὲ ἥλιος Ταπάνας, διότι καίει καὶ θερμαίνει, οὕτω καὶ οὗτος φερωνύμως ἐλέγετο Ῥαζᾶς, διότι ἐγάνου καὶ εὔφραινε πάντας.

13. Τὰ μὲν ὄμματα αὐτοῦ τοῦ Ῥαγγοῦ μεγάλα ἦν, καὶ ἐκτεταμένα μέχρι τῶν ὤτων [4]· ἐθεώρει δὲ ἐπὶ λεπτοῦ καὶ διέκρινε πάντα τῷ τοῦ νοὸς ὄμματι [5].

14. Ἦκε δ' ἡ ὥρα Σαράτα [6], ἡ βρίθουσα τοῖς λωτοῖς, ὡς

(1) Ἦν δηλ: εἰλικρινὴς, ἀνυπόκριτος, καὶ ἄπλαστος.

(2) Ἄμρα, κοινῶς ἄμβα, ὄνομα δένδρου καὶ ὀπώρας ἐν Ἰνδίᾳ· αὕτη δ' ἡ ὀπώρα ἡδυτέρα ἐστὶ καὶ ἀβλαβεστέρα πασῶν τῶν λοιπῶν.

(3) Ὁ ποιητὴς παίζει εἰς τὴν σημασίαν καὶ ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων. Ἰνδιστὶ ὁ βασιλεὺς λέγεται Ῥαζῆς, ὅ ἐστι λαμπρὸς καὶ ἀγλαὸς κατὰ τὴν σημασίαν καὶ ἐτυμολογίαν.

(4) Ὑπερβολῇ χρῆται ἐνταῦθα ὁ ποιητής· τὰ γάρ μακροειδῆ ἢ ἀμυγδαλοειδῆ ὄμματα ἐπαινοῦνται παρ' Ἰνδοῖς.

(5) Ἦν δηλ: καὶ εὐειδὴς καὶ διακριτικός.

(6) Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ὁ λωτὸς ἀνθεῖ. Ἰστέον, ὡς οἱ Ἰνδοὶ διαιροῦσι τὸ ἔτος εἰς ἓξ ὥρας, ἑκάστης ὥρας ἐχούσης δύω μῆνας· εἰσὶ δ' αὗται·

Σαράτα, ἢ Σαράδα, Σεπτέμβ. καὶ Ὀκτώβ. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ τὸ μὲν

δευτέρα βασιλικὴ δόξα, πρὸς αὐτὸν τὸν Ῥαγγοῦν, διάγοντα ἡσύχως ἐκ τῆς καλῆς διοικήσεως, (τὸν καλῶς διοικοῦντα τὴν βασιλείαν).

15. Ἐν ταύτῳ δὲ ἡ δυσανάσχετος θερμὴ δύναμις τοῦ Ῥαγγοῦ καὶ τοῦ ἡλίου ἐξετάθη εἰς πᾶν μέρος τῆς γῆς, εὑροῦσα δίοδον ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ὑδροφόρων νεφῶν [1].

16. Ὁ μὲν Ἴνδρας [2] ἀφῆκε τὸ τῆς βροχῆς τόξον [3], ὁ δὲ Ῥαγγοῦς ἔλαβε τὸ τῆς νίκης· ἀμφότεροι γὰρ οὗτοι ἔφερον τόξον κατὰ διαδοχὴν ἐν καιρῷ προσήκοντι εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων.

17. Ἡ ὥρα Σαρατα [4], βρίθουσα Λωτῷ καὶ Κάσσᾳ [5], ἐμιμεῖτο

καῦμά ἐστι πλεῖον, τὸ δὲ ψύχος ἧττον· καὶ σπείρουσι σῖτον, κριθὴν, καὶ ἐρέβινθον κατὰ τὸν Ὀκτώϐ.

Χ ε ῖ μ α, Νοέμϐ. καὶ Δεκέμϐ. Ἔστι δ' ὁ χειμών.

Σ ι σ σ ί ρ α, Ἰαννουάρ. καὶ Φεϐρ. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ τὸ μὲν ψύχος ἐστὶ πλεῖον, τὸ δὲ καῦμα ἧττον.

Β α σ ά ν τ α, (ἔαρ) Μάρτ. καὶ Ἀπρίλ. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ τὸ μὲν καῦμά ἐστι πλεῖον, τὸ δὲ ψύχος ἧττον, καὶ τότε θερίζουσι, καὶ ἀλοῶσι.

Γ ρ ί σ μ α (καῦμα) Μάϊος καὶ Ἰούνιος.

Β α ρ σ σ ά (βροχὴ) Ἰούλ. καὶ Αὔγουστος. Καίτοι δὲ οἱ ὄμϐροι ἄρχονται κατὰ τὸν Ἰούνιον, καὶ παύονται κατὰ τὸν Σεπτέμϐριον, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν Ἰούνιον καὶ Σεπτ. σπάνιοί εἰσι καὶ μερικοὶ, κατὰ δὲ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον συνεχεῖς καὶ καθολικοί. Διαιροῦσι δὲ τὸ ἔτος καὶ εἰς τρεῖς γενικὰς ὥρας, ἑκάστης ὥρας ἐχούσης τέσσαρας μῆνας. Ὁ μὲν Ὀκτώϐριο., Νοέμϐριος, Δεκέμϐριος, καὶ Ἰαννουάριος, ἡ ὥρα ἐστὶ τοῦ ψύχους· ὁ δὲ Φεϐρ., Μάρτ., Ἀπρίλ., καὶ Μάϊος, ἡ ὥρα τοῦ καύματος· ὁ δὲ Ἰούν., Ἰουλ., Αὐγ., καὶ Σεπτέμϐριος, ἡ ὥρα τῶν ὄμϐρων.

(1) Μετὰ τὰ νέφη καὶ τοὺς ὄμϐρους καὶ ὁ ἥλιος ἐξεφάνη, καὶ ὁ Ῥαγγοῦς ἐξεστράτευσεν· οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Ἰνδίας κατὰ τὸν Ὀκτώϐριον ἐκστρατεύουσι μέχρι τοῦ Μαρτίου.

(2) Ὁ μὲν Ἴνδρας δηλ: ἔϐρεχεν ἐν καιρῷ τῶν ὄμϐρων εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Ῥαγγοῦς μετὰ τοὺς ὄμϐρους ἐξεστράτευεν εἰς φθορὰν τῶν κακῶν·

(3) Τὸ τῆς βροχῆς τόξον ἡ Ἶρις ἐστὶν, ἣ οὐ φαίνεται ἀνεφίας καὶ ἀνομϐρίας οὔσης.

(4) Λέγεται καὶ Σάρα, κοινῶς Σαραρή.

(5) Κάσσα, χόρτος καλαμοειδὴς, δι' οὗ στεγάζουσι τὰς πτωχικὰς οἰκίας ἢ

τὸν Ῥαγγοῦν, τὸν ἔχοντα οὐρανίσκον, καὶ ῥιπίδα· ἀλλὰ καὶ οὕτως, οὐκ εἶχε τὴν ἀγλαΐαν ἐκείνου.

18. Πάντων δὲ τῶν βλεπόντων ἡ διακαὴς ἀγάπη ἐξ ἴσου παρετείνετο καὶ πρὸς τὸν χαροπὸν Ῥαγγοῦν, καὶ πρὸς τὴν ἀγλαόμορφον Σελήνην [1].

19. Ἡ λευκότης, ἡ οὖσα ἐν ταῖς ἴλαις τῶν χηνῶν, καὶ ἐν τοῖς ἄστρασι, καὶ ἐν τοῖς ὕδασι [2] μετὰ λευκῶν λωτῶν, ἐφαίνετο, ὅτι ἦν ἡ διεσπαρμένη εὐφημία [3] τοῦ Ῥαγγοῦ.

20. Αἱ δὲ γυναῖκες, αἱ φυλάττουσαι τὴν ἐσπαρμένην ὄρυζαν, καθήμεναι ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν σακχαροκαλάμων [4], ᾖδον τὴν φήμην τῶν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἀρετῶν τοῦ Ῥαγγοῦ.

21. Τὰ μὲν ὕδατα τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν διειδῆ ἐγίνοντο ἐκ τῆς ἐπιτολῆς τοῦ λαμπροῦ ἀστέρος Ἀγαςέα [5]· ἡ δὲ καρδία τῶν ἐχθρῶν, φοβουμένη τὴν ἧτταν, ἐθολοῦτο καὶ ἐταράττετο ἐκ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ῥαγγοῦ.

22. Οἱ δ᾽ ἰσχυροὶ καὶ εὐτραφεῖς ταῦροι, ἀνορύττοντες ὡς ἐν

καλύβας ἐν Ἰνδίᾳ· ἄνθος δ᾽ ἔχει λευκὸν καὶ μακρὸν ὑπὲρ μίαν σπιθαμήν. Καὶ ἡ Κάσσα καὶ ὁ Λωτὸς ἀνθεῖ κατὰ τὸν Σεπτ. καὶ Ὀκτώβριον. Καὶ ὁ μὲν λωτός ἐστιν, ὡς ὁ λευκὸς οὐρανίσκος τοῦ βασιλέως, ἡ δὲ λευκὴ Κάσσα, ὡς ἡ Σαμαρὴ, ἥ ἐστι λευκὴ οὐρὰ βοὸς ἀγρίου ἐν Σκυθίᾳ· ἔστι δὲ δασύθριξ, καὶ μακρόθριξ· διὰ τοιαύτης γὰρ βοείας οὐρᾶς ῥιπίζουσιν ἑκατέρωθεν τὸν βασιλέα. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ῥιπίζουσιν ἑκατέρωθεν διὰ τοιούτων ῥιπιδίων.

(1) Ἐν ὥρᾳ Σαράτᾳ μετὰ τοὺς ὄμβρους μᾶλλον καθαρὰ καὶ λαμπρὰ ἡ σελήνη ἐστὶν, ἢ ἐν ἄλλαις ὥραις.

(2) Ἐν ὥρᾳ Σαράτᾳ, μὴ ὄντων ὄμβρων, τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν οὐκ ἔστι θολὰ, ἀλλὰ διειδῆ.

(3) Ἡ μὲν εὐφημία εἰκονίζεται λευκὴ παρ᾽ Ἰνδοῖς, ἡ δὲ δυσφημία μέλαινα.

(4) Ἐν ὥρᾳ Σαράτᾳ γίνεται ὥριμος καὶ ὁ σακχαροκάλαμος, καὶ ἡ ὄρυζα.

(5) Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἀνατέλλων, φαίνεται ὁ Ἀγκστέας, ὅς ἐστιν ὁ Κάνωπος, περὶ τὸ νότιον μέρος· τοὺς δὲ τέσσαρας μῆνας τῶν ὄμβρων ἀφανής ἐστι, δύων.

παιδιᾷ τοῖς κέρασι τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, ἐμιμοῦντο τὰ κατορθώματα τοῦ Ῥαγγοῦ [1].

23. Οἱ Ἐλέφαντες τοῦ Ῥαγγοῦ, ὥσπερ φθονοῦντες, καὶ ἐρίζοντες ἐπὶ τῇ ὀσμῇ τῶν ἀνθέων τῶν Σαπταπαρνῶν [2] δένδρων, ἔῤῥεον χυμὸν δι᾽ ἑπτὰ ὀχετῶν.

24. Ἡ ὥρα Σαράτα, ἡ ἀποτελοῦσα τοὺς μὲν ποταμοὺς ὀλιγούδρους, τὰς δ᾽ ὁδοὺς ἄνευ τέλματος καὶ ἰλύος, παρεθάῤῥυνε καὶ παρώτρυνε τὸν Ῥαγγοῦν καὶ μὴ θέλοντα εἰς ἔξοδον καὶ ἐκστρατείαν.

25. Ἐν δὲ τῇ τελετῇ τῆς πρὸς τοὺς ἵππους καὶ ἐλέφαντας [3] τιμῆς καὶ λατρείας, τὸ πῦρ τῆς θυσίας ἐδίδου αὐτῷ τὴν νίκην διὰ τῆς εἰς τὰ δεξιὰ στρεφούσης φλογὸς, ὡς διὰ χειρός.

26. Στρατὸν δ᾽ ἱκανὸν ἀφεὶς εἰς φυλακὴν τῆς μητροπόλεως καὶ τῆς λοιπῆς χώρας, μηδένα ἔχων ἐχθρὸν ὄπισθεν, ἐξῆλθεν εἰς νίκην παγκόσμιον, λαβὼν δύναμιν, συνισταμένην ἐκ σωμάτων ἕξ [4].

---

(1) Καθὼς δηλ: ὁ Ῥαγγοῦς, ἐκστρατεύων μετὰ τοὺς ὄμβρους, ἀνέσκαπτε τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, οὕτω καὶ οἱ ταῦροι ἀνώρυττον τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, μειουμένων τῶν ὑδάτων μετὰ τοὺς ὄμβρους.

(2) Σαπταπαρνὰ, εἶδος δένδρου· μεθερμηνεύεται δὲ ἑπτάφυλλον, ἐπειδὴ ἑπτὰ φύλλα ἔχει ἕκαστος κλαδίσκος. Τούτου τοῦ ἄνθους ἡ ὀσμὴ ὁμοία πως ἐστὶ τῇ τοῦ ἐκχεομένου χυμοῦ ἐκ τῶν κροτάφων, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐκ τῶν μυκτήρων, καὶ ἐκ τοῦ αὐλοῦ τοῦ ἐλέφαντος, ὅτε μαίνεται, οἰστρηθείς. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ τὸ δένδρον αὐτὸ ἀνθεῖ, καὶ ὁ ἐλέφας μαίνεται οἴστρῳ θηλυμανίας.

(3) Ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται εἰς ἐκστρατείαν, ἱστᾶσι τοὺς ἐλέφαντας καὶ ἵππους πρὸ τῆς βασιλικῆς θύρας· ὁ δὲ βασιλεὺς χρίει τὰ μέτωπα αὐτῶν σανδάνῳ καὶ κρόκῳ, καὶ τῇ ἐκ βουτύρου ἑπταφώτῳ λυχνίᾳ φωταγωγεῖ καὶ θυμιᾷ αὐτοὺς καὶ γλυκάσματα αὐτοῖς διδόασιν εἰς βρῶσιν· ἡ αὐτὴ δὲ τελετὴ γίνεται καὶ εἰς πᾶν εἶδος ὅπλου. Καὶ σπονδὰς δὲ ποιοῦσι τῷ πυρὶ ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ Ἴνδρα καὶ τοῦ Σκάνδα, ἐπικαλούμενοι αὐτοὺς εἰς βοήθειαν.

(4) Πρῶτον σῶμα ἦν τῶν μὴ λαμβανόντων μισθὸν, ἀλλ᾽ ἐχόντων γῆν ἀτελ-

27. Αἱ δὲ μεγάλαι τῇ ἡλικίᾳ γυναῖκες τῆς πόλεως ἔῤῥιπτον ἐπ' αὐτὸν ὄρυζαν πεφρυγμένην[1], καθὼς τὰ μεγάλα κύματα τῆς γαλακτικῆς θαλάσσης, προσρηγνύμενα τῷ ὄρει Μανδάρᾳ[2], ἔῤῥιπτον σταγόνας ἐπὶ τὸν Βισνοῦν.

28. Ἐπορεύετο δὲ πρῶτον κατὰ τὸ ἑῷον μέρος αὐτὸς ὁ ὅμοιος τῷ Ἴνδρᾳ, ἐπαπειλῶν καὶ ἐπιπλήττων τοὺς ἐχθρούς, ὡς διὰ δακτύλου, διὰ τῆς σαλευομένης ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σημαίας.

29. Πορευόμενος δὲ, ἐποίει τὸν μὲν οὐρανὸν ὡς γῆν διὰ τῆς

λῆ, δεύτερον τῶν μισθοφόρων· τρίτον τῶν συμμάχων· τέταρτον τῶν τεχνιτῶν, ἐμπόρων, καὶ σκευοφόρων· πέμπτον τῶν προσφύγων, οἳ ἦσαν ἐχθροὶ ἐκείνου, καθ' οὗ ἐστρατεύετο· ἕκτον δὲ σῶμα τῶν διαγόντων ἐν ὕλαις καὶ ὄρεσιν, οἳ ἦσαν, ὡς ὁδηγοί.

(1) Ἡ ὄρυζα μετὰ τοῦ φλοιοῦ ὅτε φρύγεται, λίαν λευκὴ καὶ ἀνθοειδὴς γίνεται· τοιαύτην ἀνθοειδῆ ὄρυζαν, ὡς ἀνθοβολίαν, ῥίπτουσιν ἐπὶ τοῦ βασιλέως αἱ γηραλέαι γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι· ἔστι δ' αἴσιον τοῦτο.

(2) Οἱ θεοὶ πάντες, καὶ οἱ δαίμονες, συνελθόντες, ἔθεντο ἐν τῇ γαλακτικῇ θαλάσσῃ, ὡς δῖνον, ὄρος μέγα, ᾧ ὄνομα Μανδάρας· καὶ περιθέντες, ὡς ἱμάντα τὸν Βασουκὴν, τὸν βασιλέα τῶν ὄφεων, ἐδίνων· ἐκ δὲ τῆς δινήσεως ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς γαλακτικῆς θαλάσσης δεκατέσσαρα Ῥάτινα, τουτέστι κειμήλια, ἅ εἰσι ταῦτα· ἡ Λαξμὴ, (ἡ θεὰ τῆς εὐδαιμονίας, καὶ πάσης χάριτος, ἣ ἐγένετο παράκοιτις τοῦ Βισνοῦ) ὁ Καουστούβας, (θεῖος ἀδάμας, ὃν ἔλαβεν ὁ Βισνοῦς) ὁ Παριζάτας, (τὸ ἀνθοφόρον καὶ πάμφορον δένδρον, ὃ ἐτέθη ἐν οὐρανῷ παρὰ τοῖς θεοῖς) ἡ Σουρὰ, (ὁ οἶνος, ὃν ἔπιον οἱ δαίμονες) ὁ Δανβανταρὴς, (ὁ παρ' Ἰνδοῖς Ἀσκληπιὸς) ἡ Σελήνη, ἡ Καμαδουγγὰ, (ἡ πάνδωρος δάμαλις, ἣν ἔλαβον οἱ θεοὶ) ὁ Αἰραβάτας, (λευκὸς ἐλέφας, ὃν ἔλαβεν ὁ Ἴνδρας) ἡ Ῥαμβὰ, (θεία νύμφη, Νηρηὶς, ἡ πρώτη καὶ κορωνίς ἐστι πασῶν τῶν λοιπῶν) ὁ Οὐτσαισράβας, (θεῖος ἵππος, ὃν ἔλαβεν ὁ Ἴνδρας) τὸ φάρμακον, (ὃ κατέπιεν ὁ Σίβας, ἐπειδὴ ἐκινδύνευε τὸ πᾶν κατακαῆναι ὑπ' αὐτοῦ) ἡ Σάργκα, (τόξον ἐκ κέρατος, ὃ ἔλαβεν ὁ Βισνοῦς) ὁ Σάνκας, (νικητικὸς κόγχος, ὃν ἔλαβεν ὁ Βισνοῦς) καὶ ἡ Ἀμβροσία, ἣν ἔλαβον οἱ θεοί· ἔστι δὲ τὸ θεῖον νέκταρ, ὃ καὶ μάκαρες ποθέουσιν. Ἰστέον, ὡς πρὸς τῇ ἁλμυρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἄλλαις ἓξ μυθευόμεναί εἰσι θάλασσαι, ἡ μὲν ἐκ γλυκέος καὶ ποτίμου ὕδατος, ἡ δὲ ἐκ γάλακτος, ἡ δὲ ἐξ ὀξυγάλακτος, ἡ δὲ ἐκ βουτύρου, ἡ δὲ ἐκ χυμοῦ σακχαροκαλάμου, ἡ δὲ ἐξ οἴνου.

ἀνισταμένης κόνιος ἐκ τῶν ἁρμάτων καὶ ἵππων· τὴν δὲ γῆν ὡς οὐρανὸν διὰ τῶν ἐλεφάντων, τῶν ὄντων ὁμοίων τοῖς νέφεσιν [1].

30. Ἐπήρχετο δ' ἐκείνη ἡ στρατιὰ ὥσπερ διὰ τεσσάρων ἀλλεπαλλήλων ἐφόδων· καὶ πρώτη μὲν ἔφοδος ἦν, ἡ λεγομένη φήμη τῆς δυνάμεως· δευτέρα δὲ ἡ ἀναφαινομένη κόνις· τρίτη δὲ ἐξακουομένη σύμμικτος βοή· τετάρτη δ' ἔφοδος, αὐτὴ ἡ στρατιά.

31. Καὶ τὴν μὲν ἄνυδρον γῆν εὔϋδρον ἀπέδειξεν [2] ὁ Ῥαγγεῦς τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει, τοὺς δὲ βαθεῖς καὶ ἀδιαβάτους ποταμοὺς, εὐδιαβάτους, τοὺς δὲ δασεῖς τόπους, ψιλούς.

32. Ἐλαύνων δὲ τὸν μέγαν στρατὸν εἰς τὸν ἑῷον ὠκεανὸν, ἐγένετο ἄλλος Βαγηράτας, ὃς ἤγαγε τὸν Γάγγην [3] μέ-

---

(1) Ὅμοιοι ἦσαν καὶ κατὰ τὸ χρῶμα καὶ κατὰ τὸ σῶμα, δηλ: μελανόχροες καὶ μεγαλόσωμοι, καὶ βροντόφωνοι.

(2) Ὤρυξε δηλ: φρέατα.

(3) Ὁ Ἀνσσουμὰν, υἱὸς τοῦ Ἀσαμανζᾶ, υἱοῦ τοῦ βασιλέως Σαγάρα ἐξ ἄλλης γυναικὸς, ἐστάλθη εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἑξηκονταχισχιλίων υἱῶν τοῦ Σαγάρα, οὓς ἔσχεν ἐκ μιᾶς γυναικός. Εὑρὼν δὲ τὸν ἵππον, ὃν ἥρπασεν ὁ Ἴνδρας, παρὰ τῷ Καπίλᾳ, καὶ μαθὼν τὴν ἀποτέφρωσιν τῶν 60000 υἱῶν τοῦ Σαγάρα, ἱκέτευσε τὸν ὅσιον Καπίλαν εἰς ἐξιλέωσιν, καὶ ἄφεσιν τοῦ ἀμπλακήματος αὐτῶν. Ὁ δὲ Καπίλας, ἐλεήσας, εἶπεν αὐτῷ ἀγαγεῖν τὴν Γαγγὰν, τὸν θεῖον ποταμὸν, τὸν ποτίζοντα τὸν οὐρανόν· ὅταν γὰρ, ἔφη, τὰ ὕδατα ἐκείνου τοῦ οὐρανίου ποταμοῦ ἀποπλύνωσι τὴν τέφραν τῶν υἱῶν τοῦ Σαγάρα, τὸ ἔγκλημα αὐτῶν ἀφεθήσεται. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἀνσσουμὰν εἰς τὸν Ἰμαὸν, ἀσκήσει ἐχρῆτο, καὶ ἐδέετο, ἔνθα καὶ ἀπέθανε, μὴ τυχὼν τοῦ τέλους. Τούτου ὁ υἱὸς Δηλίπας τῇ αὐτῇ ἀσκήσει καὶ δεήσει ἐχρῆτο, ἀλλ' ἀπέθανε καὶ αὐτὸς, μὴ τυχὼν τοῦ σκοποῦ. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Δηλίπα ὁ Βαγηράτας, ἱκετεύων ἐκ καρδίας, καὶ ὑμνῶν τὴν Γαγγὰν ἐν Ἰμαῷ τῷ ὄρει, ἔτυχε τοῦ αἰτήματος· ἡ γὰρ Γαγγὰ, παραστᾶσα αὐτῷ, ἔφη, ὡς οὐδὲν ἄλλο στερεὸν ἐστιν εἰς τὸ δέξασθαι τὸ ῥεῖθρον αὐτῆς, καταπίπτον ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἢ ἡ κορυφὴ τοῦ Σίβα. Ἐλθὼν δ' ὁ Βαγηράτας, καὶ ἱκετεύσας τὸν Σίβαν, ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου. Οὕτως ἡ Γαγγὰ κατέῤῥευσεν ἐκ μὲν τῶν ἀψίδων τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Σίβα, ἐκ δὲ τῶν πλοκάμων τοῦ Σίβα ἐπὶ τοῦ Ἰμαοῦ, ἐκ δὲ τοῦ Ἰμαοῦ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Ἰνδίας· ἐκεῖθεν δ' ἤχθη ὑπὸ τοῦ Βαγηράτα μέχρι τοῦ

χρι τοῦ ὠκεανοῦ, τὸν ῥέοντα ἐκ τῶν πλοκάμων τοῦ Σίβα.

33. Καθὼς δ' ὁ ἐλέφας ἄλλων μὲν δένδρων τοὺς καρποὺς ἀφαρπάζει, ἄλλα δ' ἐκριζοῖ, ἄλλα δὲ διαῤῥηγνύει, καὶ καὶ οὕτω δίοδον ποιεῖ ἐν ὕλῃ δασείᾳ, οὕτω καὶ ὁ Ῥαγγοῦς, ἄλλους μὲν ἐχθροὺς ἐστέρησε τῆς ἀρχῆς, ἄλλους δ' ἐξωλόθρευσε, καὶ ἄλλους κατεδάμασε, καὶ ἐποίησε τὴν ὁδὸν ἀνύποπτον.

34. Καθυποτάξας δὲ πᾶσαν χώραν τῆς ἑώας γῆς αὐτὸς ὁ νικητὴς, ἐπέστη ἐπὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ Ὠκεανοῦ, τὴν βαθύσκιον, καὶ πλήρη πολλῶν Ταλῶν[1].

35. Οἱ δὲ περὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ ὠκεανοῦ βασιλεῖς, ἔχοντες φύσιν εὐπειθῆ, διεφύλαξαν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς σφοδρᾶς ἀμπώτιος τοῦ ὠκεανοῦ.

36. Κατατροπώσας δὲ τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει τοὺς ἐν Βαγκάλᾳ βασιλεῖς, τοὺς ἔχοντας δύναμιν ναυτικὴν, ἔστησε τρόπαια ἐν πολλαῖς νήσοις, ταῖς ἐκ τῶν ὑδάτων τοῦ Γάγγου.

37. Προσκυνήσαντες δὲ τὸν Ῥαγγοῦν αὐτοὶ οἱ κατατροπωθέντες βασιλεῖς, πάλιν ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν ἀρχὴν.

ὠκεανοῦ, ἔνθα καὶ ἀπέπλυνε τὴν τέφραν τῶν προπατόρων αὐτοῦ, τῶν υἱῶν τοῦ Σαγάρα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βαγηράτας ἤγαγε τὴν Γαγγὰν, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται Βαγηρατη, τουτέστι, θυγάτηρ τοῦ Βαγηράτα· ὀνομάζεται δὲ καὶ Ζαχναβὴ δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ὅτε ἔῤῥει εἰς τὴν γῆν τῆς Ἰνδίας, ὁ Ζαχνοῦς, ὃς ἦν βασιλεὺς μεγαλουργὸς καὶ θαυματουργὸς, θυσίαν ἐτέλει· καταῤῥέουσα δ' ἡ Γαγγὰ, κατέκλυσε πάντα τὰ τῆς θυσίας· ὁ δὲ Ζαχνοῦς ἀγανακτήσας, κατέπιεν αὐτήν. Παρακαλέσας δ' ὁ Βαγηράτας, καὶ εἰπὼν τὴν αἰτίαν, ἐξιλέωσεν αὐτὸν, ὃς καὶ ἐξέῤῥευσε τὴν Γαγγὰν ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ μηροῦ, ἢ ἐκ τοῦ ὠτὸς κατά τινας, δι' ἣν αἰτίαν λέγεται καὶ Ζαχναβὴ, ὅ ἐστι, θυγάτηρ τοῦ Ζαχνοῦ.

(1) Ταλή ἐστι δένδρον ὑψηλὸν, ὡς φοίνιξ· ὁ χυμὸς αὐτῆς ἐστι γλυκὺς, καὶ μέθην προξενεῖ.

καὶ φόρον ἔδωκαν, καθὼς ἡ καλάμη τῆς ὀρύζης, ἐκριζωθεῖσα, πάλιν φυτεύεται, καὶ δίδωσι καρπόν [1].

38. Διαπεράσας δὲ μετὰ τοῦ στρατοῦ τὸν ποταμὸν Καπίσσαν, ὡς διὰ γεφυρῶν, δι' ἐλεφάντων προσδεδεμένων, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐτκάλας, (Ὀρίσσας) ἦλθεν ἐπὶ τὴν χώραν Καλίγκαν.

39. Ἵδρυσε δὲ τὴν ἑαυτοῦ ὀξεῖαν δύναμιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαχένδρα, καθὼς ὁ ἐλεφαντηλάτης ἐμπήγνυσι τὸ ἐλεφαντόκεντρον τῇ κορυφῇ τοῦ σκληροῦ καὶ ἀπειθοῦς ἐλέφαντος.

40. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς χώρας Καλίγκας ἀντέστη αὐτῷ μεθ' ὁπλιτῶν καὶ ἐλεφάντων πολλῶν, καθὼς ὁ Ἱμαὸς ἀντέστη [2], βάλων λίθους βροχηδὸν ἐπὶ τὸν Ἴνδραν, τὸν θέλοντα κόψαι τὰ πτερά.

41. Ἀναδεξάμενος δ' ὁ Ῥαγγοῦς τὰ βραχηδὸν πίπτοντα βέλη τῶν ἐχθρῶν, ἀνεδέξατο τὴν δόξαν τῆς νίκης, καθὼς λουσάμενος, καὶ χρισθείς, ἀνεδέξατο τὴν δόξαν τῆς βασιλείας.

42. Πιόντες οἱ στρατιῶται τοῦ Ῥαγγοῦ τὴν εὐφημίαν τοῦ ἐχθροῦ ἐν πολέμῳ, ἔπινον ἐν συμποσίοις καὶ οἶνον Ναρικελῆς [3] ποτηρίοις ἐκ φύλλων Ταμβούλας [4].

43. Ὁ δὲ νικητὴς καὶ δίκαιος Ῥαγγοῦς τὴν δόξαν μόνην

---

(1) Ἡ σπαρθεῖσα ὄρυζα, γενομένη σπιθαμιαία, ἐκριζοῦται, καὶ μεταφυτεύεται.

(2) Μυθολογοῦσιν, ὡς πρότερον τὰ ὄρη πτερωτὰ ἦν, καὶ ἵπταντο· καὶ ὅπου καθίπταντο, διέφθειρον τὴν χώραν ἐκείνην, εἴτε ἐσπαρμένη ἦν, εἴτε οἰκουμένη· ὁ δ' Ἴνδρας διέκοψε τὰ πτερὰ αὐτῶν τῷ κεραυνῷ, ὅς ἐστι τὸ ὅπλον αὐτοῦ.

(3) Ναρικελή, κοινῶς Ναργίλη, δένδρον ὑψηλόν, ὡς φοίνιξ· οὗ ἐκ τοῦ χυμοῦ οἶνον ποιοῦσιν οἱ Ἰνδοί.

(4) Ἡ Ταμβούλα φυτόν ἐστιν, ὡς κισσός· ἐκ δὲ τῶν φύλλων αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ ἐποίησαν ποτήρια.

ἔλαβεν, ἀλλ' οὐ τὴν γῆν τοῦ βασιλέως τῆς Μαχένδρας[1]· λαβὼν γὰρ αὐτὸν αἰχμάλωτον, ἐλεύθερον ἐποίησεν.

44. Ἐκ δὲ τῆς παραλίου γῆς ἐκείνης, ἔνθα πεφύκασι δένδρα κάρπιμα, Ποῦγαι[2], ἀναζεύξας αὐτὸς, ὁ ἔχων αὐτόκλητον τὴν νίκην, παρεγένετο εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔνθα λάμπει ὁ Ἀγαστέας[3].

45. Ἐν δὲ τῇ Καβερῇ, λουσαμένων τῶν ἐν τῇ στρατιᾷ, καὶ τῶν ἐλεφάντων, ὧν ὁ εὐώδης χυμὸς[4] συνεμίγη τοῖς ὕδασιν, ὁ Ῥαγγοῦς ὕποπτόν πως ἐποίησε τὴν Καβερὴν τῷ Ὠκεανῷ, ὅτι ἄλλῳ ἀνδρὶ συνεμίγη[5].

46. Στήσαντες δὲ τὴν πορείαν αὐτοῦ τοῦ νικητοῦ, ἡ στρατιὰ κατέλυσε παρὰ τῇ ὑπωρείᾳ τοῦ ὄρους Μαλαΐα, ἔνθα ὄρνεις νέμονται κατὰ τὴν ὕλην τῶν φυτῶν τοῦ πεπέρεως[6].

---

(1) Ἡ Καθίγκα χώρα λέγεται καὶ Μαχένδρα ἐκ τοῦ ὄρους Μαχένδρα.

(2) Ποῦγα, κοινῶς Σουπαρὴ, δένδρον ὑψηλὸν, ὡς φοίνιξ, οὗ ὁ καρπός ἐστιν ὡς βάλανος. Τοῦτον τὸν καρπὸν μετὰ τῶν φύλλων τῆς Ταμβούλας μασσῶνται καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας, καθὼς τὴν μαστίχην αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος.

(3) Εἰς τὸ νότιον δηλ.—Ὁ Ἀγαστέας, εἰπὼν τῷ ὄρει Βενδεᾷ μένειν ὑποκλινὲς, ἕως ἂν ὑποστρέψῃ, ἀπῆλθε κατὰ τὸ νότιον μέρος, ἔνθα καὶ μένει μέχρι τῆς σήμερον, ἀστερωθείς.

(4) Ἡ ὀσμὴ τοῦ χυμοῦ τοῦ μαινομένου ἐλέφαντος βαρεῖά ἐστι καὶ ἀηδής· εὐώδης δὲ λέγεται κατ' εὐφημολογίαν.

(5) Ἰστέον, ὡς ἅπαντες οἱ ποταμοὶ θηλυκοῦ γένους εἰσὶ παρ' Ἰνδοῖς, καὶ ἐπειδὴ εἰσβάλλουσιν εἰς τὸν ὠκεανὸν, καὶ συμμίγνυνται αὐτῷ, διὰ τοῦτο λέγονται γαμεταὶ αὐτοῦ. Ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς, προσπαίζων, πλάττει, ὅτι ἡ Καβερὴ ὕποπτος ἐγένετο τῷ Ὠκεανῷ, ὅτι ἄλλῳ ἀνδρὶ συνεμίγη· αἰτία δ' ἦν τῆς ὑποψίας, ἡ προσαφθεῖσα τοῖς ὕδασιν εὐωδία τοῦ χυμοῦ τῶν ἐλεφάντων. Οἱονεὶ ἔλεγεν ἐλθόντος τοῦ Ῥαγγοῦ εἰς τὴν Καβερὴν, τὸν ποταμὸν, ἅπαντες οἱ ἐν τῇ στρατιᾷ ἐλούσαντο, καὶ ἔπιον ὕδωρ, καὶ ἀνάψυξιν ἔλαβον.

(6) Ἐν τούτῳ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δεικνύει, ὅτι ἐκεῖ γίνεται καὶ πέπερις, καὶ καρδάμωμον, καὶ σάνδανον· ἐκεῖ γίνεται καὶ τὸ κινάμωμον· τὸ δ' ἐξαίρετον ἐν τῇ Ταπροβάνῃ νήσῳ.

47. Ἡ δὲ κόνις τοῦ καρδαμώμου, τοῦ συντριβομένου τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων, ἐξανισταμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου προσεκολλᾶτο τοῖς τῶν ἐλεφάντων κροτάφοις, ἔνθεν ἔῤῥεε χυμὸς, εὐωδίαν ἔχων ὁμοίαν τῷ καρδαμώμῳ.

48. Καί τοι δὲ τὰ ἐν τοῖς ποσὶ σχοινία οἱ ἐλέφαντες διέλυον καὶ διεῤῥήγνυον, τὰ ἐκ τῶν λαιμῶν ὅμως ἀδιάλυτα ἦν, δεδεμένα ἐν τοῖς χαράγμασι δένδρων σανδάνων, τοῖς γεγεννημένοις ὑπὸ τῶν περιπλεκομένων ὄφεων [1].

49. Ἐν τῷ μεσημβρινῷ μέρει, ἐν ᾧ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἀμβλύνεται [2], ὀξυτέρα ἐγένετο ἡ θερμὴ δύναμις τοῦ Ῥαγγοῦ· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐκεῖ βασιλεῖς οὐκ ἠνέσχοντο αὐτοῦ.

50. Ἔδωκαν δ' αὐτῷ, προσκυνήσαντες, πλῆθος λαμπρῶν μαργαριτῶν τοῦ ὠκεανοῦ, εἰς ὃν εἰσβάλλει ἡ Ταμραπαρνὴ [3], ὡσπερεὶ ἔδωκαν τὸ ἑαυτῶν λαμπρὸν κλέος [4].

51. Ἐντρυφήσας δὲ ὅσον ἤθελεν αὐτὸς ὁ ἀκαταμάχητος, τοῖς ὄρεσι, τῷ Μαλαΐα, καὶ Δαδούρᾳ, οἵ εἰσιν, ὡς δύω μαστοὶ [5] τῆς μεσημβρινῆς γῆς, καὶ κατάσκιοι Σανδά-

(1) Ἐκ τούτου δεικνύεται, ὅτι τὰ σάνδανα μεγάλα εἰσὶ δένδρα, καὶ ὄφεις ἔχουσιν ἐμφωλεύοντας. Τοῦ σανδάνου τὸ ξύλον εὐῶδές ἐστιν, ὡς τὸ τῆς κυπαρίσσου.

(2) Ἐν ταῖς χειμεριναῖς τροπαῖς, τρεπομένου τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀμβλεῖα γίνεται ἡ θερμότης αὐτοῦ· ἐλθόντος δὲ τοῦ Ῥαγγοῦ, ὀξυτέρα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐγένετο.

(3) Μαργαρίται γίνονται κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ὠκεανοῦ, εἰς ὃ εἰσβάλλει ὁ ποταμὸς, Ταμραπαρνή

(4) Λευκὸν τὸ κλέος, λευκοὶ καὶ οἱ μαργαρίται.

(5) Ἡ μὲν γῆ ἐκείνη εἰκάζεται, ὡς γυνὴ, ὁ δὲ Μαλαΐας, καὶ Δαρδούρας, ὡς δύω μαστοὶ, ὁ δὲ Σαχίας, ὡς γλουτός· εἰονεὶ ἔλεγε, μείνας ἐν τοῖς ὄρεσι, Μαλαΐᾳ, καὶ Δαρδούρᾳ, ἦλθεν ἔπειτα εἰς τὸ ὄρος, τὸν Σαχίαν. Μυθολογοῦσιν, ὡς πρότερον ὁ ὠκεανὸς ἐγγὺς ἦν τοῦ ὄρους Σαχία· ὁ δὲ Παρασουράμας, στὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ἔῤῥιψε βέλος κατὰ τὸν ὠκεανόν· ὁ δὲ, φοβηθεὶς, ἀνεχώρησε τὰ ὕδατα, καὶ ἔμεινεν ἡ χέρσος.

52. νοις, περιεπτύξατο τὸ ὄρος, τὸν Σαχέαν, ὅς ἐστιν, ὥσπερ γυμνὸς γλουτὸς τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ διΐσταται λίαν τοῦ ὠκεανοῦ.

53. Ὁ δὲ ὠκεανὸς, καί περ ἀπώσθη ὑπὸ τοῦ βέλους τοῦ Παρασσουράμα, καὶ ὑποχώρησεν, ἦν ὅμως ὥσπερ ἡνωμένος τῷ ὄρει Σαχέα [1] ἐκ τοῦ διαπορευομένου στρατοῦ τοῦ Ῥαγγοῦ εἰς δούλωσιν τοῦ δυτικοῦ μέρους.

54. Καὶ ἡ μὲν κόνις, ἡ ἐξανισταμένη ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ῥαγγοῦ, ἐπιπίπτουσα, ἦν ἀντὶ εὐώδους κόνιος ταῖς κόμαις τῶν γυναικῶν [2] τῆς χώρας Κεράλας, αἳ ἔφευγον ἐκ φόβου, ἀφεῖσαι πᾶν κόσμημα.

55. Ἡ δὲ κόνις τοῦ ἄνθου Κετακῆς [3], ἡ ἀνισταμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, τοῦ πνέοντος ψυχρὸν ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Μουράλας, εὐώδεις ἐποίει τοὺς θώρακας τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ῥαγγοῦ, ἐπιπίπτουσα.

56. Ὁ δὲ ἦχος τῶν συνεχῶν Ταλῶν [4], τῶν κλονουμένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, οὐκ ἐξηκούετο ἐκ τῶν ἠχούντων σιδηρῶν θωράκων τῶν ἵππων, πορευομένων.

57. Ἀφέντες δ' οἱ Βομβύλιοι τὰ ἀνθηφόρα δένδρα, ἃ ὀνομάζοντα Πουνάγαι, προσεφοίτων τοῖς εὐῶδες χυμὸν ἐκ-

---

(1) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ἐκ τοῦ ὄρους Σαχέα ἀναζεύξας, ἦλθε κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος· ἡ δὲ διὰ μέσου γῆ ἐφαίνετο, ὥσπερ θάλασσα, πελαγίζουσα, καὶ συμπίνουσα ἐκ τοῦ κινουμένου παμπληθοῦς στρατοῦ.

(2) Ἔθος ἦν ταῖς Ἰνδικαῖς γυναιξὶ δι' ἀρωματικῆς κόνεως εὐώδεις ποιεῖν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς· ἤδη δι' ἐξέλιπε τοῦτο τὸ ἔθος.

(3) Ἡ Κετακὰ, Κετακὴ, κοινῶς Κεδρὰ, ἄνθος μακροειδὲς, καὶ κρινοειδὲς, εὐωδέστατον.

(4) Ταλὴ, δένδρον ὑψηλὸν, φοινικοειδὲς, οὗ οἱ κλόνοι ἦχον ποιοῦσι σφοδρὸν, σαλευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Οἱ κλάδοι τῆς Ταλῆς εἰσιν, ὡς αἱ σπάθαι τοῦ φοίνικος.

ρέουσι κροτάφοις τῶν ἐλεφάντων, τῶν δεδεμένων ἐκ τοῖς στελέχεσι τῶν φοινίκων [1].

58. Ὁ Ὠκεανὸς τῷ μὲν Παρασσουράμα ἔδωκε γῆν, βιασθείς, τῷ δὲ Ῥαγγοῦ ἔδωκε φόρον ἐθελουσίως, ὅς ἐστιν ὁ παρὰ τῶν ἐκεῖ οἰκούντων βασιλέων δοθείς [2].

59. Ἐποίησε δ' ὡς τρόπαιον ὁ Ῥαγγοῦς τὸ ὑψηλὸν ὄρος Τρικούταν, ἐν ᾧ ἀντὶ ἐπινικίου ἐπιγραφῆς ἦσαν γεγλυμμέναι αἱ νύξεις τῶν πληττόντων ὀδόντων τῶν ἐλεφάντων αὐτοῦ.

60. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπορεύετο διὰ ξηρᾶς, δαμάσαι θέλων τοὺς τῆς Περσίας βασιλεῖς, καθὼς ὁ ἐγκρατὴς δαμάζει διὰ τῆς θείας γνώσεως τὰς αἰσθήσεις [3], αἵ εἰσιν, ὡς ἐχθροί.

61. Καθὼς δὲ τὸ νέφος, ἐλθὸν ἐξαίφνης ἀπέκρυψε τὸν ἐπὶ τῶν λωτῶν ἑωθινὸν ἐρυθρὸν ἥλιον, οὕτω καὶ ὁ Ῥαγγοῦς ἐξήλειψε τὸ ἐρυθρὸν τῶν προσώπων τῶν τῆς Περσίας γυναικῶν [4].

62. Πόλεμος δὲ φρικτὸς ἐγένετο τῇ τοῦ Ῥαγγοῦ στρατιᾷ καὶ τῇ Περσικῇ ἵππῳ· πολλῆς δὲ καὶ βαθείας κόνιος ἀνισταμένης, οἱ ἀντίμαχοι διεκρίνοντο ἐκ τῆς κλαγγῆς τῶν τόξων.

63. Ἔστρωσε δὲ τὴν γῆν κρανίοις τῶν ἐχθρῶν πωγονοφόροις, κεκομμένοις ὑπὸ βελῶν κοπτικῶν, ἃ ἐφαίνετο ὡς κηρία, οἷς ἐπικάθηνται μέλισσαι [5].

---

(1) Ἐντεῦθεν δειανύεται, ὡς ἐν τῷ δυτικῷ μέρει καὶ φοίνικές εἰσι, καὶ κουνάγαι, δένδρα ἀνθοφόρα.

(2) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ὁ Ῥαγγοῦς κρείττων ἐστὶ τοῦ Παρασσουράμα· ὁ μὲν γὰρ παρέλαβε παρὰ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐκείνου ἐκείνην τὴν γῆν βίᾳ, ὁ δὲ Ῥαγγοῦς ἔλαβεν ἄνευ βίας τὸν φόρον ἐκείνης τῆς γῆς, ἣ ἦν πρότερον ὠκεανός.

(3) Καθὼς ἴδιον οὐ παντὸς τὸ νικᾷν τὰ πάθη, ἀλλὰ μόνου τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ θεωρητικοῦ, οὕτω καὶ ὁ Ῥαγγοῦς κτλ.

(4) Στυγναὶ δηλ: καὶ ὠχραὶ ἐγίνοντο ἐκ λύπης καὶ φόβου.

(5) Κηρίον ἐστὶ τὸ κηρόπλασμα, ἐν ᾧ τίθησι τὸ μέλι ἡ μέλισσα. Σειμείωσαι,

64. Οἱ δὲ περισωθέντες κατέφυγον εἰς αὐτὸν, ἀσκεπεῖς τὴν κεφαλήν· ἡ γὰρ ὀργὴ τῶν μεγαλοφρόνων μετατρέπεται εἰς ἱλαρότητα διὰ προσκυνήσεως καὶ ὑποταγῆς.

65 Καθήμενοι δὲ οἱ στρατιῶται ἐπὶ πολυτίμων δερμάτων, ἐστρωμένων ἐν κήποις κλημάτων[1], καὶ πίνοντες οἶνον, ἀπέβαλλον τὸν ἐπὶ τῇ νίκῃ κάματον.

66. Ἐντεῦθεν δ' ὁ Ῥαγγοῦς ἐστρατεύσατο ἐπὶ τὸ βόρειον, ὑποτάξας θέλων τοὺς ἐκεῖ βασιλεῖς δι' ὅπλων, καθὼς ὁ ἥλιος, τρεπόμενος ἐπὶ τὸ βόρειον, ξηραίνει διὰ τῶν ἀκτίνων τοὺς ὑδατώδεις τόπους.

67. Οἱ δὲ ἵπποι αὐτοῦ, κυλιόμενοι περὶ τὴν ὄχθην τοῦ Σινδοῦ [2] ποταμοῦ, εἰς ἀνάπαυσιν τοῦ ἐκ τῆς ὁδοῦ πόνου, ἀνετάραττον, ἀνιστάμενοι, τὰ ἑαυτῶν σώματα, πλήρη ὄντα κόνεως κρόκου.

68. Τὰ δὲ μεγάλα κατορθώματα τοῦ Ῥαγγοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνης τῆς γῆς κατεδάμασαν, καὶ τὰς παρειὰς τῶν γυναικῶν αὐτῶν ἐρυθρὰς ἀπέδειξαν [3].

69. μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Καμβόζας ἀνασχέσθαι ἐν πολέμῳ τῆς δυνάμεως τοῦ Ῥαγγοῦ, ἐταπεινώθησαν [4]

ὡς ἐν Ἰνδίᾳ οὐ χρῶνται σίμβλοις· κηροπλαστοῦσι δὲ αἱ μέλισσαι ἐν κλάδοις δένδρων· καὶ τὸ μὲν κηρόπλασμα αὐτὸ στρογγυλοειδές πως, ἐστίν, αἱ δὲ μέλισσαι τῆς Ἰνδίας μικραί εἰσι, καὶ μελανοειδεῖς· διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα ἀστείως εἰκάζει τὰ μὲν Περσικὰ κρανία τοῖς κηροπλάσμασι, τὰς δὲ τρίχας ταῖς μελίσσαις, αἳ ἐπικάθηνται τοῖς κηροπλάσμασιν.

(1) Ἐκ τούτου δεικνύει ὡς ἐν Περσίᾳ καὶ ἀμπελοί εἰσι, καὶ πολυτίμοις χρῶνται δέρμασι διὰ τὸ ψύχος, ἅ ἐστι τὰ λεγόμενα σαμούρια.

(2) Οὗτός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, ὃς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βορείου μέρους, ἔνθα κεῖται ἡ Κασμήρα, ἐν ᾗ φύεται ἐξαίρετος κρόκος, καὶ τὰ θαυμαστὰ μάλλινα ὑφάσματα γίνονται, τὰ λεγόμενα σάλια.

(3) Αἱ γυναῖκες ἔτυπτον τὰς παρειὰς, κλαίουσαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐρυθραὶ ἐγένοντο.

(4) Καὶ οἱ ἄνδρες δηλ: ἔκλιναν τὰς κεφαλὰς ἐκ βίας τοῦ Ῥαγγοῦ, καὶ αἱ καρύαι ἔκλιναν τὰς κορυφὰς, βιαζόμεναι ἐκ τῶν δεδεμένων ἐλεφάντων.

σὺν ταῖς καρύαις [1], ταῖς βιασθείσαις ἐκ τῶν δεσμῶν τῶν ἐλεφάντων.

70. Πολλὰ δὲ δῶρα προσέφερον αὐτῷ, δηλονότι ἀγαθοὺς ἵππους, καὶ σωροὺς μεγάλους χρυσίου καὶ ἀργυρίου· ἀλλ᾽ οὐδεμία οἴησις καὶ ἔπαρσις αὐτῷ ἐγένετο.

71. Ἐκεῖθεν δ᾽ ἀνέβη σὺν τῇ πεζικῇ καὶ ἱππικῇ στρατιᾷ τὸν Ἱμαὸν, τὸν πατέρα τῆς Παρβατῆς, ὥσπερ βουλόμενος ὑψηλοτέρας ποιῆσαι τὰς κορυφὰς αὐτοῦ διὰ τῆς ἀνισταμένης κόνεως.

72. Βοῆς δὲ τοῦ στρατοῦ γιγνομένης, οἱ ἐν τοῖς σπηλαίοις ἰσχυροὶ λέοντες, στρέψαντες τὸ πρόσωπον, καὶ ἰδόντες, οὐδαμῶς ἐφοβήθησαν, οὐδ᾽ ἐταράχθησαν [2].

73. Ἄνεμοι δὲ, ψιθυρίζοντες ἡδὺ διὰ δένδρων καὶ καλάμων, καὶ ψυχρὸν πνέοντες διὰ τοῦ ποταμοῦ Γάγγου, ἥδυνον τὸν Ῥαγγοῦν ἐν τῇ πορείᾳ.

74. Ἀνεπαύετο δ᾽ ἡ στρατιὰ ὑπὸ σκιᾶς δένδρων, καθημένη ἐπὶ λίθων, οἳ εὐώδεις ἦσαν ἐκ τῶν προκαθισάντων μοσκοφόρων ζώων.

75. Βοτάναι δὲ ἦσαν ἐκεῖ, λάμπουσαι νύκτωρ, ὡς ἀνέλαιοι λύχνοι, ὧν ἐκ τῆς λάμψεως ἀντέλαμπον αἱ ἐκ τῶν λαιμῶν τῶν ἐλεφάντων ἁλύσεις, δεδεμέναι ἐν ἐλάταις.

76. Αἱ δὲ ἐλάται, ἀναχωρήσαντος ἐκεῖθεν τοῦ ϛρατοῦ, αἱ ἐκλεπισθεῖσαι ἐκ τῶν δεδεμένων σχοινίων τῶν λαιμῶν τῶν ἐλεφάντων, ἐδείκνυον τοῖς ὑλοβίοις καὶ ἀγρίοις ἀνθρώποις, πόσον ἀνάστημα ἔχει τὸ σῶμα τοῦ ἐλέφαντος.

77. Φρικτὸς δὲ πόμελος τῷ Ῥαγγοῦ καὶ τοῖς ὀρεσιοίκοις συνεκροτήθη· τὰ δὲ σιδηρᾶ βέλη, καὶ οἱ ἐκ τῶν σφενδονῶν

---

(1) Ἐν Κασμήρᾳ τῷ ἐλαίῳ τῶν καρύων χρῶνται καὶ ἐν τοῖς λύχνοις καὶ ἐν τοῖς ἐδέσμασιν· ἐπειδὴ τὰ δένδρα αὐτὰ αὐτοφυῆ ἐκεῖ γίνονται.

(2) Ἐκ τούτου δηλοῦται τὸ ἀπτόητον τοῦ λέοντος.

καὶ χειρῶν λίθοι, συγκρουόμενοι ἐν τῷ φέρεσθαι, πῦρ ἐξῆγον.

78. Καταβαλὼν δ' ὅπλοις τὴν ὀφρὺν πάντων τῶν ἐν τῷ Ἱμαῷ οἰκούντων, ἐγένετο αἴτιος τοῖς μουσικοῖς ᾄδειν τὴν νίκην τῶν βραχιόνων αὐτοῦ.

79. Μετὰ δὲ τὴν ἧτταν, προσφερόντων δῶρα τῶν ἐν τῷ Ἱμαῷ οἰκούντων, ἔγνωσαν ἀμοιβαδὸν, ὁ μὲν Ῥαγγοῦς τὸν πλοῦτον τοῦ Ἱμαοῦ, ὁ δ' Ἱμαὸς τὴν δύναμιν τοῦ Ῥαγγοῦ.

80. Στηρίξας δ' ἐπὶ τοῦ Ἱμαοῦ τὴν εὐφημίαν ἑαυτοῦ, ὡς στήλην ἀκράδαντον, κατέβη, ὥσπερ αἰσχυνόμενος ἀναβῆναι εἰς τὸν Καϊλάσαν [1], ὃν ὁ Ῥαβάνας ἐταλάντευσεν ἐν τῇ παλάμῃ αὐτοῦ [2].

81. Διαβάντος δὲ τοῦ Ῥαγγοῦ τὸν ποταμὸν Λαουχιτεὰν, ἔτρεμεν ὁ βασιλεὺς τῆς Καμαρούπας σὺν τοῖς ἀγαλλόχοις [3] δένδροις, ἐν οἷς ἦσαν δεδεμένοι οἱ ἐλέφαντες [4].

82. Οὐ γὰρ ἠδύνατο φέρειν, οὐ μόνον τὴν στρατιὰν τοῦ Ῥαγγοῦ, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐκ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ κόνιν, τὴν ἀποκρύψασαν τὸν ἥλιον, καὶ ἀποδείξασαν τὴν ἡμέραν, ὡς ὑετώδη, ἢ νιφώδη.

83· Προσήνεγκε δ' αὐτῷ, ὃς ἦν μεγαλουργός, ὡς ὁ Ἴνδρας, πολεμικοὺς καὶ γενναίους ἐλέφαντας, δι' ὧν ἄλλους ἐχθροὺς ἐνίκησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Καμαρούπας.

---

(1) Καϊλάσας μυθευόμενον ὄρος ὑπερύψηλον, ἐνδιαίτημα τοῦ Σίβα.

(2) Μικροπρεπὲς ἡγήσατο ἔργον τὸ ἀναβῆναι εἰς τὸν Καϊλάσαν, ὃν ὁ Ῥαβάνας, ἀναδεξάμενος ἐν τῇ παλάμῃ, ἀνέῤῥιπτεν αὐτὸν ὡς σφαίραν, παίζων, ὅτε εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβη, καὶ τὸν Ἴνδραν ἐδάμασε, καὶ πάντας τοὺς θεοὺς δούλους ἐποίησεν. Ἐκ τούτου δεικνύει, ὡς ὁ Ῥαγγοῦς ἰσχυρότερος ἦν τοῦ Ῥαβάνα.

(3) Καὶ ὁ βασιλεὺς ἔτρεμεν ἐκ φόβου, καὶ τὰ ἀγάλλοχα δένδρα ἔτρεμον, τουτέστιν ἐκλονοῦντο ἐκ τῆς βίας τῶν δεδεμένων ἐλεφάντων.

(4) Ἡ Καμαρούπα χώρα, Ἀσσάμη νῦν λέγεται· πλησίον ἐστὶ καὶ ἡ Συλλέτη, ἐν ᾗ γίνεται τὸ εὐῶδες, καὶ ἀρωματικὸν ἀγάλλοχον.

84. Τοὺς δὲ πόδας αὐτοῦ τοῦ Ῥαγγοῦ, τοὺς ὄντας ἐπὶ χρυσοῦ ὑποποδίου, ἐτίμησεν ὡς ἐν λατρείᾳ οὐκ ἄνθεσιν, ἀλλὰ λίθοις πολυτίμοις.

85. Οὕτως ὁ νικητὴς Ῥαγγοῦς, ὑποτάξας πᾶν μέρος τῆς γῆς, καὶ τὴν ἐκ τῶν ἁρμάτων κόνιν θεὶς ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων, τὰς οὔσας ἄνευ οὐρανίσκων [1], ἀνέστρεψεν οἴκαδε.

86. Θυσίαν δ' ἐτέλεσεν, ἣ λέγεται Βισϐαζίτα (Παντονίκη), καὶ δι' ἣν ἅπας ὁ θησαυρὸς ἐκκενοῦται· ὁ γὰρ θησαυρισμὸς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εἰς διάδοσιν γίνεται, καθὼς τὸ τῶν νεφῶν ὕδωρ.

87. Μετὰ δὲ τὴν θυσίαν [2], τιμήσας μεγάλως ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν βουλευταῖς τοὺς βασιλεῖς, ὧν ἡ διὰ τὴν ἧτταν λύπη ἐπαύσατο, καὶ αἱ γυναῖκες ἀδημονίαν εἶχον ἐπὶ τῇ πολυχρονίῳ ἀπουσίᾳ, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἰδίας χώρας.

88. Προσκυνήσαντες δ' οἱ βασιλεῖς ἐν τῇ ἀναχωρήσει τοὺς πόδας τοῦ Ῥαγγοῦ, οἳ εἶχον γραμμὰς φυσικὰς εἰς σχῆμα σημαίας, κεραυνοῦ, καὶ οὐρανίσκου, καὶ ὧν ἀπόλαυσις ἐγίνετο ἐκ χάριτος, ἐποίησεν αὐτοὺς λευκοὺς διὰ τῆς κόνιος καὶ τοῦ χυμοῦ τῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν ἀνθίνων στεφάνων.

---

(1) Ἀφείλετο δηλ: τοὺς οὐρανίσκους τῶν νικηθέντων βασιλέων· ὁ γὰρ ὑποτελὴς καὶ ὑπεξούσιος βασιλεὺς οὐκ ἀξιοῦται οὐρανίσκου.

(2) Ἅπαντες οἱ ἡττηθέντες βασιλεῖς παρῆσαν τῇ θυσίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

1. Τελεσθείσης δὲ τῆς θυσίας, δι' ἣν πάντες οἱ θησαυροὶ ἐξεκενώθησαν, ὁ Βραχμὰν Καούτσας, ὁ μαθητὴς τοῦ Βαραταντοῦ, ὅς, διδαχθεὶς πᾶν εἶδος μαθήσεως, ἤθελε μὲν δοῦναι δίδακτρα οὐκ' εἶχε δὲ, ἦλθε πρὸς τὸν Ῥαγγοῦν.

2. Ὁ δὲ περίφημος Ῥαγγοῦς, ὁ ὢν ἀγαθοφυὴς, καὶ φιλόξενος, λαβὼν τὰ εἰς τιμὴν ἐπιτήδεια[1] ἐν πηλίνῳ ἀγγείῳ, ἀναλωθέντων πάντων τῶν χρυσῶν ἐν τῇ θυσίᾳ, προϋπήντησεν αὐτῷ τῷ ξένῳ, καὶ ὀνομαστῷ ἐπὶ παιδείᾳ.

3. Τιμήσας δ', ὡς νόμος, αὐτὸν τὸν ὅσιον ἄνδρα αὐτὸς ὁ μεγαλόφρων, καὶ τῶν νομίμων καὶ καθηκόντων εἰδήμων, ἑνώσας τὰς παλάμας, ἔφη αὐτῷ, καθίσαντι πλησίον.

4. « Ὦ ἀγχίνοε, καλῶς ἔχει ὁ σὸς διδάσκαλος, ὁ ἄριστος
» πάντων τῶν τὴν Βέδαν εἰδότων, παρ' οὗ σὺ μὲν πᾶ-
» σαν ἐπιστήμην ἐδιδάχθης, ὁ δὲ κόσμος φωτισμὸν λαμ-
» βάνει, ὡς παρὰ τοῦ ἡλίου;

5. « Ἆρα μένει ἀνενόχλητος ἡ τριπλῆ ἄσκησις τοῦ μεγάλου
» ὁσίου, ἡ διὰ σώματος καὶ γλώττης καὶ νοὸς γιγνομένη,
» καὶ ἐκταράττουσα τὸν μέγαν Ἴνδραν[2];

6. « Μήπως δεινόν τι ἐγένετο ἐξ ἀνέμου ἢ πυρὸς τοῖς περὶ

---

(1) Ἐν κανέῳ ἐκ χαλκοῦ, ἢ ἀργυρίου, ἢ χρυσοῦ ἔχουσι σάνδανον, ἢ κρόκον, καὶ ἄνθη, καὶ ὄρυζαν, καὶ ὕδωρ, καὶ χέοντες ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὴν χεῖρα, ἢ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐρχομένου σεβασμίου ἀνδρὸς, χρίουσι τὸ μέτωπον αὐτοῦ σανδάνῳ ἢ κρόκῳ, ἐπιτιθέντες καὶ ὀλίγην ὄρυζαν καὶ ἄνθη· τὸ αὐτὸ ποιοῦσι καὶ πρὸς τοὺς θεούς·

(2) Ὁ Ἴνδρας φοβεῖται τοὺς ἀσκητὰς, μήπως διὰ τῆς ἀσκήσεως τύχωσι τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδὼν αὐτοῖς γίνεται, πέμπτων θείας νύμφας εἰς ἀπάτην αὐτῶν καὶ ἔκπτωσιν.

» τὸ ἀσκητήριον ὑμῶν δένδροις, ἅπερ αὐξάνουσιν, ὡς παι-
» δία, πολλοῖς πόνοις καὶ φροντίσι, καὶ ἀναπαύουσι τοὺς
» καθ' ὁδὸν κάμνοντας;

9. « Ἆρα ἀνεπηρέαστοί εἰσιν οἱ νεβροὶ οἳ οὐ κωλύονται ἐκ
» φιλοστοργίας ὑπὸ τῶν ὁσίων, τοῦ βιβρώσκειν τὴν ἱερὰν
» πόαν, Κούσσαν [1], καὶ ἐν ἀγκάλαις εἰσὶ τῶν ὁσίων, ὡς
» κοίταις [2], ἀρτίτοκοι ὄντες;

8. « Ἆρα ἀπήμαντά εἰσι τὰ ἁγιαστικὰ ὕδατα, ἐν οἷς καθ' ἑ-
» κάστην λούεσθε [3], καὶ δι' ὧν χοὰς τοῖς κατοιχομένοις
» προσφέρετε, καὶ παρ' οἷς τὸ ἑκτημόριον τῆς σπερμολο-
» γίας ἀφίετε [4];

9. « Μήπως ὑπὸ τῶν ἀχθοφόρων ζώων τῶν πέριξ οἰκούντων
» ἀνθρώπων βιβρώσκεται ἡ Νιβάρα [5], καὶ ἄλλοι καρποὶ
» αὐτοφυεῖς, οἱ τρέφοντες τὰ σώματα ὑμῶν, και διδόμε-
» νοι τοῖς κατὰ καιρὸν ἐρχόμενοις ξένοις;

10. « Ἆρα ἄδειαν ἔλαβες παρὰ τοῦ διδάξαντός σε ἱλαροῦ καὶ
» ὁσίου ἀνδρὸς ἐλθεῖν εἰς γάμον; ὥρα γὰρ ἐστί σοι ἐλ-
» θεῖν εἰς τὴν δευτέραν τάξιν [6] καὶ διαγωγὴν, τὴν ἀγα-
» θοποιοῦσαν πάντας.

---

(1) Καούσσα, εἶδος βοτάνης, ἣν ἐν χειρὶ ἔχουσιν, ὅτε θύουσιν, ἢ σπένδουσιν· ἔστι δὲ παρ' αὐτοῖς ἱερὰ καὶ καθαρτική.

(2) Ταύτην τὴν Κούσσαν οἱ ἀσκηταὶ στρωννύοντες ἐπικάθηνται, προσερχόμενοι.

(3) Ἔνθα ἅγιοι ἄνδρες λούονται, ἐκεῖνα τὰ ὕδατα ἁγιάσματά εἰσιν. Οἱονεὶ ἔλεγε, μή πως ἄνικμοι ἐγένοντο αἱ λίμναι, ἢ οἱ ῥύακες, οἷς λούεσθαι;

(4) Οἱ ἀναχωρηταὶ καὶ ἀσκηταὶ τρέφονται οὐκ ἐκ γεωργίας, ἀλλ' ἐκ σπερμολογίας ἢ σταχυολογίας καρπῶν αὐτοφυῶν· καίτοι δὲ ὁ βασιλεὺς οὐ λαμβάνει παρ' αὐτῶν τὸ ἑκτημόριον, ὡς φόρον, αὐτοὶ ὅμως ἀφιᾶσι τὸ ἑκτημόριον τοῦ συλλεγομένου καρποῦ παρὰ τοῖς ὕδασι τῶν λιμνῶν ἢ τῶν ποταμῶν, ἵνα βιβρώσκωσιν αὐτὸν τὰ ἐρχόμενα ζῶα εἰς πόσιν ὕδατος.

(5) Νιβάρα, εἶδος ὀρύζης ἀγρίας.

(6) Τέσσαρές εἰσιν αἱ τάξεις καὶ διαγωγαί· πρώτη ἡ παρθενικὴ καὶ ἄγαμος

11. « Ἆρα ἐκ προσταγῆς τοῦ διδασκάλου, ἢ ἐξ ἰδίας θελή-
» σεως ἦλθες ἀπὸ τοῦ ἄλσους εἰς τὸ χαριτῶσαί με; οὐ
» μόνον δὲ τῇ ἐλεύσει σοῦ τοῦ ἀξιολόγου ἡ ἐμὴ ψυχὴ
» εὐφραίνεται, ἀλλὰ καὶ ποιῆσαι, ὅ τι ἂν κελεύσῃς, ἐφίε-
» ται. »

12. Καίτοι δὲ ὁ Καούτσας γενναίων λόγων ἤκουσε παρὰ τοῦ βασιλέως, συμπεραίνων ὅμως ἐκ τοῦ πηλίνου ἀγγείου ὡς πάντα κατηνάλωσε, δύσελπις ἐγένετο εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ ποθουμένου, καὶ ἔφη·

13. « Ἴσθι, ὡς πάντα τὰ ἡμέτερα καλῶς ἔχει, ὦ βασιλεῦ,
» σοῦ γὰρ βασιλεύοντος, πόθεν κακὸν τοῖς λαοῖς; Λάμ-
» ποντος τοῦ ἡλίου, πόθεν σκότος εἰς ἐπίσχεσιν τῆς ὁρά-
» σεως τοῦ κόσμου;

14. « Ἡ πρὸς τοὺς τιμίους καὶ σεβασμίους τιμὴ καὶ εὐλά-
» βεια συνήθης ἐστὶ τῇ γενεᾷ σου, ὦ μέγα βασιλεῦ· σὺ
» δὲ ὑπερτερεῖς τῶν προγόνων πάντων. Ἐγὼ μέντοι παρὰ
» καιρὸν ἐλήλυθα πρὸς σὲ εἰς αἴτησιν· διὸ καὶ ἄχθομαι.

15. « Σὺ ὦ μέγα βασιλεῦ, διαδοὺς πᾶσαν τὴν περιουσίαν
» τοῖς οὖσιν ἀξίοις λαβεῖν, μόνον τὸ σῶμα ἔχεις· καθὼς,
» ἐκκοπέντος τοῦ στάχυος τῆς Νιβάρας ὑπὸ τῶν ἐρημι-
» τῶν, ἡ καλάμη μένει.

16. « Σὺ, μονάρχης ὢν ἁπάσης τῆς γῆς, ἀξιέπαινον ἔνδειαν
» δεικνύεις, τὴν γεγενημένην ἐκ τῆς πολυδαπάνου θυ-
» σίας· καθὼς ἡ μείωσις τῆς σελήνης, ἣ πίνεται καθ' ἑ-
» κάστην ὑπὸ τῶν θεῶν [1], μᾶλλον ἀξιέπαινός ἐστι τῆς
» αὐξήσεως.

ζωή· δευτέρα ἡ κοσμικὴ καὶ ἔγγαμος· τρίτη ἡ ἐρημικὴ καὶ ἀναχωρητική· τετάρτη ἡ πολιτικὴ καὶ ἀγυρτική.

(1) Μυθολογοῦσιν, ὡς ἡ Σελήνη, πλήρης ἀμβροσίας οὖσα, πίνεται καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ διὰ τοῦτο μειοῦται καὶ ἐλαττοῦται.

17. « Ἐγὼ οὖν τρόπον ποιήσομαι παρ' ἄλλου τινὸς πορίσα-
» σθαι τὸ αἴτημα τοῦ διδασκάλου, δι' ὃ καὶ μόνον ἦλ-
» θον· καὶ ὁ Σατάκας[1] γὰρ οὐκ αἰτεῖ ὕδωρ παρὰ τοῦ
» ἀνύδρου νέφους ἐν ὥρᾳ Σαράτα.-Ἀγαθόν σοι γένοιτο! »

18. Ἐπισχὼν δ' ὁ βασιλεὺς αὐτὸν τὸν μαθητὴν τοῦ μεγάλου ὁσίου, ἀναχωρῆσαι θέλοντα, ἠρώτησε· « Τί ἐστιν; ἢ πό-
» σον τὸ δοθησόμενον παρὰ σοῦ τῷ διδασκάλῳ; »

19. Ὁ δὲ παρθένος καὶ σοφὸς Καούτσας διηγήσατο ἀκολούθως, ὡς εἶχε τὸ πρᾶγμα, πρὸς αὐτὸν τὸν τὴν παντόνικον θυσίαν ποιήσαντα, ταπεινοφρονοῦντα, καὶ πασῶν τῶν φυλῶν καὶ τάξεων (διαγωγῶν) προστατοῦντα.

20. « Εἰς τέλος ἐλθὼν πάσης μαθήσεως, παρεκάλεσα τὸν μέ-
» γαν ὅσιον, αἰτῆσαι δίδακτρα· ὁ δ' εἶπέ μοι, « Δίδα-
» κτρόν ἐστιν, ἡ πρὸς ἐμέ σου ἀδιάπτωτος θεραπεία, ἣν
» ἐποίησας τοσοῦτον χρόνον. »

21. « Ὀργισθεὶς δ' ὁ διδάσκαλος, ἐπειδὴ ἐβιάζετο ὑπ' ἐμοῦ εἰς
» τὸ αἰτῆσαι, εἶπε, μὴ σκεψάμενος τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν·
» Φέρε δεκατέσσαρα Κορόρια χρυσοῦ, κατ' ἀναλογίαν τῶν
» δεκατεσσάρων μαθήσεων· »

22. « Συμπεραίνων δ' ἔγωγε ἐκ τοῦ οὗ ἔφερες πηλίνου ἀγ-
» γείου εἰς ἐμὴν τιμὴν καὶ ὑποδοχήν, ὡς οὐδὲν ἄλλο
» λείπεταί σοι, ἀλλ' ἢ μόνον τὸ ὄνομα *βασιλεύς*, οὐ
» θέλω ἐνοχλῆσαί σοι εἰς αἴτησιν· ἡ γὰρ τιμὴ τῆς ἐμῆς
» μαθήσεως, οὐκ ὀλίγη ἐστί. »

23. Τοιούτων λόγων ἀκούσας παρὰ τοῦ Βραχμᾶνος, τοῦ ἀρίστου πάντων τῶν τὴν Βέδαν εἰδότων, αὐτὸς ὁ μονάρχης, ὁ ὢν λαμπρός, ὡς ἡ σελήνη, καὶ ἐπέχων τὴν ἐνέργειαν τῶν

---

(1) Σαάκας εἶδος ὀρνέου. Λέγουσιν, ὡς οὗτος ὁ ὄρνις πίνει ὕδωρ μόνον ὑέτιον, καὶ διὰ τοῦτο ὅτε βλέπει νέφος ὀμβροφόρον, βλέπει εἰς τὰ ἄνω, ὥσπερ αἰτῶν ὕδωρ.

αἰσθήσεων ἀπὸ παντὸς κακοῦ, εἶπε πάλιν πρὸς αὐτόν·

24. « Μὴ ἔστω διαδιδομένη τοιαύτη νέα φήμη κατ' ἐμοῦ, ὡς » ὁ τέλειος εἰς τὴν μάθησιν, ὁ αἰτῶν ὑπὲρ τοῦ διδα- » σκάλου, οὐκ ἔτυχε τοῦ αἰτήματος, παρὰ τοῦ Ῥαγγοῦ, » καὶ διὰ τοῦτο ἐπορεύθη πρὸς ἄλλον πλουσιοδωρότερον.

25. « Μείνας οὖν, ὦ σεβάσμιε, ἐν τῷ ἐμῷ σεβασμίῳ καὶ ἱε- » ρῷ οἴκῳ τοῦ ἀσβέστου πυρὸς [1], ὥσπερ τέταρτον πῦρ, » ἄξιος εἶ διακαρτερῆσαι δύω ἢ τριῶν ἡμερῶν, ἕως ἂν » τρόπον ποιήσωμαι ἐκτελέσαι τὸ σὸν αἴτημα. »

26. Ὁ μὲν οὖν Βραχμὰν, ἀποδεξάμενος τοῦ ἀληθοῦς λόγου τοῦ Ῥαγγοῦ, κατένευσε, χαίρων· ὁ δὲ Ῥαγοῦς, σκοπῶν τὴν γῆν ἐστερημένην πλούτου [2], πλοῦτον ἠθουλήθη λαβεῖν παρ' αὐτοῦ τοῦ Κουβέρα.

27. Ἐκ δὲ τῆς δυνάμεως τῆς μετὰ ῥαντίσματος ἐπῳδῆς τοῦ Βασσίστα εὐπετῶς ἐγένετο ἡ κίνησις τοῦ ἅρματος τοῦ Ῥαγγοῦ ἐπὶ θαλάσσης, ἐπ' αἰθέρος, καὶ ἐπ' ὀρέων, καθὼς ἡ τοῦ νέφους, βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

28. Νομίσας οὖν αὐτὸς ὁ γενναῖος τὸν Κουβέραν, ὡς ἕνα τῶν ὑποτελῶν βασιλέων, ἐπεθύμησεν αὐτὸν νικῆσαι ἰσχύϊ (δυνάμει), καὶ καθαρὸς γενόμενος, ἐκοιμήθη κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν τῷ ἅρματι [3], ἐν ᾧ ἦν πᾶν εἶδος ὅπλου.

26. Περὶ δὲ τὸν ὄθρον, ἑτοίμῳ ὄντι εἰς ἔξοδον, ἀνήγγειλαν αὐτῷ οἱ θησαυροφύλακες μετὰ θαύματος, ὅτι βροχὴ χρυσίου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον.

30. Αὐτὸ τὸ ὄβρυζον χρυσίον, ὃ ἐδόθη παρὰ τοῦ διωκομένου Κουβέρα, καὶ σεσωρευμένον ἦν, ὥσπερ κορυφὴ τοῦ ὄρους,

---

(1) Ἐν τρισὶ χωνευτηρίοις ἐστὶ το ἱερὸν καὶ ἄσβεστον πῦρ.

(2) Ἡ γῆ ἐστερημένη ἦν πλούτου, ἐπειδὴ ὁ Ῥαγγοῦς ἔλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ παρὰ τῶν ὑπηκόων λαῶν, καὶ παρὰ τῶν ὑποτελῶν βασιλέων.

(3) Οὐκ ἔστιν αἴσιον ἔξοδον ποιῆσαι ἐν νυκτί,

τῆς Μερόης, ἀποκεκομμένη ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ, ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ὅλον τῷ Καούτσᾳ.

31. Παρὰ δὲ τοῖς κατοίκοις τῆς Αἰοδδεᾶς ἀξιάγαστοι ἐγένοντο κατὰ τὴν μεγαλοφροσύνην (διάθεσιν) ἀμφότεροι, ὁ μὲν Καούστας, ὡς μὴ θέλων λαβεῖν πλεῖον τοῦ δοθησομένου τῷ διδασκάλῳ, ὁ δὲ βασιλεύς, ὡς θέλων δοῦναι πλεῖον τοῦ αἰτήματος τοῦ αἰτοῦντος.

32. Ἀναθεμένου δὲ τοῦ βασιλέως τὸν χρυσὸν ἐπὶ πολλῶν ἡμιόνων καὶ καμήλων, καὶ ὑποκλίναντος τὴν κεφαλὴν εὐλαβῶς, ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα αὐτῷ ὁ σοφὸς Καούτσας, μέλλων ἀπιέναι, ἔλεξε τάδε, χαίρων·

33. « Τί ἐνταῦθα παράδοξον, εἰ ἡ γῆ γεννᾷ πᾶν ἐφετὸν σοὶ » τῷ τὰ τοῦ νόμου πράττοντι βασιλεῖ; ἀκατανόητός » ἐστιν ἡ δύναμίς σου! σοὶ γὰρ αὐτῷ καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς » ἔδωκεν ὅ,τι ἦν θυμῆρες.

34. « Ἐκτὸς παιδός, περιττόν ἐστι πᾶν ἄλλο τι εὐκταῖον σοὶ » τῷ ἔχοντι πάντα τἀγαθά· εἴθε σχοίης υἱόν, ὅμοιόν σοι » κατὰ πάντα τὰ προτερήματα, καθὼς καὶ ὁ σαυτοῦ πα- » τὴρ ἔσχε σὲ τὸν ὑμνητὸν (ἐπαινετόν)! »

35. Ὁ μὲν δὴ Βραχμὰν εὐχὴν δοὺς τῷ βασιλεῖ, ἐπορεύθη πρὸς τὸν διδάσκαλον· ὁ δὲ βασιλεὺς υἱὸν ἔσχε μετ' ὀλίγον ἐξ ἐκείνης τῆς εὐχῆς, καθὼς ὁ ζῶν κόσμος ἔχει φῶς ἐκ τοῦ ἡλίου.

36. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βασίλισσα ἐγέννησεν υἱὸν ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας, ἥ ἐστιν ἀφωσιωμένη τῷ Βραχμᾷ [1], διὰ τοῦτο ὁ πατὴρ ὠνόμασεν αὐτὸν Ἄζαν, κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Βραχμᾷ.

37. Οἵα δ' ἦν ἡ ἀγλαὰ φωνὴ τοῦ πατρός, τοιαύτη ἦν καὶ

(1) Λέγουσιν, ὡς ἡ ὥρα τῆς μεσημβρίας αἰσία ἐστίν, εἰ ἡ ἡμέρα ὅλη ἀποφρὰς εἴη· καὶ διὰ τοῦτο ὁ γεννηθεὶς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ παμμέγγας καὶ πανένδοδος γίνεται, καὶ ὅ,τι ἔργα πράττει κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, αἴσιον τέλος ἔχει;

τοῦ υἱοῦ, τοιαύτη καὶ ἡ δύναμις (ῥώμη), τοιοῦτον καὶ τὸ σῶμα, καὶ τοιοῦτον τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος· οὐδαμῶς διέφερεν ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς, καθὼς οὐδὲ ὁ λύχνος τοῦ ἑτέρου λύχνου, ἐξ οὗ ἀνήφθη.

38. Καίτοι δὲ ἡ βασιλικὴ δόξα ᾐρίετο ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν Ἄζαν, ὃς ἔμαθεν, ὡς εἰκὸς, πᾶσαν παιδείαν παρὰ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀγλαοτάτην εἶχε νεανικὴν ἡλικίαν, ἤθελεν ὅμως τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως, καθὼς ἡ σεμνὴ κόρη θέλει τὴν προσταγὴν τοῦ πατρός.

39. Ὁ δὲ Βόζας ὁ βασιλεὺς, τῆς Βιδάρβδας χώρας, βουλόμενος καλέσαι τὸν νεανίαν Ἄζαν εἰς αὐθαίρετον γάμον τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς Ἰνδουματῆς[1], ἔπεμψε κήρυκα πρὸς τὸν Ῥαγγοῦν.

40. Σκεψάμενος δ᾽ ὁ Ῥαγγοῦς καὶ τὸν Βόζαν ἄξιον ἀγχιστείας, καὶ τὸν υἱὸν ὡραῖον γάμου, ἐξαπέστειλεν αὐτὸν σὺν στρατιᾷ εἰς τὴν εὐδαίμονα μητρόπολιν τῆς Βιδάρβδας χώρας.

41. Οἱ δ᾽ ἐν ὁδῷ σταθμοὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς ἦσαν, ὥσπερ διατριβαὶ ἐν κήποις. πάντα γὰρ τὰ ἐν σκηναῖς ἔπιπλα, ἄφθονα ἦν, ὥσπερ ἐν οἴκῳ, καὶ πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὥσπερ ἐν πόλει, ἅπερ προσέφερον, ὡς ξένια, οἱ περιοικοῦντες.

42. Ἐλθὼν δ᾽ εἰς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ, ἔστησε παρὰ τῇ ὄχθῃ τῆς Ναμαρδᾶς τὸ στράτευμα, ὃ ἦν πεπονηκὸς, καὶ σημαίας εἶχε πιναρὰς ἐκ τῆς κόνιος· τὰ δὲ πρὸς τῷ ποταμῷ δένδρα ἠρέμα ἐκλονοῦντο ἀναψυκτικῷ ἀέρι.

43. Μετὰ δὲ τὴν στρατοπέδευσιν ἄγριός τις ἐλέφας ἀνέδυσεν ἐξαίφνης ἐκ τῶν ποταμίων ὑδάτων, ὃς καὶ πρότερον ἐγνωρίζετο, ὡς ἐν ὕδασιν ἦν, ἐκ τῶν περιφοιτώντων Βομ-

(1) Ἰνδουματὴ, Σεληνοειδής.

ϐυλίων περὶ τὸν ἀποπλυθέντα χυμὸν, ὃς ἐκ τῶν κροτάφων ἔῤῥεεν ἐπὶ τὰς παρειὰς,

44. Καὶ ἐδείκνυεν, ὡς ἀνώρυττε τὸ ὄρος, ᾧ ὄνομα Ῥιζαϐὰν[1], διὰ τῶν ὀδόντων. οἳ, καί τοι οὐκ εἶχον χοῦν, ὃς ἀπεμόρχθη ἐν ὕδασιν, εἶχον ὅμως χαράγματα, καὶ ἀμϐλεῖς ἦσαν ἐκ τῶν λίθων τοῦ ὀρυττομένου ὄρους.

45. Ἐρχόμενος δ' ἐπὶ τὴν ὄχθην, ἣν ἐπαιρόμενος, διατέμνων τὰ μεγάλα κύματα τῇ ἐκτεινομένῃ καὶ συστελλομένῃ προϐοσκίδι μετὰ φωνῆς βροντοειδοῦς, καθὼς ἐπαίρεται, διαῤῥηγνύων τὰς τῶν ποδῶν ἀλύσεις.

46. Προηγουμένης δὲ τῆς ῥοῆς τοῦ ὠθουμένου καὶ βιαζομένου ὕδατος, ἀφίκετο μεθ' ὁρμῆς σφοδρᾶς ἐπὶ τὴν ὄχθην ὁ πελώριος ἐλέφας, ὥσπερ λόφος μέγας, ἐφέλκων πολλὰ βρύα.

57 Ὁ δὲ ῥέων χυμὸς ἐπὶ τὰς παρειὰς αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ ἐλέφαντος, ὃς ἐπαύσατο ὀλίγον, ἀπομορχθεὶς ἐν τοῖς ὕδασι, πάλιν κατέῤῥει ἀφειδῶς[2], ὅτε εἶδε τοὺς ἐλέφαντας τοῦ στρατοῦ.

48. Ὀσφρανθέντες δι' οἱ τοῦ στρατοῦ ἐλέφαντες τοῦ δυσφορήτου χυμοῦ ἐκείνου τοῦ ἀγρίου ἐλέφαντος, ὃς ἔῤῥεε βαρύοσμος, ὡς ὁ χυμὸς τῆς Σαπταπαρνῆς, ἔφευγον, μηδαμῶς ὑπακούοντες τοῖς κέντροις τῶν ἐλεφαντηλατῶν.

49. Ἀναφανεὶς οὖν αὐτὸς ὁ ἐλέφας, ἀνετάραξεν ἅπαν τὸ στρατόπεδον· οἱ μὲν γὰρ ἵπποι, διαῤῥήξαντες τὰ δεσμὰ, ἔφευγον, τὰ δ' ἅρματα ἀνετρέποντο, καὶ διεῤῥήγνυντο οἱ ἄξονες· οἱ δ' ἄνδρες ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ἀπορίᾳ ἦσαν, πῶς διαφυλάξειεν τὰς γυναῖκας.

50. Βουλόμενος δ' ὁ βασιλέως παῖς ἀποδιῶξαι ἐπερχόμενον

(1) Αὐτὸ τὸ ὄρος περὶ τὴν ὄχθην κεῖται τοῦ ποταμοῦ Ναμαρδᾶς.

(2) Ἐμάνη, ἰδὼν τοὺς ἐλέφαντας.

τὸν ἐλέφαντα, ἐντείνας ἀτόνως τὸ τόξον, ἔτρωσεν αὐτὸν ἐπιπολαίως βέλει κατὰ τὸ μέτωπον· ἐπειδὴ ἐγίνωσκεν, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι θανάτου ὁ ἐλέφας, εἰ μὴ ἐν πολέμῳ [1].

51. Ἐκ μόνου δὲ τοῦ τραύματος ὁ ἐλέφας ὤφθη μετὰ θαύματος παντὸς τοῦ στρατοῦ, ὡς ἀφῆκε τὴν μορφὴν τοῦ ἐλέφαντος, καὶ ἔλαβε σῶμα οὐράνιον καὶ αἰθεροβατικὸν, περικυκλούμενον ὑπερλάμπρῳ φωτί.

52. Διασπείρας δ' ἐπὶ τὸν βασιλικὸν παῖδα ἄνθη τοῦ οὐρανίου δένδρου, ἅπερ ἔσχε δυνάμει θείᾳ, ἤρξατο λαλῆσαι· ἅμα δὲ τῷ ἀνοῖξαι τὸ στόμα, οἱ ἐπὶ τοῦ στήθους μαργαρῖται τοῦ ὅρμου μᾶλλον ἐλευκάνθησαν τῇ μαρμαρυγῇ τῶν λευκῶν ὀδόντων.

53. « Ἴσθι ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς τοῦ Πριγεδαρσσάνα [2], ἀρχηγοῦ » τῶν Γανδδαρβῶν [3]· ὄνομα δέ μοι Πριγεβάδας [4]· ὑψίκομπος δ' ὢν, φύσιν ἔλαβον ἐλέφαντος ἐξ ἀρᾶς τοῦ » ὁσίου Ματάγκα.

54. « Καὶ ἡ φύσις γὰρ τοῦ ὕδατος ψυχρά ἐςι· θερμὴ δὲ γί» νεται ἐκ τῆς ζέσεως τοῦ πυρὸς, ἢ ἐκ τῆς θερμότητος » τοῦ ἡλίου. Παρακληθεὶς δ' ὑπ' ἐμοῦ ἐκεῖνος ὁ μέγας » ὅσιος, κατεπραΰνθη.

55. « Κἄπειτα εἶπε πρὸς ἐμέ· «Ὅταν ὁ Ἄζας, ὁ καταγόμε» νος ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἰξϐακοῦ, τρώσῃ τὸ μέτωπόν σου » βέλει, τότε ἐπαναλήψῃ τὸ οἰκεῖον οὐράνιον σῶμα».

56. « Ἐγὼ ἐλύθην ἐκ τῆς ἀρᾶς ὑπὸ σοῦ τοῦ ἰσχυροῦ, ὃν πρὸ » πολλοῦ περὶ πολλοῦ ἐποιούμην θεάσασθαι· ἐπικατάρα» τος (ἐπονείδιστος) δ' ἂν εἴη ἡ ἐπίτευξις τῆς ἐμῆς φύ-

(1) Οὐκ ἔστι νόμος ἀναιρεῖν ἐλέφαντα, εἰ μὴ ἐν πολέμῳ.

(2) Πριγεδαρσσάνας ἑρμηνεύεται Εὐειδής.

(3) Γανδδάρϐαι εἰσὶν οἱ μουσουργοὶ τῶν θεῶν.

(4) Εὐεπής.

» σεως καὶ στάσεως, εἰ μὴ ἀμοιβὴν ποιήσαιμι τῆς χά-
» ριτος.

57. « Λάβε παρ' ἐμοῦ ἓν βέλος, καλούμενον Σαμμοχανὰμ[1], » ὃ δι' ἐπῳδῆς ῥίπτεται, καὶ πάλιν δι' ἐπῳδῆς ὀπίσω » ἔρχεται· ἐκ δὲ τούτου οὔτε φόνος τοῦ ἐχθροῦ γίνεται, » καὶ ἡ νίκη εἰς χεῖρας τοῦ βάλλοντος ἔρχεται.

58. « Μηδ' εἴπῃς, ὅτι αἰσχύνην ἔχεις, λαβεῖν χάριν παρ' ἐμοῦ, » ὃν ἔτρωσας· εἰ γὰρ καὶ ἔτρωσάς με, ἀλλ' ἔλεον εἶχες » ἐπ' ἐμοί. Ὅθεν, ἐμοῦ διδόντος σοι χάριν, μὴ ἀποδο- » κιμάσῃς αὐτήν ».

59. Ὁ δὲ Ἄζας, ὁ ὢν λαμπρὸς, ὡς ἡ σελήνη, καὶ εἰδήμων τῆς ὁπλικῆς, κατένευσε· καὶ ἁψάμενος ὕδατος καθαροῦ[2] τῆς Ναρμαδῆς, ἔλαβε τὸ βέλος μετὰ τῆς ἐπῳδῆς παρὰ τοῦ Γανδδάρβα, ἀποβλέπων εἰς τὸ βόρειον[3].

60. Οὕτω καθ' ὁδὸν φιλία ἀπροσδόκητος ἐγένετο ἐκ συγκυρίας ἀμφοῖν τούτοιν· κἄπειτα ὁ μὲν Γανδδάρβας ἀπῄει ἐπὶ τὸ βόρειον μέρος[4], ὁ δὲ Ἄζας ἐπὶ τὴν εὐνομουμένην Βιδάρβδαν.

61. Ὁ δὲ Βόζας, ὑπερχαρεὶς ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Ἄζα, ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ, πλησίον ὄντος τῆς πόλεως, καθὼς ὁ ὠκεανὸς, ὑπερφυσούμενος, ἔξω τῶν ὁρίων ἔρχεται ἐν τῇ ἀνατολῇ τῆς πλησιφαοῦς σελήνης.

---

(1) Παρανοητικὸν, καὶ παραλογιστικόν· λέγουσιν ὡς, ὅτε τοιοῦτον βέλος ῥίπτεται, εἰς παράνοιαν καὶ ἀναισθησίαν φέρει τοὺς ἐχθρούς· ὅτε δὲ ἀνακαλεῖται, πάλιν ἔρχονται εἰς ἔννοιαν καὶ αἴσθησιν οἱ ἐχθροί.

(2) Ἔθος ἐστὶ νίπτειν τὰς χεῖρας ὕδατι, καὶ πλύνειν τὸ στόμα εἰς κάθαρσιν, ὅταν ἅπτωνται καθαροῦ.

(3) Ὁ μὲν λαμβάνων χάριν, ἀποβλέπει εἰς τὸ βόρειον· ὁ δὲ διδοὺς εἰς τὸ ἑῷον.

(4) Ἡ χώρα τῶν μουσικῶν θεῶν κατὰ τὸ βόρειον ἐστὶν, ἔνθα καὶ ἡ τοῦ Κουβέρα.

62. Προπορευόμενος δὲ, εἰσεκόμισεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν· ᾧ πολλὰ ἐδωρήσατο, καὶ τοσαύτην θεραπείαν ἐποίησε ταπεινῶς, ὥστε νομίζειν τὸν λαὸν, ὡς ὁ μὲν Βόζας ξένος ἐστὶν, ὁ δὲ Ἄζας οἰκοδεσπότης.

63. Καθὼς δὲ ὁ Ἔρως εἰσδύει εἰς νεανικὴν ἡλικίαν, οὕτω καὶ ὁ πατρώζων Ἄζας εἰσέδυ εἰς νεόδμητον βασιλικὴν οἰκίαν, ὁδηγηθεὶς ὑπὸ ἐπιτεταγμένων ὑπηρετῶν τοῦ Βόζα· ἦν δ' ἡ οἰκία χαρίεσσα, καὶ ἑκατέρωθεν τῆς αὐλείου θύρας χρυσήλατοι στάμνοι ἦσαν, πλήρεις ὕδατος.

64. Καθάπερ δ' ἡ γυνὴ μετὰ πολλὰς προτροπὰς ἔρχεται πρὸς τὸν ἄνδρα, οὗ πεῖραν οὐκ ἔσχεν, οὕτω καὶ ὁ ὕπνος μετὰ πολὺν χρόνον τῆς νυκτὸς ἦλθεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Ἄζα, τοῦ ἐρῶντος τῆς ἐρασμίας καὶ καλῆς κόρης, ἧς εἰς αἵρεσιν γάμου πολλοὶ νεανίαι βασιλικοὶ συνηθροίσθησαν.

65. Περὶ δὲ τὴν ἕω εὔφωνοι ἀοιδοὶ [1] ᾠδαῖς ἑωθιναῖς ἡδείαις καὶ θυμήρεσιν ἀφύπνισαν τὸν Ἄζαν, οὗ τὰ μὲν ἐνώτια προσκεκολλημένα ἦσαν τοῖς παχέσιν ὤμοις, τὰ δ' εὐώδη χρίσματα τοῦ σώματος ἐντετυπωμένα τῇ τῆς κλίνης σινδόνι.

66. «Ὦ ἄριστε τῶν ἐμφρόνων, ἡ νὺξ παρῆλθεν· ἄφες τὴν κλί-
» νην· τὸ γὰρ φορτίον τοῦ κόσμου εἰς δύω μέρη ἐμερί-
» σθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὧν τὸ μὲν ὁ σὸς πατὴρ φέρει, νή-
» φων, τὸ δὲ σύ.

67. «Ὁ φωστὴρ τῆς νυκτὸς εἰς δύσιν ἔρχεται, καὶ ἀφίησι τὴν
» ἀγλαΐαν τοῦ σοῦ προσώπου [2], ἣ συνῆν αὐτῷ ἡδέως,

---

(1) Πολυειδεῖς εἰσιν οἱ ἀοιδοὶ ἐν Ἰνδίᾳ· οἱ μὲν ἀφυπνισταὶ, οἱ ᾄδοντες, ἀφυπνίζουσι τὸν βασιλέα· οἱ δὲ ὑμνολόγοι, οἱ, ᾄδοντες, ὑμνοῦσι τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ βασιλέως· οἱ δὲ γενεαλόγοι, οἱ ᾄδοντες, ὑμνοῦσι τοὺς προγόνους τοῦ βασιλέως.

(2) Κοιμώμενος ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἔχει ἐκείνην τὴν ἀγλαΐαν τοῦ προσώπου, ἣν ἔχει, γρηγορῶν.

» ἐπειδὴ κατεφρονήθη καὶ ἠμελήθη ὑπὸ σοῦ, κοιμωμένου,
» ὡς γυνὴ ὑπ' ἐρωμένου [1].

68. «Διὰ τῆς ἀγλαοῦς ἀναπετάσεως λαβέτωσαν ἐν ταυτῷ τὴν
» πρὸς ἀλλήλους ὁμοιότητα ἀμφότεροι οὗτοι, ὁ ὀφθαλμός
» σου δηλονότι, οὗ ἐν μέσῳ κινεῖται ἡ μέλαινα κόρη, καὶ
» ὁ λωτὸς, οὗ ἐν μέσῳ κινεῖται ὁ μέλας βομβύλιος [2].

69. «Ὁ ἑωθινὸς ἀὴρ, συμμιγνύμενος τοῖς ἄνθεσι τῶν δένδρων,
» καὶ τοῖς διεκπεταννυμένοις ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων
» λωτοῖς [3], ἡδὺ καὶ εὐῶδες πνέει, καὶ διὰ τοιαύτης ἐπει-
» σάκτου εὐωδίας ἁμιλλᾶσθαι βούλεται τῇ εὐώδει σου
» πνοῇ, ἣν ἔχεις ἐκ φύσεως [4].

70. «Ἀγλαΐζεται καθ' ὑπερβολὴν ἡ δρόσος, ἡ πίπτουσα ἐπὶ
» τὰ ἐρυθρὰ νεαρὰ φύλλα τῶν δένδρων, καὶ ὁμοία οὖσα
» τοῖς στρογγύλοις λευκοῖς μαργαρίταις, καθὼς τὸ ἡδύ
» σου μειδίαμα σὺν τῇ μαρμαρυγῇ τῶν λευκῶν ὀδόντων
» ἀγλαΐζεται ἐπὶ τοῦ σοῦ ἐρυθροῦ χείλους [5].

71. «Καθὼς σὺ, προμαχῶν, καὶ προκινδυνεύων ἐν πολέμῳ, ὦ
» γενναῖε, πάντας τοὺς ἐχθροὺς ἀναιρεῖς πρὶν τῆς ἐλεύ-
» σεως τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ὁ προθέων ὄρθρος ἅπαν τὸ
» σκότος εὐθέως διεσκέδασε πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡ-
» λίου [6].

---

(1) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ἐξηγέρθητι, καὶ λάβε τὴν ἀγλαΐαν τοῦ οἰκείου προσώπου, ἣν λαβοῦσα ἡ Σελήνη, σοῦ κοιμωμένου, ἀφίησι νῦν, ὄρθρου ἀναφανέντος.

(2) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ἕως ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ λωτὸς ἀνοίγει τὰ φύλλα· ἄνοιξον καὶ σὺ τὰ ὀμματόφυλλα.

(3) Ὁ λωτὸς νύκτωρ μὲν συμμύει, καθ' ἡμέραν δὲ διεκπετάννυται.

(4) Ἀνάστα δηλονότι· ὁ γὰρ ἀὴρ ἡδὺ καὶ εὐῶδες πνέει ἐκ τῶν ἀνθέων καὶ ἐκ τῶν διεκπεταννυμένων λωτῶν περὶ τὴν ἕω.

(5) Ἀνάστα δηλονότι· ἡ ἕως δροσερά ἐστι.

(6) Ἀνάστα δηλονότι· ὄρθρος ἐγένετο.

72. «Οἱ ἐλέφαντές σου, πλαγιάσαντες ἑκατέρωθεν, ἐγείρονται » ἐξ ὕπνου, καὶ κτύπον ποιοῦσιν, ἀνιστάμενοι, ταῖς ἀλύ-» σεσι τῶν ποδῶν· οἱ δ' ὀδόντες αὐτῶν ἀγλαΐζονται ἐκ » τῆς ἐρυθρᾶς ἑωθινῆς αὐγῆς τοῦ ἡλίου, καθὼς ἐκ τοῦ » ἐρυθροῦ χοὸς τοῦ ἀνορυττομένου ὄρους.

73. «Οἱ Περσικοί σου οὗτοι ἵπποι, ὦ λωτόφθαλμε, οἱ ἐν ἐπι-» μήκεσι σκηναῖς δεδεμένοι, ἀφέντες τὸν ὕπνον, λείχοντες, » ἐσθίουσι προτιθεμένους χόνδρους χερσαίου ἅλατος [1].

74. «Οἱ μὲν στέφανοί σου οἱ ἐξ ἀνθέων, μεμαραμμένοι καὶ » ἐκλελυμένοι ἐγένοντο· οἱ δὲ λύχνοι οὐκ ἔχουσιν ἐκεῖνο » τὸ λαμπρὸν φῶς· καὶ οὗτος δὲ ὁ ἐν κόρτῃ εὔγλωττος » ψιττακὸς κατὰ μίμησιν ἀντιφωνεῖ τοὺς ἐγερτικοὺς ἡμῶν » λόγους ».

75. Τοιουτοτρόποις λόγοις τῶν ἀοιδῶν ἐξεγερθεὶς τοῦ ὕπνου ὁ νεανίας, ἀνέστη ἐκ τῆς κλίνης, καθὼς ὁ θεῖος ἐλέφας, ὁ Αἰραβάτας, ἐξανίσταται ἐκ τῆς περὶ τὸν Γάγγην ψάμμου, ἐξεγειρόμενος τῇ ἡδείᾳ κλαγγῇ τῶν χηνῶν.

76. Τελέσας δὲ πάντα τὰ ἔθιμα κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ νόμου περὶ τὴν ἕω αὐτὸς ὁ εὐόφθαλμος, ἐνδυθείς τε καὶ κοσμηθεὶς ἀξιοπρεπῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἦλθεν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν βασιλέων, τῶν ὄντων ἑτοίμων εἰς τὸν αἱρετὸν γάμον.

---

(1) Ἐν τῷ ἱππιατρικῷ βιβλίῳ λέγεται, ὡς τὸ ἅλας, μάλιστα δὲ τὸ χερσαῖον, ὠφέλιμόν ἐστι τοῖς ἵπποις περὶ τὴν ἕω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

1. Ἐλθὼν δ' ὁ Ἄζας εἶδε τοὺς βασιλεῖς καθημένους μετὰ στολῆς ἀγλαᾶς ἐπὶ θρόνων ὑψηλῶν, ὥσπερ θεοὺς ἐπὶ ἐναερίων ὀχημάτων· οἱ δὲ θρόνοι ἦσαν τεθειμένοι ἐπὶ ἀναβάθρων, εὐθέτων καὶ εὐστρώτων.

2. Ἰδόντων δὲ τῶν βασιλέων τὸν Ἄζαν, ωσπερ ἄλλον Ἔρωτα, μεταπλασθέντα ὑπὸ τοῦ Σίβα[1] διὰ παρακλήσεως τῆς Ῥατῆς, ἡ καρδία αὐτῶν κενὴ ἐγένετο τῆς ἐλπίδος, ἣν εἶχεν ἕκαστος εἰς ἐπίτευξιν τῆς Ἰνδουματῆς.

3. Ἀνέβη δ' ὁ Ἄζας διὰ τῶν ἀναβαθμίδων εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον, ὃν ἔδειξεν ὁ Βόζας, καθὼς ὁ σκύμνος τοῦ λέοντος ἀναβαίνει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους διὰ τῶν ὄχθων.

4. Καθήμενος δ' ὁ Ἄζας ἐπὶ θρόνου λιθοκολλήτου καὶ ποικιλοστρώτου, λίαν ἠγλαΐζετο, καὶ ἐλαμπρύνετο, καθὼς ὁ Σκάνδας, καθήμενος ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ ταώ[2].

5. Ἡ δὲ Λαξμὴ[3], δυσαντίβλεπτος οὖσα ἐκ τῆς πολλῆς λαμπρότητος, διεμερίσατο ἑαυτὴν πολλαχῶς πρὸς ἀπαξάπαντας τοὺς βασιλεῖς[4], καθὼς ἡ ἀστραπὴ, ἐκρηγνυμένη, διαμερίζεται εἰς ἅπαντα τὰ νέφη.

6. Μέσον δ' ἐκείνων τῶν βασιλέων, τῶν πολύτιμα κοσμήματα

---

(1) Ὁ Σίβας, ὢν ἐν θεωρίᾳ, ἐβλήθη ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος ἀνθίνῳ βέλει τὴν καρδίαν· γαργαλισθεὶς δὲ, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἰδὼν τὸν Ἔρωτα ἀπετέφρωσεν αὐτόν. Διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς πλάττει ἐνταῦθα, ὡς οἱ βασιλεῖς ἐνόμισαν, ὡς αὐτός ἐστιν ὁ Ἔρως, ὃς μετεπλάσθη ὑπὸ τοῦ Σίβα διὰ δεήσεως τῆς Ῥατῆς, ἣ γυνὴ τοῦ Ἔρωτος ἐστίν.

(2) Τὸ ὄχημα τοῦ Σκάνδα, ὁ ταώς ἐστι.

(3) Ἡ Λαξμὴ θεά ἐστι τῆς δόξης, τῆς ἀγλαΐας, καὶ τῆς εὐδαιμονίας.

(4) Δηλονότι πάντες οἱ βασιλεῖς ὑπέρλαμπροι ἦσαν, καὶ ὑπερένδοξοι.

φορούντων, καὶ ἐπὶ πολυτίμων θρόνων καθεζομένων, ὑπερέλαμψεν ὁ υἱὸς τοῦ Ῥαγγοῦ, καθὼς ὁ Παριζάτας ὑπερτερεῖ πάντων τῶν οὐρανίων δένδρων.

7. Πάντων δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν θεατῶν, ἀφέντες τοὺς λοιποὺς βασιλεῖς, εἰς ἐκεῖνον ἀπέβλεπον, καθὼς οἱ βομβύλιοι, ἀφέντες τὰ ἀνθοφόρα δένδρα, ἐπιφοιτῶσιν ἐπὶ τὸν μανικὸν ἐλέφαντα, τὸν εὐώδη χυμὸν ἔχοντα.

8. Τῶν δὲ βασιλέων, τῶν καταγομένων ἐκ τοῦ Ἡλίου καὶ ἐκ τῆς Σελήνης [1], ὑμνουμένων ὑπὸ ὑμνολόγων, εἰδότων τὴν γενεαλογίαν ἑκάστου· θυμιάματος ἐξ ἀγαλλόχου ἀναφερομένου, καὶ ὑπὲρ τὰς σημαίας ὑψουμένου·

9. Κόγχων ἐμπνεομένων· μουσικῶν ὀργάνων συγκρουομένων, καὶ πληρούντων ἤχου πάντα τὰ μέρη, καὶ αἰτίων γινομένων ὀρχήσεως τῶν ταώνων [2] τῶν ἐν τοῖς περὶ τὴν πόλιν κήποις·

10. Ἡ Ἰνδουματή, ἔχουσα ἔνδυμα γάμου, καθημένη ἐπὶ ἀνθρωποφόρου φορείου, καὶ περιεπομένη ἀμφιπόλοις παρθένοις, ἦλθεν εἰς τὸ μέσον τῶν βάθρων καὶ τῶν θρόνων εἰς αἵρεσιν νυμφίου.

11. Οἱ δὲ βασιλεῖς μόνοις τοῖς σώμασιν ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν θρόνων· τὰς γὰρ ψυχὰς ἑαυτῶν ἀνέθεντο εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑπερφυέστατον πλάσμα τοῦ πλαστουργοῦ Βραχμᾶ, εἰς ἐκείνην τὴν περίβλεπτον κόρην.

12. Καθὼς δ᾽ ἐκ τῶν δένδρων φύλλα νεαρὰ ἀναφύονται, οὕτω καὶ ἐκ τῶν βασιλέων, ὧν ἡ ἐπιθυμία ἐπλεόνασε, πολυειδῆ αἰνιγματικὰ σημεῖα ἀνεφύοντο τοῦ φίλτρου, ὡσπερεὶ ἀγγελιαφόροι [3].

---

(1) Τῶν Ξατρῶν, ἄλλοι μὲν κατάγονται ἐκ τοῦ Ἡλίου, ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς Σελήνης

(2) Ὁ ταὼς χαίρει τῇ βροντῇ, καὶ διὰ τοῦτο ὅταν βροντᾷ χορεύει.

(3) Ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς καταλέγει κακά τινα ἔθη καὶ ἤθη τῶν ἀνθρώπων· ἅ περ καὶ λέγει ἀστείως αἰνιγματικὰ σημεῖα.

13. Ἄλλος μὲν γὰρ τῶν βασιλέων, κρατῶν καυλὸν λωτοῦ, περιέστρεφεν αὐτὸν ἐν παλάμαις, παίζων, οὗ τὰ μὲν φύλλα, κινούμενα ἀπεσόβουν τοὺς ἐπιφοιτῶντας βομβυλίους, ἡ δὲ κόνις ἔνδον περιεφέρετο [1].

14. Ἄλλος δὲ, θρυπτικὸς ὢν καὶ ἁβρὸς, στρέψας τὸ ἀγλαὸν πρόσωπον, καὶ ἰδὼν, ἀνέλαβε τὴν λεπτὴν ἐπωμίδα, ἣ ἐξωλίσθησεν ἐκ τοῦ ὤμου, καὶ ἔστη περὶ τὸ ἄκρον τοῦ βραχιονίου, καὶ ἀνέθετο αὐτὴν, ἔνθα ἦν πρότερον [2].

15. Ἄλλος δὲ, κλίνων κάτω μικρόν τι τὰ καλὰ ὄμματα, ἐσχεδίαζεν ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ὑποποδίου διὰ τῶν συνεσταλμένων δακτύλων τοῦ ποδὸς, ὧν οἱ ὄνυχες ἀπέστιλβον [3].

16. Ἄλλος δὲ, ἐρείσας τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ θρόνου, συνελάλει τῷ πλησίον βασιλεῖ· ἐκ δὲ τοιαύτης θέσεως τοῦ σώματος, ὁ μὲν ὦμος αὐτοῦ ὑπερωγκώθη, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ στήθους ὅρμος τῶν μαργαριτῶν διάστροφος ἐγένετο [4].

17. Ἄλλος δὲ τοῖς ἄκροις τῶν ὀνύχων, οἳ ἁρμόδιοί εἰσι νύττειν τὸ στῆθος καὶ τὸν γλουτὸν τῆς ἐρωμένης, ἔξαινε λευκὸν φύλλον ἄνθους Κετακῆς, ὃ ὡς κόσμημα ἐν τοῖς ὠσὶ τιθέασιν αἱ γυναῖκες [5]

---

(1) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς σημαίνειν ἤθελε τοῦτο «Οὕτω καὶ σὺ περίφερέ με, λαβοῦσά με ἐν χερσίν·» ἡ δὲ κόρη ὑπελάμβανεν ὡς κακὸν ἔθος καὶ ἦθος ἔχει.

(2) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς σημαίνειν ἤθελεν, ὡς καθὼς φροντίζει τοῦ ἱματίου, οὕτω φροντίσει καὶ αὐτῆς· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὡς τὸ σῶμα αὐτοῦ, λώβην τινὰ ἔχει, καὶ διὰ τοῦτο ἀποκρύψαι βούλεται.

(3) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς σημαίνειν ἤθελεν, ὡς πρὸς ἑαυτὸν καλεῖ τὴν κόρην· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὡς ἐκεῖνος κακοδαίμων ἐστί· καὶ γὰρ ἐν τῷ φυσιογνωμονικῷ βιβλίῳ λέγεται, ὡς τὸ γράφειν κατὰ γῆς διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ ποδὸς, σημεῖόν ἐστι κακοδαιμονίας.

(4) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς σημαίνειν ἤθελεν, ὡς οὕτω καὶ αὐτῇ συλλαλήσει· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὅτι πρὸς ἄλλον στρέψει τὸ πρόσωπον.

(5) Λέγεται ἐν τῷ ἐρωτολογικῷ βιβλίῳ, ὡς νυττομένης τῆς γυναικὸς κατὰ

18. Ἄλλος δὲ τῇ χειρὶ, ἐχούσῃ παλάμην ἐρυθρὰν [1], ὡς ἐρυθρὸν λωτὸν, καὶ γραμμὰς εἰς σχῆμα σημαίας, ἀνέῤῥιπτε πεσσοὺς, παίζων, οἳ ἀντηύγουν ἐκ τῆς ἐν τῷ δακτυλίῳ πολυτίμου λίθου [2].

19. Ἄλλος δὲ, καί τοι τὸ διάδημα ἦν ἀραρότως τεθειμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐνησχόλει ἀεὶ τὴν μίαν χεῖρα ἐν αὐτῷ [3], ὡσπερεὶ ἦν ἔξω τῆς οἰκείας θέσεως· αἱ δ' ἀκτῖνες τῶν περὶ τὸ διάδημα πολυτίμων λίθων διέλαμπον ἐκ μέσου τῶν δακτύλων.

20. Ἐνταῦθα ἡ ῥαβδοῦχος θεραπαινὶς, ἡ παρισταμένη τῇ θύρᾳ [4] ᾗ ὄνομα Σουνανδὰ, καὶ γινώσκουσα τὰς πράξεις καὶ τὰς γενεὰς τῶν βασιλέων, ἀγαγοῦσα τὴν Ἰνδουματὴν πρῶτον ἐπὶ τὸν βασιλέα τῆς Μαγάδδας, ἐξεφώνησε φωνῇ ἀνδρικῇ·

21. « Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς Μαγάδδας χώρας, ὃς καταφυγή ἐστι τῶν καταφευγόντων, βαθὺς τὸν νοῦν, καὶ ὀνομαστὸς εἰς τὸ κυβερνῆσαι ὀρθῶς τὸν λαόν· ὀνομάζεται δὲ φερωνύμως Παραντάπας [5].

τὸ στῆθος ἢ κατὰ τὸν γλουτὸν τοῖς ὄνυξι τοῦ ἀνδρὸς, ἡ ἐπιθυμία αὐτῆς μᾶλλον ἐξάπτεται. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, οὕτω ποιῶν, ᾐνίττετο, ὡς οὕτω καὶ τὸ στῆθος αὐτῆς νύξει· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὅτι τὸ διασχίζειν φύλλον ἢ κάρφος τοῖς ὄνυξιν, ἴδιόν ἐστι βοτανολόγων, ἢ ῥιζοτόμων, καὶ μικροπρεπές.

(1) Ἡ ἐρυθρὰ παλάμη ἀγαθόν ἐστι σημεῖον· ἡ δ' ἔχουσα φυσικὰς γραμμὰς εἰς σχῆμα σημαίας, βασιλικόν ἐστι σημεῖον.

(2) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς ᾐνίττετο, ὡς οὕτω μετ' αὐτῆς παίξει· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὡς κυβευτής ἐστι καὶ ἄσωτος· ἀπηγορευμένον γάρ ἐστι τὸ κυβεύειν.

(3) Διὰ τούτου ὁ μὲν βασιλεὺς ᾐνίττετο, ὡς ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς θήσει τὴν κόρην· ἡ δὲ ὑπελάμβανεν, ὡς κακὸν τοῦτο ἦθος καὶ ἀπαίσιον, τὸ τιθέναι ἀεὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ κεφαλῆς.

(4) Παρὰ τῇ θύρᾳ τῇ βασιλικῇ ἵστανται ὑπηρέται, ῥάβδους ἀργυρᾶς ἢ χρυσᾶς ἔχοντες, οἳ εἰσάγουσι τοὺς ἐρχομένους πρὸς τὸν βασιλέα.

(5) Παραντάπας ἑρμηνεύεται Ἐχθροφλεγέθων.

22. « Εἰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ βασιλεῖς ἐπὶ γῆς ὑπάρχουσιν, ἡ γῆ » ὅμως εὐνομουμένη λέγεται διὰ τῆς κυβερνήσεως τού- » του, καθὼς ἡ νὺξ, εἰ καὶ ἀστέρας καὶ πλανήτας λαμ- » προὺς ἔχει, φωτεινὴ ὅμως λέγεται διὰ τῆς παρουσίας » τῆς σελήνης.

23. « Ἐπειδὴ οὗτος ἀεὶ ἐκάλει τὸν Ἴνδραν εἰς τὰς συνεχεῖς » θυσίας, ἃς ἐτέλει, διὰ τοῦτο ἐποίει τοὺς βόστρυχας, » τοὺς ἐπὶ τὰς λευκὰς παρειὰς τῆς Σαχῆς, ἀμοίρους ἀν- » θέων ἐπὶ πολὺν χρόνον [1].

24. « Εἰ οὖν ἀγαπᾷς τοῦτον ἅψασθαι τῆς χειρός σου [2], καὶ γε- » νέσθαι νυμφίον, ποίησον ἐν τῷ πορευθῆναι χαρὰν [3] τοῖς » ὀφθαλμοῖς τῶν γυναικῶν τῆς Πουσπαπούρας [4] πόλεως, » τῶν ἱσταμένων ἐπὶ τῶν θυρίδων τῶν οἴκων ».

25. Τοιαῦτα εἰπούσης τῆς θεραπαινίδος, ἡ Ἰνδουματὴ μικρόν τι ἀπέβλεψε πρὸς τὸν βασιλέα· κἄπειτα καθῆκε τὸν στέφανον [5], τὸν ἐξ ἀνθέων Μαδδούκας [6] καὶ ἐξ Ἀγρώστιος· καὶ ἀσπασαμένη αὐτὸν ἁπλῶς διὰ τῶν χειρῶν [7], παρῆλθε, μηδὲν εἰποῦσα.

26. Ἡ δὲ ῥαβδοφόρος θεραπαινὶς ἤγαγεν αὐτὴν τὴν βασιλικὴν κόρην πρὸς ἕτερον βασιλέα, καθὼς ἡ ἀλλεπαλληλία τῶν

---

(1) Ἐπειδὴ ὁ Ἴνδρας παρῆν ταῖς θυσίαις ἐπὶ ξένης γῆς, διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ αὐτοῦ οὐκ ἐκοσμεῖτο ἄνθεσι τὴν κεφαλήν· ἀποδημοῦντος γὰρ τοῦ ἀνδρὸς, οὐκ ἔστι θεμιτὸν ταῖς γυναιξὶ κοσμεῖσθαι.

(2) Ὁ πατὴρ τίθησι τὴν χεῖρα τῆς νύμφης ἐν τῇ χειρὶ τοῦ νυμφίου.

(3) Φάνηθι δηλονότι ἐκεῖ ἡ ὡραιοτέρα ἁπασῶν.

(4) Πουσπαπούρα ἑρμηνεύεται Ἀνθόπολις· λέγεται δὲ καὶ Παταλιπούτρα. Μητρόπολις δέ ἐστι τῆς Μαγάδας χώρας.

(5) Τὸν στέφανον, ὃν εἶχε πρόχειρον, εἰς τὸ στεφανῶσαι τὸν βασιλέα, ὡς αἱρετὸν νυμφίον, ἀφῆκε παρημελημένον.

(6) Μαδδούκα, εἶδος δένδρου, οὗ ἐκ τοῦ καρποῦ οἶνον ποιοῦσι· κοινῶς λέγεται Μαουδά.

(7) Ἠσπάσατο αὐτὸν ἁπλῶς, τουτέστιν ἄνευ τινὸς σημείου φίλτρου.

κυμάτων, τῶν ἐξ ἀνέμου ἀνισταμένων, φέρει τὴν ἐν Μανασᾷ λίμνῃ [1] χῆνα εἰς ἕτερον λωτὸν [2],

27. Καὶ ἔφη πρὸς αὐτήν· « Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἄγκας, οὗ καὶ αἱ θεῖαι νύμφαι ἐρῶσιν ἐπὶ τῷ κάλλει, καὶ ἐπὶ τῇ νεότητι, καὶ ὁ ἐλέφας εὐδάμαστός ἐστι καὶ εὐπειθὴς [3] τοῖς ἐλεφαντηλάταις· οὗτος, εἰ καὶ ἐπὶ γῆς ἐστιν, οὐρανίου ὅμως δόξης τρυφᾷ.

28. « Αἱ ἁδραὶ καὶ μαργαροειδεῖς σταγόνες τῶν δακρύων, αἳ κατέπεσον ἐξ αἰτίας τούτου εἰς τὰ στήθη τῶν γυναικῶν τῶν ἐχθρῶν, ὥσπερ ὅρμοι εἰσὶν ἐκ μαργαριτῶν ἄνευ νήματος ἀνατεθειμένοι βίᾳ.

29. « Ἀμφότεραι ἐκεῖναι, ἡ Λαξμὴ, καὶ ἡ Σαρασβατὴ [4], αἳ εἰσιν ἐκ φύσεως κεχωρισμέναι, σύνεισι τούτῳ· γενοῦ σὺ τρίτη ἐν αὐταῖς, ὦ ἀγαθὴ, ἡ συνεζευγμένη τῇ εὐμορφίᾳ, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ ».

30. Ἡ δὲ Ἰνδουματὴ, ἀφελκύσασα τὴν ὅρασιν ἑαυτῆς ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἄγκας, εἶπε τῇ θεραπαίνῃ· « Βάδιζε »· Οὔτε δ' ἐκεῖνος ἦν ἀνάξιος ἀγάπης, οὔτε αὕτη ἠγνόει διακρίνειν· ἕκαστος γὰρ ἰδίαν ἔχει κλίσιν (διάθεσιν [5]).

31. Ἡ δὲ θαιραπαινὶς ἔδειξε τῇ Ἰνδουματῇ, ὥσπερ νεωστὶ ἀνατέλλοντα φωστῆρα τῆς νυκτὸς, ἄλλον βασιλέα λίαν ἔκλαμπρον, καὶ δυσύποιστον τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ἔφη·

(1) Μανασὰ, λίμνη μυθευομένη, ἔνθα οἱ χῆνες ἐσθίουσι μαργαρίτας.

(2) Βαλλόμενος ὁ χὴν τῇ φορᾷ τοῦ κύματος, ἔρχεται εἰς ἕτερον λωτὸν, οὗ τὴν ῥίζαν ἐσθίει, ἥ ἐστιν, ὡς μῆλον.

(3) Ὥσπερ ὁ Αἰρασάτας.

(4) Ἡ μὲν Λαξμὴ θεά ἐστι τοῦ πλούτου, ἡ δὲ Σαρασβατὴ θεὰ τῆς σοφίας· οἱονεὶ ἔλεγεν, ὅστις ἐστὶ πλούσιος, οὐκ ἔστι σοφός· καὶ ὅστις ἐστὶ σοφὸς, οὐκ ἔστι πλούσιος· οὗτος δὲ καὶ σοφός ἐστι, καὶ πλούσιος.

(5) Ἐγίνωσκε δηλονότι ἡ κόρη, ὡς ἐκεῖνος ἦν ἄξιος, οὐκ ἠράσθη ὅμως αὐτοῦ· ἄλλος μὲν γὰρ ἐρᾷ τούτου, ἄλλος δ' ἐκείνου.

32. « Οὗτος βασιλεύς ἐστι τῆς Οὐζζαγινῆς, μακρόχειρ, εὐρύ-
» στερνος, καὶ λεπτὸς καὶ στρογγύλος τὴν ὀσφύν· καὶ ἀγ-
» λαΐζεται τῇ συμμετρίᾳ, καθὼς ὁ ἥλιος, ὅς, τεθεὶς ὑπὸ
» τοῦ Βισβακάρμα ἐπὶ τοῦ τόρνου, λεπτὸς καὶ στρογγύ-
» λος ἐγένετο [1].

33. « Τούτου τοῦ πολυδυνάμου βασιλέως ἐν ταῖς ἐκστρατείαις
» ἡ ἀνεγειρομένη κόνις ὑπὸ τῆς προπορευομένης ἵππου,
» ἔκλειψιν ποιεῖ τῆς λάμψεως τῶν πολυτίμων λίθων τῶν
» ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν λοιπῶν βασιλέων.

34. « Οὗτος, οἰκῶν πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Μαχακάλα [2], τοῦ
» ἔχοντος τὸ ἡμισέληνον ἐπὶ τοῦ μετώπου, τρυφᾷ νυκτῶν
» λαμπουσῶν σὺν γυναιξὶ καὶ ἐν τῇ μειουμένῃ σελήνῃ.

35. « Ἔστι σοι ἄρα ἔφεσις, ὦ εὔμηρε, τρυφῶν μετὰ τούτου
» τοῦ νέου βασιλέως ἐν κήποις συχνοῖς, ἐν οἷς τὰ δέν-
» δρα διασαλεύονται ὑπ' ἀέρος, πνέοντος ἐκ τῆς Ξιπρᾶς [3]; »

36. Αὕτη δὲ ἡ λεπτόσωμος οὐκ ἔσχε κλίσιν ἐπ' αὐτόν, ὃς τὸν μὲν φίλον κατέτερπε, τὸν δ' ἐχθρὸν κατέκαιε, καθὼς ἡ Κουμουδβατὴ [4] οὐκ ἔχει κλίσιν ἐπὶ τὸν Ἥλιον, ὃς τὸν μὲν λωτὸν εὐφραίνει, τὸν δὲ πηλὸν ξηραίνει.

37. Ἡ δὲ Σουνανδὰ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἀνούπας χώρας ἤγαγεν αὐτὴν τὴν ἀνθηρὰν κόρην, τὴν χαρίεσσαν πλάσιν

---

(1) Λέγουσιν, ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Ἡλίου, μὴ φέρουσα τὸ σφόδρα καυστικὸν αὐτοῦ, εἶπε τὴν ἑαυτῆς θλίψιν τῷ ἑαυτῆς πατρὶ Βισβακάρμᾳ· ὁ δὲ ἐτόρνευσε καὶ ἐλέπτυνεν αὐτὸν τὸν Ἥλιον. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὡς ὁ Ἥλιος, ἔχων σῶμα ἀσύμμετρον καὶ τραχὺ, ἐτορνεύθη, καὶ ἐλεπτύνθη ὑπὸ τοῦ Βισβακάρμα, τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν θεῶν.

(2) Μαχακάλας λέγεται ὁ Σίβας, ὃς γράφεται ἔχων ἡμισέληνον ἐπὶ τοῦ μετώπου· διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς πλάττει ἀστείως, ὡς αἱ ἐκεῖ νύκτες ἔλαμπον, καὶ φθινούσης τῆς σελήνης, ἐκ τοῦ ἡμισελήνου τοῦ Σίβα.

(3) Ξιπρὰ, ὄνομα ποταμοῦ, ὃς παραῤῥέει τῇ Οὐζζαγινῇ πόλει.

(4) Κουμουδβατὴ λέγεται ὁ λωτὸς, ὃς ἀνθεῖ κατὰ τὴν νύκτα.

τοῦ Βραχμᾶ, τὴν πασῶν τῶν χαρίτων πλήρη, καὶ ἀγλαοὺς
ὀδόντας ἔχουσαν, καὶ ἔφη·
38. « Πάλαι ἐγένετο ὁ Ἀρζούνας, ὃς χιλίας χεῖρας εἶχεν ἐν
» πολέμῳ, καὶ τρόπαια ἔστησεν ἐν ταῖς ὀκτωκαίδεκα με-
» γάλαις νήσοις τῆς οἰκουμένης· οὐκ εἶχε δ' ἁπλῶς τὸ
» ὄνομα, *βασιλεὺς*, ὡς ἄλλοι, καὶ μέγας ἦν θεωρητικός.
39 « Καλῶς δὲ διοικῶν, κρατῶν τόξον, παρίστατο αἰφνιδίως,
» καὶ ἐκώλυε τὸ μελετώμενον κακὸν, καθ' ὃν χρόνον ἤρ-
» χετο εἰς τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων [1].
40. « Ἐν δὲ πολέμῳ κρατήσας τὸν Ῥαβάναν [2] ἔδησεν αὐτὸν
» τῇ χορδῇ τοῦ τόξου, στόνους ἐξάγοντα ἐκ τῶν ἀλλε-
» παλλήλων δέκα στομάτων, καὶ ἔσχεν ἐν εἱρκτῇ, ἕως
» οὗ ἐξιλεώθη, τὸν Ῥαβάναν, ὃς ἐνίκησε τὸν Ἴνδραν.
41. « Ἐξ ἐκείνου τῆς γενεᾶς κατάγεται οὗτος ὁ βασιλεὺς Πρα-
» τήπας, ὁ σεβόμενος τὴν Βέδαν, καὶ τὴν γεροντικὴν ἡλι-
» κίαν, καὶ ἐξαλείψας τὴν δυσφημίαν, ἣν ἔχει ἡ Λαξ-
» μὴ [3], ἡ ἀσταθὴς ἐστιν ἐκ φύσεως· ἀσταθὴς δὲ γίνεται
» ἐκ τῆς κακίας τῶν ἐχόντων.
42 « Οὗτος βοηθὸν ἔχων τὸν Ἀγνὴν [4] ἐν πολέμῳ, ἐνόμιζεν,
» ὡς φύσιν φύλλου λωτοῦ, τὴν ὀξεῖαν ἀκωκὴν τοῦ πελέ-
» κυος τοῦ Παρασσουράμα [5], τὴν ὀλέτειραν τῶν Ξατρῶν.
43. « Τούτου τοῦ μακρόχειρος [6] ἐν ἀγκάλαις ἔσο, ὦ Ἰνδουμα-
» τὴ, εἰ ἔφεσίς σοί ἐστιν ὁρᾶν ἐκ τῶν θυρίδων τοῦ βασι-

(1) Ἐγίνωσκε δηλονότι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνθρώπων.
(2) Δεκακέφαλος ἦν ὁ Ῥαβάνας.
(3) Ἀεὶ δηλονότι ἔχει πλοῦτον καὶ δόξαν.
(4) Ἀγνὴς λέγεται αὐτὸ τὸ πῦρ, καὶ ὁ θεὸς τοῦ πυρός.
(5) Ὁ Παρασσουράμας ἀνεῖλε τὸν πατέρα τούτου, τὸν χιλιόχειρα Ἀρζούναν.
(6) Τὸ ἔχειν μακρὰς χεῖρας, διηκούσας μέχρι τῶν γονάτων, βασιλικόν ἐστι σημεῖον.

» λείου οἴκου τὴν καλλίῤῥοον Ῥεβὰν[1], τὴν οὖσαν ὥσπερ
» ζώνην τοῦ τείχους τῆς Μαχισματῆς πόλεως. »

44. Οὐκ ἐφάνη δ' ἀρεστὸς αὐτῇ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, καίπερ εὐειδὴς ὢν, καθὼς οὐκ ἀρέσκει τῷ λωτῷ ἡ σελήνη ἐν ὥρᾳ Σαράτᾳ, καί περ μὴ ἀποκρυπτομένη ὑπὸ νεφῶν, καὶ πλησιφαὴς οὖσα.

45. Ἡ δὲ φυλάττουσα τὴν γυναικῶνα Σουνανδὰ, ὁδηγήσασα τὴν Ἰνδουματὴν πρὸς τὸν Σουσέναν[2], τὸν βασιλέα τῆς Σουρασένας χώρας[3], τὸν ᾀδόμενον ἁπανταχοῦ, καὶ λαμπρύνοντα τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν γενεὰν ἔργοις λαμπροῖς, ἔφη·

46. « Οὗτος κατάγεται ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Νήπα, ἐν ᾧ οἰκοῦσι
» πᾶσαι αἱ ἀρεταὶ, ἀφεῖσαι τὴν πρὸς ἀλλήλας ἀντιπά-
» θειαν[4], καθὼς τὰ ζῶα πάντα οἰκοῦσι παρὰ τῇ μονῇ
» τῶν ὁσίων ἀνδρῶν, ἀφέντα τὴν πρὸς ἄλληλα ἀντιπά-
» θειαν[5].

47. « Τούτου τὸ μὲν ἀγλαὸν, χαροποιόν ἐστι τοῖς ὀφθαλμοῖς
» τῶν φίλων καὶ οἰκείων, τὸ δὲ θερμὸν, δυσφόρητον τοῖς
» τῶν πολεμίων, ὧν οἱ οἶκοι ἀκατοίκητοί εἰσι, καὶ χλόη
» ἀναφύεται ἐν ταῖς στέγαις.

48. « Ὅταν οὗτος συμπαίζῃ γυναιξὶν ἐν ὕδασιν, ἡ μελάνυδρος
» Ἰαμουνὰ ἐκ τῆς ἀπομόρξεως τοῦ ἐν τοῖς στήθεσι τῶν
» γυναικῶν λευκοῦ Σανδάνου φαίνεται, ὡσπερεὶ ἡνωμένη
» τῇ λευχύδρῳ Γαγγᾷ.

---

(1) Ῥεβὰ, καὶ Ναρμαδὰ, ὄνομα ποταμοῦ, ὃς περιῤῥέει τὴν Μαχισματὴν πόλιν.

(2) Σουσένας, Εὐστράτιος.

(3) Μητρόπολίς ἐστι τῆς Σουρασένας χώρας, ἡ Μαθουρά.

(4) Ἡ καλλονὴ, ἡ ἀνδρεία, ἡ μάθησις, ἡ ὑπομονὴ κ.τ.λ. ὁ μὲν γὰρ ἔχων μάθησιν, οὐκ ἔχει κάλλος· ὁ δ' ἔχων κάλλος, οὐκ ἔχει ἀνδρείαν.

(5) Τὰ πρόβατα συναγάλλονται τοῖς λύκοις.

49. « Οὗτος, φορῶν ἐπὶ τοῦ στήθους πολύτιμον λίθον, ὃν » ἔδωκεν εἰς ἀμοιβὴν χάριτος ὁ καταφυγὼν εἰς αὐτὸν ὄφις » Καλίας[1] ἐκ τοῦ φόβου τοῦ Γαρούδα, αἰσχύνην πως » ποιεῖ τῷ Βισνοῦ, ὃς ἔχει τὸν Καουστούββαν[2].

50. « Στέρξασα οὖν ἄνδρα τοῦτον τὸν νεανίαν, ὦ εὔμορφε, ἀπό- » λαυε τοῦ ἄνθους τῆς νεότητος ἐν τῷ ἄλσει Βρινδαβάνα, » ὃ ἔχει εὐνὰς ἐξ ἁπαλῶν φύλλων καὶ ἀνθέων, καὶ οὐδαμῶς » ὑποδεέστερόν ἐστι τοῦ παραδείσου τοῦ Κουβέρα.

51. « Καθημένη ἐν ὥρᾳ ὄμβρων ἐπὶ καταβρεχομένων πλακῶν » ἐν ταῖς ἀγλααῖς φάραγξι τοῦ ὄρους Γοβαρδδάνα, θεώρει » ὑπερήδιστα τοὺς χοροὺς τῶν χρυσοπτέρων ταώνων. »

52. Ἡ δὲ Ἰνδουματή, ἡ ἔχουσα ὀμφαλὸν, ὡς δίνην[3], μέλλουσα γενήσεσθαι γαμετὴ ἄλλου βασιλέως, παρῆλθε τὸν Σουσέναν, καθὼς ἡ ποταμία ῥεῦσις, ἡ ῥέουσα εἰς τὸν ὠκεανὸν, παρέρχεται τὸ παρατυχὸν ὄρος.

53. Ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἡ ἀμφίπολος πρὸς τὴν σεληνοπρόσωπον κόρην, ἐλθοῦσαν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Καλίγκας χώρας, τὸν ἐχθρολέτορα ὄντα, καὶ λαμπρὰ βραχιόνια ἔχοντα, ᾧ ὄνομα Χεμαγκάδας[4].

54. « Οὗτος ὁ ὅμοιος τῷ ὄρει Μαχένδρα κατὰ τὴν δύναμιν, » βασιλεύς ἐστι τοῦ Μαχένδρα καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ[5]· οὗ ἐν » ταῖς ἐκστρατείαις, ὅτε τὸ ἐλεφαντικὸν σῶμα ἡγεῖται, » φαίνεται, ὅτι τὸ ὄρος, ὁ Μαχένδρας, προπορεύεται[6].

---

(1) Ὁ Καλίας, καταφυγὼν εἰς τὸν Σουσέναν, ἐτέθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ὕδατι τῆς Ἰαμουνᾶς, ἣ ῥέει παρὰ τῇ πόλει Μαθουρᾷ.

(2) Δηλονότι πολυτιμότερός ἐστι τοῦ Καουστούββα.

(3) Ἐπαινεῖται ὁ στρογγύλος καὶ βαθὺς ὀμφαλὸς, ὡς ἡ δίνη.

(4) Χρυσοβραχιόνιος.

(5) Ἔχει δηλονότι, ὡς προτειχίσματα τῆς χώρας ἑαυτοῦ, τὸν ὠκεανὸν, καὶ τὸν Μαχένδραν, τὸ ὄρος.

(6) Ἔχει δηλ. ἐλέφαντας μεγάλους, ὡς ὄρη.

55. « Οὗτος ὁ καλλιβραχίων, ἄριστός ἐστι τῶν τοξικῶν, καὶ
» ἀμφιδέξιος, οὗ αἱ χεῖρες, ὧν ἐν τοῖς καρποῖς τύλους
» ἔχει[1] ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χορδῆς τοῦ τόξου, ὥσπερ
» δύω εἰσὶν ὁδοὶ τῆς ἁλωθείσης δόξης τῶν ἐχθρῶν, ἐν αἷς
» ἔχυσαν μέλανα δάκρυα[2].

56. « Τοῦτον, κοιμώμενον, ἐξεγείρει ὁ ὅμορος ὠκεανὸς διὰ
» τοῦ δούπου, ὡς διὰ σάλπιγγος, τῶν ἀνεγειρομένων κυ-
» μάτων, ἃ ὁρῶνται ἐκ τῶν θυρίδων τοῦ βασιλείου οἴκου.

57. « Γρύψα μετὰ τούτου ἐν ταῖς ἀκταῖς τοῦ ὠκεανοῦ, ἐν αἷς
» αἱ Γαλαὶ ψιθυρίζουσι, καὶ ἐξάλειψον τὸν ἐκ παιδιᾶς
» ἱδρῶτα τοῦ σώματος διὰ τοῦ ἀέρος, τοῦ φέροντος ἄνθη
» τῶν καρυοφύλλων πόῤῥωθεν ἐκ νησῶν. »

58. Ἡ δὲ νεωτέρα ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως τῆς Βιδάρβδας, καί τοι ἐκολακεύθη ὑπὸ τῆς Σουνανδᾶς, προτιμῶσα ὅμως τὴν εὐμορφίαν, ἀπεχώρησεν ἀπ' ἐκείνου τοῦ βασιλέως, καθὼς ἡ εὐδαιμονία, ἡ ἀχθεῖσα μακρόθεν μετὰ πολλῆς φροντίδος, ἀποχωρεῖ ἀπὸ τοῦ κακοδαίμονος.

59. Προσελθοῦσα δὲ ἡ Σουνανδᾶ τῷ θεοεικέλῳ βασιλεῖ τῆς πόλεως, ᾗ ὄνομα Ναγαπούρα[3], εἶπε πρῶτον τῇ Ἰνδουματῇ· « Ὦ περδικόφθαλμε, ἀπόβλεψον ἐνθάδε ». Κᾆπειτα ἔλεξε τάδε·

60. « Οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας Πανδῆς, ὁ ἔχων καθη-
» μένους ἐπ' ὤμων ὅρμους ἐκ μαργαριτῶν, καὶ ἀληλιμ-
» μένος τὸ σῶμα ξανθῷ Σανδάνῳ, ἀγλαΐζεται ὡς ὁ Ἰμαὸς,
» ὁ περιῤῥεόμενος πίδαξι[4], καὶ ἐρυθρὸς ὢν ἐκ τοῦ ἀνα-
» τέλλοντος ἡλίου.

(1) Οἱ φαινόμενοι τύλοι, τὰ στιξαντά εἰσι μέλανα δάκρυα τῆς ἁλωθείσης δόξης τῶν ἐχθρῶν, ἥ ἐστιν, ὡς γυνή

(2) Τὰ δάκρυα ἦν μέλανα ἐκ τῆς μελαίνης βαφῆς ἐν τοῖς ὄμμασι.

(3) Ὀφιόπολις.

(4) Οἱ λευκοὶ ὅρμοι τῶν μαργαριτῶν, ὡς πίδακές εἰσι.

61. « Τοῦτον, λουόμενον μετὰ τὴν ἱπποθυσίαν, ἐπῄνει ὁ » Ἀγαστέας ἐκ καρδίας, λέγων· « Εὖγε! εὖγε! » ὁ » Ἀγαστέας, ὃς ἐταπείνωσε τὸν Βινδδέαν[1], τὸ μέγα καὶ » ὑψηλὸν ἐκεῖνο ὄρος, καὶ κατέπιεν ὅλον τὸν Ὠκεανὸν, » καὶ πάλιν αὐτὸν ἐξέῤῥευσεν.

62. « Ὁ ὑπέροφρυς Ῥαβάνας, φοβούμενος μὴ καταστρα» φείη ἡ Ζαναθάνα πόλις, ἧς ἦρχε, φιλίαν ἐποιήσατο » μετὰ τούτου τοῦ βασιλέως, τοῦ λαβόντος παρὰ τοῦ

---

(1) Ὁ Βινδδέας, ὄρος ἐστὶ μέγα, ἐκτεινόμενον μέσον τῆς Ἰνδίας ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ μέχρι τοῦ ἑώου, ἔνθα γεννᾶται σίδηρος πολὺς, καὶ ἀδάμαντες, καὶ ποταμοὶ πολλοὶ ἐξέρχονται, ὧν ὀνομαστοί εἰσιν, ὁ Σόνας, ὃς συμμίγνυται τῷ Γάγγῃ, καὶ ἡ Ναρμαδὰ, ἣ εἰσβάλλει εἰς τὸν Ὠκεανόν. Εἰς τοῦτο τὸ ὄρος, τὸν Βινδδέαν, ὡς μυθολογοῦσιν, ἦλθέ ποτε ὁ θεὸς Ναράδας, ὃς ἐστιν ἄλλος Μῶμος παρ' Ἰνδοῖς, εὐτράπελος, καὶ γελωτοποιός· καὶ φίλερις δὲ, καὶ φιλοτάραχος. Ὁ δὲ Βινδδέας φιλοφρόνως ὑπεδέξατο αὐτόν· καί τοι δὲ δεξίωσιν καὶ περιποίησιν πολλὴν ἐποιήσατο, ὁ Ναράδας ὅμως ἐν συννοίᾳ ἦν καὶ σκυθρωπότητι. Ὑπονοήσας δ' ὁ Βινδδέας, ὡς τῷ Ναράδᾳ οὐκ ἤρεσεν ἡ δαψιλὴς ξενία, ἤρετο, μεγαλαυχῶν· « Διὰ » τί σύννους, καὶ σκυθρωπός; τί ἐλλιπές ἐστι τῆς ἐμῆς περιποιήσεως καὶ φιλοξε» νίας; ἢ ποῖον ἄλλο ὄρος ὀλβιώτερον ἐστὶν ἐμοῦ, καὶ μᾶλλον καρποφόρον καὶ βο» τανηφόρον; πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς καὶ μεταλλείας ἔχω ἀδαμάντων, καὶ ὁ » περίφημος δὲ Ἰμαὸς ὡς πρὸς ἐμὲ οὐδέν ἐστιν, ὃς χιόνα μόνην ἔχει, καὶ ζῶα » ἄγρια ». Ὁ δὲ Ναρδάας ἀπεκρίνατο, ὡς ἡ Μερὸη καυχᾶται, ὅτι χρυσοῦν ἐστιν ὄρος, καὶ ὑψηλότερον πάντων, ὃ ὁ ἥλιος περιέρχεται ἑκάστοτε. Ἀκούσας ὁ Βινδδέας, ἐταράχθη· καὶ τοσοῦτον εὐθέως ὑψηλὸς καὶ οὐρανομήκης ἐγένετο, ὥστε ἐμποδὼν ἦν τῇ διόδῳ τοῦ ἡλίου. Σκοπήσαντες δ' οἱ θεοὶ, ὡς τὸ πᾶν καταστραφήσεται, ὅταν μὴ ποιῇ τὴν συνήθη κυκλικὴν φορὰν ὁ ἥλιος, ἐλθόντες πρὸς τὸν Ἀγαστέαν, ὃς ἐμόναζεν ἐν Βαρανασῇ, καὶ πνευματικὸς ἦν πατὴρ τοῦ Βινδδέα, ἱκέτευσαν αὐτὸν μεσιτεῦσαι πρὸς τὸν Βινδδέαν. καὶ τρόπον ποιῆσαι ἀπαλλαγῆς τοῦ δεινοῦ. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἀγαστέα, ὁ Βινδδέας, πεσὼν, προσεκύνησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αἰτῆσαι, ὅ,τι βούλεται. Ὁ δὲ Ἀγαστέας εἶπε· « Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐμὸν » αἴτημα, ἵνα μένῃς οὕτω κεκλιμένος, ἕως ἂν ἀναστρέψω ». Ταῦτα εἰπὼν, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ νότιον μέρος, καὶ οὐδέποτε ἀνέστρεψεν. Ὁ δὲ Βινδδέας, πειθόμενος τῇ προσταγῇ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς, καὶ περιμένων τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, μένει κεκλιμένος ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου μέχρι τῆς σήμερον. Οὗτος ὁ μῦθος ἀλληγορικός ἐστι· τὸ γὰρ ὄρος αὐτὸ, ὁ Βινδδέας, εἰ καὶ μῆκος πολὺ καὶ πλάτος ἔχει, οὐκ ἔχει ὅμως ὕψος ἀνάλογον.

» Σίδα ὅπλον κραταιὸν (δύσκτητον), κἄπειτα ἐξεςράτευ-
» σε κατὰ τοῦ Ἴνδρα.

63. « Κρατηθείσης τῆς σῆς χειρὸς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ » τούτου, τοῦ ἐκ μεγάλης γενεᾶς καταγομένου, ἔσο γυ- » νὴ αὐτοῦ, ὡς ἡ νοτία γῆ, ἧς ὅρος ἐστὶν ὁ Ὠκεανὸς, ὁ » πλήρης ὢν πολυτίμων κειμηλίων.

64. « Στέρξον συμπαίζειν ἀεὶ τούτῳ τῷ βασιλεῖ ἐν τοῖς » τόποις τοῦ ὄρους Μαλαΐα, ἔνθα ἡ Ταμβούλα συμπλέ- » κεται ταῖς Πούγγαις, καὶ τὸ Καρδάμωμον τοῖς Σαν- » δάνοις, καὶ ἡ γῆ κατάστρωτός ἐστι τοῖς φύλλοις τοῦ » δένδρου Ταμάλα[1].

65. » Τὸ μὲν σῶμα τούτου κυανοειδές ἐστι, τὸ δὲ σὸν » χρυσοειδές· σύζευξις ἔστω ὑμῖν εἰς αὔξησιν τῆς ἀλ- » λήλων ἀγλαΐας, καθὼς ἡ σύζευξις τῆς ἀστραπῆς καὶ » τοῦ νέφους μᾶλλον ἀγλαΐζεται ».

66. Ἡ δὲ παραίνεσις ἐκείνης τῆς ἀμφιπόλου οὐκ ἔσχε τόπον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως τῆς Βιδάρβδας, καθὼς οὐδὲ ἡ σελήνη τόπον ἔχει ἐν τῷ λωτῷ, ὃς συμμύει, ὅτε ὁ ἥλιος δύει.

67. Ὅντινα δὲ βασιλέα παρήρχετο ἡ Ἰνδουματὴ, οὗτος μελαγχολίαν εἶχε, καθὼς ὅ,τι ἐργαςήριον ἐν τῇ ἀγορᾷ παρέρχεται ὁ φερόμενος πυρσὸς ἐν νυκτὶ, τοῦτο σκότος ἔχει.

68. Προσελθούσης δὲ τῆς Ἰνδουματῆς, ὁ υἱὸς τοῦ Ῥαγγοῦ δισταγμὸν ἔσχεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ, ταῦτα διανοούμενος· « ἆρα αἱρήσεταί με νυμφίον; ἢ οὐχί; ἐν ταὐτῷ δὲ ὁ γεγενημένος παλμὸς ἐν τῷ μυῶνι τῆς δεξιᾶς χειρὸς[2], ἀπέβαλε τὸν δισταγμὸν αὐτοῦ.

---

(1) Ταμάλα, δένδρον μέγα, οὗ τὸ φύλλον μελανοειδές.

(2) Τῶν μὲν ἀνδρῶν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ὁ παλμὸς, αἴσιός ἐστι, τῶν δὲ γυναικῶν ἐν τῷ ἀριστερῷ.

69. Ἐλθοῦσα δ' ἡ κόρη πρὸς τοῦτον, τὸν ἔχοντα μέλη ἄψογα, οὐκ ἤθελεν ἐλθεῖν πρὸς ἄλλους βασιλεῖς, καθὼς ἡ πληθὺς τῶν βομβυλίων, ἐλθοῦσα εἰς τὴν ἀνθοῦσαν Ἄμραν, οὐκ ἐφίεται ἄλλου δένδρου.

70. Ἡ δὲ Σουνανδὰ, ἡ εὐποροῦσα λόγων προσηκόντων, σκοπήσασα τὴν σεληνοειδῆ Ἰνδουματὴν, ἔχουσαν ὅλην τὴν καρδίαν ἑαυτῆς πρὸς τοῦτον, ἤρξατο τάδε λέγειν ἐκτεταμένως·

71. « Ὁ Κακούτσας, ὁ περίφημος ἐπ' ἀρεταῖς, καὶ ἄριστος » ἐν βασιλεῦσι, ἦν καταγόμενος ἐκ τοῦ Ἰξβακοῦ, υἱοῦ » τοῦ Μανοῦ· ἐξ ἐκείνου οἱ μεγαλόφρονες βασιλεῖς τῆς » Κοσσάλας χώρας ἔχουσι ταύτην τὴν ἐπαινετὴν παρω- » νυμίαν, *Κακούτσειοι*.

72. « Οὗτος ὁ Κακούτσας, μιμηθεὶς τὸν Σίβαν, ἀνέβη τὸν » μέγαν Ἴνδραν, σχῆμα λαβόντα ταύρου[1], καὶ ἐποίησεν ἐν » πολέμῳ διὰ τῶν βελῶν τὰς παρειὰς τῶν γυναικῶν τῶν » Γιγάντων καὶ Τιτάνων ἄνευ χρίσματος Σανδάνου[2].

73. « Μετὰ δὲ τὴν νίκην, ἀναλαβόντος τοῦ Ἴνδρα τὴν οἰ- » κίαν μορφὴν, ὁ Κακούτσας ἐγίνετο σύνεδρος αὐτῷ ἐπὶ » τοῦ αὐτοῦ θρόνου, προστρίβων τὸ οἰκεῖον βραχιόνιον » τῷ βραχιονίῳ ἐκείνου, καὶ προσπιέζων[3].

74. « Ἐξ ἐκείνου τοῦ Κακούτσα κατάγεται ὁ πανεύφημος » καὶ πανέκλαμπρος βασιλεὺς Διλήπας, ὃς παρὰ μίαν » ἑκατὸν ἱπποθυσίας ἐτέλεσε, μὴ βουλόμενος ἐρίζειν τῷ » Ἴνδρα, ὃς ἦν ἐναντίος.

---

(1) Ὁ Ἴνδρας πόλεμον ἔχων κατὰ τῶν Τιτάνων, ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς συμμαχίαν, ὁ δ' ἔφη· «Τότε συμμαχῶ, ὅταν συ μὲν λάβῃς σχῆμα ταύρου, ἐγὼ δὲ ἀναβῶ ἐπὶ τοῦ νώτου σου»· οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο.

(2) Ἀπέδειξε δηλονότι αὐτὰς χήρας, αἷς οὐκ ἐστὶ θεμιτὸν κοσμεῖσθαι.

(3) Ἐκάθητο δηλονότι ἄγχιστα ἄνευ συστολῆς.

75. « Τούτου διοικοῦντος τὴν γῆν, οὐδ' ὁ ἄνεμος ἀνεπετάν-
» νυε τὰ ἄμφια τῶν γυναικῶν, τῶν κοιμωμένων ἐκ
» μέθης ἐν μέσῳ τῆς εἰς Κήπους ὁδοῦ. Τίς δ' ἄρ' ἐτόλμα
» χεῖρα ἐκτεῖναι (βαλεῖν) εἰς κλοπὴν τῶν κοσμημάτων ;

76. « Τούτου ὁ υἱὸς Ῥαγγοῦς ἔχει νῦν τὴν βασιλείαν, ὁ
» τελέσας τὴν παντονίκην θυσίαν, καὶ τὸν ἐκ τῆς παγ-
» κοσμίου νίκης συλλεγέντα πλοῦτον καταναλώσας το-
» σοῦτον, ὥστε πηλίνῳ ἀγγείῳ χρῆσθαι.

77. « Τούτου ἡ εὔκλεια, ἡ ἀναβᾶσα τὰ ὄρη, καὶ διαβᾶσα
» τὰ πελάγη, ἡ ἐλθοῦσα εἰς τὰ ὑποχθόνια, καὶ ἀνελθοῦ-
» σα εἰς τὰ οὐράνια, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ οὖ-
» σα, οὐκ ἔστιν εὐχερὴς μετρηθῆναι, πόση ἐστίν.

78. « Ἐκ τούτου τοῦ Ῥαγγοῦ οὗτος ὁ νεανίας Ἄξας ἐγεν-
» νήθη, καθὼς ὁ Ζαϊάντας ἐκ τοῦ Ἴνδρα, ὃς φέρει τὸ
» βαρὺ φορτίον τοῦ κόσμου, ὡς ὁ νεοδάμαστος ταῦρος
» τὸν ζυγὸν, ὁμοίως τῷ ἑαυτοῦ πατρί.

79. « Λάβε ἄνδρα τοῦτον τὸν ὅμοιόν σοι κατὰ τὴν λαμ-
» πρότητα τοῦ γένους, κατὰ τὴν ἀγλαΐαν τοῦ σώματος,
» κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, καὶ κατὰ πάσας τὰς λοι-
» πὰς ἀρετάς· συζευχθήτω ἡ πολύτιμος λίθος τῷ
» χρυσῷ ».

80. Εἰπούσης ταῦτα τῆς Σουνανδᾶς, ἡ βασιλικὴ κόρη, ἐλαττώσασα τὴν αἰδῶ, εἵλετο τὸν νεανίαν τῇ ἱλαρᾷ βολῇ τῆς ὁράσεως, ὡσπερεὶ θέσει νυμφικοῦ στεφάνου.

81. Ἐκ δ' αἰσχύνης οὐκ ἠδύνατο ἐξειπεῖν τὸν σφοδρὸν ἔρωτα, ὃν ἔσχεν εἰς αὐτὸν τὸν νέον. Ἀλλ' ὁ ἔρως, διαῤῥήξας τὸ λεπτὸν σῶμα τῆς οὐλοβοστρύχου κόρης, ἐξεφάνη διὰ τῆς φρίκης [1].

---

(1) Τῷ ἐρῶντι καὶ τρόμος γίνεται τοῦ σώματος, καὶ φρίκη.

82. Ἡ δὲ Ῥαβδοῦχος εἶπεν, ἀστεϊζομένη, πρὸς τὴν κόρην, τὴν οὕτω διατεθειμένην· « Ὦ κυρία, πορευθῶμεν πρὸς ἕτερον ». Ἡ δὲ ταυρηδὸν ἀπέβλεψεν εἰς αὐτήν.

83. Ἡ μὲν οὖν εὔμηρος κόρη ἔθετο προσηκόντως διὰ τῶν χειρῶν τῆς θεραπαίνης περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ Ἄζα τὸν ἐρυθρὸν στέφανον [1], ὥσπερ σωματικὸν ἔρωτα.

84. Ὁ δὲ κάλλιστος Ἄζας ἐνόμιζεν, ὡς ὁ ἐπὶ τοῦ εὐρέος στήθους αὐτοῦ ἀπῃωρημένος στέφανος καλῶν ἀνθέων, αἱ δύω χεῖρές εἰσι τῆς κόρης, κρεμάμεναι ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ.

85. Χαρέντες δ' οἱ πολῖται ἐπὶ τῇ ἁρμοδίᾳ συζεύξει, ἐξεφώνησαν ἕνα λόγον ξύμπαντες, πικρὸν τῇ ἀκοῇ τῶν βασιλέων· « Αὕτη συνεζεύχθη καταλλήλως τῷ Ἄζᾳ, καθὼς » ἡ ἀγλαΐα τῷ φωστῆρι τῆς νυκτὸς ἐν ὥρᾳ Σαράδᾳ, καὶ » ἡ Γαγγὰ τῷ Ὠκεανῷ ».

86. Ἡ δὲ σύνοδος τῶν βασιλέων ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους ἐχάρη [2], ἐκ δὲ θατέρου ἐλυπήθη, καθὼς ἡ λίμνη περὶ τὴν ἕω τῇ μὲν λαμπρύνεται διὰ τῶν ἡμερανθέων λωτῶν, τῇ δὲ ἀμαυροῦται διὰ τῶν νυκτανθέων.

(1) Ἐπὶ τοῦ στεφάνου πάσσουσιν ἐρυθρὰν κόνιν· τὸ γὰρ ἐρυθρὸν ἔμβλημά ἐστι τοῦ ἐπιθυμητικοῦ.

(2) Ὅσοι δηλ: ἦταν φίλοι, ἐχάρησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

1. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τῆς Βιδάρβδας, παραλαβὼν τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν, συζευχθεῖσαν καταλλήλῳ νυμφίῳ, ὥσπερ ἄλλην Δεβασενὰν[1], συζευχθεῖσαν τῷ Σκάνδᾳ, ἐπορεύετο εἰς τὰ βασίλεια.

2. Οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπήρχοντο εἰς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα, βραχεῖαν ἔχοντες τὴν φαιδρότητα τοῦ προσώπου, ὡς ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες περὶ τὴν ἕω, καὶ ψέγοντες τὴν ἑαυτῶν μορφὴν καὶ στολὴν, διότι ἀπέτυχον τοῦ ἐφετοῦ.

3. Ἐπειδὴ δὲ ὄλεθρος γίνεται τῷ ποιοῦντι ταραχὴν ἐν τῷ αἱρετῷ γάμῳ, ἔνθα πάρεστιν ἡ εἰκὼν τῆς θεᾶς Σαχῆς[2], διὰ τοῦτο οἱ βασιλεῖς ἀνοχὴν τότε ἔσχον, καί περ φθονοῦντες τῷ Ἄζᾳ.

4. Ὁ δὲ νυμφίος μετὰ τῆς νύμφης ἐπορεύετο διὰ τῆς λεωφόρου, ἣ ἐστρωμένη ἦν ἄνθεσι, καὶ κεκοσμημένη κατὰ τὰς θύρας σειραῖς ἐκ φύλλων, καὶ κατάσκιος ἀναπεταννυμέναις σημαίαις.

5. Τῶν δὲ τῆς πόλεως γυναικῶν, αἳ ἦσαν ἐν οἴκοις ἔχουσι χρυσᾶς θυρίδας, καὶ ἀφεῖσαι πᾶν ἔργον, προθυμίαν εἶχον καὶ φροντίδα θεωρῆσαι τὸν Ἄζαν, τοιαύτη ἦν ἡ κατάστασις·

6. Ἄλλης μὲν γὰρ, τρεχούσης εἰς τὴν θυρίδα, διελύθη ἡ περιδεδεμένη κόμη, καὶ ἔπεσον τὰ ἄνθη[3]· καί τοι δὲ

---

(1) Δεβασενὰ ἑρμηνεύεται Θεοστράτη· ἔστι δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἴνδρα.

(2) Οὐκ ἔστι θεμιτὸν ταραχὴν ποιεῖν ἐν τῇ αἱρέσει νυμφίου, ἔνθα πάρεστιν ἡ εἰκὼν τῆς θεᾶς Σαχῆς, ἀλλὰ μετέπειτα. Ἐν παντὶ γάμῳ ἡ εἰκὼν τῆς Ἰνδρανοῦς παρίδρυται.

(3) Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας περιδέουσι τὴν κόμην ὄπισθεν ἐν τῷ μεταφρένῳ, καὶ περικοσμοῦσιν αὐτὴν ἄνθεσι.

ἐκράτει τῇ χειρὶ τὴν κόμην, οὐκ εἶχε φροντίδα τοῦ περιδῆσαι αὐτήν.

7. Ἄλλη δὲ, ἀφελκύσασα ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς κοσμητρίας τὸν ἑαυτῆς πόδα, ὃς εἶχεν ὑγρὰν ἔτι τὴν βαφὴν, ἀφεῖσα τὸ σοβαρὸν βάδισμα, ἔθεεν εἰς τὴν θυρίδα, καὶ ἐποίει τὸ ἔδαφος κεχρωματισμένον τῇ ἐρυθρᾷ βαφῇ τοῦ λακκίου [1].

8. Ἄλλη δὲ, βάψασα τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν, ἀφῆκεν ἄβαπτον τὸν ἀριστερὸν, καὶ ἔτρεχεν εἰς τὴν πλησίον θυρίδα, κρατοῦσα τὴν βαπτικὴν μήλην.

9. Ἄλλη, ἔχουσα τὴν ὅρασιν διὰ τῆς θυρίδος εἰς τὴν ὁδὸν, οὐκ ἔδησε τὸν διαλυθέντα δεσμὸν τοῦ διαζώματος, ἀλλὰ κρατοῦσα αὐτὸ τῇ χειρὶ, ἧς τὰ περικάρπια κοσμήματα ηὔγαζον τὸν ὀμφαλὸν, ἵστατο, θεωροῦσα.

10. Ἄλλης δὲ, ἀναστάσης ταχέως, καὶ δραμούσης ἐπὶ τὴν θυρίδα, ἐξέπιπτον ἐν ἑκάστῳ βήματι ἐκ τῆς ἀρπεδόνης, ἣ ἦν ἀτελὴς, οἱ μαργαρῖται καὶ ἀδάμαντες, καὶ ἔμεινεν ἐν τοῖς δακτύλοις ἡ ἀρπεδόνη μόνη [2].

11. Αἱ δὲ θυρίδες, ἐν αἷς ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν φιλοθεαμόνων γυναικῶν, ὧν τὰ στόματα εὐωδίαν ἐξέπεμπον ἐκ τοῦ ἀνθοσμίου οἴνου, τὰ δ' ὄμματα ἦν γοργὰ, ὡς βομβύλιοι, ἦσαν, ὥσπερ κεκοσμημέναι λωτοῖς [3].

12. Βλέπουσαι δ' ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες τὸν Ἄζαν ἀκορέστως καὶ ἡδέως, οὐκ ᾐσθάνοντο ἄλλου τινος· πᾶσα γὰρ ἡ τῶν

(1) Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας τιθέασιν ἐν τοῖς πέλμασι τῶν ποδῶν τὴν βαφὴν τοῦ λακκίου, τοῦ Ἰνδικοῦ κηροῦ, ἥ ἐστιν ἐρυθρά.

(2) Ἐμπερονῶσα τῇ ἀρπεδόνῃ τοὺς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας, ἀνέστη εὐθέως, καὶ διὰ τοῦτο ἔπιπτον οἱ μαργαρῖται, ἀδέτου οὔσης τῆς ἀρπεδόνης.

(3) Δηλονότι τὰ ἐν ταῖς θυρίσι πρόσωπα τῶν γυναικῶν. ὡς λωτοὶ ἦσαν· τὸ γὰρ ἀγλαὸν πρόσωπον τῷ ἀγλαῷ λωτῷ εἰκάζεται παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς.

λοιπῶν αἰσθήσεων ἐνέργεια εἰσῆλθέ πως εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, καὶ τά δε ἔλεγον·

13. « Καλῶς ἐποίησεν ἡ Ἰνδουματὴ, ἣ προὔτεινε τὴν αἵ-
» ρεσιν νυμφίου ἐν συνελεύσει πολλῶν, καί τοι ὑπὸ βα-
» σιλέων, ἀπόντων, παρεκαλεῖτο εἰς γάμον ἰδίως· πῶς
» γὰρ ἂν ἄλλως ἐλάμβανεν ἄνδρα κατάλληλον, καθὼς
» ἡ Λαξμὴ τὸν Βισνοῦν;

14. « Εἰ μὴ συνεζεύγνυτο τοῦτο τὸ αὐθαίρετον καὶ κατάλ-
» ληλον ζεῦγος, μάταιος ἂν ἦν ὁ πόνος τοῦ ποιητοῦ Βραχ-
» μᾶ, ὃν ἐποίησε περὶ τὴν ἀγλαὰν πλάσιν ἀμφοτέρων
» τούτων.

15. « Πάντως γε ἡ Ῥατὴ καὶ ὁ Κάμας [1] ἐγεννήθησαν ἐν τῇ
» μορφῇ τούτων· διὰ τοῦτο, πολλῶν παρόντων βασι-
» λέων, ἡ νεάνις αὕτη εἵλετο τὸν ὁμοιοφανῆ (ἰσόζυγον)·
» ἡ γὰρ ψυχὴ γινώσκει τὴν ἐν τῇ προτέρᾳ γενέσει συ-
» νέλευσιν [2] ».

16. Τοιούτων λόγων, ἐξερχομένων ἐκ στομάτων τῶν γυναικῶν, καὶ ἡδυνόντων τὴν ἀκοὴν, ἀκούων ὁ νεανίας Ἄζας, ἦλθεν εἰς τὸν πενθερικὸν οἶκον, τὸν καλοῖς καὶ αἰσίοις κοσμήμασιν ἠγλαϊσμένον.

17. Καταβὰς δὲ εὐθέως ἀπὸ τοῦ θήλεος ἐλέφαντος [3], οὗ τῆς χειρὸς ἥψατο ὁ βασιλεὺς τῆς Καμαρούπας χώρας, εἰσέβη εἰς τὴν αὐλὴν, ἣν ἔδειξεν ὁ βασιλεὺς τῆς Βιδάρβδας, καθὼς εἰσβαίνει εἰς τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν [4].

18. Καθίσας δ' ἐπὶ πολυτίμου καθέδρας, ἐδέξατο μετὰ τῆς

(1) Ῥατὴ μεθερμηνεύεται, Ἐπιθυμία· ἔστι δὲ γυνὴ τοῦ Ἔρωτος, ὃς ὀνομάζεται Κάμας· καὶ ἡ Ῥατὴ καὶ ὁ Κάμας ὡραιότατοί εἰσι, καὶ ἀδιάζευκτοι.

(2) Κλίνει δηλονότι εἰς τὴν προτέραν φύσιν καὶ συνήθειαν.

(3) Ὁ θῆλυς ἐλέφας, αἴσιος.

(4) Ἀγαπᾶται δηλ:

ἡδείας ὁράσεως τῶν γυναικῶν τὰ εἰς τιμὴν πρόσφορα, ἃ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Βόζας, ὕδωρ μετὰ πολυτίμων κειμηλίων, καὶ μέλι μεμιγμένον ὀξυγάλακτι [1], καὶ ζεῦγος λευκῶν ἱματίων [2].

19. Φορῶν δὲ φορέματα λευκὰ, ἐκομίσθη πρὸς τὴν νύμφην ὑπὸ φρονίμων ἀνδρῶν τῆς οἰκίας, καθὼς ὁ Ὠκεανὸς, ἀφρίζων [3], φέρεται εἰς τὴν ἀκτὴν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης [4].

20. Ὁ δὲ σεβάσμιος ἱερεὺς τοῦ Βόζα, ὢν λαμπρὸς, ὡς τὸ πῦρ, ἅψας πῦρ, καὶ σπονδὴν ποιήσας, καὶ βαλὼν αὐτὸ εἰς μαρτυρίαν τοῦ γάμου, συνέζευξε τὸν νυμφίον καὶ τὴν νύμφην.

21. Κρατῶν δ' ὁ βασιλεὺς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὴν χεῖρα τῆς νύμφης, λίαν ἠγλαΐζετο, καθὼς ἡ Ἄμρα ἀγλαΐζεται, συμμίξασα τὰ ἑαυτῆς φύλλα τοῖς φύλλοις τοῦ συμπεπλεγμένου δένδρου Ἀσόκα.

22. Ἐν ταὐτῷ δὲ ὁ μὲν νυμφίος φρίκην ἔσχεν ἐν χειρὶ, ἡ δὲ νύμφη ἱδρῶτα, ὥσπερ εἰ διεμερίσατο ἐν ταὐτῷ ὁ Ἔρως ἀμφοτέροις τούτοις τὴν ἑαυτοῦ φυσικὴν ἐνέργειαν [5].

23. Καί τοι δὲ τὰ καλὰ ὄμματα αὐτῶν, ὑποβλέποντα, ἐπιθυμίαν εἶχον ἀντιβλέψαι πρὸς ἄλληλα, περιεκλείοντο

---

(1) Ἐν ἀγγείῳ ὕδωρ ἐστὶ, καὶ σάνδανον, καὶ χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ἢ πολύτιμοι λίθοι, ἅ περ ἐγχέουσι τῇ παλάμῃ τοῦ γαμβροῦ· διδόασι δὲ καὶ μέλι καὶ ὀξύγαλα, ἅ περ μιγνύων, ἐσθίει.

(2) Περίζωμα, καὶ ἐπωμίδα, ἅ περ ἐνδύεται· ἅ περ δὲ ἐφόρει, ἐλθὼν, ἐκδύεται.

(3) Λευκὸς ὁ ἀφρὸς. καθὼς καὶ τὰ ἄμφια.

(4) Ὅτε ἡ Σελήνη πληροῦται, τότε καὶ ὁ Ὠκεανὸς ὑπερπληροῦται, καὶ κύματα μεγάλα ἀναφέρει.

(5) Ἴδιον Ἔρωτος, φρίκη, ἱδρὼς, τρόμος, καὶ λειποθυμία.

δμως, ὥσπερ ἐν εἱρκτῇ, τῇ αἰδοῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπείργοντο τῆς ἀπολαύσεως τοῦ ἐφετοῦ.

24. Ηγλαΐζετο δὲ ἐκεῖνο τὸ συνεζευγμένον ζεῦγος, περιερχόμενον ἐκ δεξιοῦ τὸ ἀναφλεγόμενον πῦρ, καθὼς ἀγλαΐζεται τὸ συνεζευγμένον ἡμερονύκτιον, περιερχόμενον τὸ ὄρος, τὴν Μερόνη [1].

25. Η δὲ σεμνὴ νύμφη, ἡ παχύγλουτος [2], καὶ περδικόφθαλμος, προσταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἱερέως, τοῦ ὄντος ὁμοίου τῷ Βραχμᾷ, ἔῤῥιπτεν ὄρυζαν πεφρυγμένην εἰς τὸ πῦρ.

26. Καπνὸς δ' ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξήρχετο, ὀσμὴν ἔχων βουτύρου, καὶ φύλλων Σαμῆς [3], καὶ πεφρυγμένης ὀρύζης, καὶ ταῖς παρειαῖς τῆς κόρης προσέρπων, ἐφαίνετο ἐν ἀκαρεῖ, ὅτι λωτὸς ἦν κυάνεος ἐν ἑκατέρᾳ τῇ παρειᾷ, κρεμάμενος ἐξ ἑκατέρου τοῦ ὠτός.

27. Εκ δὲ τοῦ καπνίζοντος ἱεροῦ πυρὸς αἱ μὲν παρειαὶ τῆς κόρης ἐρυθραὶ ἐγένοντο, τὰ δ' ὄμματα πλήρη δακρύων· ἡ δὲ περὶ τὰ ὦτα βλάστη τῆς κριθῆς ἐμαράνθη [4].

28. Μετὰ δὲ ταῦτα, καθήμενοι ὁ νεανίας καὶ ἡ νεάνις ἐπὶ χρυσῶν καθεδρῶν, ἀνεδέχοντο βεβρεγμένην ὄρυζαν, ἣ διεῤῥαίνετο ἐπ' αὐτοὺς ὑπ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ γυναικῶν σωφρόνων καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ.

29. Ο μὲν οὖν βασιλεὺς, ὁ πολύλαμπρος καὶ πολύολβος, τε-

(1) Μυθολογεῖται, ὡς τοῦτο τὸ ὄρος κεῖται ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ὅπερ περιέρχεται ὁ ἥλιος· καὶ ὅπου μὲν πάρεστιν, ἡμέρα ποιεῖ, ὅπου δ' ἄπεστι, νύκτα· ἐρυθρὸν ἐστι τὸ ὄρος ἐκεῖνο, ὡς χρυσοῦν, καθὼς καὶ τὸ πῦρ. Επὶ τῆς κορυφῆς τούτου τοῦ ὄρους ἐρείδεται ὁ οὐρανός.

(2) Βαθύγλουτος, ἢ βαθύζωνος.

(3) Ξύλα Παλάσσα δένδρου, καὶ φύλλα Σαμῆς τιθέασιν ἐν τῷ πυρὶ τοῦ γάμου·

(4) Κριθὴ σπείρεται ἐν οἴκῳ ἐν γάστρᾳ· καὶ ὅταν ἀναφύσῃ, καὶ ἀναβλαστήσῃ μέχρι μιᾶς σπιθαμῆς, κόπτεται, καὶ τίθεται, χλοάζουσα, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ ὠτὸς ἐν ἐπισήμοις ἡμέραις· κρίνεται δὲ τοῦτο αἴσιον.

λέσας τὸν γάμον τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς, ἐπέταξε τοῖς ἐπιστάταις τιμῆσαι δώροις λαμπροῖς, ὡς δεῖ, ἕκαστον τῶν βασιλέων [1].

30. Οἱ δὲ βασιλεῖς, δεικνύοντες μὲν εὐμένειαν, ὑποκρύπτοντες δὲ δυσμένειαν, καθὼς οἱ βαθεῖς τόποι φαίνονται μὲν καθαρὸν ὕδωρ ἔχοντες, ὑποκρύπτουσι δ' ἐν μυχοῖς κροκοδείλους, ἐφιλοφρονήσαντο τὸν Βόζαν δώροις ἀμοιβαίοις, καὶ λαβόντες ἄδειαν, ἀνεχώρησαν.

31. Βουλὴν δὲ πρότερον ποιησάμενοι πάντες οὗτοι οἱ βασιλεῖς, λαβεῖν ἐβουλήθησαν τὴν καλὴν Ἰνδουματὴν βίᾳ ἐν πολέμῳ· καὶ συνελθόντες, ἀπέκλεισαν τὴν ὁδὸν, ἣν διοδεύσειν ἔμελλεν ὁ Ἄζας.

32. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Βιδάρβδας χώρας μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς ἀπέπεμψε τὸν Ἄζαν οἴκαδε, καὶ προὔπεμψεν αὐτὸν, προῖκα δοὺς ἀναλόγως τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει.

33. Συνοδεύσας δὲ τῷ ὀνομαστῷ ἐν τοῖς τρισὶ κόσμοις Ἄζᾳ ἐν τρισὶ σταθμοῖς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Κουνδίνας πόλεως, διεζεύχθη ἀπ' ἐκείνου, καθὼς ὁ φωστὴρ τῆς νυκτὸς μετὰ τὴν ἕνην καὶ νέαν διαζεύγνυται ἀπὸ τοῦ Ἡλίου [2].

34. Ἐπειδὴ δὲ οἱ βασιλεῖς καὶ πρότερον ὀργίλως (ἐχθρωδῶς) διέκειντο τῷ Ῥαγγοῦ διὰ τὸν ὃν ἔλαβε φόρον παρ' ἑνὸς ἑκάστου [3], διὰ τοῦτο ἤδη συνελθόντες, οὐκ ἠνέσχοντο βλέπειν τὴν πολύτιμον Ἰνδουματὴν ἐν χερσὶ τοῦ υἱοῦ ἐκείνου τοῦ Ῥαγγοῦ.

35. Ἐλθόντες οὖν αὐτοὶ οἱ ὑπέρφρονες βασιλεῖς, ἐπέσχον τῆς

(1) Ἔθος ἐστὶ διδόναι χρυσοΰφαντα περιβόλαια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολύτιμα πράγματα τοῖς κεκλημένοις εἰς γάμον.

(2) Ἐν τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ σύνοδός ἐστι τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης.

(3) Ὅτε ἐξεστράτευσεν εἰς παγκόσμιον νίκην.

ὁδοῦ αὐτὸν τὸν γήμαντα τὴν Ἰνδουματὴν, καθὼς ὁ Πραχλάδας ἐπέσχε τὸν Βημάναν, τὸν λαβόντα τὴν δοθεῖσαν περιουσίαν τοῦ Βαλῆ [1].

36. Παρατάξας δ' ὁ Ἄζας τὸν πατρικὸν σύμβουλον, ὃς εἶχε πολὺν στρατὸν, εἰς φυλακὴν τῆς Ἰνδουματῆς, ἐναντίος ἐγένετο τῷ στρατῷ τῶν βασιλέων, καθὼς ὁ σφοδρῶς ῥέων Σόνας, ἐναντίος γίνεται τῷ Γάγγῃ [2].

37. Μάχη δ' ἐγίγνετο τοῖς ἀντιμάχοις ἐκ παραλλήλου· ὁ μὲν γὰρ πεζὸς ἀντεμάχετο τῷ πεζῷ, ὁ δ' ἱππεὺς τῷ ἱππεῖ, ὁ δ' ἁρματηλάτης τῷ ἁρματηλάτῃ, ὁ δ' ἐλεφαντηλάτης τῷ ἐλεφαντηλάτῃ.

38. Ἐπειδὴ δὲ ἡ φωνὴ τῶν ἀντιμάχων οὐκ ἐξηκούετο ἐξ αἰτίας τῶν συγκρουομένων μουσικῶν ὀργάνων, διὰ τοῦτο

---

(1) Ὁ Βαλὴς βασιλεὺς ἦν τῶν Γιγάντων, μεγαλοδύναμος, καὶ μεγαλόδωρος· τοσοῦτον δὲ μεγαλοδύναμος ἦν, ὥστε ἐνίκησε καὶ τὸν Ἴνδραν, καὶ τὴν Ἀμραβατὴν ἐπόρθησε, καὶ κύριος ἦν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἡ δὲ Ἀδητὴ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἴνδρα, ἐδεήθη τοῦ Βισνοῦ, δοῦναι ἀντίληψιν τῷ Ἴνδρᾳ. Σαρκωθεὶς δ' ὁ Βισνοῦς ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Ἀδητῆς, ἐγεννήθη, καὶ ὠνομάσθη Βημάνας, ὅ ἐστι, Νάνος, μικρὸς γὰρ ἦν τὸ σῶμα, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα, εὐλόγησεν αὐτὸν, ὡς Βραχμάν. Χαρεὶς δὲ μεγάλως ὁ Βαλὴς διά τε τὴν μικροσωμίαν ἣν εἶχε, καὶ διὰ τὴν εὐγλωττίαν, ἣν ἔδειξεν, ἔφη· «Αἴτησον, ὅ,τι θέλεις»· ὁ δὲ, «Αἰτῶ, εἶπε, τριποδιαῖον τόπον». Γελάσας δ' ὁ Βαλὴς, ἔφη· «Μικρὸν αἰτεῖς κατὰ τὸ ὃ ἔχεις μικρὸν σῶμα, αἴτησον μεγάλον, δυνατὸς γάρ εἰμι δοῦναί σοι». Ὁ δὲ, «Τοσοῦτον μόνον, εἶπεν, αἰτῶ». «Ἔστω σοι, ὡς αἰτεῖς», ἔφη ὁ Βαλής. Ἐν τούτῳ ὁ Βημάνας τῷ μὲν τοῖν ποδοῖν κατεκάλυψε τὸν οὐρανὸν, τῷ δὲ τὴν γῆν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Βαλήν· «Δός μοι τόπον τοῦ τρίτου ποδός». Καὶ ὁ Βαλὴς θαυμάσας, ἔφη, «Βάλε τὸν τρίτον πόδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου». Ἡσθεὶς δ' ὁ Βημάνας, οὐκ ἀνεῖλεν αὐτὸν, ἀλλ' ἔθετο βασιλέα ἐν τοῖς καταχθονίοις, καὶ ἀείζωον ἐποίησε.

Λαβόντος δὲ τοῦ Βημάνα πᾶσαν τὴν περιουσίαν τοῦ Βαλῆ, θέλων δοῦναι αὐτὴν τῷ Ἴνδρᾳ, ὁ Πραχλάδας, ὃς ἦν πάππος τοῦ Βαλῆ, ἐλθὼν, ἐπέσχε τὸν Βημάναν τῆς ὁδοῦ, λέγων, ὡς ἄδικον τὸ δοῦναι τὴν περιουσίαν τῷ Ἴνδρᾳ, ὅς ἐστιν ἐχθρός. Ὁ Βαλὴς ἔγγονος ἦν τοῦ Πραχλάδα, καὶ υἱὸς τοῦ Βιροσάνα.

(2) Σφοδρὸν ἔχει τὸ ῥεῦμα ὁ Σόνας ποταμὸς, ὃς εἰσβάλλει εἰς τὸν Γάγγην πλησίον τῆς Παλιβόθρας, τῆς νῦν λεγομένης Πατανῆς.

οὐκ ἔλεγον ἐκ στόματος τὰς ἑαυτῶν φυλὰς καὶ τοὺς ἄθλους [1], ἔλεγον δὲ τὸ γνωστὸν ὄνομα ἑαυτῶν διὰ τῶν πεμπομένων βελῶν, ἐν οἷς ἦν γεγλυμμένον τὸ ὄνομα ἑκάστου.

39. Καὶ ἡ μὲν βαθεῖα κόνις, ἡ ἐξανισταμένη ἔκ τε τῶν ποδῶν τῶν ἵππων καὶ ἐκ τῶν τροχῶν τῶν ἁρμάτων, καὶ διασκορπιζομένη τοῖς διασαλευομένοις ὠσὶ τῶν ἐλεφάντων, ἀπέκρυπτε τὸν ἥλιον.

40. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν σημαιῶν χρυσοῖ ἰχθύες [2], καταπίνοντες τὴν βαθεῖαν κόνιν τὴν ἐκ τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ἀνοιγομένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου στομάτων, ἐφαίνοντο, ὥσπερ ζῶντες ἰχθύες, καταπίνοντες τὸ φερόμενον θολὸν ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ.

41. Βαθείας δὲ τῆς κόνεως οὔσης, οἱ μὲν οἰκεῖοι καὶ ἀλλότριοι διεκρίνοντο ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰδίου βασιλέως [3], τὸ δ' ἅρμα διεγινώσκετο τοῖς μαχίμοις ἐκ τῆς τροχηλασίας· ὁ δ' ἐλέφας ἐκ τοῦ ἤχου τῶν κινουμένων κωδώνων [4].

42. Τὸ δὲ ποταμηδὸν ῥέον αἷμα ἐν γῇ ἐκ τῶν κτεινομένων ἵππων, ἐλεφάντων, καὶ ἀνδρῶν, κατέπαυε τὴν ἐκ τῆς κόνεως ὁμίχλην [5], τὴν ἐπικαλύπτουσαν τὴν ὅρασιν, ὥσπερ τὸ λυκαυγὲς διασκεδάζει τὸ σκότος τῆς νυκτός.

43. Ἡ κόνις, ἡ κάτω μὲν ἐστορέσθη ὑπὸ τοῦ χεομένου αἵματος, ἄνω δ' ἐφέρετο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐφαίνετο, ὥσπερ

(1) Ἔθος ἦν τοῖς μαχίμοις ἐν πολέμῳ λέγειν πρὸς τοὺς ἐναντίους. « Ἐγώ εἰμι » ἐκεῖνος ἐξ ἐκείνης τῆς φυλῆς· ἐγὼ καὶ πρότερον καθ' ὑμῶν ἠνδραγάθησα ».

(2) Αἴσιός ἐστιν ὁ ἰχθὺς παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς· διάτοι τοῦτο, ἡ βασιλικὴ σημαία χρυσοῦς ἐστιν ἰχθύς· καὶ ἐν γάμοις δὲ ἐπὶ θύρας ἰχθὺν γράφουσιν.

(3) Τοῦτο ἦν, ὥσπερ σύνθημα.

(4) Εἰώθουν κρεμᾶν ἑκατέρωθεν τοῦ ἐλέφαντος δύω κώδωνας.

(5) Βρεχομένης τῆς γῆς αἵματι, κόνις οὐκ ἀνίστατο.

ἀναφερόμενος καπνὸς τοῦ πυρὸς, οὗ τὰ μὲν ξύλα κατεκάησαν, οἱ δ' ἄνθρακες ἀπελείφθησαν.

44. Οἱ τρωθέντες παραβάται, παυσάσης τῆς ἐκ τοῦ τραύματος λειποθυμίας, ἐλέγχοντες τοὺς ἁρματηλάτας, διότι ἔστρεψαν τοὺς ἵππους, ἐπανήρχοντο μετὰ θυμοῦ ἐναντίον τῶν τρωσάντων, διαγινώσκοντες αὐτοὺς ἐκ τῆς σημαίας[1].

45. Τῶν ἐπιδεξίων τοξοτῶν τὰ βέλη, καί τοι διετέμνοντο ὑπὸ τῶν βελῶν τῶν ἐναντίων ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἐτύγχανον ὅμως τοῦ σκοποῦ ἕνεκα τῆς ὀξείας φορᾶς διὰ τῶν ἐμπροσθίων ἡμισέων, ἐν οἷς ἦσαν αἱ ἀκίδες.

46. Κοπτόμεναι αἱ κεφαλαὶ τῶν ἐλεφαντοβατῶν ἐν τῇ ἐλεφαντομαχίᾳ τροχίσκοις ὀξέσιν, ὡς ξυροῖς, βραδέως ἔπιπτον κατὰ γῆς, ἐπειδὴ ἡρπάζοντο ἐκ τῆς κόμης τοῖς ὄνυξιν ἁρπακτικῶν ἱεράκων.

47. Ἱππεὺς, τρώσας πρότερον ἀντίμαχον ἱππέα, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, μὴ δυνάμενον ἀντιτρῶσαι ἐκ λειποθυμίας, οὐκ ἐτίτρωσκε πάλιν, ἀλλ' ἀνέμενεν, ἕως ἂν ἀναπνεύσῃ[2].

48. Πληττομένων τῶν μεγάλων ὀδόντων τοῖς καταπίπτουσι γυμνοῖς ξίφεσι ῥιψοκινδύνων πολεμιστῶν, τὸ ἐκβαλλόμενον πῦρ ἀπεσβέννυον οἱ ἐλέφαντες, φοβούμενοι[3], τῷ ἐκ τῶν μυκτήρων τῆς προβοσκίδος ἐκριπτομένῳ ψεκάσματι.

49. Τὸ στάδιον τοῦ πολέμου ἐφαίνετο, ὥσπερ συμπόσιον τοῦ θανάτου, ἔνθα τὸ μὲν χεόμενον αἷμα, οἶνος ἦν, αἱ δὲ πεπτωκυῖαι περικεφαλαῖαι, φιάλαι, αἱ δ' ἀποτετμημέναι τοῖς βέλεσι κεφαλαὶ, ὀπῶραι.

---

(1) Ἕκαστος εἶχεν ἰδίαν σημαίαν ἐπὶ τοῦ ἅρματος.

(2) Νόμος ἐστὶ, μὴ ἀναιρεῖν ἐχθρὸν, ὃς ἀσθενεῖ, ἢ ὅπλα οὐκ ἔχει.

(3) Ὁ ἐλέφας φοβεῖται τὸ πῦρ.

50. Κεκομμένη χεὶρ ἀπ' ὤμου βορὰ ἐγίγνετο σαρκοφάγοις ὄρνεσιν· ἣν ἁρπάξας ἀπ' ἐκείνων κυνόλυκος, ἀφῆκεν αὐτὴν, ἐπειδὴ ἐπλήγη τὴν ὑπερώην τῷ ἄκρῳ τοῦ χρυσοῦ βραχιονίου.

51. Μαχητής τις, οὗ ἡ κεφαλὴ ἀπετμήθη τῇ τοῦ ἀντιμάχου μαχαίρᾳ, ἀναβὰς εὐθὺς ἐπὶ θείου ὀχήματος, θείαν νύμφην ἔχων ἐξ ἀριστερῶν, ἔβλεπε τὸ ἑαυτοῦ ἀκέφαλον σῶμα, χορεῦον ἐν τῇ γῇ τοῦ πολέμου [1].

52. Δύο παραβάται, ἀποκτείναντες τοὺς ἀλλήλων ἁρματηλάτας, ἤλαυνον τὰ ἅρματα αὐτοὶ, καὶ ἐμάχοντο· ἀποκτείναντες δὲ καὶ τοὺς ἵππους ἀλλήλων, ἐμάχοντο κορύναις πεζοὶ, διαῤῥήξαντες δὲ καὶ τὰς κορύνας, ἀλληλοκτόνοι ἐγένοντο πυγμαῖς.

53. Δύω ἀντίπαλοι, τρώσαντες καιρίως ἀλλήλους, ἐξέπνευσαν ἐν ταὐτῷ· καὶ θεοὶ δὲ γεγονότες μετὰ θάνατον, ἤριζον ἀλλήλοις ὑπὲρ μιᾶς θείας νύμφης, ὁπότερος αὐτὴν κτήσαιτο [2].

54. Καθὼς κύματα ἐν θαλάσσῃ ὁτὲ μὲν ἐντεῦθεν ἀνεγείρονται, ὁτὲ δὲ ἐκεῖθεν ἐκ τῶν ἀντιπνεόντων κατὰ διάλειμμα ἀνέμων, τοῦ τε Ἀπηλιώτου, καὶ τοῦ Ζεφύρου, οὕτως ὁτὲ μὲν ὁ στρατὸς τοῦ Ἄζα ὑπερίσχυεν, ὁτὲ δὲ ὁ τῶν βασιλέων, καὶ διὰ τοῦτο ἀμφίβολος ἦν ἡ ἧττα, ἢ ἡ νίκη.

55. Καθὼς ὁ μὲν καπνὸς διασκεδάζεται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, τὸ δὲ πῦρ, προσέρπον, νέμεται τὴν ξηρὰν ὕλην, οὕτω καὶ ὁ θερμουργὸς Ἄζας ἐφώρμα ἐπὶ τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων, καίτοι ὁ στρατὸς αὐτοῦ κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

56. Μόνος δ' αὐτὸς ὁ ἥρως, ὢν ἐφ' ἅρματος, καὶ φέρων φαρέτραν, θώρακα, καὶ τόξον, ἀνετάραττε θυμοειδῶς τὸ

(1) Ὁ ἀποθνήσκων ἐν πολέμῳ, ὡς ἥρως, ἐπὶ θείου ὀχήματος ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ταῖς θείαις νύμφαις σύνεστι.

(2) Καὶ μετὰ θάνατον δηλονότι ἐχθροὶ ἦσαν.

ἐπιὸν στράτευμα τῶν βασιλέων, καθὼς ὁ Βισνοῦς ἐν σχήματι κάπρου[1] ἀνετάραττε τὸ κυμαῖνον ὕδωρ τοῦ ὠκεανοῦ ἐν τῷ κατακλεισμῷ.

57. Ἐκ δὲ τῆς ταχείας βολῆς ἐφαίνοντο, ὡς ἀεὶ ἄσχολον ἔχει τὴν δεξιὰν καὶ ἀριστερὰν χεῖρα πρὸς τῇ φαρέτρᾳ· καὶ ἐκ τούτου εἰκάζετο, ὡς ἡ χορδὴ, ἣν ἅπαξ εἵλκυσε μέχρι τοῦ ὠτὸς, γεννᾷ τὰ ἐχθροκτόνα βέλη.

58. Κατέστρωσε δὲ τὴν γῆν κεφαλαῖς τῶν πολεμίων, ὧν οἱ μὲν ὀδόντες ἐκ θυμοῦ ἔδακνον τὸ χεῖλος, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ, ἦσαν ἐρυθροὶ, αἱ δ' ὀφρύες ἀνεσπασμέναι, οἱ δὲ λαιμοὶ, τετμημένοι τμητικοῖς βέλεσι, καὶ λαρυγγίζοντες.

59. Ἀπαξάπαντες δ' οἱ βασιλεῖς ἐφώρμησαν ἐπ' αὐτὸν σὺν ἁπάσαις ταῖς φάλαγξι τῆς ςρατιᾶς, παντοίοις ὅπλοις, τοῖς διαπείρουσι καὶ διαῤῥηγνύουσι τὸν θώρακα, καὶ παντοίοις τρόποις καὶ μηχαναῖς.

60. Διεγινώσκετο δ' ὁ Ἄζας, οὗ τὸ ἅρμα ἦν ἐπικεκαλυμμένον ἀκοντίοις πολλοῖς καὶ βέλεσι τῶν πολεμίων, μόνῃ τῇ ἄκρᾳ τῆς σημαίας, καθὼς ἡ ἕως, ἣ ἐπικεκαλυμμένη ὁμίχλῃ διαγιγνώσκεται ἐκ τοῦ ἀμυδρῶς λάμποντος ἡλίου.

61. Ἐν τούτῳ αὐτὸς ὁ ὡραῖος, ὡς ὁ Ἔρως, ὁ νηφάλιος, καὶ ἀξιέραστος, ἔῤῥιψεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους τὸ δοθὲν βέλος παρὰ τοῦ Γανδδάρβα, ᾧ ὄνομα ἦν ὑπνωτικόν.

62. Εὐθέως δ' οἱ ἀντίμαχοι ὑπνόληπτοι ἐγένοντο, ἔχοντες τὰς

---

(1) Μυθολογοῦσιν, ὡς, κατακλεισμοῦ γενομένου, ἡ γῆ ἦν ὑπὸ τὰ ὕδατα. Ὢν δ' ὁ Βραχμᾶς ἐπὶ τοῦ λωτοῦ, (ὃς ἀνεφύη ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ τοῦ Βισνοῦ, τοῦ ἐπαναπαυομένου ἐπὶ χιλιοκεφάλου δράκοντος ἐν μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ) ἔπταρε, καὶ παραυτίκα ἔπεσεν ἐκ τῆς ῥινὸς αὐτοῦ δακτυλιαῖον δελφάκιον, καὶ ἐγένετο ἐντὸς ὀλίγου πελώριος χοῖρος, ὃς ἦν αὐτὸς ὁ Βισνοῦς, μεταμορφωθείς. Ὑμνηθεὶς δ' ὑπὸ τῶν θεῶν, ἐδυθίσθη εἰς τὸν ὠκεανὸν, καὶ ἀνήγαγεν ἐπὶ τοῦ ὀδόντος τὴν βεβυθισμένην γῆν, ἧς πρῶτος βασιλεὺς ἐγένετο ὁ Μανοῦς, ὃς ἦν υἱὸς τοῦ Βραχμᾶ, γεννηθεὶς οὐκ ἐκ συνουσίας, ἀλλ' ἐξ εὐνοίας.

μὲν χεῖρας ἀργὰς περὶ τὰ τόξα, τὰς δὲ περικεφαλαίας σὺν ταῖς κεφαλαῖς κεκλιμένας ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ὤμου, τὰ δὲ σώματα ἐρειρισμένα ἐπὶ τῶν κοντῶν τῶν σημαιῶν[1].

63. Ἐπὶ τούτοις ὁ νεανίας, θεὶς τὸν κόγχον ἐπὶ τοῦ χείλους, ὃ ἐφίλησεν ἡ Ἰνδουματὴ, ἐφύσησεν αὐτόν· ἐκ δὲ τούτου ἐφαίνετο, ὥσπερ εἰ ἔπινεν ὑλικῶς τὴν εὔκλειαν[2], ἣν ἐκτήσατο μόνος τῇ οἰκείᾳ χειρί.

64. Οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοῦ, στρέψαντες ἐκ τῆς διακρίσεως τοῦ νικητικοῦ ἤχου τοῦ κόγχου, εἶδον αὐτὸν, ἐν μέσῳ ὄντα ὑπνούντων ἐχθρῶν, ὡς ἄλλον φωστῆρα τῆς νυκτὸς ἐν μέσῳ συμμυόντων λωτῶν.

65. Ἐν δὲ ταῖς σημαίαις τῶν βασιλέων ἐγράφθησαν ταῖς τῶν βελῶν ἀκίσιν, ἐμβεβαμμέναις αἵματι, ταῦτα τὰ γράμματα· « Ὁ Ἄζας ἐν πολέμῳ δι' εὐσπλαγχνίαν τὴν εὔκλειαν ὑμῶν » ἀφείλετο, ἀλλ' οὐ τὴν ζωήν ».

66. Κρατῶν δὲ τὸ τόξον ἐκ τοῦ κέρατος, καὶ περικεχυμένην τὴν κόμην[3] ἔχων ἐκ τῆς διακινήσεως τῆς περικεφαλαίας, καὶ πολὺν ἱδρῶτα ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τοῦ μετώπου, προσελθὼν τῇ Ἰνδουματῇ, φοβουμένῃ, ἔφη·

67. « Ἄγε ἰδὲ τοὺς πολεμίους, ὦ Ἰνδουματὴ, ὧν τὰ ὅπλα » καὶ παῖς δύναται συλῆσαι[4], καὶ μὴ φοβοῦ· δύνανταί » σε οὗτοι ἁρπάσαι ἐκ τῶν ἐμῶν χειρῶν, ἐν τοιαύτῃ ὄν- » τες καταστάσει ; »

68. Εὐθὺς δὲ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἠγλαΐζετο, ἀπαλλαγὲν ἐκ τῆς κατηφείας, τῆς γενομένης ἐξ αἰτίας τῶν ἐχθρῶν, καθὼς τὸ

(1) Ὄπισθεν τῶν ἁρμάτων ἐτίθεντο αἱ σημαῖαι.

(2) Λευκὸς ὁ κόγχος, λευκὴ καὶ ἡ εὔκλεια.

(3) Πάλαι οἱ βασιλεῖς οὐκ ἔκειρον τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας.

(4) Καταγελᾷ τῶν ἐχθρῶν.

κάτοπτρον λαμβάνει τὴν οἰκίαν ἀγλαΐαν τῇ ἀποσμήξει τῆς ἐπιτεθείσης ἀχλύος ἐκ τῆς θερμῆς ἐκπνοῆς.

69. Καίπερ δὲ χαρεῖσα, οὐκ ἐπῄνεσεν αὐτὸν αὐτή, αἰδοῖ νικωμένη, ἐπῄνεσε δὲ διὰ τῶν λόγων τῶν δμωῶν, καθὼς ἡ γῆ, βρεχομένη κατ' ἀρχὰς τῶν ὄμβρων, ἐπαινεῖ τὸ νέφος διὰ τῶν φωνῶν τῶν ταώνων.

70. Ὁ μὲν δὴ Ἄζας, θεὶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν πολεμίων βασιλέων τὸν ἀριστερὸν πόδα, ἤνεγκεν οἴκαδε τὴν ὁμοιοφανῆ ἑαυτῷ νεάνιδα, ἣ, κεγραμμένην ἔχουσα τὴν κόμην τῇ ἐκ τῶν ἁρμάτων καὶ ἵππων κόνει, ἐφαίνετο, ὥσπερ ἐνσώματος νίκη τοῦ πολέμου.

71. Ὁ δὲ Ῥαγγοῦς, ὁ μαθὼν πρότερον πάντα τὰ γεγονότα, ἐπαινέσας τὸν Ἄζαν, ἐλθόντα νικητήν, καὶ ἀξιεπαίνου τυχόντα γαμετῆς, παρέδωκεν αὐτῷ τὴν φροντίδα τῆς οἰκίας πάσης, ἐπιθυμήσας ζωῆς ἡσύχου· οἱ γὰρ ἡλιογενεῖς βασιλεῖς, ἀξίου ὄντος τοῦ διαδόχου, οὐ συμφύρονται τοῖς τοῦ κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

1. Μετὰ δὲ ταῦτα, συνευφραινομένου τοῦ Ἄζα τῇ συζύγῳ Ἰνδουματῇ, ὁ βασιλεὺς Ῥαγγοῦς παρέδωκε ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ τὴν γῆν, ὡς ἄλλην γαμετήν.

2. Τὴν μὲν δὴ ἀρχήν, ἧς ἀντιποιοῦνται οἱ τῶν βασιλέων παῖδες, πάντα τρόπον ποιοῦντες, καὶ πᾶν ἀμπλάκημα πράττοντες [1], ἐδέξατο ὁ Ἄζας, αὐτομάτως ἐλθοῦσαν, οὐ διὰ δίψαν τρυφῶν, ἀλλὰ διότι προσταγὴ ἦν τοῦ πατρός.

3. Ἡ δὲ γῆ, συζευχθεῖσα τῷ Ἄζᾳ, ὃς ἐλούσατο ἁγίοις ὕδα-

---

(1) Ἀποκτείνοντες δηλ: τοὺς πατέρας ἢ ὅπλοις ἢ φαρμάκοις.

σι, καὶ ἐχρίσθη ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Βασσίςα, ἐκήρυττέ πως, διὰ τῆς ἧς ἐλάμβανε φανερᾶς αὐξήσεως, ὡς εὐδαίμων ἐστίν, ἀξίου τυχοῦσα βασιλέως.

4. Χειροτονηθεὶς μὲν οὖν βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Βασσίςα, τοῦ γινώσκοντος τὴν Ἀρτάβαν Βέδαν [1], δυσανταγώνιστος ἐγένετο τοῖς ἐχθροῖς· ἡ γὰρ βραχμανικὴ χάρις, συζευχθεῖσα τῇ ξατρικῇ δυνάμει, ὥσπερ συνέλευσις πυρὸς καὶ ἀέρος τυγχάνει [2].

5. Ἅπας δ' ὁ λαὸς ἐνόμιζεν, ὡς ὁ βασιλεὺς Ἄζας, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ Ῥαγγοῦς, ὃς ἀνενεώθη· οὐ γὰρ μόνον τὴν βασιλικὴν δόξαν ἀνεδέξατο, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἀρετὰς ἐκείνου.

6. Δύω ἀγλαὰ, συνελθόντα δύω ἀγλαοῖς, πλείω τὴν ἀγλαΐαν ἔσχον, δηλονότι ἡ μὲν πατρικὴ βασιλεία, συνελθοῦσα τῷ Ἄζᾳ, ἡ δὲ ἀνθηρὰ νεότης, τῇ σεμνότητι [3].

7. Αὐτῆς δὲ τῆς νεωστὶ κτηθείσης γῆς, ὡς νέας γαμετῆς, ἐτρύφα αὐτὸς ὁ μεγαλοβραχίων, χρώμενος οὐ βίᾳ, ἀλλ' ἱλαρότητι [4], ἵνα μὴ ἄχθος αὐτῇ γένοιτο.

8. Ἕκαστος δὲ τῶν ὑπηκόων ἐφρόνει, ὡς ἀγαπητός ἐστι τῷ βασιλεῖ· οὐδεμία γὰρ καταφρόνησις παρ' αὐτοῦ πρός τινα ἐγίγνετο, καθὼς οὐδὲ παρὰ τοῦ ὠκεανοῦ πρός τινα τῶν ποταμῶν [5].

---

(1) Ἐν τῇ Ἀρτάβᾳ Βέδᾳ αἱ εὐχολογίαι καὶ τελεταί εἰσι τῆς χειροτονίας τοῦ βασιλέως· ἐκεῖ γάρ εἰσιν αἱ φαρμακεῖαι καὶ γοητεῖαι, αἷς χρῶνται εἰς στερέωσιν τοῦ νέου βασιλέως.

(2) Ὅτε τὸ πῦρ ἔχει συνέριθον τὸν ἀέρα, μᾶλλον ἐξάπτεται.

(3) Ἡ μὲν πατρικὴ βασιλεία μᾶλλον ἠγλαΐζετο, ἔχουσα ἀνάδοχον καὶ διάδοχον τὸν ἄξιον Ἄζαν, ἡ δὲ ἀνθηρὰ νεότης, ἔχουσα συγκοινωνὸν καὶ συνακόλουθον τὴν σεμνότητα.

(4) Καλῶς δηλ: καὶ δικαίως διῴκει τὴν γῆν.

(5) Καθὼς δηλ: ὁ ὠκεανὸς ἀσμένως εἰσδέχεται πάντας τοὺς εἰσβάλλοντας ποταμοὺς, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀσμένως διέκειτο πρὸς πάντας, καὶ εὐπρόσιτος ἦν.

9. Ἦν δὲ οὔτ' ἄγαν ἰταμὸς, οὔτ' ἄγαν ἱλαρὸς, ἀλλὰ μέτριος· οὐδ' ἐξεθεμελίου τοὺς ἡμαρτηκότας βασιλεῖς, ἀλλ' ἐταπείνου αὐτοὺς, καθὼς ὁ μέτριος ἄνεμος οὐκ ἐκριζοῖ τὰ δένδρα, ἀλλ' ὑποκλίνει τοὺς κλάδους αὐτῶν.

10. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ῥαγγοῦς τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ, στερεωθέντα ἐν τῇ βασιλείᾳ (ἀγαπώμενον ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ) τῇ καλῇ διοικήσει ἀνέραστος ἐγένετο οὐ μόνον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπουρανίων, τῶν ὄντων προσκαίρων [1].

11. Οἱ γὰρ καταγόμενοι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Διλήπα, ὧν οἱ υἱοὶ, ἄξιοι ὄντες, ἀνεδέξαντο τὴν βασιλικὴν δόξαν, ἐγκρατεῖς γινόμενοι ἐν γήρατι, αἱροῦνται τὴν ὁδὸν τῶν ἀσκητῶν, τῶν ἐχόντων ἔνδυμα ἐκ φλοιῶν δένδρων.

12. Ὁ μὲν οὖν Ἄζας, βλέπων τὸν πατέρα, παρασκευαζόμενον ἀναχωρῆσαι εἰς ἔρημον, θεὶς τὴν κεφαλὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ τῶν πατρικῶν ποδῶν, παρακάλει θερμῶς μὴ ἀφεῖναι τὸν υἱὸν ἔρημον, καὶ ὀρφανόν.

13. Ὁ δὲ Ῥαγγοῦς, φιλότεκνος ὢν, ἐποίησε τὴν αἴτησιν τοῦ υἱοῦ, δακρυῤῥοοῦντος· οὐκ ἐπανέλαβεν ὅμως τὴν ἀφεθεῖσαν δόξαν, καθὼς ὁ ὄφις οὐκ ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀφεθεῖσαν λεβηρίδα.

14. Ἀφεὶς δὲ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ᾤκει ἐν ἰδιαιτέρῳ τόπῳ, καὶ φιλῶν τὴν συναναστροφὴν τῶν ἐγκρατῶν, καὶ νικῶν τὰς αἰσθήσεις, ἀμέτοχος ἦν τῆς τρυφῆς τῆς βασιλικῆς δόξης, ἐκτὸς ὀλίγων σιτίων, καθὼς ὁ πενθερὸς τῆς νύμφης [2].

(1) Παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τῶν Ἰνδῶν καὶ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ πρόσκαιρά εἰσιν, ἅπερ ἀπολαμβάνονται διὰ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς· μόνον δὲ τὸ Θεῖον αἰώνιον καὶ ἄφθαρτόν ἐστι, ὃ ἀπολαμβάνεται διὰ τῆς θεωρητικῆς ἀρετῆς· διὰ τοῦτο ὁ Ῥαγγοῦς ἠράσθη τῆς θεωρητικῆς ἀρετῆς.

(2) Καθὼς ὁ πενθερὸς οὐ τρυφᾷ τῆς νύμφης, ἥ γυνή ἐστι τοῦ υἱοῦ, οὕτω καὶ ὁ Ῥαγγοῦς οὐκ ἐτρύφα τῆς βασιλικῆς δόξης, ἥ ἦν ὡς γυνὴ τοῦ υἱοῦ· μόνον

15. Τὸ γένος τοῦ Διλήπα ὅμοιον ἦν τῷ οὐρανῷ· καθὼς γὰρ ὁ οὐρανὸς στερεῖται μὲν τῆς δυούσης σελήνης, τυγχάνει δὲ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, οὕτω καὶ τὸ γένος τοῦτο ἐστερήθη μὲν παλαιοῦ βασιλέως, ὃς ἔμενεν ἐν ἡσυχίᾳ, ἔτυχε δὲ νέου, λαμπροτέρου.

16. Ὁ Ῥαγγοῦς, καὶ ὁ Ἄζας, ὧν ὁ μὲν ἔφερε σύμβολον ἀσκητοῦ, ὁ δὲ σύμβολον βασιλέως, ἐφαίνοντο τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ δύω ἰδέαι (εἰκόνες), ἐπὶ γῆς ἐλθοῦσαι, τῆς Ἀθανασίας καὶ τῆς Βασιλείας.

17. Ὁ μὲν Ἄζας συνῆν βουλευταῖς εἰδήμοσιν ὀρθῆς διοικήσεως εἰς ὑποταγὴν τῶν ἀνυποτάκτων βασιλέων· ὁ δὲ Ῥαγγοῦς συνετύγχανεν ἀληθέσι θεωρητικοῖς, εἰς ἀπόλαυσιν τῆς ἀφθάρτου δόξης.

18. Ὁ μὲν νέος βασιλεὺς ἐκάθητο ἐπὶ δικαστικοῦ θρόνου, εἰς τὸ θεωρεῖν τὰς διαφορὰς τῶν λαῶν, ὁ δὲ παρῆλιξ ἐπὶ ψιάθου ἐκ πόας Κούσσης, εἰς τὸ ἀσκεῖν τὴν εἰς Θεὸν ἀναφορὰν τοῦ νοός.

19. Ὁ μὲν Ἄζας τοὺς πλησιοχώρους βασιλεῖς ἤγαγεν εἰς ὑποταγὴν τῇ κραταιᾷ βασιλικῇ δυνάμει· ὁ δὲ Ῥαγγοῦς ὑπέταξε τοὺς πέντε ἀέρας τοῦ σώματος τῇ γυμνάσει τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς θεωρίας [1].

20. Ὁ μὲν νέος βασιλεὺς σποδὸν ἐποίει τὸν καρπὸν τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἐχθρῶν· ὁ δὲ γέρων κατέκαιε τὰ ἑαυτοῦ ἀγνοήματα τῷ τῆς γνώσεως πυρί.

21. Ὁ μὲν Ἄζας, ὡς ἔβλεπεν αἴσιον τὸ τέλος, οὕτως ἐχρῆτο

δὲ ὀλίγα σιτία ἐλάμβανεν εἰς τροφὴν, καθὼς ὁ πενθερὸς παρὰ τῶν χειρῶν τῆς νύμφης.

(1) Ὁ μὲν Ἄζας, βουλόμενος βλέπειν τὰ ἐλαττώματα τῶν οἰκείων καὶ ἀλλοτρίων, ἔτεινε τὸν γρήγορον ἑαυτοῦ ὀφθαλμὸν εἰς πάντα τὸν κόσμον· ὁ δὲ Ῥαγγοῦς ἐστερέου τὸ τοῦ νοὸς ὄμμα ἐν τῇ καρδίᾳ, εἰς τὸ θεωρεῖν τὸ θεῖον φῶς.

ταῖς ἓξ βασιλικαῖς ἰδιότησιν [1], ὁ δὲ Ῥαγγοῦς, ὁ βλέπων ἐξ ἴσου τὴν βῶλον καὶ τὸν χρυσὸν, ἐνίκησε τὰς τρεῖς ὑλικὰς ἰδιότητας [2].

22. Ὁ μὲν νέος βασιλεὺς, φιλόπονος ὢν καὶ καρτερικὸς, οὐκ ἐπαύετο τοῦ ἔργου, πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ τέλος· ὁ δὲ παλαιὸς, καρτερόφρων ὢν, οὐκ ἐπαύετο τῆς θεωρίας, πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ Θεῖον.

23. Ἀμφότεροι, ἄγρυπνοι ὄντες, ὁ μὲν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὁ δὲ κατὰ τῶν αἰσθήσεων, ὧν ἡ δύναμις καὶ ἐνέργεια ἐκωλύθη, καὶ προσέχοντες, ὁ μὲν τῇ βασιλείᾳ, ὁ δὲ τῇ ἀθανασίᾳ, ἔτυχον ἰδίας τελειότητος [3].

24. Μείνας δ' ὀλίγον τινα χρόνον ἐν τῷ σώματι διὰ χάριν τοῦ υἱοῦ, ὁ πάντα ἐξ ἴσου βλέπων Ῥαγγοῦς [4], ἐπορεύθη εἰς τὸ ἄϋλον καὶ ἀναλλοίωτον Θεῖον διὰ τῆς θεωρητικῆς συζυγίας τοῦ νοὸς καὶ τοῦ Θεοῦ [5].

25. Ἀκούσας δ' ὁ Ἄζας τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἔκλαυσεν.

---

(1) Ἴδια τοῦ βασιλέως ἐστὶ ταῦτα τὰ ἕξ, ἡ εἰρήνη, ὁ πόλεμος, ἡ ἐκστρατεία, ἡ ἀστρατεία, τὸ στρατήγημα, καὶ ἡ συμμαχία.

(2) Τρεῖς ἰδιότητες ἢ ποιότητές εἰσι τῆς ὕλης, αἳ λέγονται, Σάτβα, Ῥάγα, καὶ Τάμα, ὅ ἐστι, λευκότης, ἐρυθρότης, καὶ μελανότης· ταὐτόν ἐστιν εἰπεῖν, τὸ λογικὸν, τὸ ἐπιθυμητικὸν, καὶ τὸ θυμικόν. Καὶ ἡ μὲν λευκὴ ποιότης ἐστὶ, τὸ ἐρᾷν τῶν καλῶν καὶ ἡδέων, καὶ τὸ ἀγαθοποιεῖν· ἡ δὲ ἐρυθρὰ, τὸ εὐθυμεῖν, καὶ τρυφᾷν· ἡ δὲ μέλαινα, τὸ δυσθυμεῖν, καὶ ὀργίζεσθαι. Ταῦτα τὰ τρία πάθη ἴδια τῆς ὕλης, ἀλλ' οὐ τῆς ψυχῆς, λέγουσιν οἱ σοφοὶ τῶν Ἰνδῶν· τὴν γὰρ ψυχὴν ἀπαθῆ εἶναι. Ὁ μὲν οὖν Ῥαγγοῦς ἐνίκησε ταῦτα τὰ τρία πάθη, οὔτε ἠγάπα τὰ καλὰ, οὔτ' ἐμίσει τὰ κακά· οὔτ' ἔχαιρεν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, οὔτ' ἐλυπεῖτο ἐπὶ τοῖς κακοῖς· ὁ αὐτὸς ἦν ἐν πᾶσιν, ἀδιάφορος, καὶ ἀπαθής.

(3) Ἐγένοντο τέλειοι ἀμφότεροι, ὁ μὲν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας, ὁ δὲ εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς θεωρίας.

(4) Ἀδιάφορος ὢν εἰς πάντα, εἴς τε καλὰ, καὶ εἰς κακά.

(5) Λέγουσιν, ὡς οἱ θεωρητικοὶ, συζευγνύμενοι νοερῶς τῷ Θεῷ, ἐγκαταλείπουσι τὸ σῶμα, ὅτε θέλουσιν.

ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐποίησε τὰ μετὰ θάνατον νόμιμα ἄνευ πυρᾶς σὺν τοῖς λοιποῖς ὁσίοις ἀνδράσι, τοῖς ἀρνησαμένοις τὸν κόσμον [1].

26. Καίτοι δὲ οἱ θνήσκοντες τοιούτῳ τρόπῳ, οὐ δέονται τῆς παρὰ τοῦ υἱοῦ διδομένης νεκρικῆς προσφορᾶς [2], ὁ Ἄζας ὅμως ἐποίησε πάντα τὰ μετὰ θάνατον νόμιμα, ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πατέρα φιλοστοργίας.

27. Συμβουλευθεὶς δὲ φρονίμοις καὶ σοφοῖς ἀνδράσι, μὴ λυπεῖσθαι ἐπὶ τῷ πατρὶ, ὃς ἔτυχε θείας λήξεως, ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν ἔσχεν ἐν τῷ νοΐ· καὶ ἐντείνας τὸ τόξον, ὑπήκοον ἐποίησε πάντα τὸν κόσμον.

28. Ἔχουσαι δ' ἀμφότεραι αἱ σύζυγοι τοιοῦτον ἐξαίρετον ἄνδρα, ἡ μὲν γῆ ἐγέννησε πολύτιμα πράγματα· ἡ δὲ Ἰνδουματὴ ἔτεκεν υἱὸν γενναῖον,

29. Τὸν καλούμενον Δασσαράταν, τὸν γεννήτορα τοῦ Ῥάμα, τοῦ ὀλέτορος τοῦ δεκακεφάλου Ῥαβάνα, τὸν ὅμοιον τῷ ἡλίῳ κατὰ τὴν λαμπρότητα, καὶ περίφημον ἐν παντὶ τόπῳ.

30. Ἐκ δὲ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Βεδῶν, ἐκ τῆς τελετῆς τῶν θυσιῶν, καὶ ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ υἱοῦ ἀπηλλάγη ὁ Ἄζας ἀπὸ τοῦ χρέους, ὃ εἶχε πρὸς τοὺς ὁσίους Βραχμᾶνας, πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους [3], καθὼς ἀπαλλάττεται ὁ ἥλιος ἀπὸ τοῦ παρηλίου.

---

(1) Τὰ σώματα τῶν ἀρνησαμένων τὰ τοῦ κόσμου οὐ καίονται, ἀλλὰ ῥίπτονται εἰς τὸν ποταμὸν, ἢ θάπτονται.

(2) Τοῖς ἀρνησαμένοις τὸν κόσμον οὐκ ἔστι χρεία μετὰ θάνατον χοῶν, ποπάνων, ἢ μνημοσύνων· ἐπειδὴ σύνεισι τῷ Θεῷ.

(3) Ἐκ μὲν τῆς ἀναγνώσεως τῶν Βεδῶν τέρπονται οἱ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενοι Βραχμᾶνες· ἐκ δὲ τῆς τελετῆς τῶν θυσιῶν οἱ θεοὶ, ἐπειδὴ τυγχάνουσι μοίρας τῶν θυομένων· ἐκ δὲ τῆς γεννήσεως υἱῶν τῶν ἀπογόνων οἱ κατοιχόμενοι πρόγονοι τέρπονται, ἐπειδὴ τεύξονται χοῶν, καὶ ποπάνων, καὶ μνημοσύνων.

31. Οὐχὶ δὲ μόνον ὁ πλοῦτος τοῦ Ἄζα ἦν πρὸς ὠφέλειαν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ· ἡ μὲν γὰρ ἀνδρεία αὐτοῦ ἦν εἰς ἄνεσιν τῶν ἐν δεινοῖς ὄντων, ἡ δὲ πολυμάθεια εἰς τιμὴν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν [1].

32. Σκεψάμενος δὲ, ὡς υἱὸν ἔχει, καὶ ὁ λαὸς καλῶς ἔχει, ἐτέρπετο μετὰ τῆς Ἰνδουματῆς ἐν κήπῳ, καθὼς ὁ Ἴνδρας μετὰ τῆς Σαχῆς ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ οὐρανοῦ.

33. Ἐν τούτῳ ἤρχετο ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ναράδας, ὑμνήσων διὰ τῆς κιθάρας τὸν θεὸν Σίβαν, οὗ ὁ Ναὸς ἦν παρὰ τῇ ἀκτῇ τοῦ νοτίου ὠκεανοῦ ἐν ὀνομαστῷ τόπῳ Γοκάρνᾳ.

34. Σφοδρὸς δὲ πνέων ὁ ἄνεμος, ἀφήρπασε τὸν στέφανον, ὥσπερ θέλων ὀσφρανθῆναι αὐτοῦ, ὃς ἦν ἐξ ἀνθέων οὐρανίων πεπλεγμένος, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ τῆς κιθάρας ζυγοῦ τεθειμένος.

35. Ἡ δὲ κιθάρα τοῦ Ναράδα, πέριξ ἔχουσα βομβυλίους, οἱ προσεφοίτησαν τῷ ἀνθίνῳ στεφάνῳ, ἐφαίνετο ὥσπερ εἰ ἔχει μέλανα δάκρυα ἐπὶ τῇ βίᾳ τοῦ ἀνέμου, καὶ ἁρπαγῇ τοῦ στεφάνου [2].

36. Ἔπεσε δ' ἐπὶ τὸν λαιμὸν τῆς βασιλίσσης Ἰνδουματῆς αὐτὸς ὁ οὐράνιος στέφανος, ὃς ὑπερέβαινε τῇ ὑπερφυεῖ εὐοσμίᾳ τὰ ἐν τῷ ἔαρι ἄνθη πάντων τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ κήπῳ δένδρων.

37. Ἅμα δ' εἶδεν ἡ Ἰνδουματὴ αὐτὸν τὸν ἐν ἀχαρεῖ ποθητὸν θεῖον στέφανον, κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ ἀγλαοῦ στήθους, καὶ ἅμα ἔκλεισε τὰ ὄμματα, λειποθυμήσασα, εἰς τὸ μὴ ἀνοῖξαι αὐτὰ πάλιν.

38. Ἔπεσε μὲν οὖν ἡ βασιλὶς Ἰνδουματὴ ἀναίσθητος· συνέπε-

---

(1) Καίτοι ἦν πολυμαθὴς, οὐκ ἦν ὑπέρφρων, ἀλλ' ἐτίμα τοὺς σοφοὺς ἄνδρας.

(2) Μέλανες οἱ βομβύλιοι, καὶ τὰ δάκρυα δὲ τῆς βιαζομένης γυναικὸς μέλανα εἰσὶν, ἐκ τῆς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μελαίνης βαφῆς, τῆς στίμμιος.

σε δὲ αὐτῇ ἐν ταὐτῷ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἄζας, καθὼς ἡ λάμψις τοῦ λύχνου συμπίπτει κατὰ γῆς τῇ σταγόνι τοῦ ἐλαίου.

39. Ἐκ δὲ τῆς μεγάλης καὶ λυπηρᾶς φωνῆς τῶν διακόνων ἀμφοτέρων τούτων, τῆς Ἰνδουματῆς, καὶ τοῦ Ἄζα, ταραχθέντες οἱ περὶ τὴν λίμνην τοῦ κήπου ὄρνεις, ἐφώνουν καὶ αὐτοί, ὥσπερ συλλυπούμενοι, καὶ συμπάσχοντες.

40. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς εἰς αἴσθησιν ἦλθε διὰ τῆς ἀναψυκτικῆς θεραπείας τῶν θεραπόντων· ἡ δὲ Ἰνδουματὴ ἀναίσθητος ἦν, ὡς πρότερον· ἡ γὰρ θεραπεία ὠφελεῖ ὅτε πεπρωμένον ἐστὶ ζῆν.

41. Ἀναλαβὼν δ' ὁ πανοικτίρμων Ἄζας, ἀνέλαβε τὴν φιλτάτην Ἰνδουματήν, τὴν οὖσαν ἀναίσθητον, ὡς κιθάραν ἄχορδον, καὶ ἔθετο αὐτὴν ἐν ταῖς αὐτοῦ ἀγκάλαις.

42. Ἔχων δὲ τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν ἐν ἀγκάλαις ἀναίσθητον καὶ ἄμορφον, ἐφαίνετο ὥσπερ ὁ φωστὴρ τῆς νυκτὸς περὶ τὴν ἕω, ὁ ἔχων ἐν μέσῳ μέλανα σπίλον (μελανότητα) [1].

43. Καὶ ἀφεὶς τὴν ἣν εἶχεν ἐκ φύσεως καρτερίαν, ἐδάκρυε θερμῶς· (καὶ ὁ σίδηρος γάρ, θερμανθείς, μαλακότητα λαμβάνει, πολλῷ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος) καὶ θρηνῶν, ἔλεγεν·

44. « Εἰ τὰ ἄνθη διὰ μόνης τῆς θίξεως τοῦ σώματος ἀφε-
» λέσθαι δύνανται τὴν ζωήν, ὁποῖον ἄλλο οὐκ ἂν εἴη
» ὄργανον τοῦ θανάτου, τοῦ ἐφιεμένου ἀναιρεῖν τοὺς ἀν-
» θρώπους;

45. « Μῶν ὁ θάνατος ἀναιρεῖν ἐπιχειρεῖ διὰ τοῦ μαλακοῦ
» πράγματος τὸ μαλακὸν πρᾶγμα [2]; παράδειγμα δ' ἐστὶ

---

(1) Ἡ μὲν Σελήνη, ἡ περὶ τὴν ἕω ὀλίγην ἔχει τὴν λάμψιν, ὁ Ἄζας ἐστίν, ἡ δὲ ἐν μέσῳ τῆς Σελήνης μελανότης, ἡ Ἰνδουματή, ἡ ἐν ἀγκάλαις ἦν τοῦ Ἄζα, μολυβδόχρουν ἔχουσα τὸ σῶμα ἐκ τοῦ θανάτου· ὁ δὲ Ἄζας στυγνὸς ἦν τὸ πρόσωπον ἐκ λύπης.

(2) Διὰ τοῦ ἁπαλοῦ ἄνθους τὸ ἁπαλὸν σῶμα τῆς Ἰνδουματῆς.

» τοῦ οὐ ἀπορηματικῶς ἐρωτῶ, ὁ λωτὸς, ὃς μαραίνεται
» καὶ διαῤῥεῖ ἐκ τῆς ἐπιπιπτούσης πάχνης.

46 « Ἡ οὗτος ὁ ἐκ θείων ἀνθέων στέφανος, κεραυνός ἐστι,
» ποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Βραχμᾶ; ἐκ δὲ τούτου οὐκ ἔπεσε τὸ
» δένδρον, ἀλλ' ἡ ἀναδενδρὰς, ἡ συμπεπλεγμένη τοῖς
» κλάδοις τοῦ δένδρου[1];

47. « Εἰ οὗτος ὁ στέφανος ἀναιρεῖ τὴν ζωὴν, διὰ τί καὶ
» ἐμὲ οὐκ ἀναιρεῖ, ὃν ἐθέμην ἐπὶ τοῦ στήθους; Ἀλλά που
» τῇ βουλήσει τοῦ Θεοῦ, τὸ μὲν φάρμακον γίνεται νέ-
» κταρ, τὸ δὲ νέκταρ, φάρμακον.

48. « Ἐγὼ μὲν πολλάκις ἔπταισά σοι, ὦ φιλτάτη μοι· σὺ
» δὲ οὐδέ ποτε κατεφρόνησάς μου· πῶς δ' ἄρα νῦν οὐ
» κρίνεις ἄξιον συλλαλῆσαί μοι, μηδαμῶς πταίσαντί σοι;

49. « Σὺ, ὦ χαρίεσσα, ἐνόμισας, ὡς ἐγώ εἰμι ἀγαθὸς μὲν
» κατὰ τὸ φαινόμενον, κακὸς δὲ κατὰ τὸ νοούμενον· καὶ
» διὰ τοῦτο ἐκ τούτου τοῦ βίου ἀπῆλθες εἰς τὸν ἕτερον,
» μὴ ἐρωτήσασά με, ὥστε μὴ ἐπανελθεῖν τοῦ λοιποῦ.

50. « Διὰ τί ἡ ἐμὴ ψυχὴ, ἡ ἐπορεύθη τότε ὄπισθεν τῆς
» ἐμῆς συζύγου[2], ἐπανέστρεψεν ἄνευ ἐκείνης; ὑπόφερε
» τοιγαροῦν, ὦ κακὴ ψυχὴ, τὸ μέγα κακὸν[3], οὗ αὐ-
» τουργὸς ἐγένου.

51. « Βαβαὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρώπων! αἱ μὲν γὰρ
» σταγόνες τοῦ ἱδρῶτος, τοῦ ἐκ τοῦ πόνου τῆς ἐρωτι-
» κῆς παιδιᾶς, μέχρι τοῦδε μένουσιν ἐπὶ τοῦ σοῦ προ-
» σώπου· σὺ δὲ μένεις ἀναίσθητος καὶ ἄψυχος!

52. « Διὰ τί ἀπολείπεις ἐμὲ, ὃς πρότερον οὐδ' ἐν φαντα-
» σίᾳ ἀνέραστόν σοι πεποίηκα; ἐγὼ λόγῳ μόνῳ καὶ οὐ

(1) Τὸ μὲν δένδρον ἐστὶν ὁ Ἄζας, ἡ δὲ ἀναδενδρὰς, ἡ Ἰνδουματή.
(2) Ὅτε καὶ αὐτὸς ἐλειποψύχησε.
(3) Ὑπόφερε τὸ ἄχθος τῆς διαζεύξεως.

» πράγματι ἀνὴρ εἰμι τῆς γῆς· ἡ ἐκ καρδίας ὅμως ἐμὴ
» ἀγάπη σοὶ μόνῃ ἀνάκειται.

53. « Ὁ ἀὴρ, ὦ εὔμηρε, ὁ ἀνακινῶν τοὺς σοὺς οὔλους βό-
» στρυχας, τοὺς συμπεπλεγμένους ἄνθεσι, καὶ μέλα-
» νας ὄντας δίκην βομβυλίων, ὑπόνοιάν μοι δίδωσιν, ὡς
» ἀνακινήσει καὶ τὸ σὸν σῶμα, καὶ ἀναστρέψει εἰς τὸ
» ζῆν.

54. « Ἄξιόν ἐστιν, ὦ ἐρασμία, ἀπαλλάξαι ὡς τάχος τὸ
» ἐμὸν ἄχθος τῇ οἰκείᾳ γρηγόρσει, καθὼς ἡ φωτεινὴ
» πόα [1] ἀπαλλάττει τὸ ἐν ταῖς φάραγξι τοῦ Ἰμαοῦ σκό-
» τος τῆς νυκτὸς τῇ ἑαυτῆς λάμψει.

55. « Θλίβει με τοῦτο τὸ πρόσωπόν σου, ὃ ἔχει βόστρυχας
» μὲν κινουμένους, στόμα δὲ ἄλαλον, καὶ ἔστιν, ὡς ὁ
» λωτὸς, ὃς συμμύει ἐν νυκτὶ, καὶ ἔχει ἐμπερικεκλει-
» σμένον ἄφωνον τὸν βομβύλιον.

56. « Ἡ μὲν νὺξ πάλιν τυγχάνει τῆς σελήνης, ὁ δὲ θῆλυς
» χηναλώπηξ [2] τοῦ ἄῤῥενος· καὶ διὰ τοῦτο ὑποφέρουσι
» τὴν πρὸς καιρὸν διάζευξιν· σὺ δὲ, ἡ διὰ παντὸς δια-
» ζευγνυμένη, πῶς οὐ κατακαίεις με;

57. « Εἰπὲ, ὦ καλλίμηρε, πῶς τοῦτό σου τὸ ἁπαλὸν σῶμα ὑπο-
» μενεῖ τὴν ἐπὶ τῶν ξύλων τῆς πυρᾶς θέσιν, ὃ ἐθλίβετο,
» κείμενον ἐπὶ στρώματος ἐξ ἁπαλῶν φύλλων καὶ ἀνθέων;

58. « Ἡ καλή σου ζώνη [3], ἡ κοσμοῦσα τὰ ἀγλαά σου ἰσχία,
» καὶ ἠχοῦσα ἐκ τῶν κινουμένων κωδωνίσκων, νῦν ἐστιν

---

(1) Λέγουσιν, ὡς πόα τις ἐστὶν ἐν τῷ Ἰμαῷ, ἡ λάμπει ἐν νυκτί.

(2) Ὁ χηναλώπηξ πετεινόν ἐστιν, ὡς ἡ νῆσσα, φίλυδρον· φιλάλληλοι δέ εἰσιν ὁ ἄῤῥην καὶ ὁ θῆλυς· καὶ ἐν μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀδιάζευκτοί εἰσιν· ἐν δὲ τῇ νυκτὶ διαζεύγνυνται.

(3) Ἔθος ἦν πρότερον ταῖς ἐν Ἰνδίᾳ γυναιξὶ ζώνας φορεῖν, ἀπῃωρημένους ἐχούσας κωδωνίσκους· νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἔθος.

» ἄφωνος, στερηθεῖσα τοῦ σοῦ σοβαροῦ βαδίσματος, καὶ
» νεκρά πως μετὰ σοῦ φαίνεται ἐκ λύπης.

59. « Πάντως γε ἐμοῦ φροντίζουσα, ἀπέλιπες τὰς ἃς εἶχες
» ἀρετὰς ἐν τοῖς ἑξῆς τούτοις εἰς τὸ τέρπειν με· τὴν μὲν
» ἡδεῖαν φωνὴν ἐν τοῖς κώκκυξι, τὸ δὲ θελξίνοον βάδι-
» σμα ἐν ταῖς χησί, τὴν δὲ καλὴν γλήνην ἐν ταῖς ἐλά-
60. » φοις [1], τὴν δὲ ἴϋγγα ἐν ταῖς ἀναδενδράσι, ταῖς σα-
» λευομέναις ὑπὸ τοῦ ἀέρος. Ἀλλ' αὗται αἱ ἀπολειφθεῖσαι
» δι' ἐμὲ ὑπὸ σοῦ ἀρεταί, ἐφιεμένης ἀνελθεῖν εἰς τὸν
» οὐρανόν, οὐχ ἱκαναί εἰσι καθιλαρύναι τὴν ἐμὴν κατώ-
» δυνον καρδίαν ἐν τῇ σῇ ἀπουσίᾳ.

61. « Ὁ Ἀσσόκας [2] οὗτος, ὦ εὐσώματε, ἐνθυμεῖται τὴν με-
» γάλην χάριν, ἣν ἐποίησας αὐτῷ διὰ τοῦ λακτίσματος
» τοῦ ποδός, τοῦ ἔχοντος ἠχοῦντα περιπέζια [3], καὶ
» διὰ τοῦτο λυπεῖται ἐπὶ σοί, καὶ χέει ἄνθη, ὡς
» δάκρυα.

62. « Σὺ ἐν νῷ ἔθου γάμον τελέσαι τοῦ δένδρου Ἄμρα, καὶ
» τῆς ἀναδενδράδος Φαλινῆς [4], ἀλλ' ἀπῆλθες, μὴ τελέ-
» σασα τὰ τοῦ γάμου· τοῦτο δὲ ἀνοίκειον πάντῃ.

63. « Οὗτος ὁ ἕτερος Ἀσσόκας ἐλακτίσθη χάριτι ὑπὸ σοῦ,
» εἰς τὸ γεννῆσαι ἄνθη, ἐσόμενα κοσμήματα τῶν βοστρύ-
» χων σου· πῶς ἄρα ταῦτα τὰ ἄνθη ποιήσω σοι νεκρώ-
» σιμα κοσμήματα;

64. « Τί τοῦτο; διὰ τί ὑπνοῖς, ὦ γλυκύφωνε, ἀφεῖσα ἡμι-
» τελῆ τὸν ἀγλαὸν στέφανον, ὃν ἔπλεκες μετ' ἐμοῦ ἐκ

(1) Παρ' Ἰνδοῖς τὸ καλὸν ὄμμα εἰκάζεται τῷ τῆς ἐλάφου.

(2) Ἀσσόκας, δένδρον, ὃ οὐ γεννᾷ ἄνθη· τότε δὲ ἀνθεῖ, ὡς μυθολογοῦσιν, ὅταν λακτισθῇ ποδὶ ἀγλαᾶς γυναικός.

(3) Ἐν τοῖς περιπεζίοις τιθέασι κωδωνίσκους.

(4) Εἰώθασι γάμους τελεῖν νέων φυτῶν, νέων κήπων, καὶ νέων φρεάτων.

» τῶν ἀνθέων τοῦ δένδρου Βακούλα [1], ἃ εὐωδίαν ἔχουσιν, ὡς καὶ ἡ πνοὴ τοῦ στόματός σου;

65. « Αἱ μὲν δμωαὶ αὗται φιλοδέσποιναί εἰσιν· ὁ δὲ υἱὸς » οὗτος αὐξάνει, ὡς ἡ ἀρτιγενὴς σελήνη· ἐγὼ δὲ ὁμό- » φρων καὶ ὁμόψυχος· ἀλλὰ καὶ οὕτω, χαλεπὸν ἔργον » εἴργασαι [2].

66. « Ἀπὸ τῆς σήμερον ἡ καρτερία μου κατέδυσεν· ἡ ἡδυ- » πάθεια ᾤχετο· ἡ φιλῳδία ἐμισήθη· τὸ ἔαρ, ἀτερπὲς » καὶ ἄχαρι ἐγένετο· ἡ περὶ τὰ κοσμήματα σπουδὴ » ἐπαύσατο· ἡ δὲ κλίνη μου κενὴ διὰ παντὸς ἀπεδεί- » χθη [3].

67. « Τί τῶν ἀγαθῶν οὐκ ἀφείλετό μου ὁ ἄσπλαγχνος θά- » νατος, ὁ σὲ ἀφελόμενος; σὺ γάρ μοι σύνευνος ἐτύγ- » χανες, σὺ σύμβουλος, σὺ ἐρασμία, σὺ φίλη μαθήτρια » ἐν ἀγλααῖς τέχναις [4].

68. « Σὺ, ἡ πίνουσα τὸν γλυκὺν οἶνον, τὸν ἐκχεόμενον ἐκ » τοῦ ἐμοῦ στόματος, πῶς λήψῃ εἰς πόσιν τὴν προσή- » κουσαν τοῖς κατοιχομένοις χοὴν, μεμιγμένην τοῖς » ἐμοῖς δάκρυσιν;

69. « Ἴσθι, ὡς μέχρι τοῦδε ἦν ἐμοὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη· εἰς » δὲ τὸ ἑξῆς οὐκ ἔσομαι ὑποκείμενος τρυφαῖς ἄνευ σοῦ, » καί περ ἔχων δόξαν καὶ πλοῦτον· πᾶσαι γὰρ αἱ πρώην » τρυφαὶ μετὰ σοῦ ἐγίγνοντο [5] ».

70. Οὕτως ἐλεεινῶς θρηνῶν ὁ βασιλεὺς τῆς Κοσσάλας χώρας

---

(1) Βακούλα, δένδρον, κοινῶς λέγεται Μασυσαρή· τούτου τοῦ δένδρου τὰ ἄνθη, καὶ ξηρὰ ὄντα, εὐωδίαν ἔχουσιν.

(2) Κατέλιπες δηλ: ἡμᾶς.

(3) Οὐκ ἔστι νόμος τοῖς πενθοῦσιν ἀνακλίνεσθαι ἐπὶ κλίνης, ἀλλὰ χαμευνεῖν.

(4) Ἐδίδασκεν αὐτὴν κιθαρίζειν, ᾄδειν, καὶ χορεύειν.

(5) Μετὰ δὲ σὲ ἐπαύσαντο.

διὰ τὴν ἀγαπητὴν Ἰνδουματὴν, ἐποίησε καὶ τὰ δένδρα ἐκχέαι χυμοὺς ἐκ τῶν κλάδων, ὡς δάκρυα.

71. Οἱ δὲ προσήκοντες ἔλαβον βίᾳ ἐκ τῶν ἀγκαλῶν τοῦ Ἄζα τὴν ὡραίαν Ἰνδουματὴν, καὶ κατέκαυσαν αὐτὴν ξύλοις ἀγαλλόχου καὶ σανδάνου μετ᾽ ἐκείνου τοῦ οὐρανίου στεφάνου, ὡς τελευταίου κοσμήματος.

72. Οὐ συγκατέκαυσε δ᾽ ὁ Ἄζας τὸ ἑαυτοῦ σῶμα τῷ τῆς Ἰνδουματῆς, οὐ δι᾽ ἔφεσιν ζωῆς, ἀλλ᾽ ἵνα μὴ εἴποιεν, ὡς ὁ βασιλεὺς, ἔμφρων ὢν, ἔθανε μετὰ τὴν βασίλισσαν ἐξ ἀνίας.

73. Μετὰ δὲ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἐτελέσθησαν πολυτελῶς ἐν ἐκείνῳ αὐτῷ τῷ κήπῳ ὑπὸ τοῦ φρονίμου βασιλέως πάντα τὰ νενομισμένα ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῆς ἀποθανούσης γυναικός [1].

74. Ἦλθε δ᾽ ἔπειτα εἰς τὴν πόλιν, φαινόμενος ἄνευ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, ὡς ἡ σελήνη ἄνευ τῆς νυκτὸς [2], καὶ εἶδε πλημμύραν τῶν ἑαυτοῦ δακρύων ἐν ταῖς διακρυῤῥοούσαις ὄψεσι τῶν τῆς πόλεως γυναικῶν [3].

75. Ὁ δὲ πνευματικὸς πατὴρ Βασσίςας, ὁ ὢν ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ, καί τοι ἔγνω τῷ νοΐ ἀχθόμενον λύπῃ τὸν βασιλέα, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐνησχολεῖτο θυσίᾳ, διὰ τοῦτο παρηγόρησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἑαυτοῦ μαθητοῦ, ὃς καὶ εἶπεν, ἐλθών·

76. « Καί τοι ἐγίνωσκεν ὁ ὅσιος Βασσίςας τὸ αἴτιον τοῦ » ἄχθους σου, ἐπειδὴ ὅμως ἀτελής ἐστιν ἡ θυσία, ἣν

---

(1) Ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ θανάτου ἔθος ἐστὶ διδόναι τοῖς Βραχμᾶσι κλίνην, ἐλέφαντα, ἵππον, ἅρματα, βοῦν, κῆπον, οἶκον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔπιπλα, καὶ χρυσίον, καὶ ἀργύριον ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ θανόντος.

(2) Καθὼς ἡ Σελήνη ἄνευ τῆς νυκτὸς ἀμαυρά ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ πρόσωπον ἐκείνου στυγνὸν ἦν ἄνευ τῆς Ἰνδουματῆς.

(3) Βλέπουσαι αἱ γυναῖκες αὐτὸν, κλαίοντα, κἀκεῖναι ἔκλαιον.

» τελεῖ, διὰ τοῦτο οὐκ ἦλθεν αὐτὸς εἰς τὸ στερεῶσαί σε
» ἐν τῇ φυσικῇ σου καρτερίᾳ, ἧς ἐκπέπτωκας.

77. « Ἡ παρηγορία ἐκείνου τοῦ ὁσίου ἀνδρὸς, ἡ ἔχουσα
» βραχυλογίαν, ἐν τῷ ἐμῷ ἐστι στόματι, ὦ ἀγαθουργὲ,
» καὶ ὀνομαστὲ ἐπὶ καρτερίᾳ· ἀκούσας οὖν, θὲς αὐτὴν
» ἐν τῇ σεαυτοῦ καρδίᾳ.

78. « Ἐκεῖνος ὁ ὅσιος βλέπει τῷ καθαρῷ ὄμματι τῆς γνώ-
» σεως τὰ παρῳχημένα, τὰ ἐνεστῶτα, καὶ τὰ μέλλον-
» τα, τὰ ὄντα ἐν τοῖς τρισὶ κόσμοις τοῦ ἀγεννήτου
» Θεοῦ· (διὸ καὶ λέγει διὰ τῆς ἐμῆς φωνῆς)·

79. « Πάλαι ὁ Ἴνδρας, φοβηθεὶς [1] ἐκ τοῦ Τριναβινδοῦ [2],
» τοῦ ἐργαζομένου δυσκατέργαστον ἄσκησιν, ἐξαπέ-
» στειλε πρὸς αὐτὸν μίαν θείαν νύμφην, Χαρινὴν τοὔ-
» νομα, εἰς ἀναίρεσιν τῆς θεωρίας.

80. « Παροξυνθεὶς δ' ὁ Τριναβινδοῦς ἐκ τῆς Χαρινῆς [3], ἢ ἦν
» ἐμποδὼν τῇ ἀσκήσει, ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ὑπομονῆς,
» καθὼς τὸ κῦμα ἐκ τοῦ σάλου ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς
» θαλάσσης· καὶ κατηράσατο αὐτῆς, εἰπών· « *ἔσο ἄν-
» θρωπος* ».

81. « Ἐν τούτῳ ἡ Χαρινὴ ἔφη· « Ἐγὼ, θειότατε, ὑπεξούσιός
» εἰμι τῷ Ἴνδρᾳ· σύγγνωθί μοι τοῦ ἀμπλακήματος· »
Ὁ δ' ἔφη αὐτῇ, ἱκετευούσῃ. « *Μένε ἄνθρωπος, ἕως ἂν
» ἴδῃς θεῖον στέφανον*.

82. « Γεννηθεῖσα δ' ἐκείνη ἡ θείᾳ νύμφη ἐν τῇ γενεᾷ τῶν
» βασιλέων τῆς Βιδάρβδας, γυνή σοι ἦν ἐπὶ πολὺν χρό-

(1) Ὁ Ἴνδρας φοβεῖται τοὺς ποιοῦντας μεγάλην ἄσκησιν, καὶ πολλὰς θυσίας, μὴ λάβωσι τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδὼν γίνεται.

(2) Ἐτυμολογεῖται ἐκ Τρίνα χόρτου, καὶ Βινδοῦ, σταγόνος· ὅ ἐστι, τὸ ἄκρον τοῦ χόρτου ἔβρεχεν ὕδατι, καὶ τοσοῦτον ὕδωρ ἔπινε, μίαν σταγόνα δηλ:

(3) Χαρινὴ, ἀναιρετικὴ, ἡ ἀφαιρετική.

» νον· καὶ ἰδοῦσα τὸν ἐξ οὐρανοῦ πεσόντα στέφανον,
» τὸν αἴτιον λύσεως τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀρᾶς, ἔθανεν.

83. « Ἄλις οὖν τῆς λύπης τῆς ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἐκείνης· ὁ
» γὰρ θάνατος, ἄφευκτος τοῖς γεννηθεῖσι. Φροντίδα δ'
» ἔχε τῆς γῆς, ἧς βασιλεύεις· ἡ γὰρ γῆ γαμετὴ λέγε-
» ται τῶν βασιλέων.

84. « Σὺ, καί τοι βασιλικὴν εἶχες δόξαν, ἐδιδάχθης ὅμως
» καὶ ἔμαθες τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐν οὐ-
» δενὶ ψεκτὸς ἐγένου[1]· νῦν δὲ, ἄχθους σοι ὄντος ἐν τῇ
» καρδίᾳ, ἀναμνήσθητι καρτερῶς ἐκείνης τῆς θεολο-
» γίας[2].

85. « Οὐ μόνον, ἂν κλαίῃς, ἀλλὰ κἂν ἀποθάνῃς μετ' ἐκείνην,
» οὐ τεύξῃ πάλιν αὐτῆς· αἱ γὰρ ςάσεις (χῶραι) τῶν ἀπερ-
» χομένων εἰς τὸν μέλλοντα βίον, κεχωρισμένας ὁδοὺς
» ἔχουσι κατὰ τὰ ἔργα ἑκάστου[3].

86. « Πόῤῥω ἀθυμίας γενόμενος, ἀπόδος αὐτῇ, χαρισάμενος,
» τὰ νενομισμένα μετὰ θάνατον[4]· τὰ γὰρ πολλὰ δά-
» κρυα καταθλίβει τὸν νεκρὸν, ὥς φασιν οἱ σοφοὶ
» ἄνδρες.

87. « Ὑπὸ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν λέγεται, ὡς ὁ μὲν θάνατος,
» φυσικός ἐστιν, ἡ δὲ ζωὴ, τυχηρά· ὅθεν εἴ τις καὶ ὀλί-
» γον χρόνον ἔζησεν, οὗτος εὐτυχής ἐστιν· ὡς ἕρμαιον
» γὰρ εὕρηκε τὴν ζωήν.

88. « Ὁ μὲν μωρόφρων νομίζει, ὡς ἡ στέρησις τοῦ ἐφετοῦ[5],
» ἧλός ἐστιν, ἐμπεπηγὼς τῇ καρδίᾳ· ὁ δὲ εὔφρων γινώ-

(1) Καρτερίαν δηλ: εἶχεν ἐν πᾶσι, καὶ φρόνησιν ἄκραν.
(2) Ἣ διδάσκει, ὡς πάντα μὲν φθαρτὰ, μόνη δ' ἡ ψυχὴ ἀθάνατος.
(3) Ταὐτόν ἐστι τῷ, « Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσι ».
(4) Χοάς τε καὶ πόπανα, καὶ δωρήματα τοῖς Βραχμᾶσι.
(5) Ἢ στέρησις γυναικὸς, ἢ υἱοῦ, ἢ ἄλλου ἐφετοῦ.

» σκει, ὡς ὁ ἐμπεπηγὼς ἧλος[1] ἐξεβλήθη διὰ τῆς αἰσίας
» στερήσεως τοῦ ἐφετοῦ[2].

89. « Ὅτε αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου χωρί-
» ζεται ἐξαίφνης ἐκ τῆς συζεύξεως, ἣν φύσει ἔχουσι,
» πῶς τὸν φρόνιμον ἄνθρωπον ἡ διάζευξις τῶν ἐξωτερι-
» κῶν ἐφετῶν λυπήσειεν ἄν ;

90. « Οὐκ ἄξιος εἶ ἄρα, ὦ ἄριστε τῶν νικητῶν τῶν παθῶν,
» ὑπείκειν τῇ λύπῃ, ὥς τις τῶν χυδαίων· ὁποία γὰρ
» διαφορά ἐστι τοῦ δένδρου καὶ τοῦ ὄρους, εἰ ἀμφότε-
» ρα σαλεύονται, πνέοντος ἀνέμου » ;

91. Ἐπαινέσας δ' ὁ βασιλεὺς τὸν ὀρθῶς ἔχοντα λόγον τοῦ μεγαλόφρονος διδασκάλου, ἀπέπεμψε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ λόγος ἐκεῖνος, μὴ εὑρὼν τόπον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ βασιλέως, πλήρει οὔσῃ ἄχθους, ἐπανέστρεψέ πως[3] πρὸς τὸν ὅσιον.

92. Διὰ χάριν δὲ τοῦ υἱοῦ, παιδὸς ἔτι ὄντος, ἔζησεν ὀκτὼ ἔτη σχεδὸν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἰνδουματῆς, βλέπων τὴν γεγραμμένην εἰκόνα αὐτῆς τῆς ἀγαπωμένης, καὶ χαίρων τῇ καθ' ὕπνους βραχείᾳ ἐντεύξει αὐτῆς.

93. Τὸ δὲ ὀξὺ πάθος διέῤῥηξε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὡς ὁ Πιππάλας[4], ἀναφυείς, διαῤῥήγνυσι τὸν τοῖχον τοῦ οἰκοδομήματος· τοῦτο δὲ τὸ πάθος, τὸ ἀνίατον ἰατροῖς, καὶ αἴτιον θανάτου, μέγα ὄφελος ἐνόμιζεν, ὡς συνεργὸν ἐσόμενον τῆς ταχείας ἐντεύξεως τῆς ἐρωμένης.

---

(1) Ἡ προσπάθεια ἦν ὁ ἐμπεπηγὼς ἧλος.

(2) Λύεται ἐκ τοῦ δεσμοῦ τῆς προσπαθείας, ἣν εἶχε πρὸς τὸ ἐφετόν· καὶ διὰ τοῦτο αἰσίαν κρίνει τὴν στέρησιν ὁ φρόνιμος.

(3) Ἄπρακτος δηλ: ἐγένετο.

(4) Πιππάλας, δένδρον μέγα, οὗ ὁ καρπός ἐστιν μικρὸς, συκοειδής· οὗτος ἀναφύεται καὶ ἐν πετρίνοις στερεοῖς οἰκοδομήμασι, καὶ διαῤῥήγνυσι τὸν τοῖχον κατ' ὀλίγον αὐξανόμενος.

94. Ἀποδείξας δὲ κατὰ τὸν νόμον ὁ βασιλεὺς βασιλέα τῶν λαῶν τὸν υἱὸν, ὃς ἦν καλῶς δεδιδαγμένος, καὶ ἱκανὸς φέρειν τὸν θώρακα (τὴν πανοπλίαν), ἐπιθυμῶν ἐγκαταλιπεῖν τὸ σῶμα, τὸ κακῶς ἔχον τοῖς ἐνοῦσι πάθεσι, γνώμης ἐγένετο θανεῖν ἀποχῇ βρώσεως [1].

95. Καταλιπὼν δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἔνθα μίγνυται ὁ Γάγγης, καὶ ὁ Σαραϊοῦς ποταμὸς, συνηριθμήθη εὐθέως τοῖς θεοῖς· καὶ συντυχὼν τῇ ἐρωμένῃ νύμφῃ, ἢ εἶχε μᾶλλον ἀγλαὰν τὴν μορφὴν, ἥ περ πρότερον ἐν γῇ, συνευφραίνετο αὐτῇ πάλιν ἐν ἀγλαοῖς τόποις τοῦ παραδείσου τοῦ Ἴνδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

1. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς βασιλεύσας ὁ Δασσαράτας, ἐκυβέρνα μετ' ἐκεῖνον καλῶς τὸν λαὸν τῆς Κοσσάλας χώρας, κολοφὼν ὢν τῶν ἐγκρατῶν καὶ τῶν βασιλέων, σωφρονέστατος, καὶ ἡρωϊκώτατος.

2. Ἐπειδὴ δὲ ἐκυβέρνα, ὡς ἔδει, τήν τε μητρόπολιν Αἰοδδεὰν, καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, ἧς ἦρχον οἱ αὐτοῦ πρόγονοι, διὰ τοῦτο μεγάλην κλίσιν καὶ ἀγάπην ἐδείκνυεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν, ὃς εἶχε ῥώμην ὡς ὁ Σκάνδας.

3. Δύω μόνους καλοῦσιν οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἀπαλλακτικοὺς τῶν ἐν ἀνθρώποις δεινῶν· τοῦτον τὸν βασιλέα, τὸν ἐκ τοῦ βασιλέως Μανοῦ καταγόμενον, καὶ τὸν θεὸν Ἴνδραν·

---

(1) Παρὰ τῷ Ἰνδικῷ νόμῳ οὐκ ἔστιν ἁμάρτημα, εἴ τις θάνοι δἰ ὕδατος, ἢ διὰ πυρὸς, ἢ δἰ ἀσιτίας, πάθος ἔχων ἀνίατον.

ὁ μὲν γὰρ ἐν καιρῷ δίδωσιν ὄμβρον τοῖς ποιοῦσι τὰ δέοντα [1], ὁ δὲ ἐν καιρῷ ἐδωρεῖτο χρυσόν [2].

4. Βασιλεύοντος τοῦ ἱλαροῦ καὶ ἰσοθέου Δασσαράτα, υἱοῦ τοῦ Ἄζα, ἡ μὲν γῆ καρποφόρος ἦν, ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἡ νόσος πόδα οὐκ ἔθηκε· πόθεν δὲ καταδρομὴ, ἢ κακόν τι παρ' ἐχθρῶν;

5. Καθὼς ἡ γῆ ἀγλαΐαν εἶχεν ἐξ αἰτίας τοῦ Ῥαγγοῦ, τοῦ οἰκουμενικοῦ νικητοῦ, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἐξ αἰτίας τοῦ Ἄζα, οὕτω πάλιν ἠγλαΐζετο, βασιλέα ἔχουσα τοῦτον τὸν ῥωμαλέον Δασσαράταν.

6. Ὁ βασιλεὺς οὗτος τῇ μὲν ἀφθόνῳ ἐκχύσει τῶν δωρεῶν ἐμιμεῖτο τὸν Κουβέραν [3], τῇ δὲ ἀπροσωποληψίᾳ τὸν Βαρούναν [4] τῇ δὲ πρὸς τοὺς κακοὺς κολάσει τὸν Ἰάμαν [5], τῇ δὲ λαμπρότητι τὸν λαμπρὸν ἥλιον.

7. Τοῦτον, ὃς ἐφρόντιζε, καὶ τρόπους ἐποίει ὑπὲρ αὐξήσεως τῆς ἑαυτοῦ δόξης καὶ βασιλείας, οὐκ ἐπηγάγετο οὔτε ἡ φιλοθηρία, οὔτε ἡ κακὴ κυβεία, οὔτε ὁ ἀνθοσμίας οἶνος, οὔτε μὴν νέα καὶ ἀγλαὰ θήλεια.

8. Ὑπὸ τούτου οὔτε ταπεινολογία ἐῤῥέθη καὶ ἔμπροσθεν τοῦ πανενδόξου καὶ πανεκλάμπρου Ἴνδρα, οὔτε ψευδολογία ἐν γελοίοις λόγοις, καὶ ἀστεΐσμασιν, οὔτε μὴν σκληρολογία πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἀντιμάχους [6].

---

(1) Τοῖς θύουσι.

(2) Τοῖς δεομένοις.

(3) Κουβέρας, ὁ θεὸς τοῦ πλούτου.

(4) Βαρούνας, ὁ θεὸς τῶν ὑδάτων· ἀπροσωπόληπτος δὲ λέγεται, ἐπειδὴ καὶ πτωχοὶ καὶ πλούσιοι ἐξ ἴσου ὕδωρ λαμβάνουσιν ἐκ τῶν ποταμῶν καὶ ἐκ τῶν φρεάτων.

(5) Ἰάμας, ὁ θεὸς τοῦ ᾅδου.

(6) Δηλονότι μεγαλόφρων ἦν πρὸς τοὺς μεγαλόφρονας.

9. Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐλάμβανον παρὰ τούτου τοῦ Δασσαράτα ἤτοι αὔξησιν, ἢ μείωσιν· τοῖς μὲν γὰρ μὴ παραβαίνουσι τὴν προσταγὴν αὐτοῦ εὐμενὴς καὶ μαλακογνώμων ἦν, τοῖς δὲ παραβάταις καὶ ἀντάρταις σιδηροκάρδιος.

10. Οὗτος ἐντεταμένον ἔχων τὸ τόξον, ἐνίκησε μόνος τῷ ἑαυτοῦ ἅρματι τὴν περιῤῥεομένην τῇ θαλάσσῃ γῆν· ἡ δὲ ἐλεφαντικὴ καὶ ἱππικὴ στρατιὰ αὐτοῦ ἐξεφώνει μόνον τὴν νίκην [1].

11. Ἡ δὲ ἠχήεσσα θάλασσα [2] ἦν ὡς τύμπανον βροντόφωνον τῆς νίκης τούτου τοῦ βασιλέως, ὃς ἐνίκησε τὴν γῆν μόνῳ τῷ ἑαυτοῦ καταφράκτῳ ἅρματι [3], καὶ πάμπλουτος ἦν, ὡς ὁ Κουβέρας [4].

12. Καθὼς ὁ Ἴνδρας συνέτριψε τὰς πτέρυγας τῶν ὀρέων διὰ τοῦ πολυκορύφου κεραυνοῦ [5], οὕτω καὶ ὁ Δασσαράτας, ὁ ἔχων πρόσωπον, ὡς νέον λωτὸν, συνέτριψε τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν διὰ τοῦ ἠχήεντος τόξου, τοῦ βάλλοντος βέλη βροχηδόν.

13. Ἀναρίθμητοι δὲ βασιλεῖς προσεκύνουν αὐτὸν τὸν ἀκαταμάχητον τῇ δυνάμει, κλίνοντες τὰς κεφαλὰς, ὧν οἱ λιθοκόλλητοι στέφανοι ὑπερελάμπρυνον τὴν λάμψιν τῶν ὀνύχων τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καθὼς οἱ θεοὶ προσκυνοῦσι τὸν Ἴνδραν.

---

(1) Τὸ μὲν στόμα τῆς στρατιᾶς ἦν, ὡς σάλπιγξ.

(2) Ἡ δὲ ἠχήεσσα θάλασσα, ὡς τὸ μέγα τύμπανον· καὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τυμπάνοις ἔχουσι καὶ ἓν πάμμεγα, ὅ ἐστι σύμβολον νίκης, κρουόμενον· τοῦτο κρούουσι καὶ ἔμπροσθεν τῶν θεῶν.

(3) Κατάφρακτα εἶχον τὰ ἅρματα οἱ πολεμικοὶ Ἰνδοί.

(4) Κουβέρας ὁ θεὸς τοῦ πλούτου.

(5) Ὁ κεραυνὸς τοῦ Ἴνδρα λέγεται ἑκατοντακόρυφος καὶ χιλιοκόρυφος, ὡς πολλὰς ἔχων αἰχμὰς, ἢ ἀκίδας, δι' ὧν συντρίβει τὸ προστυχόν.

14. Ἐλεήσας δὲ τὰς χήρας γυναῖκας τῶν ἐχθρῶν, αἳ ἔστειλαν μετὰ βουλευτῶν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ, ἐπανέστρεψεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τοῦ ὠκεανοῦ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ἢ ἦν λαμπρὰ, ὡς ἄλλη Ἀλακά [1].

15. Αὐτὸς ὁ ὢν λαμπρὸς, ὡς τὸ πῦρ καὶ ἡ σελήνη [2], καί τοι ἦν κύριος πάντων τῶν βασιλέων, ἀποστερήσας αὐτοὺς τῶν λευκῶν οὐρανίσκων, σκοπῶν ὅμως, ὡς ἡ δόξα ὄλλυται ἐξ ἀκηδείας, γρήγορος ἦν καὶ νήφων.

16. Ἐκτὸς τοῦ ἀγεννήτου Βισνοῦ, καὶ τοῦ ἐκ τοῦ Κακούτσα καταγομένου βασιλέως Δασσαράτα, τοῦ μεγάλα δωρουμένου τοῖς αἰτοῦσι, τίνα ἄλλον ἀγαπήσειεν ἂν ἡ Λαξμὴ [3], ἡ σεμνὴ καὶ ἀγλαὰ θεά;

17. Τούτῳ τῷ Δασσαράτᾳ, οὗ τὰ βέλη ἐνεπάγησαν τῇ καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν, συνεζεύχθησαν αἱ σεμναὶ θυγατέρες τῶν βασιλέων τῆς Μαγάδδας, τῆς Κοσσάλας, καὶ τῆς Κεκαΐας χώρας, καθὼς οἱ ἐκ τῶν ὀρέων ποταμοὶ συμμίγνυνται τῷ ὠκεανῷ.

18. Συνὼν δὲ ταῖς τρισὶ γυναιξὶν ὁ Δασσαράτας, ὁ ἔμπειρος τρόπων ἀναιρετικῶν τῶν ἐχθρῶν, ἐνομίζετο, ὡς ὁ Ἴνδρας ἧκεν σὺν ταῖς τρισὶ δυνάμεσιν [4], ἐφιέμενος κυβερνῆσαι τοὺς ἀνθρώπους.

19. Οὗτος ὁ ἥρως, συμμαχήσας τῷ Ἴνδρᾳ κατὰ τῶν Τιτάνων, καὶ ἀριστεύσας, ἀπήλλαξε τοῦ φόβου τοὺς κατὰ τῶν

---

(1) Ἀλακὰ, ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Κουβέρα.

(2) Ὡς πῦρ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ὡς σελήνη πρὸς τοὺς φίλους, δηλ: ἱλαρός.

(3) Ἡ Λαξμὴ παράκοιτίς ἐστι τοῦ Βισνοῦ· ἔστι δὲ θεὰ τῆς δόξης καὶ τῆς εὐδαιμονίας· δηλονότι ὁ Δασσαράτας ἔνδοξος ἦν, ὡς ὁ Βισνεῦς.

(4) Τρεῖς εἰσιν αἱ δυνάμεις, αἱ προσήκουσαι τῷ βασιλεῖ, ἡ βουλὴ, ἡ στρατιὰ, καὶ ἡ γάζα.

Τιτάνων ἑαυτοῦ βέλεσι τὰς θείας νύμφας, αἳ καὶ ὕμνουν ἐν ᾠδαῖς τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ βραχίονος αὐτοῦ.

20. Οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις μόνος ὁ Δασσαράτας ἐφ' ἅρματος τόξον ἔχων, καὶ προπορευόμενος τοῦ Ἴνδρα, ἐπέσχε διὰ τῆς αἱματοχυσίας τῶν ἀντιθέων Τιτάνων τὴν κόνιν, τὴν ἐπικαλύπτουσαν τὸν ἥλιον [1].

21. Αἱ ὄχθαι τῶν ποταμῶν Ταμασᾶ, καὶ Σαραϊοῦ, ἀγλααὶ ταῖς χρυσαῖς στήλαις ἐγίνοντο ὑπὸ τούτου τοῦ περίφρονος, τοῦ ὄντος ἐν ταῖς θυσίαις ἄνευ διαδήματος καὶ τῶν λοιπῶν παρασήμων [2], καὶ ὄλβον ταμιεύσαντος τῷ βραχίονι αὐτοῦ ἐκ παντὸς μέρους τῆς γῆς.

22. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, ἐνασχολούμενος τῇ θυσίᾳ, ἀσυγκρίτως ἠγλαΐζετο, ἔχων δέρμα καὶ κέρας ἐλάφειον [3], καὶ ῥάβδον ἐκ ξύλου Παλάσσα, καὶ ζώνην ἐκ πόας Κούσσης, καὶ ἐχεμυθῶν [4].

23. Λουσάμενος δὲ μετὰ τὴν θυσίαν [5], ἐγκρατὴς ὢν τῶν αἰσθήσεων, καὶ ἄξιος καθίσαι ἐν συνόδῳ θεῶν [6], ἔκλινε τὴν

---

(1) Βεβρεγμένης τῆς γῆς τῇ αἱματοχυσίᾳ, ἐπαύετο ἡ κόνις.

(2) Ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ καὶ στήλη ἐστὶν, ἐν ᾗ δέεται τὸ σφάγιον. Οὐ μόνον δεῖ τῷ βασιλεῖ παρίστασθαι τῇ θυσίᾳ ἄνευ βασιλικῶν σημείων, ἀλλὰ καὶ σχῆμα ἔχειν καὶ δίαιταν ἀσκητοῦ, ὡς ἐφεξῆς δῆλον ἔσεται.

(3) Τὸ μὲν δέρμα τῆς ἐλάφου εἶχεν ἐπ' ὤμων, τὸ δὲ κέρας καὶ τὴν ῥάβδον ἐν χερσίν. Οἱ ἀσκηταὶ δι' ἐλαφείου κέρατος ξύουσι τὸ σῶμα, καὶ οὐ δι' ὀνύχων.

(4) Ταῦτα πάντα ἴδια τῶν ἐν ἀσκήσει βιούντων.

(5) Ἡ θυσία γίνεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἴνδρα, διὰ τοῦτο μετὰ τὴν θυσίαν κλίνει ὁ θύων τὴν κεφαλὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἴνδρα. Πρότερον μὲν, ὡς λέγουσιν, ἤρχοντο οἱ θεοὶ σωματικῶς ἐπὶ τὴν θυσίαν, νῦν δὲ ἀοράτως παρίστανται.

(6) Ἐν ὅσῳ τελεῖται ἡ θυσία, οὐ λούεται ὁ θύων, οὐδὲ ἐσθίει, μόνον δὲ γάλα πίνει· καὶ ἄλλη μὲν θυσία τελεῖται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ὅτε τὸ σφάγιόν ἐστιν ἕν· ἄλλη δ' ἐν τέσσαρσιν ἡμέραις, ὅτε τρία ἐστὶ τὰ σφάγια· ἄλλη δὲ ἐν ἑνὶ μηνὶ, ὅτε τὰ σφάγιά ἐστιν ὑπὲρ τὰ εἴκοσι. Ὁ δὲ θύων οὐ πορεύεται οἴκαδε, ἀλλὰ μένει ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἕως ἂν λάβῃ τέλος ἡ θυσία.

κεφαλὴν εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἴνδρα, ἣν οὐδέποτε ἔκλινεν εἰς προσκύνησιν ἄλλου.

24. Ἐπέστη δὲ τὸ ἔαρ, τὸ ἀγλαϊζόμενον νέοις ἄνθεσιν, εἰς θεραπείαν καὶ ἄνεσιν, ὡς εἰπεῖν, αὐτοῦ μόνου τοῦ βασιλέως, ὃς ἰσοστάσιος ἦν τῷ Ἰάμᾳ, τῷ Κουβέρᾳ, τῷ Βαρούνᾳ, καὶ τῷ Ἴνδρᾳ, καὶ οὗ οἱ πόδες προσεκυνοῦντο ὑπὸ πάντων.

25. Ὁ δ' Ἥλιος, οὗ τὸ ἅρμα ἔστρεψεν ὁ ἐλαύνων Ἀρούνας[1], θέλων ἐλθεῖν εἰς τὸ βόρειον μέρος, ἀφῆκε τὸ νότιον, καὶ καθαρὰν ἐποίησε τὴν ἡμέραν ἐκ τῆς ὁμίχλης τοῦ χειμῶνος[2].

26. Ἐλθὸν δὲ τὸ ἔαρ εἰς τὰ φυτοφόρα ἄλση, ἐφάνη οὕτως· δηλονότι ἄνθη ἀγλαὰ, φύλλα ἁπαλὰ, μελῳδία τῶν κοκκύγων, καὶ βόμβος τῶν βομβυλίων[3].

27. Οἱ βομβύλιοι καὶ οἱ φίλυδροι ὄρνεις προσεφοίτων τῷ λειμῶνι τῶν ἐν ταῖς λίμναις γλυκυχύμων λωτῶν, καθὼς οἱ αἰτοῦντες προσεφοίτων τῷ βασιλεῖ εἰς κτῆσιν χρημάτων, ἃ ἐκ καλῆς διοικήσεως καὶ ἀνδρείας συνήχθησαν εἰς τὸ εἶναι χρήσιμα τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν.

28. Οὐ μόνον τὰ ἐν τῷ ἔαρι νέα ἄνθη τοῦ Ἀσσόκα δένδρου ἐξῆπτον τὸν ἔρωτα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἁπαλὰ φύλλα αὐτοῦ, ἐξέμαινον εἰς ἔρωτα τοὺς ἡδυπαθεῖς, ἅπερ τιθέασιν ἐν τοῖς ὠσὶν αἱ θήλειαι, ὡς κοσμήματα.

---

(1) Ἀρούνας λέγεται ὁ ἁρματηλάτης τοῦ Ἡλίου· γράφεται δὲ ἄνευ ποδῶν· ὅ ἐστιν ἔμβλημμα, ὡς οὐδέποτε ἵσταται ἐπὶ ποδὸς, ἀλλ' ἐλαύνει ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

(2) Τὸ ἔαρ ἐν ταῖς θερεναῖς ἐστι τροπαῖς τοῦ ἡλίου. Ἐν Ἰνδίᾳ ὁμίχλη γίνεται κατὰ τὸν χειμῶνα περὶ τὴν ἕω.

(3) Τοῦτό ἐστι τὸ ἔαρ, τὰ ἀγλαὰ ἄνθη, τὰ ἁπαλὰ φύλλα, καὶ ἡ μελῳδία τῶν κοκκύγων. Παρ' Ἰνδοῖς ὁ κόκκυξ ἐπάγεται ἐπὶ μελῳδίας· ἐν γὰρ Ἰνδίᾳ οὔτε ἀηδόνες, οὔτε χελιδόνες, ὁ δὲ κόκκυξ ἐν τῷ ἔαρί ἐστι μᾶλλον φιλῳδὸς καὶ μελῳδός.

29. Τὰ ποικιλόχροα καὶ εὔχυμα ἄνθη τοῦ φυτοῦ Κουραβάκα[1] τὰ ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ ἔαρος, αἴτια ἐγίγνοντο τοῦ βόμβου τῶν βομβυλίων, καὶ ἦσαν, ὥσπερ ἔγγραφα κοσμήματα τῆς ἀγλαΐας τοῦ λειμῶνος[2].

30. Τὰ ἄνθη τοῦ δένδρου Βακούλα, τὰ ἐκφυόμενα ἐκ τοῦ οἴνου, τοῦ ἐκχεομένου ἐκ στόματος ἀγλαᾶς γυναικὸς[3], καὶ ἔχοντα ὀσμὴν οἴνου, κατέθλιβε τὰ δένδρα ἐκ τῶν συνεχῶς ἐπικαθημένων ἑσμῶν τῶν βομβυλίων.

31. Τὰ δ' ἄνθη ἐπὶ τοῦ δένδρου Παλάσα, τὰ ποιηθέντα ὑπὸ τῆς ἀγλαΐας τοῦ ἔαρος, ἠγλαΐζοντο, ὥσπερ αἱ τῶν ὀνύχων νύξεις ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς, αἱ γινόμεναι ὑπὸ γυναικὸς, μαινομένης ἔρωτι[4].

32. Ὁ ἥλιος οὐχ ἱκανὸς ἐγένετο ἀπαλεῖψαι τὸ ψύχος παντελῶς, ἀλλ' ἐμείωσεν αὐτὸ[5], ὅπερ δυσανάσχετόν ἐστι τῷ ὀδοντοδήκτῳ χείλει τῆς γυναικὸς[6], καὶ αἴτιον τῆς ἀποζώσεως τῆς λιθοκολλήτου ζώνης[7].

---

(1) Κουβαράκα, φυτὸν θαμνοειδὲς ἀνθοφόρον· τούτου τοῦ φυτοῦ τὸ μὲν γεννᾷ ἄνθη λευκά, τὸ δὲ ἐρυθρά, τὸ δὲ κυάνεα. Κουραϊὰ κοινῶς λέγεται.

(2) Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας γράφουσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῶν παρειῶν ἄνθη ποικιλόχροα, καὶ περιπλοκὰς κλάδων· τοῦτο δὲ τὸ ἔγγραφον κόσμημα λέγεται Ἰνδιστὶ, Πατραλατὰ, καὶ Πατραβαλή.

(3) Λέγουσιν, ὡς, ἐάν τις ἀγλαὰ γυνὴ χύσῃ οἶνον ἐκ στόματος εἰς τοῦτο τὸ δένδρον, ἀνθοφορεῖ· τοῦτο δὲ ποιητική ἐστι φαντασία.

(4) Τὰ ἄνθη τούτου τοῦ δένδρου ἐρυθρά εἰσι καὶ κυρτοειδῆ, καθὼς καὶ αἱ νύξεις τῶν ὀνύχων ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνδρός· νυττόμενοι γὰρ οἱ ἄνδρες τοῖς ὄνυξι τῶν ἐρωτικῶν γυναικῶν, ἐκμαίνονται εἰς ἔρωτα.

(5) Δηλονότι ἐν τῷ ἔαρι, οὔτε ψύχος ἐστὶν, οὔτε καῦμα.

(6) Ἐν συνουσίᾳ οἱ ἄνδρες δάκνουσι τὸ χεῖλος τῆς γυναικός· τὸ δὲ χεῖλος διαῤῥήγνυται ὑπὸ τοῦ ψύχους· ὅτε δὲ ὀδοντόδεικτόν ἐστι, μᾶλλον διαῤῥήγνυται. καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑποφέρει τὸ ψύχος.

(7) Ἐκ τῶν πολλῶν πολυτίμων λίθων, ὧν ἔχει ἡ ζώνη, αἱ γυναῖκες ψύχους αἰσθάνονται, καὶ διὰ τοῦτο ἀποζώννυνται αὐτὴν ἐν χειμῶνι· ἔαρος δὲ ὄντος, περιζώννυνται αὐτήν. Ἔστι δὲ τοῦτο ὑπερβολή.

33. Ἡ ἀγλαΐα τοῦ ἀνθοφόρου βλαστοῦ τῆς Ἄμρας[1], οὗ τὰ ἁπαλὰ φύλλα ἐσαλεύοντο ὑπὸ τῆς νοτίας αὔρας, ἣν ὥσπερ ὀρχήστρια, ἡ γυμνάζεται τὴν χειρονομίαν[2], καὶ ἐξέμαινε τὴν καρδίαν καὶ τῶν ἀπαθῶν.

34. Περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἐν τοῖς ἀνθοφοροῦσι καὶ εὐωδίαν παρέχουσιν ἄλσεσι σπάνιαι φωναὶ ἠκούοντο, ἐκφερόμεναι ὑπὸ τῶν κοκκύγων[3], καθὼς σπάνιοι λόγοι ἐκ στομάτων σεμνῶν γυναικῶν ἀκούονται.

35. Αἱ ἐν τοῖς κήποις ἀναδενδράδες, ὧν ᾆσμα ἦν ὁ βόμβος τῶν βομβυλίων, ὁ ἡδύνων τὴν ἀκοήν, μειδίαμα δὲ, τὸ ἀγλαὸν τῶν ἀνθέων, ἠγλαΐζοντο ἐκ τῶν σαλευομένων φύλλων τῷ ἀέρι, καθὼς αἱ ὀρχήστριαι ἐκ τῶν σαλευομένων χειρῶν (ἐκ τῆς χειρονομίας).

36. Αἱ γυναῖκες ἔπινον σὺν τοῖς ἀνδράσιν οἶνον ὑπερήδιστα, ὃς ἐπίσταται ἐρωτικὰς παιδιάς, καὶ ὑπερβαίνει τὴν ὀσμὴν τῶν ἀνθέων τοῦ δένδρου Βακούλα, καὶ φίλος ἐστὶ τοῦ Ἔρωτος.

37. Αἱ ἐν οἴκοις λίμναι, ἔχουσαι λωτοὺς διεκπεταννυμένους, καὶ ὄρνεις νηχομένους, καὶ ᾄδοντας, ἠγλαΐζοντο, ὡς αἱ γυναῖκες, ἔχουσαι πρόσωπα χαρίεντα, καὶ ζώνας ἠχούσας ἐκ τῶν κωδωνίσκων.

38. Ἡ νὺξ[4] ἡ μειωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔαρος[5] καὶ λευκὴ γενομένη ὑπὸ τῆς λαμπούσης Σελήνης, ἣν ὥσπερ γυνή, ἡ, ἐκ-

---

(1) Ὁ μὲν ἀνθοφόρος βλαστὸς, ὡς γυνὴ ἀγλαά, τὰ δὲ φύλλα, ὡς δάκτυλα τῆς χειρός.

(2) Αἱ ὀρχήστριαι ἐν Ἰνδίᾳ χρῶνται χειρονομίᾳ, δι' ἧς δηλοῦσι τὸ νόημα τοῦ ᾄσματος.

(3) Ὅσον αὐξάνει τὸ ἔαρ, τοσοῦτον αὐξάνει καὶ ἡ ᾠδὴ τοῦ κόκκυγος.

(4) Ἡ νὺξ γυνὴ λέγεται τοῦ νυκτερινοῦ φωτὸς τῆς Σελήνης.

(5) Τὸ ἔαρ ἐν ταῖς θεριναῖς ἐστι τροπαῖς, ὅτε ἡ νὺξ μειοῦται.

πεσοῦσα τῆς ἀγάπης καὶ ὁμιλίας τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρὸς, ἰσχνὴ γίνεται τὸ σῶμα, καὶ ὠχρὰ τὸ πρόσωπον [1].

39. Ἡ Σελήνη διὰ τῶν ἑαυτῆς ἀκτίνων, αἳ διαυγεῖς ἦσαν, καὶ λαμπραὶ, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τῆς ὁμίχλης [2], καὶ ἀνέψυχον τὸν ἐκ τῆς συνουσίας κάματον, ἔθηξε τὸν Ἔρωτα [3], τὸν ἔχοντα ἐπὶ τῆς σημαίας ἰχθύν [4].

40. Τὸ ἀγλαὸν ἄνθος τῆς ῥοδοδάφνης, ὃ ἔχει χρῶμα ἐρυθρὸν, ὡς τὸ ἡμμένον πῦρ, καὶ ἔστιν, ὥσπερ χρυσοῦν κόσμημα τῆς ἀγλαΐας τοῦ ἄλσους, ἔφερον αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῶν βοστρύχων.

41. Ἡ Τιλάκα τὸ δένδρον, ὃ εἶχεν ἑσμὸν μελάνων βομβυλίων, ἐπικαθημένων τοῖς ἄνθεσιν, ἠγλάϊζε τὴν γῆν τοῦ ἄλσους, καθὼς ἡ μέλαινα Τιλάκα, τὸ κόσμημα, ἀγλαΐζει τὴν νέαν γυναῖκα [5].

42. Ἡ Ναβαμαλικὰ [6] τῇ ἐκφύσει τῶν ἀνθέων, καὶ τῷ ἁπαλῷ φύλλῳ, καὶ τῇ ἡδείᾳ ὀσμῇ ἐφαίδρυνε τὰ δένδρα, καθὼς ἡ ἐρωτικὴ γυνὴ ἐκμαίνει τὴν καρδίαν τῶν φιληδόνων, τῷ μειδιάματι, καὶ τῷ ἀγλαῷ χείλει, καὶ τῇ ἐκ στόματος ὀσμῇ τοῦ οἴνου [7].

---

(1) Ἡ μείωσις τῆς νυκτὸς εἰκάζεται τῇ ἰσχνότητι τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς, ἡ δὲ λευκότης τῇ ὠχρότητι τοῦ προσώπου.

(2) Ἐν τῷ χειμῶνι κατὰ τὴν νύκτα ὁμίχλη γίνεται.

(3) Ὀξύτερός ἐστιν ὁ Ἔρως ἐν τῷ ἔαρι· ἡ δὲ Σελήνη ἐρεθιστικὴ λέγεται τοῦ Ἔρωτος παρ' Ἰνδοῖς.

(4) Τοῦ Ἔρωτος ἡ σημαία ἰχθύς ἐστι, διὰ τὸ πολύγονον.

(5) Τιλάκα, δένδρον ἀνθοφόρον· καὶ Τιλάκα, χρίσμα στρογγύλον, ὃ ποιοῦσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου οἵ, τε ἄνδρες, καὶ αἱ γυναῖκες· καὶ αἱ μὲν νέαι ἔχουσιν αὐτὸ ὡς χρίσμα μέλαν, αἱ δὲ γηραλέαι καὶ οἱ ἄνδρες ἐρυθρὸν, ὅ ἐστιν, ὡς κόσμημα.

(6) Ναβαμαλικὰ, ἡ λεγομένη Ἰασμὴ, λέγεται καὶ Μαλλικά.

(7) Τὸ μὲν ἄνθος εἰκάζεται τῷ μειδιάματι, τὸ δ' ἁπαλὸν φύλλον τῷ χείλει. Ἡ μὲν Ναβαμαλικά ἐστιν ὡς θήλεια, τα δὲ δένδρα, ὡς ἄῤῥενες.

43. Οἱ φιλήδονοι, γυναικομανεῖς ἐγένοντο, ὡς ὑπὸ δυνάμεων τοῦ Ἔρωτος, ὑπὸ τῶν πορφυρίδων τῶν γυναικῶν, ὑπὸ τῶν ἀσταχύων τῆς κριθῆς [1], ἃ εἶχον ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν, καὶ ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν κοκκύγων.

44. Τὸ ἀγλαὸν ἄνθος τῆς Τιλάκας, τὸ ἔχον λευκὴν κόνιν, καὶ ἐφιζάνοντας μέλανας βομβυλίους, ἐφαίνετο, ὥσπερ μαργαρόπλεκτον δικτυοειδὲς κάλυμμα τῆς κόμης τῶν γυναικῶν [2].

45. Οἱ βομβύλιοι ἐπηκολούθουν τῇ τῶν ἀνθέων λευκῇ κόνει, ἢ ἐξανίστατο ὑπὸ τοῦ ἀέρος, καὶ ἐφαίνετο, ὥσπερ λευκὴ ὀθόνη τῆς σημαίας τοῦ ἐρωτικοῦ Ἔρωτος, καὶ ὥσπερ λευκὸν ἐγκόνισμα τοῦ προσώπου τῆς ἀγλαΐας τοῦ Ἔαρος [3].

46. Αἱ γυναῖκες, παίζουσαι ἐπὶ τῆς Κρεμαστῆς [4], ἣ παιδιά ἐστι τοῦ Ἔαρος, καί τοι ἦσαν ἔμπειροι, ἀπειρίαν ὅμως ὑπεκρίνοντο κρατεῖν τὸ ἀπῃωρημένον σχοινίον, ἐφιέμεναι θεῖναι τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν τραχήλων τῶν ἐρωμένων [5].

---

(1) Ἐν μηνὶ Μαρτίῳ θερίζονται τὰ λήϊα τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς ἐν Ἰνδίᾳ.

(2) Δικτυοειδὲς κάλυμμα, συμμπεπλεγμένον μαργάροις, φέρουσιν ἐπὶ τῆς κόμης αἱ πλούσιαι γυναῖκες· καὶ τὸ μὲν λευκὸν τῆς φύσεως ἄνθος, τὸ μάργαρόν ἐστιν, οἱ δὲ βομβύλιοι, αἱ τρίχες.

(3) Ἔθος ἦν πρότερον ταῖς γυναιξὶν ἐπιπάσσειν εἶδος λευκῆς κόνεως ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὡς ψιμύθιον· νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἔθος.

(4) Κρεμαστὴ, εἶδος παιδιᾶς· ἔχει δ' οὕτω· δύω σχοινία διπλᾶ κρεμῶσιν ἀπὸ κλάδου δένδρου, ἢ ἀπὸ δοκοῦ μεγάλης ἐπὶ δύω στήλων· ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τῶν σχοινίων τιθέασι μίαν σανίδα, ἣ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς πλαγίοις πρὸς ἑκατέροις τοῖς ἄκροις ἔχει ὀπὰς ἢ κρίκκους, δι' ὧν δέεται ἐν τοῖς ἀπῃωρημένοις σχοινίοις, ἵνα ᾖ στερεά. Ἐπὶ ταύτης τῆς σανίδος κάθηνται ἄῤῥενες καὶ θήλειαι· καὶ εἰ μὲν ὄντες ἐν ἑκατέροις τοῖς ἄκροις, κρατοῦσι τὰ σχοινία· οἱ δὲ ἐν τῷ μέσῳ ὄντες, κρατοῦσιν ἀλλήλους, μὴ πέσωσι· καὶ οὕτως ἀναφέρονται, καὶ καταφέρονται, ᾄδοντες, ὠθουμένης τῆς κρεμαστῆς μετὰ διαλείμματος ὑπ' ἄλλων, ἱσταμένων χαμαὶ, καὶ φερομένης σφοδρῶς ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.

(5) Κρατοῦσι τὸ σχοινίον, μὴ πέσωσιν ἐν τῷ κινεῖσθαι· αὗται δὲ ἠγκαλίσαντο τοὺς ἄνδρας, πλαττόμεναι, ὡς ἄπειροί εἰσι.

47. Οἱ κόκκυγες, κοκκύζοντες, ἐκήρυττόν πως τοῦτο τὸ δόγμα τοῦ Ἔρωτος· « Ἄφετε τὴν ζυλοτυπίαν! Ἅλις τῆς » ἔριδος καὶ τῆς μάχης! ἡ ἀνθηρὰ νεότης, παρελθοῦσα, » οὐκ ἐπανέρχεται! » ἀκούουσαι δ' αἱ γυναῖκες, πάλιν συνέπαιζον τοῖς ἀνδράσι [1].

48. Τρυφήσας δὲ μετὰ τῶν γυναικῶν ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἔαρος, ὅσον ἠφίετο, ὁ Δασσαράτας, ὁ ὢν ὅμοιος τῷ Ἔρωτι κατὰ τὴν καλλονὴν, τῷ Ἔαρι κατὰ τὴν ἀγλαΐαν, καὶ τῷ Βισνοῦ κατὰ τὸ κράτος, ἐπεθύμησε θηρεῦσαι.

49. Παραδοὺς δὴ τοῖς βουλευταῖς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν, ἐπορεύθη εἰς θήραν· ἡ γὰρ θήρα γύμνασιν ποιεῖ τῆς εὐστοχίας τοῦ βαλλομένου ζώου, καὶ κρίσιν τῆς δειλίας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνδρείας, καὶ τὸ σῶμα εὔτονον καθίστησι τῇ πρὸς τοὺς πόνους καρτερίᾳ.

50. Φέρων δ' ἱματισμὸν, προσήκοντα τῇ ἐν ἀγρῷ θήρᾳ, καὶ τόξον ἐπὶ τοῦ στιβαροῦ ὤμου, αὐτὸς ὁ ἐπὶ γῆς λαμπρὸς ἥλιος, ἀνήλιον ἐποίησε τὸν οὐρανὸν τῇ ἐκ τῶν ποδῶν τοῦ ἑαυτοῦ ἵππου κόνει.

51. Ἠγλαΐζετο δ' ἐν τῇ γῇ τῶν ἀγρίων ζώων, ἔχων ἀνάδημα, πεπλεγμένον ἐξ ἀνθέων [2], καὶ ἔνδυμα ὁμόχρουν τοῖς φύλλοις τῶν δένδρων, καὶ κλονούμενα ἐλλόβια ἐκ τῆς ἱπποδρομίας.

52. Αἱ δὲ θεαὶ τῆς ὕλης, ἔχουσαι τὸ μὲν σῶμα κεκρυμμένον ἐν ταῖς ἀναδενδράσι, τὸ δ' ὄμμα ἐν τοῖς βομβυλίοις [3],

---

(1) Δηλονότι αἱ γυναῖκες, καί τοι εἶχον ζηλοτυπίαν, καὶ ἔριδα πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας, ἀκούουσαι ὅμως τῆς φωνῆς τῶν Κοκκύγων, ἐξεμαίνοντο εἰς ἔρωτα, καὶ συνέπαιζον τοῖς ἀνδράσι.

(2) Στέφανον ἐξ ἀνθέων εἶχεν ὡς ἀνάδημα, καὶ πράσινον ἔνδυμα, ἵνα μὴ φόβον παρέχοι τοῖς ζώοις.

(3) Αἱ ἀναδενδράδες, ὡς θεαί, οἱ δὲ βομβύλιοι, ὡς ὄμματα.

ἐθεῶντο κατὰ πάροδον αὐτὸν τὸν εὐόφθαλμον, τὸν εὐφραίνοντα τὴν Κοσσάλαν χώραν τῇ καλῇ διοικήσει.

53. Εἰσῆλθε δὲ εἰς δάσος, ὃ ἦν ἄνευ πυρκαϊᾶς καὶ ληστῶν, καὶ γῆν εἶχεν ἱππήλατον, καὶ ὕδωρ, καὶ ἐλάφους, καὶ ὄρνεις, καὶ ἄλλα ζῶα θηρεύσιμα· ἔνθα πρότερον ἐπορεύθησαν οἱ ἔχοντες τὰς θηρευτικὰς κύνας, καὶ τὰς ἄρκυας.

54. Ἔγχορδον δ' ἐκράτει τόξον αὐτὸς ὁ ἐπίχαρις καὶ κάλλιστος πάντων, παροξύνων τοὺς λέοντας τῇ κλαγγῇ τοῦ τόξου, ὡς ὁ Ἴνδρας κρατεῖ τὴν Ἶριν, ἧς χορδὴ ἐστιν ἡ ξανθὴ καὶ χρυσοειδὴς ἀστραπή.

55. Ἐφάνη δ' ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἀγέλη ἐλάφων, νεμομένη, πρωτοστάτην ἔχουσα γέροντα ἔλαφον, καὶ ἐμποδιζομένη τοῦ πρόσω ἰέναι ὑπὸ τῶν νεβρῶν, τῶν ἐφιεμένων συχνάκις γάλακτος.

56. Διωκομένη δ' ἡ ἀγέλη ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὃς κατέτρεχεν ἐφ' ἵππου, δραξάμενος βέλους ἐκ φαρέτρας, διεσκορπίσθη τῇ δε κἀκεῖσε, καὶ ἐποίησε μέλαν τὸ δάσος τοῖς τεταραγμένοις ὄμμασιν, ὥσπερ φύλλοις κυανῶν λωτῶν, διασκορπιζομένοις ὑπ' ἀνέμου[1].

57. Ἰδὼν δὲ θήλειαν ἔλαφον, θεῖσαν τὸ ἑαυτῆς σῶμα ἔμπροσθεν ἄῤῥενος ἐλάφου, ὃν βαλεῖν σκοπὸν ἔθετο, καί τοι εἶχεν ἐντεταμένον τὸ τόξον, ἀφῆκε τὸ βέλος ἄπρακτον, οἰκτείρας ὡς ἐρωτικὸς, ἐρωτικὴν θήλειαν[2].

58. Βέλη δὲ βαλεῖν θέλων ἐπ' ἄλλους ἐλάφους, καί περ ὢν καρτερὸς, κεχαυνωμένην ἔσχε τὴν χεῖρα, ἐνθυμηθεὶς ἐκ

---

(1) Τὰ μέλανα ὄμματα τῶν διασκορπισθέντων ἐλάφων ἦν, ὥσπερ φύλλα κυανῶν λωτῶν, διασκορπιζόμενα ὑπ' ἀνέμου.

(2) Νόμος ἐστὶ μὴ κτείνειν μηδ' ἐν θήρᾳ θηλυκὰ ζῶα.

τῶν τεταραγμένων φόβῳ καλῶν ὀμμάτων τῶν ἐλάφων τὰ καλὰ ὄμματα τῆς ἐρωμένης.

59. Ἥψατο δ' ἔπειτα ὁδοῦ ἀγέλης χοίρων, ἐξελθόντων εὐθέως ἐκ τενάγους· ἐφαίνετο δ' ἡ ὁδὸς ἔκ τε τῶν ἰχνῶν τῶν βεβρεγμένων αὐτῶν ποδῶν, καὶ ἐκ τῶν παρεῤῥιμμένων διαμασσημάτων ῥίζης κυπέρου.

60. Οἱ δὲ χοῖροι οὐχ ἤσθοντο τῶν ἑαυτῶν σωμάτων, προσηλωθέντων τοῖς δένδροις, ἐφ' ἃ ἠρείδοντο πρὸς τῇ ῥίζῃ, ὑπὸ τῶν βελῶν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ φρίκῃ συσχεθέντες, ὁρμῆσαι ἐπεχείρουν ἐπ' αὐτὸν, ὑποκλίνοντα τὸ σῶμα, καὶ βέλη βάλλοντα [1].

61. Βέλος δὲ ὑπὸ τούτου ἐῤῥίφθη ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν βουβάλου ἀγρίου, ἐφορμήσαντος· ἐμπαγὲν δ' ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τὸ βέλος, οὗ τὸ πτερὸν ἀναίμακτον ἦν· καὶ πρῶτον μὲν ἔῤῥιψε τὸν βούβαλον, εἶτα δ' ἔπεσεν αὐτό [2].

62. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὗτος ἐποίει τοῖς ὀξέσι βέλεσι τοὺς ῥινοκέρωτας, ἔχοντας κεφαλὴν ἄνευ κέρατος [3]· ὁ γὰρ ταπεινῶν τοὺς ὑπερηφάνους, οὐ τῇ μακρᾷ ζωῇ τῶν ἐχθρῶν φθονεῖ, ἀλλὰ τῷ ὑψηλῷ κέρατι αὐτῶν [4].

63. Τῇ δὲ μεγάλῃ γυμνάσει καὶ τῇ ταχύτητι τῶν χειρῶν, ὡς φαρέτρας, ἐποίησεν ἐν ἀκαρεῖ πλήρη βελῶν τὰ ἀνοικτὰ στόματα τῶν τίγρεων, αἳ ἐξήρχοντο ἐκ τῶν

---

(1) Καὶ τοὺς χοίρους διέπειρε τοῖς βέλεσι, καὶ τὰ δένδρα, ἐφ' ἃ ἠρείδοντο· οἱ δὲ χοῖροι, καίπερ προσηλωμένοι τοῖς δένδροις, ὁρμῆσαι ἐπεχείρουν. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται καὶ ἡ εὐστοχία τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ γενναιότης τῶν χοίρων.

(2) Ἐκ τούτου ἐννοεῖται ἡ ταχύτης τοῦ βέλους, ὃ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους ἀναίμακτον, καὶ ἡ ταχύτης τοῦ βουβάλου, ὃς ἔπεσεν εὐθὺς, εἶτα δὲ τὸ βέλος.

(3) Ἀπέκοπτε δηλ: τὸ κέρας τῶν ῥινοκερώτων τοῖς τμητικοῖς βέλεσι.

(4) Κέρας ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ ἔπαρσις καὶ ὀφρὺς τῶν ἐχθρῶν.

χηραμῶν, καὶ ἐπέπιπτον ἐπ' αὐτὸν, καθὼς πίπτουσιν αἱ κορυφαὶ δένδρων ὑπ' ἀνέμου.

64. Τῇ δὲ κλαγγῇ τῆς χορδῆς, ὥσπερ βροντῇ, κατεπτόησε τοὺς λέοντας, τοὺς ὄντας ἀφανεῖς ἐν θάμνοις· ἐφθόνει γὰρ, ὡς δοκεῖ, αὐτοῖς, διότι καλοῦνται βασιλεῖς τῶν ζώων ἐκ τῆς ἑαυτῶν γενναιότητος.

65. Ἀποκτείνας τοὺς λέοντας, τοὺς ἐχθρωδῶς διακειμένους πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, καὶ ἔχοντας ἐν τοῖς ἄκροις τῶν γαμψῶν ὀνύχων ἐμπεπηγότας μαργαρίτας τοῦ ἐλέφαντος [1], ἐνόμισεν, ὡς ἀπέδωκε τὸ χρέος, ὃ εἶχε πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, τοὺς βοηθοῦντας ἐν πολέμῳ.

66. Φέρων τὸν ἵππον πέριξ τῶν ζώων Σαμαρῶν [2] ἔν τινι τόπῳ, ῥίπτων βέλη βροχηδὸν, ἀπέκοψε τὰς οὐρὰς αὐτῶν, καὶ ἐχάρη, ὥσπερ εἰ ἐστέρησε βασιλεῖς τῶν οὐραίων ῥιπιδίων.

67. Καί τοι ταὼς ἵπτατο παρὰ τῷ ἵππῳ αὐτοῦ, οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτὸν βέλει, ὃς εἶχε ποικιλόχροον οὐράν· ἀνεμνήσθη γὰρ τότε τῆς διαλυομένης ἐν συνουσίᾳ κόμης τῆς ἐρωμένης καὶ ἐχούσης ποικιλόχροα ἄνθη ἐμπεπηγότα [3].

68. Ἀὴρ δὲ πνέων ἐξ ἄλσους περίψυκτος τοῖς ῥέουσιν ὕδασι, καὶ εὐώδης τοῖς ἀναπεπταμένοις ἄνθεσιν, ἐξίκμασε τὸν ἐκ τοῦ καμάτου τῆς θήρας ῥέοντα ἱδρῶτα ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως.

69. Καθὼς δὲ ἡ πολύτροπος ἐρωμένη ἕλκει τὸν ἐραστὴν, οὐ-

---

(1) Μυθολογοῦσιν, ὡς μαργαρῖται ἄριστοί εἰσιν ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἐλέφαντος, ἐν δὲ τῇ τοῦ ὄφεως ἀδάμαντες.

(2) Σαμαρὴ, εἶδος ζώου ἀγρίου, οὗ ἡ οὐρὰ δασεῖά ἐστιν, ᾗ χρῶνται ῥιπιδίῳ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἰνδίας.

(3) Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας περιδέουσι τὴν κόμην ἐν τῷ μεταφρένῳ· ἡ δὲ καλὴ κόμη δασεῖα καὶ μακρὰ, συγκρίνεται τῇ οὐρᾷ τοῦ ταώ.

τω καὶ ἡ θήρα εἵλκυσε τὸν βασιλέα, ὃς, ἀφεὶς τὸ φορτίον τῆς βασιλείας ἐπὶ τῶν βουλευτῶν, ἐπελάθετο παντὸς ἄλλου πρακτέου, καὶ μόνῃ τῇ θήρᾳ ἐνησχολεῖτο.

70. Καί ποτε ὁ βασιλεὺς, μηδένα τῶν ὑπηρετῶν ἔχων περὶ ἑαυτὸν, διήγαγε τὴν νύκτα ἐπὶ στιβάδος φύλλων καὶ ἀνθέων, ἔχων ἀντὶ λύχνου τὴν φωτεινὴν βοτάνην.

71. Περὶ δὲ τὴν ἕω ἐξηγέρθη ἐκ τῶν ἤχων τῶν σειομένων ὠτίων τῶν ἐλεφάντων, ὥσπερ ἐκ κρουσμάτων τυμπάνων καὶ ἥδετο, ἀκούων τῶν φωνῶν τῶν ὀρνίθων, ὡς ὕμνων ὑμνολόγων.

72. Ἄλλοτε δὲ πάλιν, μὴ ὁρώμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων, ἐδίωκεν ἔλαφον ἐν δρυμῷ, καὶ ἦλθεν ἀφρίζοντι τῷ ἵππῳ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ταμασὰν, ἔνθα ἦν οἰκήματα ἀσκητῶν.

73. Γαργαρισμὸς δ' ἐκ στάμνου, πληρουμένης ὕδατος ἐν τῷ ποταμῷ, ἠκούετο· νομίσας δ' ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐλέφαντός ἐστι φωνὴ, ἔῤῥιψε βέλος ἐπὶ τὴν φωνήν.

74. Ὅ, τι ἐστιν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπηγορευομένον τῷ βασιλεῖ [1], τοῦτο ἐποίησεν, ἀθετήσας, ὁ Λασσαράτας· καὶ οἱ σοφοὶ γὰρ ἄνδρες, σκοτισθέντες τὸν νοῦν ὑπὸ τῆς ὑδυπαθείας, ἐν κακῇ ὁδῷ τιθέασι τὸν πόδα.

75. Ἀκούσας δ' ὁ βασιλεὺς ὀδυνηρᾶς φωνῆς, «Ὦ! πάτερ!», ἐταράχθη· καὶ ἐρευνήσας ἐν τῷ συνδένδρῳ τόπῳ τὴν αἰτίαν τῆς φωνῆς, εἶδεν υἱὸν ἀσκητοῦ μετὰ στάμνου, πεπαρμένον τῷ βέλει· καὶ ἔσχε πάθος ἐν ψυχῇ, ὥσπερ εἰ ἐπάρη καὶ αὐτός.

76. Καταβὰς δ' ἀφ' ἵππου, ὁ ἐκ διασήμου γενεᾶς καταγόμενος βασιλεὺς, ἠρώτησε τὸν παῖδα, ὃς ἐπερείδετο τῇ στάμνῳ, τίνος φυλῆς εἴη· ὁ δ' εἶπε λόγοις ἀδιαρθρώτοις, ὡς υἱός ἐστιν ἀσκητοῦ ἐκ φυλῆς Σουδρικῆς.

(1) Ἀπηγόρευται ὑπὸ τοῦ νόμου κτείνειν ἐλέφαντας ἐν θήρᾳ.

77. Παρακληθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ παιδὸς ὁ βασιλεὺς, ἤγαγεν αὐτὸν, ἔχοντα ἔτι τὸ βέλος, πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, οἳ ἦσαν ἀόμματοι· καὶ παραδοὺς αὐτοῖς αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν, οὕτως ἔχοντα, ἐξωμολογήσατο, ὅ,τι ἔπραξεν ἐξ ἀγνοίας.

78. Οἱ δὲ γονεῖς, λίαν θρηνήσαντες, ἐξήγαγον τὸ ἐμπαγὲν βέλος διὰ τῶν χειρῶν τοῦ φονέως ἐκ τοῦ στήθους τοῦ παιδὸς, ὃς ἄπνους ἐν ταὐτῷ ἐγένετο· κατηράσατο δὲ τοῦ βασιλέως ὁ γέρων, ῥαίνων δάκρυα ἐν χερσὶν [1], εἰπών·

79. « Καὶ σὺ, ὥσπερ ἐγὼ, ἐν γεροντικῇ ἡλικίᾳ θάνατον » λήψῃ ἐκ λύπης υἱοῦ. » Οὕτως εἰπόντος τοῦ γέροντος, ὃς ἦν, ὥσπερ ὄφις, ὃς πρότερον ἐνοχλεῖται, εἶτα δ' ἀφίησι τὸ φάρμακον, ἔφη ὁ βασιλεὺς, ὃς πρότερος ἔπταισεν·

80. « Αὕτη ἡ ἀρά σου ἡ πρὸς ἐμὲ, ὃς οὐκ εἶδον ἔτι υἱὸν, » χάρις ἐστί· καὶ τὸ πῦρ γὰρ, τὸ καῖον τοῖς φρυγάνοις » τὴν γεωργουμένην γῆν, καρποφόρον αὐτὴν ποιεῖ.

81. « Νῦν δὲ οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, τί ποιήσω » ἐγὼ ὁ ἄσπλαγχνος, καὶ ἄξιος θανάτου ; » Ὁ δὲ ᾔτησε παρὰ τοῦ βασιλέως ξύλα καὶ πῦρ, βουλόμενος θανεῖν σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ.

82. Τηνικαῦτα ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ στρατοῦ, ὃς παρεγένετο, ποιήσας τὴν προσταγὴν τοῦ ὁσίου, ἀφῆκεν ἐκ τοῦ παραπτώματος τὴν ἣν εἶχε χαρὰν τῆς ψυχῆς, καὶ ἔστρεψεν οἴκαδε, ἔχων ἐν καρδίᾳ τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην ἀρὰν, ὡς ὁ ὠκεανὸς ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἱππόμορφον πῦρ.

(1) Ὁ γὰρ διδιὼς τι, ὕδωρ ἔχει ἐν χειρί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

1. Κυβερνήσας καλῶς τὴν γῆν ὁ Δασσαράτας, ὁ ὢν ὅμοιος τῷ Ἴνδρᾳ κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ πανόλβιος, ἔζησε περίπου δεκασχίλια ἔτη.
2. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, οὐκ ἔσχε φῶς, ἀπαλλακτικὸν τοῦ λυπηροῦ σκότους, δηλονότι υἱὸν, ὃς γίνεται αἴτιος τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ χρέους, ὃ εἶχε πρὸς τοὺς προπάτορας.
3. Πολὺν δὲ χρόνον ζήσας, ἐφαίνετο ἄγονος καὶ ἄπαις, καθὼς ὁ ὠκεανὸς πρὶν τῆς ὑπὸ τῶν θεῶν περιδινήσεως ἄγονος ἐφαίνετο καὶ ἄμοιρος κειμηλίων.
4. Ταῦτ' ἄρα ἐγκρατεῖς καὶ ὅσιοι Βραχμᾶνες, εἰδήμονες τῆς τελετῆς τῶν θυσιῶν, ἤρξαντο θυσίαν τελέσαι ὑπὲρ τεκνογονίας τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐπιθυμοῦντος υἱοῦ.
5. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ θλιβόμενοι οἱ θεοὶ ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα [1], κατέφυγον εἰς τὸν Βισνοῦν, καθὼς οἱ ὁδοιπόροι, θλιβόμενοι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἡλίου, καταφεύγουσιν εἰς τὸ κατάσκιον δένδρον.
6. Ὅτε δ' ἦλθον οἱ θεοὶ εἰς τὴν γαλακτικὴν θάλασσαν, ὁ Βισνοῦς ἀνέστη ἐξ ὕπνου· καλὸς δ' οἰωνὸς ἦν τοῦτο· ἡ γὰρ ἄμεσος καὶ ταχεῖα ὁμιλία, σημεῖόν ἐστι τῆς γενησομένης ἐκτελέσεως τοῦ ἐφετοῦ.
7. Εἶδον δ' αὐτὸν καθήμενον, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ὄφεως Σέσσα, καὶ λαμπρυνόμενον ἐκ τῶν ἐκλάμπρων ἀδαμάντων τῶν ἐπὶ τῶν χιλίων κορυφῶν τοῦ ὄφεως,
8. Καὶ ἔχοντα τεθειμένους τοὺς πόδας ἐν ταῖς ὠλέναις

---

(1) Ῥαβάνας, υἱὸς τοῦ Βισραβᾶ, υἱοῦ τοῦ Πουλαστία, υἱοῦ τοῦ Βραχμᾶ.

τῶν ἐκτεταμένων ἁπαλῶν χειρῶν τῆς εὐζώνου καὶ εὐείμονος Λαξμῆς, καθημένης ἐπὶ λωτοῦ.

9. Εἶδον αὐτὸν, ὃς χαρὰν δίδωσι τοῖς βλέπουσιν αὐτὸν ἐν θεωρίᾳ, ὀφθαλμοὺς ἔχοντα, ὡς διεκπεπταμένους λωτοὺς, καὶ ἄμφιον κροκωτόν· εἶδον αὐτὸν ἀγλαὸν, ὡς τὴν ἡμέραν τῆς Σαράδας ὥρας [1].

10. Εἶδον αὐτὸν, ἔχοντα ἐπὶ τοῦ εὐρέος στήθους τὸν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀδάμαντα Καουστούββαν, ὃς ἀμβλύνει τὴν λάμψιν τῆς Σρηβατσᾶς [2], καὶ κάτοπτρόν ἐςι τῆς ἀγλαᾶς Λαξμῆς.

11. Εἶδον αὐτὸν μετὰ τεσσάρων μακρῶν χειρῶν, κεκοσμημένων κοσμήμασι θείοις, ὃς ἐφαίνετο, ὥσπερ ἄλλο δένδρον θεῖον, Παριζάτα, ἐκφυὲν ἐκ μέσου τῶν ὑδάτων [3].

12. Εἶδον αὐτὸν, ὑμνούμενον, ὡς νικητὴν, ὑπὸ τῶν νοερῶν εἰκόνων τῶν ὅπλων [4], δι' ὧν ἐξαλείφεται ἡ ἀγλαΐα καὶ ἡ γραφὴ τῶν προσώπων τῶν γυναικῶν τῶν Τιτάνων [5].

13. Εἶδον τὸν Βισνοῦν, παρ' ᾧ ἵστατο εὐλαβῶς καὶ ταπεινῶς ὁ Γαρούδας [6], ὃς ἀφῆκε τὴν πρὸς τὸν ὄφιν Σέσσαν ἔχθραν, καί τοι ἦν ὑπερσθενὴς, καὶ οὐλὰς εἶχε τῶν τραυμάτων ἐκ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Ἴνδρα.

---

(1) Ἐν τῇ ὥρᾳ Σαράδα καὶ ὁ λωτὸς ἀγλαΐζεται, καὶ ἡ ἕως ὑπόξανθον ἔχει τὸν ἥλιον, καὶ ἀξία ἐστὶ θεωρίας.

(2) Σρηβατσὰ λέγεται ἓν λευκὸν σημεῖον μετὰ τριχῶν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ στήθους τοῦ Βισνοῦ, ὃ ἐστι σημεῖον μεγαλειότητος.

(3) Αἱ μὲν χεῖρές εἰσιν, ὡς κλάδοι, τὰ δὲ κοσμήματα, ὡς ἄνθη οὐρανίου δένδρου, ὃ ὀνομάζεται Παριζάτα. Ἡ δὲ πολυχειρία ἔμβλημμά ἐστι τῆς πολυδυναμίας.

(4) Ἑκάστου ὅπλου νοερά ἐστιν εἰκὼν, ἡ ἰδέα.

(5) Κτείναντος τοῦ Βισνοῦ τοὺς Τιτᾶνας, αἱ γυναῖκες αὐτῶν πενθοῦσι.

(6) Ὁ Γαρούδας, ὃς ἐστιν ὁ ἀετὸς, ὀφιοφάγος ἐστὶ, καὶ ὄχημα τοῦ Βισνοῦ· φιλικῶς δὲ διέκειτο πρὸς τὸν ὄφιν Σέσσαν διὰ τὸ πρὸς τὸν Βισνοῦν σέβας, καί τοι ὑπερσθενὴς ἦν, πολεμήσας τῷ Ἴνδρᾳ, καὶ νικήσας αὐτόν.

14. Εἶδον αὐτὸν, ἱλαροῖς ὄμμασι καὶ ἀγλαοῖς βλέποντα τοὺς μετὰ τὸν ὕπνον ἐλθόντας ὁσίους Βραχμᾶνας [1], οἳ ἠρώτων, εἰ ἐν ἀνέσει ἐκοιμήθη.

15. Μετὰ ταῦτα προσπεσόντες οἱ θεοὶ τῷ Βισνοῦ, τῷ ὀλέτορι τῶν ἀντιθέων δαιμόνων, ὕμνησαν αὐτὸν τὸν ὑμνητὸν, τὸν ἄῤῥητον τῷ λόγῳ, καὶ ἀκατανόητον τῷ νοΐ.

16. « Προσκύνησις σοὶ τῷ τριμόρφῳ Θεῷ [2], τῷ πρῶτον μὲν » ποιοῦντι τὸ πᾶν, εἶτα δὲ τρέφοντι, καὶ τελευταῖον » ὀλλύοντι.

17. « Καθὼς τὸ ἐξ οὐρανοῦ ὕδωρ, τὸ ἔχον μίαν μόνην » ποιότητα ἡδεῖαν, διαφόρους ποιότητας [3] λαμβάνει » κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους [4], εἰς οὓς πίπτει, οὕτω » καὶ σὺ, μονοειδὴς ὢν, διάφορα εἴδη λαμβάνεις κατὰ » τὰς διαφόρους ποιότητας τῆς ὕλης.

18. « Σὲ οἱ σοφοὶ οἴδασιν ἐν καρδίᾳ ὄντα πάντων, ἀκατάληπτον, ἀνενδεῆ, ἐγκρατῆ, εὔσπλαγχνον, ἄσπλαγχνον [5], » ἀρχαῖον, καὶ ἀγήρω.

19. « Σὺ ἀμέτρητος καὶ ἀόριστος εἶ· τὰ μέτρα δὲ καὶ τοὺς » ὅρους οἶδας τοῦ παντός· σὺ οὐδενὸς μὲν δέῃ, τὰς

---

(1) Βραχμᾶνας ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς υἱοὺς τοῦ Βραχμᾶ, τὸν Βριγοῦν, κτλ.

(2) Τῶν τριῶν προσώπων τῆς παρ' Ἰνδοῖς θεότητος τὰ ὀνόματα ταῦτά ἐστι· Βραχμᾶς, Βισνοῦς, καὶ Σίβας· καὶ ὁ μὲν Βραχμᾶς ποιεῖ, ὁ δὲ Βισνοῦς τρέφει, ὁ δὲ Σίβας ὄλλυσι.

(3) Τρεῖς εἰσιν αἱ ποιότητες ἢ ἰδιότητες τῆς ὕλης· Σάτβα, τουτέστι τὸ λογικὸν, καὶ ἀγαθοποιόν· Ῥάγα, τουτέστι τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ ποιητικὸν, καὶ Τάμα, τουτέστι τὸ θυμικὸν, καὶ ἐξολοθρευτικόν· καὶ ἡ μὲν Σάτβα ἴδιόν ἐστι τοῦ Βισνοῦ, ἡ δὲ Ῥάγα τοῦ Βραχμᾶ, ἡ δὲ Τάμα τοῦ Σίβα, ὅ ἐστι γέννησις, αὔξησις, καὶ μείωσις.

(4) Ἐν ἄλλῳ μὲν τόπῳ πικρόν ἐστιν, ἐν ἄλλῳ δὲ ἁλμυρόν.

(5) Εὔσπλαγχνος λέγεται, ὡς ἐπὶ ζωῆς καὶ ἐπ' ἀγαθῶν, ἄσπλαγχνος δὲ, ὡς ἐπὶ θανάτου καὶ ἐπὶ δεινῶν.

» δεήσεις δὲ πάντων ποιεῖς· ἀνίκητος εἶ, καὶ πολύνικος·
» ἀόρατος μὲν, αἴτιος δὲ τῶν ὁρωμένων.

20. « Σὺ εἶ παντογνώστης μὲν, ἄγνωστος δὲ, παντογόνος,
» αὐτόγονος, παντοδεσπότης, ἀδέσποτος, μονοειδὴς,
» καὶ παντοειδής.

21. « Οἱ σοφοὶ λέγουσιν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ᾀδόμενος[1] ἐν τῇ
» ἑπταειδεῖ ᾠδῇ τῆς Βέδας[2] Σάμας, ὁ ἀναπαυόμενος
» ἐν ταῖς ἑπτὰ θαλάσσαις, καὶ τὸ ἔρεισμα τῶν ἑπτὰ
» κόσμων[3]· τὸ δὲ ἑπταειδὲς πῦρ στόμα σου ἐστί.

22. « Σὲ τὸν φωτεινὸν, τὸν ὄντα ἐν τῇ καρδίᾳ πάντων,
» θεωροῦσιν οἱ θεωρητικοὶ τῇ διανοίᾳ, τῇ χαλιναγωγη-
» θείσῃ ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως εἰς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς.

23. « Τίς οἶδε τὴν φύσιν σοῦ τοῦ ἀγεννήτου, καὶ τοῦ γέν-
» νησιν λαμβάνοντος; τοῦ ἠρέμου, καὶ τοῦ ἐχθρολέτο-
» ρος; τοῦ ὑπνοῦντος, καὶ τοῦ γρηγοροῦντος;

24. « Σὺ μόνος δύνασαι καὶ τρυφῇ καὶ ἀνέσει χρῆσθαι, καὶ
» ἀσκήσει[4] καὶ σκληραγωγίᾳ, καὶ προστάτης εἶναι καὶ
» σωτὴρ τῶν ἐν δεινοῖς ὄντων, καὶ ἀδιάφορος.

25. « Αἱ πολυειδεῖς θρησκεῖαι, αἱ διῃρημέναι, ὡς ὁδοὶ, ὑπὸ
» διαφόρων δογμάτων, καὶ αἴτιαι τῆς σωτηρίας τῆς

---

(1) Δηλονότι, ὁ Ἴνδρας, ᾀδόμενος ἐν τῇ θυσίᾳ, σὺ εἶ· ἡ θυσία, ἡ ἔχουσα σφάγια, γίνεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἴνδρα· ἡ δὲ ἀναίμακτος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Βισνοῦ.

(2) Ἑκάστη τῶν τριῶν Βεδῶν περιέχει ἰδίως τὰς εὐχολογίας τῆς γεννήσεως, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας· ἡ δὲ θυσία, ἡ ἔχουσα σφάγια ἐντελὴς γίνεται διὰ τῶν τριῶν Βεδῶν.

(3) Μυθολογοῦσιν, ὡς ὁ κόσμος οὗτος ἑπτὰ γίας ἔχει, καὶ ἑπτὰ θαλάσσας, οὔσας πέριξ ἀλλήλων, αἳ μίγνυνται ἐν τῷ κατακλυσμῷ.

(4) Μυθολογοῦσιν, ὡς ὁ Βισνοῦς ἔλαβε σχῆμα ἀσκητοῦ ἐν Ἰμαῷ τῷ ὄρει κατὰ τὴν ἔρημον Βαδαρήν· ἐκ δὲ τούτου ὠνομάσθη Βαδαρηνάτας, ὅ ἐστι κύριος τῆς Βαδαρῆς. Κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος πορεύονται πολλοὶ ἐνθουσιαστικοὶ, καὶ ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς ἐπὶ τῆς χιόνος, καὶ ἀπόλλυνται· εὐθεῖα γάρ ἐστιν ἐκεῖθεν ἡ εἰς οὐρανὸν ὁδός.

» ψυχῆς, πρὸς σὲ κατευθύνονται, καθὼς οἱ διῃρημένοι
» ῥύακες τοῦ Γάγγου εἰς τὸν ὠκεανὸν εἰσβάλλουσι.

26. « Σὺ εἶ τὸ ὀργανικὸν αἴτιον τῶν ἀπεχόντων πάσης
» ἡδυπαθείας, καὶ ἐν σοὶ τὴν διάνοιαν τιθεμένων, καὶ
» εἰς σὲ ἀναπεμπόντων, ὅσα ἂν πράττωσιν, εἰς τὸ μὴ
» τυχεῖν παλιγγενεσίας.

27. « Εἰ τὰ στοιχεῖα ταῦτα, ἅ εἰσιν ἔργα τῆς σῆς μεγα-
» λειότητος, ἄπειρά ἐστι καὶ ἀόριστα, καί τοι ὑπὸ τὴν
» ὅρασιν κεῖνται, πόσῳ μᾶλλον σὺ, ὃς ἀποδεικνύῃ ἐκ
» λόγων μόνων τῆς Βέδας, καὶ ἐκ συλλογιστικῶν συμ-
» περασμάτων[1];

28. « Εἰ ἐκ μόνης τῆς πρὸς σὲ ἐνθυμήσεως ἁγνίζεις τὸν
» ἄνθρωπον, πόσῳ μᾶλλον ἐκ τῆς πρὸς σὲ πραγματικῆς
» λατρείας καὶ λοιπῆς τιμῆς καὶ θεραπείας;

29. « Τὰ ἄπειρά σου δημιουργήματα καὶ κατορθώματα
» ὑπὲρ ἔπαινόν ἐστι, καθὼς τὰ πολύτιμα κειμήλια τοῦ
» ὠκεανοῦ, καὶ αἱ αὐγαὶ τοῦ ἡλίου.

30. « Οὐδέν ἐστι παρὰ σοὶ ἄκτητον, ἢ κτητέον[2], τὸ δὲ
» τέλος (ἡ δ' αἰτία) τῆς γεννήσεώς σου καὶ τῶν ἔργων
» σου, μόνη χάρις πέφυκε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

31. « Πέρας γίνεται τῶν παρὰ θεῶν ἢ ἀνθρώπων ὕμνων
» πρὸς τὴν σὴν μεγαλειότητα ἢ ἐκ πόνου, ἢ ἐξ ἀδρα-
» νείας· ἄπειρος γάρ ἐστιν ἡ σὴ ἀγαθότης καὶ μεγα-
» λουργία. »

32. Οὕτως ὕμνησαν οἱ θεοὶ ἐκεῖνον τὸν ὑπὲρ τὴν αἴσθησιν Θεόν· αὐτὸς δ' ὁ ὕμνος εἰς τὸν ὑψίθρονον Θεὸν ἦν, οὐκ ἔπαινος ψευδὴς, ἀλλ' ἀληθής.

---

(1) Ἐκ τῶν ποιημάτων συμπεραίνεται, ὡς ποιητής τις ἐστί.

(2) Δηλονότι, καὶ σάρκα λαμβάνεις, καὶ ἔργα ποιεῖς οὐχ ὑπὲρ σεαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

33. Τῷ δὲ Βισνοῦ, ὃς φίλτρον ἔδειξε, καὶ ἠρώτησεν εἰ καλῶς ἔχοιεν, διηγήσαντο οἱ θεοὶ τὴν ἣν εἶχον θλίψιν ἐκ τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ γίγαντος Ῥαβάνα, ὥσπερ ἐκ πλημμύρας τοῦ ὠκεανοῦ ἔξω τοῦ καιροῦ τῆς πανωλεθρίας.

34. Ἀκούσας δ' ὁ Βισνοῦς, ἐξηρεύξατο φωνὴν μεγάλην, ἢ ὑπερέβη τὸν ἦχον τῆς θαλάσσης, καὶ ἀντήχησεν ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀκτὴν ἄντροις τῶν ὀρέων.

35. Ἡ δὲ θεὰ τοῦ λόγου ἐκαλλύνετο, καὶ ἠβρύνετο ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἀρχαίου Σοφοῦ, ὃς ἦν ὀρθὸς κατά τε τὴν ἀδιάπτωτον προφορὰν, καὶ κατὰ τὴν καλὴν σύνταξιν.

36. Ἠγλαΐζετο δ' ἡ φωνὴ [1], ἡ ἐκρέουσα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ μετὰ μαρμαρυγῆς τῶν ὀδόντων, ὥσπερ εἰ ἐξέῤῥεεν ἡ Γαγγὰ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἡ πάλαι ἐκρεύσασα ἐκ τοῦ ποδός [2]·

37. « Γινώσκω, ἔφη, ὡς ἡ μεγαλειότης καὶ ἡ ἰσχὺς ὑμῶν
» τῶν θεῶν κατεπατήθη ὑπὸ τοῦ γίγαντος Ῥαβάνα,
» καθὼς ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ποιότης [3] τῶν ἐμψύ-
» χων καταπατεῖται ὑπὸ τῆς τρίτης, τῆς Τάμας [4].

38. « Γνωστόν μοι ἐστὶν, ὡς ὁ τριττὸς κόσμος καταθλί-
» βεται ὑπὸ τούτου τοῦ τυράννου, καθὼς ἡ καρδία
» τοῦ ἀγαθοῦ ὑπὸ κακοῦ ἔργου, γεγενημένου οὐκ ἐκ
» θελήσεως, ἀλλ' ἐξ ἀμελείας, ἢ ἀγνοίας.

---

(1) Λευκὴ ἐφαίνετό πως ἡ φωνὴ ἐκ τῶν προφαινομένων λευκῶν ὀδόντων ἐν τῇ ἀνοίξει τοῦ στόματος.

(2) Λεύχυδρος λέγεται ὁ Γάγγης, ὃς ἐξέῤῥευσεν ἐκ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Βισνοῦ.

(3) Ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ποιότης ἢ ἰδιότης ἐστὶν ἡ Σάτβα, καὶ ἡ Ῥάγα, ἡ δὲ τρίτη, ἡ Τάμα, περὶ ὧν ἐῤῥέθη ἀνωτέρω.

(4) Καθὼς ἡ ἱλαρότης καὶ ἡ φιλοπονία καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἀμελείας.

39. « Οὐκ ἄξιόν ἐστι παρακαλεῖσθαί με ὑπὸ τοῦ Ἴνδρα εἰς
» τὰ πρακτέα, ᾧ συνεργός εἰμι καὶ συνέριθος· καὶ ὁ
» ἀὴρ γὰρ αὐτόκλητος βοήθειαν δίδωσι τῷ πυρί.

40. « Ἡ δεκάτη κεφαλὴ τοῦ Ῥαβάνα [1], ἡ μὴ ἀποκοπεῖσα
» τῇ ὀξείᾳ μαχαίρᾳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπολειφθεῖσα, παρα-
» νάλωμα ἔσεται ἀφεύκτως τοῦ ἐμοῦ τροχίσκου.

41. « Ἐξ αἰτίας τῆς πρὸς τὸν Ῥαβάναν χάριτος τοῦ Βραχ-
» μᾶ, ἐγὼ ἠνειχόμην τῆς αὐξήσεως αὐτοῦ τοῦ κακο-
» τρόπου ἐχθροῦ, καθὼς τὸ δένδρον Σάνδανον ἀνέχε-
» ται τῶν ἀναβαινόντων ὄφεων.

42. « Αὐτὸς ὁ Γίγας Ῥαβάνας, ἡδύνας τὸν Βραχμᾶν ἀσ-
» κήσει καὶ ἐγκρατείᾳ, ᾔτησε παρ' αὐτοῦ ἄτρωτος εἶ-
» ναι οὐ θνητοῖς ἀνθρώποις (ἐπειδὴ ὡς οὐδὲν αὐτοὺς ἐλο-
» γίζετο), ἀλλ' ἀθανάτοις θεοῖς.

43. « Ὅθεν γενόμενος ἐγὼ υἱὸς τοῦ Δασσαράτα, ποιήσω
» ὀξέσι βέλεσι τὰς δέκα κεφαλὰς τοῦ Ῥαβάνα, ὡς σω-
» ρὸν λωτῶν [2], εἰς τιμὴν τῆς γῆς τοῦ πολέμου.

44. « Πάλιν δ' ἔγωγε μετ' οὐ πολὺ δώσω ὑμῖν τὴν κατὰ
» τὸν νόμον διδομένην μὲν μοῖραν τῶν θυμάτων παρὰ
» τῶν θυόντων, ἁρπαζομένην δὲ καὶ καταβιβρωσκομέ-
» νην ὑπὸ τῶν μάγων Δαιμόνων [3].

45. « Ἀφέτωσαν οἱ μάκαρες θεοὶ τὸν φόβον καὶ τάραχον,
» ὃν ἔχουσιν ἐν καρδίᾳ, βλέποντες τὸ λαμπρὸν ὄχημα

---

(1) Ὁ Ῥαβάνας δεκακέφαλος ἦν, ὃς ἔκοψε τὰς ἐννέα κεφαλὰς, καὶ ἔρριψεν αὐτὰς, ὡς θύματα, εἰς τὸ πῦρ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σίβα. Θέλοντος δὲ κόψαι καὶ τὴν δεκάτην, ὁ Σίβας, ἡσθεὶς, ἀποκατέστησεν αὐτὸν πάλιν δεκακέφαλον, καὶ κράτος ἔδωκεν αὐτῷ καὶ δόξαν μεγάλην.

(2) Αἱ μὲν κεφαλαί εἰσιν, ὡς λωτοὶ, ἡ δὲ γῆ τοῦ πολέμου, ὡς θεὰ, ᾗ ἄνθη προσφέρουσιν εἰς τιμὴν καὶ λατρείαν.

(3) Ἐπειδὴ δὲ οἱ δαίμονες ὑπερίσχυον, διὰ τοῦτο οἱ θεοὶ ἐστεροῦντο τῆς μοίρας τῶν θυμάτων ἐν ταῖς θυσίαις.

» τοῦ Ῥαβάνα[1], καὶ κρυπτόμενοι ἐν τοῖς νέφεσι τοῦ » αἰθέρος.

46. « Ἐγὼ ἐλευθερώσω τὰς θεὰς, αἳ καθειργμέναι μέν » εἰσιν ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα, ἄμωμοι δὲ καὶ ἄχραντοι· » ἐπειδὴ οὐ δύναται βιάσασθαι αὐτὰς διὰ φόβον τῆς » ἀρᾶς τοῦ Ναλακουβαρᾶ[2] ».

47. Τοιούτῳ λόγῳ ἀμβροσίῳ ἀναψύξας τοὺς θεοὺς ὁ Βισνοῦς, τοὺς καταπεπονημένους ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα, ἄφαντος ἐγένετο, καθὼς ἡ νεφέλη, ἀναψύξασα τῷ ὄμβρῳ τὰ κατεξηραμμένα λήϊα ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας, ἀφανὴς γίνεται.

48. Βουλομένου δὲ τοῦ Βισνοῦ ἐλθεῖν εἰς φύσιν ἀνθρώπου, χάριν τῶν θεῶν, ἐβουλήθησαν ὅ,τε Ἴνδρας καὶ οἱ λοιποὶ θεοὶ ἐλθεῖν σὺν αὐτῷ εἰς φύσιν πιθήκων καὶ ἄρκτων[3] διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν ἀποῤῥοίας, καθὼς τὰ δένδρα συμπορεύονται τῷ ἀνέμῳ διὰ τῶν διαῤῥεόντων ἀνθέων.

49. Ἐν δὲ τῷ τέλει τῆς θυσίας[4], τῆς γεγενημένης ὑπὲρ ἐπιτεύξεως υἱοῦ τοῦ Δασαράτα, ἀνεφάνη (ἐξῆλθεν) εἷς νεανίας ἐκ τοῦ πυρὸς, μετὰ θαύματος τῶν θυόντων Βραχμάνων.

50. Ἐκράτει δ' αὐτὸς ὁ νεανίας ἀγγεῖον χρυσοῦν, ἔχον ἔδεσμα ἐξ ὀρύζης καὶ γάλακτος· καὶ μόλις ἐβάσταζεν αὐτὸ τὸ ἀγγεῖον, ἐπειδὴ ἦν ἐν τῷ ὀρυζογάλακτι ἀπόῤῥοια καὶ δύναμις τοῦ Βισνοῦ.

---

(1) Ὄχημα τοῦ Κουβέρα ἦν.

(2) Ὁ Ναλακουβαρᾶς, υἱός ἐστι τοῦ Κουβέρα, πάγκαλος, πρὸς ὃν πορευομένη ποτὲ ἡ νύμφη Ῥαμβδὰ, ἐβιάσθη ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα καθ' ὁδόν. Ζηλοτυπήσας δ' ὁ Ναλακουβαρᾶς, κατηράσατο τοῦ Ῥαβάνα, εἰπών· « Εἰ ἐν τοῖς ἑξῆς βιασθείη » ὑπὸ σοῦ θήλειά τις, εἰς ἑκατὸν λεπτὰ διαῤῥαγείη ἡ κεφαλή σου ».

(3) Πίθηκοι καὶ ἄρκτοι ἦσαν οἱ στρατιῶται τοῦ Ῥάμα ἐναντίον τοῦ Ῥαβάνα.

(4) Ὁ ποιητὴς νῦν ἐπανέρχεται ἐπὶ τὸ προκείμενον.

51. Ἐδέξατο δ' ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνο τὸ ἔδεσμα, τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ διακόνου τοῦ Βισνοῦ, καθὼς ὁ Ἰνδρας ἐδέξατο τὴν ἀμβροσίαν, τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐκ τῆς θαλάσσης.

52. Αὐτὸς ὁ Βισνοῦς, ἐξ οὗ τὰ πάντα γίνονται, γέννησιν λαβεῖν ἠθέλησεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Δασσαράτα· ἐκ δὲ τούτου ἀποδεικνύονται αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ἃς οὐδεὶς ἄλλος εἶχε.

53. Διεμερίσατο δ' ὁ βασιλεὺς τῇ Καουσσαλεᾷ καὶ τῇ Καϊκεγῇ αὐτὸ τὸ ἔδεσμα, ὃ κλῆσιν μὲν εἶχεν ὀξυγάλακτος, δύναμιν δὲ τοῦ Βισνοῦ, καθὼς ὁ ἥλιος διαμερίζει τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῇ τὸ ἑαυτοῦ ἀγλαὸν φῶς.

54. Καὶ ἡ μὲν Καουσσαλεὰ ἦν γυνὴ πρώτη καὶ σεβαστὴ, ἡ δὲ Καϊκεγὴ, ἀγαπητὴ καὶ ἐραστή· τῇ δὲ τρίτῃ γυναικὶ, τῇ Σουμιτρᾷ, οὐ μετέδωκε τοῦ ἐδέσματος ὁ βασιλεὺς αὐτός· ἤθελε δὲ λαβεῖν αὐτὴν μέρος παρ' αὐτῶν.

55. Ἡ δὲ Καουσσαλεὰ, καὶ ἡ Καϊκεγὴ, ἐννοήσασαι τὴν γνώμην τοῦ πολύνοος βασιλέως, ἔδωκαν ἑκάστη τὸ ἥμισυ τῆς ἑαυτῶν μοίρας τοῦ ἐδέσματος καὶ τῇ Σουμιτρᾷ [1].

56. Ἦν δ' ἡ Σουμιτρὰ φίλη ἀμφοτέραις, καὶ τῇ Καουσσαλεᾷ, καὶ τῇ Καϊκεγῇ, καθὼς ὁ βομβύλιος φίλος ἐστιν ἀμφοτέρων τῶν ῥοῶν τοῦ εὐώδους χυμοῦ, τοῦ ῥέοντος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κροτάφων τοῦ ἐλέφαντος.

57. Συνέλαβον δ' αὗται αἱ τρεῖς γόνον ἐκ τῆς ἀποῤῥοίας τοῦ Βισνοῦ εἰς ὄφελος τῶν ἀνθρώπων, καθὼς αἱ τρεῖς ἑκατοστύες τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου συλλαμβάνουσι γόνον ὕδατος [2].

---

(1) Ἐπειδὴ ἡ Σουμιτρὰ δύω μοίρας ἔλαβε, διὰ τοῦτο ἐγέννησε διδύμους υἱοὺς, ὡς ῥηθήσεται.

(2) Ὁ ἥλιος λέγεται Σαχασρανσσοῦ, ὅ ἐστι, Χιλιοάκτιν· ὅθεν ἀστείως ἡ Βέδα λέγει, καὶ οἱ ἀστρονόμοι προσέτι, ὅτι αἱ μὲν τρεῖς ἑκατοστύες τῶν ἀκτίνων

58. Οὖσαι δ' ἔγκυοι καὶ ἐπίτοκοι αὗται, καὶ ὠχριῶσαι, ἠγλαΐζοντο, καθὼς ἀγλαΐζονται τὰ λήϊα, τὰ ἔχοντα καρπὸν ἐν τοῖς στάχυσι, καὶ ὄντα ἐγγὺς τοῦ θερισμοῦ.

59. Καὶ αἱ τρεῖς δ' αὗται ἔβλεπον ἐν ὀνείροις τὰ ἴδια σώματα, φυλαττόμενα ὑπὸ μικροσώμων σωματοφυλάκων, ἐχόντων ξίφος, καὶ κόγχον, καὶ κορύνην καὶ τόξον, καὶ τροχίσκον.

60. Ἔβλεπον, ὅτι ὠχοῦντο ἐπὶ ἀετοῦ, διεκπετεννύοντος τὰς ἑαυτοῦ χρυσᾶς καὶ λαμπρὰς πτέρυγας, καὶ διασκεδάζοντος τὰ ἐν αἰθέρι νέφη τῇ ὀξείᾳ πτήσει.

61. Ἔβλεπον, ὡς διακονούμεναι ἦσαν ὑπὸ τῆς Λαξμῆς, ἐχούσης ἐπὶ μὲν τοῦ στήθους κρεμάμενον τὸν Καουστούββαν, ὃν ἐδάνεισεν αὐτῇ ὁ Βισνοῦς, ἐν δὲ τῇ χειρὶ ῥιπίδιον ἐκ λωτῶν, δι' οὗ ἐῤῥίπιζεν αὐτάς.

62. Ἄλλοτε δ' ἔβλεπον καθ' ὕπνον αἱ τρεῖς αὗται βασίλισσαι, ὡς ὑμνοῦντο ὑπὸ τῶν ἑπτὰ θεοῤῥημόνων καὶ ὁσίων Βραχμάνων [1], υἱῶν τοῦ Βραχμᾶ, λουσαμένων [2] ἐν τῷ οὐρανίῳ Γάγγῃ [3].

63. Ἀκούων δ' ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν γυναικῶν τοιουτοτρόπων ἐνυπνίων, ἥδετο, καὶ ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εὐδαίμονα καὶ μακάριον, ὡς γενησόμενος πατὴρ Θεοῦ.

τοῦ ἡλίου τῆς συλλήψεώς εἰσι τοῦ ὕδατος, ὅτε ὁ ἥλιος ἐν τοῖς τρισὶ Μησὶ τοῦ θέρους ἕλκει τὴν ὑγρότητα· αἱ δὲ τέσσαρες ἑκατοστύες τῆς ἐκροῆς τῆς ὑγρότητος, ὅτε βρέχει ἐν τοῖς τέσσαρσι Μησὶ τῆς ἐπομβρίας· αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς ἑκατοστύες τοῦ ψύχους, ὅτε δρόσος πίπτει, καὶ πάχνη γίνεται.

(1) Εἰσὶ δ' οὗτοι· Μαρίκης, Ἀτρὴς, Πουλαχᾶς, Πουλαστέας, Κρατοῦς, Ἀγκιρᾶς, καὶ Βασσίστας.

(2) Πρότερον ἐλούσαντο, κἄπειτα ὕμνησαν.

(3) Ὁ Γάγγης ἀνέβρυσεν ἐκ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Βισνοῦ, ὃς καὶ ἐμερίσθη εἰς τρεῖς ῥύακας· καὶ ὁ μὲν ποτίζει τὸν οὐρανὸν, ὁ δὲ τὸν ἐπιχθόνιον κόσμον, ὁ δὲ τρίτος τὸν ὑποχθόνιον.

64. Ὁ Θεὸς, εἷς ὢν, διεμερίσατο ἑαυτὸν, καὶ ᾤκησεν ἐν γαστράσι τετραειδὴς[1], καθὼς ἡ σελήνη, μία οὖσα, ἀντιλάμπει ἐν ταὐτῷ κατὰ μέρος ἐν πολλοῖς διειδέσιν ὕδασιν.

65. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ τόκου ἡ πρώτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἔσχεν υἱὸν, ἀπαλλακτικὸν τῶν δεινῶν, καθὼς ἡ φωτιστικὴ βοτάνη ἔχει φῶς ἐν νυκτὶ, ἀπαλλακτικὸν τοῦ σκότους.

66. Ἐπειδὴ δὲ ὁ γεννηθεὶς υἱὸς σῶμα εἶχεν ἀγλαὸν, διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ῥάμας[2] ὅ ἐστιν ὄνομα ἄγαν ἀγαθοποιὸν τῷ κόσμῳ.

67. Οἱ δ' ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γεννήσεως λύχνοι[3] ἀμυδρὰν εἶχον τὴν λάμψιν ἐκ τούτου τοῦ Ῥάμα, τοῦ ὄντος ἀσυγκρίτου κατὰ τὴν λάμψιν, καὶ λαμπρύνοντος τὸ γένος τοῦ Ῥαγγοῦ.

68. Λεχὼ δ' οὖσα ἡ μήτηρ, καὶ ἰσχνὴ, ἠγλαΐζετο ἐκ τοῦ Ῥάμα, κειμένου ἐπὶ κλίνης, καθὼς ἡ Γαγγὰ, ὀλιγόϋδρος οὖσα, καὶ ἰσχνὴ ἐν ὥρᾳ Σαράδᾳ, ἀγλαΐζεται ἐκ τοῦ κειμένου λωτοῦ ἐπὶ τῆς ψάμμου, ὃς προσφέρεται εἰς τιμήν.

69. Ἐκ δὲ τῆς Καϊκεγῆς ἐγεννήθη υἱὸς, Βαράτας τὸ ὄνομα ὃς, ἀγαθοφυὴς ὢν, ἐκόσμει τὴν μητέρα, καθὼς ὁ ἀγαθὸς τρόπος κοσμεῖ τὴν δόξαν.

70. Ἡ δὲ Σουμιτρὰ ἐγέννησεν υἱοὺς διδύμους, τὸν Λαξμάναν, καὶ τὸν Σατρούγναν, καθὼς ἡ καλῶς διδαχθεῖσα μάθησις γεννᾷ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἀγαθότητα.

---

(1) Τέσσαρες υἱοὶ ἐγεννήθησαν, ὡς ῥηθήσεται.

(2) Ῥάμας μεθερμηνεύεται ἡδὺς, ἐπίχαρις, τερπνός.

(3) Μέχρι δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως ὁ λύχνος καίει ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γεννήσεως.

71. Ἐπὶ τῆς γεννήσεως τούτων τὸ πᾶν ἐγένετο ἄνευ δεινῶν καὶ νόσων, ὥσπερ εἰ ἦλθε καὶ ὁ οὐρανὸς μετὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐλθόντος εἰς γῆν.

72. Ἐπὶ τῆς γεννήσεως τούτου τοῦ τετραμόρφου Θεοῦ οὐκ ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρὸς, ἀλλ' αὖρα[1]· ἦν δ' αὕτη ἡ αὖρα, ὥσπερ ἀνάπνευσις τοῦ κόσμου, τοῦ καταθλιβομένου ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα.

73. Τὸ μὲν πῦρ, καῖον ἄνευ καπνοῦ[2], ὁ δ' ἥλιος, λάμπων λαμπρῶς, ἐφαίνοντο, ὥσπερ εἰ ἀφῆκαν τὴν λύπην, ἣν εἶχον ἐκ τῆς παρὰ τοῦ Ῥαβάνα θλίψεως[3].

74. Ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ τῆς τοῦ Ῥάμα γεννήσεως οἱ πεσόντες ἀδάμαντες καὶ μαργαρῖται ἐκ τῶν στεφάνων τοῦ δεκακεφάλου Ῥαβάνα[4], ἦσαν, ὥσπερ σταγόνες δακρύων τῆς δόξης αὐτοῦ.

75. Πρὶν δὲ κρουσθῶσι τὰ μουσικὰ ὄργανα τοῦ βασιλέως ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ εἰς χαρὰν γεννήσεως υἱοῦ[5], τύμπανα θεῖα ἐκρούοντο ἐν οὐρανῷ.

76. Ἡ δὲ πίπτουσα βροχὴ ἀνθέων οὐρανίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δασσαράτα ἦν, ὥσπερ προετοιμασία τῆς λαμπρᾶς διακοσμήσεως τοῦ βασιλικοῦ οἴκου[6].

---

(1) Οἰωνὸς καλὸς ἡ αὖρα ἦν.

(2) Καὶ ταῦτα ἦν καλὸς οἰωνός.

(3) Ἐθλίβοντο, καὶ λύπην εἶχον, ἐπειδὴ ὁ Ῥαβάνας, κατατροπώσας τοὺς θεοὺς, τὸν μὲν Θεὸν τοῦ πυρὸς ἐποίησε μάγειρον, τὸν δ' Ἥλιον σκιαδοφόρον, τὸν δὲ Βαρούναν ὑδροφόρον, τὸν δ' Ἴνδραν κηπουρόν.

(4) Κακὸς ἦν οἰωνὸς τοῦτο.

(5) Χαρὰ γίνεται, καὶ ὄργανα κρούονται, καὶ δωρεαὶ δίδονται ἐπὶ γεννήσεως υἱοῦ.

(6) Ἁρπεδόνας ἐκ φύλλων καὶ ἀνθέων τιθέασιν ἐπὶ τῶν θυρῶν, καὶ διακοσμοῦσι τὸν οἶκον.

77. Μετὰ δὲ τὴν γέννησιν [1] ὀνόματα ἐτέθησαν τοῖς παισίν, οἳ, πίνοντες γάλα τῶν τροφῶν, ηὔξανον κατὰ τὴν ἡλικίαν σὺν τῇ μεγάλῃ χαρᾷ τοῦ πατρός.

78. Ἡ δὲ φυσικὴ ἀγαθότης αὐτῶν ἐπλεόναζεν ἐκ τῆς παιδείας καὶ διδασκαλίας, καθὼς ἡ φυσικὴ φλὸξ τοῦ πυρὸς πλεονάζει ἐκ τῆς ἐπιχύσεως τοῦ βουτύρου.

79. Μὴ ἐρίζοντες δ' ἀλλήλοις οἱ τέσσαρες οὗτοι παῖδες, ὑπερηγλάϊζον τὸ ἀγλαὸν γένος τοῦ Ῥαγγοῦ, καθὼς αἱ τέσσαρες ὧραι τοῦ ἔτους, μὴ ἐρίζουσαι ἀλλήλαις, ὑπεραγλαΐζουσι τὸν θεῖον παράδεισον [2].

80. Καί τοι δ' ἦν ἐξ ἴσου ἀδελφικὴ ἀγάπη πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ὅμως ὁ μὲν Ῥάμας ἀσπασίως ἀεὶ τῷ Λαξμάνᾳ συνδιέτριβεν, ὁ δὲ Βαράτας τῷ Σατρούγνᾳ.

81. Τούτων τῶν δύω ζευγῶν ἡ ἕνωσις καὶ ὁμόνοια οὐδέποτε διῃρέθη, καθὼς ἡ ὁμόνοια καὶ φιλία τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρὸς, καὶ ἡ τῆς σελήνης καὶ τῆς θαλάσσης [3].

82. Οὗτοι οἱ κύριοι τοῦ κόσμου ἥδυνον τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων τῇ εὐφυΐᾳ καὶ εὐπροσηγορίᾳ, καθὼς ἡδύνουσιν αἱ ἡμέραι, ἔχουσαι νέφη ὑδροφόρα ἐν τῷ τέλει τοῦ θέρους.

83. Αὕτη ἡ ἀγαθὴ τετρακτὺς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Δασσαράτα, ἐφαίνετο, ὥσπερ ἐνσώματος τετρακτὺς τῶν τεσσάρων γενικῶν ἀγαθῶν, τῆς ἀρετῆς, τῆς κτήσεως, τῆς τρυφῆς, καὶ τῆς λυτρώσεως [4].

---

(1) Μετὰ δέκα ἢ ἕνδεκα ἡμέρας τῆς γεννήσεως ὄνομα τίθεται τῷ γεννηθέντι.

(2) Ἐν μὲν Ἰνδίᾳ ἄνθη καὶ καρποὶ διάφοροι γίνονται κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους· ἐν δὲ τῷ οὐρανίῳ Παραδείσῳ ἄνθη καὶ καρποὶ γίνονται οἱ αὐτοὶ ἀδιαλείπτως κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους.

(3) Ὅτε ἡ Σελήνη αὐξάνει, ὑπερφυσσοῦται καὶ ἡ θάλασσα· τοῦτο δὲ θεωρεῖται ἐπὶ τῆς ἀμπώτιος.

(4) Ἐκ τῆς πράξεως τῆς ἀρετῆς, ἥ ἐστιν ἡ ἄσκησις, καὶ ἐγκράτεια, καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἔργα, κτᾶται ὁ ἄνθρωπος πλοῦτον καὶ δόξαν· διὰ δὲ τῆς χρή-

84. Οἱ τέσσαρας οὗτοι φιλοπάτορες υἱοὶ ἥδυνον τὸν πατέρα, τὸν κύριον τοῦ τετραμεροῦς κόσμου, διὰ τῶν ἀγαθῶν προτερημάτων, καθὼς αἱ τέσσαρες θάλασσαι διὰ τῶν πολυτίμων κειμηλίων.

85. Καθὼς ὁ μὲν θεῖος ἐλέφας ἀγλαΐζεται τέσσαρσιν ὀδοῦσι, τοῖς συντρίβουσι τὰ ξίφη τῶν δαιμόνων, ἡ δὲ βασιλικὴ διοίκησις τέσσαρσι τρόποις [1], τοῖς προσήκουσι τῷ βασιλεῖ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ συμφέροντος, ὁ δὲ Βισνοῦς τέσσαρσι χερσὶν, οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων Δασσαράτας ἠγλαΐζετο τέσσαρσιν υἱοῖς, οἳ ἦσαν ἀπόῤῥοιαι τοῦ Βισνοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

1. Ἐλθὼν ὁ ὅσιος Βισδαμίτρας, ᾔτησε παρὰ τοῦ βασιλέως Δασσαράτα τὸν Ῥάμαν, παῖδα ἔτι ὄντα, εἰς διατήρησιν τῆς θυσίας, τῆς μὴ τελουμένης ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίων δαιμόνων [2]· τῶν γὰρ μεγαλουργῶν ἡ μικρὰ ἡλικία οὐ θεωρεῖται.

2. Ὁ δὲ Δασσαράτας, ὁ σεβόμενος τοὺς σοφοὺς καὶ θείους ἄνδρας, ἔδωκε τῷ ὁσίῳ τόν τε Ῥάμαν καὶ τὸν Λαξμάναν, οὓς μετὰ πολλοῦ πόνου ἐκτήσατο· ἡ γὰρ αἴτησις

σεως τοῦ πλούτου καὶ μεταδόσεως τρυφᾷ καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν οὐρανῷ· ὅτε δὲ ὁ ἄνθρωπος χρῆται ἀρετῇ οὐκ εἰς κτῆσιν πλούτου ἢ δόξης, ἀλλὰ εἰς λύτρωσιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, τότε κτᾶται τὴν ἀθανασίαν, σύνεστι δηλ: ἀεὶ τῷ ἀθανάτῳ Θεῷ.

(1) Τέσσαρες τρόποι προσήκοντες τῷ βασιλεῖ εἰσιν, ἡ διαλλαγὴ, ἡ δασμοφορία, ἡ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς διχόνοια, καὶ ἡ μάχη.

(2) Δαίμονες δύω, Μαρίτσας, καὶ Σουδαχοῦς, ἐρχόμενοι, ἔῤῥιπτον μιάσματα εἰς τὴν θυσίαν τοῦ Βισδαμίτρα.

καὶ τῶν αἰτούντων αὐτὴν τὴν ζωήν, οὐδέποτε ἄπρακτος ἐγένετο ἐν τῇ γενεᾷ τοῦ Ῥαγγοῦ.

3. Πρὶν δ' ὁ βασιλεὺς προστάξῃ τὴν διακόσμησιν τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως εἰς ἔξοδον τοῦ Ῥάμα καὶ τοῦ Λαξμάνα, ὁ μὲν ἄνεμος ἐξαίφνης ἐσάρωσε τὰς ἀγυιάς, τὰ δὲ νέφη ἔβρεξαν, καὶ ἄνθη πολλὰ ἔῤῥιψαν.

4. Πεισθέντες οὖν τῇ προσταγῇ τοῦ πατρὸς ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας, τόξα φέροντες, προσέπεσον τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς προσκύνησιν· οὗ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σταγόνες δακρύων ἔπεσον ἐπ' αὐτούς, οὕτω ταπεινῶς ἔχοντας, καὶ ἑτοίμους εἰς ἔξοδον ὄντας.

5. Ὑποβεβρεγμένοι δὲ τὴν κόμην ἀμφότεροι τοῖς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πατρὸς δάκρυσιν, ἠκολούθησαν τῷ ὁσίῳ Βισβαμίτρᾳ, οὓς ἰδεῖν ἔμενον πάντες ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τῶν ἀγυιῶν.

6. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βισβαμίτρας [1] ἤθελε μόνον τὸν Ῥάμαν καὶ τὸν Λαξμάναν ἄνευ ἄλλων ἀκολούθων, διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς στρατιάν, ἀλλ' εὐλογίαν, ἣ ἱκανὴ ἦν εἰς διατήρησιν αὐτῶν.

7. Ἀψάμενοι δ' ἀμφότεροι τῶν ποδῶν τῶν τριῶν μητέρων, ἀκολουθοῦντες τοῖς βήμασι τοῦ πανεκλάμπρου Βισβαμίτρα, ἠγλαΐζοντο, καθὼς ἀγλαΐζονται ὁ Μαδδοῦς, καὶ ὁ Μαδδάνας [2], φερόμενοι κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἡλίου.

8. Καί τοι δὲ τὸ κίνημα τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἦν ταχὺ καὶ ἄτακτον, ἕνεκα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἠγλαΐζετο ὅμως, καθὼς ἐν καιρῷ τῶν ὄμβρων τὸ φερό-

(1) Ὁ Βισβαμίτρας ἦν, ὥσπερ ἄλλος Μέντωρ.

(2) Μαδδοῦς, ὁ Μάρτιος, Μαδδάνας, ὁ Ἀπρίλλιος, οἱ θερμοὶ ὄντες, παρέπονται τῷ θερμοτέρῳ ἡλίῳ.

μενον μεθ' ὁρμῆς ῥεῦμα δύω ποταμῶν, οἱ ὀνομάζονται φερωνύμως, ὁ μὲν Οὐδέας, ὁ δὲ Βιδέας[1].

9. Ἐξ αἰτίας δὲ τῆς δυνάμεως τῶν διδαχθεισῶν καθ' ὁδὸν ὑπὸ τοῦ ὁσίου δύω ἐπῳδῶν, αἷς ὄνομα Βαλὰ, καὶ Ἀτιβαλὰ[2], οὐδαμῶς ἔπαθον οὔτε πόνῳ, οὔτε πείνῃ, ὥσπερ εἰ ἦσαν ἐν τῷ μαλακοστρώτῳ βασιλικῷ οἴκῳ καὶ παρὰ τῇ μητρί[3].

10. Καί περ εἰθισμένοι φέρεσθαι ἐπ' ὀχημάτων ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας, οὐκ ᾐσθάνοντο τῆς πεζοπορίας, ὥσπερ ἐποχούμενοι ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις[4], ταῖς λεγομέναις ὑπὸ τοῦ παλαιὰ εἰδότος Βισβαμίτρα.

11. Αἱ μὲν λίμναι ἐθεράπευον αὐτοὺς τοὺς παῖδας ὕδασιν ἡδέσιν, οἱ δ' ὄρνεις κελαδήμασι, τὴν ἀκοὴν ἡδύνουσιν, οἱ δ' ἀέρες κόνει εὐόσμων ἀνθέων, τὰ δὲ πυκνὰ νέφη σκιᾷ.

12. Οἱ δ' ἀσκηταὶ οὐκ ἔλαβον πώποτε τοσαύτην ἡδονὴν ἐκ τῆς θεωρίας λιμνῶν, ἀγλαϊζομένων λωτοῖς, καὶ κατασκίων δένδρων, ἀπαλλακτικῶν τοῦ καύματος, ὅσην ἔλαβον ἐκ τῆς βραχείας θεωρίας αὐτῶν.

13. Τοξοφόρος δ' ὢν ὁ Ῥάμας, ἀφικόμενος εἰς τὸ ἄλσος, ἔνθα πάλαι ἀσκήσει ἐχρῆτο ὁ Κάμας[5], ἔφεδρος αὐτοῦ ἐγένετο τῷ ἀγλαῷ σώματι, ἀλλ' οὐ τῷ ἔργῳ.

---

(1) Οὐδέας, αὐξάνων, πλημμυρῶν· Βιδέας, διαῤῥηγνύων· διαῤῥήγνυσι γὰρ τὰς ὄχθας, φερόμενος μεθ' ὁρμῆς.

(2) Βαλὰ, εὐσθενής, Ἀτιβαλὰ δὲ, ὑπερσθενής.

(3) Ἡ φροντίζει τροφῆς τῶν παίδων.

(4) Αἱ παλαιαὶ ἱστορίαι, ἃς ἔλεγεν ὁ Βισβαμίτρας, ἀνέπαυον τὸν πόνον τῆς πεζοπορίας, ὥσπερ εἰ ἦσαν ὀχήματα, ἐφ' ὧν ὠχοῦντο.

(5) Κάμας λέγεται ὁ Ἔρως, ὃς, τοξοφόρος ἐστὶ καὶ ὡραῖος· καὶ ὁ Ῥάμας δὲ τοξοφόρος ὢν καὶ ὡραῖος, ἐφαίνετο, ὥσπερ ἄλλος Κάμας· κατὰ τὸ σῶμα μέντοι, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ ἔργον· οὐ γὰρ ἦν διάστροφος, ὥσπερ ἐκεῖνος, ὃς διαστρέφει καὶ διαταράττει τὴν καρδίαν καὶ τῶν ἀσκητῶν.

14. Ἐν δέ τινι διόδῳ, ἣ ἦν ἀποκεκλεισμένη ὑπὸ μιᾶς δαίμονος[1], ἧς κατηράσατο ὁ Ἀγαστέας, ὡς ἤκουσαν παρὰ τοῦ Βισδαμίτρα ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας, ἀνειμένα ἔχοντες τὰ τόξα, ἐνέτειναν αὐτὰ, καὶ ἡτοίμασαν.

15. Ἀκούσασα δ' ἡ δαίμων τοῦ ἤχου τῆς ἐντεταμένης χορδῆς τῶν τόξων, ἀνεφάνη ἐξάπινα, παμμέλαινα οὖσα, καὶ κρανία, ὡς ἐλλόβια, ἔχουσα, ἐφαίνετο ὡς μέλαινα συννεφία, ὑφ' ἣν ἵπτανται λάροι[2].

16. Ὥσπερ δὲ θύελλα ἐκ νεκρικοῦ τόπου[3], ἐπῆλθεν ἡ δαίμων ἐναντίον τοῦ Ῥάμα μετὰ μεγάλης φορᾶς, διασαλευούσης τὰ δένδρα, καὶ μετὰ φωνῆς ἀγρίας, καὶ ῥακέων νεκρικῶν.

17. Ἰδὼν δ' αὐτὴν ὁ Ῥάμας, ἐπερχομένην, ἀνατεταμένην ἔχουσαν μίαν χεῖρα, καὶ ἐντόσθια ἀνθρώπεια περὶ τὴν ὀσφὺν, ὡς ζώνην, ἀφεὶς τὸν ἔλεον, ὃν δεῖ ἔχειν πρὸς τὴν θήλειαν[4], ἀφῆκεν ἐπ' αὐτὴν τὸ βέλος.

18. Ἡ δ' ἐκ τοῦ βέλους τοῦ Ῥάμα ὀπὴ ἐν τῷ, ὡς λίθῳ, σκληρῷ στήθει τῆς δαίμονος Τατάκας, δίοδος ἐγένετο τοῦ θανάτου εἰς τὸν ἄβατον τόπον τῶν δαιμόνων[5].

19. Πληγεῖσα οὖν τὸ στῆθος ὑπὸ τοῦ βέλους, καὶ πεσοῦσα, διέσεισεν οὐ μόνον τὴν γῆν τοῦ ἑαυτῆς ἄλσους, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ Ῥαβάνα δόξαν, τὴν στερεὰν ἐκ τῆς νίκης κατὰ τῶν τριῶν κόσμων.

---

(1) Δαίμων, Τατάκα τὸ ὄνομα, ἀπατῶσα τοὺς ἀνθρώπους τῇ εὐειδείᾳ καὶ ὡραιότητι, κατέτρωγεν αὐτούς· ὁ δὲ Ἀγαστέας κατηράσατο αὐτῆς, ἔχειν σῶμα πάνυ δυσειδὲς καὶ φρικῶδες.

(2) Τὰ κρεμάμενα κρανία, ὄντα λευκά, ἦσαν ὥσπερ Λάροι, οἱ ἵπτανται ὑπὸ συννεφίαν.

(3) Ἡ ἐξανισταμένη ἐκ νεκρικοῦ τόπου θύελλα, φέρει καὶ ῥάκη, ἃ παραῤῥιμμένα εἰσὶ κατὰ τὸν νεκρικὸν τοπον.

(4) Νομος ἐστὶ μὴ ἀνελεῖν θήλειαν.

(5) Δηλονότι ὁ θάνατος αὐτῆς, ἀρχὴ ἐγένετο τοῦ θανάτου τῶν δαιμονων.

20. Καθὼς δὲ ἡ μοιχαλὶς, τρωθεῖσα τῷ ἀνυποίστῳ βέλει τοῦ Ἔρωτος, ἀλειλιμμένον ἔχουσα τὸ στῆθος κρόκῳ, πορεύεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐρωμένου, οὕτω καὶ αὕτη ἡ δαίμων, τρωθεῖσα τῷ βέλει τοῦ Ῥάμα, ἀλειλιμμένον ἔχουσα τὸ στῆθος αἵματι, ἐπορεύθη εἰς τὸν δόμον τοῦ Ἰάμα[1].

21. Ἔλαβε δ' ὁ Ῥάμας παρὰ τοῦ ὁσίου, ὃς ἥσθη ἐπὶ τῷ μεγάλῳ κατορθώματι, βέλος μετ' ἐπῳδῆς, ἀναιρετικὸν τῶν δαιμόνων, καθὼς ὁ κρύσταλλος πῦρ λαμβάνει παρὰ τοῦ ἡλίου, καυστικὸν τῶν ἀχύρων καὶ φρυγάνων.

22. Μετὰ ταῦτα ἐλθὼν ὁ Ῥάμας εἰς τὸ ἱερὸν ἄλσος, ἔνθα πάλαι ᾤκει ὁ Βαμάνας, ὡς ἤκουσε παρὰ τοῦ Βισβαμίτρα, περιχαρὴς ἐγένετο, καίπερ μὴ ἐνθυμούμενος τὴν ἐν τῇ προτέρᾳ γενέσει μεγαλουργίαν[2].

23. Ἐντεῦθεν ἀφίκετο ὁ Βισβαμίτρας εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἀσκητήριον, ἔνθα οἱ μὲν μαθηταὶ ἐποίησαν ὑποδοχὴν, τὰ δὲ δένδρα ἔσμιξαν τὰ φύλλα, ὡς χεῖρας εἰς τιμὴν, αἱ δ' ἔλαφοι ἀνέκυψαν εἰς θεωρίαν τοῦ ὁσίου[3].

24. Ἐνταῦθα, ἀρξαμένου τοῦ Βισβαμίτρα τελέσαι θυσίαν, ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας κατὰ διαδοχὴν διεφύλαττον αὐτὸν[4] ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν δαιμόνων, καθὼς ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, ἀνατέλλοντες κατὰ διαδοχὴν ἀπαλλάττουσι τὸν κόσμον ἐκ τοῦ σκότους.

25. Ἰδόντες δ' οἱ θυηπόλοι[5] τὸ θυσιαστήριον, μολυνθὲν θρόμ-

---

(1) Ἰάμας λέγεται ὁ ᾅδης.

(2) Οὐκ ἐνεθυμεῖτο, ὡς αὐτὸς ἦν πρότερον ὁ Βαμάνας, ὃς καθεῖλε τὸν Γίγαντα Βαλὴν, περὶ οὗ ἐῤῥέθη πρότερον.

(3) Τιμὴν ἔδειξαν δηλονότι καὶ λογικὰ καὶ ἄλογα ζῶα, καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα δένδρα.

(4) Ὁ μὲν ἐφύλαττε τὴν ἡμέραν, ὁ δὲ τὴν νύκτα, καθὼς ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἀπαλλάττουσι τὸ σκότος, ὁ μὲν τὴν ἡμέραν, ἡ δὲ τὴν νύκτα.

(5) Ἑκκαίδεκα θυηπόλοι εἰσὶν ἐπὶ τῆς θυσίας τῶν σφαγίων· ὁ δὲ πρῶτος

6οις αἱμάτων, πίπτουσιν ἐξ αἰθέρος, διεταράχθησαν, καὶ ἐπαύσαντο τῆς ἱερουργίας· ἔπεσε δὲ καὶ ἡ ξυλίνη λαβὶς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ κρατοῦντος.

26. Ἐξελὼν δ' ἐκ τῆς φαρέτρας βέλος ὁ Ῥάμας, ἀναβλέψας εἶδεν ἐπὶ τοῦ αἰθέρος τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων, ὧν αἱ σημαῖαι διεσαλεύοντο ὑπὸ τοῦ ἀέρος τῶν πτερύγων ἐφιπταμένων γυπῶν [1].

27. Σκοπὸν δ' ἔθετο ὁ Ῥάμας καταβαλεῖν τοὺς δύω ἀρχηγοὺς τῶν δαιμόνων [2], καὶ οὐκ ἄλλους· ὁ γὰρ Γαρούδας, ὁ κατισχύων τῶν μεγάλων ὄφεων, οὐ φροντίζει τῶν ὕδρων, οἵ μικροί τε εἰσί, καὶ φάρμακον οὐκ ἔχουσι.

28. Προσαρμόσας δὲ τῷ τόξῳ ὁ τῆς τοξικῆς εἰδήμων Ῥάμας βέλος ὠκύθοον καὶ ἀνεμοφόρον [3], ἀπέῤῥιψε δι' αὐτοῦ πορρωτάτω τὸν υἱὸν τῆς δαίμονος [4], ὡς φύλλον μεμαραμμένον, καί τοι πελώριος ἦν, ὡς ὄρος μέγα.

29. Τὸν δ' ἕτερον ἀρχηγὸν, ὃς ὠνομάζετο Σουβαχοῦς [5], καὶ ἔθες τῇδε κἀκεῖσε μαγικῇ δυνάμει, διέτεμεν εἰς λεπτὰ δι' ἑτέρου ὀξέος βέλους· ἡ δὲ φορὰ τοῦ βέλους ἔῤῥιψεν αὐτὸν πόῤῥω τοῦ θυσιαστηρίου, βορὰν τοῖς πετεινοῖς.

30. Ἐπαινέσαντες δ' οἱ θυηπόλοι τὸ ἡρωϊκὸν κατόρθωμα

ἔχει λαβίδα, δι' ἧς χέει τὸ βούτυρον εἰς τὸ πῦρ, καὶ τὰ τεμάχη τῶν κρεάτων ῥίπτει, ἑπτὰ ὄντα.

(1) Λέγουσιν, ὡς θνήσκει ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' οὗ γὺψ ἵπταται, ἢ ἐπ' οἴκου κάθηται.

(2) Οὗτοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δαιμόνων, υἱοὶ ἦσαν τῆς προειρημένης δαίμονος Τατάκας· ὀνόματα δ' ἦν αὐτοῖς, Μαρίτσας, καὶ Σουβαχοῦς.

(3) Δι' ἐπῳδῆς τινος ῥιπτόμενον το βέλος, φέρει ἄνεμον σφοδρὸν, καὶ ἐκριζοῖ οὐ μόνον δένδρα, ἀλλὰ καὶ ὄρη μεγάλα· ταύτην δὲ τὴν ἐπῳδὴν ἔμαθε παρὰ τοῦ Βισβαμίτρα.

(4) Μαρίτσας οὗτος ἐκαλεῖτο· ὃς ἔπεσεν ὠσθεὶς ἐκ τῆς φορᾶς τοῦ ἀνεμοφόρου βέλους εἰς τὴν νῆσον Ταπροβάνην, ἔνθα ἐβασίλευσεν ὁ Ῥαβάνας.

(5) Υἱὸς ἦν καὶ οὗτος τῆς δαίμονος ἐκείνης.

αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν, οἳ ἀπήλλαξαν τὸ θυσιαστήριον ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν δαιμόνων, ἐτέλεσαν, ὡς ἔδει, τὴν θυσίαν τοῦ Βισβαμίτρα, ὃς ἤσκει σιωπήν [1].

31. Μετὰ δὲ τὴν θυσίαν, λουσαμένου τοῦ Βισβαμίτρα, πεσόντες ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας, προσεκύνησαν αὐτόν· ὁ δὲ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἀσκητικὴν ἑαυτοῦ χεῖρα σὺν εὐλογίᾳ.

32. Ἐν τούτῳ ὁ βασιλεὺς τῆς Μιθιλᾶς χώρας μέλλων τελέσειν, θυσίαν, ἐκάλεσε τὸν Βισβαμίτραν. Πορευόμενος δ' ὁ ὅσιος, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδελφούς, οἳ ἔφεσιν εἶχον ἰδεῖν τὸ ἐξάκουστον τόξον ἐκείνου τοῦ βασιλέως [2].

33. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν οἱ τρεῖς οὗτοι, κατέλυσαν κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐν ἄλσει ἀγλαῶν δένδρων, ἐν ᾧ ἡ γυνὴ τοῦ ὁσίου Γαουτάμα, ἡ Ἀχιλεὰ [3], πάλαι ἐμίγη τῷ θεῷ Ἴνδρᾳ.

34. Ἐνταῦθα ἡ γυνὴ τοῦ Γαουτάμα, ἣ ἐγένετο λίθος πρὸ πολλοῦ, ἐπανέλαβε τὴν ἑαυτῆς ἀγλαὰν μορφήν· αὕτη δ' ἦν

---

(1) Ὅστις ποιεῖ θυσίαν, σιωπῇ χρῆται καὶ ἐγκρατείᾳ.

(2) Τόξον ἦν μέγα καὶ βαρὺ παρὰ τῷ βασιλεῖ ἐκείνῳ, ὃ οὐδεὶς ἆραι ἠδύνατο· ἐκήρυξε δ' ὁ βασιλεύς, ὡς, ὅστις ἆραι δύναται ἐκεῖνο τὸ τόξον, τούτῳ ἐκδώσει τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα· ἦν δὲ τὸ τόξον ἐκεῖνο τοῦ θεοῦ Σίβα.

(3) Ἡ Ἀχιλεὰ ἦν πάνυ εὐειδής· ἀκούων δ' ὁ Ἴνδρας, ἠράσθη αὐτῆς· καὶ ἠρώτησε τὸν Ἥλιον, εἰ ἴδοι αὐτήν· ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὡς οὐδέποτε εἶδε τὴν Ἀχιλεάν, ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν οὐκ ἐξέρχεται, ἀλλὰ τὴν νύκτα. Ἠρώτησε δὲ καὶ τὴν Σελήνην, ὡς νυκτοποροῦσαν, ἡ δ' ἀπεκρίνατο καταφατικῶς. Λαβὼν δ' ὁ Ἴνδρας τὴν Σελήνην, ὡς ὁδηγόν, ἦλθεν εἰς τὸ ἀσκητήριον τοῦ Γαουτάμα περὶ μέσας νύκτας, ἔνθα ἡ Σελήνη μετεμορφώθη εἰς ἀλεκτρυόνα, καὶ ἐκόκκυσεν. Ὁ δὲ Γαουτάμας, ἀκούσας, ἐνόμισεν, ὡς ὄρθρος ἐστί, καὶ ἀναστὰς ἐβάδιζεν εἰς τὸν ποταμόν, λουσόμενος. Ἐν τούτῳ ὁ Ἴνδρας, λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ Γαουτάμα, ἐμίγη τῇ Ἀχιλεᾷ. Περὶ δὲ τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, αἰσθόμενος ὁ Γαουτάμας, ὡς ἠπατήθη, ἐστράφη εὐθέως· καὶ ἰδὼν τὸν ἀλεκτρυόνα παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ ἀσκητηρίου, ὃς παρετήρει, ἔπληξεν αὐτὸν δορᾷ ἐλάφου, ἣν ἔφερεν. Ἐκ δὲ τῆς πληγῆς τοῦ ἐλαφείου δέρματος ἐγένετο ὁ σπίλος, ὃν ἔχει ἡ Σελήνη ἐν ἑαυτῇ.

χάρις τῆς κόνεως τῶν ποδῶν τοῦ Ῥάμα, τῆς ἐξαλειπτικῆς τῶν ἁμαρτημάτων.

35. Ἀκούσας δ' ὁ βασιλεὺς Ζανάκας ἐρχόμενον τὸν ὅσιον Βισβαμίτραν μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Δασσαράτα, ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν καὶ τιμὴν αὐτοῦ, ὃς ἦν, ὥσπερ ἐνσώματος ἀρετὴ[1] μετὰ τῆς κτήσεως, καὶ τῆς τρυφῆς[2].

36. Οἱ δ' ἐγκάτοικοι τῆς πόλεως Μιθιλᾶς ἔβλεπον ἀκορέστως αὐτοὺς τοὺς ἀγλαοὺς παῖδας, ὥσπερ δύω ἀστέρας ἐλθόντας ἐπὶ γῆς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔψεγον τοὺς ἑαυτῶν ὀφθαλμούς, ὅτι σκαρδαμύττουσι.

37. Τελεσθείσης δὲ τῆς θυσίας τοῦ βασιλέως, ὁ ὅσιος Βισβαμίτρας, καιρὸν εὑρών, διηγήσατο τῷ βασιλεῖ Ζανάκᾳ, ὡς ὁ Ῥάμας ἰδεῖν ἐφίεται τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο τόξον.

38. Βλέπων δ' ὁ βασιλεὺς τὸ ἁβρὸν σῶμα ἐκείνου τοῦ παιδός, τοῦ ἐκ περιφανοῦς γένους καταγομένου, καὶ διανοούμενος τὸ δύσκαμπτον τοῦ τόξου, ἐθλίβετο τὴν καρδίαν ἐπὶ τῷ τεθέντι ἄθλῳ ὑπὲρ τῆς κόρης.

39. Καί, « Ὦ θειότατε, ἔφη· ὅ,τι ἔργον δυσκατέργαστόν
» ἐστι μεγάλοις ἐλέφασιν, ἐν τούτῳ οὐ δύναμαι δοῦναι
» τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην ἐπὶ ματαίου τολμήματος μικροῦ
» ἐλέφαντος.

40. « Πολλοὶ βασιλεῖς, σεβάσμιε πάτερ, ἀθληταὶ καὶ γυ-
» μνασταί, κατησχύνθησαν ἐκ τούτου τοῦ τόξου· καὶ
» ταλανίσαντες τὰς χεῖρας ἑαυτῶν, ὧν τὸ δέρμα ἦν
» σκληρὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χορδῆς, ἀνεχώρησαν ».

---

(1) Τρία εἰσὶ τα γενικὰ ἀγαθὰ καὶ συστατικὰ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, ἡ Ἀρετή, ἡ Κτῆσις, καὶ ἡ Τρυφή· ἅπερ λέγονται ἐν ἑνὶ περιληπτικῷ ὀνόματι Τριβάργα, ὅ ἐστιν, ἡ Τριττὺς τῶν γενικῶν ἀγαθῶν.

(2) Ἐκ τῆς πράξεως τῆς ἀρετῆς γίνεται ὁ πλοῦτος· ἐκ δὲ τῆς χρήσεως τοῦ πλούτου ἡ τρυφὴ τῶν τῆς γῆς καὶ τῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀγαθῶν, ὅταν θύῃ καὶ ἐλεῇ τοὺς χρείαν ἔχοντας.

41. Πρὸς ὃν ἐπεκρίνατο ὁ Βισδαμίτρας· « Οὐ δεῖ μακρηγορεῖν. Θεώρησον τὴν δύναμιν τούτου· ἡ δύναμις αὐτοῦ φανήσεται ἐπὶ τοῦ σοῦ τόξου, καθὼς ἡ τοῦ σκηπτοῦ φαίνεται ἐπὶ τοῦ ὄρους ».

42. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ τοῦ λόγου τοιούτου θεσπεσίου ἀνδρὸς ἐπίστευσε τῇ σωματικῇ δυνάμει τοῦ Ῥάμα, καί τοι ἦν παῖς, καθὼς πιστεύουσι τῇ καυστικῇ δυνάμει τοῦ σπινθῆρος τοῦ πυρός.

43. Προσέταξε δὲ πολλοῖς τῶν περιεστώτων ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνο τὸ τόξον, καθὼς ὁ Ἴνδρας προστάττει τοῖς νέφεσιν ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν τὸ οὐράνιον τόξον.

44. Ἰδὼν δ' ὁ Ῥάμας τὸ τόξον, ὃ ἦν ὥσπερ ὄφις κοιμώμενος, μέγας καὶ δειμαλέος, ἀψάμενος, ἦρεν αὐτό· διὰ τούτου τοῦ τόξου ὁ Σίδας ἔδαλε βέλος κατὰ τῆς θυσίας, ἣ ἔφευγε, λαδοῦσα μορφὴν ἐλάφου [1].

---

(1) Ὁ Σίδας ἔγημε Σατὴν, τὴν θυγατέρα τοῦ Δάξα, υἱοῦ τοῦ Βραχμᾶ. Ἐλθόντος δέ ποτε τοῦ Δάξα εἰς τὴν σύνοδον τῶν θεῶν, ἅπαντες οἱ θεοὶ ἀνέστησαν εἰς ὑποδοχὴν καὶ τιμὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ Σίδας οὐκ ἀνέστη εἰς τιμὴν τοῦ πενθεροῦ. Ὀργισθεὶς δ' ὁ Δάξας, ἐπέπληξεν αὐτὸν, ὡς ἀναιδῆ, ἀναίσχυντον, καὶ ἀλαζόνα. Μέλλων δὲ θυσίαν μεγάλην τελέσειν, ἅπαντας τοὺς θεοὺς ἐκάλεσεν εἰς εὐωχίαν πλὴν τοῦ Σίδα. Ἡ δὲ Σατὴ, βλέπουσα τὰς θεὰς, καὶ τοὺς θεοὺς, πορευομένους ἐν σιδηρίοις ὀχήμασιν ἐπὶ τὴν θυσίαν τοῦ Δάξα, ἠθέλησε καὶ αὐτὴ πορευθῆναι. Ὁ δὲ Σίδας ἐκώλυεν αὐτὴν, λέγων, ὡς ἀνοίκειόν ἐστιν, ἐπειδὴ οὐκ ἐκλήθη· ἡ δ' ἔφη, ὡς πορεύεται οὐκ εἰς τὴν θυσίαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἑαυτῆς μητέρα. Ἐλθοῦσα δὲ, ἐδεξιώθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὃς καὶ εἶπεν, ὅτι καλῶς ἐποίησε, καὶ ἦλθε. Δεινοπαθούσης δὲ τῆς Σατῆς, ὅτι οὐκ ἐκλήθη, οὔτ' αὐτὴ, οὔθ' ὁ αὐτῆς ἀνὴρ, ὁ Δάξας ἀπεκρίνατο, ὡς ἐκεῖνος ἄτακτός ἐστι, καὶ ἄγριος, καὶ ἀπάνθρωπος, διαιτώμενος ἐν ὄρεσι, καὶ τόποις νεκρικοῖς. Ἀγανακτήσασα δ' ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις ἡ Σατὴ, ἔῤῥιψεν ἑαυτὴν εἰς τὸ τῆς θυσίας πῦρ, καὶ κατεκάη. Ἀκούσας δ' ὁ Σίδας, ἦλθε μετὰ δυνάμεως ἀκολούθων ἀλλοκότων, γαστροχείρων, καὶ στηθοκεφάλων, καὶ ἅπαντα ἐν ἀκαρεῖ ἄνω κάτω ἐποίησε, καὶ τὴν θυσίαν ἀνέστρεψε, καὶ κατέστρεψε, τῶν δὲ θεῶν ἄλλων μὲν πόδας, ἄλλων δὲ χεῖρας, καὶ ἄλλων ὀδόντας συνέτριψε, τὴν δὲ κεφαλὴν τοῦ Δάξα ἔκοψε, καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔῤῥιψεν. Ἡ δὲ

45. Βλεπόμενος δ' ὑπὸ τῆς συνόδου μετὰ θαύματος καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ, εὐμαρῶς κάμψας τὸ τόξον, καί τοι ἦν μέγα καὶ σκληρὸν, ὡς ὄρος, ἔθετο τὴν χορδὴν, καθὼς ὁ Ἔρως κάμπτει τὸ ἐξ ἀνθέων ἁπαλὸν ἑαυτοῦ τόξον.

46. Ἐκ δὲ τῆς σφοδρᾶς ἑλκύσεως τῆς χορδῆς, διαῤῥαγὲν τὸ τόξον ἦχον μέγαν ἐποίησεν, ὡς ὁ σκηπτὸς, καὶ ἐξήγγειλε τῷ ὑπερχόλῳ Παρασσουράμᾳ [1], ὡς ἡρωϊκοὶ Ξατραὶ πάλιν ἀνεφάνησαν.

47. Ἐπαινέσας δ' ὁ θεοδεὶς βασιλεὺς τὴν ἣν εἶδεν ῥώμην τοῦ Ῥάμα ἐπὶ τοῦ τόξου τοῦ Σίβα, ὑπέσχετο αὐτῷ δώσειν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, ἣ, ὡς ἡ Λαξμὴ, ἀγέννητος ἦν ἐκ μήτρας γυναικός [2].

48. Ὑπέσχετο δὲ δώσειν τῷ Ῥάμᾳ ὁ ἀληθοεπὴς καὶ θεοειδὴς βασιλεὺς τὴν ἀγέννητον ἐκ μήτρας θυγατέρα ἔμπροσθεν τοῦ πανεκλάμπρου Βισβαμίτρα, ἵνα ᾖ μάρτυς, ὡς τὸ πῦρ, τοῦ γάμου [3].

θυσία, λαβοῦσα μορφὴν ἐλάφου, ἔφευγε δρόμῳ, καθ' ἧς ἔῤῥιψεν ὁ Σίβας βέλος, καὶ λαβόμενος αὐτῆς ἐκ τοῦ ὀπισθίου ποδὸς, περιέστρεφε. Παυσαμένου δὲ τοῦ χόλου τοῦ Σίβα, οἱ θεοὶ, συνελθόντες ἐδέοντο αὐτοῦ φείσασθαι τοῦ Δάξα. Λαβὼν δ' ὁ Σίβας κεφαλὴν τράγου, ἐσφαγμένου ἐπὶ θυσίᾳ, συνεκόλλησεν αὐτὴν τῷ λαιμῷ τοῦ Δάξα, ὃς ἀναζήσας ὕμνησε τὸν Σίβαν. Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου μέχρι τοῦ νῦν ὁ ταλαίπωρος Δαξας τραγοκέφαλός ἐστι. Μετασωματωθεῖσα δ' ἡ Σατὴ, θυγάτηρ ἐγένετο τοῦ Ἰμαοῦ, καὶ ὠνομάσθη Παρβατη, ὅ ἐστιν, ὀρεινὴ, ἢ ὀρειγενής· ἣν ἔγημε πάλιν ὁ Σίβας.

(1) Ὁ Παρασσουράμας ἐχθρὸς ἦν τῶν Ξατρῶν, ἐπειδὴ ὁ χιλιόχειρ Ἀρζούνας ἀπέκτεινε τὸν πατέρα αὐτοῦ.

(2) Βαθέως σκάπτουσι, καὶ ἀροτριῶσι τὴν γῆν, ἐν ᾗ μέλλουσι θυσίαν ποιήσειν, καὶ καθαίρουσιν αὐτὴν, ἵνα μὴ ᾖ ὀστέα, ἢ ἄλλο τι μίασμα. Ἀροτριωμένης οὖν τῆς γῆς, ἐν ᾗ ἔμελλε θυσίαν ποιήσειν ὁ Ζανάκας, εὑρέθη ἐν γῇ κιβώτιον, ἐν ᾧ ἦν θῆλυ βρέφος, ὅπερ ἔλαβεν ὁ βασιλεύς· ὠνομάσθη δὲ Σατή. Σατὴ δὲ λέγεται ὁ αὖλαξ. Ἡ Σατὴ ἦν γηγενής· ἡ δὲ Λαξμὴ ὑδρογενής.

(3) Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νυμφῶνος ἐν τῇ τελετῇ τοῦ γάμου πῦρ καίει, ἵνα ᾖ εἰς μαρτυρίαν.

49. Ἀπέστειλε δὲ τὸν ἑαυτοῦ σεβάσμιον ἱερέα πρὸς τὸν Δασσαράταν, ἐροῦντα ταῦτα· « Ὁ οἶκος τοῦ βασιλέως τῆς » Μιθιλᾶς ὑπόχρεώς σοι ἔσεται, ἐὰν κλίνῃς εἰς γάμον τοῦ » σεαυτοῦ υἱοῦ Ῥάμα, καὶ τῆς ἐκείνου θυγατρὸς Σητᾶς ».

50. Ἐλθόντος δὲ τοῦ ἱερέως, ὁ λόγος αὐτοῦ ἦν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ βασιλέως Δασσαράτα, ὃς ἐζήτει νύμφην κατάλληλον, καθὼς ὁ καρπὸς τοῦ οὐρανίου δένδρου ἐστὶ κατὰ τὴν ἔφεσιν τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων [1].

51. Ἀκούσας δ' ὁ κραταιὸς καὶ φίλος τοῦ Ἴνδρα βασιλεύς, τοῦ λόγου τοῦ Βραχμᾶνος, ὃν ἐτίμησεν, ὡς ἔδει, ἐξῆλθε μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ἀποκρύπτων τὸν ἥλιον τῇ ἐξανισταμένῃ κόνει.

52. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Μιθιλάν, περιεκύκλωσεν αὐτὴν τῇ στρατιᾷ, ἐξ ἧς τὰ φυτὰ τῶν περὶ τὴν πόλιν κήπων ἐθλίβοντο [2]· ἠνείχετο δ' ἡ πόλις τῆς περικυκλώσεως καὶ θλίψεως τοῦ στρατοῦ, καθὼς ἡ γυνὴ ἀνέχεται τῆς περιπτύξεως καὶ θλίψεως τοῦ ἐρωμένου.

53. Ἀμφότεροι δ' ἐκεῖνοι οἱ βασιλεῖς, ὁ Δασσαράτας, καὶ ὁ Ζανάκας, οἱ ὄντες ἰσχυροί, ὡς ὁ Βαρούνας, καὶ ὁ Ἴνδρας, συνελθόντες, καὶ παρασκευασάμενοι πάντα τὰ δέοντα, ἐτέλεσαν γάμους μεγαλοπρεπεῖς κατὰ τὴν μεγάλην ἑαυτῶν δόξαν.

54. Καὶ ὁ μὲν Ῥάμας ἔγημε τὴν θυγατέρα τῆς γῆς, τὴν Σητάν, ὁ δὲ Λαξμάνας τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως, τὴν Οὐρμιλάν [3]· οἱ δὲ νεώτεροι ἀδελφοί, ὁ Βαράτας, καὶ ὁ

(1) Οἷον καρπὸν ἀγαπῶσιν οἱ ἐν οὐρανῷ, τοιοῦτον δίδωσι τὸ πάνδωρον ἐκεῖνο δένδρον.

(2) Ἄλλος μὲν ἔκοπτε κλάδους, ἄλλος δὲ ἐδρέπετο ὀπωρῶν καὶ ἀνθέων, κτλ.

(3) Μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Σητᾶς ἐν γῇ, ὁ βασιλεὺς ἔσχεν ἑτέραν θυγατέρα ἐκ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός.

Σατρούγνας, ἔγημαν τὰς δύω θυγατέρας τοῦ Κουσσαβδάζα [1].

55. Αἱ μὲν βασιλικαὶ κόραι, συζευχθεῖσαι βασιλικοῖς παισίν, οἱ δὲ βασιλικοὶ παῖδες βασιλικαῖς κόραις, ἐπέτυχον τοῦ ἐφετοῦ· ἦν δ' αὕτη ἡ κατάλληλος σύζευξις νυμφίων καὶ νυμφῶν, καθὼς ἡ κατάλληλος σύζευξις τοῦ πρωτοτύπου τῆς λέξεως καὶ τῶν ἐν τῷ τέλει προστιθεμένων στοιχείων εἰς ἀπαρτισμὸν ἐννοίας [2].

56. Ἠγλαΐζοντο δ' οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι βασιλικοὶ παῖδες ἐκ γάμου ἀγλαῶν νυμφῶν, καθὼς οἱ τέσσαρες βασιλικοὶ τρόποι, ἡ διαλλαγή, ἡ δασμοφορία, ἡ διχόνοια, καὶ ἡ μάχη, ἀγλαΐζονται ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ ἀποτελέσματος.

57. Τελέσας περιχαρῶς τοὺς γάμους τῶν ἑαυτοῦ τεσσάρων παίδων ἐν Μιθιλᾷ τῇ πόλει ὁ βασιλεὺς Δασσαράτας, ἐπανέστρεφεν εἰς τὴν οἰκείαν πόλιν, προπεμφθεὶς μέχρι τριῶν σταθμῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ζανάκα.

58. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν σφοδρὸς ἄνεμος, πνέων ἀντιπρόσωπος [3], ἀνέτρεπε (ἀνέστρεφε) τὰς σημαίας, καὶ κατέθλιβε λίαν τὴν στρατιάν, καθὼς ὁ ποταμός, σφοδρῶς ῥέων, καταστρέφει τὴν παρὰ τῇ ὄχθῃ γῆν.

59. Μετὰ ταῦτα ὁ ἥλιος, ἔχων ἅλω ἀμαυρὰν καὶ φοβεράν [4], ἐφαίνετο, ὥσπερ ἀδάμας, πεπτωκὼς εἰς μέσον ὄφεως κυκλοτεροῦς, ἀναιρεθέντος ὑπὸ τοῦ Γαρούδα.

60. Ὁ δ' ὁρίζων, πλήρης ὢν κόνεως, καὶ νεφῶν ἐρυθρῶν κατὰ τὴν ἑσπέραν, καὶ ἱεράκων ἱπταμένων [5], δυσάρεστος ἐφαί-

---

(1) Ὁ Κουσσαβδάζας ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ζανάκα.

(2) Τοῦτο θεωρεῖται ἐπὶ τῆς ἐτυμολογίας, καὶ ἐπὶ τῆς κλίσεως τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων.

(3) Κακὸς οἰωνός, τὸ πνέειν ἄνεμον κατὰ πρόσωπον.

(4) Κακὸς οἰωνός.

(5) Καὶ τοῦτο κακὸς οἰωνός.

νετο τῇ ὁράσει, καθὼς ἡ ἐν καταμηνίοις οὖσα γυνὴ, ἔχουσα ἀτημέλητον τὴν κόμην καὶ τὸ σῶμα, καὶ ἱμάτια καθημαγμένα [1].

61. Ἐν ᾧ δὲ μέρει ἑώᾳ ἢ δυτικῷ ἦν ὁ ἥλιος, κατὰ τοῦτο Κυνόλυκοι, ἱστάμενοι, ὑλάκτουν φοβερῶς [2], ὥσπερ καλοῦντες τὸν Παρασσουράμαν, ἵνα χοὰς ποιήσεις τῷ ἑαυτοῦ πατρὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν Ξατρῶν.

62. Ἰδὼν δ' ὁ ἐχέφρων βασιλεὺς ταῦτα τὰ ἀπαίσια σημεῖα, ἱκέτευσε (ἠρώτησε) τὸν πνευματικὸν πατέρα, τὸν Βασσίσταν, ὑπὲρ ἀποτροπῆς αὐτῶν· ὁ δὲ, εἰπὼν, ὡς ἀγαθὸν τέλος ἔσεται, ἀπήλλαξε τὸν φόβον τοῦ βασιλέως.

63. Ἐξαίφνης δὲ φῶς μέγα ἀνεφάνη πρὸ τῆς στρατιᾶς πορευομένης· ἀνοίξαντες δ' ὕςερον οἱ ἐν τῷ στρατῷ τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὓς πρότερον ἔκλεισαν, ἐκθαμβηθέντες, εἶδον ἀντὶ φωτὸς ἄνδρα.

64. Ἦν δ' οὗτος ὁ ἀνὴρ, ὁ Παρασσουράμας [3], ὃς Βραχμὰν μὲν ὢν ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς, βραχμανικὸν εἶχε σπαρτίον, Ξατρὴς, δ' ἐκ μέρους τῆς μητρὸς, ἔφερε τόξον, καὶ ἦν ὥσπερ ὁ ἥλιος σὺν τῇ σελήνῃ, καὶ ὥσπερ τὸ Σάνδανον σὺν τῷ ὄφει.

65. Οὗτος, πεισθεὶς τῇ τοῦ πατρὸς προσταγῇ, ὃς ἦν σκληρὸς τὴν καρδίαν, καὶ ἐκ θυμοῦ ἐξῆλθε τῶν ὁρίων, ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς [4] τρεμούσης, καὶ οὕτω κατέ-

---

(1) Αἱ μὲν πτέρυγές εἰσιν, αἱ τρίχες, τὸ δὲ ἐρυθρὸν τῶν νεφῶν, τὸ αἷμα, ἡ δὲ κόνις, ἡ ἀλουσία καὶ ἀκαθαρσία τῆς ἐχούσης τὰ καταμήνια· οὐ γὰρ λούεται, οὐδὲ λαμπρὰ ἱμάτια φορεῖ, ἐν ὅσῳ ἔχει τὰ καταμήνια, οὐδ' ἔργον τι ποιεῖ· μένει δ' ἐν ἰδιαιτέρῳ τόπῳ, ἀκάθαρτος κρινομένη, καὶ ἄθικτος.

(2) Καὶ τοῦτο κακὸν σημεῖον.

(3) Ὁ μὲν πατὴρ τοῦ Παρασσουράμα ἦν Βραχμὰν, ἡ δὲ μήτηρ Ξατριανή· πρότερον γὰρ ὁ Βραχμὰν ἐλάμβανε θυγατέρα Ξατρῆ· νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἔθος, καὶ νόμος.

(4) Ἡ Ρενουκὰ, πορευθεῖσα εἰς τὸν ποταμὸν ὑδρευσομένη, ἐβράδυνε, θεωροῦσα

βαλε πρῶτον τὴν εὐσπλαγχνίαν, καὶ μετέπειτα τὴν ὀφρὺν τῶν ἐν γῇ Ξατρῶν.

66. Οὗτος ὁ Παρασσουράμας ἠγλαΐζετο, ἔχων κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὠτὸς κομβολόγιον, ὥσπερ μετρῶν δι' αὐτοῦ τὰς ὑπὲρ τὸν εἰκοστὸν ἀριθμὸν νίκας κατὰ τῶν Ξατρῶν.

67. Ὁ δὲ Δασσαράτας, γέρων ὤν, καὶ υἱοὺς ἔχων μικροὺς τῇ ἡλικίᾳ, ἐφοβήθη, ἰδὼν αὐτὸν τὸν Παρασσουράμαν, ὃς γνώμην ἔθετο ὀλέθρου τῆς τῶν Ξατρῶν φυλῆς ἐκ θυμοῦ, ὃν ἔσχεν ἐξ αἰτίας τοῦ θανάτου τοῦ ἑαυτοῦ πατρός.

68. Καί, « Ὢ! ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· τὸ αὐτὸ ἔστιν ὄνομα, Ῥάμας[1], καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ υἱοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ἐχθροῦ· » ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ μου χαροποιόν ἐστι, τὸ δ' » ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ μου δειματοποιόν, ὥσπερ ὁ ἀδάμας ὁ » ἐπὶ τοῦ ὅρμου, καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ὄφεως ».

69. Μὴ ἀντιβλέψας δ' ὁ Παρασσουράμας πρὸς τὸν Δασσαράταν, λέγοντα, « Τιμήσατε τὸν τιμῆς ἄξιον τοῦτον ἄνδρα» ἔτεινεν, ἔνθα ἦν ὁ Ῥάμας, τὸ ἑαυτοῦ φοβερὸν καὶ φλογερὸν ὄμμα ἐκ τοῦ οὗ εἶχε θυμοῦ κατὰ τῶν Ξατρῶν.

70. Τῷ μὲν οὖν Ῥάμᾳ, ὃς ἄφοβος ἦν ἱστάμενος πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ στρατοῦ, εἶπεν ὁ Παρασσουράμας, ὃς τῇ μὲν ἐκράτει τὸ τόξον, τῇ δὲ τὸ βέλος, καὶ ἕτοιμος ἦν εἰς πόλεμον·

71. « Ἔχθρα μοι ἐστι πρὸς τὸ γένος τῶν Ξατρῶν διὰ τὴν

Γανδλάρβαν, παίζοντα ἐν ὕδασιν. Ἐπανελθούσης δὲ, καὶ ἐρωτηθείσης, μαθὼν τὴν αἰτίαν τῆς βραδύτητος ὁ Ζαμαδαγνής, εἶπε τῷ Παρασσουράμᾳ, κόψαι τὴν κεφαλὴν τῆς ἑαυτοῦ μητρός· ὁ δ' οὕτω καὶ ἐποίησεν. Ἡσθεὶς δ' ἐπὶ τῇ ὑπακοῇ τοῦ υἱοῦ ὁ Ζαδαμαγνής, εἶπεν αὐτῷ, « Αἴτησον, ὅ,τι θέλεις »· ὁ δ' ᾔτησε τὴν ἀναζώωσιν τῆς μητρός· ἣν καὶ ἀνεζώωσεν ὁ ὅσιος.

(1) Ῥάμας ὠνομάζετο ὁ Παρασσουράμας· ἐπειδὴ δὲ εἶχε πέλεκυν, ὡς ὅπλον, διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη Παρασσουράμας, ὅ ἐστι, Πελεκυράμας· ὁ γὰρ πέλεκυς Παρασσοῦ λέγεται ἰνδιστί·

» πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα κακουργίαν· διὰ τοῦτο πολλάκις
» ἐξολοθρεύσας αὐτοὺς, ἡσυχίαν εἶχον· ἤδη δ' ἀκούσας
» τὸ σὸν κατόρθωμα, ἀνέστην, ὥσπερ ὁ κοιμώμενος ὄφις
» πληγεὶς ῥάβδῳ.

72. « Τὸ τόξον τοῦ βασιλέως τῆς Μιθιλᾶς, ὃ πρότερον ἦν
» ἄκαμπτον ἄλλοις βασιλεῦσιν, ὑπὸ σοῦ διεῤῥάγη· τοῦτ'
» ἀκούσας ἔγωγε, νομίζω, ὡς συνετρίβη ὑπὸ σοῦ τὸ κέ-
» ρας μου, ὅ ἐστιν ἡ δύναμίς μου.

73. « Πρὶν σὺ γεννηθῆς, τὸ ὄνομα τοῦτο, Ῥάμας, λεγόμενον
» εἰς ἐμὲ ἀνεφέρετο· νῦν δὲ, σοῦ γεννηθέντος, ἀντιστρα-
» φὲν εἰς σὲ ἀναφέρεται, ὃ αἰσχύνην μοι φέρει.

74. « Δύω ἐχθροί μοι κρίνονται, τὸ αὐτὸ πταῖσμα πρά-
» ξαντες κατ' ἐμοῦ, τοῦ ἔχοντος βέλος, ὃ ἀμβλὺ οὐ
» γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους· ὁ Ἀρζούνας, δηλονότι, ὃς
» ἀφείλετο τὴν τοῦ μοῦ πατρὸς Δάμαλιν, καὶ σὺ, ὃς
» ἕτοιμος ἐγένου ἀφελέσθαι τὴν ἐμὴν φήμην.

75. « Ὅθεν, σοῦ ἀκαταμαχήτου μείναντος, ἡ κατὰ τοῦ
» ὀλέθρου τῶν Ξατρῶν μεγαλουργία μου οὐκ εὐαρεστεῖ
» μοι· αὕτη γὰρ δύναμις τοῦ πυρὸς κρίνεται, ἢ καίει
» καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς ἄχυρον.

76. « Ἴσθι, ὡς τὸ τόξον ἐκεῖνο τοῦ Σίβα, ὃ διεῤῥάγη ὑπὸ
» σοῦ, ἐστερήθη τῆς δυνάμεως τῇ δυνάμει τοῦ Βισνοῦ [1]·
» καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὄχθης γὰρ μέγα δένδρον, οὗ ἡ ῥίζα
» ἐξεφάνη ἐκ τοῦ σφοδροῦ ῥεύματος τοῦ ποταμοῦ, μι-
» κρὸς ἄνεμος καταβάλλει.

---

(1) Λέγουσιν, ὡς πρότερον ἔκαμψεν αὐτὸ τὸ τόξον ὁ Παρασσουράμας· διὰ τοῦτο λέγει ἐνταῦθα, ὡς τὸ τόξον ἐκεῖνο τοῦ Σίβα ἐστερήθη τῆς δυνάμεως τῇ δυνάμει τοῦ Βισνοῦ, δηλονότι ἐμοῦ, ὃς ἀπόῤῥοιά εἰμι τοῦ Βισνοῦ· (καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ Παρασσουράμας μία ἐστὶ τῶν δέκα ἐνσαρκώσεων τοῦ Βισνοῦ.) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ἐξ οὗ ἔκαμψα ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ τόξον, ἀδύνατον ἐγένετο καὶ σαθρόν· καὶ διὰ τοῦτο οὐ διέῤῥηξας αὐτό.

77. « Ἔστω κατὰ μέρος ὁ πόλεμος· σὺ δὲ λάβε τοῦτό μου » τὸ τόξον, καὶ κάμψας αὐτὸ, ἔνθες τὴν χορδὴν, καὶ » ἕλκυσον αὐτήν. Εἰ δύνασαι τοῦτο ποιῆσαι, ἐγὼ ἐνι- » κήθην ὑπὸ σοῦ τῇ ἰσοδυναμίᾳ τοῦ βραχίονος.

78. « Εἰ δὲ, καταπληττόμενος ἐκ τῆς πυροβολούσης ἀκω- » κῆς τοῦ ἐμοῦ πελέκυος, δειλιᾷς, αἴτησον ἀσφάλειαν » καὶ σωτηρίαν, συμμίξας τὰς χεῖρας, ὧν οἱ τύλοι ἐκ » τῆς πληττούσης χορδῆς μάταιοί εἰσι ».

79. Ταῦτα εἰρηκότος τοῦ δεινωποῦ Παρασσουράμα, ὁ Ῥάμας, μειδιῶν ἅμα, καὶ τρέμων τὸ χεῖλος, ἔδωκε γενναίαν ἀπόκρισιν, ἣ ἦν ἡ λῆψις τοῦ τόξου ἀπὸ τῆς χειρὸς ἐκείνου.

80. Λαβὼν δ' ὁ Ῥάμας τὸ ἀρχαῖον ἑαυτοῦ τόξον[1], ἔκμετρον ἀγλαΐαν ἔλαβε· καὶ μόνον γὰρ ὂν τὸ νέφος ἀγλαΐαν ἔχει, πολλῷ δὲ μᾶλλον ὅταν ἔχῃ καὶ τὸ οὐράνιον τόξον, τὴν Ἶριν.

81. Θεὶς δ' αὐτὸς ὁ ῥωμαλέος Ῥάμας θάτερον κέρας τοῦ τόξου κατὰ γῆς, καὶ κάμψας αὐτὸ, ἔθετο τὴν χορδήν· ὁ δ' ἐχθρὸς τῶν Ξατρῶν Παρασσουράμας, ἀμαυρὸς ἐγένετο, καθὼς τὸ πῦρ, ὃ ἔχει μόνον καπνόν.

82. Τούτους ἀμφοτέρους, ἱσταμένους ἀντωπὸν, τὸν μὲν, αὐξάνοντα κατὰ τὸ φῶς, τὸν δὲ, μειούμενον, ἔβλεπον οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἐν τῇ πανσελήνῳ κατὰ τὴν ἑσπέραν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην[2].

83. Ὁ δ' εὔσπλαγχνος, καὶ ὅμοιος τῷ Σκάνδᾳ Ῥάμας, βλέπων τὸν Παρασσουράμαν, οὗ ἡ ὀφρὺς πέπτωκε, καὶ ἔχων προσηρμοσμένον τῷ τόξῳ βέλος εὔστοχον, εἴρηκε·

---

(1) Τοῦτο τὸ τόξον ἦν τοῦ Βισνοῦ, ὃς ἔδωκεν αὐτὸ τῷ Παρασσουράμᾳ.

(2) Ὁ μὲν μειοῦται κατὰ τὸ φῶς, δύων, ὁ δὲ αὐξάνει, ἀνατέλλουσα.

84. « Καί τοι σὺ οὕτως ἀτιμάζεις με, οὐ δύναμαι ὅμως » νηλεῶς ἀνελεῖν σε, ἐπειδὴ Βραχμὰν εἶ· εἰπὲ, τί ποιή- » σω διὰ τοῦ βέλους τούτου, κωλύσω τὴν εἰς γῆν πε- » ρίοδόν σου, ἢ τὴν εἰς οὐρανὸν ἄνοδόν σου; »

85. Πρὸς ὃν ἀπεκρίνατο ὁ ὅσιος· « Ἀληθῶς ἔγωγε γινώ- » σκω σε ἀρχαῖον Θεόν· παρωργίσθης δ' ὑπ' ἐμοῦ, » ἐπειδὴ ἠφιέμην ἰδεῖν διὰ πείρας τὴν ἐν σοὶ θείαν δύ- » ναμιν, ὃς ἦλθες ἐπὶ γῆς.

86. « Ἐπαινετή ἐστιν ἡ ἧττα, ἡ γεγενημένη ὑπὸ σοῦ τοῦ » Θεοῦ κατ' ἐμοῦ, ὃς σποδὸν ἐποίησα τοὺς πατρικοὺς » ἐχθροὺς, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐδωρησάμην τῷ Βραχ- » μᾶνι Κασσέπᾳ.

87. « Ὦ ἄριστε τῶν ἐμφρόνων, φεῖσαι τῆς ἐφετῆς μοι εἰς » γῆν περιόδου, ἣ γίνεται εἰς περιήγησιν καὶ προσκύ- » νησιν ἁγίων τόπων· ἡ γὰρ εἰς οὐρανὸν ἄνοδος, κωλυ- » θεῖσα, οὐ θλίψει ἐμὲ, τὸν μὴ ἐπιθυμοῦντα τρυφῆς ».

88. Εἰπὼν δ' ὁ Ῥάμας, « Ἔστω οὕτως », ἀντιβλέψας κατὰ τὸ ἑῷον μέρος [1], ἔῤῥιψε τὸ βέλος, ὃ ἐγένετο, ὡς μοχλὸς δυσέκβλητος τῆς εἰς οὐρανὸν εἰσόδου τοῦ Παρασσουράμα, καί τοι ἦν ἀνὴρ ἀρετῆς [2].

89. Εἰπὼν δὲ προσέτι ὁ Ῥάμας, « Συγγνώμην δὸς », ἥψατο τῶν ποδῶν τοῦ ὁσίου· ἡ γὰρ πρὸς τοὺς νικηθέντας ἐχ- θροὺς ταπείνωσις τῶν νικητῶν, εὐφημίας ἐστὶ πρό- ξενος.

90. « Ἐγὼ ἀπέβαλον, ἔφη ὁ Παρασσουράμας, τὴν ἐκ μέ- » ρους τῆς μητρὸς φύσιν τῶν Ξατρῶν [3], ἔλαβον δὲ

---

(1) Κατὰ τὴν ἕω ὁ παράδεισός ἐστι τοῦ Ἴνδρα, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ.

(2) Διὰ τοῦτό φασι, μέχρι τοῦ νῦν εἰς γῆν περιπολεῖ ὁ Παρασσουράμας· ἀποκέκλεισται γὰρ αὐτῷ ἡ τοῦ οὐρανοῦ εἴσοδος.

(3) Δηλ: τὸ πολεμικὸν ἦθος.

» τὴν ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς φύσιν τῶν Βραχμάνων [1]· » ὅθεν ἡ πρὸς ἐμέ σου παιδεία, χάρις μοι ἐγένετο· ὁ » γὰρ καρπὸς αὐτῆς ἄμωμός ἐστιν [2].

91. « Ἔστω αἴσιον καὶ ἀπαρεμπόδιστον τὸ 8 θεῖον ἔργον » ἐκτελέσατε σύ τε καὶ ὁ Λαξμάνας [3] ». Εἰπὼν δὲ τελευταῖον, « Νῦν δ' ἄπειμι », ἄφαντος ἐγένετο ὁ ὅσιος.

92. Ἀπελθόντος δὲ τοῦ Παρασσουράμα, ὁ πατὴρ, ἀγκαλισάμενος στοργῇ τὸν νικητὴν υἱὸν, ἐνόμισεν, ὡς ἀνεγεννήθη [4]· ἡ δὲ πρόσκαιρος αὐτοῦ λύπη, χαρᾶς αἰτία ἐγένετο, καθὼς ἡ πίπτουσα βροχὴ, χαρᾶς αἰτία γίνεται τῷ καιομένῳ δένδρῳ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς ὕλης.

93. Διανύσας μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς Δασσαράτας τὴν ὁδὸν, ἐν ᾗ σκηναὶ προπαρεσκευασμέναι ἦσαν χαρίεσσαι καθ' ἕκαστον σταθμὸν, εἰσέβη εἰς τὴν πόλιν Ἀϊοδδεὰν, ἧς τῶν οἴκων ἐν ταῖς θυρίσιν εἰς θεωρίαν τῆς Σητᾶς γυναῖκες ἀνέμενον, ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν, ὡς λωτοί.

---

(1) Δηλ: τὸ ἱλαρὸν ἦθος.

(2) Ἡ εἰς γῆν δηλ: περίοδός μου, δι' ἧς θεωρήσω, καὶ προσκυνήσω τοὺς ἁγίους τόπους.

(3) Τὴν τοῦ Ῥαβάνα δηλαδὴ ἀναίρεσιν.

(4) Ἐνόμισεν, ὡς ἀνεγεννήθη ὁ Ῥάμας, σωθεὶς ἐκ τοῦ πελέκεως τοῦ Παρασσουράμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

1. Τρυφήσας δὲ τῶν ἐφετῶν ὁ Δασσαράτας, καὶ διανύσας τὴν ὁδὸν τοῦ βίου, ἐγένετο ἐγγὺς τῆς λήξεως, καθὼς ὁ καίων λύχνος, πιὼν τὸ ἔλαιον, καὶ καταναλώσας τὸ θρυαλλίδιον, γίνεται περὶ τὴν ἔω ἐγγὺς τῆς ἀποσβέσεως.

2. Ἡ δὲ γεροντικὴ ἡλικία ἐν σχήματι τῆς πολιᾶς, ἐλθοῦσα πρὸς τὸ οὖς τοῦ Δασσαράτα, ὥσπερ φοβουμένη τὴν Καϊκεγὴν[1], εἶπεν αὐτῷ τοῦτο· « Τεθείσθω ἡ βασιλεία » ἐπὶ τοῦ Ῥάμα[2] ».

3. Διασπαρθεῖσα δ' ἡ φήμη τῆς βασιλικῆς χειροτονίας τοῦ Ῥάμα, ὃς ἦν πᾶσι ποθητὸς, εὔφραινεν ἕκαστον τῶν πολιτῶν, καθὼς ἡ ὑδραγωγία εὐφραίνει ἕκαστον τῶν φυτῶν τοῦ κήπου.

4. Ἀλλὰ τῇ περὶ τὴν βασιλικὴν χειροτονίαν τοῦ Ῥάμα λαμπρᾷ παρασκευῇ αἶσχος ἐποίησεν ἡ κακογνώμων Καϊκεγὴ διὰ τῶν ἑαυτῆς θερμῶν δακρύων καὶ τῶν τοῦ βασιλέως[3].

5. Καταπραϋνθεῖσα δ' αὕτη ἡ ὑπέρχολος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐξηρεύξατο δύω χάριτας, ἃς προϋπέσχετο αὐτῇ, καὶ ἐφάνη, ὥσπερ γῆ, ἡ καταβρεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἴνδρα, ἐξήγαγε δύω ἐχίδνας ἐξ ὀπῆς.

6. Καὶ εἰς μὲν πλήρωσιν τῆς μιᾶς χάριτος, ἐξορίαν τοῦ Ῥάμα εἰς ἔρημον δεκατεσσάρων ἐτῶν ἐποίησεν· εἰς δὲ πλή-

---

(1) Ἡ Καϊκεγὴ ἀντίζηλος ἦν τῆς Καουσσαλεᾶς, ἧς υἱὸς ἦν ὁ Ῥάμας.

(2) Ἔννοια δηλ: αὐτῷ ἐγένετο χειροτονῆσαι βασιλέα τὸν Ῥάμαν· ἐπειδὴ ἐκεῖνος παρῆλιξ ἦν, καὶ ἐγγὺς θανάτου.

(3) Ὑπερφιλῶν τὴν Καικεγὴν ὁ βασιλεὺς, βλέπων αὐτὴν κλαιουσαν, ἔκλαιε καὶ αὐτός.

ρωσιν τῆς ἑτέρας, ἀλυσιτελῆ βασιλείαν τοῦ ἑαυτῆς υἱοῦ Βαράτα ἠθέλησεν [1].

7. Ὁ δὲ Ῥάμας πρότερον μὲν ἐδέξατο τὴν παρὰ τοῦ πατρὸς δοθεῖσαν βασιλείαν, κλαίων [2]· ὕστερον δ' ἐδέξατο τὴν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας προσταγὴν αὐτοῦ, χαίρων.

8. Θαυμάζοντες δ' ἔβλεπον οἱ ἄνθρωποι τὴν αὐτὴν χροιὰν τοῦ προσώπου τοῦ Ῥάμα, ὅτε ἐφόρει τὰ ἁπαλὰ περιβόλαια, καὶ ὅτε ἐνεδύθη τὰ τραχέα, τὰ ἐκ φλοιῶν καὶ δερμάτων [3].

9. Ὁ μὲν οὖν Ῥάμας, θέλων τὸν πατέρα μὴ ἐκπεσεῖν τῆς ἀληθείας [4], συνὼν τῇ Σητᾷ καὶ τῷ Λαξμάνᾳ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.

10. Θλιβόμενος δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ διαζεύξει τοῦ Ῥάμα, καὶ ἐνθυμούμενος τὴν ἀράν, ἣν ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀσκητοῦ ἐκείνου, οὗ τὸν υἱὸν ἐτόξευσε, μόνον τὸν θάνατον ἐνόμισεν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ [5].

11. Ἡ δὲ βασιλεία, ἧς ὁ μὲν βασιλεὺς ἐτεθνήκει, οἱ δὲ βασιλικοὶ παῖδες ἀπεδήμουν [6], ὡς ἕρμαιον προὔκειτο τοῖς ἐχθροῖς, τοῖς παρατηροῦσι καιρὸν εὑρεῖν.

---

(1) Ἀλυσιτελῆ βασιλείαν ἠθέλησεν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ χήρα ἐγένετο, ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ Ῥάμας τελευταῖον ἐβασίλευσε.

(2) Κλαίων ἐδέξατο τὴν βασιλείαν, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχε σκοπὸν ἀναχωρῆσαι, καὶ μονάσαι μετὰ ταῦτα· χαίρων δ' ἐδέξατο τὴν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας προσταγήν, ὑπακοὴν ποιῆσαι θέλων τῷ πατρί.

(3) Ἐξορισθεὶς εἰς ἔρημον, ἐνεδύθη καὶ τὸ ἐρημικὸν ἔνδυμα.

(4) Μετὰ χαρᾶς ὑπήκουσε τῇ προσταγῇ, ἵνα μὴ γένοιτο ὁ πατὴρ αὐτοῦ παραβάτης τοῦ λόγου, καὶ τῆς ὑποσχέσεως, ἣν ἐποίησε πρὸς τὴν Καϊκεγήν.

(5) Ἀπέθανεν ἐκ λύπης.

(6) Οἱ μὲν δύο ἦσαν ἐν ἐρήμῳ, οἱ δ' ἕτεροι δύο ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ τῆς Καϊκεγῆς.

12. Διὰ τοῦτο οἱ βουλευταὶ, μὴ ἔχοντες βασιλέα, μετεπέμψαντο εὐθὺς τὸν Βαράταν, ὄντα ἐν τῷ παλαικῷ οἴκῳ τῆς Καϊκεγῆς· οἱ δὲ πεμφθέντες οὐκ ἔδειξαν σημεῖον λύπης [1].

13. Ἐλθὼν δ' ὁ Βαράτας, καὶ ἀκούσας τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ὡς ἐγένετο, οὐ μόνον ἀποστροφὴν τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλείας.

14. Ἐπορεύθη δὲ μετὰ στρατοῦ, δακρυῤῥοῶν, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ῥάμα· καὶ μαθὼν παρὰ τῶν ἐρημιτῶν, εἶδε τὸ ἄλσος, ἔνθα ἦν ὁ Ῥάμας μετὰ τοῦ Λαξμάνα.

15. Ἀναγγείλας δὲ τῷ Ῥάμᾳ, ὃς ᾤκει ἐν ἄλσει τοῦ ὄρους Σιτρακούτα, τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς διοίκησιν τῆς βασιλείας, ἣν αὐτὸς οὐκ ἀνεδέξατο.

16. Μὴ θέλοντος δὲ τοῦ Ῥάμα, ὃς πρεσβύτερος ἦν, ἀναδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ὁ Βαράτας παράνομον ἑαυτὸν ἐνόμιζεν, ἂν αὐτὸς αὐτὴν ἀναδέξηται, νεώτερος ὢν [2].

17. Γνοὺς δὲ τὸν Ῥάμαν, μὴ δυνάμενον ἐξελθεῖν τῆς προσταγῆς τοῦ μακαρίτου πατρὸς, ᾔτησε τελευταῖον τοὺς δύω κοθόρνους αὐτοῦ, ἵν' εἶεν, ὡς ἔφοροι τῆς βασιλείας.

18. Κατανεύσαντος δὲ τοῦ Ῥάμα, λαβὼν ἄδειαν ὁ Βαράτας, ἀνέστρεψεν οὐκ εἰς τὴν μητρόπολιν Αἰδδεὰν, ἀλλ' εἰς κώμην, Νανδὴν τὸ ὄνομα, καὶ διῴκει τὴν βασιλείαν, ὡς παρακαταθήκην τοῦ Ῥάμα.

19. Ἐξάλειψιν δέ πως ἐποίει τοῦ ἁμαρτήματος τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς, δεικνύων μέγα σέβας πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν, καὶ ἐπιστροφὴν τῆς βασιλείας.

20. Διατρίβων δ' ὁ Ῥάμας μετὰ τοῦ Λαξμάνα καὶ τῆς Σητᾶς

(1) Μυστικὸν ἐφύλαξαν τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως.

(2) Παράνομον κρίνεται, ἂν ὁ νεώτερος ἀδελφὸς ἔλθῃ εἰς γάμον πρὶν τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ ἂν ἀναδέξηται τὴν βασιλείαν, τοῦ πρεσβυτέρου ζῶντος, καὶ ἀξίου ὄντος.

ἐν ἐρήμῳ, καὶ τὰ ἐν ἐρήμῳ φυόμενα ἐσθιων[1], καί περ νέος ὤν, φιλησυχίαν ὅμως εἶχε καὶ ζωὴν γερόντων βασιλέων, ἀρνησαμένων τὸν κόσμον.

21. Καί ποτε ὁ Ῥάμας, ἀναπαυόμενος ἐκ πόνου ὑπὸ δένδρον μέγα, οὗ ἡ σκιὰ ἀμετάστατος ἦν θείᾳ δυνάμει, ἐκοιμᾶτο ἐν ἀγκάλῃ τῆς Σητᾶς.

22. Κολοιὸς δέ τις, ἐλθών, ἔνυξεν ὄνυξι τοὺς μαστοὺς τῆς Σητᾶς, ὥσπερ φθονῶν τοῖς τῶν ὀνύχων τοῦ ἀνδρὸς ἐρωτικοῖς νυγμοῖς.

23. Ἐξεγερθεὶς δ' ὁ Ῥάμας ὑπὸ τῆς Σητᾶς, ἔῤῥιψε κατὰ τοῦ κολοιοῦ κάρφος, ὡς βέλος· ὁ δὲ, φοβούμενος, καὶ πλανώμενος[2], εὗρεν ἀπαλλαγὴν τοῦ θανάτου διὰ τῆς ἐξορύξεως ἑνὸς ὄμματος.

24. Φοβούμενος δ' ὁ Ῥάμας, μή πως πάλιν ἔλθοι ὁ Βαράτας, πλησίον οὔσης τῆς Αἰδδεᾶς, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ ὄρους Σιτρακούτα, ἔνθα αἱ ἔλαφοι ἥδοντο, βλέπουσαι αὐτόν.

25. Πορευόμενος δὲ κατὰ τὸ νότιον μέρος, ἔμενε παρὰ τοῖς ἀσκητηρίοις ἀναχωρητῶν καὶ ὁσίων φιλοξένων, καθὼς ὁ ἥλιος παρὰ τοῖς Ζωδίοις, τρεπόμενος κατὰ τὸν νότον.

26. Ἡ δὲ Σητὰ, ἀκολουθοῦσα τῷ Ῥάμᾳ, ἐφαίνετο, ὡς ἡ Λαξμὴ, τουτέστιν, ἡ βασιλικὴ δόξα, ἣ, καί τοι ἐκωλύθη ὑπὸ τῆς Καϊκεγῆς, ἀκολουθεῖ τῷ ἀξίῳ ἀσπασίως.

---

(1) Ῥίζας καὶ λάχανα.

(2) Ὁ κολοιὸς, πλανώμενος περὶ τὴν γῆν καὶ περὶ τὸν οὐρανὸν, κατέφυγε καὶ εἰς τὸν Βραχμᾶν καὶ εἰς τὸν Ἴνδραν εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ κάρφους, ὅ περ ἐπήρχετο κατ' αὐτοῦ, ὡς βέλος θανατηφόρον, ἀλλ' οὐδεμίαν εὗρε σωτηρίαν. Τελευταῖον δὲ ἐπανέστρεψε πρὸς τὸν Ῥάμαν, παρακαλῶν αὐτὸν εἰς ἐξιλέωσιν. Ὁ δὲ Ῥάμας εἶπεν αὐτῷ, ὡς οὐδέποτε τὸ βέλος αὐτοῦ ἐγένετο ἀνεμώλιον. Εἰς δὲ διατήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ κολοιοῦ, ἱκετεύοντος, τὸ κάρφος ἐξώρυξεν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου, φασὶν, ἅπαντες οἱ κολοιοὶ τῷ ἑτέρῳ ὄμματι βλέπουσιν. Ἀστεῖον τοῦτο τὸ τερατούργημα τοῦ Ῥάμα.

27. Διὰ δὲ τοῦ εὐόσμου χρίσματος, ὃ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ τῆς Ἀνουσουίας [1], γυναικὸς τοῦ Ἀτρῆ, ἐποίει τοὺς βομβυλίους ἀφιέναι τὰ ἄνθη τοῦ ἄλσους, καὶ φοιτᾷν πρὸς αὐτήν.

28. Δαίμων δέ τις, Βιράδδας τοὔνομα, ἔχων σῶμα, ὡς τὸ περὶ τὴν ἑσπέραν νέφος [2], ἀποκλείσας τὴν ὁδὸν τοῦ Ῥάμα, ἔςη ἐναντίον, καθὼς ὁ Ῥαχοῦς ἵςαται ἐναντίον τῆς σελήνης.

29. Ἤπραξε δὲ τὴν Σητὰν αὐτὸς ὁ κακοποιὸς δαίμων ἐκ μέσου τοῦ Ῥάμα καὶ τοῦ Λαξμάνα, καθὼς ὁ καιρὸς τῆς ἀνομβρίας ἁρπάζει τὴν βροχὴν ἐκ μέσου τοῦ Νάββα καὶ τοῦ Ναββασέα [3].

30. Ἀποκτείναντες δὲ τὸν δαίμονα ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάμάνας, ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ, ἵνα μὴ τοῖς ἐπὶ γῆς μίασμα γένοιτο ἐκ τῆς δυσοσμίας.

31. Τῇ δὲ προσταγῇ τοῦ Ἀγαστέα ἐπαύσατο τῆς πλάνης ὁ Ῥάμας, καὶ ἔμεινεν ἐν ἄλσει, ᾧ ὄνομα Πανσαβατὴ, καθὼς ὁ Βινδδεᾶς ἐκ τῆς προσταγῆς τοῦ Ἀγαστέα, ἔμεινεν ἐν τῇ ἑαυτοῦ φύσει, μὴ ὑπερβαίνων τὰ ὅρια.

32. Ἐνταῦθα ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τοῦ Ῥαβάνα, (ᾗ ὄνομα Σουρπανακκὰ), ἔρωτι τρωθεῖσα, προσῆλθε τῷ Ῥάμᾳ, καθὼς ὁ ὄφις, καύματι θλιβεὶς, προσέρχεται τῷ Σανδάνῳ.

33. Καὶ εἰποῦσα τὸ ἑαυτῆς γένος, ἠθέλησεν ἄνδρα λαβεῖν τὸν Ῥάμαν ἔμπροσθεν τῆς Σητᾶς· ὁ γὰρ ἔρως τῶν γυναικῶν, ἐξαφθεὶς, οὐκ οἶδε τὸν προσήκοντα καιρόν.

34. Ὁ δὲ στιβαροὺς ἔχων ὤμους Ῥάμας, εἶπε πρὸς αὐτὴν τὴν ἐρωτόληπτον· « Ἐγὼ ἔχω γυναῖκα, ὦ μειρακίσκη, πο-» ρεύθητι πρὸς τὸν νεώτερόν μου ἀδελφόν. »

---

(1) Ἔδωκε προσέτι τῇ Σητᾷ ἡ Ἀνευσουία καὶ δύω περιβόλαια, ἅπερ ἀεὶ ἦσαν ἄχραντα καὶ ἄσπιλα.

(2) Ἐρυθρομέλαν.

(3) Ἰουλίου, καὶ Αὐγούστου, ὅτε καιρὸς ὄμβρων ἐστί.

35. Ἐλθοῦσα δὲ, πρὸς τὸν Λαξμάναν, καὶ ἀποδοκιμασθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ προφάσει, ὡς ἐπορεύθη πρότερον πρὸς τὸν Ῥάμαν, ἦλθε πάλιν πρὸς τὸν Ῥάμαν, καθὼς ἡ ῥοὴ τοῦ ποταμοῦ, ποτὲ μὲν εἰς ταύτην, ποτὲ δ' εἰς ἐκείνην τὴν ὄχθην ἔρχεται.

36. Ἡ δὲ Σητὰ, γελάσασα, ἤγαγεν αὐτὴν, τὴν ἐν βραχεῖ οὖσαν ἤρεμον, εἰς παροξυσμὸν, καθὼς ἡ ἀνατέλλουσα σελήνη ἄγει εἰς αὔξησιν τὸ ἠρεμοῦν κύμα τοῦ ὠκεανοῦ ἐκ νηνεμίας.

37. « Ἰδὲ τὴν ἐμὴν δύναμιν, εἶπεν· καρπὸν ὅσον οὔπω λήψῃ » τούτου τοῦ κατ' ἐμοῦ γέλωτος· ἡ γὰρ σὴ ἀτιμία ἡ πρὸς » ἐμὲ, ἥ εἰμι, ὡς λέαινα, εἰς θάνατον ἔσεται σοὶ ἣ εἶ, ὡς » ἔλαφος ».

38. Τοιαῦτα εἰποῦσα πρὸς τὴν Σητὰν, ἣ ἠγκαλίσατο ἐκ φόβου τὸν Ῥάμαν, μορφὴν ἔλαβε φρικώδη κατὰ τὸ ὃ εἶχεν ὄνομα, Σουρπανακκά [1].

39. Ὁ δὲ Λαξμάνας, ἀκούσας αὐτῆς, πρότερον μὲν ἐχούσης φωνὴν γλυκεῖαν, ὡς κόκκυγος, ὕστερον δὲ ἀγρίαν, ὡς κυνολύκου, ἐνόησεν, ὡς φαρμακίς ἐστι.

40. Καὶ εἰσελθὼν εὐθέως εἰς τὴν καλύβην, ἔλαβε μάχαιραν· καὶ γυμνώσας αὐτὴν, ἐποίησεν ἐκείνην τὴν φρικώδη δὶς τοσοῦτον κακόμορφον, ἀποτεμὼν τὴν ῥίνα.

41. Ἡ δὲ, ἱσταμένη ἐν αἰθέρι, ἐπίπληξιν αὐτοῖς ἐποίει διὰ τοῦ δακτύλου, ὃς ἦν, ὥσπερ σιδηροῦν ἐλεφαντόκεντρον, καὶ ὄνυχας εἶχεν, ὡς κόσκινα, καὶ κονδύλους σκληροὺς, ὡς γόνατα καλάμου.

42. Καὶ ἐλθοῦσα ταχέως εἰς τὴν πόλιν Ζανασθάναν [2], διη-

---

(1) Κοσκινόνυξ.

(2) Νῦν λέγεται Νασσίκα. Ὁ Ῥαβάνας ἐκυρίευε τῆς Ταπροβάνης νήσου, καὶ πολλοῦ μέρους τῆς Ἰνδικῆς Χερσοννήσου.

γήσατο, ὡς εἶχε, πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἀρχηγοὺς τὴν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας νεωστὶ γεγενημένην ἀτιμίαν ὑπὸ τοῦ Ῥάμα.

43. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, ἔθεντο αὐτὴν τὴν ῥινότμητον πρὸ τῆς στρατιᾶς, ὡς ὁδηγόν· τοῦτο δ' ἦν αὐτοῖς, ἐρχομένοις κατὰ τοῦ Ῥάμα, κακὸς οἰωνός [1].

44. Ἰδὼν δ' ὁ Ῥάμας αὐτοὺς τοὺς ἀλαζόνας, ἐπερχομένους ἐν ὅπλοις, ἔθετο τὴν μὲν Σητὰν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Λαξμάνα, τὴν δ' ἐλπίδα τῆς νίκης ἐπὶ τοῦ τόξου.

45. Ὁ μὲν Ῥάμας ἦν εἷς· οἱ δὲ Τιτᾶνες ἀναρίθμητοι· ὅσοι δ' ὅμως ἦσαν ἐκεῖνοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐν τοσαύταις μορφαῖς ἔβλεπον τὸν Ῥάμαν ἐν πολέμῳ [2].

46. Ὁ ἀγαθὸς τὰ πολεμικὰ Ῥάμας οὐκ ἠνέσχετο τοῦ Δουσσάνα [3], τοῦ σταλθέντος ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν κακῶν Τιτάνων [4], καθὼς ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ ἀνέχεται τοῦ αἴσχους, τοῦ ῥιφθέντος ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

47. Τρισὶ δὲ βέλεσιν ἀλλεπαλλήλοις ἔκτεινε καὶ τὸν Δουσσάναν, καὶ τὸν Χάραν [5], καὶ τὸν Τρισσούραν [6]· ἔπεσον δὲ καὶ οἱ τρεῖς ἐν ταὐτῷ, ὥσπερ εἰ τὰ βέλη συνάμα ἐῤῥίφθησαν ἐκ τοῦ τόξου.

48. Καὶ ἡ μὲν ζωὴ αὐτῶν κατεβρώθη ὑπὸ τῶν ὀξέων βελῶν τῶν ἐξελθόντων ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ σώματος, καὶ ἀναιμάκτων μεινάντων [7], ὡς πρότερον· τὸ δ' αἷμα κατεπόθη ὑπὸ τῶν πετεινῶν.

---

(1) Τὸ θεῖναι λελωβημένον πρόσωπον πρὸ τοῦ στρατοῦ.

(2) Ῥάμας ἔβλεπον τοσούτους, ὅσοι ἦσαν ἐκεῖνοι.

(3) Δουσσάνας, αἰσχρός.

(4) Ὁ Δουσσάνας, ὁ Χάρας, καὶ Τρισσούρας, ἀρχηγοὶ ἦσαν τῶν Τιτάνων.

(5) Χάρας, ὄνος.

(6) Τρισσούρας, τρικέφαλος.

(7) Ἐκ τῆς ταχείας βολῆς καὶ ἐκβολῆς οὐ καθημάχθησαν τὰ βέλη.

49. Καρατομηθείσης ἐκείνης τῆς μεγάλης στρατιᾶς τῶν Γιγάντων τοῖς ξυροειδέσι βέλεσι τοῦ Ῥάμα, οὐδὲν ἄλλο ἑωρᾶτο, ἀλλ' ἢ ἱστάμενα σώματα ἀκέφαλα.

50. Ἡ στρατιὰ τῶν δαιμόνων, ἡ προτρέψασα εἰς πόλεμον τὸν βρέχοντα βέλη Ῥάμαν, ὕπνον ὕπνωσε βαθὺν ὑπὸ σκιὰν γυπῶν, ὥστε μὴ ἐγερθῆναι τοῦ λοιποῦ.

51. Μόνη δ' ἡ Σουρπανακκὰ, σωθεῖσα, ἐγένετο τῷ Ῥαβάνᾳ κακάγγελος τῶν ἀναιρεθέντων ἐκείνων δαιμόνων τοῖς βέλεσι τοῦ Ῥάμα.

52. Ὁ δὲ Ῥαβάνας ἔκ τε τῆς πρὸς τὴν ἀδελφὴν ὕβρεως καὶ ἐκ τοῦ θανάτου τῶν ἑαυτοῦ στρατηγῶν ἐνόμισεν, ὡς ὁ Ῥάμας ἔθετο τὸν ἑαυτοῦ πόδα ἐπὶ τῶν δέκα κεφαλῶν αὐτοῦ[1].

53. Ἀπατήσας δ' ὁ Ῥαβάνας τὸν Ῥάμαν καὶ τὸν Λαξμάναν διὰ τοῦ δαίμονος Μαρίτσα[2], τοῦ λαβόντος μορφὴν ἐλάφου, ἥρπασε τὴν Σητὰν, ᾧ ἐμποδὼν ἐγένετο καθ' ὁδὸν ἐν βραχεῖ ὁ βασιλεὺς τῶν γυπῶν[3].

---

(1) Δεκακέφαλος ἦν ὁ Ῥαβάνας.

(2) Οὗτος ἦν ὁ Μαρίτσας, ἐκεῖνος ὁ δαίμων, ὃν ἔῤῥιψεν ὁ Ῥάμας διὰ τῆς βολῆς τοῦ ἀερίου βέλους, ὡς διὰ σφενδόνης, εἰς Ταπροβάνην, ὡς πρότερον ἐῤῥέθη. Οὗτος διὰ προσταγῆς τοῦ Ῥαβάνα, λαβὼν μορφὴν ἐλάφου χρυσοειδοῦς εἰς ἀπάτην, ἦλθεν, ἔνθα ἦν ὁ Ῥάμας. Ἰδοῦσα δ' ἡ Σητὰ χρυσῆν ἔλαφον, ἠθέλησεν αὐτὴν ἔχειν εἰς διατριβήν. Πορευθεὶς δ' ὁ Ῥάμας κατόπιν τῆς ἐλάφου, ἀφῆκε τὸν Λαξμάναν φύλακα τῆς Σητᾶς. Ἡ μὲν οὖν ἔλαφος ἔφευγεν εἰς τὴν ὕλην, ὁ δὲ Ῥάμας ἐδίωκεν. Ἐν τούτῳ φωνῆς γοερᾶς ἤκουσεν ἡ Σητὰ, λεγούσης, « Τά» χυνον, ὦ Λαξμάνα »· καὶ φοβηθεῖσα, εἶπε τῷ Λαξμάνᾳ, πορευθῆναι, καὶ ἰδεῖν, τί ἐγένετο. Ἀπελθόντος δὲ τοῦ Λαξμάνα, ἐλθὼν ὁ Ῥαβάνας, ἥρπασε τὴν Σητάν. Ἀφάντου δὲ γενομένης τῆς χρυσῆς ἐλάφου, ἐπαναστρέψαντες ὁ Ῥάμας, καὶ ὁ Λαξμάνας, οὐκ εἶδον τὴν Σητάν.

(3) Οὗτος ὁ γὺψ ὠνομάζετο Ζαταϊοῦς, καὶ τῷ Δασσαράτᾳ ἦν γνωστός· ὅς, διαγνοὺς τὴν Σητὰν καθ' ὁδὸν, ἀντέστη τῷ Ῥαβάνᾳ, καὶ κοπεὶς τὰς πτέρυγας ὑπ' ἐκείνου, ἔπεσε κατὰ γῆς ἡμιθανής.

54. Ἐρευνῶντες δ᾽ ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας τὴν Σητὰν, εἶδον τὸν γύπα, πεπτωκότα ἄνευ πτερύγων, ὃς ἀντήμειψε τὴν φιλίαν τοῦ Δασσαράτα διὰ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, ἣ ἦν μέχρι τοῦ λάρυγγος.

55. Καὶ ἀναγγείλας αὐτοῖς διὰ μὲν τοῦ στόματος τὴν ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα ἁρπαγὴν τῆς Σητᾶς, διὰ δὲ τῶν τραυμάτων τὴν ἑαυτοῦ μεγαλουργίαν, ἀπέπνευσεν.

56. Οἱ δὲ, λύπην νέαν λαβόντες ἐπὶ θανάτῳ φίλου ἀδόλου τοῦ ἑαυτῶν πατρὸς, ἐτέλεσαν αὐτῷ, ὡς πατρὶ, πάντα τὰ νενομισμένα μετὰ θάνατον [1].

57. Ἐκ δὲ τῆς συμβουλῆς δαίμονος Καβάνδδα [2], ὃς, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τοῦ Ῥάμα, ἐλύθη ἐκ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀρᾶς, φιλία μεγάλη ἐγένετο τοῦ Ῥάμα μετὰ τοῦ Πιθήκου Σουγρήβα, ὃς ἦν ὁμοιοπαθής.

58. Ἀποκτείνας δὲ τὸν γενναῖον Βάλιν ὁ Ῥάμας, ἔθετο ἐπὶ τοῦ τόπου ἐκείνου τὸν Σουγρήβαν, ὃς διὰ πολλοῦ ἐπιθυμίαν εἶχε, καθὼς τεθέασιν ἕτερον στοιχεῖον ἐπὶ τοῦ τόπου ἑτέρου στοιχείου [3].

---

(1) Κατέκαυσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ χοὰς προσήνεγκαν.

(2) Οὗτος ὁ Καββάνδδας, Γανδδάρβας ἦν πρώην, τουτέστι, μουσικὸς τῶν θεῶν, ὃς ἔκ τινος ἀρᾶς ἐγένετο δαίμων· ἦν δὲ ἀκέφαλος μὲν, σταδιόχειρ δέ· πελλῶν γὰρ σταδίων μακρὰς εἶχε χεῖρας, αἷς περιελάμβανε τὸν προστυχόντα, καὶ κατέτρωγε. Τυχὼν δὲ καὶ ὁ Ῥάμας ἐν μέσῳ τῶν ἐκτεταμένων χειρῶν αὐτοῦ, ἀπέκτεινεν αὐτόν· ὃς, ἀναλαβὼν τὴν προτέραν ἑαυτοῦ θείαν φύσιν, εἶπε τῷ Ῥάμᾳ εἰς εὐχαριστίαν τῆς ἑαυτοῦ λυτρώσεως ἀπὸ τῆς δαιμονιώδους φύσεως. « Ἐν » ὄρει Ῥισσεμούκκᾳ Πίθηξ ἐστὶ, Σουγρήβας τοὔνομα, πρώην βασιλεὺς τῶν Πι» θήκων, οὗ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἀρχὴν ἥρπαξεν ὁ Βάλις, ὃς ἀδελφὸς αὐ» τοῦ ἐστι. Μεγάλην δ᾽ ἀνταμοιβήν σοι ποιήσει αὐτὸς ὁ Σουγρήβας, ἂν ἀντίλη» ψιν δῷς αὐτῷ, ὅς ἐστιν ὁμοιοπαθής σοι. » Σουγρήβας μεθερμηνεύεται καλλίλαιμος. Καβάνδδας δὲ, ἀκέφαλος. Πῶς δ᾽ ἄρα ἔτρωγε, καὶ ἔβλεπεν, ἀκέφαλος ὤν; Πίστευε, καὶ μὴ ἐρεύνα.

(3) Τοῦτο θεωρεῖται ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων.

59. Καθὼς δὲ οἱ λογισμοὶ τοῦ θλιβομένου Ῥάμα περιεφέροντο τῇδε κἀκεῖσε, οὕτω καὶ οἱ Πίθηκοι [1], προσταχθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως Σουγρήβα [2], περιήρχοντο τῇδε κἀκεῖσε εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σητᾶς.

60. Ἰδὼν δ' ὁ Χανουμὰν τὸν Σαμπάτην [3] παρὰ τῇ ἀκτῇ τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς Σητᾶς, διεπέρασε τὸν ὠκεανὸν [4], καθὼς ὁ ἀπαθὴς διαπερᾷ τοῦτον τὸν κόσμον.

61. Ἐρευνῶν δ' ὁ Χανουμὰν, εἶδε τὴν Σητὰν ἐν τῇ Λαγκᾷ [5], ἣ ἦν περικυκλουμένη ὑπὸ θηλέων δαιμόνων, ὥσπερ ζωηφόρος βοτάνη ὑπὸ φαρμακερῶν βοτανῶν.

62. Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ τὸν δακτύλιον τοῦ Ῥάμα εἰς σημεῖον πίστεως [6]· ἡ δ' ἔχυσεν εὐθέως δάκρυα χαρᾶς, ἃ ἦν ὡς ὑποδοχὴ τοῦ δακτυλίου.

63. Παρηγορήσας μὲν οὖν τὴν Σητὰν ὁ Χανουμὰν ταῖς παρὰ τοῦ Ῥάμα ἀγαθαῖς ἀγγελίαις, ἔκτεινε τὸν Ἄξαν [7], καὶ

---

(1) Τῶν σταλθέντων Πιθήκων ἀρχηγὸς ἦν ὁ Χανουμὰν, ὃς βουλευτὴς ἦν καὶ στρατηγὸς τοῦ Σουγρήβα· ἦν δὲ φρονιμώτατος, ῥωμαλεώτατος, καὶ ἡρωϊκώτατος· διὸ καὶ λέγεται κατ' ἐξοχὴν Μαχαβήρας, ὅ ἐστι, μέγας ἥρως. Αὐτός ἐστιν ὁ παρ' Ἰνδοῖς Ἡρακλῆς.

(2) Ὁ Σουγρήβας υἱὸς ἦν τοῦ Ἡλίου, ὁ δὲ Χανουμὰν υἱὸς τοῦ ἀέρος.

(3) Ὁ Σαμπάτης ἦν Γὺψ, ἀδελφὸς τοῦ εἰρημένου Ζαταιοῦ, ὃς καὶ εἶπε τῷ Χανουμᾶνι, ὡς ἡ Σητά ἐστιν ἐν τῇ Ταπροβάνῃ.

(4) Διεπέρασε τὸν πορθμὸν, πηδήσας.

(5) Λαγκὰ λέγεται ἡ Ταπροβάνη, καὶ ἡ βασιλεύουσα πόλις.

(6) Κατ' ἰδίαν τοῦτο ἐποίησεν ὁ Χανουμὰν, λαβὼν μορφὴν μικρὰν ἐν νυκτὶ, ὅτε οἱ δαίμονες ἐκοιμῶντο· ἐγένετο τὸ σῶμα μικρὸς, ὥσπερ κώνωψ, ἢ μυῖα· ἕτεροι δέ φασιν, ὥσπερ στρουθίον.

(7) Ὁ Χανουμὰν μετὰ τὸ ἰδεῖν τὴν Σητὰν, ἀνέσπασε πάντα τὰ φυτὰ τοῦ κήπου, ἐν ᾧ ἐφυλάττετο ἡ Σητά. Ἐλθὼν δ' ὁ Ἄξας, ὃς νεώτερος ἦν υἱὸς τοῦ Ῥαβάνα, ἀνῃρέθη ὑπὸ τοῦ Χανουμᾶνος. Ἦλθε δ' ἔπειτα ὁ Μεγανάδας, ὃς ἦν πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ῥαβάνα, κατὰ τοῦ Χανουμᾶνος, ὃς ἠνέσχετο δεθῆναι πρὸς καιρὸν, καὶ ἀχθῆναι πρὸς τὸν Ῥαβάναν. Ὁ δὲ ἐπέταξε τυλίξαι περὶ τὴν οὐρὰν τοῦ Χα-

ὄνομα μέγα ἔλαβεν· ἀνασχόμενος δ' ἔπειτα πρὸς καιρὸν τῶν δεσμῶν, κατέκαυσε τὴν πόλιν Λαγκάν.

64. Κατορθώσας δὲ ταῦτα, ἀνέστρεψε, καὶ ἔδωκε τῷ Ῥάμᾳ εἰς σημεῖον πίστεως ἀδάμαντα, ὃν ἔλαβε παρὰ τῆς Σητᾶς· ἐκ δὲ τοῦ ἀδάμαντος ἐνόμισεν ὁ Ῥάμας, ὡς αὐτὴ ἡ καρδία τῆς Σητᾶς ἦλθε σωματικῶς.

65. Θεὶς δὲ τὸν ἀδάμαντα ἐπὶ τοῦ στήθους, ἄκραν ἡδονὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς θίξεως, καὶ ἐνόμισεν, ὡς αὐτὴν ἠγκαλίσατο τὴν ἐρασμίαν ἐκτὸς τῶν μαστῶν.

66. Ἀκούσας μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν Σητὰν ὁ Ῥάμας, ὃς ἐν ἀδημονίᾳ ἦν τοῦ συνεῖναι αὐτῇ, ἐνόμισεν, ὡς μικρὰν τάφρον, τὴν θάλασσαν, ἣ περιέῤῥει τὴν Λαγκάν.

67. Ἔξοδον δ' ἐποίησεν ἐκ τοῦ ὄρους Ῥησσεμούκκα εἰς καταστροφὴν τοῦ ἐχθροῦ· ἠκολούθουν δ' αὐτῷ ἀναρίθμητοι Πίθηκοι [1] οὐ μόνον ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ αἰθέρος διὰ τὴν κατὰ τὴν ὁδὸν ὀχλαγωγίαν.

68. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Ῥάμα ἐπὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ ὠκεανοῦ, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ Βιββησσάνας [2], ὥσπερ παρακινηθεὶς ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἀγαθῆς τύχης, ἐλθούσης φιλοφρόνως εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ.

νουμᾶνος ὀθόνια, βεβρεγμένα ἐλαίῳ, καὶ κατακαῦσαι αὐτόν. Ὡς δὲ ἀνήφθη τὸ πῦρ, ἀναπηδήσας ὁ Χανουμὰν, κατέκαυσε τὴν πόλιν Λαγκάν, πηδῶν ἀφ' ἑνὸς οἴκου εἰς ἄλλον· κἄπειτα καταπηδήσας εἰς τὴν θάλασσαν, κατέσβεσε τὸ ἐν τῇ οὐρᾷ πῦρ.

(1) Ἠκολούθησαν τῷ Ῥάμᾳ Πίθηκοι μετὰ τοῦ ἑαυτῶν βασιλέως Σουγρήβα· ἠκολούθησαν δὲ πρὸς τούτοις καὶ Ἄρκτοι, ὧν βασιλεὺς ἦν Ζαμβουβὰν τοὔνομα· καὶ οὗτος γὰρ σύμμαχος ἐγένετο τοῦ Ῥάμα. Ἔστι δὲ τοῦτο ἀλληγορικόν· οὐ γὰρ ἦσαν πίθηκοι καὶ ἄρκτοι κατὰ τὴν φύσιν, ἀλλ' ἄνδρες ὀρεινοὶ καὶ ἄγριοι.

(2) Ὁ Βιββησσάνας νεώτερος ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ῥαβάνα, ὑφ' οὗ ἀπεβλήθη καὶ ἐμισήθη, ἐπειδὴ συνεβούλευσεν ἀποπέμψασθαι τὴν Σητάν· καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ῥάμαν, βασιλεὺς ἐγένετο τῆς Ταπροβάνης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ῥαβάνα.

69. Ὁ δὲ Ῥάμας ὑπέσχετο αὐτῷ δώσειν τὴν βασιλείαν τῶν Τιτάνων, ὃ καὶ ἐγένετο ἐμπράκτως· τὰ γὰρ ὀρθῶς πραττόμενα ἐν προσήκοντι καιρῷ, ἀγαθὸν τέλος ἔχει.

70. Τῇ δὲ βοηθείᾳ τῶν Πιθήκων γέφυραν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐποίησε λιθίνην[1], ἣ ἐφαίνετο ὥσπερ ὄφις Σέσσας, ἐξελθὼν ἐκ τοῦ βυθοῦ εἰς ἀνάπαυσιν τοῦ Βισνοῦ.

71. Διαπεράσας δὲ τὴν θάλασσαν ὁ Ῥάμας διὰ τῆς γεφύρας, ἐπολιόρκησε τὴν Λαγκὰν διὰ τῶν Πιθήκων· οἵ, κύκλῳ ὄντες, ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ χρυσοειδοῦς ἑαυτῶν χρώματος, ὡς δεύτερον χρυσοῦν τεῖχος[2].

72. Ἐνταῦθα φρικτὸς πόλεμος συνεκροτήθη τῶν Πιθήκων καὶ τῶν Τιτάνων· καὶ φωνὴ νίκης ἐξηκούετο ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατῶν, τοῦ τε Ῥάμα καὶ τοῦ Ῥαβάνα.

73. Καὶ τὰ μὲν δένδρα συνέθλων τοὺς μοχλοὺς τῶν δαιμόνων· οἱ δὲ λίθοι συνέτριβον τοὺς κοπάνους[3], οἱ δ' ὄνυχες ὑπερίσχυον τῶν ὀξέων ὅπλων· τὰ δ' ὄρη συνεπίεζον τοὺς μεγάλους ἐλέφαντας.

74. Ἰδούσης δὲ τῆς Σητᾶς κεκομμένην κεφαλὴν[4] τοῦ Ῥάμα, καὶ διαταραχθείσης τὴν ψυχήν, ἡ Τριζατὰ ζωὴν ἔδωκεν αὐτῇ, εἰποῦσα, ὡς μαγία τοῦτο.

75. Ἀκούσασα γὰρ ἡ Σητὰ, ἣ πρότερον νομίσασα, ὡς ἀλη-

---

(1) Οἱ Πίθηκοι ῥίπτοντες λίθους μεγάλους, ἐγεφύρωσαν τὸν πορθμόν.

(2) Ἡ Λαγκὰ χρυσοῦν εἶχε τεῖχος.

(3) Τὰ ὅπλα τῶν Πιθήκων ἦσαν δένδρα καὶ λίθοι, δι' ὧν συνέτριβον τοὺς μοχλοὺς καὶ τοὺς κοπάνους, οὓς εἶχον, ὡς ὅπλα, οἱ δαίμονες· οἱ δ' ὄνυχες τῶν Πιθήκων ὀξύτεροι ἦσαν τῶν ὀξέων ὅπλων τῶν δαιμόνων· τὰ δὲ ῥιπτόμενα ὄρη κατέσπαζον τοὺς ἐλέφαντας τῶν Τιτάνων.

(4) Ὁ Ῥαβάνας κεκομμένην κεφαλὴν ὁμοίαν τῇ τοῦ Ῥάμα ἔδειξε τῇ Σητᾷ· ἡ δὲ Τριζατά, (ἡ ἦν γραῦς δαίμων ἀγαθοφυὴς καὶ φιλόφρων, καὶ πολλάκις παρηγόρει τὴν Σητὰν, καὶ θάῤῥος αὐτῇ ἐδίδου) εἶπεν, ὡς μαγία ἐστὶ τοῦτο. Τριζατὰ ἑρμηνεύεται Τριπλόκαμος.

[illegible] ὁ θάνατος τοῦ Ῥάμα, αἰσχύνην ἐλογίζετο τὴν ζωὴν, ἀφῆκε τὴν μεγάλην λύπην, πιστεύσασα, ὡς ζῇ ὁ ἐράσμιος ἀνήρ.

76. Ὡς ἐνύπνιον δ' ἐγένετο ἐν ἀκαρεῖ ἡ πίεσις τοῦ Λαξμάνα, ἡ γεγενημένη ὑπὸ τοῦ ἐξ ὄφεως βρόχου τοῦ Μεγανάδα[1]· ὁ γὰρ ὄφις, ὁ ὢν, ὡς βρόχος, διελύθη ἐκ τοῦ καταπτάντος Γαρούδα.

77. Ὁ μὲν δὴ Μεγανάδας ἔτρωσε λόγχῃ τὸν Λαξμάναν κατὰ τὸ στῆθος· ὁ δὲ Ῥάμας, καίτοι ἦν ἄτρωτος, διεῤῥάγη ὅμως τὴν καρδίαν ἐκ λύπης.

78. Ἰαθεὶς δ' ὁ Λαξμάνας ἐκ τῆς βοτάνης[2], ἣν ἤγαγεν ὁ ἀερογενὴς Χανουμὰν, πάλιν θρῆνον καὶ ὀλολυγὴν ἐποίησε[3] ταῖς γυναιξὶ τῆς Λαγκᾶς τοῖς ἑαυτοῦ βέλεσιν.

79. Οὐδὲν δ' ἴχνος ἔλιπεν οὔτε τοῦ τόξου τοῦ Μεγανάδα, ὃ ἦν μέγα, ὡς τὸ τόξον τοῦ Ἴνδρα, οὔτε τῆς φωνῆς αὐτοῦ[4], ἣ ἦν, ὡς βροντὴ, καθὼς ἡ ὥρα τῆς Σαράδας οὐδὲν ἴχνος ἀφίησιν οὔτε τῆς Ἴριδος, οὔτε τῆς βροντῆς τοῦ νέφους.

80. Ὁ δὲ Ῥαβάνας, μόλις ἐξεγείρας τὸν ἑαυτοῦ νεώτερον ἀδελφὸν Κουμβάκάρναν[5], ἐξ ὕπνου βαθέος, ἐξέπεμψεν αὐτὸν εἰς μάχην, δυσκαταμάχητον ὄντα.

---

(1) Ὁ Μεγανάδας, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ῥαβάνα, ῥίψας ὄφιν, ὡς βρόχον, περιέλαβε τὸν Λαξμάναν, καὶ καταπιέζων ἔσυρεν αὐτόν· καταπτάντος μέντοι τοῦ θείου ἀετοῦ, ὅς ἐστιν ὀφιοφάγος, φοβηθεὶς ὁ ὄφις, διελύθη καὶ ἔφυγε. Μεγανάδας ἑρμηνεύεται νεφόφωνος, ἢ βροντόφωνος.

(2) Ὁ ἰατρὸς εἶπεν, ὡς ἡ δεῖνα βοτάνη ἰαματική ἐστιν, ἣ φύεται ἐν ὄρει Δρίνᾳ· σταλθεὶς δ' ὁ Χανουμὰν εἰς κομιδὴν τῆς βοτάνης, ἀνέσπασεν ὅλον τὸ ὄρος, καὶ ἤγαγεν αὐτό· εὑρὼν δ' ὁ ἰατρὸς τὴν βοτάνην ἰάσατο τὸν Λαξμάναν.

(3) Δηλονότι πολλοὺς Τιτᾶνας ἀνεῖλεν, ὧν αἱ γυναῖκες θρῆνον ἐποίουν.

(4) Δηλονότι καὶ τὸ τόξον τοῦ Μεγανάδα συνέτριψε, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινε.

(5) Ὁ Ῥαβάνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἑαυτοῦ υἱοῦ Μεγανάδα ἀνεχώρησεν

81. Ὁ δὲ πεισθεὶς τῇ προσταγῇ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ, ἐλθὼν, ἀναρίθμους Πιθήκους ἀπέκτεινεν ἀνδρείους· καὶ ζωγρήσας τὸν βασιλέα αὐτῶν Σουγρήβαν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν Λαγκάν.

82. Παθὼν δὲ τὸ αὐτὸ πάθος τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς ὑπὸ τοῦ Σουγρήβα[1], ἐπῆλθε κατὰ τοῦ Ῥάμα ῥινότμητος καὶ καθημαγμένος, ὡς ὄρος μέγα, ὁ ἔχει διορυγὴν διὰ τὴν ἐξαγομένην ἐρυθρὰν γῆν.

83. Ἐπειδὴ δ' ὁ Κουμβδακάρνας, φίλυπνος ὢν ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ παρὰ καιρὸν, διὰ τοῦτο κατηνέχθη εἰς ὕπνον μακρὸν τοῖς βέλεσι τοῦ Ῥάμα[2].

84. Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ Τιτᾶνες ἔπιπτον, μὴ ἀνιστάμενοι, εἰς τὸ μέσον τῶν πιθηκείων ταγμάτων· καὶ πολὺς κονιορτὸς ἔπιπτε, μὴ ἀνιστάμενος, εἰς τοὺς ποταμοὺς τῶν τιτανείων αἱμάτων.

85. Πάλιν δ' ἦλθεν ἐξ οἴκου εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου ὁ Ῥαβάνας[3], γνώμην θεὶς τοιαύτην· « Ὁ κόσμος σήμερον » ἤτοι ἄνευ τοῦ Ῥαβάνα ἢ ἄνευ τοῦ Ῥάμα ἔσεται ».

86. Ἰδὼν δ' ὁ Ἴνδρας τὸν μὲν Ῥάμαν πεζὸν, τὸν δὲ Ῥαβάναν ἐφ' ἅρματος, ἔπεμψε τῷ Ῥάμᾳ τὸ ἑαυτοῦ ἅρμα ἐζευγμένον ἵπποις ξανθοῖς.

87. Ὁ δὲ Ῥάμας, ἁψάμενος τῆς χειρὸς τοῦ θείου ἡνιόχου,

ἀπὸ τοῦ πολέμου· καὶ ἐλθὼν οἴκαδε, μόλις ἐξήγειρεν ἐξ ὕπνου τὸν ἑαυτοῦ νεώτερον ἀδελφὸν Κουμβδακάρναν, ὃν καὶ ἀπέστειλεν εἰς πόλεμον. Οὗτος ὁ Κουμβδακάρνας μίαν μόνην ἡμέραν ἔξυπνος ἦν· ἓξ δὲ μῆνας ἦν κατακείμενος ἐν ὕπνῳ. Κουμβδακάρνας ἑρμηνεύεται σταμνόωτος, ἢ πιθόωτος· ὦτα γὰρ εἶχε μεγάλα, ὡς σταμνία, ἢ πιθάρια.

(1) Ὁ Σουγρήβας ἔτεμε τὴν ῥῖνα τοῦ Κουμβδακάρνα, καὶ ἀπέδρασε.

(2) Τουτέστιν, ἀνῃρέθη.

(3) Ἀκούσας ὁ Ῥαβάνας τὸν θάνατον τοῦ Κουμβδακάρνα, πάλιν ἦλθεν εἰς τὴν γῆν τοῦ πολέμου.

ἀνέβη ἐπὶ τὸ νικητικὸν ἅρμα, οὗ ἡ σημαία ἐκυμαίνετο ὑπ' ἀμβροσίου ἀέρος, πνέοντος ἐκ τοῦ οὐρανίου Γάγγου.

88. Ἐνέδυσε δ' ὁ Ματαλῆς [1] τὸν Ῥάμαν τὸν θώρακα τοῦ Ἴνδρα, ἐν ᾧ τὰ ὅπλα τῶν δαιμόνων ἀδρανῆ ἐγίνοντο, ὡς φύλλα λωτοῦ.

89. Ἦλθε δὲ τελευταῖον ὁ καιρὸς τῆς μονομαχίας, τῆς διὰ πολλοῦ προσδοκωμένης ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥάμα, ἔνθα ἔμελλε δειχθήσεσθαι ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀνδραγαθία αὐτῶν.

90. Καί τοι δ' ὁ Ῥαβάνας οὐκ εἶχε περὶ ἑαυτὸν Τιτᾶνας, ὡς πρότερον [2], καὶ μόνος ἦν, ἐφαίνετο ὅμως, ὅτι ἐν μέσῳ ἦν πολλῶν, διὰ τὰς πολλάς, ἃς εἶχε, χεῖρας καὶ κεφαλάς [3].

91. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Ῥάμας ἐλογίζετο, ὡς ὁ Ῥαβάνας [4], καὶ εἷς ὤν, ἀντὶ πολλῶν ἐστιν, ὃς ἐνίκησε τοὺς θεούς, καὶ τῷ Σίβᾳ προσήνεγκε τὰς ἑαυτοῦ κεφαλάς, ὡς θύματα, καὶ τὸν Καϊλάσαν τὸ μέγα ὄρος ἐβάσταξεν ἐν χερσί, παίζων.

92. Θυμωθεὶς μὲν οὖν λίαν ὁ Ῥαβάνας, ἐνέπηξε βέλος τῷ τοῦ Ῥάμᾳ δεξιῷ βραχίονι, ὃς παλμὸν εἶχε [5], σημαντικὸν τῆς ἐντεύξεως τῆς Σητᾶς.

93. Τοῦ δὲ Ῥάμᾳ τὸ βέλος διέπειρε τὸ στῆθος τοῦ Ῥαβάνα, καὶ ἐνεπάγη τῇ γῇ, ὥσπερ θέλον μηνύσαι ἀγαθὸν μήνυμα τοῖς ὑπὸ γῆν ὄφεσιν.

94. Ηὔξανε δ' ἡ ἔρις τῆς νίκης αὐτῶν, οἱ τοῖς ὅπλοις διερ-

---

(1) Ὄνομα τοῦ θείου ἡνιόχου.
(2) Ἅπαντες ἔθανον ἐν πολέμῳ.
(3) Δεκακέφαλις ἦν καὶ εἰκοσάχειρ.
(4) Ἐλογίζετο, ὡς ὁ Ῥαβάνας ἡρωϊκός, καρτερικός, καὶ ἰσχυρός ἐστιν.
(5) Ὁ παλμὸς τῆς δεξιᾶς χειρὸς κατὰ τον μύωνα ἀγαθός ἐστιν οἰωνός.

ῥήγνυον τὰ ἀλλήλων ὅπλα, καθὼς αὐξάνει ἡ ἔρις τῶν διαφερομένων, οἱ ἀναιροῦσι τοῖς λόγοις τοὺς ἀλλήλων λόγους.

95. Ἡ δ' ἐν μέσῳ νίκη ἀμφίβολος ἦν διὰ τὴν ἰσοδυναμίαν ἀμφοτέρων, καθὼς ἡ νίκη δύω ἐλεφάντων μαχομένων ἀμφίβολός ἐστιν, ἐν ὅσῳ ἀνυπέρβατόν ἐστι τὸ μεσότοιχον[1].

96. Τὰ δὲ ῥιπτόμενα βέλη ἀλλήλων οὐχ ὑπέφερον τὴν βροχὴν τῶν ἀνθέων[2], τὴν καταφερομένην ἀμοιβαδὸν ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιθέων δαιμόνων, χαιρόντων ἐπὶ τῇ ἀμφιρρεπεῖ νίκῃ.

97. Ἔβαλλε δ' ὁ Ῥαβάνας κατὰ τοῦ Ῥάμα τὴν Σαταγγὴν[3], ἣ εἶχε κέντρα σιδηρᾶ, καὶ ἦν, ὡς Κουτασσαλμαλή[4]· τοῦτο δὲ τὸ ὅπλον ἐλαφυραγώγησε παρὰ τοῦ Ἰάμα.

98. Ὁ δὲ Ῥάμας τοῖς βέλεσι, τοῖς ἔχουσιν ἀκίδας, ὡς ἡμισέληνα, κατέκοψεν, ὡς Καδαλὴν[5], καὶ τὴν Σαταγγὴν ἐκείνην, πρὶν ἔλθῃ εἰς τὸ ἅρμα, καὶ τὴν ἐλπίδα ὁμοῦ τῆς νίκης τοῦ Ῥαβάνα.

---

(1) Χῶμα ἀνιστᾶσιν· ἐξ ἑκατέρου δὲ τοῦ μέρους οἱ ἐλέφαντες μονομαχοῦσι, συμπλέκοντες τὰς προβοσκίδας, καὶ ὠθοῦντες ἀλλήλους τοῖς ὤμοις· ὁπότερος δ' ὑπερισχύσας, ὑπερβῇ τὸ μεσότοιχον, ἐκεῖνος ἐστὶν ὁ νικητής.

(2) Ποτὲ μὲν οἱ θεοὶ ἔβρεχον ἄνθη ἐπὶ τὸν Ῥάμαν, ὅτε ἐτίτρωσκε τὸν Ῥαβάναν· ποτὲ δὲ οἱ δαίμονες ἐπὶ τὸν Ῥαβάναν, ὅτε ἐτίτρωσκε τὸν Ῥάμαν· αὐτὰ δὲ τὰ ἄνθη, ὡς ἐμπόδιον, ἦν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀρεστὰ ἦν τοῖς βέλεσιν.

(3) Σαταγγὴ ἑρμηνεύεται Πολυόλεθρος· ἔστι δὲ ῥόπαλον παχὺ καὶ στιβαρὸν, ἔχον πέριξ κέντρα σιδηρᾶ· τοιούτῳ ὅπλῳ χρῆται ὁ Ἰάμας, ὅς ἐστιν ὁ Ἀϊδονεὺς, ὃν νικήσας ὁ Ῥαβάνας, ἐλαφυραγώγησε παρ' αὐτοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο τὸ ῥόπαλον.

(4) Κουτασσαλμαλὴ, δένδρον ἀκανθῶδες.

(5) Καδαλὴ, φυτὸν, οὗ τὸ στέλεχος ἁπαλόν ἐστι.

99. Ἔθετο δὲ τελευταῖον ἐπὶ τοῦ τόξου ὁ τοξικὸς Ῥάμας τὴν ἀσφαλῆ Βραχμάστραν[1] εἰς θάνατον τοῦ μισοθέου Ῥαβάνα, ἣ ἔμελλε γενήσεσθαι ἄκος, ἑλκυστικὸν τοῦ βέλους, τοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν τῆς Σητᾶς.

100. Ἐκεῖνο δὲ τὸ βέλος, διαιρεθὲν ἐν τῷ αἰθέρι εἰς δέκα ςόματα πυροειδῆ (γλώσσας πυροειδεῖς), ἐφαίνετο, ὥσπερ τὸ πολυκέφαλον σῶμα τοῦ φοβεροῦ δράκοντος Σέσσα.

101. Δι' ἐκείνου τοῦ δεκακεφάλου βέλους, ὃ ἐῤῥίφθη δι' ἐπῳδῆς, ἔτεμεν ἐν ταὐτῷ ὁ Ῥάμας τὰς δέκα κεφαλὰς τοῦ Ῥαβάνα, ὃς οὐκ ᾔσθετο τοῦ ἄλγους τῆς τομῆς[2].

102. Ἡ δὲ πληθὺς τῶν ἐπὶ γῆς κεφαλῶν τοῦ ἀναιρεθέντος Ῥαβάνα, ἐφαίνετο, ὥσπερ ἡ εἰκὼν τοῦ κατὰ τὴν ἕω ἡλίου[3], ἣ γίνεται πολυάριθμος ἐν κυμαίνοντι ὕδατι.

103. Καί τοι δὲ οἱ θεοὶ ἔβλεπον πεπτωκυίας τὰς κεφαλὰς τοῦ Ῥαβάνα, ἡ καρδία ὅμως αὐτῶν ἐδίσταζε, δεδιττομένων, μὴ πάλιν συμμαχείησαν τοῖς λαιμοῖς.

104. Βροχὴ δ' εὐώδης ἀνθέων ἔπιπτεν ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ῥάμα, ἣ μετ' ὀλίγον ἔμελλε δέξεσθαι βασιλικὸν στέμμα· οἱ δὲ βομβύλιοι ἀφέντες τοὺς κροτάφους, ἐξ ὧν ἔῤῥει εὐώδης χυμὸς τῶν ἐλεφάντων, τῶν ἐφόρων τοῦ κόσμου θεῶν, ἐφοίτων ἐπὶ τὴν ἀνθοβολίαν.

105. Ὁ δ' ἡνίοχος τοῦ Ἴνδρα, λαβὼν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ῥάμα, ὃς παρέλυσε τὴν χορδὴν τοῦ τόξου, καὶ ἐτέλεσε τὸ θεῖον ἔργον, ἀνήγαγεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ ἅρμα, τὸ ἐζευγμένον χιλίοις ξανθοῖς ἵπποις, καὶ ἔχον ἐμπεπηγ-

---

(1) Βραχμάστρα ἑρμηνεύεται θεῖον βέλος, ὅπερ ῥιπτόμενον, οὐδέποτε ἁμαρτάνει.

(2) Οὐκ ᾔσθετο διὰ τὴν ὀξύτητα.

(3) Ἐρυθρὸς ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἕω, ἐρυθραὶ καὶ αἱ κεφαλαὶ τοῦ Ῥαβάνα, ὡς καθῃμαγμέναι.

μένα ἐν τῷ κοντῷ τῆς σημαίας βέλη, ἐν οἷς ἦν ἐγγεγλυμμένον τὸ ὄνομα τοῦ Ῥαβάνα.

106. Παραλαβὼν δ' ἔπειτα ὁ Ῥάμας τὴν Σητὰν, ἣ ἐφάνη ἐν πυρὶ ἄχραντος [1], καὶ παραδοὺς τῷ εὐμενεῖ Βιββησσάνᾳ τὴν βασιλείαν τοῦ Ῥαβάνα, συνὼν τῷ Λαξμάνᾳ καὶ τῷ Βιββησσάνᾳ καὶ τῷ Σουγρήβᾳ, ἐπανεζεύγνυεν ἐπὶ τὴν Αἰοδδεὰν, ἐποχούμενος ἐπὶ τοῦ πολυτίμου φορείου τοῦ κατατροπωθέντος Ῥαβάνα [2].

---

(1) Ἡ Σητὰ ἐβλήθη εἰς τὸ πῦρ, ὡς εἰς δοκίμιον· ἐξελθοῦσα δὲ τοῦ πυρὸς ἀπήμαντος, ἀπείρατος ἐφάνη τοῦ λέχους τοῦ Ῥαβάνα.

(2) Τοῦτο τὸ φορεῖον ἐλαφυραγώγησεν ὁ Ῥαβάνας παρὰ τοῦ Κουβέρα· ὠνομάζετο δὲ Πουσπάκα, ὅ ἐστιν, ἀνθηρόν· ἦν δ' αὐτοκίνητον, καὶ αἰθεροβατικὸν, καὶ χωρητικὸν ἁπάσης τῆς τοῦ Ῥάμα στρατιᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

1. Ὁ δὲ χαριτόνυμος Ῥάμας, ὁ ὢν αὐτὸς ὁ Βισνοῦς, φερόμενος ὑπὸ τοῦ θείου φορείου ἐν αἰθέρι, ὅς ἐστιν ἡ ἕδρα αὐτοῦ, ἰδὼν τὸν ὠκεανὸν, ἔλεγε τῇ Σητᾷ τάδε·

2. « Ἴδε τὸν ἀφρίζοντα ὠκεανὸν, ὃς διεχωρίσθη εἰς δύω
» διὰ τῆς ἐμῆς γεφύρας μέχρι τοῦ παρὰ τῇ ἀκτῇ ὄρους
» Μαλαΐα, καθὼς διὰ τοῦ Γαλαξίου διαχωρίζεται εἰς δύω
» ὁ οὐρανὸς[1], ὃς ἐστι καθαρὸς καὶ λαμπρὸς τοῖς ἄστρα-
» σιν ἐν ὥρᾳ Σαράδᾳ.

3. « Ἀρπαγέντος τοῦ ἵππου τοῦ Βασιλέως Σαγάρα, ὃς
» ἤθελε θύσαι αὐτὸν, καὶ τεθέντος παρὰ τῷ Καπίλᾳ ἐν
» τῷ ὑποχθονίῳ κόσμῳ, αὕτη ἡ θάλασσα ἐγένετο ὑπὸ
» τῶν προπατόρων ἡμῶν, σκαπτόντων τὴν γῆν εἰς εὕρε-
» σιν ἐκείνου τοῦ συληθέντος ἵππου[2].

4. « Ἐκ ταύτης τῆς θαλάσσης αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ὕδωρ
» συλλαμβάνουσιν· ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσσῃ πολύτιμα
» πράγματα γεννῶνται[3]. Αὕτη ἡ θάλασσα φέρει τὸ
» πῦρ, οὗ, ὡς καυστικὸν ξύλον, τὸ ὕδωρ ἐστίν· ἐκ ταύ-
» της τῆς θαλάσσης ἡ ἀμβροσία σελήνη ἐγεννήθη.

5. « Καθὼς ἡ φύσις τοῦ Βισνοῦ, ὃς λαμβάνει πολλὰς
» ἰδιότητας καὶ μορφάς[4], ἀκατάληπτός ἐστι κατὰ τὴν

---

(1) Ἀφρώδης ὁ ὠκεανὸς, ἀστερόεις ὁ οὐρανός· κυάνεος ὁ ὠκεανὸς, κυάνεος καὶ ὁ οὐρανός.

(2) Ἐσυλήθη ὑπὸ τοῦ Ἴνδρα· οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Σαγάρα, ἑξηκοντακισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν, κατέσκαψαν τὴν γῆν εἰς εὕρεσιν τοῦ ἵππου· ἐκ δὲ τῆς διορυγῆς ἐκείνης ἐγένετο ἡ θάλασσα. Περὶ τούτου ἐῤῥέθη καὶ πρότερον.

(3) Μαργαρῖται, καὶ κοράλλλια.

(4) Καθὼς θεωρεῖται ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων τῆς θεότητος, καὶ ἐπὶ τῶν θείων ἐνσαρκώσεων.

» ποιότητα καὶ κατὰ τὴν ποσότητα, οὕτω καὶ ἡ τῆς » θαλάσσης, ἡ πολύποιός[1] ἐςιν, ἀπέραντος καὶ ἀπεριό- » ριστος.

6. « Ἐπὶ ταύτης τῆς θαλάσσης ἀνεπαύετο ὑπνῶν ὁ Βισ- » νοῦς[2], συλλαβὼν τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ ἐν τῷ τέλει τοῦ » αἰῶνος, καὶ ὑμνεῖτο ὑπὸ τοῦ πρώτου Βραχμᾶ, καθη- » μένου ἐπὶ λωτοῦ, ὃς ἀνεφύη ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ αὐτοῦ » τοῦ Βισνοῦ.

7. « Εἰς τοῦτον τὸν ὠκεανὸν κατέφυγον πολλὰ ὄρη, φο- » βούμενα τὸν Ἴνδραν, ὃς ἔκοπτε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, » καθὼς οἱ βασιλεῖς, καταδιωκόμενοι ὑπ' ἐχθρῶν, κα- » ταφεύγουσιν εἰς δίκαιον βασιλέα.

8. « Ταύτης τῆς θαλάσσης τὸ διειδὲς ὕδωρ, ὃ ἐπλημμύ- » ρησεν ἐν τῷ τέλει τοῦ αἰῶνος, καὶ κατεπόντισε τὸ » τὸ πᾶν, ἐγένετο ἐν βραχεῖ ὡς περιδέραιον κόσμημα » τῆς γῆς[3], ὅτε ἐξήγετο ἐκ τοῦ βυθοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχε- » γόνου Θεοῦ[4].

9. Οὗτος ὁ ὠκεανὸς, ὁ ἀπαράβλητος κατὰ τὴν γυναικα- » ρεστίαν[5], πίνει τοὺς ποταμοὺς, εἰσβάλλοντας, προσ- » βάλλων, ὡς χεῖλος, τὸ κῦμα τοῖς στόμασιν αὐτῶν, » καὶ ποτίζει αὐτοὺς, οἳ ἠνεωγμένα ἔχουσι τὰ στόματα » εἰς τὸ δέχεσθαι τὸ κῦμα αὐτοῦ[6].

---

(1) Ἐν ἄλλῳ μὲν μέρει γεννᾷ κοράλλια, ἐν ἄλλῳ δὲ μαργαρίτας.

(2) Οὐκ ἐργάζεται, καὶ διὰ τοῦτο ἀναπαύεται.

(3) Ὅτε κατὰ πρῶτον ἀνεφάνη ἡ κορυφὴ τῆς γῆς, τὸ πέριξ ὕδωρ ἐφαίνετο, ὡς ὁ ὅρμος ἐκ μαργάρων.

(4) Ὅτε ἔλαβε μορφὴν κάπρου.

(5) Γυναῖκες λέγονται οἱ ποταμοὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ὡς συμμιγνύμενοι αὐτῷ· ἅπασι δὲ τοῖς ποταμοῖς ἀρέσκει, καὶ διὰ τοῦτο προσέρχονται αὐτῷ ἐν ταὐτῷ, καὶ συμμίγνυνται αὐτοθελῶς· ὁ δ' ἔχων πολλὰς γυναῖκας οὐκ ἀρέσκει ἐν ταὐτῷ πάσαις.

(6) Καὶ φιλεῖ δηλονότι, καὶ ἀντεφιλεῖται.

10. « Ταῦτα τὰ μεγάλα κήτη, δεχόμενα τὸ τοῦ ποταμοῦ
» ὕδωρ μετὰ τῶν ἰχθύων ἐν κεχηνόσι τοῖς στόμασι,
» καταδύονται, καὶ πάλιν ἀναδύονται, καὶ ὑπεράλλον-
» ται τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης.

11. « Ἴδε τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης, ὃς διηρέθη εἰς δύω
» ὑπὸ τῶν ἀναδυομένων κροκοδείλων, οἵ, ἔχοντες ἀφρὸν
» ἐν ἑκατέρᾳ παρειᾷ, φαίνονται, ὡς ἐλέφαντες, οἳ ἔχου-
» σιν οὐραῖα ῥιπίδια, κρεμάμενα ὑπὸ τῶν ὤτων ἐπ᾽
» ἀμφοτέρας τὰς παρειάς.

12. « Οὗτοι οἱ ὕδροι, οἱ ἐκτεταμένοι δι᾽ ἀνεμοφαγίαν, οὐ-
» δεμίαν ἔχουσι διαφορὰν μεγάλων κυμάτων· διακρί-
» νονται ὅμως ἐκ τῶν ὧν ἔχουσιν ἐπὶ κεφαλῆς ἀδαμάν-
» των, οἳ ὑπερλάμπουσι ταῖς ἀκτῖσι τοῦ ἡλίου.

13. « Ἴδε τὰ δένδρα τῶν κοραλλίων, ἃ ὅμοιά εἰσι τοῖς
» χείλεσί σου κατὰ τὸ χρῶμα· ἴδε, πῶς, ἐν ταῖς κορυ-
» φαῖς αὐτῶν τῶν κοραλλίων, φερόμενοι ἐκ τῶν σφο-
» δρῶν κυμάτων, διεπερονήθησαν κατὰ τὰ στόματα
» πολλοὶ κόγχοι, οἳ μόλις ἐκπίπτουσιν.

14. « Ἴδε τὸ νέφος, ὃ ἦλθεν εἰς πόσιν ὕδατος, περιφερόμε-
» νον ἐκ τῆς ἐν τῇ θαλάσσῃ σφοδρᾶς δίνης· ἐκ δὲ τού-
» του φαίνεται, ὡς ἡ θάλασσα πάλιν περιδινεῖται ὑπὸ
» τοῦ ὄρους Μανδάρα.

15. « Ἴδε τὸν ἁλμυρὸν ὠκεανὸν χαλκίνῳ τροχῷ ἐοικότα·
» ἴδε πῶς ὁ σμικρὸς αὐτοῦ αἰγιαλός, ἄλσεσι Ταμαλῶν
» καὶ τοιούτων ἄλλων μελαινόμενος, μακρόθεν φαίνεται
» ὡς ἰώδης γραμμὴ ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ τροχοῦ [1].

---

(1) Τὸ δίστιχον τοῦτο, παραλειφθὲν παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Γαλανοῦ, μετεφράσθη ἐκ τῆς Λατιν. μεταφράσεως τοῦ σοφοῦ Ἀδόλφου, Φριδερίκου Στενσλέρου (ἐν Λονδίνῳ, τῷ 1832) ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Ἀσωπίου.

16. » Ὁ ἐκ τῆς ἀκτῆς πνέων ἀὴρ, ἐκόσμησε τὸ πρόσωπόν » σου, ὦ μεγαλόφθαλμε, τῇ κόνει τῶν ἀνθέων Κετα- » κῆς[1], ὥσπερ εἰ ᾔδει ἐμὲ, μὴ φέροντα τὸ ἀκόσμητον » τοῦ προσώπου σου, ὅτε διψῶ φιλῆσαι τὸ ἐρυθρόν σου » χεῖλος.

17. « Ἡμεῖς αὐτοὶ ἤλθομεν αὐθωρὸν τῇ ταχείᾳ φορᾷ τοῦ » φορείου ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ὠκεανοῦ, οὗ ἐπὶ τῆς » ψάμμου πολλοί εἰσι μαργαρῖται διεσκορπισμένοι ἐκ » τῶν ἠνεωγμένων ὀστρέων, καὶ πολλὰ δένδρα καρπο- » φόρα, Ποῦγαι, θάλλουσιν.

18. « Ἐνατένισον, ὦ εὔμηρε, καὶ εὐόφθαλμε, στρέψασα τὸ » πρόσωπον εἰς τοὐπίσω· αὕτη γὰρ ἡ γῆ σὺν τοῖς δέν- » δροις φαίνεται, ὡς ἐξέρχεταί πως ἐκ τῆς διϊσταμένης » θαλάσσης.

19. « Θεώρησον, ὅπως ποτὲ μὲν τὸ θεῖον φορεῖον φέρε- » ται δι' ὁδοῦ πορευομένων θεῶν, ποτὲ δὲ νεφῶν, καὶ » ἄλλοτε ἀέρων· οἷα ἐστὶν ἡ ἔφεσις τῆς ἐμῆς ψυχῆς, » τοιαύτη καὶ ἡ φορὰ τοῦ φορείου[2].

20. « Οὗτος ὁ αἰθέριος ἀὴρ, ὁ εὐώδης ἐκ τοῦ χυμοῦ τοῦ ἐλέ- » φαντος τοῦ Ἴνδρα, καὶ ἀναψυκτικὸς ἐκ τῶν κυμάτων » τοῦ οὐρανίου Γάγγου, ἐξικμάζει τὸν ἐκ τῆς μεσημ- » βρίας ἱδρῶτα τοῦ προσώπου σου.

21. « Τὸ περιαστράπτον τοῦτο νέφος, οὗ ἔθιξεν ἡ σὴ χεὶρ, » ἣν ἐξέτεινας ἔξω τῆς θυρίδος τοῦ φορείου εἰς διατρι- » βὴν καὶ παιδιὰν, δεύτερόν πως περικάρπιον δίδωσί » σοι, ὅ ἐστιν ἡ περιφερομένη ἀστραπή.

22. « Οὗτοι οἱ ῥακένδυτοι ἀναχωρηταὶ, μαθόντες τὴν Ζανα-

(1) Λευκή ἐστιν ἡ κόνις τῆς Κετακῆς, καὶ εὐώδης.

(2) Τὸ θεῖον φορεῖον φέρεται, ἔνθα ἐφίεται ὁ ἀναβάτης.

» σθάναν ἐλευθέραν κακῶν [1], ἐλθόντες, κατῴκησαν ἕκα-
» στος τὰς ἰδίας κατοικίας, τὰς διὰ πολλοῦ καταλει-
» φθείσας, ἀνεγείραντες νέας καλύβας.

23. « Οὗτός ἐστιν ὁ τόπος, ἔνθα, ἀνιχνεύων σε, εἶδον ἕν σου
» περιπέζιον [2], πεπτωκὸς κατὰ γῆς, ὅπερ οὐδένα ἦχον
» ἐποίει, ὥσπερ εἰ ἐλυπεῖτο ἐκ τῆς διαζεύξεως τοῦ λω-
» τίου σου ποδός [3].

24. « Καθ' ἣν ὁδὸν ἦγέ σε ὁ δαίμων Ῥαβάνας, ταύτην
» ταῦτα τὰ δένδρα, ὡς μὴ δυνάμενα λαλῆσαι, ἐδεί-
» κνυον συμπαθῶς ἐμοὶ διὰ τῶν κλάδων, ὧν τὰ φύλ-
» λα ἐσείοντο [4].

25. « Αἱ ἔλαφοι αὗται, ἀφεῖσαι τὴν νομὴν, ἐσήμαινον ἐμοὶ,
» ὃς ἦν ἀγνὼς τῆς σῆς πορείας, στρέφουσαι τὰ ὄμματα
» κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος, καὶ εἰς τὰ ἄνω νεύουσαι τὰ
» βλέφαρα.

26. « Ἰδοὺ πόῤῥωθεν καθορᾶται ἡ οὐρανομήκης κορυφὴ τοῦ
» ὄρους Μαλεβᾶνος [5], ἔνθα τὰ μὲν νέφη ἔβρεχον ὕδωρ,
» τὰ δ' ὄμματά μου δάκρυα διὰ τὴν σὴν διάζευξιν.

27. « Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ἄνευ τῆς σῆς παρουσίας οὐκ ἀρε-
» στάμοι ἦν ταῦτα· ἡ ἡδεῖα ὀσμὴ τῆς γῆς [6] τῶν ἀνίκ-

---

(1) Ἐλευθέρα ἦν κακῶν, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τῶν Τιτάνων καὶ τυράννων, οὓς ἐξωλόθρευσεν ὁ Ῥάμας.

(2) Τὰ ἐν Ἰνδίᾳ περιπέζια κωδωνίσκους ἔχουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἦχον ποιοῦσι κινούμενα.

(3) Ἡ Σητὰ, ἀγομένη ὑπὸ τοῦ Ῥαβάνα, κατὰ τὴν ὁδὸν διέσπειρεν ἓν ἕκαστον τῶν ἑαυτῆς κοσμημάτων εἰς ἀναγνωρισμόν.

(4) Ὁ μὲν κλάδος, ὡς χεὶρ, τὸ δὲ φύλλον, ὡς δάκτυλος.

(5) Ὁ Μαλεβὰν τὸ ὄρος πλησίον κεῖται τοῦ Ῥησσεμούκκα, ἔνθα ὁ Ῥάμας διέτριψε τέσσαρας Μῆνας ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐπομβρίας.

(6) Ἡ γῆ τῶν ἀνίκμων λιμνῶν, ὅτε κατὰ πρῶτον ὕεται, εὐωδίαν τινὰ ἀναδίδωσιν.

» μων λιμνῶν, τῆς κατὰ πρῶτον ὑομένης, καὶ ἡ τῶν
» ἀνθέων τῆς Καδάμβας, καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῶν
» ταώνων.

28. « Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει κατὰ τὴν νύκτα αἱ βρονταὶ, αἱ
» ἀντηχοῦσαι ἐν τοῖς σπηλαίοις, ἀγανάκτησιν καὶ λύ-
» πην μοι παρεῖχον, μόνῳ ὄντι· ἐνεθυμούμην γὰρ, ὡς
» πρότερον, ὅτε ἐβρόντα, σὺ μὲν φόβον εἶχες, καὶ
» ἔτρεμες, ἐγὼ δέ σε ἠγκαλιζόμην.

29. « Κατὰ τοῦτο τὸ ὄρος βλέπων τὰ ἐρυθρὰ ἄνθη τῆς
» Καδαλῆς, εἰς ἃ ἀνεφέρετο ἡ ἀναθυμίασις τῆς ὑομένης
» γῆς, ἐνεθυμούμην τὰ ἀγλαά σου ὄμματα, ἃ ἐγένοντο
» ἐρυθρὰ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ ἐν τῷ γάμῳ πυρὸς, καὶ
» ἐταραττόμην, μὴ βλέπων σε.

30. « Ἡ ἐμὴ ὄρασις, ὥσπερ διψῶσα ἐκ μακρᾶς ὁδοῦ, ἀσκαρ-
» δαμυκτὶ βλέπει τοῦτον τὸν ποταμὸν Πανπᾶν, οὗ ἐν
» μὲν τοῖς ὕδασι γέρανοι νήχονται, ἐν δὲ ταῖς ὄχθαις
» σύμφυτοι πεφύκασι κάλαμοι.

31. « Κατὰ τοῦτον γὰρ τὸν ποταμὸν, διεζευγμένος σοῦ
» τῆς ἐρασμίας συζύγου, ἔβλεπον φίλτρῳ ζεύγη χηνα-
» λωπέκων ἀδιάζευκτα ὄντα, καὶ διδόντα ἀμοιβαίως
» τοῖς ἀλλήλων στόμασι κόνιν τῶν λωτῶν, καὶ ἐνεθυ-
» μούμην σε.

32. « Ἰδὼν ἐγὼ τότε τοῦτον τὸν λεπτὸν κλάδον τοῦ παρὰ
» τῇ ὄχθῃ Ἀσσόκα, ὃς ἔχει ἀνθέων ὑποκεκλιμένους βλα-
» στοὺς, ὡς μαστοὺς, φαντασίαν ἔσχον, ὅτι σὺ εἶ, καὶ
» διὰ τοῦτο ἤθελον περιπτύξασθαι, δακρυῤῥοῶν [1]· ἀλλ'
» ἐκωλύθην ὑπὸ τοῦ Λαξμάνα.

33. « Αὗται αἱ ἶλαι τῶν γεράνων, αἱ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γο-

(1) Ἐκ τούτου ἐννοεῖται, ὡς ὁ ἐρῶν, διαζευχθεὶς τῆς ἐρωμένης, φαντάζεται αὐτὴν παροῦσαν, καὶ παράφρων γίνεται.

» δαδαρῇ, ἀκούσασαι τοῦ ἤχου τῶν κρεμαμένων ἐκ
» τῶν πλαγίων τοῦ φορείου χρυσῶν κωδώνων, ἀνέπτη-
» σαν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐρχόμεναι ὡς εἰς ὑποδοχήν σου.

34. « Αὕτη ἡ ὕλη Πανσαδατὴ, ἔνθα αἱ ἔλαφοι ἀνύψωσαν
» τὰς κεφαλὰς, θεωροῦσαι, μετὰ πολὺν χρόνον ὀφθεῖσα,
» εὐφραίνει μου τὴν καρδίαν· ἐν ταύτῃ γὰρ τὰ μικρὰ
» φυτὰ τῆς Ἄμρας ηὐξήθησαν, ἀρδευόμενα ὕδατι ἐν
» ὑδρίᾳ ὑπὸ σοῦ, τῆς ὀσφὺν λεπτὴν ἐχούσης.

35. « Κατὰ ταύτην τὴν Πανσαδατὴν παρὰ τῷ ποταμῷ
» Γοδαδαρῇ, ὅτε ἀνέστρεφον ἐκ θήρας, ἀναψυχόμενος
» τῷ ἐκ τῶν κυμάτων πνέοντι ἀέρι, ἐνθυμοῦμαι, ὡς
» ὕπνωττον ἐν μέσῳ κατασκίων καλάμων, τιθέμενος
» τὴν ἐμαυτοῦ κεφαλὴν ἐπὶ τῆς σῆς ἀγκάλης.

36. « Οὗτός ἐστιν ὁ τόπος τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπὶ γῆς Ἀγα-
» στέα [1], τοῦ καθαίροντος τὸ θολὸν ὕδωρ· ὃς μόνῳ σο-
» δαρῷ βλέμματι κατέῤῥιψεν ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Ἴνδρα
» τὸν βασιλέα Ναχούσσαν.

37. « Ὀσφρανθεὶς ἔγωγε τοῦ καπνοῦ τοῦ τῆς σπονδῆς πυρὸς
» τούτου τοῦ εὐφήμου ὁσίου, ὃς μεμιγμένος ἐστὶ κνίσ-
» σῃ βουτύρου, καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ φορεῖον, ἐλεύθερος
» ἐπιθυμιῶν ἐγενόμην τὴν καρδίαν, καὶ ἁγνός.

38. « Ἰδοὺ, ὦ τιμία, πόῤῥωθεν φαίνεται ἡ χαρίεσσα λίμνη
» τοῦ ὁσίου Σατακάρνα [2], ᾗ ὄνομα Παντσαψαρὰ, ἐν

---

(1) Οὗτος ὁ Ἀγαστέας ἠγγαρεύθη, καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὸ φορεῖον τοῦ Ναχούσσα, καὶ διὰ τοῦτο κατηράσατο αὐτοῦ, ὃς καὶ ἔπεσεν εὐθέως ἐκ τοῦ ὕψους, καὶ ἐγένετο δράκων. Ἔστι καὶ ἀστὴρ, ἔχων τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὅς ἐστιν ὁ Κάνωπος· οὗτος ὁ ἀστὴρ ἀνατέλλει κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, ὅτε αἱ ὄμβραι παύονται, καὶ οἱ ποταμοὶ καθαροὶ γίνονται.

(2) Ὁ Σατακάρνας σκληραγωγίαν εἶχε μεγάλην, συναγελαζόμενος ταῖς ἐλάφοις, καὶ νεμόμενος πόαν, ὡς ἔλαφος. Φοβηθεὶς δ' ὁ Ἴνδρας, ἔπεμψε πέντε νύμφας θελξινόους· αἳ, ἐξαπατήσασαι τὸν Σατακάρναν ταῖς ἑαυτῶν ἴϋγξι, καὶ εἶχον

» μέσῳ οὖσα δασέων τόπων, ὥσπερ λαμπρὰ σελήνη ἐν » μέσῳ πολλῶν νεφῶν.

39. « Οὗτος πάλαι, συνὼν τοῖς ἐλάφοις, καὶ νεμόμενος πόαν, » ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἴνδρα, ὃς φοβεῖται τὴν μεγάλην » ἄσκησιν καὶ σκληραγωγίαν, περιεκλείσθη, ὡς ἐν πα- » γίδι, ἐν χορείᾳ πέντε ὡραίων νυμφῶν.

40. « Οὗτός ἐστιν ὁ ἦχος τῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ ᾀσ- » μάτων, ἐν τῷ μεγαλοπρεπεῖ οἴκῳ ἐκείνου τοῦ Σατα- » κάρνα, τῷ ὄντι ἀφανεῖ ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, ὁ διήκων » μέχρι τοῦ αἰθέρος, καὶ ἀντηχῶν ἐν τῷ ὑπερῴῳ τοῦ » φορείου ἡμῶν.

41. « Οὗτος ὁ ἄλλος ἀσκητὴς καὶ ἐγκρατὴς, ᾧ ὄνομα Σου- » τήξνας, σκληραγωγίαν καὶ ἄσκησιν ποιεῖ, ἐν μέσῳ ὢν » τεσσάρων πυρῶν, καὶ τὸν ἥλιον ἔχων ἄνωθεν καίοντα » τὸ μέτωπον.

42. « Τοῦτον τὸν Σουτήξναν, ὃν ἐφοβεῖτο ὁ Ἴνδρας, οὐδα- » μῶς ἴσχυσαν καταβαλεῖν αἱ ἀπατηλαὶ ἴϋγγες τῶν » νυμφῶν, τὸ ἡδὺ μειδίαμα, καὶ ἡ ἐρωτικὴ βολὴ τῶν » ὀμμάτων, καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀποκρύφων μελῶν.

43. « Οὗτος ὁ Σουτήξνας, ὁ ἔχων τὴν ἀριστερὰν χεῖρα » ἀνατεταμένην ἀεὶ[1], ἐξέτεινεν ὡς ἔδει τὴν δεξιὰν,

---

λαμπρὸν ἀνεγείρασαι ἐν λίμνῃ, συνῄδοντο αὐτῷ, ᾄδουσαι, χορεύουσαι, καὶ ὄργανα μουσικὰ κρούουσαι. Διὸ τοῦτο ἡ λίμνη ἐκείνη ὠνομάσθη Πανтσαψαρὰ, τουτέστι, Πεντάνυμφος, ἢ Πεντανηρηίς.

(1) Καὶ τοῦτο μία ἄσκησις, τὸ ἔχειν ἀνατεταμένην τὴν ἑτέραν χεῖρα, ἢ ἀμφοτέρας· τοῦτο δὲ ποιοῦσι κατ' ὀλίγον, ἀνυψοῦντες τὴν χεῖρα, καὶ ἔχοντες αὐτὴν ἀκίνητον· μετὰ δὲ χρόνον ἡ χεὶρ ὀρθοστατεῖ, καὶ ξηρὰ μένει, καὶ οὐ δύναται συστέλλεσθαι, γιγνομένων τῶν νεύρων σκληρῶν. Εἰσὶ δ' οἱ τοῦτο ποιοῦσιν εἰς ἀνθρωπαρέσκειαν, καὶ χρηματολογίαν· ἀλειφομένη γὰρ ἔπειτα ἡ τοιαύτη ξηρὰ χεὶρ ἐλαίῳ καθ' ἑκάστην, καὶ τριβομένη, ἀποκαθίσταται, ὡς πρότερον. Ὁ δ' ἔχων τοιαύτην ξηρὰν καὶ ὀρθίαν χεῖρα, λέγεται Οὐρδδαξαχοῦς, ὅ ἐστιν, Ὀρθόχειρ.

» εἰς τιμὴν ἐμοῦ ἣ ἔχει Μαλὰν (κομβολόγιον [1]) καὶ τὰς
» ἐλάφους κνήθει [2], καὶ Κούσσαν κόπτει [3].

44. « Οὗτος ὁ Σουτήξνας, προσδεξάμενος τὸν ἐμὸν εὐλαβῆ
» ἀσπασμὸν διὰ τῆς ὑπονεύσεως τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς,
» ἐπειδὴ ἐχεμυθίαν ἀσκεῖ, πάλιν ἔτεινε τὴν ὅρασιν πρὸς
» τὸν ἥλιον, ὃς ἦν ἀποκεκρυμμένος ὑπὸ τοῦ ἐπιπροσ-
» θοῦντος φορείου.

45. « Τοῦτό ἐστι τὸ ἀσκητικὸν καὶ καθαρτικὸν ἄλσος τοῦ
» πυρολάτρου Σαραββάγκα [4], ὅς, θεραπεύσας τὸ πῦρ
» διὰ πολλοῦ σπονδαῖς, ἔθυσε καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, τὸ
» ὂν καθαρὸν τῇ ἐγκρατείᾳ.

46. « Καθὼς ἡ ἀρετὴ (ἀγαθότης) τῶν γονέων μένει ἐν τοῖς
» ἀγαθοῖς υἱοῖς, οὕτω καὶ ἡ πρὸς τοὺς ξένους ξενία τού-
» του τοῦ πυρολάτρου μένει μέχρι τῆς σήμερον ἐν τοῖς
» δένδροις, ἃ ἀπαλλάττουσι τὸν κάματον τῶν ὁδοιπό-
» ρων τῇ ἑαυτῶν σκιᾷ, καὶ καρποὺς ἡδεῖς διδόασιν.

47. « Οὗτος ὁ Σιτρακούτας, ὢ σύμμετρε τὸ σῶμα, ἕλκει
» μου τὰ ὄμματα, ὤν, ὥσπερ μέγας ταῦρος, οὗ ἡ μὲν
» φάραγξ ἐστίν, ὡς στόμα, ὁ δ' ἦχος τῶν ἐκρεόντων
» ὑδάτων, ὡς μύκημα, αἱ δὲ κορυφαί, ὡς κέρατα, τὰ δ'
» ἐπὶ τῶν κορυφῶν νέφη, ὡς χοῦς ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ
» Ταύρου, διορύττοντος τοὺς ὄχθους.

48. « Αὕτη ἡ Μανδακινή, ὁ ποταμός, ὁ παρὰ τῷ ὄρει Σι-

---

(1) Ἔχει Μαλάν, τουτέστι, προσεύχεται.

(2) Τὰς ἐλάφους κνήθει, τουτέστιν, ἐλεεῖ τὰ ζῶα.

(3) Κούσσαν κόπτει, τουτέστιν, ἐργάζεται. Κούσσα, πόα τις, ἣ νομίζεται ἱερὰ καὶ καθαρά, ἐφ' ἧς κάθηνται, ὑποστρωννύντες, οἱ ἀσκητικῇ ζωῇ χρώμενοι, καὶ ὅτε προσφέρουσι τὴν σπονδὴν τῷ πυρί, ἔχουσιν ἐν μέσῳ τῶν δακτύλων ὀλίγην ταύτης τῆς πόας.

(4) Οὗτος πρότερον ἔμπροσθεν τοῦ Ῥάμα καὶ τῆς Σητᾶς ἐκάη, γέρων ὤν.

» τρακούτᾳ ῥέων, καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἔχων, καὶ ῥεῦμα
» ἤρεμον, καὶ λεπτὸς ὁρώμενος ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος,
» φαίνεται, ὥσπερ ὅρμος ἐκ μαργάρων περὶ τὴν δείρην
» τῆς γῆς [1].

49. « Αὕτη ἡ παρὰ τῷ ὄρει Ταμάλα, ἐκεῖνό ἐστι τὸ καλὸν
» δένδρον, οὗ τὰ ἁπαλὰ φύλλα συλλαμβάνων, ἐποίουν σοι
» ἐνώτια, ἀγλαΐζοντα τὰς λευκάς σου παρειάς, ὡς κριθὴ
» χλοάζουσα.

50. « Τοῦτο τὸ ἄλσος ἐστὶ, τὸ ὀνομαστὸν καὶ θαυμαστὸν
» ἀσκητήριον τοῦ Ἀτρῆ, ἔνθα θηρία ἐστὶν ἀβλαβῆ, ἀκίν-
» δυνα, καὶ ἥμερα, καὶ καρποὶ γίνονται ἐν δένδροις ἄνευ
» ἀνθέων.

51. « Ταύτην δὲ τὴν Μανδακινὴν, ἣ ἐτέθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
» ὑπὸ τοῦ Σίβα, καὶ χρυσοῦς λωτοὺς εἶχεν, ὧν οἱ ἑπτὰ
» ὅσιοι Βραχμᾶνες ἐδρέποντο, ἤγαγεν ἐνθάδε ἐκ τοῦ οὐ-
» ρανοῦ ἡ Ἀνουσουΐα, ἡ παράκοιτις τοῦ Ἀτρῆ, εἰς λοῦσιν
» τῶν ἀσκήσει χρωμένων.

52. « Καθὼς δὲ οἱ ἀσκηταὶ, ἤρεμοι καθήμενοι ἐν ἕδρᾳ καὶ
» ἀκίνητοι, θεωρίαν ποιοῦσιν, οὕτω καὶ τὰ δένδρα ταῦτα
» φαίνονται ὥσπερ ἐν θεωρίᾳ, ἀκίνητα ὄντα καὶ ἀσά-
» λευτα, ἕνεκα τῆς νηνεμίας.

53. « Αὕτη ἐστὶν ἡ Βάτα ἐκείνη [2], ᾗ εὐχωλὴν ἐποίησας πρό-
» τερον· ἔχουσα δὲ φύλλα πράσινα, καὶ καρποὺς ἐρυθροὺς,
» φαίνεται, ὥσπερ σωρὸς σαπφείρων, καὶ ἀνθράκων,
» πολυτίμων λίθων.

54. « Θεώρησον, ὅπως τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Ἰα-
» μουνᾶ, συμμιγέντα, πῇ μὲν φαίνονται, ὥσπερ ὁρμαθοὶ

---

(1) Τὸ μὲν ὄρος ἐστὶν, ὡς κεφαλὴ, ἡ δ' ὑπώρεια, ὡς δείρη τῆς γῆς.

(2) Ἡ Βάτα, δένδρον ἐστὶ μέγα, οὗ ὁ καρπὸς ἐρυθροειδής ἐστι καὶ συκοειδής.

» μαργάρων ὁμοῦ καὶ σαπφείρων, πῇ δὲ, ὥσπερ στέφα-
» νοι λωτῶν λευκῶν, καὶ κυανῶν[1].

55. « Θεώρησον, ὅπως, μιγνυμένη ἡ Γαγγὰ καὶ ἡ Ἰαμουνὰ, » πῇ μὲν φαίνεται, ὥσπερ ἴλη λευκῶν καὶ κυανῶν χη- » νῶν, πῇ δὲ, ὥσπερ χρίσμα τῆς γῆς ἐκ Σανδάνου λευ- » κοῦ, ἐφ᾽ οὗ εἰσι γραφαὶ ἐκ μέλανος Ἀγαλλόχου[2].

56. « Θεώρησον, ὅπως τὸ ὕδωρ τοῦ Γάγγου, συμμιγὲν τῷ » τοῦ Ἰαμουνᾶ, ποικίλον ἐςὶ, καὶ πῇ μὲν φαίνεται, ὥσπερ » τὸ ἐπὶ γῆς σέλας τῆς σελήνης μετὰ τῆς σκιᾶς τῶν » δένδρων, πῇ δὲ, ὥσπερ τὸ λευκὸν καὶ ἀραιὸν νέφος, οὗ » ἐν μέσῳ διαφαίνεται οὐρανός.

57. « Θεώρησον, ὦ ἄμωμε κατὰ τὸ σῶμα, ὅπως τὸ τοῦ » Γάγγου ὕδωρ, συμμιγνύμενον τῷ τοῦ Ἰαμουνᾶ, φαί- » νεται ὥσπερ τὸ κεχρισμένον σποδῷ σῶμα τοῦ Σίβα, » ἐφ᾽ οὗ ἐστιν, ὡς κόσμημα, ὄφις μέλας.

58. « Ὅσοι, λουσάμενοι ἐν τῇ συνελεύσει τῶν ὑδάτων τοῦ » Γάγγου καὶ τοῦ Ἰαμουνᾶ, καθαροὶ ἐγένοντο τὴν καρ- » δίαν, τούτοις οὐ γίνεται μετασωμάτωσις μετὰ θάνα- » τον, εἰ καὶ ἄπειροί εἰσι τῆς θεωρίας καὶ θείας γνώσεως.

59. « Αὕτη ἐστὶν ἡ πόλις τοῦ βασιλέως[3] τῶν τὴν ὕλην » οἰκούντων, ἔνθα ἐγὼ μὲν ἐποίησα ἀσκητικοὺς πλοκά- » μους, ἐκβαλὼν τὸ διάδημα, ὁ δὲ Σουμάντας[4] ἔκλαυ-

---

(1) Τὸ μὲν ὕδωρ τοῦ Γάγγου λευκὸν φαίνεται, τὸ δὲ τοῦ Ἰαμουνᾶ κυάνεον.

(2) Ὥσπερ γυνή ἐστιν ἡ γῆ· αἱ γὰρ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας εἰώθασι χρίειν τὸ μέτωπον Σανδάνῳ λευκῷ, ἐπὶ δὲ τούτου γράφειν ἄνθη καὶ βλαστοὺς Ἀγαλλόχῳ, ὅ ἐστι μέλαν· ἀμφω δ᾽ ἐστὶν εὐώδη.

(3) Γούχας ὠνομάζετο.

(4) Ὁ Σαμάντας ἦν εἷς τῶν βουλευτῶν τοῦ Δασαράτα, ὃς συνώδευσε τῷ Ῥάμᾳ μέχρι ταύτης τῆς πόλεως, ἣ ἦν ἐν δάσει μεταξὺ τῆς Αἰοδδεᾶς, καὶ τῆς Ηραιαγας. Ὁ Σουμαντας ἐλέγετο καὶ Σουμάντρας, ὃς καὶ βουλευτὴς καὶ ἁρματηλάτης ἦν του Δασαρατα.

» σεν, εἰπών· « Ὦ Καϊκεγή, ἐπληρώθη τὸ θέλημά σου ».

60. « Αὕτη ἐστὶν ἡ Δεβὰ [1], ἧς πηγή ἐστιν ἡ Βραχμασάρα
» λίμνη, ὡς λέγουσιν οἱ σοφοὶ, καθὼς πηγή ἐστι τοῦ
» νοὸς ἡ ἰδέα τῆς ὕλης, ὡς λέγει ἡ Βέδα· ἐκείνης δὲ
» τῆς λίμνης ἡ κόνις τῶν χρυσῶν λωτῶν προσκολλᾶται
» τοῖς στήθεσι τῶν γυναικῶν τῶν Ἰαξῶν.

61. « Αὕτη ἡ Δεβὰ φέρει τὰ νάματα πλησίον τῆς μητρο-
» πόλεως Αἰοδδεᾶς, ἃ ἐγένοντο ἁγνιστικὰ ὑπὸ τῶν ἀπο-
» γόνων τοῦ Ἰξβακοῦ, οἳ ἐλούοντο μετὰ τὰς ἱπποθυσίας,
» καὶ στήλας τῶν σφαγίων ἐνεπήγνυον κατὰ τὴν ὄχ-
» θην [2].

62. « Ταύτην τὴν Δεβὰν λογίζομαι, ὡς κοινὴν τροφὸν πάν-
» των τῶν βασιλέων τῆς Κοσσάλας χώρας, οἳ ἀνε-
» παύοντο ἐν ταῖς ψάμμοις αὐτῆς, ὡς ἐν ἀγκάλαις, καὶ
» ἀνετρέφοντο τῷ ὕδατι, ὡς γάλακτι.

63. « Αὕτη ἡ Δεβὰ, ἣ κατελείφθη ὑπὸ τοῦ τιμίου ἐκείνου
» βασιλέως Δασσαράτα ὥσπερ ἡ ἐμὴ μήτηρ, ἰδοῦσά με
» ἐπιδημοῦντα, φαίνεται, ὥσπερ εἰ θέλει ἀγκαλίσασθαί
» με τοῖς ἀνεγειρομένοις ἀναψυκτικοῖς κύμασιν, ὡς
» χερσίν.

64. « Ἐπειδὴ πρόσθεν κονιορτὸς ἀνίσταται ἐκ γῆς ἐρυθρὸς,
» ὡς ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἑσπέραν, διὰ τοῦτο συμπεραίνω,
» ὡς ὁ Βαράτας ἔρχεται εἰς ὑπάντησιν μετὰ στρατοῦ,
» μαθὼν τὰ τῆς ἐλεύσεώς μου παρὰ τοῦ Χανουμᾶνος [3].

---

(1) Δεβὰ, ποταμὸς μέγας, ὃς παραῤῥέει τῇ Αἰοδδεᾷ· λέγεται δὲ καὶ Σαραϊοῦ· ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῆς Βραχμασάρας λίμνης, ἥ ἐστι κατὰ τὸν Ἰμαὸν, ἔνθα κεῖται ἡ χώρα τοῦ Κουβέρα, τοῦ θεοῦ τοῦ πλούτου, οὗ οἱ ἀκόλουθοι λέγονται Ἰάξαι.

(2) Ὅσα εἰσὶ τὰ σφάγια, τοσαῦται καὶ αἱ στῆλαι, ἐν αἷς δέονται.

(3) Ὁ Χανουμὰν προαπεστάλθη εἰς Αἰοδδεὰν, εὐαγγελισσόμενος τὴν ἔλευσιν τοῦ Ῥάμα.

65. « Οὗτος ὁ ἀγαθὸς Βαράτας ἀναμφιλόγως ἐμοί, τῷ » φυλάξαντι τὴν ἣν γνώμην ἐθέμην, παραδώσει τὴν » βασιλείαν ἀμώμητον, καθὼς ὁ Λαξμάνας παρέδωκέ » μοι σὲ ἄχραντον, ἀναστρέψαντι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ » Δουσσάνα καὶ τῶν λοιπῶν.

66. « Ἰδοὺ ὁ Βαράτας ἔρχεται εἰς ὑποδοχὴν καὶ τιμὴν » ἐμοῦ, πεζὸς, καὶ ῥακενδύτης, γέρουσι συνὼν βουλευ- » ταῖς, καὶ ἔχων τὸν μὲν Βασσίσταν προπορευόμενον, » τὸν δὲ στρατὸν παρεπόμενον.

67. « Αὐτὸς χάριν ἐμοῦ, καί περ ἔχων τὴν βασιλείαν ἐν » χερσὶν, ὡς γυναῖκα ἐν ἀγκάλαις, ἣν παρέδωκεν αὐτῷ » ὁ πατήρ μου, οὐκ ἐτρύφησεν αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τοσούτοις » ἔτεσιν ἄκρᾳ ἐγκρατείᾳ ἐχρήσατο, καί περ νέος ὤν ».

68. Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Ῥάμα, τὸ φορεῖον, ἅτε θεῖον καὶ νοητικὸν, νοῆσαν τὴν γνώμην τοῦ Ῥάμα, κατέβη ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἐπὶ γῆς, θεωρούμενον μετὰ θαύματος ὑπὸ τῶν συνόντων τῷ Βαράτᾳ.

69. Ἁψάμενος δ' ὁ Ῥάμας τῆς χειρὸς τοῦ ἐπιδεξίου εἰς θεραπείαν Σουγρήβα, κατέβη ἀπὸ τοῦ φορείου διὰ τῆς κλίμακος, κεκοσμημένης πολυτίμοις λίθοις, ἡγουμένου τοῦ Βιβησσάνα, καὶ δεικνύοντος ἕκαστον βαθμόν.

70. Προσκυνήσας δὲ τὸν πνευματικὸν πατέρα Βασσίσταν εὐλαβῶς, ἠγκαλίσατο, δακρυῤῥοῶν, τὸν ἀδελφὸν Βαράταν μετὰ τὸ προσδέξασθαι τὴν προσφορὰν αὐτοῦ, καὶ ὠσφράνθη τῆς κορυφῆς αὐτοῦ [1], ἢ οὐκ ἀνεδέξατο τὸ βασιλικὸν χρίσμα καὶ στέμμα, ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ.

---

(1) Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, ἀγκαλιζόμενοι τὸν υἱὸν, ὀσφραίνονται τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, καθὼς ἡ δάμαλις τοῦ μόσχου· ἔστι δὲ τοῦτο σημεῖον φίλτρου. Τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς, ὃς κρίνεται σεβάσμιος, πρὸς τὸν νεώτερον.

71. Ἱλαρῷ δ' ὄμματι καὶ εὐπροσηγορίᾳ καὶ ἡδυλογίᾳ καθιλάρυνε λίαν τοὺς γέροντας βουλευτὰς, προσκυνοῦντας, οἳ εἶχον σχῆμα πένθιμον, καὶ γένεια καθειμένα [1], ὥσπερ αἱ Βάται [2] ἔχουσι καθειμένα ῥιζοειδῆ ἐκφύματα.

72. Εἰπόντος δὲ τοῦ Ῥάμα, « Οὗτος μέν ἐστιν ὁ βασιλεὺς » τῶν Πιθήκων καὶ τῶν Ἄρκτων, ὁ βοηθός μοι ἐν ἀνάγ- » καις, οὗτος δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ῥαβάνα, ὁ πρόμαχος » ἐν πολέμοις », ὁ Βαράτας, ἀφεὶς τὸν Λαξμάναν, προσεκύνησεν ἐκείνους.

73. Μετὰ δ' ἐκείνους, ἀναλαβὼν ὁ Βαράτας τὸν Λαξμάναν, κλίνοντα τὴν κεφαλὴν [3], καὶ προσκυνοῦντα, ἠγκαλίσατο αὐτὸν σφοδρῶς, ὥσπερ θλίβων τὸ ἑαυτοῦ στῆθος τῷ στήθει ἐκείνου, ὃ ἦν σκληρὸν ἐκ τῆς οὐλῆς τοῦ τραύματος, ὃ ἔλαβε παρὰ τοῦ Ῥαβάνα.

74. Προσταγῇ δὲ τοῦ Ῥάμα οἱ ἄρχοντες τῶν Πιθήκων, ἀνθρωπείαν μορφὴν λαβόντες, ἀνέβησαν ἐπὶ μεγάλους ἐλέφαντας, ὧν ῥεόντων χυμὸν εὐώδη ἐκ τῶν κροτάφων, ἡδονὴν ἐλάμβανον οἱ Πίθηκοι, ὥσπερ ἐν ὄρεσι διαιτώμενοι.

75. Ὁ δὲ κύριος τῶν δαιμόνων, ὁ Βιβδησσάνας, προσταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ῥάμα, ἀνέβη καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν εἰς ἅρματα, ἃ ἦσαν ἀσυγκρίτως ὑπέρτερα, καίπερ χειρότευκτα, τῶν ἁρμάτων τῶν δαιμόνων, τῶν δαιμονικῇ μαγίᾳ κατεσκευασμένων.

---

(1) Οὔτε κοσμήματα εἶχον, οὔτε το γένειον ἐξυρημένον, καθὼς καὶ ὁ Βαράτας, διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ῥάμα.

(2) Βάτα, δένδρον μέγα, οὗ ἐκ τῶν κλάδων ῥιζοειδεῖς βλαστοὶ ἐκφύονται, καὶ καταβαίνοντες κατ' ὀλίγον ἐνριζοῦνται τῇ γῇ.

(3) Ὁ Λαξμάνας νεώτερος ἦν τοῦ Βαράτα, καὶ διὰ τοῦτο ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, δεικνύων σέβας πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν.

76. Ἀνέβη δὲ πάλιν ὁ Ῥάμας μετὰ τοῦ Λαξμάνα καὶ Βαράτα τὸ αἰθέριον ὄχημα, τὸ ἔχον λαμπρὰν σημαίαν, καὶ ἐφαίνετο, ὥσπερ σελήνη ἐν μέσῳ νέφους ἀστραπηφόρου ἐν νυκτὶ μετὰ τῶν ἀστέρων Ἑρμοῦ, καὶ Διός [1].

77. Ὁ δὲ Βαράτας προσεκύνησε τὴν περιχαρῆ Σητὰν [2], ἣ ἐξήχθη ὑπὸ τοῦ Ῥάμα ἐκ τῆς δουλείας τοῦ Ῥαβάνα, καθὼς ἡ μὲν γῆ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τοῦ Βισνοῦ [3], ἡ δὲ σελήνη ἐκ τῆς συννεφίας ὑπὸ τῆς ὥρας Σαράδας.

78. Καὶ τὸ ζεῦγος τῶν ποδῶν τῆς Σητᾶς, τὸ ὂν σεβάσμιον, ὡς καταφρονῆσαν τῆς προσκυνήσεως τοῦ Ῥαβάνα [4], καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Βαράτα, ἡ οὖσα σεβασμία, ὡς ἔχουσα ἀσκητικοὺς πλοκάμους διὰ τὴν πρὸς τὸν Ῥάμαν ἀγάπην, σμιχθέντα ἀμφότερα [5], ἁγνιστικὰ ἐγένοντο ἀλλήλων.

79. Ὁ δὲ σεβαστὸς Ῥάμας, ὁδὸν ποιήσας ἑπταστάδιον ἐπὶ τοῦ Πουσπάκα φορείου, βάδην βαίνοντος, ἡγουμένης τῆς στρατιᾶς, κατέλυσε πλησίον τῆς Ἀϊοδδεᾶς ἐν περιφανεῖ κήπῳ, ἔνθα ὁ Σατρούγνας εὐτρέπισε σκηνὴν μεγαλοπρεπῆ.

(1) Ἡ μὲν Σελήνη ἐστὶν ὁ Ῥάμας, ὁ δ' Ἑρμῆς καὶ ὁ Ζεύς, ὁ Λαξμάνας καὶ ὁ Βαράτας, το δὲ νέφος, τὸ φορεῖον, ἡ δ' ἀστραπή, ἡ σημαία.

(2) Ὁ νεώτερος ἀδελφὸς σέβεται καὶ προσκυνεῖ οὐ μόνον τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

(3) Ὅτε ἔλαβε μορφὴν κάπρου.

(4) Ἡ Σητὰ οὐκ ἤθελε παντελῶς γαμετὴ γενέσθαι τοῦ Ῥαβάνα, ὃς ἐκολάκευεν αὐτήν, προσπίπτων τοῖς ποσὶν αὐτῆς.

(5) Ἡ κεφαλὴ τοῦ προσκυνοῦντος θίγει τῶν ποδῶν τοῦ προσκυνουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

1. Ἐν ἐκείνῳ τῷ κήπῳ εἶδον τὰς ἑαυτῶν μητέρας ὁ Ῥάμας καὶ ὁ Λαξμάνας, αἳ εἶχον πρόσωπον μεμαραμμένον, καὶ σχῆμα πένθιμον ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ ἑαυτῶν ἀνδρὸς, ὡς δύω ἀναδενδράδες ἐκ τῆς τομῆς τοῦ δένδρου, ὃ περιπτύσσονται.

2. Ἀμφότεροι δ' οὗτοι οἱ ἐχθροκτόνοι καὶ μεγαλουργοὶ προσεκύνησαν κατὰ τάξιν ἀμφοτέρας τὰς μητέρας, αἳ οὐκ εἶδον σαφῶς τοὺς υἱοὺς ἐκ τῆς σκοτιζούσης τὴν ὅρασιν δακρυῤῥοΐας· ἔγνωσαν δ' ὅμως αὐτοὺς ἐκ τῆς ἡδονῆς τῆς περιπτύξεως αὐτῶν.

3. Τούτων δὲ τῶν μητέρων τὰ ψυχρὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς ἀπέβαλον τὰ θερμὰ δάκρυα τῆς λύπης, καθὼς τὰ ἐκ τῆς χιόνος ψυχρὰ ῥεύματα ἀποβάλλουσι τὴν ἐκ τοῦ καύματος θερμότητα τῶν ὑδάτων τῆς Γαγγᾶς καὶ τῆς Δεβᾶς.

4. Θίγουσαι δὲ τῶν οὐλῶν τῶν ἐν τοῖς σώμασι τῶν υἱῶν τραυμάτων, ἃ ἔλαβον ἐκ τῶν ὅπλων τῶν Γιγάντων, ἠλέουν, νομίζουσαι, ὡς πρόσφατόν ἐστι, καὶ οὐκ ἤθελον καλεῖσθαι ἡρωοτόκοι[1], καί τοι αὕτη ἡ προσηγορία ἐφετή ἐστι ταῖς γυναιξὶ τῆς φυλῆς τῶν Ξατρῶν.

5. Πεσοῦσα δ' ἡ Σητὰ, προσεκύνησεν εὐλαβῶς τὰς γυναῖκας τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Δασαράτα, εἰποῦσα· « Ἀτυχής εἰμι ἐγὼ, ἡ πολλὰ δεινὰ ἐνεγκοῦσα τῷ » ἐμαυτῆς ἀνδρί[2] ».

---

(1) Ἡ μήτηρ ἡ τεκοῦσα υἱὸν ἥρωα, Ἰνδιστὶ λέγεται Βηρασοῦ, ὅ ἐστιν, ἡρωοτόκος· λέγεται καὶ Βηραματά, ὅ ἐστιν, ἥρωος μήτηρ.

(2) Οἱονεὶ ἔλεγεν, ἐξ οὗ συνεζεύχθην τῷ Ῥάμᾳ, καὶ εἰς ἐξορίαν ἐστάλθη, καὶ πολλὰ δεινὰ ἔπαθεν ἐκεῖνος· ἀτυχὴς ἄρα ἐγώ εἰμι καὶ ἀποφράς.

6. Αἱ δ' εἶπον φιλοστόργως καὶ ἀληθῶς πρὸς αὐτὴν τὴν ἀξίαν φιλοστοργίας· « Ἀνάστα, τέκνον· ὁ γὰρ σὸς ἀνὴρ » καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκ τῆς σῆς ἀρετῆς ἀπέφυγον τὰ » μεγάλα δεινά ».

7. Μετὰ δὲ ταῦτα ὕδασιν ἐν χρυσαῖς ὑδρίαις, ἀχθεῖσιν ἐξ ἁγίων τόπων, ἐλούσαντο τὸν Ῥάμαν, τὸν κολοφῶνα τῆς γενεᾶς τοῦ Ῥαγγοῦ, οἱ γέροντες βουλευταὶ καὶ Βραχμᾶνες, ὃν ἐλούσαντο πρότερον δάκρυσι χαρᾶς αἱ μητέρες.

8. Ταῦτα τὰ ὕδατα ἤγαγον[1] οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Δαιμόνων καὶ τῶν Πιθήκων ἐκ τῶν τεσσάρων θαλασσῶν καὶ λιμνῶν, καὶ ποταμῶν, ἃ ἐχύθησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ νικητοῦ, καθὼς τὰ τῶν νεφῶν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Βινδδεᾶ.

9. Καὶ πρότερον μὲν ὁ Ῥάμας ἠγλαΐζετο πολύ, καὶ ἄξιος ἦν θεωρίας, φέρων ἀσκητικὴν σκευήν· τότε δὲ μᾶλλον ἠγλαΐζετο καὶ ἐλαμπρύνετο, λαμπρὰν ἔχων καὶ βασιλικὴν στολήν.

10. Συνὼν δὲ τοῖς ἄρχουσι, καὶ τοῖς Γίγασι, καὶ τοῖς Πιθήκοις, καὶ τῇ στρατιᾷ, καὶ εὐφραίνων τοὺς πολίτας ἤχοις μουσικῶν ὀργάνων, εἰσέβη εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἧς ἐκ μὲν τῶν ὑψηλῶν οἴκων ὄρυζα πεφρυγμένη ἔπιπτεν, ὡς βροχή, ἐπὶ δὲ τῶν θυρῶν ἁρπεδόνες ἦσαν φύλλων.

11. Ἦν δὲ καθήμενος ἐφ' ἅρματος, ἔχων ἑκατέρωθεν μὲν τὸν Λαξμάναν, καὶ τὸν Σατρούγναν, ῥιπίζοντας αὐτὸν ῥιπιδίοις οὐραίοις, ὄπισθεν δὲ τὸν Βαράταν, κρατοῦντα τὸν βασιλικὸν οὐρανίσκον· ἐφαίνοντο δ' οὗτοι οἱ ἀδελφοὶ ὥσπερ οἱ τέσσαρες βασιλικοὶ τρόποι ἐνσώματοι.

12. Ἡ δὲ ἀναθυμίασις τοῦ καιομένου ἀγαλλόχου ἐν οἴκοις, διασκεδαζομένη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἐφαίνετο, ὥσπερ πλοκα-

(1) Ταχέως ἤγαγον, ἅ τε αἰθεροβατοῦντες.

μὶς τῆς πόλεως[1] ἐκείνης, διαλυομένη ὑπὸ τοῦ Ῥάμα, ἀναστρέψαντος ἐξ ἐρήμου.

13. Αἱ δὲ γυναῖκες τῆς πόλεως, κλίνουσαι τὰς κεφαλὰς, καὶ ἑνοῦσαι τὰς παλάμας, ἠσπάζοντο ἐκ τῶν θυρίδων τὴν Σητὰν, ἐφ' ἁρμαμάξης καθημένην, καὶ ἀγλαὰ ἄμφια περιβαλλομένην, ἃ ἔδωκαν αὐτῇ αἱ πενθεραὶ, παρασκευασάμεναι.

14. Ηγλαΐζετο δ' ἡ Σητὰ, ἔχουσα τὸ λάμπον ἐκεῖνο χρίσμα[2], καὶ διαμένον ἀεὶ ἀνεξάλειπτον, ὅπερ ἔδωκεν αὐτῇ ἡ Ἀνουσουΐα, ὥσπερ δεικνυομένη πρὸς τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς ἐν πυρί ἐστι πάλιν, ὡς ἐν δοκιμίῳ, ὅτι καθαρά ἐστι καὶ ἄμωμος.

15. Δοὺς δ' οἰκήματα μετὰ πάντων τῶν ἀναγκαίων τοῖς συμμάχοις καὶ εὐμενέσιν ὁ τῆς εὐμενείας θησαυρὸς Ῥάμας, εἰσέδυ, δακρυῤῥοῶν, τὸν κεκοσμημένον καὶ διευθετημένον οἶκον τοῦ θανόντος πατρός.

16. Προσκυνήσας δὲ τὴν μητέρα τοῦ Βαράτα, ἀπήλειψε τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, εἰπών· « Ὦ μῆτερ, εἰ θεωρεῖται ἀκριβῶς,
» σόν ἐστι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἔργον, ὅτι ὁ ἐμὸς πατὴρ οὐκ
» ἐκπέπτωκε τῆς ἀληθείας, ἡ αἰτία ἐςὶ τῆς ἀπολαύσεως
» τοῦ οὐρανοῦ ».

17. Τοιούτοις δὲ καὶ τοσούτοις κεκαρυκευμένοις πολυειδέσι βρώμασιν ἐθεράπευσε τὸν Σουγρήβαν καὶ τὸν Βιββησσάναν[3], ὥστε ἐκείνους θαυμάζειν λίαν ἐν καρδίᾳ, καί τοι ἠδύναντο πολυποίκιλα παρασκευάσασθαι μόνῃ τῇ ἐννοίᾳ.

---

(1) Ἡ πόλις ἐστὶν, ὡς γυνὴ, ἣ οὐ κτενίζεται, οὐδὲ κοσμεῖται, ἐν ὅσῳ ἀποδημεῖ ὁ ἀνήρ· ὅταν δ' ἐπιδημήσῃ, τότε ἡ γυνὴ διαλύει τὸν πλόκαμον, καὶ κτενίζεται, καὶ κοσμεῖται.

(2) Τὸ λάμπον ἐκεῖνο χρίσμα, ὡς πῦρ ἦν.

(3) Ὁ μὲν γὰρ Βιββησσάνας δαίμων ἦν, ὁ δὲ Σουγρήβας υἱὸς τοῦ Ἡλίου.

18. Ὑποδεξάμενος δὲ, καὶ προσκυνήσας τοὺς θείους καὶ ὁσίους Βραχμᾶνας, τοὺς ἐλθόντας εἰς εὐλογίαν, ἤκουσε παρ' αὐτῶν τὰ ἐκ γενέσεως κατορθώματα τοῦ ἀναιρεθέντος ἐχθροῦ Ραβάνα, ἅπερ ἐμεγάλυνον τὰ κατορθώματα αὐτοῦ τοῦ Ράμα [1].

19. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ὁσίων Βραχμάνων, ὁ Ράμας, τιμήσας δωρήμασι διὰ τῶν χειρῶν τῆς Σητᾶς τοὺς ἡγεμόνας τῶν Δαιμόνων καὶ τῶν Πιθήκων, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς οἴκαδε· οἱ ἐκ τρυφῆς οὐκ ᾔσθοντο τοῦ διελθόντος ἡμίσεος μηνὸς (καθ' ὃν διέτριψαν ἐν Αἰοδδεᾷ).

20. Προσέταξε δὲ καὶ τῷ θείῳ ἐκείνῳ φορείῳ, τῷ ἄνθει τοῦ οὐρανοῦ, ὃ ἐσκύλευσε παρὰ τοῦ ἀντιθέου Ραβάνα μετὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀπελθεῖν πάλιν εἰς ὑπηρεσίαν καὶ χρῆσιν τοῦ θεοῦ Κουβέρα, τοῦ κυρίου τοῦ Καϊλάσα, καὶ ἐπανελθεῖν, ὅταν μνησθῇ αὐτοῦ.

21. Οὕτως οὖν ὁ Ράμας, τελειώσας τὴν ἐν ἐρήμῳ διαγωγὴν κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς προσταγὴν, καὶ ἀναδεξάμενος τὴν βασιλείαν, καθὼς τὴν αὐτὴν κλίσιν εἶχεν εἰς τὴν τριττὺν τῶν ἀγαθῶν [2], εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὴν κτῆσιν, καὶ εἰς τὴν τρυφὴν, οὕτω καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἀδελφούς [3].

22. Τὴν αὐτὴν δὲ τιμὴν καὶ θεραπείαν ἐδείκνυεν ὁ Ράμας πρὸς τὰς τρεῖς μητέρας, καθὼς ὁ θεῖος ἀρχιστράτηγος Σκάνδας πρὸς τὰς ἓξ μητέρας, ὧν τοὺς μαστοὺς ἐθήλαζε τοῖς ἓξ στόμασιν.

23. Ἀποστρεφομένου μὲν τὴν πλεονεξίαν, ὁ λαὸς ἐγένετο πλούσιος· κολάζοντος δὲ τοὺς κακοὺς, ἐνησχολεῖτο ἀδεῶς τοῖς ἑαυτῶν ἐπιτηδεύμασιν· ὁδηγοῦ δ' ὄντος εἰς πρᾶξιν

(1) Ὅτι μέγας ἐστὶν ὁ νικηθεὶς, μείζων κρίνεται ὁ νικήσας.

(2) Δηλονότι μέτριος ἦν εἰς χρῆσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν τριῶν ἀγαθῶν.

(3) Δηλονότι ἐξ ἴσου ἠγάπα τοὺς τρεῖς ἀδελφούς.

τῆς ἀρετῆς, ὁ λαὸς ἐνόμιζεν αὐτὸν, ὡς πατέρα· ἀπαλλάττοντος δὲ τὰ δεινὰ, ἐνόμιζεν αὐτὸν, ὡς υἱόν.

24. Ἐθεώρει μὲν κοινῶς ἐν διατεταγμένῳ καιρῷ τὰς ὑποθέσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὰς τῆς βασιλείας· ἐτρύφα δ' ἰδίως μετὰ τῆς Σητᾶς, ὥσπερ συνὼν τῇ Λαξμῇ, ἡ ἐπιθυμοῦσα τρυφῆς, ἔλαβε τὸ ἀγλαὸν σῶμα τῆς Σητᾶς.

25. Καὶ τὰ δεινὰ δὲ, ἃ ἔπαθον πάλαι ἐν ἐρήμῳ, ἐρχόμενα εἰς ἐνθύμησιν, ἡδοναὶ καὶ τρυφαὶ ἐγίγνοντο τῷ Ῥάμᾳ καὶ τῇ Σητᾷ, οἳ καθηδυπάθουν, ὡς ἐφίεντο, ἐν περικαλέσι καὶ περιφανέσιν οἴκοις.

26. Ἡ δὲ Σητὰ χαροποιὰ ἐγένετο τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς διὰ τοῦ ἑαυτῆς προσώπου, ὃ εἶχεν ὄμματα μὲν μᾶλλον ἀγλαὰ, παρειὰς δὲ ὠχρὰς, καὶ ἐσήμαινεν ἄνευ τοῦ ἐξειπεῖν, ὡς ἐγκυμονοῦσά ἐστιν.

27. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ῥάμας, ὡς ἔγκυός ἐστιν ἡ Σητὰ, ἀναλαβὼν αὐτὴν τὴν λεπτόσωμον ἐν ἀγκάλαις, ἔχουσαν τὰς θηλὰς τῶν μαστῶν μᾶλλον μελαίνας, καὶ αἰσχυνομένην, ἠρώτησεν, εἴ τινος ἐπιθυμοῖ.

28. Ἡ δ' ἐπεθύμησεν ἐλθεῖν πάλιν εἰς ἄλση τὰ παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Γάγγου, ἔνθα φύεται Νηβάρα εἰς τροφὴν, καὶ Κούσσα εἰς στρωμνήν· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ὁσίων ἀνδρῶν συμπαίζουσι τοῖς ἀγρίοις ζώοις καὶ θηρίοις.

29. Ἔνευσε δ' εἰς τὴν ἔφεσιν αὐτῆς ὁ Ῥάμας· καὶ ἐπιθυμῶν θεωρῆσαι τὴν ἐπίχαριν Ἀϊοδδεὰν, ἀνέβη μετὰ τῶν περὶ ἑαυτὸν εἰς τὴν στέγην τοῦ οἴκου, τοῦ διήκοντος εἰς τὰ νέφη.

30. Εὐφραίνετο δὲ, θεωρῶν τὰς μὲν λεωφόρους πλήρεις οὔσας ἐργαστηρίων, τὴν δὲ Δεβὰν, πλεομένην ναυσὶ, τοὺς δὲ παρὰ τῇ πόλει κήπους, ὀχλουμένους πολίταις, θρυπτομένοις, καὶ τερπομένοις.

31. Ἐνταῦθα αὐτὸς ὁ ἔγκριτος τῶν εὐφραδῶν καὶ ἀγαθοερ-

γῶν, αὐτὸς ὁ μακρόχειρ, καὶ νικητὴς ἀνδρείων ἐχθρῶν, ἠρώτησεν ἀγαθὸν (ἔμπειρον) ὠτακουστήν· « Τί λέγου- » σιν οἱ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ ; »

32. Βιασθεὶς δ' ὁ Ὠτακουστὴς, ἀπεκρίνατο· « Ὦ βασιλεῦ, » πάντα τὰ σὰ ἔργα ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται, ἐκτὸς τού- » του, ὅτι ἔλαβες πάλιν τὴν βασίλισσαν, ἣ ἦν ἐν τῷ » οἴκῳ τοῦ Ῥαβάνα ».

33. Τοιαύτῃ βαρείᾳ δυσφημίᾳ πληγεὶς ὁ ἀνὴρ τῆς Σητᾶς, διεῤῥάγη τὴν καρδίαν, καθὼς ὁ ἡμμένος σίδηρος, πληττόμενος σιδηρᾷ σφύρᾳ, καὶ τοιαῦτα ἀνέστρεφε κατὰ νοῦν·

34. « Παραβλέψω ταύτην τὴν κατ' ἐμοῦ δυσφημίαν; ἢ » ἀποδιώξω τὴν ἀνέγκλητον γυναῖκα ;» Ἠπόρει δὲ, πότερον πράξῃ, τρεπόμενος ποτὲ μὲν εἰς τοῦτο, ποτὲ δ' εἰς ἐκεῖνο, ὥσπερ ἡ κρεμαστή.

35. Σκεψάμενος δὲ, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τρόπος ἐστὶν ἀποφυγῆς τῆς κατηγορίας, ἠθέλησεν ἀποφυγεῖν αὐτὴν διὰ τῆς ἀποδιώξεως τῆς γυναικός· ἡ γὰρ εὐφημία τῶν εὐφήμων τιμιωτέρα ἐστὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος, πολλῷ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐρετῶν.

36. Δύσθυμος τοίνυν γενόμενος, συγκαλέσας τοὺς ἑαυτοῦ ἀδελφοὺς, (οἵ, ἰδόντες τὸ λυπηρὸν αὐτοῦ πρόσωπον, δύσθυμοι ἐγένοντο καὶ αὐτοὶ) διηγήσατο αὐτοῖς τὴν καθ' ἑαυτοῦ κακὴν φήμην, προσθεὶς καὶ τάδε·

37. « Ἴδετε, ὁποῖον στίγμα καὶ μίασμα ἐξ ἐμοῦ, τοῦ ἀεὶ » ποιοῦντος ἔργα ἄμωμα, ἐγένετο τῷ βασιλικῷ καὶ » ἱερῷ γένει ἡμῶν, τῷ καταγομένῳ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, » καθὼς τῷ λαμπρῷ κατόπτρῳ ἐκ τῆς ἄχνης τῆς βρο- » χῆς, τῆς ὑπὸ τοῦ ἀέρος σκιδναμένης.

38. « Ταύτην τὴν κατὰ πρῶτον κατ' ἐμοῦ κακὴν φήμην, » ἣ διεσπάρθη εἰς τὴν γλῶσσαν παντὸς ἀνθρώπου, κα- » θὼς ἡ σταγὼν τοῦ ἐλαίου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ

» ὕδατος, οὐ δύναμαι φέρειν, ὡς ὁ μέγας ἐλέφας τὸν » στύλον τοῦ δεσμοῦ.

39. « Καί τοι ἡ Σητὰ ἑτοίμη ἐστὶν, εἰς τὸ δοῦναι καρπὸν, » ἐγκαταλείψω ὅμως αὐτὴν, καταφρονήσας, εἰς ἐξάλει- » ψιν ταύτης τῆς μομφῆς καὶ τοῦ στίγματος, καθὼς » ἐγκατέλιπον πρότερον τὴν γῆν, εἰς διατήρησιν τῆς » προσταγῆς τοῦ πατρός.

40. « Ἐγὼ καλῶς οἶδα, ὡς ἡ Σητὰ ἄχραντός ἐστι καὶ » ἀμίαντος, ἀλλ' ἡ κατηγορία τῶν ἀνθρώπων ἰσχυρο- » τέρα παρ' ἐμοὶ κρίνεται· καὶ ἡ σκιὰ γὰρ τῆς γῆς, » ἡ ἐπὶ τῆς σελήνης, λέγεται ὑπὸ τῶν κοινῶν ἀνθρώ- » πων, ὡς κηλὶς καὶ μελανότης πέφυκε τῆς καθαρᾶς » σελήνης [1].

41. « Ὁ πόνος μου, ὁ γενόμενος εἰς ἀναίρεσιν τοῦ δαίμονος » Ῥαβάνα, οὐκ ἐγένετο μάταιος, ἐπειδὴ ἐγένετο εἰς » ἄμυναν τοῦ ἐχθροῦ [2]. Τί δαί; ὁ ὄφις εἰς ἔφεσιν πό- » σεως αἵματος δάκνει, παροξυνθεὶς τὸν ἄνθρωπον, οὗ » τῷ ποδὶ ἐπατήθη; ἢ εἰς ἄμυναν;

42. « Ὅθεν αὕτη ἡ ἐμὴ γνώμη οὐκ ἐμποδιστέα ἐστιν ὑφ' » ὑμῶν, εὐσπλάγχνων ὄντων, εἰ ἔφεσίς ἐστιν ὑμῖν τῆς » ἐμῆς ζωῆς, ἢ ἔσεται, ὅταν ἐξαχθῇ οὗτος ὁ κοινὸς » λόγος, ὁ ἐμπεπηγμένος, ὡς ἧλος, ἐν τῇ ἐμῇ καρδίᾳ ».

43. Τοιαῦτα τοῦ βασιλέως Ῥάμα εἰρηκότος, καὶ τοιαύτην

(1) Οἱ ἀστρονόμοι λέγουσιν, ὡς ἡ ἐν τῇ Σελήνῃ φαινομένη κηλὶς καὶ μελανότης, σκιά ἐστι τῆς γῆς· κοινῶς ὅμως λέγεται οὐ σκιὰ τῆς γῆς ἐκ συμβάματος, ἀλλὰ κηλὶς καὶ στίγμα ἐκ φύσεως.

(2) Ἵνα μὴ εἴπῃ τις τῶν ἀδελφῶν, διὰ τί τοσοῦτον πόλεμον ἐποίησε διὰ τὴν Σητάν; διὰ τοῦτο ἐπάγει ἐνταῦθα, ὡς πόλεμον ἐποίησεν οὐ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ δι' ἄμυναν· καὶ φέρει παράδειγμα τὸν ὄφιν, ὃς δάκνει τὸν ἄνθρωπον, οὗ τῷ ποδὶ ἐπατήθη, οὐκ εἰς πόσιν αἵματος αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς ἄμυναν.

ἀμετάθετον γνώμην κατὰ τῆς Σητᾶς ἐσχηκότος, οὐδεὶς τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων οἷός τε ἦν ἤτοι ἐπισχεῖν αὐτὸν, ἢ συναινέσαι αὐτῷ.

44. Σκεψάμενος δὲ τὸν Λαξμάναν ἀγαθὸν ὄντα, καὶ ὑπήκοον τῇ προσταγῇ, παραλαβὼν κατ' ἰδίαν αὐτὸν αὐτὸς ὁ ᾀδόμενος ἐν τοῖς τρισὶ κόσμοις, καὶ τὴν ἀλήθειαν λέγων, ἐπέταξεν οὕτως, εἰπών·

45. « Ἐπειδὴ ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ σου, γαργαλιζομένη ὑπὸ » τῆς ἐγκυμοσύνης, ἐπιθυμεῖ τῆς ἐν ἐρήμῳ διατριβῆς, » διὰ τοῦτο σὺ αὐτὸς, παραλαβὼν αὐτὴν ἐφ' ἅρματος » ἐπὶ τοιαύτῃ προφάσει, ἄφες ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ τοῦ » ὁσίου Βαλμήκη[1] ».

46. Ἀκούων δ' ὁ Λαξμάνας, ὡς ὁ Παρασσουράμας ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς ἐκ τῆς προσταγῆς τοῦ πατρὸς, ὡς ἐχθρὸς, ἐδέξατο τὴν προσταγὴν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ· ἡ γὰρ προσταγὴ τῶν σεβασμίων ἀπαράβατός ἐστι.

67. Τὴν δὲ Σητὰν, ἣ ἐχάρη, ἀκούσασα πεπληρωμένου τοῦ ἑαυτῆς θελήματος, ἀναβιβάσας ἐφ' ἅρματος, ἐζευγμένου ἵπποις εὐηνίοις καὶ εὐαγώγοις, ὧν τὰς ἡνίας ὁ Σουμάντρας ἐκράτει, ἐξῆλθε τῆς πόλεως.

48. Θεωροῦσα δ' ἡ Σητὰ, ἀγομένη, τόπους ἀγλαοὺς, καὶ εὐθαλεῖς, ἔχαιρε, λέγουσα· « Χαροποιός μοι ἐγένετο ὁ » ἀγαπητός μοι ἀνήρ· » οὐκ ᾔδει δὲ, ὡς ἐκεῖνος ἀφῆκε τὸ ἁπαλὸν καὶ γλυκὺ τῆς φύσεως, καὶ ἔλαβε τὸ σκληρὸν καὶ πικρόν.

49. Ὁ γὰρ Λαξμάνας ἔκρυπτεν ἀνὰ τὴν ὁδὸν τὸ μέλλον

---

(1) Οὗτος ἦν μέγας ὅσιος καὶ φιλόσοφος, μονάζων ἐν ἄλσει παρὰ τῷ Γάγγῃ, καὶ πρόεδρος ὢν ἄλλων πολλῶν, ἡσυχαστικὸν βίον βιούντων. Τοῦτον ἐγίνωσκεν ἡ Σητὰ, θεασαμένη, ὅτε πρότερον διέβη ἐκεῖθεν ὁ Ῥάμας εἰς τὴν ἔρημον.

γενήσεσθαι τῇ Σητᾷ δεινόν· ἡ δὲ, αἰσθομένη πάλλοντος τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ [1], ὃς οὐκ ἔμελλεν ὄψεσθαι εἰσέτι τὸν ποθητὸν ἄνδρα, ὑπενόησεν, ὡς κακόν τι σημαίνει ὁ παλμός.

50. Ἡ μὲν οὖν Σητὰ, ἧς τὸ λώτιον πρόσωπον ἐμαράνθη ἐκ τῆς λύπης τῆς ἐκ τοῦ ἀπαισίου τούτου οἰωνοῦ, ηὔχετο ἐκ καρδίας, λέγουσα· « Ἀγαθὸν γένοιτο τῷ Ῥάμᾳ καὶ » τῷ Λαξμάνᾳ! »

51. Ὁ δὲ Λαξμάνας, ὁ βουλόμενος καταλιπεῖν ἐν ἐρήμῳ τὴν σεμνὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ, προσταχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἐκωλύετό πως ὑπὸ τῆς Γαγγᾶς, φαινομένης ἀπέναντι, διὰ τῶν ἀνυψουμένων κυμάτων, ὡς διὰ χειρῶν.

52. Στήσαντος δὲ τοὺς ἵππους τοῦ ἡνιόχου, καταβιβάσας ὁ Λαξμάνας ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ, διεβίβασεν αὐτὴν, φέρων εἰς τὸ πέραν ἐπὶ καλοῦ πορθμείου, ὃ ἤγαγον πορθμεῖς, καθὼς ὁ ἀληθοεπὴς φέρει εἰς πέρας τὴν ἑαυτοῦ ὑπόσχεσιν.

53. Μὴ δυνάμενος δὲ λαλῆσαι, τοῦ φάρυγγος πληρωθέντος δακρύων, ἃ οὐκ ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, μόλις ἐξηρεύξατο τὴν ὀλεθρίαν προσταγὴν τοῦ βασιλέως, καθὼς τὸ νέφος ἐξάγει χάλαζαν φθοροποιὰν ἐσπαρμένῃ γῇ.

54. Ἔπεσε δ' εὐθὺς ἡ Σητὰ ἐπὶ γῆς, ἐξ ἧς ἐγεννήθη, πληγεῖσα ὑπὸ σκληροῦ λόγου, τὰ δὲ κοσμήματα [2] αὐτῆς διεσκορπίσθησαν, καθὼς ἡ ἀναδενδρὰς, πληγεῖσα ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου, πίπτει ἐπὶ γῆς, ἐξ ἧς ἀνεφύη, τὰ δ' ἄνθη αὐτῆς διασκορπίζονται.

55. Ἡ δὲ μήτηρ γῆ οὐκ ἠνέωξε τοὺς οἰκείους κόλπους, εἰς τὸ δέξασθαι τὴν θυγατέρα, ἐπειδὴ ἀμφιβολίαν εἶχε, λέ-

(1) Ὅταν ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς τῆς γυναικὸς πάλλῃ, ἀγαθὸν προσημαίνει· ὅταν δὲ ὁ δεξιὸς, κακόν· τοὐναντίον δὲ θεωρεῖται ἐπὶ τοῦ ἀνδρός.

(2) Οἱ μαργαρῖται καὶ οἱ ἀδάμαντες.

γουσα ἐν ἑαυτῇ· « Πῶς ὁ Ῥάμας, ὦ θύγατερ, ὁ ἐκ με-
» γάλους γένους τοῦ Ἰξϐακοῦ καταγόμενος, καὶ μεγάλα
» κατορθώσας, ἐγκαταλίποι ἄν σε αὐτὴν οὑτωσὶ ἁπλῶς; »

56. Ἡ δ' ἀνάληψις τῶν αἰσθήσεων, ἣ ἐγένετο δι' ἀναψυκτικῶν τρόπων τοῦ Λαξμάνα, δεινοτέρα ἦν τῆς ἀναισθησίας· ἀναίσθητος μὲν γὰρ οὖσα, οὐκ ᾐσθάνετο λύπης, ἀναλαϐοῦσα δὲ, ἐθλίϐετο σφόδρα τὴν ψυχήν.

57. Οὐδεμίαν δὲ κακολογίαν ἔλεγεν ἡ ἀγαθὴ κατὰ τοῦ Ῥάμα, καί τοι ἀπέϐαλεν αὐτὴν ἄνευ ἐγκλήματος· ἔψεγε δὲ λίαν τὸ ἑαυτῆς σῶμα, ὡς κακοῦργον, διότι ἀνέχεται τῶν δεινῶν, καὶ οὐ θνήσκει.

58. Παρηγορήσας δὲ τὴν Σητὰν ὁ Λαξμάνας, ἔδειξεν αὐτῇ τὴν εἰς τὸ ἀσκητήριον τοῦ Βαλμήκη ὁδὸν, εἰπών· « Σύγ-
» γνωθί μοι, βασίλισσα, τοῦ σκληροῦ ἔργου, οὗ ἐποίη-
» σα ἐκ προσταγῆς τοῦ βασιλέως, ᾧ ὑπεξούσιός εἰμι· »
καὶ πεσὼν, προσεκύνησεν αὐτήν.

59. Ἡ δὲ Σητὰ, ἀναστήσασα αὐτὸν, ἔλεξε τάδε· « Ἐγὼ
» ἥσθην ἐπὶ σοί, ὦ ἀγαθέ· ζώης ἐπὶ μήκιστον· σὺ γὰρ
» ὑπήκοος εἶ τῷ πρεσϐυτέρῳ ἀδελφῷ Ῥάμα, καθὼς ὁ
» Βισνοῦς τῷ πρεσϐυτέρῳ ἀδελφῷ Ἴνδρᾳ.

60. « Προσένεγκε τὰς ἐμὰς προσκυνήσεις ταῖς ἐμαῖς πεν-
» θεραῖς κατὰ τάξιν, καὶ δεήθητι αὐτῶν ἐξ ἐμοῦ, ἵν'
» εὔχωνται ἐκ καρδίας ὑπὲρ τοῦ γόνου τοῦ ἑαυτῶν
» υἱοῦ, ὃς ἐν τῇ ἐμῇ ἐστι γαστρί.

61. « Τῷ δὲ Ῥάμᾳ τάδε εἰπὲ ἐξ ἐμοῦ· « Ἔστιν ἄρα νό-
» μιμον, ἢ ἁρμόδιον τῇ σῇ γενεᾷ, ὅτι ἐγκατέλιπες ἐμὲ
» ἐκ ψιλῆς ἀκοῆς φήμης κακῆς [1], καί περ φανεῖσαν κα-
» θαρὰν καὶ ἄμωμον ἐν πυρί;

---

(1) Οὐκ ἐγίνετο δηλονότι οὔτ' ἐκ νόμου, οὔτ' ἐκ βουλῆς τῆς σῆς γενεᾶς, ἀλλ' ἐκ της γνώμης μόνης τῆς σῆς· ὅ ἐστιν ἄνομον καὶ ἄδικον.

62. « Ἢ ἄξιόν ἐστι λογίσασθαι, ὅτι αὕτη ἡ ἐγκατάλειψις
» οὐκ ἔστι σὴ γνώμη, τοῦ ὄντος εὐγνώμονος, καὶ ἀγα-
» θόφρονος, ἀλλὰ καρπὸς τῶν ἐν τῇ προτέρᾳ μου γενέ-
» σει παραπτωμάτων, ὡς δύσφορος σκηπτός ;

63. « Ἢ ἐπειδὴ πάλαι ἀποδιώξας αὐτὴν τὴν Λαξμὴν, τοῦ-
» τέστι, τὴν βασιλείαν, προσελθοῦσάν σοι, ἀνεχώρησας
» μετ' ἐμοῦ εἰς ἔρημον, διὰ τοῦτο νῦν ἐξ ὀργῆς καὶ
» ζηλοτυπίας οὐκ ἀνεκτή εἰμι, οἰκοῦσα ἐν τῷ σῷ οἴκῳ,
» ἐκείνῃ τῇ Λαξμῇ, ἥ ἐστι σὺν σοί ;

64. « Πῶς δ' ἂν ἐγὼ, ἡ γεγενημένη καταφυγὴ τῶν γυ-
» ναικῶν τῶν ἀναχωρητῶν, τῶν θλιβομένων ὑπὸ τῶν
» δαιμόνων, πορευθείην νῦν πρὸς ἄλλον εἰς καταφυγὴν,
» σοῦ ὄντος ἐν λαμπρότητι καὶ δόξῃ ;

65. « Ἆρα ἐφρόντισα ἂν ταύτης τῆς κακῆς ζωῆς, τῆς οὔ-
» σης ματαίας, ἕνεκα τῆς σῆς παντελοῦς διαζεύξεως,
» εἰ μὴ ἦν ἐμπόδιον ὁ ἐν ἐμοὶ γόνος σου, ὁ ὢν ἄξιος
» φροντίδος καὶ περιθάλψεως ;

66. « Ἴσθι, ἐγὼ μετὰ τὸν τόκον φροντίδα ἕξω καὶ ἐπιμέ-
» λειαν, ἄσκησιν ποιῆσαι, τείνουσα τὴν ὅρασιν πρὸς τὸν
» ἥλιον, ἵνα ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ πάλιν σὺ αὐτὸς ἀνήρ
» μοι γένῃ, καὶ μὴ ᾖ διάζευξις [1].

67. « Ἐπειδὴ ὁ νομοθέτης Μανοῦς διατάττει, ὡς χρεὼν
» ἐστι τῷ βασιλεῖ φροντίζειν καὶ προστατεύειν τῶν
» τεσσάρων φυλῶν, καὶ τῶν τεσσάρων τάξεων καὶ δια-
» γωγῶν, διὰ τοῦτο ἐγὼ, εἰ καὶ ἐδιώχθην ὑπὸ σοῦ,
» ἀξία εἰμὶ τῆς σῆς φροντίδος καὶ προστασίας, ὡς μία
» ἀσκήτρια, ἐν ἐρήμῳ διάγουσα ».

---

(1) Οἱονεὶ ἔλεγεν, σκληραγωγίαν ἕξω, καὶ εὔξομαι, ἵνα πάλιν ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ἐγὼ μὲν γυνὴ γένωμαι σή, σὺ δ' ἀνὴρ ἐμός, καὶ ἀδιαζεύκτοι ὦμεν. Ἐκ δὲ τούτου γνωρίζεταί τὸ εὔγνωμον καὶ φίλανδρον τῆς Σητᾶς.

68. Εἰπὼν δ' ὁ Λαξμάνας, « Οὕτως ἐρῶ, ὡς εἴρηκας » ἀνεχώρησεν· ἔξω δὲ τῆς ὁράσεως γενομένου, ἡ Σητὰ, θλιβομένη ἐκ πολλοῦ βάρους τῆς λύπης, ἐθρήνει μεγαλοφώνως, καθὼς ἡ Κουραρή [1].

69. Καὶ τῇ ἐρήμῳ δὲ θρῆνος πολὺς ἐγένετο, ἣ ὁμοιοπαθοῦσα ἦν τῇ Σητᾷ· οἱ μὲν γὰρ ταῶνες ἐγκατέλιπον τὸν χορόν· τὰ δὲ δένδρα ἔῤῥιψαν τὰ ἄνθη· αἱ δ' ἔλαφοι ἀφῆκαν τὴν ληφθεῖσαν πόαν.

70. Ἐξελθὼν δ' ὁ σοφὸς Βαλμήκης εἰς συλλογὴν Κούσσης καὶ φρυγάνων, ἀκούσας θρήνου, εὔθυνε τὰ διαβήματα εἰς τὴν φωνὴν, καὶ ἦλθε πρὸς τὴν Σητάν· οὗτός ἐστιν, οὗ ὁ ἐκ λύπης λόγος πρὸς ὀρνιθοθήραν, ὃν εἶδεν, ὄρνιν ἀνελόντα, ἐγένετο στίχος ἔμμετρος [2].

71. Ὃν ἰδοῦσα ἡ Σητὰ, ἐπαύσατο τοῦ θρήνου, καὶ ἀποσμήξασα τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς δάκρυα, προσεκύνησεν αὐτόν· ὁ δὲ, σκεψάμενος αὐτὴν ἔγκυον, ηὔξατο αὐτῇ υἱὸν, κᾆτα εἶπεν·

---

(1) Εἶδος ὀρνέου, οὗ τὸ κελάδημα ὥσπερ θρηνῳδία ἐστί.

(2) Ὁ Βαλμήκης, ἰδὼν Ὀρνιθοθήραν ἀνελόντα ὄρνιν, ἔφη αὐτῷ, λυπηθείς· « Μηδέποτέ σοι, ὦ οὐτιδανὲ καὶ φαυλόβιε, τιμὴ καὶ ὑπόληψις ἔστω παρ' ἀνθρώποις· ἐπειδὴ τὸ μὲν τοῦ ζεύγους τῶν ὀρνέων ἀνεῖλες, τὸ δὲ, χῆρον ἐποίησας, αἱματοχαρὴς ὤν. » Οὗτός ὁ λόγος ἀεὶ ἦν ἀνὰ τὸ στόμα τοῦ Βαλμήκη, ἐπειδὴ ἔκρινεν, ὡς ἔμμετρος ἦν. Ἀκούσαντες δὲ καὶ ἄλλοι ἐλλόγιμοι συνῄνεσαν. Ἐλθὼν δὲ καὶ ὁ Βραχμᾶς, εἶπεν αὐτῷ· « Ὑπ' ἐμοῦ σὺ ἐνεπνεύσθης, εἰς τὸ συγγράψαι ἐμμέτρως τὸν βίον τοῦ Ῥάμα. » Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου τὸ ἔμμετρον τοῦ λόγου ἔλαβεν ἀρχήν. Ὁ δὲ Βαλμήκης πατὴρ τῆς ποιητικῆς κρίνεται· διὸ καὶ λέγεται· « Ὁ μὲν Βαλμήκης ἐγέννησε τὴν ποιητικὴν, ὁ δὲ Βεάσας ἀνέθρεψε καὶ ηὔξησεν, ὁ δὲ Καληδάσας ἔγημεν αὐτήν » Ὁ μὲν Βαλμήκης, ποιητής ἐστι τῆς Ῥαμαϊάνας, ἥ ἐστιν ἡ ζωὴ καὶ πολιτεία τοῦ Ῥάμα, ὁ δὲ Βεάσας, τῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ θεογονικῶν βιβλίων, ὁ δὲ Καληδάσας, τῆς παρούσης Ῥαγγουβάνσας, ἡ ἐπαινεῖται καὶ θαυμάζεται διὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς φράσεως, διὰ τὸ δεινὸν τῆς συντάξεως, καὶ διὰ τὸ ἀνθηρὸν τῆς λέξεως.

72. « Ἐγὼ νοερῶς οἶδα, ὡς ἀπεβλήθης ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἀν-
» δρός, ὃς ἐταράχθη ἐκ ψευδοῦς διαβολῆς· ἀλλὰ μὴ
» θλίβου, νόμιζε δὲ, ὡς ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ εἶ, εἰ καὶ
» μακρὰν εἴη.

73. « Ἀγανάκτησίς μοι ἐστὶ πρὸς τὸν Ῥάμαν, ὅς, καί τοι
» ἀνέσπασε τὴν ἄκανθαν τῶν τριῶν κόσμων, τουτέστι,
» τὸν Ῥαβάναν, καὶ ἀληθῆ λέγει, καὶ ἑαυτὸν οὐκ ἐπαι-
» νεῖ[1], πρὸς σὲ ὅμως ἄτοπα ἔπραξεν ἀκρίτως.

74. « Ὅ,τε πενθερός σου, ὁ μεγάλην ἔχων φήμην, φίλος
» μοι ἦν, καὶ ὁ πατήρ σου [2], ὁ τοῖς ἀγαθοῖς φρόνησιν
» διδούς· σὺ δὲ κορωνὶς εἶ τῶν σωφρόνων καὶ φιλάνδρων
» γυναικῶν· τί δ' ἄλλο ἐστὶ, δι' ὃ οὐκ ἂν εἴης ἀξία
» τῆς ἐμῆς φιλοστοργίας [3].

75. « Ἄφοβος τοίνυν δίαγε ἐν ταύτῃ τῇ ἐρήμῳ, ἣ ἔχει θη-
» ρία ἥμερα ἐκ τῆς συνοικήσεως ὁσίων ἀνδρῶν· ἐνταῦ-
» θα δὲ πάντα τὰ νομιζόμενα τῷ γεννηθησομένῳ σοι
» υἱῷ γενήσονται.

76. « Λουομένης δὲ ἐν τῇ Ταμασᾷ, ἣ ἀπαλλάττει τὴν
» ἄγνοιαν καὶ τὰ πάθη, καὶ ὄχθας ἔχει πλήρεις κατα-
» σκηνωμάτων ὁσίων ἀνδρῶν, καὶ λατρείαν ποιούσης
» τῷ Θεῷ ἐπὶ τῆς παρακειμένης ψάμμου, ἄνεσις ἔσε-
» ται τῇ σῇ ψυχῇ.

77. « Αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ὁσίων, φέρουσαι πρὸς σὲ ἄνθη
» καὶ ὀπώρας, ἃ ἐν ἑκάστῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους γίνονται,
» καὶ καρπὸν αὐτοφυῆ, ὃν ἡμεῖς ἐσθίομεν, καὶ ἡδέα λα-
» λοῦσαι, τέρψουσι σὲ τὴν νεοπαθῆ.

---

(1) Οὐκ ἔστι φίλαυτος καὶ μεγάλαυχος.

(2) Θεόφρων ἦν ὁ Ζανάκας.

(3) Κατὰ πάντα δηλονότι τρόπον ἀξία εἶ τῆς ἐμῆς φιλοστοργίας καὶ προστασίας.

78. « Πρὶν δὲ τέκῃς υἱὸν, ἀρδεύουσα ὕδατι ἐν ὑδρίᾳ ὅσον » δύνασαι φέρειν, καὶ αὐξάνουσα τὰ τοῦ ἀσκητηρίου » μικρὰ φυτὰ, ὡς υἱοῦ τρεφομένου καὶ αὐξανομένου, » ἡδονὴν ἕξεις ἀναμφιβόλως ».

79. Λαβὼν δὲ τὴν Σητὰν ὁ εὔσπλαγχνος Βαλμήκης, χαρεῖσαν ἐπὶ τῇ χάριτι αὐτοῦ, ἤγαγεν αὐτὴν κατὰ τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἀσκητήριον, ἐν ᾧ ἦν θηρία ἥμερα· παρὰ δὲ τῷ θυσιαστηρίῳ ἔλαφοι ἐκάθηντο.

80. Παρέδωκε δ' αὐτὴν τὴν περιπαθῆ ταῖς ἀσκητρίαις, χαρείσαις ἐπὶ τῇ αὐτῆς ἀφίξει, καθὼς οἱ κατοιχόμενοι ἀφιᾶσι ταῖς βοτάναις λείψανον τῆς καταποθείσης ἐσχάτης μοίρας τῆς σελήνης ἐν τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ[1].

81. Αἱ δὲ ἀσκήτριαι, μετὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ περιποίησιν, ἔδωκαν τῇ Σητᾷ κατὰ τὴν νύκτα εἰς κατοίκησιν καλύβην, ἐν ᾗ ἦν λύχνος, καίων, καὶ στρῶμα, ὡς κλίνη, ἐκ δερμάτων ἐλαφείων.

82. Ἐνταῦθα οἰκοῦσα ἡ Σητὰ, λουομένη καθ' ἑκάστην, καὶ ξενίζουσα τοὺς ξένους, ὡς νόμος, καὶ φλοιώδη φορέματα φοροῦσα, ἔτρεφε τὸ ἑαυτῆς σῶμα τοῖς ἐν ἀγρῷ φυομένοις, εἰς διαμονὴν τοῦ γένους τοῦ ἀνδρός[2].

83. Ἐπανελθὼν δ' ὁ Λαξμάνας, διηγήσατο τῷ Ῥάμᾳ, ὡς ἐτέλεσε τὴν προσταγὴν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἡ Σητὰ ἐλυπεῖτο

(1) Ἐν τῇ Βέδᾳ λέγεται, ὡς οἱ θεοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μοῖραν τῆς ἀμβροσίας τῆς Σελήνης πίνουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Σελήνη φθίνει· τὴν δ' ἐσχάτην μοῖραν τῆς φθινούσης Σελήνης, κατὰ τὴν ἕνην καὶ νέαν, πίνουσιν οἱ κατοιχόμενοι, ἀφιέντες λείψανα, ὡς ζώπυρον· ἐκ δὲ τοῦ ἀπολειφθέντος ζωπύρου πάλιν αὐξάνει καὶ πληροῦται ἡ Σελήνη εἰς τροφὴν τῶν βοτανῶν καὶ τῶν λοιπῶν φυτῶν· ἐκ γὰρ τῆς ἀμβροσίας τῆς Σελήνης, φασί, θάλλει πᾶν φυτόν. Καθὼς δὲ ἡ Σελήνη φθίνει καθ' ἑκάστην, καὶ μειοῦται, ὡς καταπινομένη, οὕτω καὶ ἡ Σητὰ, μεμαραμμένη ἦν, καὶ ξηρὰ, ὥσπερ καταπιεθεῖσα τοῖς πάθεσιν.

(2) Ἔτρεφε τὸ ἑαυτῆς σῶμα εἰς τροφὴν τοῦ γόνου, ὃν εἶχεν ἐν γαστρί.

καὶ ἔκλαιε, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ, βουλόμενος ἐνεγκεῖν αὐτὸν εἰς μεταμέλειαν.

84. Εὐθέως δ' ὁ Ῥάμας δάκρυα ἔχυσε πολλὰ, καθὼς ἡ ἐν Δεκεμβρίῳ σελήνη βρέχει δρόσον· ἡ γὰρ Σητὰ ἐξεβλήθη οὐκ ἐκ τῆς καρδίας τοῦ Ῥάμα, ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκίας, ὡς φοβουμένου τὴν κακὴν φήμην τῶν ἀνθρώπων.

85. Ἐπισχὼν δὲ τὴν λύπην, ὡς ἔμφρων, ἐκυβέρνα τὴν μεγάλην βασιλείαν, ἧς ἐξ ἴσου ἐτρύφων οἱ ἀδελφοὶ, ἀνέραστος ὢν ἡδυπαθειῶν, καὶ ἄγρυπνος εἰς προστασίαν τῶν τεσσάρων φυλῶν, καὶ τῶν τεσσάρων τάξεων, καὶ διαγωγῶν.

86. Ἀποβαλόντος δὲ τοῦ Ῥάμα τὴν γυναῖκα, τὴν οὖσαν μίαν, καὶ ἀγαθὴν, ὡς φοβουμένου τὴν κατηγορίαν, ἡ Λαξμὴ, τουτέστιν, ἡ βασιλεία, εὐφραίνετο ἀταράχως ἐν ἀγκάλαις αὐτοῦ, ὡς μὴ ἔχουσα ἀντίζηλον.

87. Ὁ μὲν δὴ Ῥάμας, ἀποβαλὼν τὴν Σητὰν, οὐκ ἔγημεν ἄλλην γυναῖκα· θυσίας δ' ἐποίει, ἔχων τὴν εἰκόνα τῆς Σητᾶς[1]· ἡ δὲ Σητὰ, ἀκούουσα ταῦτα τὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς, ἠνείχετο τῆς δυσανέκτου λύπης τῆς διαζεύξεως.

(1) Χρυσῆν εἰκόνα τῆς Σητᾶς ἐποίησε, καὶ ἔχων αὐτὴν, ἐτέλει θυσίας· ἄνευ γὰρ γυναικὸς οὐ γίνεται οὔτε θυσία, οὔτε πυρολατρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

1. Ἐγκαταλιπὼν τὴν Σητὰν ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς Ῥάμας, ἐτρύφα μόνης τῆς γῆς, ἧς ὡς ζώνη ἐστὶ ἐκ μαργάρων, καὶ ἀδαμάντων, ὁ ὠκεανός [1].

2. Καί ποτε ἀναχωρηταὶ, ἡσυχάζοντες παρὰ τῇ Ἰαμουνᾷ, καταφυγὴν ζητοῦντες, ἦλθον πρὸς τὸν Ῥάμαν, τὸ ἄξιον καταφύγιον, ἐπειδὴ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἐλυμαίνοντο ὑπὸ δαίμονος, Λαβάνα τ' ὄνομα.

3. Σκεψάμενος γὰρ τὸν Ῥάμαν προστάτην, οὐκ ἠμύναντο τὸν δαίμονα τῇ ἑαυτῶν δυνάμει· τότε γὰρ δεικνύουσι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, οἱ ἔχοντες ὅπλον τὴν ἀρὰν, ὅτε οὐκ ἔστι προστάτης.

4. Ὁ μὲν οὖν Ῥάμας ὑπέσχετο αὐτοῖς ἄμυναν τοῦ ἐναντίου· ἡ γὰρ ἐπὶ γῆς παρουσία τοῦ Θεοῦ γίνεται εἰς προστασίαν τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου.

5. Οἱ δὲ ἐξηγήσαντο τῷ Ῥάμᾳ τρόπον θανάτου τοῦ ἀντιθέου δαίμονος, ὡς, ἔχων μὲν ὁ Λαβάνας ἔγχος ἐν χειρὶ, δυσκαταμάχητός ἐστιν, ὧν δ' ἄνευ ἔγχους, εὐκαταμάχητος.

6. Χαριζόμενος δ' ὁ Ῥάμας τοῖς ὁσίοις ἀνδράσιν, ἐπέταξε τῷ Σατρούγνᾳ [2] στρατεῦσαι, βουλόμενος αὐτὸν ποιῆσαι φερώνυμον ἐκ τοῦ ὀλέθρου τοῦ ἐχθροῦ.

7. Πᾶς δέ τις τῶν ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ, ἥρως ἦν καὶ δυνατὸς ἀνελεῖν τὸν ἐχθρὸν, καθὼς τὸ ἀπηγορευμένον ἀναιρεῖ τὸ νενομοθετημένον [3].

---

(1) Ἡ γῆ ἐστιν, ὡς μεγάλη νῆσος μέσον τοῦ ὠκεανοῦ.

(2) Σατρούγνας μεθερμηνεύεται Ἐχθρολέτωρ.

(3) Νενομοθετημένον ἐστὶ γῆμαι γυναῖκα· ἀπηγορευμένον δὲ γῆμαι τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός.

8. Λαδὼν δ' ὁ Σατρούγνας εὐχὴν νίκης παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ, ἐπορεύετο ἐφ' ἅρματος θαῤῥαλέος, θεωρῶν ἄλση ἀνθηρὰ καὶ εὐώδη.

9. Ἐκ δὲ τῆς προσταγῆς τοῦ Ῥάμα στρατὸς ἐπηκολούθει τῷ Σατρούγνᾳ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ· ἦν δ' αὐτὸς ὁ στρατός, ὡς ὁ πλεονασμὸς παρὰ τοῖς γραμματικοῖς [1].

10. Ἔχων δ' αὐτὸς ὁ ἄριστος τῶν ἡρώων τοὺς ὁσίους ἄνδρας, προπορευομένους, καὶ ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ, ἠγλαΐζετο, ὡς ὁ ἥλιος, ἔχων προπόλους τοὺς ἑξηκοντακισχιλίους Βαλακκιλέας [2].

11. Πορευομένου δὲ τοῦ Σατρούγνα, σταθμὸς αὐτῷ ἐγένετο κατὰ συγκυρίαν καὶ ἐν τῷ ἀσκητικῷ ἄλσει τοῦ Βαλμήκη· αἱ δ' ἐν αὐτῷ ἔλαφοι ἔστησαν, ἀκούουσαι τοῦ ἐκ τοῦ ἅρματος ἤχου [3].

12. Ὁ δ' ὅσιος ἐξένισεν αὐτὸν, κεκμηκότα ἐκ πορείας, ἐξαιρέτοις βρώμασι καὶ πόμασι καὶ ἄλλοις ἀναγκαίοις, ἃ παρεσκευάσατο τῇ δυνάμει τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς.

13. Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ νυκτὶ ἡ ἔγκυος γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Σατρούγνα ἔτεκε διδύμους υἱοὺς ἀγαθοὺς, καθὼς ἡ γῆ τὸν θησαυρὸν καὶ τὸν στρατόν [4].

14. Ἀκούσας δ' ὁ Σατρούγνας, ὡς υἱοὶ ἐγένοντο τῷ ἀδελφῷ, εὔθυμος ἐγένετο· καὶ περὶ τὴν ἕω προσκυνήσας τὸν Βαλμήκην, καὶ λαδὼν ἄδειαν, ἀνεχώρησεν ἐφ' ἅρματος.

---

(1) Καθὼς ὁ πλεονασμός ἐστιν οὐκ εἰς ἐκτέλεσιν ἐννοίας, ἀλλ' εἰς εὐφράδειαν, οὕτω καὶ ὁ στρατὸς ἦν οὐκ εἰς ἐκτέλεσιν νίκης, ἀλλ' εἰς εὐπρέπειαν.

(2) Ἑξηκοντακισχίλιοι ὅσιοι ἄνδρες δακτυλιαῖοι, Βαλακκιλέαι τοὔνομα, προπορεύονται τοῦ ἅρματος τοῦ Ἡλίου. Οὗτος ὁ μῦθός ἐστιν ἐν τῇ Βέδᾳ· ἐγεννήθησαν δὲ ἐκ τῶν τριχῶν τοῦ Βραχμᾶ.

(3) Ὃς ἐγίνετο ἐκ τῶν κωδωνίσκων.

(4) Ἡ γῆ λέγεται γυνὴ τοῦ βασιλέως· διδύμους δ' υἱοὺς ἔχει, τὸν θησαυρὸν καὶ τὸν στρατόν.

15. Ἐν ᾧ δ' ὁ Σατρούγνας ἀφίκετο εἰς τὴν Λαβαναπούραν [1], ὁ Λαβάνας ὁ υἱὸς τῆς Κουμβδηνασῆς [2] ἀνέστρεφεν ἐκ τοῦ δάσους, φέρων θήραν πολλὴν, ὥσπερ φόρον.

16. Ἦν δ' ὁ Λαβάνας κατὰ τὸ χρῶμα, ὡς ὁ καπνὸς, στέατος ὄζων, καὶ πυῤῥόθριξ ὢν, καὶ κρεωφάγους ἔχων ἀκολούθους· ἦν, ὥσπερ κινητὴ νεκρικὴ πυρά [3].

17. Σκοπήσας δ' ὁ Σατρούγνας τὸν Λαβάναν, μὴ ἔχοντα ἔγχος, ἀντέστη αὐτῷ· εὐχερὴς γάρ ἐστιν ἡ νίκη τοῖς ἐπερχομένοις κατ' ἐχθρῶν, ἀφροντιστούντων.

18. Ὁ δὲ Λαβάνας ἐξεφώνησε πρὸς τὸν Σατρούγναν· « Ἰδὼν » ὁ Βραχμᾶς, ὡς τὸ σημερινὸν βρῶμα οὐκ ἔστιν ἀρκε» τὸν τῇ ἐμῇ γαστρὶ, ἔπεμψέ σε πρὸς ἐμὲ, ὥσπερ φο» βηθείς. »

19. Οὕτως ἀπειλήσας τῷ Σατρούγνᾳ ὁ δαίμων, βουλόμενος αὐτὸν ἀνελεῖν, ἀνέσπασεν εὐμαρῶς μέγα δένδρον, ὡς κύπερον, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸ ἐπ' αὐτόν.

20. Ὁ δὲ Σατρούγνας ὀξέσι βέλεσι κατέκοψεν εἰς λεπτὰ αὐτὸ τὸ δένδρον, ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ, πρὶν ἐφίκηται· μόνη δὲ ἡ κόνις τῶν ἀνθέων ἐφίκετο ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ.

21. Ἀπράκτου δὲ τοῦ δένδρου γεγενημένου, ὁ δαίμων ἔβαλεν ἐπὶ τὸν Σατρούγναν πέτραν μεγάλην παρακειμένην, ἥπερ ἦν, ὥσπερ πυγμὴ τοῦ Ἰάμα [4].

22. Ἀντικρουσθεῖσα δ' ἡ πέτρα ἐκείνη βέλει τοῦ Ἴνδρα [5], ὃ λαβὼν, ἔβαλεν ὁ Σατρούγνας, ἐγένετο θρύμματα, λεπτότερα τῆς ψάμμου.

---

(1) Λαβαναπούρα, πόλις τοῦ Λαβανα.

(2) Κουμβδηνασὴ μεθερμηνεύεται Σταμνόῤῥιν.

(3) Ἡ πυρὰ, ἡ καίουσα τὰ νεκρὰ σώματα, καπνὸν μέλανα, καὶ κνίσσαν ἀναδίδωσι, καὶ ξανθὴν ἔχει φλόγα.

(4) Ἄφευκτός ἐστιν ἡ πυγμὴ τοῦ Ἰάμα, καὶ θανατηφόρος.

(5) Βέλος τοῦ Ἴνδρα ἐστὶν ὁ κεραυνὸς, ὃν ἔῤῥιψε δι' ἐπῳδῆς ὁ Σατρούγνας.

23. Ἀνατείνας δὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα ὁ δαίμων, ἔτρεχεν ἐπὶ τὸν Σατρούγναν, ὡς ὄρος μέγα, ἔχον ἐπὶ κορυφῆς Τάλαν, φερόμενον ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου [1].

24. Διαπαρεὶς δὲ τὴν καρδίαν βέλει Βισνοῦ [2] ὑπὸ τοῦ Σατρούγνα, πεσὼν, σεισμὸν τῇ γῇ ἐποίησε, τὸν δὲ τρόμον τῆς καρδίας τῶν ἀναχωρητῶν ἀφείλετο.

25. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ σώματος τοῦ ἀναιρεθέντος δαίμονος ἴλαι ὀρνέων ἔπιπτον· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνελόντος Σατρούγνα θεῖα ἄνθη βροχηδόν.

26. Τηνικαῦτα αὐτὸς ὁ ἥρως, ἀνελὼν τὸν δαίμονα Λαβάναν, ἔγνω, ὡς ὁμομήτριος ἀδελφός ἐστι τοῦ μεγαλουργοῦ Λαξμάνα, τοῦ δοξασθέντος ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει τοῦ Μεγανάδα (τοῦ ἀνελόντος τὸν Μεγανάδαν).

27. Ἐπαινουμένου δὲ ὑπὸ τῶν ἀναχωρητῶν, ὧν τὸ θέλημα ἐπληρώθη, ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐξ αἰδοῦς ἦν ὑποκεκλιμένη, ἢ ἐξ ἀνδραγαθίας ἦν ἐπηρμένη.

28. Οὗτος, ὁ ἔχων κτῆμα τὴν μετριότητα [3], καὶ στολὴν τὴν ἀνδρείαν, καὶ μορφὴν ἡδεῖαν, ἐδείματο παρὰ τῇ ὄχθῃ τῆς Ἰαμουνᾶς πόλιν, ἣν καὶ ὠνόμασε Μαδδουράν [4].

29. Αὕτη δ᾽ ἡ πόλις, ἡ κτισθεῖσα ὥσπερ ἐξ οὐρανοσταλάκτου ὕλης, ἠγλαΐζετο τῇ τῶν πολιτῶν εὐδαιμονίᾳ, τῇ αὐξανούσῃ ἐκ τῆς εὐνομίας.

30. Ὢν δὲ ἐπὶ τοῦ οἴκου ὁ Σατρούγνας, ἥδετο, θεωρῶν τὴν

---

(1) Ἡ μὲν ἀνατεταμένη χεὶρ ἦν, ὡς ἡ Τάλα, ἥ ἐστι δένδρον ὑψηλὸν, ὡς ὁ φοίνιξ, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ, ὡς ὄρος.

(2) Βέλει δηλ: θείῳ.

(3) Οὐκ ἦν πλεονέκτης, ἀλλὰ μέτριος ἐν πᾶσιν.

(4) Μαδδουρά, ἡδεῖα, λέγεται καὶ Μαθουρὰ, (ἀπαλλακτικὴ τῶν δεινῶν).

Ἰαμουνὰν, ἔχουσαν ὄρνεις χηναλώπεκας· ἐφαίνετο γὰρ, ὥσπερ πλεξὶς τῆς γῆς, ἔχουσα χρυσᾶ κοσμήματα[1].

31. Ὁ δὲ Βαλμήκης, ὁ ὢν φίλος τοῦ Δασσαράτα καὶ τοῦ Ζανάκα, ἐτέλεσε χάριν αὐτῶν πᾶν εἶδος εὐχολογίας τοῖς διδύμοις υἱοῖς τῆς Σητᾶς, ὡς ἐνενόμιστο[2].

32. Ἐπειδὴ δὲ, ὅτε ἦσαν ἐν γαστρὶ, ὁ ὅσιος διὰ τῆς προσθίξεως Κούσσης[3] καὶ βοείης οὐρᾶς ἐξήλειψε τὸ ἐν γαστρὶ δεινὸν, διὰ τοῦτο ὠνόμασεν αὐτοὺς, τὸν μὲν Κούσσαν, τὸν δὲ Λάβαν.

33. Διδάξας δὲ τούτους, παῖδας ὄντας, τὴν Βέδαν, καὶ πᾶν εἶδος μαθήσεως, ἐδίδαξεν αὐτοὺς, βούπαιδας ὄντας, καὶ τὸ ἑαυτοῦ ποίημα, τὴν Ῥαμαϊάναν, ἥ ἐστιν ἡ πρώτη ποίησις παρὰ τοῖς ποιηταῖς.

34. Ἀμφότεροι δ' οὗτοι, ᾄδοντες πρὸ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς τὰ ἡδέα κατορθώματα τοῦ Ῥάμα, ἀνέψυχον μικρόν τι τὸ ἄλγος αὐτῆς, ὃ εἶχε διὰ τὴν διάζευξιν τοῦ Ῥάμα.

35. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Δασσαράτα, οἱ ὄντες λαμπροὶ, ὡς οἱ τρεῖς πυρσοὶ τοῦ ἀσβέστου πυρὸς[4], ἔσχον ἕκαστος δύω υἱοὺς ἐκ τῶν ἑαυτῶν γυναικῶν.

36. Ἐπιθυμῶν δ' ὁ Σατρούγνας ἰδεῖν τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν, ἔθετο τοὺς πολυμαθεῖς υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Σατρουγ-

(1) Ἡ Ἰαμουνά ἐστιν, ὥσπερ πλεξὶς, ἡ δὲ γῆ, ὡς γυνή· οἱ δὲ χηναλώπεκες, ὥσπερ κοσμήματα χρυσᾶ, ἃ τιθέασιν αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῆς πλεξίδος.

(2) Εὐχολογίαι γίνονται, ὅτε βρέφος γεννᾶται, καὶ ὅτε ὄνομα αὐτῷ τίθεται.

(3) Ἡ βοτάνη Κούσσα καὶ ἡ βοεία οὐρὰ ἁγνιστικὰ καὶ καθαρτικὰ κρίνονται· καὶ διὰ τοῦτο ἐπᾴδοντες θίγουσι τοῦ πάσχοντος σώματος, ἢ μέλους διὰ τῆς Κούσσας, ἢ διὰ τῆς βοείας οὐρᾶς. Ἁγιάζοντες προσέτι ὕδωρ, ἐμβάπτουσι δέσμην Κούσσας, καὶ ῥαίνουσι τὸν πάσχοντα εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ πάθους. Ἡ δὲ βοεία οὐρὰ Λάβα λέγεται.

(4) Τρία εἰσὶ τὰ χωνευτήρια τοῦ ἀσβέστου πυρός.

τὴν χώραν (ἥπτετο τῆς χώρας) τοῦ Ἰξβακοῦ παρὰ καιρόν [1].

45. Παραμυθησάμενος δὲ τὸν λυπούμενον Βραχμᾶνα, καὶ εἰπὼν, « Ὑπόμεινον μικρόν τι », ἀνεμνήσθη τοῦ ὀχήματος τοῦ Κουβέρα, βουλόμενος ἐλθεῖν κατὰ τοῦ Ἰάμα.

46. Ὅπλα δὲ λαβὼν ὁ Ῥάμας, καὶ ἀναβὰς τὸ θεῖον ὄχημα, ἐπορεύετο· ἀπέναντι δ' αὐτοῦ φωνὴ ἐν αἰθέρι ἠκούσθη, λέγουσα·

47. « Ὦ βασιλεῦ, ἐν τῷ λαῷ σου ἄνομόν τι γίνεται· ἐρευ-» νήσας οὖν, ἐξάλειψον αὐτὸ, καὶ τεύξῃ τοῦ οὗ ἐπι-» ποθεῖς [2] »

48. Ἐκ τοιαύτης θείας φωνῆς ἐρευνῶν ὁ Ῥάμας τὸ ἐν τῷ λαῷ κακὸν, ἤρχετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐπὶ τοῦ ἐναερίου ὀχήματος, οὗ ἡ σημαία ἐκύμαινεν ἐκ τῆς ταχείας φορᾶς.

49. Εἶδε δέ τινα, ἀσκήσει χρώμενον, κρεμάμενον κατὰ κεφαλῆς ἀπὸ κλάδου δένδρου, καὶ ἐρυθρὰ ἔχοντα τὰ ὄμματα ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ πυρός.

50. Καὶ ἐρωτηθεὶς αὐτὸς ὁ Καπνοπότης τὸ ὄνομα καὶ τὴν φυλὴν, εἶπεν, ὡς Σαμβούκας ὀνομάζεται, καὶ Σούδρας ἐστὶ τὴν φυλὴν καὶ ἐφίεται τυχεῖν τοῦ οὐρανοῦ.

51. Σκεψάμενος δ' ὁ Ῥάμας, ὡς αὐτὸς ἄξιός ἐστιν ἀποκεφαλισμοῦ, ὡς κακὰ προξενῶν τῷ λαῷ, διότι οὐκ ἔχει ἄδειαν ἄσκησιν ποιεῖν [3], ἥψατο τοῦ ὅπλου.

52. Καὶ ἐχώρισεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἣ εἶχε κεκαυμένας τὰς τρίχας τοῦ προσώπου ἐκ τῆς φλο-

(1) Οὐκ ἀπέθνησκε νέος πρὸ τοῦ γέροντος.

(2) Τῆς ἀναζωώσεως δηλ: τοῦ υἱοῦ τοῦ Βραχμᾶνος.

(3) Οὐκ ἔστιν ἐξουσία τῷ Σούδρᾳ ἀσκήσει χρῆσθαι· ἔργον δ' αὐτοῦ ἐστι θεάρεστον, ἡ δουλία, καὶ πιστὴ θεραπεία.

γὸς τοῦ πυρὸς, καθὼς ὁ λωτὸς τὰ φύλλα ἐκ τῆς χιόνος καὶ τῆς πάχνης.

53. Λαβὼν δὲ τὴν προσήκουσαν ποινὴν ὁ Σούδρας παρὰ τοῦ βασιλέως, ἔτυχε τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐν οὐρανῷ χώρας, (τῆς ἐν οὐρανῷ στάσεως)[1], ἧς οὐκ ἠδύνατο τυχεῖν διὰ σκληραγωγίας, ἣ οὐ προσῆκεν αὐτῷ.

54. Αἰθεροβατῶν δ' ὁ Ῥάμας, συνέτυχε καθ' ὁδὸν τῷ πανεκλάμπρῳ Ἀγαστέᾳ, καθὼς ἡ Σαράτα ὥρα συντυγχάνει τῇ λαμπρᾷ Σελήνῃ.

55. Ἔδωκε δὲ τῷ Ῥάμᾳ ὁ Ἀγαστέας θεοπρεπὲς ψέλλιον ἐκ μαργάρων καὶ ἀδαμάντων, ὃ ἔδωκεν αὐτῷ, ὡς λύτρον, ὁ καταποθεὶς Ὠκεανός[2].

---

(1) Ὅστις κακοῦργος τυγχάνει ποινῆς, πορεύεται εἰς τὸν οὐρανόν.

(2) Ὁ Μιτραβαρούνας, μέγας ἦν ἐπ' ἀρετῇ, ἀσκήσει χρώμενος ἐν ἐρήμῳ. Καί ποτε ὁ γόνος αὐτοῦ ἐῤῥευσεν, ὃν καὶ ἔθετο ἐν στάμνῳ· ἐκ δ' ἐκείνου τοῦ ἐν τῇ στάμνῳ γόνου ἐγένετο ὁ Ἀγαστέας· δι' ἣν αἰτίαν ἐπωνομάσθη Κουμββασαμββάβας, ὅ ἐστι, σταμνογενής. Οὗτος ὁ Ἀγαστέας εἶχε στόμαχον πυροειδῆ, καὶ πεπτικὸν ἐς ὑπερβολήν· διὰ τοῦτο οἱ θεοὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν, καταπιεῖν τὸν Ὠκεανὸν, ἐπειδὴ οἱ ἀντίθεοι γίγαντες κατέφευγον εἰς αὐτὸν ἐν καιρῷ κινδύνου, καὶ ἐκρύπτοντο. Ὁ μὲν οὖν Ἀγαστέας κατέπιε τὸν Ὠκεανόν· ὁ δὲ, ἱκέτης αὐτῷ ἐγένετο, εἰπὼν, ὡς οὐκ ἔτι καταφύγιον ἔσεται τοῖς ἀντιθέοις Γίγασιν. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ἀγαστέας, ὡς κατέπεψε τὸν Ὠκεανὸν, ἐξήγαγεν αὐτὸν διὰ τῆς οὐρήθρας· ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας ἁλμυρὸς ἐγένετο ὁ Ὠκεανὸς, ὃς καὶ ἔδωκε τῷ Ἀγαστέᾳ, ὡς λύτρον, καὶ ψέλλιον ἐκ μαργάρων καὶ ἀδαμάντων θαυμασίων. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μέγα κατόρθωμα τοῦ Ἀγαστέα, δεῖγμα τῆς θαυμαστῆς εὐπεψίας αὐτοῦ. Δύω δαίμονες ἀδελφοὶ, καλούμενοι, ὁ μὲν, Ἰλβάλας, ὁ δὲ, Βαταπὴς, κακὸν ἐποίουν τοῖς ἐν ἐρήμῳ ἀναχωρηταῖς καὶ ἀσκηταῖς τοιούτῳ τρόπῳ. Ὁ μὲν Βαταπὴς σχῆμα ἐλάμβανε τράγου· ὁ δὲ Ἰλβάλας ἐκάλει ἀναχωρητὴν εἰς ἑστίασιν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ κεκλημένου, ἔσφαζε τὸν τραγόμορφον δαίμονα ὁ Ἰλβάλας, καὶ παρασκευασάμενος δεῖπνον, εἱστία τὸν κεκλημένον ἀναχωρητὴν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔκραζε, λέγων· «Ἔξελθε, Βαταπῆ»· ὁ δὲ, διαῤῥηγνύων τὴν κοιλίαν τοῦ φαγόντος, ἐξήρχετο· καὶ οὕτω κατέτρωγον ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ δαίμονες τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον ἀσκητήν. Τὴν αὐτὴν δὲ μηχανὴν ἔπραξαν καὶ πρὸς τὸν Ἀγαστέαν εἰς ὄλεθρον ἑαυτῶν· φαγὼν γὰρ ὁ Ἀγαστέας τὸ κρέας τοῦ τραγομόρ-

56. Ἔχων δὲ τὸ ψέλλιον ἐκεῖνο ὁ Ῥάμας ἐν χειρὶ, ἥ οὐ περιελάμβανε τὸν λαιμὸν τῆς Σητᾶς, ἐπανέκαμψε· πρὶν δὲ τῆς ἐπανακάμψεως ὁ θανὼν υἱὸς τοῦ Βραχμᾶνος ἐπανέλαβε τὸ ζῆν.

57. Ἔχων δὲ ζῶντα τὸν υἱὸν ὁ Βραχμὰν, ἀπέσμηξε διὰ τοῦ ἐπαίνου τὴν πρὸς τὸν Ῥάμαν ῥηθεῖσαν πρότερον κατηγορίαν, ὡς σώσαντα τὸν παῖδα καὶ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰάμα.

58. Θέλοντος δὲ ποιῆσαι ἱπποθυσίαν, οἱ βασιλεῖς τῶν δαιμόνων, τῶν πιθήκων, καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐλθόντες ἔδωκαν αὐτῷ δῶρα, καθὼς τὰ νέφη διδόασιν ὄμβρον τῷ καρπῷ τῆς γῆς.

59. Κληθέντες δὲ καὶ οἱ ἅγιοι Βραχμᾶνες, ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἁπανταχόθεν, ἀφέντες τὰ ἑαυτῶν οἰκήματα τά τε ἐν γῇ καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ (οὐ μόνον οἱ ἐν γῇ οἰκοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν οὐρανῷ).

60. Τηνικαῦτα ἡ Ἀϊοδδεὰ, ἡ ἔχουσα τέσσαρας πύλας, ὡς στόματα, καὶ προκειμένους θεατὰς πολλοὺς, ἐφαίνετο, ὡς τὸ σῶμα τοῦ τετραπροσώπου Βραχμᾶ, τοῦ ἔχοντος προκείμενα πλάσματα πολλά[1].

61. Καὶ ἡ διάζευξις δὲ τῆς Σητᾶς ἀπὸ τοῦ Ῥάμα, ἀξιέπαινος ἦν· ἐπειδὴ αὕτη ἦν χρυσῆ παρὰ τῷ Ῥάμᾳ, θύοντι, καὶ ἄλλην γυναῖκα μὴ ἔχοντι.

62. Ἄφθονα δ' ἦν πάντα, καὶ πλείω τοῦ δέοντος, τὰ προσή-

φου δαίμονος Βαταπῆ, κατέπεψεν αὐτὸ εὐθέως· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἠδυνήθη ὁ καταβρωθεὶς καὶ καταπεφθεὶς τραγόμορφος δαίμων ἀναζῆσαι, καὶ ἐξελθεῖν διὰ τῆς κοιλίας. Οὕτως ὁ Βαταπὴς ἀπώλετο, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ Ἰλβάλας ἐκ λύπης.

(1) Ἡ μὲν τετράπυλος πόλις ἦν, ὡς ὁ τετραπρόσωπος Βραχμᾶς, οἱ δὲ πρὸ τῆς πόλεως θεαταὶ καὶ θιασῶται, ὡς τὰ προκείμενα πλάσματα τοῦ πλαστουργοῦ Βραχμᾶ.

κοντα τῇ τελουμένῃ θυσίᾳ· φύλακες δὲ οἱ δαίμονες αὐτοί, οἱ ὄντες λυμάντορες τῆς θυσίας.

63. Οἱ δὲ παῖδες τῆς Σητᾶς, ὅ,τε Κούσσας, καὶ ὁ Λάβας, προσταχθέντες ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, περιερχόμενοι εἰς τὴν ὁμήγυριν, ᾖδον τὴν Ῥαμαϊάναν, ἣν ἐποίησεν ὁ ὅσιος Βαλμήκης.

64. Τί δ' ἦν, δι' ὃ οὐκ ἐθέλγετο ἡ καρδιὰ τῶν ἀκουόντων [1]; καὶ ἡ φωνὴ γὰρ τῶν παίδων ἦν γλυκεῖα, καὶ ἡ ποίησις τοῦ Βαλμήκη ἡδεῖα, καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Ῥάμα μεγάλα.

65. Ἀκούσας δ' ὁ ἡλιογενὴς Ῥάμας παρὰ τῶν ἰδόντων τὴν εὐμορφίαν, καὶ παρὰ τῶν ἀκουσάντων τῆς εὐφωνίας τῶν παίδων, εἶδε καὶ αὐτός, καὶ ἤκουσε μετὰ χαρᾶς καὶ θαύματος.

66. Ἡ δὲ σύνοδος, προσεκτικῶς ἀκούουσα τῆς ᾠδῆς, καὶ δάκρυα χέουσα, ἐφαίνετο, ὥσπερ φυτεία, ἀκλόνητος οὖσα ἐκ νηνεμίας, καὶ δρόσον περὶ τὴν ἕω στάζουσα.

67. Βλέποντες οὖν οἱ περιεστῶτες τὴν ὁμοιότητα τῆς μορφῆς αὐτῶν τῶν παίδων καὶ τοῦ Ῥάμα, ἣ διέφερε μόνῃ τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ στολῇ, ἐξίσταντο, ἐνατενίζοντες ἀσκαρδαμυκτί.

68. Οὐκ ἐθαύμασαν δὲ τοσοῦτον ἐπὶ τῇ εὐφυίᾳ τῶν παίδων, ὅσον ἐπὶ τῇ καταφρονήσει τῶν μεγάλων δωρημάτων, ἃ ἐδωρήσατο αὐτοῖς ὁ Ῥάμας, χαίρων [2].

69. Ἐρωτηθέντες δ' οἱ παῖδες πρὸς τοῦ βασιλέως, « Τίς ὁ
» διδάσκαλος ὑμῶν εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τίνος ποιητοῦ ἡ
» ποίησίς ἐστιν αὕτη; » ἀπεκρίναντο, ὡς « ὁ Βαλμήκης
» ἐστὶ καὶ ὁ ποιητής, καὶ ὁ διδάσκαλος. »

---

(1) Πάντα δηλ: ἦν θελκτικά.

(2) Ὁ Ῥάμας πολλὰ τοῖς παισὶν ἐδωρήσατο· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο αὐτά.

70. Παραλαβὼν δ' ὁ Ῥάμας τοὺς ἑαυτοῦ ἀδελφοὺς, προσῆλθε τῷ θεσπεσίῳ Βαλμήκῃ, πρὸς ὃν καὶ εἶπεν· « Ἐκτὸς τοῦ » ἐμαυτοῦ σώματος, ἅπασαν τὴν βασιλείαν ἐχαρισά- » μην σοι ».

71. Ὁ δ' εὔσπλαγχνος Βαλμήκης ἔλεξε πρὸς αὐτόν· « Οὗτοι » οἱ παῖδες, υἱοί σου εἰσὶν ἐκ τῆς Σητᾶς· ἐπανάλαβε αὐ- » τήν· τοῦτο ἐγὼ θέλω ».

72. « Ὦ πάτερ, ἔφη, αὐτὴ ἡ νύμφη σου ἐνώπιον ἡμῶν ἁγνὴ, » καὶ ἀμόλυντος ἐδείχθη ἐν πυρί· ἀλλ' ὁ ἐνταῦθα λαὸς » ἀμφιβάλλει ὡς ἄμωμός ἐστιν, ἕνεκα τῆς δυστροπίας » καὶ ἀσελγείας τοῦ Ῥαβάνα.

73. « Πίστιν οὖν δότω ἡ Σητὰ καὶ βεβαίωσιν τῷ λαῷ, ὡς » σώφρων ἐστὶν, ἐγὼ δὲ δέξομαι αὐτὴν καὶ τοὺς αὐτῆς » παῖδας κατὰ τὴν προσταγήν σου. »

74. Τοιαύτην γνώμην δόντος τοῦ Ῥάμα, ὁ Βαλμήκης μετεπέμψατο ἐκ τοῦ ἀσκητηρίου τὴν Σητὰν διὰ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν, καθὼς τὴν τελειότητα [1] διὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν ἔργων.

75. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, συγκαλέσας ὁ Ῥάμας τοὺς ἐγκατοίκους τῆς πόλεως, ἐκάλεσε τὸν ὅσιον Βαλμήκην εἰς πίστωσιν καὶ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας.

76. Ὁ δὲ Βαλμήκης παρέστη τῷ Ῥάμᾳ μετὰ τῆς Σητᾶς, τῆς ἐχούσης δύω παῖδας, καθὼς τῷ Ἡλίῳ μετὰ τῆς Γαϊατρῆς [2], τῆς ἐχούσης δύω τόνους.

---

(1) Τὴν θαυματουργίαν.

(2) Γαϊατρὴ λέγεται ὕμνος τις εἰς τὸν Ἥλιον, ὃν λέγουσι μυστικῶς οἱ Βραχμᾶνες, ὅτε λούονται, καὶ προσεύχονται, ἀποβλέποντες πρὸς τὸν Ἥλιον· ἔστι δὲ στίχος, συνιστάμενος ὑπὸ τριῶν ποδῶν, καὶ δύω τόνους ἔχει, ᾀδόμενος, τὴν ὀξεῖαν, καὶ τὴν βαρεῖαν, ἢ τὴν ἀνιοῦσαν, καὶ τὴν κατιοῦσαν, καί τοι ἡ λοιπὴ Βέδα, ᾀδομένη, τρεῖς τόνους, ἢ τάσεις τῆς φωνῆς ἔχει, τὴν ὀξεῖαν, τὴν βαρεῖαν, καὶ τὴν περισπωμένην, ἢ τὴν ἀνιοῦσαν, τὴν κατιοῦσαν, καὶ τὴν μέσην.

77. Παραστάσα δ' ἡ Σητὰ, ἐγνωρίσθη, ὡς σώφρων ἐστὶν, ἐκ τοῦ σεμνοῦ ἑαυτῆς σχήματος· ἐνδύματα γὰρ εἶχεν ὑπέρυθρα, καὶ ὄμματα προσερηρισμένα τῇ γῇ.

78. Τηνικαῦτα οἱ παρεστῶτες πάντες, ἐπισχόντες τὰ ὄμματα ἀπὸ τῆς ὁράσεως, ἔκλιναν κάτω τὰς κεφαλὰς, καθὼς αἱ καλάμαι τῆς ὀρύζης ἔχουσι κεκλιμένους τοὺς πεπείρους στάχυας.

79. Ὁ μὲν οὖν ὅσιος Βαλμήκης, καθήμενος ἐν καθέδρᾳ, εἶπε πρὸς τὴν Σητάν· « Ὦ θύγατερ, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ » οἰκείου ἀνδρὸς ἀνύποπτον ποίησον τὸν λαὸν, ὅτι κα» θαρὰ εἶ καὶ ἀμίαντος. »

80. Ἡ δὲ Σητὰ, λαβοῦσα ὕδωρ καθαρὸν ἐν παλάμῃ, ὃ ἤγαγε μαθητὴς τοῦ ὁσίου, καὶ πιοῦσα ὀλίγον, ἐξηρεύξατο λόγον ἀληθῆ·

81. « Ὦ θεὰ Γῆ, ἔφη, εἰ σώφρων εἰμὶ καὶ φίλανδρος ἔργῳ » καὶ λόγῳ καὶ διανοίᾳ, ἀξία εἶ δέξασθαί με ἐν τοῖς » οἰκείοις κόλποις. »

82. Τοιαῦτα εἰπούσης ἐκείνης τῆς σώφρονος, φῶς πολὺ ἐξῆλθεν ἐξαίφνης, ὡς ἀστραπὴ, ἐκ γεγονότος χάσματος τῆς Γῆς.

83. Ἐνταῦθα ἡ ὠκεανόζωνος Γῆ ἀνεφάνη ἐν σχήματι γυναικὸς, καθημένης ἐν θρόνῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ δράκοντος, Σέσσα.

84. Καὶ δεξαμένη τὴν Σητὰν ἐν ἀγκάλαις, ἀφορῶσαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνδρὸς, εἰσῆλθεν εἰς τὸ χάος, τοῦ Ῥάμα ἀναβοῶντος· « Μή, μή! »

85. Ὁ δὲ Βασσίσας, ὁ γινώσκων τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου, κατέπαυσε τὸν κατὰ τῆς Γῆς θυμὸν τοῦ Ῥάμα, ὃς τόξου λαβόμενος, ἐπαναλαβεῖν ἤθελε τὴν Σητάν.

86. Μετὰ δὲ τὴν θυσίαν, ἀποπέμψας ὁ Ῥάμας τιμηθέντας, ὡς ἔδει, τοὺς ἐλθόντας ἁγίους Βραχμᾶνας, καὶ φίλους

βασιλεῖς, ἔθετο τὴν τῆς Σητᾶς ἀγάπην ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτῆς.

87. Τὴν δὲ χώραν Σινδδοῦν, ἣν ἔδωκεν ὁ Ἰουδδαζίτας[1] τῷ Ῥάμᾳ, ἔδωκεν ὁ Ῥάμας τῷ Βαράτᾳ μετὰ πολλοῦ θησαυροῦ καὶ στρατοῦ[2].

88. Νικήσας δ' ἐν πολέμῳ τοὺς Γανδδάρβας ὁ Βαράτας, ἐκώλυσεν αὐτοὺς ὁπλοφορεῖν· ἐπέτρεψε δ' ἔχειν μόνην κιθάραν.

89. Χειροτονήσας δὲ βασιλεῖς τοὺς βασιλείας ἀξίους ὄντας υἱοὺς ἑαυτοῦ, τὸν Τάξαν, καὶ τὸν Πουσκάλαν, ἐν πόλεσιν, ἃς ἔκτισεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν, ἐπανέζευξε πρὸς τὸν Ῥάμαν.

90. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Λαξμάνας διὰ τῆς προσταγῆς τοῦ Ῥάμα βασιλεῖς ἐποίησε τῆς χώρας Καραπάθας τοὺς δύω υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Ἀγκάδην, καὶ τὸν Σανδρακετοῦν.

91. Οὗτοι οἱ τέσσαρες βασιλεῖς, ὧν οἱ υἱοὶ βασιλεῖς ἐχειροτονήθησαν, ἐτέλεσαν ἕκαςος τὰ νόμιμα ταῖς ἑαυτῶν μητράσιν, αἳ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν χώραν τῶν οἰκείων ἀνδρῶν[3].

92. Ἐλθὼν δ' ὁ Χρόνος πρὸς τὸν Ῥάμαν ἐν σχήματι ὁσίου ἀνδρὸς, ἔφη αὐτῷ· « Ὅςτις, ἐλθὼν, ἴδῃ ἡμᾶς, συνδιαλεγομένους ἰδίᾳ, τοῦτον ἄνελε. »

93. Συναινέσαντος δὲ τοῦ Ῥάμα, ὁ Χρόνος δείξας τὴν ἑαυτοῦ μορφὴν, εἶπεν αὐτῷ· « Ἄγε εἰς τὸν οὐρανόν· προσταγὴ γάρ ἐστι τοῦ Βραχμᾶ. »

---

(1) Ἰουδδαζίτας, νικητὴς ἐν πολέμῳ.

(2) Τῆς μητρὸς τοῦ Βαράτα ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἰουδδαζίτας, ὅς, κύριος ὢν τῆς χώρας Σινδοῦς, καὶ μὴ δυνάμενος αὐτὴν φυλάξαι ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Γανδδαρβῶν, ἐχαρίσατο αὐτὴν τῷ Ῥάμᾳ, ὁ δὲ Ῥάμας τῷ Βαράτᾳ. Γανδδάρβαι λέγονται οἵ τε οὐράνιοι καὶ ἐπίγειοι μουσικοί.

(3) Ἀπέθανον δηλονότι.

94. Ἐν τούτῳ ὁ Λαξμάνας, θυροφύλαξ ὢν, καί τοι ἐγίνωσκε τὴν συμφωνίαν αὐτῶν, εἰσῆλθεν, ἐπειδὴ ἐφοβήθη τὴν ἀρὰν τοῦ Δουρβάσα [1], ὃς ἤθελεν ἐντυχεῖν τῷ Ῥάμᾳ·

95. « Ἀποχώρει ταχέως, Λαξμάνα, ἔφη ὁ Ῥάμας, ἵνα μὴ ᾖ » ἀναίρεσις τῆς ἀληθείας· ἡ γὰρ ἀποβολὴ καὶ ὁ θάνατος » ταὐτόν ἐστι παρὰ τοῖς σπουδαίοις ἀνδράσιν. »

96. Ἐλθὼν δ' ὁ Λαξμάνας ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆς Δεβᾶς, ἀφῆκε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, ὡς εἰδήμων τῆς ἐγκρατείας τῆς πνοῆς [2], καὶ ἀπέδειξεν ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ [3].

97. Ἀνελθόντος εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ Λαξμάνα, ὃς ἦν ἐν μέλος ἐκείνης τῆς τετρακτύος τῶν ἀδελφῶν, ὁ Ῥάμας κεχαυνωμένος ἦν καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ γῆς, ὡς ὁ τρίπους νόμος [4].

98. Ἀποδείξας δ' ὁ Ῥάμας τοὺς υἱοὺς ἑαυτοῦ βασιλεῖς, τὸν μὲν ἐχθροδάμαντα Κούσσαν ἐν τῇ Κουσσαβατῇ πόλει, τὸν δὲ Λάβαν, ἐν τῇ Σαραβατῇ, τὸν ἡδύνοντα τοὺς ἀγαθοὺς διὰ τῆς ἡδυλογίας,

99. Ἐξῆλθε τῆς πόλεως κατὰ τὸ βόρειον μέρος, ἡγουμένου τοῦ ἀσβέστου πυρὸς, καὶ ἀκολουθούντων τῶν ἀδελφῶν καὶ πάντων τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, ὧν οἱ οἶκοι ἔμειναν κενοί.

---

(1) Ὁ Δουρβάσας ἦν ἀσκητὴς, καὶ λίαν ὀξύθυμος.

(2) Λέγουσιν, ὡς οἱ ἐγκρατεῖς τῆς πνοῆς ἀνάγουσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὴν πνοὴν, ἣ ἐξάγεται διὰ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς, διαῤῥηγνυμένης αὐτομάτως· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο μία ἄσκησις.

(3) Ὃς εἶπεν, ὡς ἀναιρέσει τὸν εἰσελθόντα.

(4) Τέσσαρές εἰσιν αἱ γενικαὶ ἀρεταί, ἐφ' ὧν, ὡς ἐπὶ ποδῶν, ἵσταται ὁ νόμος· ἡ ἀλήθεια, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ ἀνοχὴ, καὶ ἡ δόσις· διὰ τοῦτο ὁ νόμος λέγεται τροπολογικῶς τετράπους.

100. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ πίθηκοι, καὶ οἱ δαίμονες αὐτοί, γνόντες τὴν γνώμην τοῦ Ῥάμα [1], ἥψαντο τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, ἡ βεβρεγμένη [2] ἦν τοῖς ἁδροῖς δάκρυσι τοῦ λαοῦ.

101. Ὥσπερ δὲ κλίμαξ τοῦ οὐρανοῦ, τοῖς ἀκολουθήσασιν ἐγένετο ἡ Δεβὰ [3] ὑπὸ τοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς εὐσπλάγχνου Ῥάμα, ὃς ἦν ἐν τῷ θείῳ ὀχήματι ἀναμένων.

102. Ἐπειδὴ δὲ συνεθλίβοντο, εἰσβαίνοντες ἀγεληδὸν εἰς τὸν ποταμόν, λουσόμενοι, διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ἐκεῖνος ὁ ἅγιος τόπος Γοπρατάρα [4].

103. Οἱ μὲν οὖν Πίθηκοι καὶ αἱ Ἄρκτοι, οἱ ἔχοντες ἀπόῤῥοιαν τῶν θεῶν, ἔτυχον τῆς ἰδίας θείας φύσεως· οἱ δὲ πολῖται ἐγένοντο θεοί, ὧν εἰς οἴκησιν ὁ θεὸς Ῥάμας ἕτερον ἔκτισεν οὐρανόν.

104. Οὕτως ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, ἐκτελέσας τὸ αἴτημα τῶν θεῶν διὰ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ δεκακεφάλου Ῥαβάνα, (ἀνελὼν τὸν δεκακέφαλον Ῥαβάναν χάριν τῶν θεῶν), καὶ ἀφεὶς, ὡς δύω τρόπαια, τὸν μὲν Βιββησσάναν ἐν τῷ μεσημβρινῷ ὄρει, τὸν δὲ Χανουμᾶνα [5] ἐν τῷ ἀρκτώῳ, ἔλαβε τὴν ἑαυτοῦ θείαν φύσιν, ἥ ἐστι τὸ ἔρεισμα παντὸς τοῦ κόσμου.

---

(1) Γνώμην εἶχεν ἀνελθεῖν εἰς τὸν οὐρανόν.

(2) Κατάβροχος.

(3) Πρῶτον ἐλούοντο, καὶ καθαροὶ ἐγένοντο, καὶ ἔπειτα ἀνέβαινον τὸ θεῖον ὄχημα.

(4) Γοπρατάρα λέγεται ἡ εἰς τὸν ποταμὸν πορεία, ἔνθα ἐρχομένη ἡ ἀγέλη των βοῶν, πίνει ὕδωρ.

(5) Λέγουσιν, ὡς ὁ Βιββησσάνας, καὶ ὁ Χανουμὰν ζῶσιν ἐν ἐκείνοις τοῖς ὄρεσιν μέχρι τῆς σήμερον, καὶ διὰ τοῦτο λέγονται ἀείζωοι. Τρικούτα λέγεται τὸ μεσημβρινὸν ὄρος, ἔστι δὲ ἐν τῇ νήσῳ Ταπροβάνῃ· τὸ δὲ ἀρκτῷον ὄρος, ὁ Ἰμαός ἐστιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'.

1. Οἱ δ' ἑπτὰ ἡρωϊκοὶ ἀπόγονοι τοῦ Ῥαγγοῦ [1] ἀπέδειξαν τὸν Κούσσαν κληρονόμον τῆς ἐξαιρέτου περιουσίας τοῦ Ῥάμα, ὡς ὄντα πρῶτον καὶ κατὰ τὴν γέννησιν καὶ κατὰ τὰς ἀρετάς [2]. ἴδιον γὰρ ἦν τῆς γενεᾶς αὐτῶν ἡ φιλαδελφία.

2. Ηὔξησαν δ' οὗτοι οἱ ὀκτὼ βασιλεῖς τὴν πρόσοδον, προσκείμενοι γεφυρῶν κατασκευῇ, προστασίᾳ γεωργίας καὶ ἐμπορίας, οἰκισμῷ ἀοικήτου γῆς, καὶ ἄλλοις τοιούτοις ἐπωφελέσιν ἔργοις, μὴ ὑπερβαίνοντες τοὺς ἀλλήλων ὅρους τῆς διαμερισθείσης γῆς, καθὼς αἱ θάλασσαι τοὺς ἰδίους ὅρους.

3. Οὗτοι οὖν οἱ ὀκτώ, οἱ ἀεννάως δωρούμενοι, καὶ τὸ εἶναι ἔχοντες ἐκ τῆς ἀποῤῥοίας τοῦ Βισνοῦ [3], ἐπολλαπλασιάσθησαν ἐπὶ γῆς, καθὼς οἱ ὀκτὼ θεῖοι ἐλέφαντες, οἱ ἀεννάως ῥέοντες χυμὸν εὐώδη, καὶ τὸ εἶναι ἔχοντες ἐκ τῆς Βέδας Σάμας [4].

4. Καί ποτε ἐν μεσονυκτίῳ, ἀγρυπνῶν ὁ Κούσσας ἐπὶ κλίνης ἐν τῷ κοιτῶνι, ἀμυδροῦ ὄντος τοῦ φωτὸς τοῦ λύχνου, εἶδε γυναῖκα, ἣν οὐδέπω πρότερον εἶδε, ῥυπαρὰ ἔχουσα φορέματα, ὥσπερ ὄντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐν ξένῃ γῇ.

---

(1) Οἱ ἑπτὰ υἱοὶ τῶν τεσσάρων υἱῶν τοῦ Δασσαράτα.

(2) Ὁ Κούσσας, πρεσβύτερος υἱὸς ἦν τοῦ Ῥάμα, τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Δασσαράτα.

(3) Ἐκ τῶν τεσσάρων δηλ: ἀδελφῶν, οἳ ἦσαν ἀπόῤῥοια τοῦ Βισνοῦ.

(4) Τοῦ Βραχμᾶ ᾄδοντος τὴν Βέδαν Σάμαν, οἱ ὀκτὼ θεῖοι ἐλέφαντες ἐγένοντο, οἱ ὄντες ἐρείσματα τῶν ὀκτὼ μερῶν τῆς γῆς, ἐξ ὧν καὶ οἱ λοιποὶ ἐγένοντο.

5. Ἔστη δ' αὕτη ἔμπροσθεν τοῦ Κούσσα, ὃς ἦν λαμπρὸς, ὡς ὁ Ἴνδρας, καὶ νικητὴς τῶν ἐχθρῶν, καὶ στρατὸν πολὺν εἶχε, καὶ πλοῦτον κοινὸν τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι· καὶ ἑνώσασα τὰς παλάμας, ἔφη· « Νίκα, βασι-
» λεῦ ».

6. Ἀνεγείρας δ' ὁ βασιλεὺς τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος ἐκ τῆς κλίνης, καὶ καθήσας, θαυμάζων, ἔφη πρὸς αὐτήν, ἢ εἰσέδυ εἰς τὸ δωμάτιον, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καθὼς εἰς τὸ κάτοπτρον ἡ τοῦ βλέποντος σκιά.

7. « Τίς εἶ, ὦ ἀγαθή, ἡ εἰσελθοῦσα εἰς οἶκον, πανταχόθεν
» κεκλεισμένον; οὐ γὰρ φαίνεται ἐπὶ σοὶ θεία δύναμις·
» φέρεις γὰρ σχῆμα λυπηρόν, καθὼς ὁ μεμαραμμένος
» λωτὸς ἐκ πάχνης.

8. « Τίς; ἢ τίνος γυνή; ἢ τί τὸ αἴτιον τῆς πρὸς ἐμέ σου
» ἀφίξεως; λέξον σαφῶς· λόγισαι δὲ, ὡς ἡ καρδία τῶν
» σωφρόνων ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ οὐδαμῶς κλίνει πρὸς
» ἀλλοτρίαν γυναῖκα. »

9. Ἡ δ' ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν· « Ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, ὡς
» ἐγὼ, ἡ μὴ ἔχουσα νῦν ἄνδρα, εἰκών εἰμι (ἰδέα)
» ἐκείνης τῆς πόλεως, ἧς, ἀνεγκλήτου οὔσης, τοὺς
» οἰκήτορας ἀνήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ
» σὸς πατήρ.

10. « Ἐγὼ, ἢ διὰ τὴν γεγενημένην μοι εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς
» εὐνομίας, ὑπερέβαινον καὶ τὴν Θεούπολιν [1], ἐλεεινὴν
» νῦν ἔχω κατάστασιν, καί τοι σὺ, ὁ καταγόμενος ἀπὸ
» τοῦ Ἡλίου, πολυδύναμος εἶ βασιλεύς.

11. « Τὰ ἐν τῷ περιβόλῳ ὑψηλὰ οἰκοδομήματά μου, ἐρεί-
» πια ἐγένοντο, μὴ ὄντος δεσπότου· καὶ ὁμοία εἰμὶ τῇ

---

(1) Τὴν Ἀμαραβατήν.

» ἑσπέρᾳ, καθ' ἣν ὁ μὲν ἥλιος ἔδυσε, τὰ δὲ νέφη διε-
» σκεδάσθησαν ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου [1].

12. « Αἱ λεωφόροι μου, ἃς πρότερον ὥδευον ἐν νυξὶ γυναῖ-
» κες, πρὸς ἐραστὰς πορευόμεναι, καὶ ἦχον ποιοῦσαι
» διὰ τῶν περιπεζίων, νῦν ὁδεύονται ὑπὸ κυνολύκων,
» οἳ ἐρευνῶσι σαρκίνην βορὰν, καὶ ὑλακτοῦσι.

13. « Τὸ ὕδωρ τῶν ἀγλαῶν λιμνῶν μου, πρότερον μὲν πλητ-
» τόμενον παλάμαις γυναικῶν, παιζουσῶν [2], ἦχον ἀπε-
» τέλει μουσικοῦ τυμπάνου· νῦν δὲ πληττόμενον κέρασιν
» ἀγρίων βουβάλων, θρῆνον ἐξάγει [3].

14. « Οἱ ἐν ἐμοὶ ὄντες ἥμεροι ταῶνες, ἄγριοι ἐγένοντο·
» καταπεσούσης γὰρ τῆς ἐκ ξύλων ποιηθείσης κοίτης
» αὐτῶν, ἐπὶ δένδρων τὴν κοίτην ἔχουσι [4]· μὴ ἀκούον-
» τες δὲ ἤχου τυμπάνου [5], ἀμελεῖς τοῦ χοροῦ ἐγένοντο
» καὶ κεκαυμένοι εἰσὶ τὰς οὐρὰς ἐκ τοῦ πυρὸς τῆς
» ὕλης [6].

15. « Ἐν ταῖς βαθμίσι τῶν κλιμάκων μου, ἐν αἷς πρότερον
» γυναικῶν πόδες ἐτίθεντο, βεβαμμένοι βαφῇ ἐρυθρᾷ,
» νῦν τίγρεων πόδες τίθενται, πεφοινιγμένοι ἐκ τοῦ
» αἵματος ἐλάφων, ἀναιρουμένων.

16. « Οἱ γεγραμμένοι ἐν λιμῶνι λωτῶν ἐπὶ τῶν τοίχων

---

(1) Ὁ μὲν ἥλιος, ὁ δεσπότης καὶ βασιλεύς, τὰ δὲ νέφη, τὰ ὑψηλὰ οἰκοδομήματα.

(2) Πρὸς ταῖς ἄλλαις παιδιαῖς ἐν Ἰνδίᾳ, μία ἐστὶ καὶ ἡ ἐν ὕδασι ποταμῶν, ἢ λιμνῶν.

(3) Οὐ ποιεῖ ἦχον χαρᾶς, ἀλλὰ λύπης δηλονότι.

(4) Ἐκ ξύλων καλύβην ποιοῦσιν, ἐφ' ἧς τὴν κοίτην ποιοῦσι κατὰ τὴν νύκτα οἱ ἐν οἴκῳ ὄντες ἥμεροι ταῶνες.

(5) Ἄν τις κρούῃ τύμπανον, ὁ ταὼς χορεύει.

(6) Ἐκ ξηρῶν κλάδων δένδρων, ἢ καλάμων, συντριβομένων ὑπ' ἀνέμου, πῦρ ἐν τῷ δάσει ἐξάπτεται αὐτομάτως.

» τῶν οἰκιῶν μου ἐλέφαντες [1], ὧν εἰς τὰ στόματα οἱ
» θήλεις χαυλοὺς λωτῶν ἐτίθεσαν ταῖς προβοσκίσι λαμ-
» βάνοντες, συντετριγμένοι νῦν φαίνονται τὰς κεφαλὰς
» ὑπ' ὀνύχων λεόντων, οὓς ἐνόμιζον αὐτοὺς ζῶντας.

17. « Τὰ κιονόκρανα, τὰ ὄντα εἰς σχῆμα γυναικῶν, καὶ
» κεχρωματισμένα, ἐκ τοῦ χρόνου μελανοειδῆ ἐγένον-
» το [2] τῶν δὲ μαστῶν καλύμματά εἰσιν αἱ ἀρειμέναι
» λεβηρίδες τῶν ὄφεων.

18. « Αἱ τῆς σελήνης ἀκτῖνες, αἱ οὖσαι λευκαί, ὡς μαρ-
» γαρῖται, οὐκ ἀγλαΐζονται ἐν τῇ νυκτί, ὡς πρότερον,
» ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκιῶν, ὧν ἡ κονία ἐκ τοῦ χρόνου
» μέλαινα ἐγένετο, καὶ χλοὴ ἔστιν ὅπου ἐξεφύη.

19. « Τὰ ἐν τοῖς κήποις μου φυτά, ὧν οἱ κλάδοι εἵλκοντο
» μετὰ προσοχῆς ὑπὸ γυναικῶν εἰς συλλογὴν ἀνθέων,
» καταθλίβονται νῦν, καὶ κατακόπτονται ὑπὸ πιθήκων,
» ὥσπερ ὑπ' ἀγρίων ἀνθρώπων.

20. « Αἱ θυρίδες, αἳ πρότερον ἐν μὲν νυκτὶ ἔλαμπον ἐκ
» λύχνων φωτεινῶν, ἐν δ' ἡμέρᾳ ἐκ λαμπρῶν προσώπων
» γυναικῶν, καὶ θυμίαμα εὐῶδες ἐξέπεμπον, νῦν σκοτει-
» ναί εἰσι, καὶ κεκαλυμμέναι ἀραχνίοις.

21. « Θλίβομαι, βλέπουσα τὴν Δεβὰν ἄχαριν καὶ ἀτερπῆ·
» καὶ γὰρ αὐτῆς τὰ μὲν ὕδατα ἄμοιρά εἰσι τῆς εὐωδίας
» τῶν εὐόσμων ἀλειμμάτων τῶν λουομένων· ἡ δὲ ψάμ-
» μος ἄνευ λατρευτῶν [3]· ἡ δ' ὄχθη, ἐξηγριωμένη καλά-
» μοις τε καὶ θάμνοις.

---

(1) Εἰώθασι γράφειν ἐν τοῖς πλαγίοις τῶν θυρῶν λειμῶνας ἀνθέων, καὶ ἐλέφαντας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα, ἐν καιρῷ γάμου.

(2) Διὰ τῶν χρωμάτων σχηματίζουσι τὰ ἄμφια· ἐξαλειφθέντος δὲ τοῦ χρώματος, γυμνά πως ἐγίνοντο τὰ κιονόκρανα ἐκεῖνα, τὰ ὄντα γυναικόμορφα.

(3) Μετὰ τὸ λούσασθαι προσεύχονται καὶ λατρεύουσι τῷ Θεῷ ἐπὶ τῆς ψάμμου.

22. « Ὅθεν ἄξιος εἶ ἀφεῖναι ταύτην τὴν πόλιν, καὶ ἐλθεῖν » πρὸς ἐμὲ τὴν μητρόπολιν τῶν σῶν προγόνων, καθὼς ὁ » σὸς πατὴρ ἀφῆκε τὸ ἀνθρώπειον σῶμα, ὃ ἔλαβεν οἰ- » κονομικῶς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ θείαν φύσιν ».

23. Ὁ μὲν οὖν κορυφαῖος τῶν ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ ἔνευσεν εἰς τὸν λόγον αὐτῆς, χαίρων· ἡ δὲ, γνοῦσα ἐκ τοῦ σημείου τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὡς ἐγένετο, ὃ ᾔτησεν, ἄφαντος (ἀφανὴς) ἐγένετο.

24. Περὶ δὲ τὴν ἕω ἐν συνεδρίῳ διηγήσατο ὁ βασιλεὺς τοῦτο τὸ ὑπερφυὲς ὕπαρ τοῖς Βραχμᾶσιν· οἱ δὲ, ἀκούσαντες, ὡς ἡ μητρόπολις αὐτοπροσώπως ἠθέλησεν αὐτὸν βασιλέα, ἐμακάρισαν αὐτόν.

25. Χαρισάμενος δὲ τὴν πόλιν Κουσσαβατὴν τοῖς εἰδόσι τὴν Βέδαν Βραχμᾶσιν, ἔξοδον ἐποίησε πανοικὶ ἐν αἰσίᾳ ἡμέρᾳ κατὰ τὴν Ἀϊοδδεὰν, συνὼν στρατῷ πολλῷ, ὡς ὁ ἄνεμος, πλήθει νεφῶν (πολλοῖς νέφεσιν).

26. Ὥσπερ δὲ μητρόπολις κινουμένη, ἐφαίνετο ἡ στρατιὰ, πορευομένη, ἧς αἱ μὲν ὑψηλαὶ σημαῖαι ἦσαν, ὡς δένδρα τῶν κήπων· οἱ δὲ μεγάλοι ἐλέφαντες, ὡς πύργοι· αἱ δ' ἅμαξαι, ὡς οἰκίαι.

27. Φερόμενος δ' ὁ βαθὺς οὗτος στρατὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν κατοικίαν ὑπὸ τοῦ Κούσσα, τοῦ ἔχοντος λευκὸν οὐρανίσκον, ἐφαίνετο, ὥσπερ ὠκεανὸς [1], φερόμενος ἐπὶ τὴν ἀκτὴν ὑπὸ τῆς ἀνατελλούσης πλησιφαοῦς σελήνης [2].

28. Πορευομένου δὲ τούτου μετὰ τοσούτου στρατοῦ, ἐφαίνοντο ἐκ τῆς ἀνελθούσης βαθείας (πολλῆς) κόνιος, ὡς ἡ γῆ

---

(1) Ὁ στρατός ἐστιν, ὡς ὁ Ὠκεανὸς, ὁ δὲ οὐρανίσκος, ὡς ἡ πλησιφαὴς Σελήνη.

(2) Ἡ φερομένη στρατιὰ ἦν, ὥσπερ ἡ ἄμπωτις τῆς θαλάσσης, ἡ φερομένη σφοδρότερον ἐπὶ τὴν ἀκτὴν, ὅτε πλήρης ἐστὶν ἡ Σελήνη.

ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν, μὴ δυναμένη ἀνασχέσθαι τοῦ βάρους αὐτοῦ τοῦ πολυπληθοῦς στρατοῦ.

29. Ἐπειδὴ δὲ ἡ στρατιὰ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐκ μὲν τοῦ ὄπισθεν καταλύματος ἐξελθεῖν ἡτοιμάζετο, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἐπορεύετο, εἰς δὲ τὸ ἔμπροσθεν κατάλυμα ἀφικνουμένη κατέλυε, διὰ τοῦτο, ὅπου τις ἔβλεπε, συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον ἔβλεπε στρατιάν[1].

30. Ἐκ δὲ τοῦ καταῤῥέοντος μανικοῦ χυμοῦ τῶν ἐλεφάντων, καὶ ἐκ τῶν καταπατούντων ποδῶν τῶν ἵππων τούτου τοῦ βασιλέως, ἡ μὲν ἐν ὁδῷ κόνις, πηλὸς ἐγίνετο, ὁ δὲ πηλὸς, κόνις.

31. Ζητοῦσα δ' ὁδὸν ἡ στρατιὰ, διερχομένη τὸν Βινδδεὰν, εἰς πολλὰ μέρη ἐμερίσθη· καὶ βοὴν πολλὴν ποιοῦσα, ἠχὼ ἀπετέλει ἐν τοῖς σπηλαίοις, καθὼς ἡ Ναρμαδά[2].

32. Διεπέρασε δ' ὁ βασιλεὺς τὸν Βινδδεὰν, λαβὼν προσφορὰς παρὰ τῶν ὀρειαύλων. Καὶ αἱ μὲν ἄντυγες τῶν τροχῶν τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἐγένοντο ἐρυθραὶ ἐκ τοῦ ἐν ὄρει ἐρυθροῦ χοός· ἡ δὲ τοῦ στρατοῦ βοὴ συνεμίγη τῷ τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἤχῳ.

33. Καὶ ἐλθὼν, προσεκύνησε τὸν ναυσίπορον Γάγγην, τὸν αἴτιον γεγενημένον τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ οὐρανοῦ τοῖς προγόνοις αὐτοῦ, τοῖς ἀποτεφρωθεῖσιν ἐκ τοῦ θυμοῦ τοῦ Καπίλα.

34. Διαβαίνοντος δὲ τὸν Γάγγην, ὃς ἐγεφυρώθη δι' ἐλεφάντων, αἱ κινούμεναι πτέρυγες τῶν ἐν αἰθέρι ἱπταμένων χηνῶν ἐγένοντο αὐτῷ αὐτοσχέδιοι οὐραῖαι ῥιπίδες.

35. Μετὰ δέ τινας ἡμέρας, διανύσας τὴν ὁδὸν παρεγένετο

(1) Δηλονότι ἄπειρος ἦν ὁ στρατὸς καὶ ἄμετρος.

(2) Ναρμαδὰ, ποταμὸς, ὃς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ Βινδδεᾶ τοῦ ὄρους.

ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆς Δεβᾶς, ἔνθα ἐθεάσατο στήλας πολλὰς, ἀνεγερθείσας εἰς μνήμην τῶν τελεσθεισῶν θυσιῶν τῶν ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ.

36. Ὁ δ' ἐν τοῖς κήποις τῆς μητροπόλεως ἀὴρ, διασείσας τοὺς κλάδους ἀνθοφόρων φυτῶν, καὶ θίξας τῶν ψυχρῶν κυμάτων τῆς Δεβᾶς, ὑπήντησε τῷ Κούσσᾳ[1], ὃς ἦν κεκμηκὼς μετὰ τοῦ στρατοῦ.

37. Ἐστρατοπέδευσε δὲ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς πόλεως αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς, ὃς ἦν τοῖς μὲν ἐχθροῖς, ἐν καρδίᾳ ἧλος, τοῖς δ' οἰκείοις φίλος, καὶ τῆς ἑαυτοῦ γενεᾶς κορυφαῖος.

38. Τεχνῖται δὲ πολλοὶ, προσταχθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀνεκαίνισαν διὰ παντοίας ὕλης τὴν παλαιωθεῖσαν ἐκείνην πόλιν, καθὼς τὰ νέφη διὰ τῆς βροχῆς ἀναψύχουσι τὴν κατακαυθεῖσαν γῆν ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

39. Μετὰ δὲ τὴν ἀνακαίνισιν ἐγκαίνια τῆς πολυτελεῖς ναοὺς ἐχούσης πόλεως ἐποίησε[2] διὰ Βραχμάνων εἰδημόνων, καὶ θυσίαν ἐτέλεσε μετὰ σφαγίων αὐτὸς ὁ ἡρωϊκὸς ἀπόγονος τοῦ Ῥαγγοῦ.

40. Εἰσελθὼν δ' εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκίαν ἐκείνης τῆς πόλεως, καθὼς ὁ ἐραστὴς εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἐρωμένης, ἔδωκε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν πᾶσιν οἰκίας, κατ' ἀξίαν καὶ κατὰ τάξιν.

41. Ἠγλαΐζετο δ' ἐκείνη ἡ πόλις ἱπποστασίοις, καὶ ἐλεφαντοστασίοις, καὶ παντοίοις πρασίμοις ἐν ἀγοραῖς καὶ ἐν ἐργαστηρίοις, καθὼς ἀγλαΐζεται ἡ γυνὴ κοσμήμασι παντοίοις ἐν πᾶσι τοῖς μέλεσιν.

---

(1) Ἔθος ἐστὶν ἐξέρχεσθαι εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἐρχομένου.

(2) Εἰκόνας ὄφεως, καὶ χελώνης, καὶ τῆς γῆς ποιοῦσιν ἐκ χρυσοῦ, καὶ ἐνθάπτουσι τῇ γῇ, ὅπου κτίζεται νέα πόλις, ἢ κῆπος, ἢ οἶκος, ἢ ναός.

42. Οἰκῶν δ' ὁ Κούσσας ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει τῶν ἀπογόνων τοῦ Ῥαγγοῦ, τῇ ἐπανελθούσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑαυτῆς λαμπρότητα, λαμπρότερον ἑαυτὸν ἐνόμιζε καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἴνδρα καὶ τοῦ Κουβέρα.

43. Ἦλθε δ' ἡ ὥρα τοῦ θέρους, ἐροῦσά πως τῷ βασιλεῖ τὴν πρέπουσαν τῷ καιρῷ στολὴν τῶν γυναικῶν, περιβόλαιον δηλονότι λεπτὸν, καὶ τῇ πνοῇ αἰρόμενον, καὶ πέπλον πεποικιλμένον, καὶ ὅρμον λευκὸν ἐκ μαργάρων[1].

44. Ἀφέντος δὲ τοῦ Ἡλίου τὴν Μεσημβρίαν, καὶ ἐλθόντος εἰς τὴν Ἄρκτον, ἡ Ἄρκτος δάκρυα ἔχυσε χαρᾶς, ἅ ἐϛι τὸ ὕδωρ τῆς ἀναλυομένης χιόνος[2] ὑπὸ τοῦ καύματος τοῦ ἡλίου.

45. Ἡ μὲν ἡμέρα θερμὴ ἐγένετο ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἡ δὲ νὺξ βραχεῖα, καθὼς ἐν διχονοίᾳ καὶ διαφωνίᾳ ὁ μὲν ἀνὴρ ἐκ θυμοῦ ἐξάπτεται, ἡ δὲ γυνὴ ἐκ λύπης ἰσχνὴ γίνεται καὶ μαραίνεται[3].

46. Τὸ ὕδωρ τῶν ἐν οἴκοις καὶ κήποις λιμνίσκων καὶ δεξαμενῶν εἰς παιδιὰν, ἀπολεῖπον καθ' ἑκάστην τοὺς βαθμοὺς τῶν κλιμάκων[4], καὶ τοὺς καυλοὺς τῶν λωτῶν ἔχον ὑπερανεστηκότας, μέχρι τῶν γυναικείων γλουτῶν ἐγένετο.

47. Τῶν καλύκων τῶν ἐν κήποις ἀνθέων τῆς Μαλλικᾶς[5]

(1) Ἐπωμίδα πεποικιλμένην, καὶ πέπλον λεπτὸν, καὶ τῇ πνοῇ αἰρόμενον.

(2) Τὸ ὕδωρ τῆς ἀναλυομένης χιόνος ὑπὸ τοῦ καύματος τοῦ Ἡλίου ἦν, ὥσπερ δάκρυα χαρᾶς τῆς Ἄρκτου, ἥ ἐστιν, ὡς γυνὴ τοῦ ἐπιδημήσαντος Ἡλίου, ὃς ἐϛιν, ὡς ἀνήρ· ἡ γὰρ γυνὴ, ἐπιδημήσαντος τοῦ ἀνδρὸς, δάκρυα χαρᾶς χέει. Ὁ Ἰμαὸς, ἔνθα ἐστὶ χιὼν, κατὰ τὸ βόρειόν ἐστι μέρος, ἔνθα ἔρχεται ὁ Ἥλιος ἐν ταῖς θεριναῖς τροπαῖς.

(3) Τὸ πρωτότυπον χάριν ἔχει πολλὴν, ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς παίζει, καὶ πρὸς τὴν λέξιν καὶ πρὸς τὸ γένος.

(4) Ἐν τῷ θέρει τὸ ἐν λίμναις καὶ φρέασιν ὕδωρ μειοῦται· ποιοῦσι δ' ἐκ πετρῶν ἢ κεράμων κύκλῳ ἢ ἐν μέρει τῆς λίμνης κλίμακας εἰς κατάβασιν

(5) Μαλλικὰ, ἀνθοφόρον φυτὸν, οὗ τὰ ἄνθη διεκπετάννυνται κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐν ὥρᾳ θέρους· κοινῶς λέγεται Βελά.

διεκπεταννυμένων κατὰ τὴν ἑσπέραν, καὶ εὐοσμίαν ἐκπεμπόντων, φοιτῶν ὁ βομβύλιος ἐφ' ἕκαστον, ἐβόμβει, ὥσπερ εἰ ἐμέτρει τὰ ἄνθη.

48. Τὸ ἄνθος τῆς Σιρήσσας[1] οὐκ ἔπιπτεν εὐθέως ἐπὶ γῆς, ἐκ τοῦ ὠτὸς τῶν γυναικῶν ἐξολισθαῖνον· προσεκολλᾶτο γὰρ τῇ παρειᾷ αὐτῶν, ἢ ἦν ἱδρωμένη, καὶ τοῖς τοῦ ἀνδρὸς ὄνυξι νενυγμένη.

49. Οἱ πλούσιοι κατέπαυον (ἀνέψυχον) τὸ καῦμα, ἀνακείμενοι ἐπὶ πεκειμένων ἐν οἴκοις κλινῶν ἐκ μαρμάρων, ἀληλιμμένων τετριμμένῳ Σανδάνῳ, ἐν οἷς ἦσαν ὕδραυλοι, ὕδωρ ἀναβρύοντες, καὶ ψεκάζοντες.

50. Ὁ Ἔρως, ὁ γενόμενος ἀδύνατος ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ ἔαρος[2], δύναμιν ἔσχεν ἐκ τῆς εὐωδίας τῶν γυναικείων τριχῶν, αἳ ἐθυμιῶντο ἀρωματικοῖς, ὑποβεβρεγμέναι μετὰ τὸ λουτρόν, καὶ ἄνθη εἶχον Μαλλικᾶς ἐμπεπηγμένα.

51. Οἱ μακροειδεῖς ἀνθώδεις βλαστοὶ τοῦ δένδρου Ἀρζούνα, οἱ ἔχοντες ὑπόξανθον κόνιν, ἐφαίνοντο, ὥσπερ τμήματα τῆς χορδῆς τοῦ τόξου τοῦ Ἔρωτος, ὃς κατεκάη ὑπὸ τοῦ Σίβα, θυμωθέντος.

52. Πάντα τὰ πάθη τῶν ἐρωτικῶν καὶ ἡ δυπαθῶν[3] ἐξηλείφοντο ὑπὸ τῆς ὥρας τοῦ θέρους, ἐν ᾗ ἦσαν ἁπαλὰ καὶ εὐώδη φύλλα τῆς Σαχακάρας[4], καὶ ποτὸν ἐκ χυμοῦ ἑφθοῦ σακχαροκαλάμου, καὶ ῥοδόσταγμα.

---

(1) Σιρήσσα, δένδρον, οὗ τὸ ἄνθος μικρόν ἐστι καὶ λεπτόν.

(2) Ἐν τῷ ἔαρι ὁ Ἔρως νεάζει· ἐν δὲ τῷ θέρει ὀσφραινόμενοι οἱ ἄνθρωποι τοιαύτης εὐώδους κόμης, εἰς ἔρωτα παρωξύνοντο· αἱ γὰρ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας εἰώθασι μετὰ τὸ λούσασθαι θυμιᾷν ἀρωματικοῖς τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας, ὑποβεβρεγμένας, καὶ ἄνθη ἐντιθέναι, πλοκαμίδα ποιήσασαι.

(3) Τὸ καῦμα καὶ ἡ δίψα.

(4) Εἶδος δένδρου Ἀμβας.

53. Ἐν ἐκείνῳ τῷ δεινῷ καιρῷ τοῦ θέρους δύω λίαν ἀγαπητοὶ ἐγένοντο, ἡ ἄρτι ἀνατέλλουσα σελήνη, καὶ ὁ ἄρτι βασιλεύων Κούσσας, οἱ ὄντες δυνατοὶ ἀπαλλάττειν τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων [1].

54. Ὄρεξις μὲν οὖν ἐγένετο τῷ Κούσσᾳ κατὰ τὸ θέρος παιδιὰν ποιῆσαι μετὰ γυναικῶν ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Δεβᾶς, ἐν οἷς ἀγλαοὶ χῆνες ἐνήχοντο, καὶ ἄνθη ἐφέροντο, ἐμπίπτοντα ἐκ τῶν περὶ τὴν ὄχθην δένδρων.

55. Ἀφίκετο δὲ μεγαλοπρεπῶς αὐτὸς, ὁ ὢν δυνατὸς ὡς ὁ Βισνοῦς, εἰς τὴν Δεβὰν, ἧς κατὰ μὲν τὴν ὄχθην σκηναὶ ἦσαν βασιλικαὶ, ἐκ δὲ τοῦ βάθους οἱ κροκόδειλοι ἐσαγηνεύθησαν ὑπὸ τῶν ἁλιέων.

56. Οἱ δ' ἐν τῷ ποταμῷ χῆνες ἀνέπτησαν εὐθέως, φοβηθέντες ἐκ τοῦ ἤχου τῶν κινουμένων περιπεζίων, καὶ τῶν προστριβομένων περιβραχιονίων τῶν γυναικῶν, συνθλιβομένων ἀλλήλαις ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι ταχέως εἰς τὸν ποταμόν.

57. Ὢν δ' ἐπὶ νηὸς ὁ βασιλεὺς, καὶ θεωρῶν τὴν ὑδροπαιδιὰν αὐτῶν τῶν γυναικῶν, αἳ πρὸς ἀλλήλας ἐριστικῶς ἔῤῥαινον ὕδωρ, ἔλεγε πρὸς τὴν παρισταμένην, καὶ ῥιπίζουσαν αὐτόν [2]·

58. « Ἰδὲ, ὅπως τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ποικιλόχρουν ἐγέ-
» νετο ἐκ τῶν ἐξαλειφομένων διαφόρων ἀλειμμάτων [3]
» τῶν γυναικῶν μου, καθὼς ἡ ἑσπέρα, ἡ ἔχουσα νέφη,
» ποικιλόχρους γίνεται ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

59. « Ἰδὲ, ὅπως ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν γυναικῶν τούτων

---

(1) Ἡ μὲν τὸ καῦμα, ὁ δὲ τὰ δεινά.

(2) Εἰς πᾶσαν ὑπηρεσίαν γυναῖκες ἦσαν τότε παρὰ τῷ βασιλεῖ.

(3) Πρῶτον ἀλείφονται ἐλαίῳ εὐώδει, ἢ κρόκῳ, ἢ σανδάνῳ, καὶ ἔπειτα λούονται.

» μέλαινα βαφὴ ἐξηλείφθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ναυσιπλόου ποταμοῦ, ἀντεπεισήχθη δὲ χρῶμα ἐρυθρὸν, ὡς τὸ τοῦ οἴνου[1].

60. « Αὗται αἱ γυναῖκες, μὴ δυνάμεναι φέρειν τὸ ἑαυτῶν σῶμα ἐκ τῶν παχέων γλουτῶν καὶ μαστῶν, μετὰ πόνου νήχονται ἐν ὕδασι, χάριν παιδιᾶς, χερσὶ κεκοσμημέναις περιβραχιονίοις καὶ περικαρπίοις.

61. « Ταῦτα τὰ ἄνθη τῆς Σαρήσσας, τὰ ὄντα κοσμήματα ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν ὑδροπαικτριῶν γυναικῶν, πίπτοντα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ φερόμενα τῷ ῥεύματι, ἀπατῶσι τοὺς ἰχθύας, οἳ νομίζουσιν ὅτι Σιβάλαι εἰσί.

62. « Ἰδὲ, ὅπως οἱ μαργαρῖται οὐ διακρίνονται, οἱ ἐκ τοῦ διαῤῥαγέντος ὅρμου διασκορπισθέντες ἐν ταῖς ἐπὶ τῷ στήθει τῶν γυναικῶν σταγόσι τῶν ῥιπτομένων ὑδάτων, αἳ ὅμοιαί εἰσι τοῖς μαργαρίταις.

63. « Τὰ ἐπὶ τῶν μελῶν τῶν γυναικῶν φερόμενα ὁμοιώματα ὑπὸ τῶν ποιητῶν, παρόντα εἰσὶ, καὶ φαινόμενα· τοῦ μὲν γὰρ βαθέος ὀμφαλοῦ ὁμοίωμά ἐστιν ἡ δίνη, τῆς δ' ὀφρύος, τὸ κῦμα, τοῦ δὲ ζεύγους τῶν μαστῶν, τὸ ἀδιάζευκτον ζεῦγος τῶν χηναλωπέκων[2].

64. « Ὁ ἦχος τοῦ κρουομένου ὕδατος, ὡς τυμπάνου, μετὰ τοῦ ᾄσματος τούτων τῶν γυναικῶν ἡδέως ἐμβομβεῖ τοῖς ὠσὶ τῶν ἀκουόντων, καὶ ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ὄχθῃ ταώνων, οἳ ᾄδουσιν, αἴροντες τὰς οὐρὰς, καὶ χορεύοντες.

65. « Ἰδὲ, ὅπως οὗτοι οἱ κωδωνίσκοι τῆς ζώνης, τῆς ἐπὶ

---

(1) Ἐρυθρὰ γίνονται τὰ ὄμματα τοῦ διὰ πολλῆς ὥρας λουομένου ἐν ποταμῷ.

(2) Ὁ βαθὺς καὶ στρογγύλος ὀμφαλὸς ἐπαινεῖται, καὶ ὁμοιοῦται τῇ δίνῃ· ἡ δ' ὀφρὺς ὁμοιοῦται τῷ κύματι καὶ τῷ τόξῳ, τὸ δὲ ζεῦγος τῶν μαστῶν τῷ ζεύγει τῶν χηναλωπέκων· δηλ: καὶ κῦμα ἐστὶ, καὶ δίνη, καὶ χηναλώπηξ.

» τοῦ λευκοῦ διαζώματος, τοῦ προσκεκολλημένου τοῖς » γλουτοῖς τῶν γυναικῶν φαίνονται, ὡς ἄστρα ἐν μέσῳ » τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς, καὶ ἦχον οὐκ ἀποτελοῦσιν, » ἐπειδὴ πλήρεις εἰσιν ὕδατος[1].

66. « Αὗται αἱ νεάνιδες, καταβεβρεγμέναι τὸ πρόσωπον » ὑπ' ἐκείνων, ἃς κατέβρεξαν, ῥάνασαι ὕδωρ διὰ τῶν » χειρῶν μετὰ χαρᾶς, στάζουσιν ἀπὸ τῶν οὔλων βο» στρύχων σταγόνας ὕδατος, ξανθὰς οὔσας ἐκ τοῦ ἀλη» λιμμένου κρόκου.

67. « Θεώρησον, ὅπως ἡ ἀγλαΐα αὐτῶν τῶν γυναικῶν καρ» διόθελκτός ἐστιν, ὡς πρότερον, καί τοι ἐκ τῆς ἐν ὕδα» σι παιδιᾶς ἡ διακόσμησις αὐτῶν διεφθάρη, ἥτε ἐπὶ » τῆς κόμης, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν » ὠτίων ».

68. Καταβὰς δ' ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς νηὸς, ἔπαιζε σὺν ταῖς γυναιξὶν ἐν ὕδασιν, ἔχων ὅρμον ἐξ ἀνθέων, καθὼς ὁ ἐλέφας παίζει μετὰ θηλέων ἐλεφάντων, ἔχων ἐπ' ὤμων ἐῤῥιμμένους λωτούς[2].

69. Αἱ δὲ γυναῖκες, συμμιγεῖσαι αὐτῷ τῷ λαμπρῷ, λίαν ἠγλαΐζοντο, καθὼς οἱ ἐν ὅρμῳ μαργαρῖται, ἀγλαοὶ ὄντες φύσει, μᾶλλον ἀγλαΐζονται, ἀγλαῷ συμμιγέντες σαπφείρῳ.

70. Κατέβρεχον δ' αὐτὸν ἐκ σιφωνίων χρυσῶν ὕδασι ξανθοῖς ἐκ κρόκου· οὕτω δ' ἔχων, λίαν ἠγλαΐζετο, καθὼς ἀγλαΐζεται τὸ ὄρος, ὑόμενον, τὸ ἔχον ἐρυθρὸν χοῦν.

71. Συλλουόμενος δ' ἐν τῷ ἀρίστῳ ποταμῷ, καὶ συνηδό-

---

(1) Τὸ μὲν λευκὸν διάζωμά ἐστιν, ὡς τὸ σεληνιακὸν φῶς, οἱ δ' ἀργυροῖ καὶ στρογγύλοι κωδωνίσκοι, ὡς ἄστρα.

(2) Ὁ ἐλέφας, ἐσθίων, ἢ πίνων, ἀναῤῥίπτει μέρος διὰ τῆς προβοσκίδος καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων, ὥσπερ παίζων.

μενος γυναιξὶν ἀγλααῖς, ἐφαίνετο, ὡς ἄλλος Ἴνδρας, ὃς συνήδεται καὶ συμπαίζει ταῖς θείαις νύμφαις ἐν τῷ οὐρανίῳ Γάγγῃ.

72. Ἐν τούτῳ, τὸ ἄξιον τιμῆς μιᾶς βασιλείας καὶ νικητικὸν ἐκεῖνο ψέλλιον, ὃ ὁ μὲν Ἀγαστέας ἔδωκε τῷ Ῥάμᾳ, ὁ δὲ Ῥάμας τούτῳ τῷ Κούσσᾳ, ἔπεσεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ ἀνεπαισθήτως, ὅτε ἔπαιζε.

73. Λουσάμενος δὲ, καὶ παίξας μετὰ τῶν γυναικῶν, ὡς ἠφίετο, ἐξέβη τοῦ ποταμοῦ· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν ἐν ὄχθῃ σκηνὴν, ἀναμφίαστος ὢν ἔτι, καὶ ἀκόσμητος, εἶδε τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα κενὴν τοῦ θείου ἐκείνου ψελλίου.

74. Οὐχ ἔφερε δὲ τὴν στέρησιν αὐτοῦ τοῦ ψελλίου οὐ διὰ φιλοχρηματίαν, ἀλλὰ διότι ἦν πρόξενον νίκης, καὶ κτῆμα πατρικόν· αὐτὸς γὰρ ὁ γενναῖος, ἐξ ἴσου ἐνόμιζε καὶ τὸ ἐξ ἀνθέων καὶ τὸ ἐκ πολυτίμων λίθων κόσμημα.

75. Ἐπέταξε δ' εὐθέως ἐμπείροις κολυμβηταῖς καὶ σαγηνευταῖς εἰς ἔρευναν τοῦ πεσόντος ψελλίου· οἱ δὲ, ἐρευνήσαντες, καὶ ματαίως πονήσαντες, εἶπον τῷ βασιλεῖ, ἐλθόντες, μηδέν τι σημεῖον λύπης δείξαντες·

76. « Ὦ βασιλεῦ, πολυειδὴς ἔρευνα ἐγένετο· οὐχ εὑρέθη » ὅμως τὸ καταβυθισθὲν ἐξαίρετόν σου κόσμημα· πάν- » τως γε ἐκεῖνο κατεπόθη ὑπ' ὄφεως, ὃς οἰκεῖ ἐν βαθεῖ » λάκκῳ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὀνομάζεται Κουμούδας ».

77. Ἀκούσας δ' ὁ τοξικὸς καὶ γενναῖος Κούσσας, ἐνέτεινε τὸ τόξον· καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν ὄχθην εἰς τάχος, ἐρυθρὰ ἔχων τὰ ὄμματα ἐκ θυμοῦ, ἥψατο βέλους Γαρούδα [1], εἰς ὄλεθρον τοῦ ὄφεως.

78. Τεθέντος δὲ τοῦ βέλους ἐπὶ τῆς χορδῆς, ὁ λάκκος ἐκεῖ-

(1) Δι' ἐπῳδῆς Γαρούδας ἐκ τοῦ βέλους ἐξέρχεται, ὃς ὀφιοφάγος ἐστί.

νος, ἐν ᾧ ἦν ὁ ὄφις, κύμα λάβρον ἐξέβρασεν, ὃ προσραγὲν τῇ ὄχθῃ, πάταγον μέγαν ἀπετέλεσε, καθὼς ὁ ἄγριος ἐλέφας, πίπτων εἰς ἀνεσκαμμένον λάκκον [1].

79. Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ ταραττομένου λάκκου, ὃς ἀνετάραξε τοὺς κροκοδείλους, ἐξῆλθεν ἐξαίφνης μέγας ὄφις μετὰ κόρης, καθὼς ὁ Παριζάτας [2] μετὰ τῆς Λαξμῆς ἐκ τοῦ περιστρεφομένου ὠκεανοῦ ὑπὸ τῶν θεῶν.

80. Ἰδὼν δ' ὁ βασιλεὺς Κούσσας αὐτὸν τὸν ὄφιν παριστάμενον, καὶ κρατοῦντα τῇ χειρὶ τὸ ψέλλιον ἐκεῖνο, ἀφῆκε τὸ βέλος ἄπρακτον· οἱ γὰρ ἀγαθοὶ καταπραΰνουσι τὸν θυμὸν πρὸς τοὺς ταπεινῶς φερομένους.

81. Ὁ δὲ Κουμούδας, εἰδὼς αὐτὸν τὸν Κούσσαν, υἱὸν ὄντα τοῦ θεοῦ Ῥάμα, καὶ δαμαστὴν τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἰσχυρὸν, κλίνας τὴν κεφαλὴν, προσεκύνησεν αὐτὸν ταπεινῶς, καὶ ἔλεξε τάδε·

82. « Ἔγωγε γινώσκω, ὡς σὺ ἐπ' ὀνόματι υἱοῦ ἄλλο σῶμα
» ἔχεις τοῦ Βισνοῦ [3], ὃς ἐνηνθρώπησεν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν
» τυράννων· πῶς ἂν οὖν ἐγὼ ἀποβάλοιμι τὴν χάριν σου
» τοῦ ὄντος ἀξίου τιμῆς καὶ θεραπείας [4];

83. « Αὕτη ἡ κόρη, ἐν χειρὶ ἔχουσα σφαῖραν παιδικὴν, καὶ
» παίζουσα, ἰδοῦσα πίπτον, ὡς μετέωρον φῶς ἐκ τοῦ
» αἰθέρος, τὸ σὸν νικητικὸν κόσμημα, ἔλαβεν αὐτὸ, ὡς
» ἄθυρμα.

84. « Ἐχέτω οὖν τοῦτ' αὐτὸ πάλιν ἡ σὴ χεὶρ, ἥ ἐστιν, ὡς
» μοχλὸς, φυλακτικὴ τῆς γῆς, καὶ στιβαρὰ, καὶ ἐπι-

---

(1) Εἰς ὃν πίπτοντες οἱ ἄγριοι ἐλέφαντες ἁλίσκονται.

(2) Παριζάτας, δένδρον ἀνθοφόρον καὶ πάνδωρον, ὃ ἐτέθη ἐν οὐρανῷ.

(3) Ὄνομα μόνον δηλ: ἔχεις υἱοῦ· ὑπάρχεις δὲ αὐτὸς ὁ Βισνοῦς.

(4) Πῶς ἂν ἐγὼ παροργίσαιμι σὲ τὸν ἄξιον θεραπείας καὶ τιμῆς;

» μήκης μέχρι τῶν γονάτων, καὶ τύλους ἔχει τῶν πλη-
» γῶν τῆς χορδῆς τοῦ τόξου.

85. « Ἄξιος δὲ εἶ, ὦ βασιλεῦ, εὐμενῶς δέξασθαι καὶ ταύ-
» την τὴν νεωτέραν μου ἀδελφήν, τὴν Κουμουδβατὴν
» τοὔνομα, ἣ αἰτεῖ ἄφεσιν τοῦ ἑαυτῆς ἐγκλήματος διὰ
» τῆς πρὸς τοὺς πόδας σου ἀδιαλείπτου θεραπείας ».

86. Εἰπόντος τοιαῦτα τοῦ Κουμούδα, καὶ ἐγχειρίσαντος τὸ ψέλλιον, ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο· « Σὺ ἄξιος ἐπαίνου εἶ » καὶ ἐμὸς φίλος ». Ὁ δὲ Κουμούδας, συγκαλέσας τοὺς συγγενεῖς ἑαυτοῦ, συνέζευξε κατὰ νόμον τῷ βασιλεῖ τὴν κόρην, ἣ ἦν τὸ ἀγλάϊσμα τῆς ἑαυτῆς γενεᾶς.

87. Ἔμπροσθεν δὲ τοῦ ἐκλάμπρου πυρὸς ἥψατο ὁ βασιλεὺς εἰς σύζευξιν τῆς χειρὸς ἐκείνης, ἣ εἶχεν αἴσιον περικάρπιον ἐκ νήματος μαλλοῦ προβάτου [1]· ἐν ταὐτῷ δ' ἦχος μουσικῶν ὀργάνων ἐγένετο ἐν οὐρανῷ, ὃς διῆλθεν εἰς πᾶν μέρος τῆς γῆς· καὶ μετὰ ταῦτα, ἄνθη εὐωδέστατα ἔβρεχον τὰ νέφη.

88. Οὕτως, ὁ μὲν Κουμούδας οἰκεῖον καὶ ἀγχιστέα ἐποίησε τὸν Κούσσαν, τὸν υἱὸν τῆς Σητᾶς καὶ τοῦ Ῥάμα· ὁ δὲ **Κούσσας** τὸν Κουμούδαν, τὸν πέμπτον ἀπόγονον τοῦ Ταξάκα [2]. Καὶ ὁ μὲν Κουμούδας ἠλευθερώθη ἐκ τοῦ φόβου τοῦ Γαρούδα, τοῦ ἐχθροῦ τῶν ὄφεων· ὁ δὲ Κούσσας ἐκυβέρνα τὴν γῆν, ἐλευθέραν οὖσαν ἐκ τοῦ φόβου τῶν ὄφεων.

---

(1) Νῆμα ἐκ μαλλοῦ προβάτου τιθέασι περὶ τὸν καρπόν.

(2) Ταξάκας, βασιλεὺς τῶν ὄφεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

1. Ἐκ δὲ τοῦ Κούσσα ἡ Κουμουδβατὴ ἔσχεν υἱόν, ᾧ ὄνομα ἐτέθη Ἀτίτης, καθὼς ἡ αἴσθησις ἔχει ἐνέργειαν ἐκ τοῦ ὄρθρου [1].
2. Λαμπρὰ δ' ἐποίησεν ὁ λαμπρὸς αὐτὸς υἱὸς ἀμφότερα τὰ γένη, τοῦτε πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, καθὼς ὁ λαμπρὸς ἥλιος ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς Ἄρκτου καὶ τῆς Μεσημβρίας [2].
3. Ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἄριστος τῶν πεπαιδευμένων, πρῶτον μὲν ἐδίδαξεν τὸν υἱὸν πᾶσαν μάθησιν, προσήκουσαν τῇ γενεᾷ· ἔπειτα δὲ συνέζευξεν αὐτὸν κόραις βασιλικαῖς.
4. Ὢν δὲ καὶ αὐτὸς γνήσιος, ἥρως, καὶ ἐγκρατὴς, καὶ υἱὸν ἔχων γνήσιον, ἥρωα, καὶ ἐγκρατῆ, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν διφυῆ, καὶ δίμορφον.
5. Βοηθήσας δὲ τῷ Ἴνδρᾳ ἐν πολέμῳ, ὡς ἦν ἔθος τῇ αὐτοῦ γενεᾷ, ἀνεῖλε τὸν Δουρζαΐαν [3], ἀρχηγὸν τῶν Τιτάνων, καὶ ἀνῃρέθη ὑπ' αὐτοῦ.
6. Ἡ δὲ Κουμουδβατὴ, ἡ ἀδελφὴ τοῦ ὀφιομέδοντος Κουμούδα, συνεπορεύθη τῷ αὐτῆς ἀνδρὶ [4], καθὼς ἡ σεληνιακὴ αὐγὴ συμπορεύεται τῇ σελήνῃ.
7. Καὶ ὁ μὲν Κούσσας συνεκάθητο τῷ Ἴνδρᾳ ἐν τῷ αὐτῷ

---

(1) Ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἐγείρεται κατὰ τὸν ὄρθρον, τότε αἱ αἰσθήσεις αὐτοῦ ἐνεργοῦσιν.

(2) Τοῦτο θεωρεῖται ἐν ταῖς θεριναῖς καὶ χειμεριναῖς τροπαῖς.

(3) Ὁ Κούσσας καὶ ὁ Δουρζαΐας, μονομαχοῦντες, ἀνῃρέθησαν ταῖς ἀλλήλων χερσί. Δουρζαΐας μεθερμηνεύεται Δυσνίκητος.

(4) Συγκατεκάη τῷ σώματι τοῦ θανόντος ἀνδρός.

θρόνῳ· ἡ δὲ Κουμουδβατὴ ἦν φίλη τῇ Σακῇ [1], καὶ συμπάρεδρος ὑπὸ τὸ πάνδωρον δένδρον, Παριζάταν.

8. Ἐψηφίσαντο δ᾽ ἐπὶ τῆς βασιλείας τὸν υἱὸν τοῦ Κούσσα οἱ γέροντες βουλευταὶ, ἐνθυμούμενοι τὴν προτέραν προσταγὴν τοῦ πατρὸς, πορευομένου εἰς πόλεμον.

9. Οἱ δὲ τεχνῖται κατεσκευάσαντο εἰς λοῦσιν καὶ χρίσιν αὐτοῦ τοῦ νέου βασιλέως καθέδραν νέαν, ὑψηλὴν, καὶ τετράπουν.

10. Καθημένῳ δ᾽ αὐτῷ ἐπὶ τῆς καλῆς καθέδρας παρίσταντο καὶ ἄρχοντες, καὶ χρυσαῖ στάμναι πλήρεις ὑδάτων ἐξ ἁγίων τόπων.

11. Ἐκ δὲ τῆς ἡδείας ἁρμονίας τῶν χρουομένων καὶ ἐμπνεομένων μουσικῶν ὀργάνων συμπεραίνοντες ἦσαν (ἐτεκμαίροντο) οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἡ εὐδαιμονία αὐτοῦ ἀδιάλειπτος καὶ ἀμετάπτωτος ἔσεται.

12. Ἐδέχετο δὲ τὴν νενομισμένην φωταγωγίαν τῆς λυχνίας [2], ἣ ἐγίνετο ὑπὸ τῶν γερόντων τῆς γενεᾶς· ἡ δὲ λυχνία ἔκειτο ἐπ᾽ ἀγρώστιος, καὶ χλοερᾶς κριθῆς, καὶ φλοιοῦ δένδρου Πιππάλα ἐν δίσκῳ.

13. Βραχμᾶνες δ᾽ ἔγκριτοι, ὧν ἀρχηγὸς ἦν ὁ ἱερουργὸς Βασσίςας, ἤρξαντο, πρῶτον λοῦσαι τοῦτον τὸν νικητικὸν, νικητικὰς ᾠδὰς λέγοντες ἐκ τῆς Βέδας Ἀρτάβας.

14. Ἡ δὲ λουτροχοΐα, ἡ καταφερομένη δαψιλῶς καὶ ἠχητικῶς ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, ἐφαίνετο, ὥσπερ ἡ Γαγγὰ, ἡ καταῤῥέουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Σίβα [3].

---

(1) Σακὴ, παράκοιτις τοῦ Ἴνδρα.

(2) Λυχνίαν τρίφωτον ἢ πεντάφωτον ἢ ἑπτάφωτον προσφέρουσιν, ὡς λατρείαν, τῷ προσώπῳ τῶν σεβασμίων ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, καὶ θυμιῶσιν αὐτούς· ἀντὶ δ᾽ ἐλαίου, βούτυρον τίθεται ἐν τῇ λυχνίᾳ, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ βουτύρου ἡδεῖα ὀσμὴ ἐξέρχεται.

(3) Μυθολογοῦσιν, ὡς ὁ ποταμὸς Γάγγης ἐκρέει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταῤῥέει ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Σίβα· ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τῆς γῆς.

15. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ τοῦ λουτροῦ, ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν ὑμνολόγων, ἠγλαΐζετο, καθὼς τὸ ὑδροφόρον νέφος, ὑμνούμενον ὑπὸ τῶν ὀρνέων, ἃ ὀνομάζονται Σατάκαι[1].

16. Μᾶλλον δ' ηὔξανεν ἡ ἀγλαΐα αὐτοῦ, λουομένου, ἐκ τῶν χεομένων ἁγνιστικῶν ὑδάτων σὺν ᾠδαῖς τῆς Βέδας, καθὼς ἡ λάμψις τῆς ἀστραπῆς ἐκ τῆς πιπτούσας βροχῆς[2].

17. Τοσοῦτον δὲ πλοῦτον ἔδωκε μετὰ τὸ λουτρὸν τοῖς λουτροχόοις καὶ ὑμνολόγοις, ὥστε δύνασθαι αὐτοὺς πολυτελεῖς τελέσαι θυσίας.

18. Ἣν δ' εὐχὴν ἐποίησαν αὐτῷ αὐτοὶ οἱ λαβόντες δῶρα, χαρέντες τὴν καρδίαν, αὕτη ἦν ἄχρηστος, ἐπειδὴ αὐτὸς πᾶν εἶχεν ἀγαθὸν ἐκ τῆς ἐν τῇ προτέρᾳ γεννήσει ἑαυτοῦ ἀρετῆς[3].

19. Ἐκέλευσε δ' ἐν τούτῳ λύσιν τῶν δεσμίων, ἄφεσιν τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον, ἀζυγίαν τῶν ὑπὸ ζυγὸν ζώων, καὶ τῶν δαμάλεων ἀναμελξίαν.

20. Καὶ πάντες ὁμοῦ οἱ ἐπὶ παιδιᾷ ὄρνεις, οἱ ἐν κύρταις κεκλεισμένοι, ἐλευθερίας ἔτυχον, καὶ ἀπέπτησαν, ὅπῃ ἤθελον, ἐκ τῆς προσταγῆς αὐτοῦ.

21. Ἐκ δὲ τοῦ λουτροῦ ἦλθεν εἰς ἕτερον οἴκημα, ἔνθα ἦν λευκὴ κλίνη ἐλεφαντίνη, λαμπρῶς ἐστρωμένη, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῆς εἰς τὸ κοσμηθῆναι καὶ ἐνδυθῆναι.

22. Προσῆλθον δ' αὐτῷ οἱ κοσμηταὶ μετὰ διαφόρων κοσμημάτων· καὶ νίψαντες τὰς χεῖρας ὕδατι, ἐθυμίασαν ἀρωματικοῖς τὴν κόμην αὐτοῦ, καὶ ἄνικμον ἐποίησαν.

---

(1) Σατάκα, εἶδος ὀρνέου μικροῦ· λέγεται καὶ Σαράγκα, καὶ κοινῶς Παπια ἐκ τῆς φωνῆς, ἧς ποιεῖ. Τοῦτο τὸ ὄρνεον χαίρει, ὅταν βρέχῃ, καὶ ἀνοῖγον τὸ στόμα αὐτοῦ, πίνει ὕδωρ βροχῆς.

(2) Πλέον λάμπει ἡ λάμψις τῆς ἀστραπῆς, ὅταν βρέχῃ.

(3) Ὅ,τι αὐτοὶ ηὔξαντο, τοῦτο αὐτὸς εἶχεν, εὐτυχίαν δηλ: καὶ πᾶν ἄλλο εὐκταῖον, ἃ ἦν καρπὸς τῆς ἐν τῇ προτέρᾳ γεννήσει ἀρετῆς αὐτοῦ.

23. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔθεντο διάδημα, συμπεπλεγμένον μαργαρίταις, καὶ ἄνθραξι λαμπροῖς, καὶ περὶ τὸ μέσον ἔχον στέφανον ἐξ ἀνθέων.

24. Ἀλείψαντες δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ Σανδάνῳ, ὃ ἦν μεμιγμένον εὐώδει μόσχῳ, ἐποίησαν καὶ τὸ ἐν τῷ μετώπῳ γραφικὸν κόσμημα.

25. Κοσμηθεὶς δὲ, καὶ στεφανωθεὶς, καὶ ἐνδυθεὶς ἔνδυμα, ἔχον ἐντετυπωμένους χῆνας, λίαν ἀξιοθέατος ἐγένετο νυμφίος τῆς βασιλείας.

26. Ἡ δὲ σκιὰ αὐτοῦ ἐν τῷ χρυσῷ κατόπτρῳ, βλέποντος τὴν στολὴν, ἀγλαὰ ἐφαίνετο, καθὼς ἡ σκιὰ τοῦ οὐρανίου δένδρου ἐν τῷ χρυσῷ ὄρει Μερόῃ[1], ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου.

27. Συνὼν δὲ περιπόλοις καὶ προπόλοις, φέρουσιν ἐν χερσὶ βασιλικὰ παράσημα[2], καὶ ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν ὑμνολόγων ἦλθεν εἰς τὸ βουλευτήριον, τὸ ὂν ὅμοιον τῷ τοῦ Ἴνδρα.

28. Καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ θρόνου, οὗ ἡ μὲν κορυφὴ εἶχεν οὐρανίσκον, τὸ δ' ὑποπόδιον ἦν προσκυνούμενον ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

29. Ἠγλαΐζετο δὲ τὸ ἀγλαὸν βουλευτήριον ὑπὸ τούτου τοῦ λαμπροῦ βασιλέως, καθὼς τὸ ἀγλαὸν στῆθος τοῦ Βισνοῦ ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ Καουστούβα[3].

30. Καθὼς ἡ διχόμηνος σελήνη μᾶλλον λαμπρύνεται, πλησιφαὴς γεγενημένη, οὕτω καὶ αὐτὸς ὁ βασιλικὸς υἱὸς, πληρεξούσιος βασιλεὺς γεγενημένος.

---

(1) Μερόη, μυθευόμενον ὄρος κατὰ τὸν βορέαν, ἐνδιαίτημα θεῶν, οὗ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐστιν ὁ οὐρανός.

(2) Βασιλὰ παράσημά εἰσι, το σκιάδιον, τὰ ῥιπίδια, καὶ ἀργυραῖ ἢ χρυσαῖ ῥάβδοι.

(3) Καουστούβας, λίθος πολύτιμος.

31. Ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀγλαὸς τὴν ὄψιν, καὶ πρῶτον μὲν ἐμειδία, ἔπειτα δ' ἐλάλει, διὰ τοῦτο οἱ περὶ αὐτὸν ἐνόμιζον, ὡς ἡ πίστις [1] ἔλαβε σῶμα ἐν αὐτῷ.

32. Ἐξιὼν δὲ, ἀπεδείκνυε τὴν πόλιν ἄλλην Ἀμαραβατήν· αὐτὸς μὲν γὰρ ἦν, ὁ Ἴνδρας, ὁ δ' ἐλέφας αὐτοῦ, ὁ Αἰραβάτας, ἡ δὲ σημαία, ἡ Καλπαδρούμα [2].

33. Καί τοι δὲ τὸ σκιάδιον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἦν αὐτοῦ μόνου, ἀπήλλαξεν ὅμως τὴν θλίψιν τῆς κεκαυμένης καρδίας πάντων ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ προβασιλεύοντος Κούσσα [3].

34. Ἡ μὲν φλὸξ τοῦ πυρὸς φαίνεται μετὰ τὸν καπνὸν, αἱ δ' ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μετὰ τὴν ἀνατολήν· αὐτὸς δ' ὑπερβὰς τὴν φύσιν αὐτῶν τῶν λαμπροφανῶν, ἔδειξεν ἐν ταὐτῷ πᾶν εἶδος τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς [4].

35. Αἱ γυναῖκες τῆς πόλεως παρηκολούθουν αὐτῷ δι' ὀφθαλμῶν ἀγάπης, καθὼς αἱ νύκτες διὰ τῶν λαμπρῶν ἀστέρων περιέρχονται τὸν ἀρκτῷον πόλον.

36. Οἱ δὲ θεοὶ τῆς Αἰοδδεᾶς, οἱ ἔχοντες ἀγλαοὺς ναοὺς, ἐλθόντες εἰς τὰ ἀγάλματα αὐτῶν αὐτοπροσώπως, ἐβράβευον αὐτῷ πάντα τὰ εὐκταῖα.

37. Πρὶν δ' ἄνικμος γένηται ἡ καταβεβρεγμένη ἐκείνη γῆ, ἔνθα ἐλούσατο, καὶ ἐχρίσθη βασιλεὺς, ἡ δυσανάσχετος δύναμις αὐτοῦ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς διῆλθε.

---

(1) Δηλονότι τὸ θάῤῥος, καὶ ἡ ἀφοβία· πάντες γὰρ θαῤῥαλέως προσήρχοντο αὐτῷ χαρίεντι ὄντι, καὶ εὐπροσίτῳ.

(2) Αἰραβάτας λέγεται ὁ ἐλέφας τοῦ Ἴνδρα. Καλπαδρούμα δὲ, τὸ οὐράνιον καὶ πάνδωρον δένδρον.

(3) Ἐπειδὴ ἐκυβέρνα καλῶς, δια τοῦτο ἀνάπαυσιν εἶχον πάντες, καὶ οὐκ ἐμέμνηντο τοῦ πρώην βασιλέως.

(4) Οὐ κατ' ὀλίγον καὶ κατὰ μέρος, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ ἔλαμψαν πάντα τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ προτερήματα.

38. Τί δ' ἦν ἄξιον κατορθώσεως, ὅπερ οὐ κατώρθωσαν αἵ τε εὐχαὶ καὶ ἐπῳδαὶ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς Βασσίςα, καὶ τὰ βέλη αὐτοῦ τοῦ Τοξότου;

39. Συνὼν δὲ δικαίοις ἀνδράσι, καὶ προσέχων, ἐθεώρει ἀεὶ τὰς διαφορὰς τῶν ἐναγόντων καὶ τῶν ἐναγομένων εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

40. Ἔνευε δὲ καὶ εἰς τὰ αἰτήματα τῶν φίλων καὶ οἰκείων, καὶ ἐφαίνετο ἐκ τῆς φαιδρότητος καὶ ἱλαρότητος τοῦ προσώπου ἑαυτοῦ, ὡς αὐτὰ ἐκτελέσει.

41. Τοῦ πατρὸς βασιλεύοντος, οἱ λαοὶ ηὔξησαν, καθὼς οἱ ποταμοὶ ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ· τούτου δὲ βασιλεύοντος, ὑπερηύξησαν, καθὼς οἱ ποταμοὶ, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ.

42. Ὅ,τι ἔλεγε, τοῦτο οὐκ ἀνῄρει· ὅ,τι δ' ἐδωρεῖτο, τοῦτο οὐκ ἀφῄρει· ἐν τούτῳ δ' ὅμως ἦν ἐναντίος αὐτὸς ἑαυτῷ, ὅτι καταβάλλων τοὺς ἐχθροὺς, πάλιν ἀνεβίβαζεν αὐτούς[1].

43. Ἡ νεότης, ἡ εὐμορφία, καὶ ἡ βασιλεία, ἓν ἕκαστον τούτων αἴτιόν ἐστιν ἐπάρσεως· τούτῳ δ' ἐνόντα τὰ τρία ταῦτα ἀγαθὰ, οὐκ ἐπῆραν τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

44. Ἐκ τοιούτων ἀρετῶν ἀγάπης, γεγενημένης τῷ λαῷ πρὸς αὐτὸν, καί τοι ἦν νέος βασιλεὺς, ἦν ὅμως στερεὸς καὶ ἀκλόνητος ἐπὶ τῆς βασιλείας, καθὼς τὸ ἐῤῥιζωμένον δένδρον.

45. Ἐπειδὴ οἱ ἐξωτερικοὶ ἐχθροὶ πρόσκαιροί εἰσι, καὶ πόῤῥω ἀπέχουσι, διὰ τοῦτο κατὰ πρῶτον ἐνίκησε τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ διηνεκεῖς, οἵ εἰσιν ἕξ [2].

46. Καί τοι ἡ δόξα φύσει ἐστὶν ἀγαθὴ, σταθερὰ ὅμως ἦν ἐν τούτῳ, ὃς ἦν ἐπιῤῥεπὴς εἰς χάριν, καθὼς σταθερά ἐστιν ἡ χρυσῆ γραμμὴ ἐπὶ τῆς βασάνου.

---

(1) Φιλαλήθης ἦν, πολύδωρος, οἰκτίρμων, καὶ συγγνώμων.

(2) Ὁ Ἔρως, ὁ θυμὸς, ἡ πλεονεξία, ἡ προσπάθεια, ἡ ὑπερηφανία, καὶ ὁ φθόνος.

47. Ἐπειδὴ ἡ μὲν πολιτικὴ ἐπιστήμη μόνη, ἴδιόν ἐστι δειλῶν, ἡ δ' ἀνδρεία μόνη, ἴδιον θηρίων [1], διὰ τοῦτο οὗτος ἐτέλει πᾶν, χρώμενος ἀμφοτέρας, καὶ τῇ πολιτικῇ ἐπιστήμῃ, καὶ τῇ ἀνδρείᾳ.

48. Οὐδὲν ἦν ἀθέατον τούτῳ τῷ βασιλεῖ, οὗ οἱ κατάσκοποι διεσπαρμένοι ἦσαν πανταχοῦ, καθὼς οὐδὲ τῷ ἡλίῳ, οὗ αἱ ἀκτῖνες διακεχυμέναι εἰσὶν ἁπανταχοῦ.

49. Ὅ,τι ἦν ἐντεταλμένον καὶ νενομοθετημένον τοῖς βασιλεῦσι ποιεῖν ἐν παντὶ καιρῷ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, τοῦτο οὗτος ἔπραττεν ἐπιμελῶς καὶ ἀδιστάκτως.

50. Ὅ,τι καθ' ἑκάστην ἐβουλεύετο σὺν τοῖς βουλευταῖς, τοῦτο οὐδέ ποτε γνωστὸν ἦν καὶ φανερὸν, ἐπειδὴ μυστικῷ τρόπῳ ἐγίγνετο.

51. Καί τοι ἐκάθευδε κατὰ τὸν καιρὸν, ἐγρηγόρει ὅμως διὰ τῶν ἑαυτοῦ κατασκόπων, οἳ ἦσαν διεσπαρμένοι καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ γῇ, καὶ ἀλλήλους οὐ διεγίγνωσκον.

52. Φρούρια δυσάλωτα ἦσαν αὐτῷ, καίπερ καταβάλλοντι καὶ καταδαμάζοντι τοὺς ἐχθρούς· ἀμέλει ὁ ἐλεφαντοκτόνος λέων οὐκ ἐκ φόβου ἔχει κοίτην σπήλαιον ὄρους.

53. Τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ, ἃ ἀπέβλεπον εἰς τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἐθεωροῦντο ἐπιμελῶς καὶ ἀδιαλείπτως, ἤρχοντο εἰς ἔκβασιν κρυφίως [2], καθὼς εἰς πέπανσιν ἔρχεται κρυφίως ὁ στάχυς τῆς ὀρύζης, ἣ λέγεται Γαρββασσαλή [3].

---

(1) Ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη ἐστὶν, ἡ ἀλωπεκῆ, ἡ δ' ἀνδρεία, ἡ λεοντῆ.

(2) Ὅσον μέρος τῆς ὄχθης ἐστὶν ὑφ' ὕδωρ, πλημμυρούντων τῶν ποταμῶν, γεωργεῖται, καὶ σπείρεται ὑπὸ τῶν πορθμέων, καὶ ἀτέλειαν ἔχει.

(3) Ὁ στάχυς αὐτῆς τῆς ὀρύζης οὐ φύεται, ἀλλὰ κεκρυμμένος ἐστὶν ἐν τοῖς φύλλοις· ἐκ τοιαύτης ὀρύζης φόρος οὐ δίδοται τοῖς βασιλεῦσιν, ἐπειδὴ κρίνεται, ὡς χόρτος. Γαρββασσαλὴ ἑρμηνεύεται Κρυφιόρυζα.

54. Καί τοι ἦν μέγας, καὶ πληρεξούσιος, οὐδέποτε ὥδευε κακὴν ὁδὸν, καθὼς ἐν τῇ αὐξήσει τῆς θαλάσσης ἡ ἄμπωτις οὐχ ὑπεράλλεται τῶν ὁρίων, ἀλλ' εἰσβάλλει εἰς τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ, ὡς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν[1].

55. Δυνατὸς ἦν καταπαῦσαι εὐθέως τὴν θλίψιν τῶν ἑαυτοῦ φίλων καὶ ὑπηκόων· οὐκ ἐγίνετο ὅμως αὐτὸς αἴτιος τῆς θλίψεως ἐκείνης, ἧς ἀπαλλαγὴν ἔδει ποιῆσαι.

56. Καί τοι ἦν κραταιὸς, ἐξεστράτευε κατ' ἐκείνων, οἳ ἦσαν εὐκατάβλητοι· καὶ τὸ πῦρ γὰρ, καί τοι ἔχει βοηθὸν τὸν ἀέρα, οὐκ ἐπέρχεται κατὰ τοῦ ὕδατος.

57. Οὔτε τῆς ἀρετῆς ἠμέλει ἕνεκα τῆς κτήσεως καὶ τρυφῆς, οὔτ' αὐτῶν ἕνεκα τῆς ἀρετῆς, οὔτε τῆς κτήσεως ἕνεκα τῆς τρυφῆς, ἢ τῆς τρυφῆς ἕνεκα τῆς κτήσεως· ὁ αὐτὸς ἦν ἐν τοῖς τρισίν[2].

58. Ἐπειδὴ τῶν ὑποτελῶν βασιλέων οἱ μὲν πτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι οὐδεμίαν βοήθειαν καὶ ἐπικουρίαν διδόασιν, οἱ δὲ πλούσιοι καὶ δυνατοὶ, ἀποστάται γίνονται, διὰ τοῦτο ἐν μέσῃ αὐτοὺς εἶχε στάσει (δυνάμει[3]).

59. Σκεπτόμενος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ τὴν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὰ λοιπὰ πλεονεκτήματα, ἢ μειονεκτήματα, εἰ μὲν εὕρισκεν ἑαυτὸν δυνατώτερον τοῦ ἐχθροῦ, ἐστράτευε κατ' ἐκείνου· εἰ δὲ μὴ, ἡσυχίαν εἶχε.

60. Ἐπειδὴ πάντες ἀποβλέπουσι πρὸς τὸν ἔχοντα πλοῦτον,

---

(1) Ἐκ τῆς ἀμπτώτιος εἰσβαλλούσης εἰς τὸν ποταμὸν, γίνεται ἡ παλίῤῥοια.

(2) Τρία εἰσὶ τὰ γενικὰ ἀγαθά· ἡ ἀρετὴ, τουτέστιν ἡ πρᾶξις τῶν τοῦ νόμου, ἡ κτῆσις, τουτέστιν ἡ σύναξις πλούτου, καὶ ἡ τρυφὴ, τουτέστιν ἡ ἀπόλαυσις τοῦ πλούτου, καὶ πᾶσα ἄλλη ἡδυπάθεια· οὗτος δὲ ἐξ ἴσου ἐχρῆτο τοῖς τρισὶ, μέτριος ἦν δηλονότι ἐν ἅπασι.

(3) Οὔτε λίαν πτωχοὺς δηλ: καὶ ἀδυνάτους ἐποίει, οὔτε λίαν πλουσίους καὶ δυνατούς.

διὰ τοῦτο πλοῦτον συνέλεγε· καὶ τὸ νέφος γὰρ, τὸ ἔχον βροχὴν, ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν ὀρνέων, ἃ ὀνομάζονται Σατάκαι[1].

61. Τὰ μὲν ἐπιχειρήματα τοῦ ἐχθροῦ ἀνέστρεφε· τῶν δ' οἰκείων ἐπιχειρημάτων φροντίδα εἶχε· καὶ τὰ μὲν ἐλαττώματα καὶ μειονεκτήματα ἑαυτοῦ ἀπέκρυπτε· τοὺς δ' ἐχθροὺς κατέστρεφεν, ὅτε ἔβλεπε τὰ ἐλαττώματα καὶ μειονεκτήματα αὐτῶν.

62. Οὐδεμίαν διαφορὰν εἶχε τοῦ ἰδίου σώματος, ὃ ἐγεννήθη καὶ ἐτράφη ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ στρατεύματος, ὃ συνελέχθη καὶ ἐτράφη, καὶ ἐγυμνάσθη εἰς τὴν ὁπλικὴν καὶ πολεμικὴν ὑπὸ τοῦ πατρός[2].

63. Ὁ μὲν ἐχθρὸς οὐκ ἴσχυεν ἀγαγεῖν εἰς ἑαυτὸν τὴν τριττὴν δύναμιν[3] αὐτοῦ, ὡς τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄφεως πολύτιμον λίθον· αὐτὸς δ' εἵλκυεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ, καθὼς ὁ μάγνης τὸν σίδηρον.

64. Βασιλεύοντος τούτου, οἱ ἐμπορευόμενοι ἐν μὲν τοῖς ποταμοῖς ἦσαν, ὡς ἐν λίμναις· ἐν δὲ τοῖς δάσεσιν, ὡς ἐν κήποις· ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν, ὡς ἐν ἰδίοις οἴκοις[4].

65. Διαφυλάττων δὲ ἀπὸ κακοποιῶν καὶ κλεπτῶν καὶ τοὺς ἄσκησιν μετερχομένους, καὶ τοὺς βιωτικαῖς μερίμναις συμφυρομένους, ἐλάμβανε τὸ ἑκτημόριον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν, καὶ τῆς περιουσίας[5].

66. Ἡ δὲ γῆ παρεῖχεν αὐτῷ μισθὸν ἀνάλογον τῇ προστασίᾳ[6]·

---

(1) Αὐτὸς ὁ ὄρνις οὐ χαίρει, ὅταν βλέπῃ νέφος ἄνυδρον, ἀλλ' ὑδροφόρον.

(2) Καθὼς δηλ: ἐφρόντιζε τοῦ ἰδίου σώματος, οὕτω καὶ τοῦ στρατοῦ.

(3) Τριττὴ δύναμίς ἐστι τοῦ βασιλέως, ἡ βουλὴ, ἡ στρατιὰ, καὶ ἡ γάζα.

(4) Ἀφοβία δηλ: ἦν.

(5) Ὡς φόρον, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς τὸ ἕκτον μέρος οὐ μόνον τῶν καρπῶν καὶ παντὸς ἄλλου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας τῶν ἀνθρώπων.

(6) Πολὺν δηλ:

ἐκ μὲν γὰρ τῶν μεταλλειῶν ἐγέννα πολύτιμα πράγματα, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν καρποὺς, ἐκ δὲ τῶν ὑλῶν ἐλέφαντας.

67. Ἐγίνωσκε δ' ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ γενναῖος προσαρμόσαι (συζεῦξαι) τὰ ἓξ βασιλικὰ ἰδιώματα [1] τοῖς βασιλικοῖς πράγμασιν, ἃ ἔδει τελεσθῆναι.

68. Ἐχρῆτο δὲ κατὰ τάξιν καὶ τοῖς τέσσαρσι βασιλικοῖς τρόποις [2] οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς φίλους συμμάχους· καὶ διὰ τοῦτο τέλειον ἀπελάμβανε τὸν καρπὸν αὐτῶν τῶν τρόπων.

69. Ἡ νίκη, ἡ ἐρχομένη πρὸς τὸν ἥρωα, ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, ὡς γυνὴ πρὸς τὸν ἐρώμενον, ὃς πόλεμον ἐποίει νομίμως καὶ ἀπαρακαλύπτως, καί τοι πολλὰ πλάσματα καὶ στρατηγήματα ἐγίνωσκε.

70. Σπανίως δὲ πόλεμον συνεκρότει κατὰ τῶν ἐχθρῶν [3], οἳ ἔφευγον ἀπὸ τῆς δυνάμεως (προσώπου) αὐτοῦ, καθὼς οἱ ἐλέφαντες ἀπὸ τοῦ μανικοῦ ἐλέφαντος.

71. Ἡ μὲν σελήνη, αὐξάνουσα, μειοῦται, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ὠκεανός [4]· οὗτος δ' ὁ βασιλεὺς, ηὔξανε μὲν, ὡς ἡ σελήνη, καὶ ὁ ὠκεανὸς, οὐδέποτε δὲ ἐμειοῦτο.

72. Οἱ σπουδαῖοι καὶ λίαν ἐνδεεῖς, ἐρχόμενοι πρὸς αὐτὸν εἰς αἴτησιν, τοσοῦτον χρυσίον ἐλάμβανον, ὥστε καὶ ἄλλοις μετεδίδοσαν, καθὼς τὰ νέφη, ἐλθόντα εἰς τὸν ὠκεανὸν,

---

(1) Ἓξ ἰδιώματα βασιλικά εἰσι ταῦτα· εἰρήνη, πόλεμος, στρατεία, ἀστρατεία, συμμαχία, καὶ στρατήγημα

(2) Τέσσαρες βασιλικοὶ τρόποι εἰσὶν οὗτοι· διαλλαγή, δασμὸς, διχόνοια, καὶ παιδεία· ὅταν ὁ βασιλεὺς ἀποτύχῃ τῆς εἰρήνης διὰ τῶν τριῶν, τότε δεῖ χρῆσθαι βίᾳ καὶ ὅπλα αἴρειν, ὅ ἐστιν ὁ τέταρτος τρόπος.

(3) Ἡ δύναμις αὐτοῦ μόνη ὑπέταττε τοὺς ἐχθρούς.

(4) Ἡ αὔξησις καὶ μείωσις τοῦ ὠκεανοῦ θεωρεῖται ἐπὶ τῆς ἀμπτώτεως, ἣ αὐξάνει, αὐξανούσης τῆς σελήνης, καὶ μειοῦται, μειουμένης.

τοσοῦτον ὕδωρ λαμβάνουσιν, ὥστε καὶ τοῖς ἐν γῇ μεταδιδόασι.

73. Πράττων ἔργα ἐπαινετὰ, καὶ ἐπαινούμενος, ἠσχύνετο· καί τοι δ' ἐναντίος ἦν τοῖς ἐπαίνοις, ἡ φήμη ὅμως αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν διεσπάρθη.

74. Ἀπαλλάττων τὰ μὲν δεινὰ διὰ τῆς ἑαυτοῦ θέας [1], τὴν δ' ἄγνοιαν διὰ τῆς ὁδηγίας εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἵλκυεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην τὸν λαὸν, καθὼς ὁ ἀνατέλλων ἥλιος, ὁ ἀπαλλάττων τὰ πάθη καὶ τὸ σκότος.

75. Αἱ μὲν ἀκτῖνες τῆς σελήνης οὐκ εἰσέρχονται εἰς τὸν ἡμεράνθη λωτὸν, οὐδὲ αἱ τοῦ ἡλίου εἰς τὸν νυκτάνθη· τούτου δὲ αἱ ἀρεταὶ καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἐχθροῦ εἰσήρχοντο [2].

76. Ὅ,τι κατόρθωμα τούτου τοῦ νικητοῦ ἐγίγνετο εἰς τελετὴν ἱπποθυσίας [3], τοῦτο νόμιμον ἦν, εἰ καὶ εἰς καταστροφὴν ἐγίγνετο τοῦ ἐχθροῦ.

77. Αὐξήσας καὶ μεγαλυνθεὶς τρόπῳ τῆς πολιτικῆς γνώσεως καὶ δυνάμει τοῦ θησαυροῦ καὶ στρατοῦ, βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἐγένετο, καθὼς ὁ Ἴνδρας, Θεὸς τῶν θεῶν.

78. Διὰ τὴν ὁμοιότητα οἱ ἄνθρωποι ἠρίθμουν αὐτὸν πέμπτον μὲν ἐν τοῖς τέσσαρσι θεοῖς, τοῖς ἐφόροις τοῦ κόσμου [4],

---

(1) Δοξάζουσιν, ὡς ὁ βασιλεὺς, ὁ ἥλιος, ὁ πυρολάτρης Βραχμὰν, ὁ Σανιασὴς, (ὁ ἀρνησάμενος τὰ τοῦ κόσμου) ἡ θάλασσα, καὶ ἡ δάμαλις, ἀπαλλάττουσι τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ πάθη, βλεπόμενοι.

(2) Οἶδε καὶ πολέμιος θαυμάζειν ἀνδρὸς ἀρετήν.

(3) Πρὸ τῆς ἱπποθυσίας ὁ βασιλεὺς στρατεύει, ἔχων τὸν τῆς θυσίας ἵππον ἔμπροσθεν ἀπολελυμένον, καὶ λαμβάνει δῶρα καὶ φόρον παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων· ὅστις δ' ἐναντίος φανῇ, οὗτος πολεμεῖται, καὶ καταστρέφεται.

(4) Ὁ μὲν Ἴνδρας ἔφορός ἐστι τῆς ἀνατολῆς, ὁ δὲ Βαρούνας τῆς δύσεως, ὁ δὲ Κουβέρας τῆς ἄρκτου, ὁ δὲ Ἰάμας τῆς μεσημβρίας· ὅμοιος ἦν τούτοις κατὰ τὴν ἐφορίαν καὶ προστασίαν.

ἕκτον δὲ ἐν τοῖς πέντε στοιχείοις[1], ὄγδοον δὲ ἐν τοῖς ἑπτὰ ὄρεσιν[2].

79. Οἱ ὑποτελεῖς βασιλεῖς ἐτίθεντο τὸ ἐκδοθὲν πρόσταγμα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν κορυφῶν, αἳ ἦσαν ἐστερημέναι σκιαδίων, καθὼς οἱ θεοὶ τιθέασιν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ πρόσταγμα τοῦ Ἴνδρα.

80. Τοσαῦτα δὲ πολλὰ δῶρα ἐδωρήσατο ἐν τῇ ἱπποθυσίᾳ τοῖς θυηπόλοις, ὥστε τὸ ὄνομα τοῦ Κουβέρα κοινὸν γενέσθαι τούτῳ[3].

81. Οἱ ἔφοροι τῆς γῆς θεοὶ ἔργον ἐποίουν ὑποτελῶν βασιλέων· ὁ μὲν γὰρ Ἴνδρας ἔβρεχε βροχήν· ὁ δὲ Ἰάμας ἐκώλυε τὴν ἐνέργειαν τῶν νοσημάτων[4]· ὁ δὲ Βαρούνας εὔπλοιαν ἐδίδου τοῖς ἐν θαλάσσῃ πλέουσιν· ὁ δὲ Κουβέρας, ἐνθυμούμενος τὸ κατόρθωμα τοῦ προπάτορος αὐτοῦ Ῥαγγοῦ, πλήρωσιν ἐποίει τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ.

---

(1) Οἱ Ἰνδοὶ πρὸς τοῖς τέσσαρσι στοιχείοις τιθέασι καὶ ἕτερον πέμπτον, ὅ ἐστι τὸ κενόν, ὁ αἰθήρ· τούτοις ὅμοιος ἦν κατὰ τὴν εὐεργεσίαν.

(2) Ἑπτὰ ὄρη μυθεύονται, ὡς ἧλοι τῆς γῆς, συνέχοντες αὐτήν.

(3) Ἅπαντες ὠνόμαζον αὐτὸν Κουβέραν, ὃς θεός ἐστι τοῦ πλούτου.

(4) Πάντων τῶν νοσημάτων βασιλεύς ἐστιν ὁ Ἰάμας· ἀρχιστράτηγος δὲ ὁ Πυρετός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

1. Ἐγέννησε δ' υἱὸν αὐτὸς ὁ ἐχθρολέτωρ Ἀτίτης ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Νισσάδας, ὃς ὠνομάσθη Νισσάδας, καὶ ὅμοιος ἦν κατὰ τὴν δύναμιν τῷ ὄρει Νισσάδᾳ.
2. Ἔχαιρε δ' ὁ πατὴρ ἐπὶ τῷ υἱῷ, ὃς ἦλθεν εἰς νεανικὴν ἡλικίαν, καὶ ὑπερσθενὴς ἦν, καὶ ἱκανὸς εἰς προστασίαν τοῦ λαοῦ, καθὼς χαίρει πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ τελείῳ καρπῷ τῆς γῆς ἐκ τῆς ἐπομβρίας.
3. Τρυφήσας δ' ἐπὶ πολὺ τῶν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν, παραδοὺς τῷ υἱῷ τὰ τῆς βασιλείας, ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὃν ἐκέρδησε διὰ τῶν καλῶν ἔργων καὶ διὰ τῶν θυσιῶν.
4. Ἐγένετο δ' αὐτὸς ὁ Νισσάδας μονάρχης τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, εὐειδέστατος ὢν, καὶ ἡρωϊκώτατος, καὶ βαθὺς τὸν νοῦν, ὡς ὠκεανὸς, καὶ χεῖρας ἔχων μακρὰς καὶ στιβαρὰς, ὡς μοχλούς.
5. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Νισσάδα, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα ἦν Νάλας, ἐδέξατο τὴν βασιλείαν· ἦν δὲ θερμὸς ὡς τὸ πῦρ, καὶ εὐπρόσωπος, ὡς ὁ λωτὸς, καὶ κατέστρεψε τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν, ὡς ὁ ἐλέφας τὴν βοτανώδη γῆν.
6. Οὗτος ὁ Νάλας, οὗ ἡ φήμη ᾔδετο καὶ ὑπὸ τῶν μουσικῶν θεῶν, ἔσχεν υἱὸν, Νάββαν τοὔνομα, ὃς ἦν κυανόχρους, ὡς ὁ οὐρανὸς, καὶ ἀγαπητὸς τοῖς λαοῖς, ὡς ὁ μὴν Νάββας (ὁ Ἰούλιος).
7. Παραδοὺς δ' ὁ φιλάρετος Νάλας τὴν βασιλείαν τῷ υἱῷ Νάββᾳ, ἱκανῷ ὄντι κυβερνῆσαι, βίον ἐρημικὸν καὶ ἡσυχαστικὸν εἵλετο, ἁρμόδιον τῇ γεροντικῇ ἡλικίᾳ, εἰς τὸ μὴ μετασωματωθῆναι.

8. Υἱὸς δ' ἐγεννήθη τῷ Νάϐϐᾳ, Πουνδαρήκας τοὔνομα, ἀνίκητος ὢν τοῖς βασιλεῦσιν, ὡς ὁ Πουνδαρήκας[1] τοῖς ἐλέφασι· μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἠγκαλίσατο τὸν υἱὸν Πουνδαρήκαν ἡ βασιλεία, καθὼς ἡ λαξμὴ τὸν Βισνοῦν.

9. Οὗτος ὁ ἥρως Πουνδαρήκας, ἐγχειρίσας τὴν γῆν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ὃς ὠνομάζετο Ξεμαδδανϐὰν[2], καὶ ἔμπειρος ἦν ὀρθῆς διοικήσεως, καὶ καρτερικὸς, ἐπορεύθη εἰς ἔρημον, κατατήκων τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἀσκήσει καὶ σκληραγωγίᾳ.

10. Ἐγένετο δὲ καὶ τούτῳ υἱὸς, θεοείκελος, καὶ πρόμαχος ἐν πολέμοις, ὃς ὠνομάζετο Δεϐανείκας[3], καὶ ἐξάκουστος ἦν οὐ μόνον ἐν γῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν οὐρανῷ.

11. Καθὼς δὲ ὁ πατὴρ Ξεμαδδανϐὰν ἔτυχεν υἱοῦ λίαν ὑπηκόου καὶ φιλοπάτορος, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς Δεϐανείκας ἔτυχε πατρὸς λίαν φιλοστόργου καὶ φιλόπαιδος.

12. Ὁ μὲν οὖν πατὴρ, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀρετῶν, καὶ τελεσιουργὸς πολλῶν θυσιῶν, θεὶς τὸ φορτίον τῶν ἀνθρώπων, ὃ διὰ πολλοῦ ἐϐάσταξεν, ἐπὶ τοῦ πατρώζοντος υἱοῦ, ἐπορεύθη εἰς τὴν χώραν τῶν τελούντων θυσίας[4].

13. Τοῦ δὲ Δεϐανείκα ὁ υἱὸς, ᾧ ὄνομα ἦν Ἀχηναγοῦς[5], ἐκ τῆς ἡδυλογίας καὶ εὐπροσηγορίας ἐφετὸς ἦν, οὐ μόνον τοῖς φίλοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐχθροῖς, καθὼς τὸ ἡδὺ ᾆσμα ἐφετόν ἐστι ταῖς ἐλάφοις, καὶ ἱκανὸν συναγαγεῖν αὐτὰς, διασκορπισθείσας ἐκ φόϐου[6].

---

(1) Ὄνομα ἑνὸς τῶν μυθευομένων ὀκτὼ ἐλεφάντων, οἳ βαστάζουσι τὴν γῆν.
(2) Καλλίτοξος.
(3) Θεόστρατος.
(4) Ἀπέθανε δηλ:
(5) Φωσφόρος.
(6) Ἐφετόν ἐστι τὸ ᾆσμα τῇ ἐλάφῳ.

14. Καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκυβέρνα πᾶσαν τὴν γῆν, ἰσχυρὸν ἔχων βραχίονα, καὶ ἄμοιρος ὢν κακῶν ἠθῶν καὶ ἐθῶν, ἐπειδὴ ἀπεστρέφετο τὴν μετὰ τῶν κακῶν ἀναστροφήν.

15. Ὢν δὲ συνετὸς, καὶ λίαν διακριτικὸς, καὶ ἄλλος Βισνοῦς κατὰ τὰς ἀρετὰς, κύριος ἐγένετο τοῦ τετραμεροῦς κόσμου, χρώμενος ἐπιμελῶς τοῖς τέσσαρσι βασιλικοῖς τρόποις.

16. Ἀπελθόντος δ' εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ Ἀχηναγοῦ, τοῦ νικητοῦ τῶν ἐχθρῶν, ἡ βασιλεία ἠγκαλίσατο τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃς ὠνομάζετο Παριγέτρας, καὶ κεφαλὴν εἶχε μείζονα τοῦ ὄρους Παριγέτρα[1].

17. Τούτῳ υἱὸς ἐγένετο, Σίλας τοὔνομα· ἦν δὲ μεγαλοφυὴς, καὶ πλατὺ στέρνος, ὡς πλάκα, εἶχεν ὃς, νικῶν τοὺς ἐχθροὺς ὅπλοις, καὶ ἐπαινούμενος, ᾐσχύνετο, καὶ ἐταπεινοφρόνει.

18. Ἀποδείξας δ' ὁ ἐπαινετὸς Παριγέτρας βοηθὸν τῆς βασιλείας τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ Σίλαν, ὃς ἦν νέος, καὶ περίφρων, ἐτρύφα τρυφὰς, ἀφροντιστῶν· ἡ γὰρ ζωὴ τῶν βασιλέων ἄμοιρός ἐστι τρυφῶν, ὡς καὶ ἡ τῶν δεσμίων.

19. Ἡ δὲ φθονερὰ γεροντικὴ ἡλικία, καίτοι ἀνέραστος, εἵλκυσε πρὸς ἑαυτὴν εἰς οὐδὲν ὄφελος αὐτὸν τὸν Παριγέτραν[2], ὃς ἦν ἀκόρεστος τῶν τρυφῶν, αἳ αὐξάνουσι τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ ἐραστὸς ταῖς γυναιξὶ διὰ τὴν εὐμορφίαν.

20. Βασιλεύοντι δὲ τῷ Σίλᾳ ἐγένετο υἱὸς, ᾧ ὄνομα ἦν Οὐν-

---

(1) Παίζει πρὸς τὴν λέξιν ὁ ποιητὴς, καὶ συγκρίνει ὑπερβολικῶς τὴν κεφαλὴν ὄρει τινὶ, ὃ ὀνομάζεται Παριγέτρα· καὶ ὁ μαστὸς δὲ καὶ γλουτὸς τῆς γυναικὸς συγκρίνεται ὑπερβολικῶς ὄρει μεγάλῳ.

(2) Ὡς γυνὴ ἑλκύει εἰς τὸν ἑαυτῆς ἔρωτα, οὕτω καὶ τὸ γῆρας εἵλκυσεν αὐτὸν, καίτοι οὐκ ἤθελε· δηλονότι ἐγήρασε, καὶ ἀπέθανε.

νάβδας [1]· οὐκ ἦν δὲ φερώνυμος· κάλλιστος γὰρ ἦν, ὡς ὁ Βισνοῦς, καὶ ἄριστος ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι.

21. Τοῦ δὲ Οὐννάβδα ὁ υἱός, ᾧ ὄνομα ἦν Βαζρανάβδας [2], βασιλεὺς ἐγένετο τῆς γῆς, τῆς ἐχούσης κοσμήματα τὰς μεταλλείας τῶν ἀδαμάντων· ἦν δ' ὅμοιος τῷ Ἴνδρᾳ κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ κεραυνὸς ἐν πολέμοις.

22. Πορευθέντος δὲ τοῦ Βαζρανάβδα εἰς τὸν οὐρανόν, ὃς ἀπολαμβάνεται ἐξ ἀγαθῶν ἔργων, ἡ γῆ προσῆλθε τῷ ἐχθρολέτορι υἱῷ αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Σαγχάνας, προσφέρουσα δῶρα, πολυτίμους λίθους ἐκ τῶν ὧν ἔχει μεταλλειῶν [3].

23. Μετὰ δὲ τὸν Σαγχάναν διεδέξατο τὴν πατρικὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃς ἦν θερμός, ὡς ὁ ἥλιος, καὶ εὐειδής, ὡς οἱ δίδυμοι Ἀσβιναῖοι [4]· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ Βιουσσιτά-

(1) Οὐννάβδας. Ἐξόμφαλος, ἢ Μεγαλόμφαλος· οὗτος δὲ οὐκ εἶχεν ὀμφαλὸν κατὰ τὸ ὄνομα· οὐκ εἶχε δηλ: ὀμφαλὸν ἐξῳδηκότα, καὶ ὑπερανεστηκότα, ἀλλὰ βαθὺν καὶ στρογγύλον· ὁ γὰρ βαθὺς καὶ στρογγύλος ὀμφαλὸς ἐπαινεῖται· ψέγεται δὲ ὁ ἐξῳδηκὼς καὶ ὑπερανεστηκώς.

(2) Βαζρανάβδας, Κεραυνόμφαλος, ἢ Ἀδαμαντόμφαλος.

(3) Βασιλεὺς δηλ: ἐγένετο τῆς γῆς, ἣ ἔχει μεταλλείας ἀδαμάντων.

(4) Ἡ Σαγνιά, θυγάτηρ τοῦ Τβάστα, υἱοῦ τοῦ Βραχμᾶ, παράκοιτις ἦν τοῦ Ἡλίου, οὗ τὴν θερμότητα μὴ φέρουσα, ἀφῆκε παρ' αὐτῷ τὴν ἑαυτῆς σκιάν, τὸ ἀντίτυπον, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἑαυτῆς πατέρα· ὁ δὲ ἀπέβαλεν αὐτήν. Ἀποβληθεῖσα δέ, παρεγένετο εἰς τὸν ἱππῶν, καὶ μετεμορφώθη εἰς θήλειαν ἵππον. Μετὰ δὲ χρόνον, γνοὺς ὁ Ἥλιος τὴν ἀπάτην, ἐρευνῶν, εἶδεν αὐτὴν ἐν μορφῇ θηλείας ἵππου, καὶ γνούς, μετεμορφώθη καὶ αὐτὸς εἰς ἄῤῥενα ἵππον, καὶ ὀσφρανθεὶς τῶν μυκτήρων αὐτῆς ἔῤῥευσε δι' αὐτῶν γόνον. Ἡ δέ, συλλαβοῦσα, ἔτεκε διδύμους παῖδας λαμπρούς, οἳ καὶ ὠνομάσθησαν Ἀσβιναῖοι, παρωνύμως· Ἀσβινὴ γὰρ λέγεται ἰνδιστὶ ἡ θήλεια ἵππος. Οὗτοι οἱ Ἀσβιναῖοι, ἰατροί εἰσι παρὰ τοῖς θεοῖς, καὶ εὐειδεῖς πάνυ ὄντες, φέρονται παραδειγματικῶς ἐπὶ τῆς εὐειδείας, καθὼς καὶ ὁ Κάμας, τουτέστιν, ὁ Ἔρως. Ἐκ μὲν τῆς Σαγνιᾶς ἐγέννησεν ὁ Ἥλιος τὸν Ἰάμαν, ὅς ἐστιν ὁ Ἀϊδονεύς, καὶ τὴν Ἰαμουνάν, ἥ ἐστι, ποταμός· ἐκ δὲ τῆς Σκιᾶς ἐγέννησε τὸν Σαναϊσσάραν, ὅς ἐστιν ὁ Κρόνος, ὁ ἐν οὐρανῷ ἀστήρ, ὁ αἴτιος κακῶν. Τοῦτο μέν ἐστι μυθολογία· τὸ δ' ἑξῆς τροπολογία. Σαγνιά ἐστι κατὰ τὸ σημαινόμενον, Αἴσθησις, ἡ γυνὴ λέγεται τοῦ Ἡλίου· ἀνατέλλοντος γὰρ τοῦ Ἡλίου,

σβας, ὃ ἐτυμολογεῖται παρὰ τὸ θεῖναι τὸ ἱππικὸν ἐν τῇ ἀκτῇ τοῦ ὠκεανοῦ [1].

24. Λατρεύσας δὲ τῷ παντοκράτορι Θεῷ Σίβᾳ, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Βιουσσιτάσβας, ἐγέννησεν υἱόν, ἄλλον (ὅμοιον) ἑαυτῷ, ᾧ ὄνομα ἐτέθη Βισβασάχας, ὅ ἐστιν, ἱκανὸς διαφυλάξαι πάντα τὸν κόσμον· φίλος δ' ἦν τοῦ κόσμου [2].

25. Υἱοῦ δὲ γεννηθέντος, ὃς ἦν ἀπόῤῥοια τοῦ Βισνοῦ, καὶ ὠνομάζετο Χιρανενάββας [3], ὁ πατὴρ Βισβασάχας, ὁ εἰδήμων τῆς πολιτικῆς, καὶ πολεμικῆς, λίαν ἀφόρητος τοῖς ἐχθροῖς ἐγένετο, καθὼς τὸ πῦρ τοῖς δένδροις, ἔχον βοηθὸν τὸν ἀέρα [4].

26. Ἐν δὲ τῷ γήρατι, χειροτονήσας ὁ Βισβασάχας βασιλέα τὸν υἱὸν Χιρανενάββαν, τὸν ἔχοντα χεῖρας μακρὰς μέχρι τῶν γονάτων, καὶ διατάξας, ἃ ἔδει, φλοιόδυτος ἐγένετο, ἐπιθυμῶν ἐπιτυχεῖν τῆς ἄκρας καὶ ἀτελευταίτου ἡδονῆς [5].

27. Τῷ δὲ βασιλεῖ Χιρανενάββᾳ, ὃς ἦν ἀγλάϊσμα τῶν καταγομένων ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, καὶ θυσίας ἐτέλει, υἱὸς γνήσιος ἐγένετο, Καουσσαλέας τοὔνομα, φαιδρὸς ὤν, ὡς ἄλλη σελήνη, ἣ χαρὰν δίδωσι τοῖς ὄμμασιν.

28. Ὁ δὲ Καουσσαλέας, ὃς ἦν διάσημος ἐκ φήμης μέχρι τοῦ βήματος τοῦ Βραχμᾶ, θεὶς ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου τὸν

αἴσθησιν λαμβάνομεν, ἐξεγειρόμενοι τοῦ ὕπνου· καὶ ἡ Σκιὰ δὲ λέγεται γονὴ τοῦ Ἡλίου· ἀποτέλεσμα γάρ ἐστι τοῦ ἡλιακοῦ φωτός.

(1) Μέχρι τῶν περάτων δηλαδὴ τῆς γῆς τὸ κράτος αὐτοῦ διῆκε.

(2) Κοσμόφιλος.

(3) Χιρανενάββας, Χρυσόμφαλος.

(4) Καθὼς τὸ πῦρ κατακαίει τὰ δένδρα, ἔχον βοηθὸν τὸν ἀέρα, οὕτω καὶ ὁ Βισβασάχας κατέστρεφε τοὺς ἐχθρούς, ἔχων βοηθὸν τοιοῦτον υἱόν.

(5) Ἀπελθὼν εἰς ἔρημον, ἐνεδύθη φλοιοὺς δένδρων ἀνθ' ἱματίων, ἐπιτυχεῖν ἐπιθυμῶν τῆς ἀθανασίας.

ἑαυτοῦ υἱόν, ᾧ ὄνομα ἦν Βραχμίςας, ὅ ἐστι, Θεογνώςης, ἔτυχε τῆς ἀθανασίας.

29. Τούτου τοῦ Βραχμίςα, ὃς ἦν κορωνὶς τῆς ἑαυτοῦ γενεᾶς, καὶ εὔτεκνος, κυβερνῶντος διὰ πολλοῦ τὴν γῆν καλῶς, καὶ ἀνεπηρεάστως, καὶ ἀστασιάστως, οἱ λαοὶ ἔχαιρον χαρὰν μεγάλην.

30. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, ὃς ὠνομάζετο Πούτρας, καὶ ὅμοιος ἦν τῷ Βισνοῦ κατὰ τὴν μορφὴν, καὶ ὄμματα εἶχεν, ὡς λωτούς, διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ὑπακοὴν καὶ θεραπείαν ἑαυτὸν μὲν ἀπέδειξε μακάριον, τὸν δὲ πατέρα ἄριστον πάντων τῶν εὐτέκνων.

31. Σκεψάμενος δ' ὁ Βραχμίςας, ὡς ἔχει υἱὸν εἰς διαμονὴν τοῦ γένους, ἐπιθυμήσας γενέσθαι σύνεδρος τοῦ Ἴνδρα, ἐπορεύθη εἰς τὴν Πουσκάραν [1], ἔνθα λουόμενος, καὶ ἐπιθυμίας πάσης τρυφῆς ἀπεχόμενος, ἠξιώθη τῆς χορείας τῶν θεῶν.

32. Τούτου τοῦ βασιλέως Πούτρα ἡ γυνὴ ἔτεκεν υἱὸν λαμπρὸν, ὡς τὸν ἄνθρακα, τὸν πολύτιμον λίθον, ἐν τῇ πανσελήνῳ τοῦ μηνὸς Παούσσα [2], ὃς καὶ ὠνομάσθη Πουσσέας· ἐν δὲ τῇ γεννήσει αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι ἔτυχον πάντων τῶν ἐφετῶν, ὥσπερ εἰ ἐγεννήθη δεύτερος Πουσσέας [3].

33. Οὗτος ὁ μεγαλόφρων Πουσσέας, φοβούμενος τὴν παλιγγενεσίαν, παραδοὺς τὴν γῆν τῷ υἱῷ Δρουβασανδδῇ, μαθητὴς ἐγένετο τοῦ σοφοῦ Ζαϊμινῆ· ἐξ οὗ, διδαχθεὶς τὴν θεοφροσύνην, ἔτυχε τῆς ἀθανασίας.

34. Μετὰ δὲ τὸν Πουσσέαν ἐβασίλευε τῆς γῆς ὁ υἱὸς αὐτοῦ

---

(1) Πουσκάρα, τόπος ἅγιος.

(2) Παούσσας λέγεται ὁ Μὴν Δεκέμβριος.

(3) Ὄνομα ἀστερισμοῦ, ὃς αἴσιος γίνεται· συνίςαται δὲ ἐκ τριῶν ἀστέρων κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, καὶ συνανατέλλει τῇ πλησιφαεῖ Σελήνῃ τοῦ Μηνὸς Δεκεμβρίου, ὃς ὀνομάζεται ἐκ τούτου Παούσσας, παρωνύμως.

Δρουδασανδδής [1], ὁ ὅμοιος τῷ βασιλεῖ Δρούδᾳ· ἐπειδὴ δὲ ἦν ῥωμαλέος καὶ φιλαλήθης, διὰ τοῦτο στερεὰ εἰρήνη ἦν ἐν τοῖς ὑποτεταγμένοις βασιλεῦσιν.

35. Οὗτος, ὁ ὢν ἐλαφόφθαλμος, φιλόθηρος, καὶ λεοντόθυμος, θάνατον ἔλαβεν ἐν θήρᾳ παρὰ λέοντος, ὅτε ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Σουδαρσσάνας, νήπιος ἦν, ἐφετὸς τῇ ὁράσει, καθὼς ἡ ἀρτίτοκος καὶ ἀρτιφανὴς σελήνη [2].

36. Ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, οἱ βουλευταὶ, ἰδόντες τὸν λαὸν ἀβασίλευτον, βασιλέα ἐχειροτόνησαν τῆς Ἀϊοδδεᾶς κατὰ νόμον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σουδαρσσάναν, ὃς ἦν μονογενὴς, καὶ μόνος διάδοχος.

37. Τὸ γένος τοῦ Ῥαγγοῦ, τὸ ἔχον βασιλέα παῖδα, ὁμοιοφανὲς ἦν τῷ αἰθέρι, ὃς ἔχει νέαν σελήνην, καὶ τῷ δάσει, ὃ ἔχει σκύμνον λέοντος, καὶ τῇ λίμνῃ, ἣ ἔχει κάλυκα λωτοῦ [3].

38. Καθὼς τὸ μικρὸν νέφος, τυχὸν ἀπηλιώτου, μεγαλύνεται [4], οὕτω καὶ οὗτος ὁ παῖς, ἀναδεξάμενος τὸ βασιλικὸν διάδημα, ἐκρίνετο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, βλεπόμενος, ὡς μέγας γενήσεται κατὰ τὸν πατέρα.

39. Ὅτε δ' ἐξήρχετο, λαμπρῶς ἐστολισμένος, καθήμενος ἐπ' ἐλέφαντος, καὶ κρατούμενος ὑπὸ τοῦ ἐλεφαντηλάτου,

---

(1) Ὄνομα παλαιοῦ βασιλέως, ὃς κατήγετο ἀπὸ τῆς Σελήνης, καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀρετὴν ἠστερώθη.

(2) Ἡ νέα Σελήνη, ὅταν ἀναφανῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν, δευτεραία οὖσα, ἐφετή ἐστι τῇ ὁράσει, καὶ ὑπὸ τῶν ὁρώντων προσκυνεῖται.

(3) Καθὼς ὁ μὲν κάλυξ διεκπετάννυται, ὁ δὲ σκύμνος τοῦ λέοντος λέων γίνεται, ἡ δὲ νέα σελήνη αὐξάνει, καὶ πληροῦται, οὕτω καὶ ὁ παῖς εἰς νεανικὴν καὶ ἀνδρικὴν ἔρχεται ἡλικίαν. Εἰς αὔξησιν δηλονότι ἤρχετο ὁ νέος βασιλεὺς Σουδαρσσάνας.

(4) Ὁ ἐξ ἀνατολῆς πνέων ἄνεμος φέρει καὶ αὐξάνει τὰ νέφη.

καί τοι ἦν παῖς ἑξαετὴς, οἱ πολῖται ὅμως ἔδλεπον αὐτὸν, καὶ ἐτίμων, ὡς πατέρα, ἐπειδὴ βασιλεὺς ἦν.

40. Μικρὸν δ' ἔχων σῶμα αὐτὸς ὁ Σουδαρσσάνας, ἅτε παῖς ὢν, οὐκ ἐπλήρου τὸν πατρικὸν θρόνον· ἐπλήρου δ' ὅμως αὐτὸν τῇ χρυσοειδεῖ λαμπρότητι τοῦ σώματος αὐτοῦ.

41. Οἱ δὲ βασιλεῖς, κλίνοντες τὰς κεφαλὰς, προσεκύνουν τοὺς πόδας αὐτοῦ, οἳ ἦσαν βεβαμμένοι ἐρυθρῷ λακκίῳ, ὀλίγον καθειμένοι ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ εἰς τὸ χρυσοῦν ὑποπόδιον μὴ διήκοντες.

42. Καθὼς ἡ πολύτιμος λίθος, εἰ καὶ μικρά ἐστι, μεγάλη λέγεται ἐκ τῆς ἧς ἔχει μεγάλης λαμπρότητος, οὕτω καὶ αὐτὸς, εἰ καὶ μικρὸς ἦν τῷ σώματι, μέγας βασιλεὺς ἀληθῶς καὶ ἀραρότως ἐλέγετο.

43. Καὶ ἐν τοῖς πέρασι τῆς γῆς οὐκ ἠθετεῖτο ὁ ἐξερχόμενος λόγος ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὃς ἐῤῥιπίζετο ἑκατέρωθεν τοῦ σώματος, καὶ ἠγλαΐζετο τοῖς εἰς τὰς παρειὰς καθειμένοις κρωβύλοις [1].

44. Χρίσμα ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὃ ἦν ἀγλαὸν καὶ χρυσαυγὲς, ἐποίει αὐτὸς ὁ ἡδὺς καὶ χαρίεις τὸ πρόσωπον τὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν τῶν ἐχθρῶν ἄχριστα καὶ ἀκόσμητα [2].

45. Ἐπειδὴ εἶχε σῶμα ἁπαλώτερον τοῦ ἁπαλοῦ ἄνθους, ὃ λέγεται Σιρήσσα, ἐθλίβετο καὶ ἐκ τῶν κοσμημάτων· ἔφερε δὲ τὸ βαρὺ φορτίον τῆς γῆς τῇ δυνάμει τοῦ ἑαυτοῦ θησαυροῦ καὶ στρατοῦ.

46. Πρὶν δὲ μάθῃ τελείως τὴν ἐπὶ γῆς στοιχειογραφίαν [3],

---

(1) Οἱ παῖδες ἔχουσι κρωβύλους ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κροτάφοις· ὁ δὲ τοιοῦτος κρόβυλος λέγεται Κακαπάξα, ὅ ἐστι, κολοιοῦ πτέρυξ.

(2) Χήρας δηλ: ἐποίει, αἷς οὐκ ἔστιν ἔθος κοσμεῖσθαι.

(3) Ἐν Ἰνδίᾳ οἱ παῖδες προγυμνάζονται καὶ τὴν προφορὰν τῶν στοιχείων, καὶ

ἀπελάμβανε πάντα τὸν καρπὸν τῆς ὀρθῆς διοικήσεως διὰ τῶν εὐπαιδεύτων καὶ εὐφρόνων, ὧν εἶχε, βουλευτῶν.

47. Ἡ Λαξμή, ἐπιθυμοῦσα μὲν ἀγκαλίσασθαι αὐτόν, αἰσχυνομένη δὲ τοῦτο ποιῆσαι φανερῶς, ἐπειδὴ ἦν παῖς καὶ μικρὸς τῇ ἡλικίᾳ, ἠγκαλίσατο αὐτὸν λεληθότως διὰ τῆς σκιᾶς τοῦ σκιαδίου [1].

48. Ἡ γῆ προστατευομένη ἦν ὑπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καίτοι οὐκ ἦν στιβαρὰ καὶ μεγάλη, ὡς ὁ ζυγὸς τῆς ἁμάξης [2], οὐδ' εἶχε τύλους ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χορδῆς τοῦ τόξου, οὐδέ γε τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους ἥψατο.

49. Χρόνου δὲ προϊόντος, οὐ μόνον τὰ μικρὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ αὔξησιν ἐλάμβανον, ἀλλὰ καὶ τὰ προτερήματα, ἃ ἦσαν προσήκοντα τῷ μεγάλῳ γένει αὐτοῦ, καὶ ἀγαπητὰ τῷ κόσμῳ.

50. Ὥσπερ ἐνθυμούμενος τὰς τρεῖς μαθήσεις [3], τὰς προξένους τῶν τριῶν γενικῶν ἀγαθῶν, ἃς ἔμαθεν ἐντελῶς ἐν τῇ προτέρᾳ γενέσει, ἄνευ πόνων τῶν διδασκάλων ἀντελαμβάνετο αὐτῶν, καὶ εἰς εὔνοιαν εἷλκε τὸν λαόν.

51. Ὅτε ἐγυμνάζετο τὴν τοξικήν, πάνυ ἠγλαΐζετο, ἀναδεδεμένην ἔχων τὴν κόμην, ὀλίγον ἀνατείνων τὸ ἄνω μέ-

---

τὴν στοιχειογραφίαν ἐπὶ γῆς, ἥ ἐστιν ἐστρωμένη κόνει ἐρυθρᾷ ἢ λευκῇ· ἐν ταὐτῷ γὰρ μανθάνουσι σχεδιάζειν ἐν κόνει, ὡς ἐν παιδιᾷ, στοιχεῖα, ἢ συλλαβάς, ἢ λέξεις, καὶ προφέρειν, καὶ ἀναγινώσκειν.

(1) Ἡ σκιὰ τοῦ βασιλικοῦ σκιαδίου, ἡ Λαξμή ἐστι, τουτέστιν, ἡ βασιλεία, ἥ ἐστιν, ὡς γυνή· ἡ δὲ γυνὴ ἀγκαλίζεται ἐρωτικῶς οὐ παῖδα, ἀλλὰ νέον καὶ ἀκμαῖον.

(2) Ἡ χεὶρ τοῦ ἀνδρείου παραβάλλεται τῷ ζυγῷ τῆς ἁμάξης, καὶ τῷ μοχλῷ τῆς θύρας.

(3) Τρεῖς μαθήσεις εἰσί, τὰ τῆς Βέδας, τὰ πολιτικά, καὶ τὰ νομικά. Τρία δὲ γενικὰ ἀγαθά εἰσιν· ἡ ἀρετή, ἡ κτῆσις, καὶ ἡ τρυφή, περὶ ὧν ἐῤῥέθη πρότερον.

ρος τοῦ σώματος, τὸ ἀριστερὸν γόνυ ὑποκάμπτων, καὶ ἕλκων τὴν χορδὴν σὺν τῷ βέλει μέχρι τοῦ ὠτός.

52. Ἦλθε δὲ ἡ νεότης, ἥ ἐστιν ἡ ῥίζα καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς τρυφῆς, τὸ ἀχειροποίητον κόσμημα πάντων τῶν μελῶν, τὸ ἄνθος τοῦ Ἔρωτος, ὃ φύλλον (οὗ φύλλον ἐστὶ) ἔχει τὸ φίλτρον, καὶ τὸ μέλι, ὅπερ πίνεται τοῖς ὄμμασι τῶν γυναικῶν [1].

53. Νέος δ' ὤν, καὶ ἔχων γυναῖκας τὴν δόξαν καὶ τὴν γῆν, ἔγημε καὶ βασιλικὰς κόρας, ἃς ἐξελέξαντο αὐτῷ οἱ βουλευταὶ εἰς τεκνοποίησιν (εὐπαιδίαν)· ἦσαν δ' αὗται εὐειδέστεραι τῶν εἰκόνων, ἃς ἔδειξαν οἱ ἀποσταλθέντες [2].

---

(1) Ἡ νεότης ἐστὶν ἡ ῥίζα τῆς τρυφῆς, καὶ τὸ μέλι, ὃ πίνει τὰ ὄμματα τῶν γυναικῶν. Αἱ γυναῖκες ἡδύνονται, βλέπουσαι νέον καὶ ἀκμαῖον.

(2) Ὅταν ὁ νυμφίος πόῤῥω οἰκῇ, οἱ γονεῖς τῆς κόρης στέλλουσι τὴν εἰκόνα αὐτῆς πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ γενησομένου νυμφίου, εἰς βεβαίωσιν τῆς εὐειδείας καὶ εἰς πειθώ. Νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἔθος, οὕτω ποιεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

1. Ἐν δὲ τῇ δύσει τῆς ζωῆς, ὁ βασιλεὺς Σουδαρσσάνας, ὁ πρῶτος τῶν πεπαιδευμένων καὶ τῶν ἐγκρατῶν, χρίσας βασιλέα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Ἀγνιβάρνας, ὅ ἐστι, Πυροειδής, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ναϊμίσσαν [1],

2. Ἔνθα ἄσκησιν ἤσκει, αἱρούμενος τὴν ἐν ἐρήμῳ λίμνην ἀντὶ τῆς ἐν κήπῳ ἀγλαᾶς, καὶ τὴν ἐκ Κούσσης στιβάδα ἀντὶ τῆς λαμπρᾶς κλίνης, καὶ τὴν καλύβην ἀντὶ τῆς βασιλικῆς οἰκίας, καὶ μὴ ἀποβλέπων εἰς καρπόν [2].

3. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀγνιβάρνας οὐδένα πόνον εἶχεν εἰς διοίκησιν τῆς ληρθείσης βασιλείας· ἡ γὰρ γῆ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ νικητοῦ τῶν ἐχθρῶν πατρὸς [3], οὐκ εἰς τὸ ἐπανορθῶσαι καὶ ῥυθμίσαι αὐτήν, ἀλλ' εἰς τὸ τρυφῆσαι καὶ ἀπολαῦσαι.

4. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἔν τισιν ἔτεσιν ἐκύβερνα τὴν πατροπαράδοτον βασιλείαν αὐτός· εἶτα δέ, παραδοὺς τὴν διοίκησιν τοῖς βουλευταῖς, ἐνεχείριζε τὴν ἑαυτοῦ νεότητα ταῖς γυναιξί, φιλήδονος ὤν.

5. Ἐν δ' οἴκοις λαμπροῖς, οἳ ἀντήχουν ἐκ τῶν μουσικῶν ὀργάνων, θαλίαι καὶ εὐωχίαι καθ' ἑκάστην πολυτελέστεραι τῶν πρώην πολυτελῶν ἐτελοῦντο τούτῳ τῷ ἐρωτομανεῖ μετ' ἐρωτομανῶν γυναικῶν.

6. Οὐδέ γε τὸ ἀκαρὲς τοῦ χρόνου ἠδύνατο φέρειν ἄνευ ἡδυπαθειῶν καὶ τρυφῶν· καθηδυπαθῶν δὲ ἡμέρας τε καὶ

---

(1) Ναϊμίσσα, τόπος ἅγιος.

(2) Οὐκ ἀπέβλεπεν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ἔργων, ἀλλ' ἀνέπεμπεν αὐτὰ εἰς Θεόν.

(3) Οὐδένα δηλ: ἐχθρὸν εἶχεν ἡ γῆ· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ πάντας κατέστρεψε.

νυκτὸς ἐν ταῖς γυναικωνίτισιν, οὐδεμίαν φροντίδα εἶχε τοῦ λαοῦ, ὃς ἐπεθύμει θεάσασθαι αὐτόν.

7. Βιαζόμενος δέ ποτε ὑπὸ τῶν βουλευτῶν εἰς τὸ δεῖξαι τὴν ἐπιθυμητὴν θέαν αὐτοῦ τῷ λαῷ, μόνον τὸν πόδα ἔδειξεν [1], ὃν ἐξέτεινεν ἐκ τῆς θυρίδος.

8. Οἱ δὲ λαοὶ, ἰδόντες, προσεκύνησαν τὸν πόδα αὐτοῦ, ὃς ἠγλαΐζετο τῇ ἐρυθρότητι τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων, καθὼς ὁ λωτὸς τῇ φωτοβολίᾳ τοῦ ἀνατέλλοντος ἐρυθροῦ ἡλίου.

9. Ἐν ταῖς κατ' οἶκον λίμναις, ὧν ἐν μέσῳ ἦσαν ἀνεγηγερμένα οἰκήματα, ἐλούετο αὐτὸς ὁ ἐρωτόληπτος, παίζων μετὰ γυναικῶν, ὧν ὑπὸ τῶν μαστῶν θιγόμενοι οἱ λωτοὶ, ἐσαλεύοντο.

10. Ἔνθα ἔθελγον αὐτὸν σφόδρα αἱ γυναῖκες τοῖς ἑαυτῶν προσώποις, ἃ ἔλαβον τὴν φυσικὴν ἀγλαΐαν· ἐκ μὲν γὰρ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξηλείφθη ἡ μέλαινα βαφὴ, ἐκ δὲ τῶν χειλέων [2] ἡ ἐρυθρὰ, τοῖς ῥαντίσμασι τῶν ὑδάτων.

11. Καθὼς ὁ ἐλέφας μετὰ θηλέων ἐλεφάντων ἔρχεται εἰς λειμῶνα λωτῶν, οὕτω καὶ αὐτὸς μετὰ γυναικῶν ἐρωτικῶν ἤρχετο εἰς διευθετημένον οἶκον τῆς πόσεως, ὃς καρδιόθελκτος ἦν ἐκ τῆς εὐοσμίας τοῦ οἴνου.

12. Αἱ μὲν γυναῖκες ἔπινον τὸν οἶνον, τὸν χεόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ βασιλέως εἰς τὰ στόματα αὐτῶν, καὶ αὐξάνοντα τὸν ἔρωτα· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔπινεν ἀμοιβαίως τὸν ἐκχεόμενον ἐκ τοῦ στόματος τῶν γυναικῶν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ.

13. Ἀμφότερα ταῦτα, ἅπερ τίθενται ἐν ἀγκάλαις, εὔηχος

---

(1) Οὐκ ἔδειξε τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ τὸν πόδα.

(2) Ἐκ λακκίου χρῶμα ἐρυθρὸν ἐτίθεντο ἐν τοῖς χείλεσιν αἱ γυναῖκες. Νῦν δ' οὐκ ἔστιν ἔθος.

δηλονότι κιθάρα, καὶ εὔφωνος γυνή, οὐδέ ποτε ἀπέλειπον τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.

14. Ἔμπειρος δ' ὢν κρούειν τύμπανον [1], οὗ ἐκ τοῦ κρούσματος ἐσείετο καὶ ὁ ὅρμος καὶ τὰ περικάρπια αὐτοῦ, ἤσχυνεν ἔμπροσθεν τῶν χοροδιδασκάλων τὰς χορευτρίας, τὰς μὴ χορευούσας συνῳδὰ τῷ κρούσματι.

15. Ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ καλοῦ χοροῦ ὁ βασιλεύς, ὃς ὑπερέβαινε τῇ τρυφῇ τὸν Ἴνδραν καὶ τὸν Κουβέραν, ἐφίλει τὸ τῆς χορευτρίας πρόσωπον, οὗ τὸ ἐν τῷ μετόπῳ χρίσμα ἀπεμόρχθη τῷ ἐκ τοῦ πόνου ἱδρῶτι, καὶ ἐφύσα αὐτὸ ἐκ φίλτρου [2].

16. Ἐπειδὴ αὐτὸς ἐν συνουσίᾳ καθ' ἑκάστην ἄλλας γυναῖκας ἤθελε, καὶ ἄλλας νέας ἴϋγγας, ὧν πεῖραν οὐκ ἔσχε, διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες, αἳ συνεμίγνυντο αὐτῷ, οὐκ ἐδείκνυον πᾶν ἐρωτικὸν θέλγητρον, ἵνα πάλιν ἔλθοι πρὸς αὐτάς.

17. Ἀπατῶν τὰς ἐρωμένας, καὶ παρὰ καιρὸν ἐρχόμενος ἐπεπλήττετο, καὶ ἠλέγχετο τοῖς δεικτικοῖς αὐτῶν δακτύλοις [3], καὶ σοβαρῶς ὑπ' αὐτῶν ἐβλέπετο, καὶ ἐδέετο ταῖς ζώναις αὐτῶν.

18. Ἐλθὼν ἐν ὡρισμένῃ νυκτὶ πρὸς ἐρωμένην, καὶ στὰς ὄπισθεν αὐτῆς, μὴ βλεπόμενος, ἤκουε τῶν λόγων, οὓς ἔλεγε, δεινοπαθοῦσα, πρὸς τὴν ἀγγελιαφόρον, πέμπουσα αὐτὴν εἰς τὸ καλέσαι αὐτόν, βραδύνοντα [4].

---

(1) Αὐτὸς ἐποίει τὸ ἔργον τοῦ τυμπανοκρούστρου, καὶ εἰδήμων ὤν, ἐπανώρθου τὰ σφάλματα τῶν κινήσεων τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν τῆς ὀρχηστρίας.

(2) Ἐφύσα τὸ πρόσωπον εἰς ἀνάψυξιν.

(3) Ὁ ἐλέγχων σείει τὸν λιχανὸν δάκτυλον. ὡς ῥάβδον.

(4) Ὅστις ἔχει πολλὰς γυναῖκας, ἐν ὡρισμένῃ νυκτὶ πορεύεται πρὸς μίαν ἑκάστην. Ἰδοῦσα δὲ μία ἐξ αὐτῶν τῶν ὡρισμένων, ὡς βραδύνει ὁ βασιλεύς, ἔστελλε τὴν ἀγγελιαφόρον· ἐκ δὲ τούτου δηλοῦται, ὡς ἠγάπων αὐτὸν καὶ ἐρωτικῶς εἶχον.

19. Ἐπειδὴ αἱ γαμεταὶ ἐκράτουν αὐτὸν, καὶ ἐπεῖχον, διὰ τοῦτο, μὴ δυνάμενος συνεῖναι ταῖς ὀρχηστρίαις, ἔγραφεν ἐξ ἔρωτος εἰς διατριβὴν τὰς εἰκόνας αὐτῶν, οὗ ἐκ τῆς χειρὸς ἔπιπτεν ἡ γραφὶς ἐξ ἱδρῶτος καὶ τρόμου[1].

20. Φθονοῦσα ἡ γαμετὴ τῇ ἀντιζήλῳ, ἣ ἐκαυχᾶτο, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐρᾷ αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πολὺ συνδιατρίβει, καὶ οἰστρουμένη ἦγεν αὐτὸν πρὸς ἑαυτὴν προφάσει εὐωχίας, καὶ τυγχάνουσα τοῦ ἐφετοῦ, ἀπέλειπεν τὸν ὃν εἶχε θυμόν.

21. Ἐρχόμενος περὶ τὴν ἕω οἴκαδε, καθιλάρυνε ταπεινῶς τὰς γαμετὰς, αἳ ἐθλίβοντο καὶ ἠγανάκτουν, βλέπουσαι σημεῖα συνουσίας ἑταιρῶν[2]· πάλιν δ' ἔθλιβεν αὐτὰς, μὴ ἔχων τὸ θερμὸν φίλτρον ἐκεῖνο.

22. Ἀκούουσα ἡ ἐρωμένη, ὡς ἐξεφώνησε τὸ ὄνομα τῆς ἀντιζήλου πλαγιάζων, ἀπέστρεφεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον εἰς ἀτιμίαν, μηδὲν λέγουσα, καὶ ἐκ θυμοῦ διεῤῥήγνυεν τὰ περικάρπια, καὶ ἐκ λύπης δάκρυσιν ἔβρεχε τὴν στρωμνήν.

23. Ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς προαγωγοῦ εἰς συνηρεφεῖς τόπους τῶν κήπων, ἔνθα ἦν στρωμνὴ ἀγλαὴ ἐξ ἀνθέων, συνεγίνετο λάθρα ταῖς θεραπαίναις καὶ παλλακαῖς, φοβούμενος λίαν τὰς γαμετάς.

24. Ἐρωμένη, ἀκούσασα αὐτοῦ, ἐκφωνήσαντος ἐν συνουσίᾳ ἐκ λήθης ὄνομα ἑτέρας[3], ἔφη· « Ἐγὼ δέχομαι τὸ ὄνομα

---

(1) Ἐξ ἔρωτος ἱδρὼς γίνεται καὶ τρόμος τῷ σώματι.

(2) Κεχραμμένος ἦν ταῖς κατὰ τὸ σῶμα τῆς ἑταίρας βαφαῖς καὶ τοῖς χρίσμασιν ἐκ τῶν περιπτύξεων.

(3) Ἀντὶ τοῦ ἐκφωνῆσαι τὸ ὄνομα τῆς παρούσης, ἐξεφώνησε τὸ τῆς ἀπούσης.

» θέλω όμως καὶ τὴν τύχην αὐτῆς [1]· πόσον ἡ ἐμὴ καρ-
» δία ἀκόρεστός ἐστιν [2] »!

25. Ἀνισταμένου ἐκ τῆς κλίνης, ἡ ἐπὶ τοῦ στρώματος σινδῶν σημεῖα ἐδείκνυεν ἐρωτικῆς παιδιᾶς· κεχραμμένη γὰρ ἦν σανδάνῳ καὶ κρόκῳ καὶ ἐρυθρῷ λακκίῳ, καὶ ἄνθη εἶχε διεσκορπισμένα ἐκ τῶν διεῤῥηγμένων στεφάνων, καὶ μαργαρίτας ἐκ τῆς γυναικείας ζώνης.

26. Βάπτων αὐτὸς ταῖς αὐτοῦ χερσὶ τοὺς πόδας τῶν ἐρωμένων γυναικῶν [3], οὐ προσεῖχε καλῶς· ἀφηρπάζετο γὰρ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκλελυμένου περιζώματος αὐτῶν, ὃ καλύπτει τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς γλουτούς [4].

27. Θέλοντος φιλῆσαι τοῦ βασιλέως, ἔστρεφε τὸ πρόσωπον ἡ ἐρωμένη [5]· θέλοντος δὲ λύσαι τὴν ζώνην, ἐκώλυε τῇ χειρί· εἰ καὶ ἐμπόδια τοῦ ἐφετοῦ ἦν ταῦτα τὰ γυναικεῖα παίγνια, ἦν ὅμως ἐναύσματα τοῦ ἔρωτος.

28. Ἐρχόμενος ἐξαίφνης εἰς χαριεντισμὸν, καὶ ἱστάμενος ὄπισθεν τῶν γυναικῶν, αἳ ἐσκόπουν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὰ τῆς ἐρωτικῆς παιδιᾶς σημεῖα [6], ἐποίει αὐτὰς καμμύειν ἐξ αἰσχύνης, ὅτε ἔβλεπον τὸ μειδιῶν αὐτοῦ πρόσωπον ἐν τῷ κατόπτρῳ.

---

(1) Ἐπιπλήττει αὐτὸν εἰρωνικῶς.

(2) Κολακεία.

(3) Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰνδίας τιθέασιν ἐν τοῖς πέλμασι τῶν ποδῶν ἐρυθρὸν χρῶμα ἐκ λακκίου.

(4) Οἱ περὶ τὸν ἔρωτα δεινοὶ αἰνιγματικῶς λέγουσιν, ὡς, θίξαντος τοῦ ἀνδρὸς μέλους γυναικείου, τὸ περίζωμα τῆς γυναικὸς αὐτομάτως λύεται.

(5) Ἀκκισμός.

(6) Τὰ ἐν τῷ χείλει δήγματα, καὶ τὰς ἐν τῷ στήθει νύξεις τῶν ὀνύχων τοῦ βασιλέως ἐν συνουσίᾳ.

29. Ὅτε ἀνίστατο ἐκ τῆς κλίνης περὶ τὴν ἕω, καὶ ἐξελθεῖν ἤθελεν, αἱ γυναῖκες, τιθεῖσαι τοὺς μὲν πόδας αὐτῶν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, τὰς δὲ χεῖρας ἐπὶ τοῦ τραχήλου, ἐφίλουν αὐτόν [1].

30. Οὐ τοσοῦτον ἥδετο, καὶ εὐφραίνετο, ὅτε ἔβλεπεν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὴν ἑαυτοῦ λαμπροτάτην βασιλικὴν στολὴν, ὅσον, ὅτε ἔβλεπε τὰ ἐκ τῆς ἐρωτικῆς παιδιᾶς φαινόμενα σημεῖα, ἃ ἐνόμιζεν ὡς λαμπρὰ κοσμήματα [2].

31. Αἱ ἐρώμεναι, βλέπουσαι, ὡς οὐκ εἶχεν ἀτρέμας, ἀλλ' ἤθελεν ἀναχωρῆσαι, προτείνων ἔντευξιν σπουδαίων φίλων, ἔλεγον· « Οἴδαμεν, πανοῦργε, τὴν τῆς φυγῆς σου » σκῆψιν [3] »· καὶ ἐπεῖχον αὐτὸν, λαβόμεναι τῆς κόμης.

32. Κεχαυνωμένη ἡ ἐρωμένη ἐκ τοῦ τῆς ἐρωτικῆς παιδιᾶς πόνου, ἀγκαλισαμένη τὸν βασιλέα, ἀνεπαύετο ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὗ τὸ ἐν τῷ στήθει ἀληλιμμένον Σάνδανον ἐξηλείφετο, ὑπὸ τῶν μαστῶν αὐτῆς [4].

33. Πορευομένου κρυφίως ἐν νυκτὶ εἰς ἔντευξιν ἐρωμένης, αἱ λοιπαὶ, μανθάνουσαι τοῦτο παρὰ τῶν κατασκόπων γυναικῶν, προλαμβάνουσαι, εἷλκον αὐτὸν βίᾳ, λέγουσαι· « Ἐρωτόληπτε, πῶς δύνασαι ἀπατῆσαι ἡμᾶς, δολοφρο- » νῶν » ;

34. Οὗτος, ἐν μὲν τῇ νυκτὶ γρηγορῶν ἐκ τῆς ἡδονῆς τῆς ἀπολαύσεως τῶν γυναικῶν, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ κοιμώμενος

---

(1) Ἐτίθεντο τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τῶν ποδῶν ἐκείνου εἰς τὸ ἐξικνεῖσθαι, οὖσαι μικρόσωμοι.

(2) Κεχραμμένος ἦν τῷ ἐν τῷ στήθει τῶν γυναικῶν σανδάνῳ ἢ κρόκῳ, καὶ τῇ ἐν τοῖς ποσὶν ἐρυθρᾷ βαφῇ.

(3) Δηλ: πρὸς ἄλλην θέλεις ἀπελθεῖν.

(4) Τὸ ἐν τῷ στήθει τοῦ βασιλέως ἀληλιμμένον σάνδανον ἐξηλείφετο ἐκ τῆς προστριβῆς τῶν μαστῶν τῆς ἐρωμένης.

ὡμοιοῦτο τῷ νυκτάνθει λωτῷ, ὅς ἐν μὲν τῇ νυκτὶ διεκπετάννυται ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τῶν σεληνιακῶν ἀκτίνων, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ συμμύει.

35. Αἱ μουσουργοὶ ἐν μὲν τῷ αὐλίζειν ἤλγουν, ἐπειδὴ εἶχον κατὰ τὸ χεῖλος δήξεις, ἐν δὲ τῷ κιθαρίζειν, ἐπειδὴ εἶχον κατὰ τὸ στῆθος ὀνύχων νύξεις· καὶ βλέπουσαι ταυρηδὸν, ἔθελγον αὐτόν [1].

36. Διδάσκων αὐτὸς κατ' ἰδίαν τὰς θηλείας τὴν μουσικὴν καὶ τὴν χορευτικὴν, καὶ δεικνύων τὴν μάθησιν αὐτῶν τοῖς φίλοις, αἰσχύνην ἐποίει τοῖς ἐμπείροις μουσουργοῖς καὶ χοροδιδασκάλοις [2].

37. Ἐν ὥρᾳ ὄμβρων [3] ἔχων ὅρμους, ἐξ ἀνθέων Κουτάζα καὶ Ἀρζούνα, κρεμαμένους ἀπὸ τοῦ τραχήλου, καὶ ξανθὸς ὢν τὸ σῶμα ἐκ κόνιος ἀνθέων Καδάμβα, εὐφραίνετο καὶ ἐτρύφα ἐν γηλόφοις χειροποιήτοις, ἔνθα ταῶνες ἦσαν χορεύοντες καὶ ᾄδοντες.

38. Οὐκ ἔσπευδεν ἐξευμενίσαι τὴν ἐρωμένην, ἣ ἐξ ἔριδος ἔστρεψε τὸ πρόσωπον, οὖσα ἐπὶ κλίνης· ἤθελε δ' αὐτὴν στρέψαι πάλιν τὸ πρόσωπον, καὶ ἀγκαλίσασθαι αὐτὸν οἰκειοθελῶς, ὅταν φοβηθῇ ἐκ τῆς βροντῆς τοῦ νέφους.

39. Ἐν ταῖς νυξὶ τοῦ Ὀκτωβρίου [4], καθήμενος ὑπὸ τὸ αἴθριον μετὰ γυναικῶν καρδιοθέλκτων, ἐτρύφα τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης, ἣ λάμπουσα ἦν ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν νεφῶν, καὶ ἀπαλλάττουσα τὸν ἐκ τῆς ἐρωτικῆς παιδιᾶς πόνον.

---

(1) Οἱονεὶ ἔλεγον, σὺ εἶ ὁ ποιήσας ἡμῖν ταῦτα, ἐξ ὧν ἀλγοῦμεν.

(2) Δηλ: ὑπέρτερος ἦν καὶ αὐτῶν τῶν μουσουργῶν καὶ χοροδιδασκάλων.

(3) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν ὥρᾳ ὄμβρων.

(3) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν ὥρᾳ Σαράδᾳ μετὰ τοὺς ὄμβρους.

40. Ἐκ τῶν θυρίδων τοῦ βασιλείου οἴκου ἐθεώρει ἡδέως τὴν Δεδάν, ἣ ὡμοιοῦτο τῇ ἐρωμένῃ· ἡ γὰρ ἀναφαινομένη ἀμμώδης ὄχθη ἦν, ὡς ἡ ἀνακαλυπτομένη ὀσφὺς τῆς ἐρωμένης, ἡ δ' ἴλη τῶν νηχομένων χηνῶν, ὡς οἱ πεπλεγμένη ζώνη ἐκ μαργαριτῶν.

41. Αἱ ἀγλααὶ γυναῖκες, ἀγλαὰ ἔχουσαι ἄμφια χειμερινὰ [1], μύροις μεμυρισμένα, καὶ χρυσῆν ζώνην, ἔθελγον αὐτὸν σφόδρα, ὃς ἐμαίνετο λύσαι τὸ περίζωμα.

42. Αἱ νύκτες τῆς ὥρας Σισσίρας [2], αἱ προσήκουσαι ἐρωτικῇ παιδιᾷ, αὐτόπται ἐγίνοντο τούτου, καθηδυπαθοῦντος ἐν ἐνδομύχοις καὶ νηνέμοις δωματίοις· ὀφθαλμὸς δὲ τῶν νυκτῶν ἦν, ὁ καιόμενος ἡσύχως λύχνος.

43. Βλέπουσαι αἱ γυναῖκες τὰ ἄνθη τῆς Ἄμρας καὶ τὰ λεπτὰ φύλλα, τὰ ἀναφυόμενα ἐκ τοῦ πνέοντος νότου [3], εἴων τὴν ἔριν καὶ τὴν ἅμιλλαν, μὴ φέρουσαι τὴν διάζευξιν, καὶ ἐρωτικῶς συνεζεύγνυντο αὐτῷ.

44. Παραλαμβάνων τὰς ἐρωμένας ἐπὶ κρεμαστῆς, σαλευομένης ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων, σφοδρὰς περιπτύξεις ἐλάμβανε παρ' αὐτῶν, αἳ ἐπλάττοντο, ὡς φοβοῦνται, μὴ πέσωσιν.

45. Ἐν θέρει [4] αἱ ἐρώμεναι συνῆσαν αὐτῷ, ἔχουσαι θερινὴν στολήν, καὶ σάνδανον ἀληλιμμένον κατὰ τὸ στῆθος, καὶ κοσμήματα ἐκ μαργάρων, καὶ ζώνην ἐξ ἀδαμάντων.

46. Οἶνον ἔπινε, μεμιγμένον φύλλοις ἁπαλοῖς Σαχκάρας [5]

(1) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος.

(2) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν ὥρᾳ Σισσίρᾳ.

(3) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν ἔαρι.

(4) Ἐρωτικὴ παιδιὰ ἐν θέρει.

(5) Σαχκάρα, εἶδος δένδρου, οὗ τὰ φύλλα εὐώδη εἰσί.

καὶ ῥόδων· ἐκ δὲ τοῦ οἴνου ὁ Ἔρως, ὁ γεγενημένος ἀσθενὴς ἐκ τῆς παρελεύσεως τοῦ ἔαρος [1], εὐσθενὴς καὶ ἀκμαῖος πάλιν ἐγένετο.

47. Οὕτως αὐτὸς ὁ βασιλεὺς διήνυε πάσας τὰς ἐρχομένας ὥρας τοῦ ἔτους, φερόμενος ἀλόγως ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος εἰς ἀμέτρους ἡδυπαθείας καὶ τρυφὰς, καὶ ἀμελῶν τῶν προσηκόντων βασιλικῇ διοικήσει.

48. Καί τοι δ' ἦν προσηλωμένος ταῖς ἡδυπαθείαις, ἀλλ' οἱ ἄλλοι βασιλεῖς οὐκ ἴσχυον κατισχύειν αὐτοῦ, ἕνεκα τοῦ οὗ εἶχε κράτους· ἡ δ' ἐξ ἡδυπαθείας ἀσθένεια τοῦ σώματος εἰς φθίσιν αὐτὸν ἤγαγεν, καθὼς ἡ ἀρὰ τοῦ Δάξα τὴν Σελήνην.

49. Μὴ πειθόμενος τοῖς ἰατροῖς, οὐκ εἴα τὰς ἡδυπαθείας, καί τοι κακῶς ἔπασχεν· αἱ γὰρ αἰσθήσεις, κυριευθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, δυσκόλως αὐτῶν ἀπαλλάττονται.

50. Ὁ ἐκ τῆς φθίσεως μαρασμὸς εἰς στάσιν αὐτὸν ἤγαγεν ὁμοίαν τοῖς ἐρῶσι μὲν, ἀποτυγχάνουσι δὲ τῶν ἐρωμένων· ὠχρὸς γὰρ ἐγένετο, καὶ ἰσχνόφωνος, καὶ βαδίζειν οὐκ ἠδύνατο ἄνευ βοηθείας, οὐδὲ κοσμήματά γε φέρειν.

51. Τοῦ βασιλέως πάσχοντος φθίσει, ὁ οἶκος αὐτοῦ ἦν, ὥσπερ ὁ οὐρανὸς, ἔχων τὴν σελήνην φθίνουσαν κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, καὶ ὥσπερ ἡ λίμνη ἐν θέρει, ἔχουσα τέλμα, καὶ ὥσπερ ὁ λύχνος, ἔχων ἀμυδρὸν φῶς.

52. Οἱ βουλευταὶ, κρύπτοντες τὸ πάθος τοῦ βασιλέως, ἔλεγον τῷ λαῷ, ὃς δεινὰ ὑπώπτευε, μὴ βλέπων τὸν βασιλέα, ὡς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις θυσίαν καὶ λατρείαν ποιεῖ κατὰ μόνας ὑπὲρ τεκνογονίας.

53. Τὴν δὲ νόσον, ἣ ἦν κρείττων ἰατρικῆς θεραπείας, οὐκ

(1) Ἐν τῷ ἔαρι εὐσθενεῖ καὶ νεάζει ὁ ἔρως.

ἠδυνήθη ἀποφυγεῖν ὁ βασιλεὺς[1], καθὼς οὐδὲ ὁ λύχνος ἀποφυγεῖν δύναται τὸν πνέοντα σφοδρὸν ἄνεμον. Καίτοι δὲ πολλαῖς συνῆν γυναιξὶν, οὐκ ἔσχεν υἱόν.

54. Λαβόντες δὲ τὸν νεκρὸν οἱ βουλευταὶ μετὰ τοῦ ἱερουργοῦ, τοῦ γινώσκοντος τὴν νεκρώσιμον τελετὴν, κατέκαυσαν αὐτὸν κρυφίως ἐν μεγάλῃ πυρᾷ ἐν τῷ τοῦ οἴκου κήπῳ, κηρύξαντες πλαστῶς, ὡς θυσία τελεῖται ὑπὲρ ἀναῤῥώσεως τοῦ βασιλέως.

55. Οἱ δὲ βουλευταὶ μετὰ τῶν ἐγκρίτων τοῦ λαοῦ, ἀκριβῶς σκεψάμενοι, ὡς ἡ νόμιμος γυνὴ τοῦ βασιλέως ἐγκυμονοῦσά ἐστιν, ἐψηφίσαντο αὐτὴν εὐθέως βασίλισσαν.

56. Ὁ δ' ἐν γαστρὶ αὐτῆς γόνος πρῶτον μὲν ἐθερμάνθη ἐκ τῶν καταχεομένων θερμῶν δακρύων ἐπὶ λύπῃ τοῦ θανάτου τοιούτου ἀνδρὸς, εἶτα δ' ἀνεψύχθη ἐκ τῶν καταχεομένων ψυχρῶν ὑδάτων ἐκ χρυσῶν στάμνων, τῶν νομιζομένων βασιλικῇ χειροτονίᾳ.

57. Φέρουσα δ' ἡ βασίλισσα ἐν γαστρὶ τὸν γόνον, καθὼς ἡ γῆ τὸν σπόρον, εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐφιεμένων τῆς γεννήσεως, διώκει τὴν τοῦ ἀνδρὸς βασιλείαν μετὰ γερόντων βουλευτῶν νομίμως καὶ ἀταράχως, καθημένη ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ.

---

(1) Ἐτελεύτησε δηλ:

ΤΕΛΟΣ.

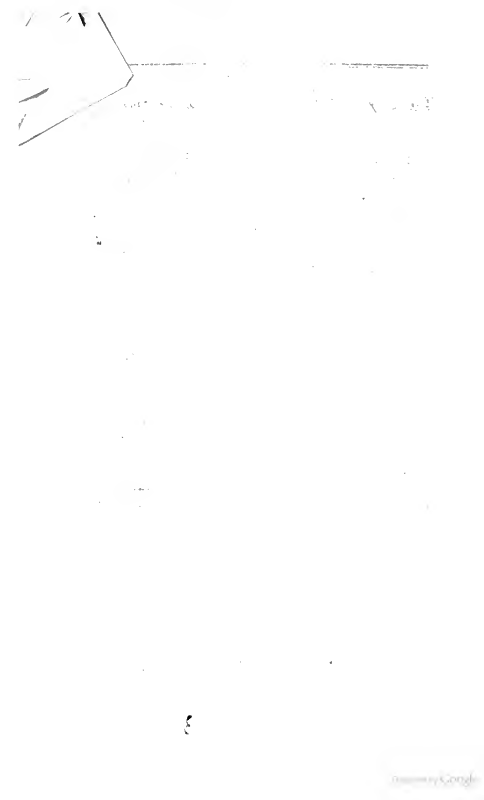

ΠΙΝΑΞ ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ

ΤΗΣ

ΡΑΓΓΟΥ ΒΑΝΣΑΣ.

Τὰ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντα ἐκ τῶν Ἰνδικῶν εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

Α΄. Πρόδρομος Ἰνδικῶν μεταφράσεων, περιέχων·

1ον. Βατριχαρῆ Βασιλέως Ἠθολογίας, Γνωμολογίας, καὶ ἀλληγορίας.

2ον. Τοῦ αὐτοῦ· Ὑποθῆκας, ἢ περὶ ματαιότητος τῶν τοῦ Κόσμου.

3ον. Συλλογὴν πολιτικῶν, Οἰκονομικῶν, καὶ Ἠθικῶν ἐκ διαφόρων ποιητῶν.

4ον. Σανακέα· σύνοψιν Γνωμικῶν καὶ ἠθικῶν.

5ον. Ζαγαννάθα Πανδιταράζα, ἀλληγορικὰ, παραδειγματικὰ καὶ οἰκονομικά.

Εἷς τόμος εἰς 8ον, τιμ. δραχ. . 3.

Β΄. Βαλαβαράτα, ἡ συντομὴ τῆς Μαχαβαράτας· (παρὰ τοῦ Ἀμάρα).

Εἷς τόμος εἰς 8ον. τιμ. δραχ. . 10.

Γ΄. Γιτὰ ἢ θεσπέσιον μέλος (παρὰ τοῦ Βεάσα).

Εἷς τόμος εἰς 8ον. τιμ. δραχ. . 4.

Δ΄. Ῥαγγοῦ-Βάνσα (παρὰ τοῦ Καλιδάσα).

Εἷς τόμος εἰς 8ον. τιμ. δραχ. . 8.

Ἤδη ἐνασχολούμεθα εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Εου τόμου, καλουμένου Ἰτιχασασαμουτσαία, τουτέστιν ἀρχαιολογίας συλογὴν, ἢ περὶ διαλόγων τε καὶ μύθων φιλοσοφικῶν, νομίμων τε καὶ ἐθίμων ἰνδικῶν, συλλεχθέντων κατ᾽ ἐκλογὴν ἐκ τῆς Μαχαβαράτας, βίβλου παλαιᾶς, φιλοσοφικῆς καὶ ἱστορικῆς, συγγραφείσης ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Βεάσα.

